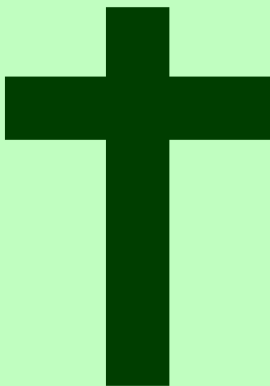


Tẹsitamenti Ikne
n'Ọnu Ikwere



New Testament in Ikwere

Tesitamenti Ikne n'Ọnu Ikwere

New Testament in Ikwere

copyright © 2010 Wycliffe

Language: Ikwere

Translation by: Wycliffe

Ikwere – (ikw) Nigeria

The Iwerre language of Nigeria can also be spelled Ikwere and Ikwerri. This language is spoken primarily by the Ikwere people who live in the Rivers State of Nigeria and is one of the many ethnic groups in the Niger Delta. There were more than 23,000 speakers of this language in 1973. There is also a considerable local interest in literacy and grammar.

Copyright Information

© 2010, The Nigeria Bible Translation Trust. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

Printed book ISBN 9789789076369

New

The New Testament

in Ikwere

© 2010, The Nigeria Bible Translation Trust. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2019-08-09

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files dated 29 Jan 2022

c17ee3a1-1c7a-5c05-8e0f-5043e8228d89

Contents

| | |
|----------------------------|-----|
| Matiyu | 1 |
| Makı | 59 |
| Lukwu | 95 |
| Jõni | 155 |
| Ernu Ele Izi | 198 |
| Ele Rom | 252 |
| 1 Ele Kõrinti | 276 |
| 2 Ele Kõrinti | 300 |
| Ele Galasia | 316 |
| Ele Efesõsi | 325 |
| Ele Filipai | 334 |
| Ele Kõlosi | 341 |
| 1 Ele Tẽsalonika | 347 |
| 2 Ele Tẽsalonika | 353 |
| 1 Timoti | 357 |
| 2 Timoti | 364 |
| Taitosi | 369 |
| Filemoni | 373 |
| Ele Hiburu | 375 |
| Jemisi | 393 |
| 1 Pita | 400 |
| 2 Pita | 408 |
| 1 Jõni | 413 |
| 2 Jõni | 420 |
| 3 Jõni | 421 |
| Judu | 423 |
| Okpume | 425 |

**Izi ọma lele kpa
Matiyu
gbaru a n'okwukwo
Nhne gbasiri
okwukwo ka**

Izi ọma lele kpa Matiyu gbaru a n'okwukwo nookwu oka izi ọma nū Jizōsi bụ Nye Ọznohia Chiokike kweru mkwna a. Ọmumu Jizōsi nye Nazareti gwebnanyarnū ẹli-eze ikne n'owa, ke bụ ọchichi Chiokike. Izi ọma Matiyu neegesi ẹli-eze ikne ka hite nū nhne Jizōsi, nye bụ Mezaya, znirni nū nhne o mernu. Matiyu gesiri kpa Jizōsi mezuru kpakara nhne be gbaru nū Teshitamenti Oknani gbasiri a. O gesiri nū be murnu Jizōsi hite n'avnurnu ele eze. Nne a Meri bụ woknornokno maa nyerukna. Matiyu tukparu ẹhni gba nū ele bụo ele Ju nwernu igwe n'ẹli-eze Chiokike lele kpa ele Ju nwernu. O kwuru nhne gbasiri ẹnwu Jizōsi, olizo n'ẹnwu a, nū iwu o nyernu ele sno apna be zni kpakara ele zi n'owa izi ọma a.

Nhne zi n'okwukwo ka

Budnu wikoro Jizōsi (1:1--4:25)

Ikwu-ọnu Chiokike o kwuru n'olu rugwu (5:1--7:29)

Nhne o znirni, elulu nū nhne berere nū Galili (8:1--18:35)

Izne a dū Jeruselem (19:1--20:34)

Ikwezu ipne-aznū Jizōsi nū

rime Jeruselem (21:1--27:66)

Olizo n'ẹnwu a (28:1-20)

Nye gbaru okwukwo ka: Matiyu (Liva)

Risi nhne o kwno gba a: O gesi nū Jizōsi bụ Mezaya, nye gweyarū ẹli-eze ke bụ ọchichi Chiokike n'owa.

Osnusno ọmumu Jizōsi

(Luk 3:23-38)

¹ Okwukwo osnusno ọmumu Jizōsi Karaishi, nnwọ Devidi, nnwọ Ebereham.

² Ebereham murnu Aziki, Aziki mūhia Jekopu, Jekopu mūhia Juda nū rumu nne a. ³ Juda mūhia Pẹzezi nū Zera, nne be bụ Tama, Pẹzezi mūhia Hezirōni, Hezirōni mūhia Ram, ⁴ Ram mūhia Aminadabū, Aminadabū mūhia Nasoni, Nasoni mūhia Salimoni, ⁵ Salimoni mūhia Boazi, nne a bụ Rehabū, Boazi mūhia Obedi, nne a bụ Rutu, Obedi mūhia Jesi, ⁶ Jesi mūhia Eze Devidi.

Devidi mūhia Solomoni, nne a bụ nnwerne Uraya, ⁷ Solomoni mūhia Rehoboam, Rehoboam mūhia Abija, Abija mūhia Asa, ⁸ Asa mūhia Jehosafati, Jehosafati mūhia Joram, Joram mūhia Uzaya, ⁹ Uzaya mūhia Jotam, Jotam mūhia Ehazi, Ehazi mūhia Hezikaya, ¹⁰ Hezikaya mūhia Manase, Manase mūhia Amōni, Amōni mūhia Josaya, ¹¹ Josaya mūhia Jekonaya nū rumu nne a. Ka bụ ige ele Babiloni vuru be la n'ẹli Babiloni.

¹² Nga be vukworu be zne nū Babiloni, Jekonaya

muhia Seateli, Seateli muhia Zerubabeli, ¹³ Zerubabeli muhia Abiudu, Abiudu muhia Eliakim, Eliakim muhia Azọ, ¹⁴ Azọ muhia Zadoku, Zadoku muhia Akim, Akim muhia Eliudu, ¹⁵ Eliudu muhia Eleza, Eleza muhia Matani, Matani muhia Jekopu, ¹⁶ Jekopu muhia Josefu nzi Meri. Meri bu nye muru Jizosi, nye be kwu Karaishi.

¹⁷ Kpakara eburnu hite n'Eberham du Devidi bu nri eburnu nu eno, hite nu Devidi du nga be vuru be zne n'eli Babiloni bu nri eburnu nu eno, hite nu nga be wuru nu Babiloni du nu omumu Karaishi bu nri eburnu nu eno.

*Omumu Jizosi Karaishi
(Luk 2:1-7)*

¹⁸ Ka bu kpa be jiri mu Jizosi Karaishi. Nga be kweru nu Josefu jolu nne a Meri,* nga be yadnanyina, be whuru nu o zi rime hite n'Enine Nso. ¹⁹ Josefu bu nzi a bu omamarna badnu, o chola o kpasị a iwhnerne nu ruwhnu ohna, o pioru o gba a nnam nu mgwuga.

²⁰ Kovu nga o zi naari kpakara nhne ka nu mkpoma a, enine izi Nyenwe ai vakwnusiri a nu mboro, kaa, "Josefu, nnwo Devidi, i tuko ogwu o kwuru nnwerne i Meri, nnwo o zi rime a hi n'aka Enine Nso. ²¹ O jomuhia nnwo rukna, i jookwu a Jizosi, kwnornu nu o joznohia ele ke a nu kpakara mmehie be."

²² Ka bu ma nhne Nyenwe ai kwuru hite n'onu nye owhnurninya mezu, ²³ "Otu woknornokno ma nyerukna jootu rime, o jomuhia nnwo rukna, be jookwu a Imanueli," ke bu, "Chiokike zinu ai."

²⁴ Nga Josefu tnenyarnu nu anyarna, o lizo, o mee kpa enine izi Nyenwe ai nyenu a iwu, o kwuru Meri nnwerne a. ²⁵ Kovu ya nu a dnanyina du nga o muhiaru nnwo rukna, o jita rewhna a Jizosi.

2

Ele ako varu

¹ Nga be muru Jizosi nu Betlehem n'eli Judiya, nga Erudu bu eze, ele ako* hiri n'obosi ehnam vaduru Jeruselem, ² nesikwa, "Ndaa hne o zi bu nye be muru, eze ele Ju? Kwnornu nu a whuru mbọ a n'obosi ehnam, a varu ma a kpou a risi eli."

³ Nga Eze Erudu nuru nhne ka, mkpoma laru a mini, ya nu kpakara ele zi nu Jeruselem. ⁴ Nga o sukwokotaru kpakara ele risi ariohna nu ele zni iwu ele Ju, o sika be hne be jomu Karaishi wam.

⁵ Be kanu a nu Betlehem n'eli Judiya, o bu kpa be gbaru a n'okwukwo hite n'onu nye owhnurninya, kaa,

⁶ "Ji Betlehem, n'eli Juda, i zila mati kakwo n'esilawuru risi eli Juda rira rira,

* **1:18** Mbu ogbasi omu n'aka ke neegesi nu aka ji a. * **2:1** Ele ako: bu ele nomu nhne gbasiri mbo.

kwnornu nū hite nū jī hne
nye risi jeehi whūya,
nye jōoznu ele ke m Izireḷi
lele atnurnu.”

7 Nga Erōdu sukuru ele
akō wam nū mgwūgwa, o
sīkwahia be nga mbō wam
whūyaru iwhe. 8 O kanū be
zne Bētilehem, kaa, “Anū zne
piosī nnwō ikne wam rikne,
nga anū piohiaru a, anū va
kanū m, m jeezne kpōnu a risi
ḷi masi.” 9 Nga be nurnu oka
Eze Erōdu, be whōga, le mbō
wam ke be whnurnu n'ōbosi
ḷnam neezne nū ruwhnu be
dū nga o varū gwuzoru n'olu
hne nnwō wam zī. 10 Nga
be whnurnu mbō wam, be
nwūdarnu k'agīda.

11 Be bna nū rime o,ro,
whnū nnwō ikne wam, ya
nū Meri nne a, be dna n'ḷi
kpōnu a risi ḷi. Be kpume
igbe ḷkwnu be, nyee a nkesi,
golu, franki-isensi nū maa.
12 Chiokike dō be aka nū nsnī
nū mbōro be lāhnakwadia ke
Erōdu, be garū apna berere la
ḷi be.

Be gbazne n'ḷi Ijipiti

13 Nga be larū, enine izi
Nyenwe aī mernu Josefu
whnū a anya nū mbōro, kaa,
“Lizō, kwuru watakīri wam
nū nne a gbazne Ijipiti, dazīri
nū pīi dū nga me jaakanū
ī, kwnornu nū Erōdu joopio
nnwō wam ma o gbu a.” 14 O
lizō, kwuru nnwō wam nū
nne a n'abalī gbazne Ijipiti.
15 Be zī n'Ijipiti tem Erōdu
nwūma, ma nhne Nyenwe
aī kwuru hite n'ōnu nye
ōwhnurninya a mezu, “M

sukwuhīaru m nnwō m hite
Ijipiti.”

Erōdu gburu rūmu takīri

16 Nga Erōdu whnurnu
nū ele akō wam nyernu a
mkparī, o weru ḷhni k'agīda,
o zizne ele oḡwnu kaa be gbu
kpakara rūmu rukna zī nū
Bētilehem ma ḷi zī be ndūndu,
hite nū ele gbarū awha
lawuru ya ḷi. Ka bū hite
n'ige wam o sīkwahiaru oka
n'ōnu ele akō wam. 17 N'ige
wam bū hne be mezuru nhne
Jerimaya nye owhnurninya
kwuru, naakaa,

18 “Be nurnu akpīri nū rime ḷi
Rama,
naakwna ḷkwna nū okne
oḡba mkpe,
Rechḷi naakwnanū rūmu a
ḷkwna,
o kwéle be kasi a mkpōma
kwnornu nū be zīma.”

Be hiri n'Ijipiti yahna

19 Nga Erōdu nwurnu, enine
izi Nyenwe aī mernu Josefu
whnū a anya nū mbōro
n'Ijipiti, 20 kaa, “Lizō kwuru
nnwō wam nū nne a zne n'ḷi
Izireḷi, ele noopio būdnu a
nwūnam.”

21 O lizō kwuru nnwō wam
nū nne a, va n'ḷi Izireḷi.
22 Kōvu nga o nurnu nū Akelōsi
nnwō Erōdu bū eze Judiya nū
ngadna nda a, o tūru oḡwnu
o zne pīi. Nga Chiokike dōru a
aka nū nsnī nū mbōro, Josefu
tūhnasna zne Galili. 23 Be
zne wuru n'ḷi maṭi be kwu
Nazarḷi, ma nhne be kwuru
hite n'ōnu nye owhnurninya
mezu, “Be jookwu a nye
Nazarḷi.”

3

Ikwu-ọnu Jōni Nye Wụ Mini
(*Mak 1:1-8; Luk 3:1-18; Jōn*
1:19-28)

¹ N'ige wam Jōni Nye Wụ Mini varu nọokpo okwo ikwu-ọnu Chiokike n'eli-ikpa ke Judiya, ² naakaa, "Anu tūhnasna mkpoma, kwnornu nu eli-eze Chiokike zi ndundu." ³ Jōni bu nye wam Azaya nye owhnurninya kwuru oka gbasiri a, naakaa, "Akpiri otu badnu nọokpo okwo n'eli-ikpa, naakaa, 'Anu mekwata apna Nyenwe ai, anu mee apna a sni asni.'"

⁴ Jōni wogwu iwo be jiri rijni akpukpo anohia be kwu kameli mee, ajni o snu n'ikwnu bu akpukpo anohia, wiri a bu igwurube nu mono ebeka ohia. ⁵ Ele Jeruselem nu kpakara ele Judiya nu kpakara ele wugwu nu ngeri Osimini Jodani gburugburu whokwnusiri a, ⁶ o wu be mini n'Osimini Jodani, be nookwuhia mmehie be.

⁷ Kovu nga o whnurnu agida ele Farisi nu ele Sadusi hne be naava ma o wu be mini, o kanu be, "Anu ebnurnu agwo, nyele kannu anu, anu gbanahoru ovu owe ehni Chiokike ke jaava? ⁸ Anu mji mkpuru ke jeegesi nu anu tūhnasnarnu mkpoma hite nu mmehie. ⁹ Anu riko nu rime anu, naakaa, 'Ebereham bu nda ai,' me kanu anu nu Chiokike nwernu rikne mee kpakara akaworugwu ka gho

rumu Ebereham. ¹⁰ Kitna, be tukwasilam ehngwe n'ikwnu kpakara isisi, ke bu nu be joogbudna isisi obula ke minyala mkpuru oma, be jootubna a nu rime bekwnu.

¹¹ "M ji m mini nọowu anu mini ke neegesi nu anu tūhnasnarnu mkpoma hite nu mmehie anu, kovu nye kagwu m rikne naava n'aznu m, nye me dugwo n'owhudnahie chiri okoro-ochi a, nye wam jeeji Enine Nso nu bekwnu nọowu anu mini. ¹² Nye nhne owhusna ikpa zi n'aka a, o jowhusna ikpa a nkari, o jaachikota ikpa a yisi n'obna a, kovu o jeeji bekwnu ke chni echni rnesnama ruznurnuznu ikpa."

Owuwu mini Jizosi
(*Mak 1:9-11; Luk 3:21,22*)

¹³ N'ige wam, Jizosi hiri nu Galili vadu Osimini Jodani znekwnusi Jōni ma o wu a mini. ¹⁴ Kovu nu Jōni kwéle a, o kaa, "O zi m mkpa i wu m mini, ji n'iwhuru i, i naavakwnusi m?"

¹⁵ Jizosi kanu a, "Gharu a kpam kitna, kwnornu nu o buru oma kpam ma a mezu kpakara nhne buru oma n'omume." Jōni gharu a.

¹⁶ Nga Jōni wuru Jizosi mini, ngangam o hiri nu mini nọowhuya, le, oligwe kpumernu, Jizosi whnu Enine ke Chiokike hne o neewhedna lele nduru, neebekwasi a. ¹⁷ Otu akpiri hiri n'oligwe, naakaa, "Ka bu Nnwọ m me whnurnu n'anya, nhne a masiri m."

4

*Ornurna Jizōsi**(Mak 1:12,13; Luk 4:1-13)*

1 Enine Nsọ duru Jizōsi zne n'ẹli-ikpa ma Ekwensu rna a ọrnurna. 2 Nga o vukworu ọnu nri ọbochi ẹno iwhehnie nọ abali, wiri gwnurru a. 3 Nye ọrnurna wam vakwnusiri a, kanu a, "Ọ buru nu i bu Nnwọ Chiokike, kanu akaworugwu ele ka be ghọ brẹdi."

4 Jizōsi saru a, "Be gbaru a n'okwukwo nsọ, kaa, 'Ọ buo brẹdi bu nhne badnu jeeri kpọi ziri budnu, kovu nu o bu kpakara ikwu-ọnu ke hiri n'ọnu Chiokike whuya.'" "

5 Ekwensu kwuru a zne Jeruselem, ẹli-ọhna nsọ, gwuzote a n'olu towa Oro Nsọ Chiokike, 6 o kanu a, "Ọ buru nu i bu Nnwọ Chiokike, gbudna ẹhni i n'ẹli hna, kwnornu nu be gbaru a n'okwukwo nsọ, kaa, 'Ọ jeenye ele enine izi a iwu gbasiri i, be jeegeru i n'aka be, ma i gharu o kpọbi ọchi i nu rugwu.'" "

7 Jizōsi saru a, "Berere kwno, be gbaru a n'okwukwo nsọ, kaa, 'I rnako Nyenwe i Chiokike i ọrnurna.'" "

8 Berere kwno, Ekwensu kwuru a zne rugwu zi n'olu k'agida, gerisi a kpakara ẹlize ke ọwa nu igwugwu be. 9 O kanu a, "M jeenye i kpakara nhne ka, o buru nu i jaadna n'ẹli kponu m risi ẹli."

10 Jizōsi saru a, "Whoga m nu ruwhnu m, Setani, kwnornu nu be gbaru

a n'okwukwo nsọ, kaa, 'I jookponu Nyenwe i, Chiokike i risi ẹli. O bu ya kpọi bu nye i jeekpenu.'" "

11 Ige wam Ekwensu sigbasiri Jizōsi, ele enine izi vakwnusiri a, neeznenu a izi.

*Jizōsi panizoru ẹnu a**(Mak 1:14,15; Luk 4:14,15)*

12 Nga Jizōsi nuru nu be yisiri Joni n'ikelu, o lahna Galili. 13 O whoga nu Nazareti zne wuru nu Kapanom, ke zi nu ngeri osimini, n'ẹli Zebuloni nu Nafitali, 14 ma oka be kwuru hite n'ọnu Azaya nye ọwhnurninya mezu, kaa, 15 "Eli Zebuloni nu ẹli Nafitali, n'apna okne osimini,

n'aznu Osimini Jodani, Galili ẹli ele buo ele Ju.

16 Ele wu n'ochichiri whnunam agida iwhe, ele wu n'ẹli ẹnu kpusnigwu bu ele iwhe nọomukwasi."

17 Hite n'ige wam Jizōsi panizoru nọokpo okwo, naakaa, "Anu tuhna m mkpoma, kwnornu nu ẹli-eze Chiokike zi ndundu."

*Ele mbom sno apna Jizōsi**(Mak 1:16-20; Luk 5:1-11)*

18 Nga Jizōsi neezne izne n'ọnu mini Osimini Galili, o whnu rumu nne lawuru, Saimoni nye be nookwu Pita nu Anduru nwene a, hne be nọowu igbo n'osimini, kwnornu nu be bu ele noogbu aznu. 19 Jizōsi kanu be, "Anu snornu m, m jeeme anu buru ele jookwuhia ele badnu lele kpa anu noogbu aznu." 20 Ngangam, be sigbasi igbo be sno a.

21 Nga o zneturu nu ruwhnu, o whnurnu rumu nne lawuru berere, Jemisi nnwo Zebidi nu Joni nwene a, nu Zebidi nda be. Be zi nu rime ogbo neemekwa igbo be. Jizosi sukwu be. 22 Ngangam be sigbasi ogbo wam nu nda be sno a.

*Jizosi znirni nhne,
gwọ ele nriria
(Luk 6:17-19)*

23 Jizosi znernu nu kpakara Galili neezni nhne n'oro ogbako ele Ju, nookpo okwo izi oma eli-eze Chiokike, noogwo ele nriria zi odo n'odo nu ehni igbugbu zi odo n'odo n'esilawuru be. 24 Otnutnu a gazuru kpakara Siriya, be kwuyanụ a kpakara ele naaria nriria nu ele ehni igbugbu zi odo n'odo, nu ele noowhnusi anya, ele renwu ojo nwugwu, nu ele akwukwu nu ele ngeri ehni be donwurnu donwu. Jizosi gwọ kpakara be.

25 Agida ele badnu hi nu Galili, Dekapolisi nu Jeruselem nu Judiya nu aznu Osimini Jodani snornu a.

5

*Jizosi znirni nhne
n'olu rugwu*

1 Nga Jizosi whnurnu agida badnu wam, o pnezne n'olu rugwu, daziri eli, ele sno apna a vakwnusi a, 2 o panizo neezni be nhne, naakaa,

*Mkpoma oso n'onu n'ezi
(Luk 6:20-23)*

3 "Owa oma zinu ele mboni nu mkpoma,*

kwnornu nu eli-eze Chiokike bu ke be.

4 Owa oma zinu ele naagba mkpe,

kwnornu nu be jaakasi be ovu.

5 Owa oma zinu ele zi enwerne nu mkpoma,

kwnornu nu ele kam jeekehia owa.

6 Owa oma zinu ele wiri noogwnu nu ele akpiri kpoga bekwnu n'ome

nhne buru oma, kwnornu nu ruwho jeeji

be.

7 Owa oma zinu ele nwernu obirizi

kwnornu nu be jodonu be obirizi.

8 Owa oma zinu ele zi richna nu mkpoma,

kwnornu nu be jowhnu Chiokike.

9 Owa oma zinu ele neeme udno,

kwnornu nu be jookwu be rumu Chiokike.

10 Owa oma zinu ele be naakpakna ehni kwnornu imerne oma,

kwnornu nu eli-eze Chiokike bu ke be.

11 "Owa oma zinu anu nga ele badnu jaakpari

anu, neemekpa anu ehni, nookwunu anu onu ojo,

naaghagidne anu akebbe aghalaghala zi ichne ichne

kwnornu nu me. 12 Anu nwurnihoru, mkpoma so

anu n'onu k'agida, kwnornu nu ogwo ernu anu zi agida

n'oligwe. O bu kpa be jiri kpakna ele owhnurninya ele

be anu osno ehni.

* 5:3 ke bu ele noopio Chiokike

Arụa nụ iwihne
(Mak 9:50; Luk 14:34,35)

13 “Anụ bụ arụa ke ọwa, kọvu ọ bụru arụa tuwihu ọso n'ọnu a, be jeeji kịni mee a ọ so n'ọnu? Ọ zia iru ọ bnarnụ berere, okwolem be tuwihu a n'ederezi, ele badnụ zọ a ọchi.

14 “Anụ bụ iwihne ke ọwa. Mba wu n'olu rugwu b'ootugwali. 15 Be zá n'oomusi t'ọnji b'ita a n'ụ mkpururu nk'ita, t'nunuma, n'olu nhne be b'ita t'ọnji, o neenye kpakara ele z'i n'oro wam iwihne. 16 Anụ mee kpa iwihne anụ jaazi noonwu n'ụ ruwhnu ele badnụ, ma be n'owhnu ọnu ọma anụ, znarni Nda anụ ke z'i n'oligwe.

Iwu Mozizi

17 “Anụ ch'eko n'ụ m varu m o lulu iwu Chiokike m'obu nhne ele ọwhnurninya gbaru, m v'age m o lulu be, m varu m o mezu be. 18 N'ezị, me kanu anu, tem oligwe nu ọwa whume, ọ zá otu nhne ọbula z'i mat'i, ke z'ikakworu mat'i ke be jeegweme n'iwu, du nga kpakara be jeemezu. 19 Nye ọbula ke joolulu otu nu rime iwu ele ka, ọ b'urubedi iwu ke kakwo mat'i, ke jeezni ele badnụ kpam, be jookwu a nye kakwo mat'i n'eli-eze Chiokike. K'ovu nye ọbula ke jaabita iwu, neezni be, nye wam bu nye be jookwu nye kakwo n'olu n'eli-eze Chiokike. 20 Me naakanu anu, ọ b'uru nu agwa ọma anu kala ke ele zni iwu nu ele Farisi mma, n'ezị, anu jaabna n'eli-eze Chiokike.

Ovu owe ẹhni

21 “Anụ n'urnu nu be kannu ele gbaka, 'I gbuko badnu, nye ọbula ke gburu badnu jaabna n'aka ikpe.' 22 K'ovu me kanu anu, nye nwernu ovu ẹhni megidne nwene a jaabna n'ikpe. Nye ọbula ke jaakanu nwene a, 'O zia iru i bnagwu,' jeenye ẹhni a n'aka ele eze-ikpe. Nye ọbula ke jaakaa, 'Nye iwihnriniwhno,' jeenye ẹhni a n'aka b'ekwnu eli renwu. 23 Kam kpayarū, ọ b'uru nu i gweyarū nkesi i nu ruwhnu Chiokike n'oyo ar'iohna, i chenwanya nu nwene i karu nu i mernu a nhne ojo, 24 sigbasi nkesi i nu pi nu ruwhnu ojo ar'iohna, la, beru ọsno mee ma ji nu nwene i ziri n'udno, yahna, nyega nkesi i.

25 “Mee ma ji nu nye kwu i neezne ikpe b'uru ọma wara wara, nga ji nu ya z'i n'apna, ma nye wam kwu i neezne ikpe gharu o gweru i nyee n'aka nye risi ikpe, nye risi ikpe gweru i nyee n'aka nye neezne izi, be tubna i ikelu. 26 Me kanu i ezi oka, i j'owhuya pi tem i kw'uhnata kpakara iwai ipne-aznu i jigwu.

Iznizni gbasiri ome oyi

27 “Anụ nuna m nu be kannu ele gbaka, 'I meko oyi.' 28 K'ovu nu m naakanu anu, nu nyerukna ọbula ke jeele nyerinya anya ọ masi a ma ya nu nwerinya wam dnanyi, o mesilem a oyi nu mkpoma a. 29 O b'uru nu anya akarikwnunga i jeeme i, i mee mmehie, ghnahia a,

kini bu ogwo ɛrnu anu? O bu nu ele ona ntụ mee kпам sa? ⁴⁷ O buru masi nu o bu rumu nwene anu kpọi bu ele anu neebekwu ɛwhna, kini bu nhne anu mernu karu ele berere? O bu nu ele máa Chiokike mee kпам sa? ⁴⁸ Anu jọbu ele zuru ozu lele kpa Nda anu ke oligwe zuru ozu.

6

Iznizni gbasiri okesi nhne

¹ “Anu whnu nu anu zá neeme nhne oma anu nu ruwhnu badnu, ma be whnurnu anu. Anu mee kпам, anu nwée ogwo ɛrnu nu hne Nda anu ke oligwe zi.

² “Ke bu nu nga i nọornu ɛrnu obirizi i, i jikọ okwodu kpọ okwo lele kpa ele ruwhnu lawuru mee n'oro ogbako ele Ju, ma n'apna, ma ele badnu ja be mma. Owe, m naakanu anu ezi oka, be nwezulem ogwo ɛrnu ke be. ³ Kọvu nga i nọornu ɛrnu obirizi, i kwéko akarita i mahja nhne akarikwnunga i neeme, ⁴ ma ɛrnu obirizi i buru nhne zi mgwugwa. Nda i ke nọowhnu nhne zi nu mgwugwa jọkwuhnata i.

Iznizni gbasiri okpukpe (Luk 11:2-4)

⁵ “Nga anu neekpe okpukpe, anu mékọ lele ele ruwhnu lawuru, kwnornu nu o naamasị be o gwuzoru n'oro ogbako ele Ju ma ngeri apna neekpe okpukpe ma ele badnu whnurnu be. Owe,

m naakanu anu ezi oka, be nwezulem ogwo ɛrnu be. ⁶ Kọvu nga i neekpe okpukpe, bnazne nu rime oro i, nga i gbasnimernu mgbo i, kpenu Nda i ke zi nu mgwugwa, Nda i ke nọowhnu nhne zi nu mgwugwa jọkwuhnata i. ⁷ Nga anu neekpe okpukpe, anu kwúko agida oka etekne, lele kpa ele máa Chiokike mee, kwnornu nu be naari nu be jọonu ogologo okpukpe be. ⁸ Anu kpákwadia agwa lele be, kwnornu nu Nda anu magwu kpakara nhne ke zi anu mkpa, su anu ke rjo a.

⁹ “Anu kpe okpukpe kpa, ‘Nda aị ke zi n'oligwe, ɛwhna i buru nhne zi nsọ,

¹⁰ ẹli-eze i va,
be mee nhne i pioga,
kpa be mee a n'oligwe,
be mee a kпам n'owa.

¹¹ Nyega aị wiri tna,
ke joozunu aị obochi tna.

¹² Gbarunu aị nhne ojo a mernu,
lele kpa a naagbarunu ele mernu aị nhne ojo.

¹³ I yisi aị nu rime nhne ọrnurna,
kọvu dọhia aị n'aka nye ojo.’ *

¹⁴ O buru nu anu gbarunu badnu ogahie be, Nda anu ke oligwe jaagbarunu anu masi. ¹⁵ Kọvu o buru nu anu jaagbarunu badnu ogahie be, Nda anu ke zi oligwe jaagbarunu anu.

Iznizni gbasiri ovu onu

* **6:13** Agwna okwukwo kwuru: kwnornu nu ẹli-eze bu ke i, ma iknernema, ma igwugwu, tim tom. Amim.

16 “Nga anụ noovu ọnu, anụ mékọ lele ele ruwhnu lawuru, ele naagbaru ruwhnu, dọnwuta ruwhnu ma ọ zị kpa ele badnụ mahia nụ be noovu ọnu. Owe, m naakanụ anụ ezi ọka, be nwezulem ọgwọ ọnu be. 17 Kọvu nga i noovu ọnu, gweru mọno te nụ risi i, snụ ruwhnu i, 18 ma ele badnụ gharu ọ mahia nụ i noovu ọnu. Kọvu Nda i nye nọowhnu nhne zị nụ mgwụgwa jaamahia, Nda i jọokwu i ọgwọ.

Ekwnu ke zị n'oligwe

(Luk 12:33,34)

19 “Anụ kpábitanu ẹhni anụ ẹkwnu n'owa, hne akika nụ ajari naata, hne ele buznu neeliwa ọro nooznu buznu, 20 kọvu anụ kpábitanu ẹhni anụ ẹkwnu n'oligwe, hne akika nụ ajari zá naata, ele buznu zá neeliwa ọro nooznu buznu. 21 Kwnornu nụ hne ẹkwnu i zị, bu hne mkpoma i jaazi masi.

Iwhne ke ẹhni

(Luk 11:34-36)

22 “Iwhne ke ẹhni bu anya, ke bu nụ ọ buru nụ anya i buru oma, kpakara ẹhni i jọobu iwhne iwhne. 23 Kọvu ọ buru nụ anya i zila budnu, kpakara ẹhni i jeejipiya n'ochichiri. Ọ buru nụ iwhne ke zị i n'ẹhni bu ochichiri, ochichiri wam jaahna ezi.

Chiokike nụ ẹkwnu

(Luk 16:13; 12:22-31)

24 “Ọ zá nye nwernu rikne buru ọhi nda kwu lawuru. Ọ buru kpam, o joosno otu irno, whnụ ke berere n'anya.

Mọbu ọ jọsobisinu otu k'agida, ledna ibne a anya. Anụ jọobuli ọhi Chiokike nụ ọhi ẹkwnu.

25 “Ka bu nhne me kwno naakanụ anụ, anụ rigbuko ẹhni anụ n'oriri gbasiri budnu anụ, nhne anụ jeeri mọbu nhne anụ jọonwo, mọbu gbasiri ẹhni anụ iwo anụ joowo. Ọ búo budnu kakwo wiri? Ọ búo ẹhni kakwo iwo sa? 26 Anụ le wọnunu ke oligwe, be ghá mkpuru, be gwemasia nhne n'ekwu, ọ zia nhne be chibna n'obna, kọvu Nda anụ ke oligwe nọoznu be. Anụ búo nhne gburu okne ọnu ahia karu be? 27 Ndaa nye n'esilawuru anụ nwernu rikne tukwasi nhne mati n'ogologo budnu a hite n'origbu ẹhni a?

28 “Kini mernu anụ naarigbu ẹhni anụ gbasiri iwo anụ joowo? Anụ lekọm okoko zị n'ohia, kpa be nooso, be zá nọdogbu ẹhni be n'ernu, be kwné ikpe. 29 Kọvu me kanu anụ ọ búbedi Solomoni n'iwhuru a, nụ kpakara igwugwu a, yige eyi lele otu nụ rime be. 30 Ọ buru nụ Chiokike wosiri achara ke ohia iwo kpa, ke zị tna, ekile be tubna a n'ite bekwnu, ọ bu nụ o jóowosi anụ iwo ke kakwo, anụ ele okwnata ovu mati? 31 Anụ rigbuko ẹhni anụ, naakaa, ‘Ndaa nhne a jeeri?’ mọbu, ‘Ndaa nhne a jọonwo?’ mọbu, ‘Ndaa nhne a joowo?’ 32 Kwnornu nụ kpakara nhne ele ka bu nhne ele máa Chiokike noopio, Nda anụ ke oligwe magwu

nụ kpakara nhne ka zị anụ mkpa. ³³ Kọvu anụ beru ọsno pio ẹli-eze Chiokike, nụ ome ọma a, be jootukwasinu anụ kpakara nhne ele ka. ³⁴ Kam kpayarụ, anụ rígbuko ẹhni anụ n'oriri gbasiri ekile, ekile jaarìhianu ẹhni a. Mmekpẹhni ke ọbochi ọbula zunnem a.

7

O kpe ele berere ikpe
(Luk 6:37,38,41,42)

¹ “Anụ kpé ikpe, ma Chiokike gharụ o kpe anụ ikpe. ² Kwnornu nụ ikpe anụ kperu bụ nhne Chiokike jeeji kpe anụ, nhne anụ jiri tūnu nye berere bụ nhne Chiokike jeeji tūnu anụ. ³ Kìni kpayarụ i ji neele nhne matị ke zị n'anya nwene i, kọvu ì zá naarị oriri gbasiri igwe-isisi ke zị n'anya ì? ⁴ Ndaa kpa i jeeji kanụ nwene i, ‘Nwene, sete me gweme nhne matị ke zị ì n'anya,’ ma, le, igwe-isisi zị n'anya ke ì? ⁵ Jì nye ruwhnu lawuru, beru ọsno gweme igwe-isisi ke zị n'anya ke ì, ngam, ì jọowhnusnama ọsno o gweme nhne matị wam n'anya nwene i.

⁶ “Anụ nyéko nkita nhne zị nsọ, ọ zị be tūhnasna dọka anụ. Anụ túsako palì nụ ruwhnu ezni, ọ zị be zọkwasi be ọchi.

Rìo, pio, znu aka nụ mgbo
(Luk 11:9-13)

⁷ “Anụ rìo, be jeenye anụ, anụ pio, anụ joopiohia, anụ znu aka n'ọnu-mgbo, be jaag-bamanụ anụ. ⁸ Kwnornu nụ nye ọbula ke nọorio, nọoriohia, nye noopio, noopiohia, nye

nooznu aka nụ mgbo, be jaagbamanụ a.

⁹ “Ndaa nda n'esilawuru anụ nye nnwọ a jọorio brẹdi, o nyee a akaworugwu? ¹⁰ Mọbu nụ ọ rìo a aznụ, o nyee a agwọ? ¹¹ Ọ bụru nụ anụ, anụ bụ ele ojo, magwụ kpa be nyee rụmu anụ nkesi bụru ọma, ọ kọ bụru Nda anụ ke zị n'oligwe, ọ bụ nụ o jéenyé ele nọorio a nhne bụru ọma? ¹² Kpakara nhne ke anụ pioru ma badnụ menu anụ, anụ menu masị ele badnụ kpm. Kwnornu nụ ka bụ nhne iwu nụ ele ọwhnurninya kwuru.

Apna zì nwọronwo
(Luk 13:24)

¹³ “Anụ garụ ọnu-mgbo ke zì nwọronwo bna. Kwnornu nụ ọnu-mgbo nụ apna wam ke noodubna badnụ nụ mwhu zì rude, ele naaga a masị zì agịda. ¹⁴ Kọvu nụ ọnu-mgbo wam zì nwọronwo, apna wam ke noodubna nụ bụdnu naara ẹhni nụ ọguga, ele noopohia zì ele nụ ele.

Isisi nụ mkpuru a
(Luk 6:43,44)

¹⁵ “Anụ zeru ele ọwhnurninya aghalaghala, ele naavakwnusi anụ n'iwo atnurnu, kọvu nụ rime be, be bụ edu nọdogbu atnurnu. ¹⁶ Anụ jaamahia be hite nụ mkpuru be nẹmi. Ele badnụ be nọoghohia mkpuru vaịni n'isisi akukara, mọbu mkpuru figi n'igwnu-ọgna? ¹⁷ Kpm masị, ọmamarna isisi mịga mkpuru ọma, kọvu isisi bụo ọma mịga mkpuru ojo. ¹⁸ Ọmamarna isisi nwée rikne

mji mkpuru ojo, isisi ojo nwée rikne mji mkpuru oma. ¹⁹ Isisi obula ke minyala mkpuru oma, be jeegbudna a, tubna a nu rime bekwnu. ²⁰ Kam kpayaru, anu jeehi nu mkpuru be mahia be.

Odo aka nu nsni
(Luk 13:25-27)

²¹ “O buo nye obula ke noosukwu m, ‘Nyenwe ai, Nyenwe ai,’ jaabna n’eli-eze Chiokike, okwolem nye neeme nhne Nda m ke zi n’oligwe noopio. ²² Agida badnu jaakanu m n’obochi wam, ‘Nyenwe ai, Nyenwe ai, a jile rewhna i whnu owhnurninya? A jile rewhna i chihala ele renwu ojo? A jile rewhna i rnu ernu ndu-ehni zi odo n’odo?” ²³ M jaakanu be, ‘M maam nye anu bu, anu whoga nu hne me zi, ele aruru-eli.’

Ntu-eli lawuru
(Luk 6:47-49)

²⁴ “Nye obula ke nonu kpakara ikwu-onu m neeme be, m jeeji a sninu nyerukna ke marnu nhne, nye wuru oro a n’olu rugwu. ²⁵ Mini zo, mini-eli gba, ruwhere whe masi, kwna oro wam, kovu o dnana, kwnornu nu o turu ntu-eli a n’olu rugwu. ²⁶ Nye obula ke nonu kpakara ikwu-onu m ka, o za neeme be, m jeeji a sninu nye iwhnirniwhno, nye wuru oro a n’olu rizna. ²⁷ Mini zo, mini-eli gba, ruwhere whe masi, kwna oro wam, oro wam dna girigidim, tu ogwnu.”

Rikne Jizosi

²⁸ O du nga Jizosi kwukworu kpakara ikwu-onu ka, nhne o znirni du kpa be hna ehni. ²⁹ Kwnornu nu o neezni nhne lele nye nwernu rikne, o buo lele ele zni iwu ele Ju.

8

Jizosi gworu nye nchnichna
(Mak 1:40-45; Luk 5:12-16)

¹ Nga Jizosi hiri n’olu rugwu hiedna, igbudu ele badnu snornu a. ² Otu nye naaria nchnichna vakwnusiri a, gbuu a mpnerne ochi, kaa, “Nyenwe ai, o buru nu i pioru, i nwernu rikne mee m, m ziri richna.”

³ Jizosi dosnima aka kpatu a, kaa, “M pioru m, ziri richna.” Ngangam, nchnichna wam whogaru n’ehni a. ⁴ Jizosi kanu a, “O za nye obula i kanu, kovu la, gweru ehni gesi nye okwa ariohna, gweru masi nhne Mozizi nyernu n’iwu kwa ariohna ma o buru nhne akebe nye be.”

Jizosi gworu nnwo izi nye risi ogwnu
(Luk 7:1-10)

⁵ Nga Jizosi bnanyarnu Kapanom, otu nye nechi otu riwhu ele ogwnu vakwnusiri a, rjo a, ⁶ kaa, “Nyenwe ai, nnwo izi m dnanyiigu n’oro, otu ngeri ehni a nwurnu onwu, o zi n’igbugbu k’agida.”

⁷ Jizosi kanu a, “M jaava, gwọ a.”

⁸ Nye wam nechi otu riwhu ele ogwnu kanu a, “Nyenwe ai, m duge m nu nye i jaabnanya oro a, kovu kwu oka kpoi, i jogwo nnwo izi m.

⁹ Kwnornu nū m bụ m nye zị nū mkpururu ọchichi ele kakwo m, m nwernu m ele ọgwu zị nū mkpururu m, me kanụ nye ka, 'Zne,' o zne, m kanụ nye berere, 'Vaa,' ọ vaa, m kanụ nnwọ izi m, 'Mee ka,' o mee a."

¹⁰ Nga Jizọsi nūrnu ọka ka, o duru a ẹhni, ọ kanụ ele sno a n'aznụ, "N'ezi, me kanụ anụ, m whnụlele m ọkwnata ovu hna kpa, ma nū ovu nye Izireli. ¹¹ Me kanụ anụ nū agịda badnụ jeehi n'ọbosi ẹhnam nū ọdidna ẹhnam va, snornu Ebereham, nū Aziki, nū Jekọpu, daziri ẹli n'ẹli-eze Chiokike, ¹² kọvu nū be jaachibna ele kwesiri ọ bna n'ẹli-eze Chiokike nū rime ọchichiri, hne be jaazi naakwna ẹkwna, naata rụkwnurnu-ize."

¹³ Jizọsi kanụ nye wam neechi otu riwhu ele ọgwu, "La, be menu i lele kpa i kweru." Ẹhni bụru nnwọ izi a ọma ngangam.

Jizọsi gwọru ele nrịria
(Mak 1:29-34; Luk 4:38-41)

¹⁴ Nga Jizọsi bnarnụ ọro Pita, ọ whnūrnu nne nnwerne a hne ọ dnanyi n'ọkpata naariya ẹhni orne bẹkwnu. ¹⁵ Ọ nwụgwuru a aka, ẹhni orne bẹkwnu wam sigbasi a, o lizo, bete neeznenu be izi.

¹⁶ N'ogbednachi, be kwuyanụ a agịda ele renwu ojo nwụgwu, ọ ji ikwu-ọnu chihala ele renwu ojo, gwọ kpakara ele naariya nrịria. ¹⁷ Ọ gwọru be, ma nhne Azaya nye ọwhnurninya kwuru mezu, kaa,

"Ya n'iwhuru a vumernu kpakara ẹhni igbugbu aị, vuru masi nrịria aị zị ọdo n'ọdo."

Nhne o joowhu
ele sno Jizọsi
(Luk 9:57-62)

¹⁸ Nga Jizọsi whnūrnu agịda ele badnụ gbarụ a gburugburu, ọ kanụ ele sno apna a ma be whe aznụ osimini kiyari. ¹⁹ Otu nye zni iwu ele Ju vakwnusiri a, kanụ a, "Nye-zni-nhne, m joosno i, penupe ọbula i neezne."

²⁰ Jizọsi kanụ a, "Edu nwernu mkpewu hne be dnanyi, ọnunu oligwe nwernu alikwu hne be zukwa inwe, kọvu Nnwọ ke Badnụ nwée hne ọ jaabita risi a."

²¹ Nye ke berere n'esilawuru ele sno apna a, kanụ a, "Nyenwe aị, kweru m me beru ọsno lite nda m."

²² Kọvu Jizọsi kanụ a, "Sno m, gharụ ele nwūrnu ọnwu ma be lite ele nwūrnu ọnwu ibne be."

Jizọsi bigbọru
ruwhere osimini
(Mak 4:35-41; Luk 8:22-25)

²³ Nga Jizọsi bnarnụ nū rime ọgbo, ele sno apna a sno a. ²⁴ Ngangam, okne ruwhere beteru ewhe n'olu osimini, ke mernu mini nọowubna nū rime ọgbo, kọvu Jizọsi n'iwhuru a neezni anyarna. ²⁵ Ele sno apna a vakwnusiri a, kpatnenya a, kanụ a, "Nyenwe aị, dọhia aị, a noowhu."

²⁶ Ọ kanụ be, "Kini mernu anụ nọtutu ọgwu, anụ ele

okwnata ovu matì?" O lizọ, bigbọ ruwhere osimini, ọhna dna bii.

²⁷ O du kpa be hna ẹhni, be naakaa, "Nye ka bụ ọdo badnụ kịni? Ruwhere nụ okne osimini noobnotenu a nsni."

*Jizọsi gwọru
ele rukna lawuru*

(Mak 5:1-20; Luk 8:26-39)

²⁸ Nga ọ varu n'aka osimini kiyari n'eli ele Gadara, ele rukna lawuru ele renwu ojo nwugwu, ele hi nu hne be li iznu whuya, ele ruwhnu be tu ogwnu, ke kpayaru ọ za nye neewhe n'apna wam. ²⁹ Be siwama okokoba, kaa, "Aị nu ji nwekọgwu kini, Jizọsi, ji Nnwọ Chiokike? I varu ma i ta aị awhnụwhnu hne ige aị yooduge?"

³⁰ Agida ezni zi hne zila ikere naata wiri. ³¹ Renwu ojo wam riasno a, kaa, "O buru nu i chihala aị, zizne aị ma a bna nu rime ezni ele ka."

³² O kanu be, "Anu zne." Be whuya, zne bna n'agida ezni wam, kpakara agida ezni wam gbadnarnu nu ngwulangwu dnabna nu rime osimini, rinwu nu rime mini. ³³ Ele nooznu be gbawhu, bna n'eli-ohna wam tnusi nhne be whnuru, nu nhne mernu ele wam renwu ojo nwugwu. ³⁴ Kpakara ele eli wam whuya kwnusi Jizọsi. Nga be whnuru a, be riasno Jizọsi ọ whoga n'eli be.

9

*Jizọsi gwọru nye ẹhni a
dönwurnu ọdonwu*

(Mak 2:1-12; Luk 5:17-26)

¹ Jizọsi bna nu rime ogbo, lahna aka osimini kiyari, va n'eli ke a. ² Be vyanu a otu nyerukna ke ngeri ẹhni a dönwurnu ọdonwu, dnanyi n'olu okpata, nga Jizọsi whnuru okwnata mkpoma be, ọ kanu nye wam ngeri ẹhni a dönwurnu ọdonwu, "Mkpoma si i rikne, si nnwo m, be gbarunam ji kpakara mmehie i."

³ Agwna ele zni iwu ele Ju nesikwa nu mkpoma be, "Nyerukna ka nookwulu Chiokike."

⁴ Jizọsi mahiaru mkpoma be, ọ kanu be, "Kini kpahiaru anu naari oriri ka nu mkpoma anu? ⁵ Ndaa ke zi ewheke, ọ kaa, 'Be gbarunam ji kpakara mmehie i,' mọbu, ọ kaa, 'Lizọ, zne izne?' ⁶ M jegesi anu nu Nnwọ ke Badnu nwernu iknernema n'owa ọ gbaru mmehie." O kanu nye wam ngeri ẹhni a dönwurnu ọdonwu, "Lizọ, chiri etere i, la oro i." ⁷ Nyerukna wam lizọ, la n'oro a. ⁸ Nga agida ele badnu whnuru a, be tu ogwnu, znarni Chiokike, nye nyegarụ badnu iknernema nu kpa.

Jizọsi sukwuru Matiyu

(Mak 2:13-17; Luk 5:27-32)

⁹ O du nga Jizọsi hiri nu pii neewhe, ọ whnuru otu nye rewhna a bu Matiyu, hne ọ dazi n'oro ntụ, ọ kanu a, "Sno m." O lizọ snornu a.

¹⁰ Nga Jizọsi dazi neeri wiri n'oro Matiyu, agida ele

ona ntụ nụ ele mmehie varu snornu Jizosi nụ ele sno apna a neeri wiri. ¹¹ Nga ele Farisi whnurnu a, be sika ele sno apna a, “Kini mernu Nye-zni-nhne anu sno ele ona ntụ nụ ele mmehie neeri wiri?”

¹² Nga Jizosi nurnu a, o kanu be, “Mkpa dibia ziko naakpa ele ehni buru oma, okwolem ele nriria. ¹³ Kovu anu zne mughia nhne ka bu, ‘M noopio obirizi, o buo ariohna.’ Kwnornu nū m vage m o sukwu ele oma, kovu ele mmehie.”

Ajiji gbasiri ovu onu
(Mak 2:18-22; Luk 5:33-39)

¹⁴ Ele sno apna Joni vakwnusiri Jizosi sika a, “Kini kpayaru ai nū ele Farisi noovu onu ige obula, kovu ele sno apna i za noovu onu?”

¹⁵ Jizosi saru be, “Ele be ziri va hne be nolu nnwerne ikne, be jaazi noodukwa ruwhnu hne be nū nye nolu nnwerne ikne zi? Kovu obochi vawa nga be jaanahoru be nye nolu nnwerne ikne, ige wam be joovu onu.”

¹⁶ “O za nye jeegweru mkpekele ikpe ikne dnusni n'iwu oknani, kwnornu nū ke ikne jodokahala nhne n'ehni iwu oknani, o jodoka ke kakwo agida. ¹⁷ O zi masi nye jeegweru manya ikne gbasiri n'olori akpukpo oknani, be mee kpm, olori wam jaagbawama, manya nū olori akpukpo whume etekne. Kovu be gbasiri manya ikne n'olori akpukpo ikne, kam jaabita be lawuru nkari.”

Nnwọ rinya matị nū
nwerinya ntụ ọvnarna
(Mak 5:21-43; Luk 8:40-56)

¹⁸ Nga o naakanu be oka ka, le, otu nye risi varu, kpou a risi eli, kaa, “Nnwọ m rinya nwunam kina, kovu va tukwasi a aka i, o jaazi budnu.” ¹⁹ Jizosi lizo, snornu a zne, ele sno apna a sno a masi.

²⁰ Otu nyerinya ke naaria ntụ ọvnarna nri nū awha lawuru, garu a n'aznu, kpatu onu iwo a aka. ²¹ Kwnornu nū nyerinya kannu ehni a, “O buru nū me kpatu onu iwo a aka kpoi, o jeeme ehni buru m oma.”

²² Kovu nū Jizosi tuhnasarnu, whnu a, kanu a, “Nnwọ m rinya, mkpoma si i rikne, okwnata mkpoma i znohialam ji.” Be gworu nwerinya wam ngangam.

²³ Nga Jizosi varu n'oro nye risi wam, whnu ele ji opi nogwnu eri oli iznu nū agida mkpakpo pii, ²⁴ o kanu be, “Anu whoga hna, kwnornu nū nnwọ rinya matị ka nwuna onwu, kovu nū o neezni anyarna.” Be mu a rumu. ²⁵ Nga o chihalaru agida ele badnu wam, o bna nū rime oro, nwugwu nnwọ rinya matị wam n'aka, nnwọ rinya matị wam lizo. ²⁶ Otnutnu a gazu kpakara eli wam.

Jizosi gworu ele isni

²⁷ Nga Jizosi hiri nū pii whuya, ele isni lawuru snornu a, neesi lulo, naakaa, “Ji Nnwọ Devidi, donu ai obirizi.”

28 Nga ọ bnarnu n'oro, ele isni lawuru wam vakwnusi a, Jizosi sika be, "Anu kweru nu m nwernu m rikne ọ gwo anu?"

Be kaa, "Owe, Nyenwe ai."

29 Ọ kpatu be aka n'anya, kaa, "Lele kpa okwnata mkpoma anu nu, o menu anu kpam." 30 Anya be snama. Jizosi do be aka nu nsni, kaa, "Whnu nu ọ za nye anu kanu." 31 Kovu nga be whogaru, be wheke rewhna Jizosi kpakara eli wam.

Ogwugwo nye mgbu

32 Nga be nọowhoga, be kwuyanu Jizosi nye mgbu ke renwu ojo nwugwu. 33 Nga ọ chihalaru renwu ojo wam, nye mgbu wam kwuru oka, o du agida ele badnu ehni be, naakaa, "A whnulele nhne nu kpa n'Izireli."

34 Kovu ele Farisi karu, "O ji rikne nye risi renwu ojo naachihala ele renwu ojo."

Ele ọnu zi ele nu ele

35 Jizosi neezneghari kpakara eli-ohna ma nu mgbu neezni nhne n'oro ogbako be, nọokpo okwo izi oma eli-eze Chiokike, nọogwo kpakara nriria nu ehni igbugbu zi ọdo n'odo.

36 Kovu nu nga ọ whnu nu agida ele badnu wam, ọ donu be obirizi, kwnornu nu inwe gwuru be, be nwée rikne yinu ehni be aka, be gbasaru lele atnu nu nwée nye nọoznu be. 37 Ọ kanu ele sno apna a, "N'ezi, ogwe nhne ekwu zi agida, kovu nu ele ọnu zi ele nu ele. 38 Kam kpayaru, anu

riọ Nyenwe ogwe nhne ekwu ma o zizne ele ọnu n'ekwu a."

10

Ele izi nri nu ẹbo

(Mak 3:13-19; Luk 6:12-16)

1 Jizosi sukwuru nri nu badnu lawuru wam ele sno apna a. O nyee be rikne be chihala renwu ojo, gwọ masi kpakara nriria nu ehni igbugbu zi ọdo n'odo. 2 Ka bu rewhna ele izi nri nu ẹbo wam, nye mbom bu Saimoni, nye be nookwu Pita, nu Anduru nwene a, nu Jemisi nnwo Zebidi nu Joni nwene a, 3 Filipu nu Batolomi, Tomosi nu Matiyo nye ọna ntụ, Jemisi nnwo Alifayosi nu Tadiyosi, 4 Saimoni nye zi n'esilawuru ele noonwu bekwu nu mkpoma, nu Judasi Isikarioti, nye reru a.

Ernu ele izi nri nu ẹbo

(Mak 6:7-13; 13:9-13; Luk 9:1-6; 21:12-17)

5 Jizosi zihala nri nu badnu lawuru ka, do be aka nu nsni, kaa, "Anu zneko n'eli ele buo ele Ju, mọbu nu rime eli-ohna obula ke ele Sameria. 6 Kovu anu znekwunusi ele Izireli, ele nu lele rumu atnu nu whuru owu. 7 Nga anu neezne anu kanu be, 'Eli-eze Chiokike zi ndundu.' 8 Anu gwọ ele nriria, mee ele nwuru onwu be hi n'enu lizo, anu gwọ ele nchnichna, anu chihala renwu ojo. Anu nahiaru ewhu ewhu, anu nyee n'ewhu ewhu. 9 Anu ji iwai obula nu rekpa anu. 10 Anu ji rekpa n'izne anu, mọbu iwo lawuru, mọbu okoro-ochi, mọbu mkpara,

kwnornu nū nye ɛrnu kwesiri be nyee a wiri nū hne ọ nɔornu ɛrnu.

¹¹ “Ẹli-ohna ọbula, mọbu mgbu ọbula anụ bnarnụ, anụ piohia ezi badnụ nū rime a, daziri pi tem anụ whoga. ¹² Nga anụ bnarnụ n'oro wam, anụ kaa, ‘Udno zinu anụ.’ ¹³ Ọ buru nū oro wam buru oma, udno anụ jaadazinu a, kovu nū ọ buru nū oro wam buo oma, udno anụ jeehiehnakwnusi anụ. ¹⁴ Nye ọbula ke nábnanyana anụ, ke nuna ikwu-onu anụ, anụ jowhoga n'oro wam mọbu n'eli-ohna wam, lisnama ruznurnuznu ọchi anụ. ¹⁵ N'ezime me naakanụ anụ, be jodonu ẹli Sodom nū Gomora obirizi n'obochi ikpe karu ẹli-ohna ki.

¹⁶ “Le, m neezihala anụ lele atnurnu n'esilawuru edu, anụ nwe akọ lele agwo, kpa enwerne lele nduru.

¹⁷ “Kovu anụ ze ele badnụ, kwnornu nū be jeegweru anụ nyee n'aka ele ikpe, be jaapnia anụ nhne n'oro ọgbako ele be. ¹⁸ Be jookwuru anụ zne nū ruwhnu ele risi ọchichi nū ele eze kwnornu m, ma anụ kanu be nhne gbasiri, ma ele buo ele Ju. ¹⁹ Kovu nū nga be jeegweru anụ nyee ele ikpe, mkpoma lako anụ mini kpa anụ jogoru onu anụ mọbu nhne anụ jookwu, ige wam be jeenye anụ nhne anụ jookwu. ²⁰ Kwnornu nū ọ buo anụ nookwu oka, kovu ọ bu Enine ke Nda anụ nookwu oka nū rime anụ.

²¹ “Nwene jeegweru nwene a nyee ma be gbu a, nda

jeegweru nnwo a nyee, rumu jeelizo megidne ele murnu be, mee be nwuma. ²² Kpakara ele badnụ joosno anụ irno kwnornu nū rewhna m, Kovu be jooznohia nye ọbula ke jaaknata mkpoma dazigidne du okwukwo kpakara nhne. ²³ Nga be kpagburu anụ n'otu ẹli-ohna, anụ gbazne nū ke berere. Me naakanu anụ ezi oka, anụ jagazu kpakara ẹli-ohna Izireli du nga Nnwọ ke Badnụ jaava.

²⁴ “Nye sno apna nye-zni-nhne jaaka nye zni a nhne. Ohi jaaka nyenwe a. ²⁵ Ọ dulam nga nye sno apna nye-zni-nhne jonu lele nye zni a nhne, nū ohi ọ nū lele nyenwe a. Ọ buru nū be sukwuru nda nwe oro Belizibolu, ọ bu nū be jousukwu ele oro a karukwo?

*Nye anụ jootu ogwnu a
(Luk 12:2-7)*

²⁶ “Anụ tuko ogwnu be, kwnornu nū ọ za nhne be kpusnirni okpusni ke be jookpume, mọbu nhne zi mgwugwa ke be jaamahia. ²⁷ Nhne me kannu anụ n'ochichiri, anụ kwu a n'iwnehnie, nhne be tukasiri nū nsni, anụ kwusa a n'olu oro. ²⁸ Anụ tu ogwnu ele noogbu anọ-ehni, ele nwée rikne gbu mkpoma. Kovu anụ tu ogwnu nye wam ke nwernu rikne gbu mkpoma nū anọ-ehni nū bekwnu ẹli renwu. ²⁹ Be za neere wonzna lawuru otu mkpuru iwai matị? Kovu otu nū rime be jaadna n'eli su Nda anụ kwéle. ³⁰ Kovu nū kpakara rukerize ke zi anụ nū risi gwnurnu

ogwnu. ³¹ Ogwnu tú anụ, anụ zị okne ọnu ahia karu agida wọnzna.

O kwuhia nụ ọ jụ Karaịsi
(Luk 12:8,9)

³² “Nye ọbula ke jookwuhia m nụ ruwhnu ele badnụ, ọ bụ ya bụ nye me jookwuhia nụ ruwhnu Nda m ke oligwe. ³³ Kọvu nye ọbula ke jọgonahoru m nụ ruwhnu ele badnụ, bụ nye me jọgonahoru nụ ruwhnu Nda m ke zị n'oligwe.

Ọ bụo udno
kọvu ama-ogwnu

(Luk 12:51-53; 14:26,27)

³⁴ “Anụ chéko nụ m varu m o gweya udno n'owa, m váge m o gweya udno, kọvu ama-ogwnu. ³⁵ Kwnornu nụ m varu m o kewa ‘nnwọ rukna nụ nda a, nnwọ rinya nụ nne a, nnwerne nnwọ nụ nne nzi a.

³⁶ Nye irno badnụ jọbu ele ezi-nụ-oro a.’

³⁷ “Nye ọbula ke whnuru nda a mọbu nne a n'anya karu m, kwésile m, nye whnuru nnwọ a rukna mọbu nnwọ a rinya n'anya karu m, kwésile m. ³⁸ Nye ọbula ke vúrule ọgba a sno m n'aznụ, kwésile m. ³⁹ Nye ọbula ke noopio bụdnu a jootuwu a, nye tuwhuru bụdnu a kwnornu m, joopohia a.

Ogwo ọnu
(Mak 9:41)

⁴⁰ “Nye ọbula ke nabnanyarnu anụ, nabnanyarnu m, nye nabnanyarnu m, nabnanyarnu nye ziyaru m. ⁴¹ Nye ọbula ke nabnanyarnu

nye ọwhnurninya kwnornu nụ ọ bụ nye ọwhnurninya, jaanahia masi ọgwo ọnu nye ọwhnurninya. Nye nabnanyarnu nye mee mma kwnornu nụ ọ bụ nye mee mma, jaanahia ọgwo ọnu nye mee mma. ⁴² Nye ọbula ke jookwute otu nụ rime ele matị ka otu okiko mini jiri iyi kwnornu nụ ọ bụ nye sno apna m, owe, me naakanu anụ ezi ọka, ọ jaanahariri ọgwo ọnu a.”

11

Jizọsi nụ Jọni
Nye Wụ Mini
(Luk 7:18-35)

¹ Nga Jizọsi nyekworu ele sno apna a nri nụ ẹbo wam iwu, o hiri nụ pii whọga, zne zni nhne, kpọ okwo izi ọma kpakara ẹli-ọhna zị be ndundu. ² Jọni nuru n'oro ikelu kpakara ọnu Karaịsi nọornu, o zizne agwna ele sno apna a. ³ Be sika a, “Ọ bụ jịwa bụ nye jaava, sọbu a le anya nye berere?”

⁴ Jizọsi saru be, “Anụ lahna kanu Jọni kpakara nhne anu nuru nụ nhne anu whnuru, ⁵ ele isni nọowhnu ọsno, ele mgworo neezne izne, be neeme ele nchnichna be ziri richna, ele nsni inyo nọonu nhne, ele nwuru ọnu lizoru n'enu, be neezni ele mboni izi ọma. ⁶ Chiokike jọgozi nye ọbula ke jula m kwnornu nhne me mernu.”

⁷ Nga ele sno apna Jọni laru, Jizọsi bete naakanu agida ele badnụ wam nhne gbasiri Jọni. Ọ sika be, “Kini bụ nhne

anụ znernu ọ whnụ n'eli-
 ikpa? Ekere achara ruwhere
 noovu? ⁸ Sọbu kịni nhne anụ
 znernu ọ whnụ? Nyerukna
 wogwu iwo zị pịali pịali sa?
 Le, ele wogwu iwo zị pịali pịali
 zị n'oro ele eze. ⁹ Anụ kanụ
 m, kịni bụ nhne anụ whogaru
 zne ọ whnụ? Nye ọwhnurninya
 sa? Owe! Nye kakwo nye
 ọwhnurninya. ¹⁰ Nye ka bụ
 nye be gbarụ nhne gbasiri a
 n'okwukwo nsọ, kaa,

'Le, m neezizne nye izi m nụ
 ruwhnu i,
 nye jeemekwata apna i
 nụ ruwhnu i.'

¹¹ N'ezi me kanụ anụ,
 n'esilawuru ele ele rinya
 mụrnụ, ọ zá nye ke kakwo
 Jóni Nye Wụ Mini, kọvu
 nye zikakworu matị n'eli-eze
 Chiokike kakwo Jóni. ¹² Hite
 n'ọbochi Jóni Nye Wụ Mini
 dụ kịtna, be neeme ẹli-eze
 Chiokike nhne rikne, ele
 gbasiri rikne naagbalị ọ bna
 nụ rime a. ¹³ Tem dụ n'ige
 Jóni, kpakara ele ọwhnurninya
 nụ iwu kwuru nhne gbasiri
 ẹli-eze Chiokike wam. ¹⁴ O
 bụru nụ anụ jeekweru a, Jóni
 bụ Elaija nye be gbarụ nhne
 gbasiri a nụ ọ jaava. ¹⁵ Nye
 nwernu nsnị, ọ nurnu.

¹⁶ "Ndaa nhne me jeeji
 sninu ebiri ka? Ebiri ka
 nụ lele rụmu takiri dazigwu
 n'ahia, noosukwu ibne be
 ikwu, ¹⁷ be naakaa,
 'A kwannụ anụ eri,
 anụ tnéne eri,
 a gwnụ eri mkpe,
 anụ kwnána ẹkwana.'

¹⁸ Kwnornu nụ Jóni varụ ríle
 wiri, ọ nwóge manya, be

kaa, 'O nwernu renwu ojo.'
¹⁹ Nnwọ ke Badnụ varụ, neeri
 wiri, nnonwo manya, be kaa,
 'Le, nye okne wiri, nụ nye
 nwọ okne manya, enyi ele
 ọna ntụ nụ ele mmehie.' Ẹnu
 ọma ke neehi nụ akoniche
 Chiokike whuya neegesi nụ
 akoniche bụru ọma."

Eli-ohna kwé ekwe
(Luk 10:13-15)

²⁰ Jizọsi bete ọ nyanụ
 agida ẹli-ohna ọnyinya hne ọ
 rnurnu agida ẹnu kwnornu
 nụ be kwéle ọ tũnasna
 mkpoma nụ mmehie be.
²¹ "Awhnụwhnu jaazinu i, jị
 Korazini, awhnụwhnu jaazinu
 i, jị Bẹtesaida, ọ bụru nụ
 be rnurnu kpakara agida
 ẹnu ndu-ehni ka nụ Taya
 nụ Saịdoni bụ ke be rnurnu
 nụ rime anụ, be znernu
 ọtũnasna mkpoma agida ige
 wheru ewhe, daziri n'ikpe
 mkpe nụ retnu. ²² Kọvu me
 kanụ anụ, be joodonu Taya
 nụ Saịdoni obirizi n'ọbochi
 ikpe karụ anụ. ²³ Jị n'iwihuru
 i masi, Kapanom, be jeeg-
 welizo i olu dụ oligwe? Be
 jeegwedna i ẹli, dụ bẹkwnu ẹli
 renwu. O bụru nụ agida ẹnu
 ndu-ehni be rnurnu nụ rime
 i nụ be rnurnu a nụ Sodom,
 o znernu adazi dụ ọbochi
 tna. ²⁴ Kọvu me kanụ anụ,
 be joodonu ẹli Sodom obirizi
 n'ọbochi ikpe karụ i."

Ozukwa inwe
(Luk 10:21-22)

²⁵ N'ige wam Jizọsi karụ,
 "Meka, Nda, Nyenwe oligwe
 nụ ọwa, kwnornu nụ i bigharu
 nhne ele ka n'anya ele akọ
 nụ ele marnụ nhne, kọvu

i kpumennu be rumu takiri.
²⁶ Owe! Nda, meka, kwnornu nu o buru oma kpam n'anya i.

²⁷ “Nda m yisiri kpakara nhne n'aka m. O za nye magwu Nnwọ wam, okwolem Nda. O zi masi nye magwu Nda wam, okwolem Nnwọ a kpọi, nu ele Nnwọ wam pioru o kpumenu a.

²⁸ “Anu vakwnusi m, anu ele nọdogbu ehnii anu n'ernu, ele be vuteru ivu rinya, m jeeme anu zukwaru inwe.
²⁹ Anu ynarnu yokwu m* n'ili anu, anu muhia nhne n'onu m, kwnornu nu m bu m nye zi wohnernerne nu nye gwednarnu mkpoma n'eli, anu joopohia ozukwa inwe nu mkpoma anu. ³⁰ Kwnornu nu yokwu m gbú igbugbu, ivu m zi ewheke.”

12

Ajiji gbasiri

Obochi Ozukwa Inwe

(Mak 2:23-28; Luk 6:1-5)

¹ N'ige wam, Jizosi naagawhe n'ekwu ikpa n'Obochi Ozukwa Inwe, wiri nọogwnu ele sno apna a, be bete nọogho ikpa naata. ² Nga ele Farisi whnurnu a, be kanu a, “Le, ele sno apna i neeme nhne kwesile n'iwu n'Obochi Ozukwa Inwe.”

³ O kanu be, “Anu gwnuna nhne Devidi mernu nga wiri gwnurnu a, ya nu ele snogwu a? ⁴ O bnazernu n'oro nsọ Chiokike ri bredi be bitaru nu ruwhnu Chiokike, ke kwesile n'iwu nu Devidi nu ele sno a

ri, okwolem ele okwa arjohna kwesiri o ri a? ⁵ Mọbu anu gwnuna n'iwu kpa ele okwa arjohna Chiokike ji neemeru Obochi Ozukwa Inwe n'Oro Nso Chiokike, kovu ikpe mana be? ⁶ Kovu me kanu anu nu nye kakwo Oro Nso Chiokike zi hna. ⁷ O buru nu anu mahiaru nhne ikwu-onu ka bu, ‘M noopio obirizi, o buo arjohna,’ anu jaama ele ikpe mana ikpe. ⁸ Kwnornu nu Nnwọ ke Badnu bu Nyenwe Obochi Ozukwa Inwe.”

Nyerukna aka

donwurnu donwu

(Mak 3:1-6; Luk 6:6-11)

⁹ Jizosi hi nu pii whoga, bna n'oro ogbako ele Ju, ¹⁰ otu nwerukna aka donwurnu donwu zi pii. Be noopio nhne be jeeji bno Jizosi nhne, be sikwa a, “O buru oma n'iwu o gwọ nriria n'Obochi Ozukwa Inwe?”

¹¹ Jizosi kanu be, “Ndaa nye nu rime anu ke jeenwe otu atnurnu, o buru nu atnurnu wam dnabna rime olulu n'Obochi Ozukwa Inwe, o bu o jonwugwu a, dokia a? ¹² Badnu gburu onu karu atnurnu. Ka bu nu o buru oma o mee nhne oma n'Obochi Ozukwa Inwe.”

¹³ O kanu nye nyerukna wam, “Doshima aka i.” O doshima aka a, aka a buru oma lele aka a berere. ¹⁴ Ngam, ele Farisi whogaru gba iznuznu kpa be joogbu a.

Nnwọ izi Chiokike hohiaru

* **11:29** Yokwu bu isisi be knegidnenu n'ili anọ oro ma be rnu ernu be karu be mee.

15 Nga Jizōsi mahiāru a, o hi nū pīi whōga, agīda badnū snornu a, o gwō kpakara ẹhni igbugbu be. 16 O dōru be aka nū nsnī be mēkō ele badnū mahiā nye o bụ. 17 O mernu ka ma nhne be gbarū n'okwukwo nsō hite n'ōnu Azaya nye owhnurninya mezu, ke kwuru,

18 “Le, ka bụ nye izi m me hōhiaru,
nye me whnurnu n'anya,
nye nhne a nōoso m.

M jeeyisi Enine m nū rime a.

O jōokpo okwo ikpe zī
snam nū kpakara mba.

19 O jōolu oḡwnu, o jēesi lūlo,
o zá nye jōonu akpīri a
n'ederezi.

20 O jáagbaji ekere achara
hipiagwu ẹhipia,
mōbu whūsnime tōnji
nōohio rūnwurnu,
tem o mee ikpe zī snam
megbu.

21 Kpakara mba jeenwe
olile anya nū rēwhna
a.”

Jizōsi nū Bēlizibolu

(Mak 3:20-30; Luk 11:14-23)

22 Ige wam be kwuyanū Jizōsi otu badnū rēnwu ojo nwūgwu, nye kpuru isni, ke dnarnū mgbu, o gwō a ẹhni igbugbu wam, nye mgbu wam kwuru oka, whnū masī oḡno. 23 O duru agīda ele badnū wam ẹhni, be kaa, “Nyerukna ka, o jōobu Nnwō Devidi sa?”

24 Kōvu nga ele Farisi nurnu a, be kaa, “Nwerukna ka neeji rikne Bēlizibolu nye risi ele rēnwu ojo naachihala rēnwu ojo.”

25 Nga Jizōsi mahiāru oriri be, o kanū be, “Ẹli-eze oḡbula kewama megidne ẹhni a, jōotubiri etekne, ẹli-ohna oḡbula mōbu oḡo oḡbula ke kewarū megidne ẹhni a jōogwuzoli. 26 O buri nū Setani chihala Setani, o kewarū megidne ẹhni a, ẹli-eze a jaaga oḡa gwuzo? 27 O buri nū m ji m rikne Bēlizibolu naachihala ele rēnwu ojo, nū rikne nyele bụ hne ele ke anū ji naachihala be? Be jōobu ele ikpe anū. 28 Kōvu o buri nū m ji m Enine ke Chiokike naachihala rēnwu ojo, le, ẹli-eze Chiokike dūlam anū ẹhni. 29 Berere kwno, badnū jaaga oḡa bna n'oro nye dikne, nahōru a kpakara nhne n'aka rikne, o buri nū o béle oḡno kne dikne wam eriri? Nga wam o jeenwe rikne nahōru a nhne zī n'oro a.

30 “Nye nū me zīla, bụ nye neemegidne m, nye snōne m naachikota nhne, bụ nye nōobosa oḡbosa. 31 Kwnornu nū ka, m naakanū anū, be jaagbarūnu badnū mmehie nū okwulu oḡbula be kwuluru, kōvu nū be jáagbarūnu okwulu be kwuluru Enine Nsō. 32 Nye oḡbula ke jookwugidne Nnwō ke Badnū, be jaagbarūnu a, kōvu nye oḡbula ke jookwugidne Enine Nsō, be jáagbarūnu a, o būo n'ige ka, mōbu ige ke jaava.

Isisi nū mkpuru a
(Luk 6:43-45)

33 “Anū mee isisi ma o buri oḡma, mee masī mkpuru a ma o buri oḡma, mōbu mee isisi ma o buri isisi ojo, mee

masi mkpuru a ma o buru mkpuru ojo. Kwnornu nu be mahia isisi hite nu mkpuru a. ³⁴ Anu ebnurnu agwo, anu jaaga ola kwu oka oma, hne anu bu ele ojo? Kwnornu nu nhne jipiyaru mkpoma bu nhne onu nookwu. ³⁵ Badnu oma hite n'ekwnu oma ke zi nu mkpoma a neegwehia nhne oma, badnu ojo hite n'ekwnu ojo ke zi nu mkpoma a neegwehia nhne ojo. ³⁶ Kovu me kanu anu, nu oka obula ele badnu nookwu ke bnagwo nu nhne, be jaasa ajiji a n'obochi ikpe. ³⁷ Kwnornu nu be jeehite n'ikwu-onu i gwnusi i nu nye mee mma, hite masi n'ikwu-onu i maa i ikpe."

Nhne elekema ke Jona

(Mat 8:11,12; Luk 11:29-32)

³⁸ Ige wam agwna ele zni iwu nu ele Farisi kanu a, "Nye-zni-nhne, a noopio o whnu nhne elekema n'aka i."

³⁹ Jizosi saru be, "Ebiri ojo ke naagba ewhere noopio nhne elekema, o za nhne elekema be jeenye a, okwolem nhne elekema Jona nye owhnurninya. ⁴⁰ Lele kpa Jona daziri obochi eto iwhnehnue nu abali nu ruwho aznu, o bu kpa Nnwọ ke Badnu jaadazi nu rime eli obochi eto iwhnehnue nu abali. ⁴¹ Ele rukna Ninive joosno ebiri ka lizo n'ikpe, be jaama be ikpe, kwnornu nu be tuhna n'arnu mkpoma n'okpo okwo Jona. Kovu le, nhne kakwo Jona zi hna. ⁴² Eze nyerinya Seba jeelizo ya nu ele ebiri ka bna n'ikpe,

o jaama be ikpe, kwnornu nu o hiri n'osotoma owa va nurnu akoniche Solomoni. Kovu le, nhne kakwo Solomoni zi hna.

Renuwọ ojo hiehnarnu
(Luk 11:24-26)

⁴³ "Nga renwu ojo hiri nu rime badnu whoga, o zneghari n'eli chna chna chna, noopio hne o joozukwa inwe, kovu o piohiala, ⁴⁴ o kaa, 'M jaalahna n'oro m hne me hiri whuya.' Nga o vaduru, o whnu nu o za nye wu nu rime oro wam, nu be zasnarnu a, bikwata nhne nkari. ⁴⁵ O jeezne chiri renwu ojo esau ibne a ele nwernu risi rikne karu a, be bna wuru nu rime nye wam, onodi ipne-aznu ke nye wam johnasi bujo karu kpa o zi nu mbom. O bu kpa o jonu n'ebiri ojo ka."

Nne Jizosi nu rumu nne a

(Mak 3:31-35; Luk 8:19-21)

⁴⁶ Nga o nookwunu agida ele badnu wam oka, nne a nu rumu nne a varu gwuzoru n'ederezi noopio o kwunu a oka. ⁴⁷ Otu badnu kanu a, "Le, nne i nu rumu nne i gwuzogwu n'ederezi noopio i o kwunu i oka." ⁴⁸ Jizosi saru a, "Nyele bu nne m, ele kele bu rumu nne m?"

⁴⁹ O dosnima aka nu hne ele sno apna a zi, kaa, "Anu le nne m nu rumu nne m. ⁵⁰ Kwnornu nu nye obula ke jeeme nhne Nda m ke zi n'oligwe noopio, nye wam bu nwene m rukna nu nwene m rinya, nu nne m."

13

Elulu nye ogha mkpuru
(Mak 4:1-9; Luk 8:4-8)

1 N'obochi wam Jizosi whuyaru nu rime oro zne daziri eli nu ngeri osimini. 2 Agida ele badnu gbakoru hne o zi, ke kpayaru o jiri bna nu rime ogbo, daziri eli, agida ele badnu wam gwuzoru nu mkpomkpo eli. 3 O ji elulu zi odo n'odo zni be agida nhne, kaa, "Otu nye ernu ekwu znernu agha mkpuru. 4 Nga o naagha, agwna mkpuru dna nu ngeri apna, rumu onunu varu tuturu be ta. 5 Agwna mkpuru dnarnu n'eli rugwu, hne be nwée agida rizna, ngangam mkpuru wam fuhjaru, kwnornu nu be nwée agida rizna. 6 Nga ehnam wasiri, be chnanwu, kwnornu nu be nwée egwnugwu. 7 Agwna mkpuru berere dnarnu n'esilawuru igwu, igwu wam sohja, kpagbu be. 8 Agwna mkpuru berere dnarnu n'eli oma, be mi mkpuru otu riwhu, berere nri isunu, berere nri eto. 9 Nye nwernu nsni, o nuru."

Nhne o kwono tnu elulu
(Mak 4:10-12; Luk 8:9,10)

10 Ele sno apna a vakwnusi a, sikwa a, "Kini kpayaru i nookwunu be oka n'elulu?"

11 Jizosi saru be, "Be mernu anu mahja nhne tugwaru otugwa ke eli-eze Chiokike, kovu nu o buo be. 12 Nye obula ke nwernu nhne, be jeenye hnasu a, o jeenwe agida nhne, kovu nye ke

nwée, be jaanahoru a o bubedi ke o nwernu. 13 Kam kpayaru, me notnunu be elulu. Be neele anya kovu be za nowhnu, be noobno nsni, be za nonu, be joghohia nhne. 14 Nhne Azaya nye ohnurninya kwuru gbasiri be mezu nu risi be, ke kwuru, 'Anu nonu kpoi, kovu anu jomuhia rja rja, anu nowhnu kovu anu joghohia rja rja.

15 Kwnornu nu mkpoma ele ka gbasninem n'oto, nsni kposninem be masi. Be kpusninem anya be, ma be gharu o ji anya be whnu osno, gharu o jiri nsni be nuru nhne, gweru mkpoma be ghohia, ma be tuhmasna, ma m gwom be.'

16 Anu bu ele owa oma, kwnornu nu anya anu nowhnu osno, nsni anu nonu nhne. 17 N'ezime kanu anu, o gwnurnu agida ele ohnurninya nu ele oma ogwu o whnu nhne anu nowhnu, kovu nu be whuna, nu o nuru nhne anu nonu kovu nu be nuna.

Risi elulu
nye ogha mkpuru
(Mak 4:13-20; Luk 8:11-15)

18 "Anu bnote nsni ma anu muhia risi elulu nye ogha mkpuru wam. 19 Nye obula ke nuru ikwu-onu eli-eze Chiokike, kovu o ghohiala a, nye ojo wam va, nahoru a nhne be kpasiru nu mkpoma a. Ka bu mkpuru ke be ghasiri nu ngeri apna.

²⁰ Mkpuru ke be ghasiri nu rugwu bu ele nuru ikwu-onu wam, ngangam be gweru snarnima nwugwu a. ²¹ Kovu nu be nwée egwnugwu nu rime be, be dazi ige mati, nga mmekpehni mōbu awnhnuwhnu varu kwnornu nu ikwu-onu wam, ngangam, be dnahnala aznu. ²² Mkpuru ke be ghasiri n'esilawuru igwu bu ele nuru ikwu-onu wam, kovu mmekpehni ke owa ka nu aghigho owhnu ekwu n'anya kpagburu ikwu-onu wam, o buru nhne mina mkpuru. ²³ Mkpuru ke be ghasiri n'eli buru oma, bu ele ke nuru ikwu-onu wam, be ghohia a, be mihia mkpuru k'ezi, otu riwhu, ke berere nri isunu, berere nri eto."

Elulu achara atna

²⁴ Jizosi tnu nu be elulu berere, kaa, "Eli-eze Chiokike nu lele hne badnu kpasiru mkpuru oma n'ekwu a. ²⁵ Nga ele badnu neezni anyarna, nye irno varu kpasiri atna n'ekwu wam, la. ²⁶ Nga mkpuru oma wam fuharu, o mi mkpuru, atna wam whoru iwhne. ²⁷ Ele izi nye nwe ekwu wam vakwnusi a, kanu a, 'Nda-ai-kwu, i kpasila mkpuru oma n'ekwu i? O zi hnele fuhia atna?"

²⁸ "O kanu be, 'Ka bu aka ernu nye irno.'

"Ele izi a sikwa a, 'I pioru a zne whome be?"

²⁹ "O kanu be, 'Oza! O zi kpa anu zi noowho atna anu whokota ikpa. ³⁰ Anu gharu be lawuru sokota du ige o gwe nhne n'ekwu, nga

wam, m jaakanu ele neegwe nhne n'ekwu be beru osno whome atna wam, kpukota be n'okwukwu, kpo be bekwnu. Kovu anu chibna ikpa wam n'obna m.' "

Mkpuru mositadi nu nhne whu bredi

(Mak 4:30-34; Luk 13:18-21)

³¹ Jizosi tnu nu be elulu berere, kaa, "Eli-eze Chiokike nu lele mkpuru isisi be kwu mositadi, ke badnu kpasiru n'ekwu a. ³² O bu n'ezi nu o zi mati kakwo kpakara mkpuru, o ghō isisi kakwo kpakara nhne be kpasiri n'ekwu, ke onunu oligwe naava nornu alikwu nu nkala a."

³³ O tnu nu be elulu berere, kaa, "Eli-eze Chiokike nu lele nhne whu bredi, ke nyerinya gweru gwasiri nu rime agida ikpa, tem kpakara a whu."

³⁴ Kpakara ikwu-onu ka bu ke Jizosi kwunnu igbudu badnu n'elulu. O kwugene be ikwu-onu hne o jile elulu.

³⁵ "Ka bu ma nhne be kwuru hite n'onu nye owhnurninya mezu, ke karu, 'Mjookpume onu m tnu elulu, m jaakahia nhne be bigwaru abigwa ke nga owa panizoru.' "

Jizosi kowamarnu risi elulu achara atna

³⁶ Nga o ghasaru igbudu badnu wam, o bna nu rime oro. Ele sno apna a vakwnusiri a, naakaa, "Kowanu ai risi elulu atna wam zi n'ekwu wam."

³⁷ O kaa, "Nye naagha mkpuru oma bu Nnwō ke

Badnu. ³⁸ Ekwu bu owa, mkpuru oma wam bu rumu eli-eze Chiokike, kovu atna wam bu ele ke nye ojo wam. ³⁹ Nye irno wam ke kpasiru be bu Ekwensu, ogwe nhne n'ekwu bu okwukwo owa, ele wam neegwe nhne n'ekwu bu ele enine izi. ⁴⁰ Lele kpa be nookpnokota atna wam nokpo be bekwnu, o bu kpa o jaazi n'okwukwo owa. ⁴¹ Nnwọ ke Badnu jeezihala ele enine izi a, be chikota n'eli-eze a kpakara ele naakpahia aruru-eli nu ele neeme mmehie. ⁴² Be jootubna be n'okne bekwnu wam hne be jaazi naakwana ekwana, naata rukwnurnu-ize. ⁴³ Ige wam ele mee mma joonwu lele ehnam n'eli-eze Chiokike Nda be. Nye nwernu nsni, o nurnu.

Elulu eto

⁴⁴ "Eli-eze Chiokike nu lele ekwnu be bigwaru n'ekwu, ke otu badnu whnurnu. O gweru nhne kpusnime a, gweru snarnima la, re kpakara nhne o nwernu, zuru eli wam.

⁴⁵ "Eli-eze Chiokike nu lele nye mgbama-ahia noopio pali oma. ⁴⁶ Nga o whnurnu otu pali gburu okne onu, o zne re kpakara nhne o nwernu, zuru a.

⁴⁷ "Berere kwno eli-eze Chiokike nu lele igbo be wusiri nu rime osimini, ke gburu agida aznu zi odo n'odo. ⁴⁸ Nga o jiru, be dokia a nu mkpomkpo eli, daziri eli hosi aznu ele ke buru oma nu rime nhne, tuwhume aznu ele ke buo oma. ⁴⁹ O bu

kpa o jaazi n'okwukwo ke owa, ele enine izi jowhuya, kewahia ele ojo n'ehni ele mee mma. ⁵⁰ Be jootubna ele ojo n'okne bekwnu, hne be jaazi naakwana ekwana, naata rukwnurnu-ize."

⁵¹ Jizosi sikwaru be, "Anu ghohiaru kpakara nhne ka?"

Be kaa, "Owe."

⁵² O kanu be, "Nye zni iwu obula be znirni apna eli-eze Chiokike, nu lele nye nwe oro nye hiri n'ekwnu a neegwehia nhne ikne nu nhne oknani."

Be juru Jizosi nu Nazareti (Mak 6:1-6; Luk 4:16-30)

⁵³ Nga Jizosi tnukworu elulu, o hiri nu pii whoga.

⁵⁴ Nga o varu n'eli ke aka a, neezni nhne n'oro ogbako be, ke kpayaru nhne o znirni duru be ehni, be kaa, "Ndaa hne nwerukna ka nwehiaru akoniche nu ernu ndu-ehni ka?"

⁵⁵ Nyerukna ka o buo nnwo omenka ai? O buo nne a bu nye be kwu Meri nu rumu nne a rukna, Jemisi, nu Josefu, nu Saimoni nu Judasi? ⁵⁶ Rumu nne a rinya be zia n'esilawuru ai? Ndaa hne nwerukna ka nwehiaru kpakara nhne ka?" ⁵⁷ Be we ovu ehni megidne a.

Kovu Jizosi kanu be, "Okwolem nu eli ke a nu ezi-nu-oro a bu hne nye owhnurninya nwée oso anya." ⁵⁸ O rnuna agida ernu ndu-ehni nu pii kwnornu nu be nwée okwnata mkpoma.

14

*Enwu Joni Nye Wu Mini
(Mak 6:14-29; Luk 9:7-9)*

¹ N'ige wam Eze Erọdu nye neechi Galili nurnu ọtutnu gbasiri Jizosi. ² O kanu ele neeznenu a izi, "Nyerukna ka bu Joni Nye Wu Mini, o hilem n'enwu lizo, o bu nhne mernu o nwernu rikne ka o ji nornu ernu ndu-ehni."

³ N'ige wheru ewhe Erọdu nwugwuru Joni, kne a eriri, yisi a n'oro ikelu kwnornu nu Erodiasi nnwerne Filipu nwene a rukna. ⁴ Kwnornu nu Joni kannu a, "O buo oma n'iwu o lu nnwerne nwene i." ⁵ Erọdu pioru o gbu a, kovu o turu ogwnu ele Ju, kwnornu nu be kwegwu Joni bu nye owhnurninya.

⁶ Nga obochi ochenwanya omumu Erọdu duru, nnwo rinya Erodiasi neetne eri nu ruwhnu be, o sori Erọdu n'onu k'ezi, ⁷ o kwe a mkwna, kwesi a rikne nu o jeenye a nhne obula o jorio. ⁸ Nne a zni a ezni o kaa, "Nye m risi Joni Nye Wu Mini n'agbugba hna."

⁹ O gburu eze igbugbu nu mkpoma, kovu kwnornu nu mkwna wam o kweru, nu ele ya nu be dazi neeri wiri, o karu be nyee a. ¹⁰ O zizne be gbuhia risi Joni n'oro ikelu. ¹¹ Be vuya risi a n'agbugba, nyee nnwo rinya wam, o nyee a nne a. ¹² Ele sno apna Joni va, vuru iznu a, li a, be zne kanu Jizosi nhne mernu.

Jizosi nyernu pokwu badnu isne wiri

(Mak 6:30-44; Luk 9:10-17; Jon 6:1-14)

¹³ Nga Jizosi nurnu a, o hiri nu piam whoga, ya nu nsnunu

a bna n'ogbo zne hne koru owu. Kovu ele badnu piohiaru hne o zi, be hi nu kpakara eliohna wam snornu a n'ochi eli. ¹⁴ Nga Jizosi whuyaru n'ogbo whnu agida badnu, o donu be obirizi, gwọ ele ke naaria nriria. ¹⁵ Nga o duru ogbednachi, ele sno apna a vakwnusiri a, kaa, "Hna kogwu owu, obochi zneminem, zila ele ka ma be zne nu rime eliohna zne zuru nhne oriri."

¹⁶ Jizosi kanu be, "O zila mkpa nu be jaala, anu nyee be nhne be jeeri."

¹⁷ Be kanu a, "Nhne a nwernu hna kwolem ike bredi isne nu aznu lawuru."

¹⁸ Jizosi kanu be, "Anu chiyanu m be hna." ¹⁹ O kanu kpakara igbudu badnu wam daziri eli n'olu achara. O gweru ike bredi isne nu aznu lawuru wam, le anya n'oligwe, tu mmamma, nyawama be, nyee ele sno apna a, be gweru a nyee igbudu badnu wam. ²⁰ Kpakara be ri, riji ruwho, ele sno apna a tutukota ruvnuruvnu ke gwnarnu agwna, ke jihiaru nkita nri nu nkita lawuru. ²¹ Ele riri wiri wam bu pokwu ele rukna isne, be gweme ele rinya nu rumu takiri.

Jizosi znernu izne n'olu mini

(Mak 6:45-52; Jon 6:15-21)

²² Ngangam Jizosi kanu ele sno apna a be bna n'ogbo, beru a osno whe aka osimini kiyari, ma o zila igbudu badnu wam. ²³ Nga o zilakworu igbudu badnu wam,

o pnezne n'olu rugwu nū nsnūnu a zne kpe okpukpe. N'ige ogbednachi, ya nū nsnūnu a zī pīam. ²⁴ Kōvu nū oḡbo wam zī ikere n'olu osimini, abaka-mini zī noovu a, kwnornu nū ruwhere neewhegidne a. ²⁵ Kōvu n'ōnu ọsisi, Jizōsi neezne izne n'olu mini ma ọ vakwnusi be. ²⁶ Nga ele sno apna a whnūrnū a, hne o neezne izne n'olu mini, mkpōma whuru be, be tū ogwnu, si okokoba nū ọ bụ rēnwu.

²⁷ Ngangam Jizōsi kanū be, "Mkpōma si anū rikne, ọ bụ mawa. Anū tūko ogwnu."

²⁸ Pita sa a, "Nyenwe aī, ọ bụru nū ọ bụ jīwa, kanū m me vakwnusi i n'olu mini."

²⁹ Jizōsi kanū a, "Vaa."

Pita hi n'ogbo hiedna, zne izne n'olu mini, neeznekwnusi Jizōsi. ³⁰ Kōvu nga ọ whnūrnū okne ruwhere, ọ tū ogwnu, bete neemi, o siwama, "Nyenwe aī, znōhia m."

³¹ Ngangam Jizōsi dōsnihala aka a, nwūgwuru a, kanū a, "Nye ọkwnata mkpōma matī, kīni kpayarū i jiri nwe mkpōma lawūru?"

³² Nga be bnarnū nū rime oḡbo, ruwhere wam whebiri. ³³ Ele zī nū rime oḡbo wam varū kponu a risi ẹli, be naakaa, "N'ezi, i bụ Nnwō Chiokike."

*Jizōsi gwōru ele nrīria
n'ẹli Genezareti
(Mak 6:53-56)*

³⁴ Nga be wheru aznū mini wam, be va du n'ẹli Genezareti. ³⁵ Ele rukna ẹli

wam mahīaru Jizōsi, be zihala nū kpakara ẹli kwuyanū a ele nrīria. ³⁶ Be riasno a ma be kpatū ọnu iwo a aka kpōi. Ọ gwōru kpakara ele kpatūru ọnu iwo a aka.

15

*Omen'ẹli ke ele mbom
(Mak 7:1-13)*

¹ Nga ele Farisi nū ele zni iwu ele Ju hiri nū Jeruselem vakwnusi Jizōsi, be sīkwa a, ² "Kini kpayarū ele sno apna i zá naabīta omen'ẹli ele mbom? Be zá nọkwo aka hne be ri wiri."

³ Jizōsi sarū be, "Kini kpayarū anū zá naabīta nhne Chiokike nyernu n'iwu kwnornu omen'ẹli anū? ⁴ Chiokike karū, 'Sōbisinu nda i nū nne i,' nū 'Nye ọbula ke jōovu nda a mōbu nne a ọnu, be gbu a.' ⁵ Kōvu anū karū nū nye ọbula ke jaakanū nda a mōbu nne a, 'Nhne i jeerihia n'aka m bụ nkesi me nyernu Chiokike,' ⁶ ọ zīma mkpa nū ọ jōosobisinu nda a mōbu nne a rīa rīa. Anū neeme ikwu-ọnu Chiokike nhne etekne kwnornu omen'ẹli anū. ⁷ Ele ruwhnu lawūru, Azaya nye ọwhnurninya kwuru ezi ọka gbasīri anū nga ọ kwuru,

⁸ 'Ele ka jī mgbele-ọnu etekne nọsobisinu m,

kōvu nū mkpōma be zī ikere nū hne me zī.

⁹ Be nọkponu m risi ẹli n'etekne,

be neezni nhne badnū nyernu n'iwu lele nū ọ bụ iwu Chiokike.' "

Nhne neemeru badnu
(Mak 7:14-23)

¹⁰ Jizōsi sukwuru igbudu badnu wam, kanu be, “Anu bnote nsni, anu ghohia masi. ¹¹ O buo nhne bnarnu n’onu badnu bu nhne neemeru badnu, o bu nhne hi n’onu whuya bu nhne neemeru badnu.”

¹² Ele sno apna a vakwnusiri a, kanu a, “I mahiaru nu ele Farisi weru ehni nga be nuru oka wam?”

¹³ Jizōsi saru be, “Be joowhohala isisi obula ke Nda m ke oligwe kpasila. ¹⁴ Anu gharu be, be bu ele kpuru isni noodu ele kpuru isni. O buru nu nye isni noodu nye isni, be lawuru jaadnabna nu rime olulu.”

¹⁵ Pita kanu a, “Kowanu ai risi elulu ka.”

¹⁶ Jizōsi kanu be, “Anu nwée oghohia du kitna? ¹⁷ O bu anu máa nu nhne obula ke bnarnu n’onu neezne nu ruwho, be nynohala a n’osoro? ¹⁸ Kovu nu nhne ke hiri n’onu whuya hi nu mkpoma whuya, ka bu nhne ke neemeru badnu. ¹⁹ Kwnornu nu hite nu rime mkpoma bu hne kpakara oriri ojo hi n’owhuya, ogbu badnu, ome oyi, ogba ewhere, oznu buznu, akebne aghalaghala nu okaja ele berere. ²⁰ Nhne ele ka bu nhne meru badnu, kovu o ri wiri n’aka kwoge okwo méru badnu.”

Okwnata ovu otu nyerinya
(Mak 7:24-30)

²¹ Jizōsi hiri nu piam whoga, zne n’eli Taya nu Saidoni.

²² Otu nyerinya Kena, nye eli wam, whuyaru, siwama, “Nyenwe ai, Nnwọ Devidi, donu m obirizi, renwu ojo nwugwusi nnwọ m rinya aka rikne.”

²³ Jizōsi sala a nhne obula. Ele sno apna a vakwnusi a, riasno, kaa, “Chihala a, kwnornu nu o neesisno ai lulo.”

²⁴ Jizōsi saru, “Be ziyaru m kwnornu atnurnu whuru owhu ke ele Izireli kpoi.”

²⁵ Nyerinya wam varu kponu a risi eli, kaa, “Nyenwe ai, yisinu m aka.”

²⁶ Jizōsi saru, “O buo oma o gweru wiri rumu takiri tūhalanu rumu nkita.”

²⁷ Nyerinya wam karu, “Owe, Nyenwe ai, kovu nu rumu nkita neeri agwna ruvnuruvnu ke hi nu n’olu ikpechi ele nwe be naadna.”

²⁸ Ige wam, Jizōsi saru a, “Nyerinya, okwnata mkpoma i hna ezi, o dazinu i lele kpa i pioru.” Ngangam, ehni buru nnwọ a rinya oma.

Jizōsi gworu ele nriria

²⁹ Jizōsi hi nu piam whuya, va nu ngeri Osimini Galili. O pnezne n’olu rugwu, daziri eli. ³⁰ Agida ele badnu vakwnusiri a, kwuru ele mgworo, nu ele isni, ele vu oru, nu ele mgbu, nu agida ele naaria nriria zi odo n’odo va. Be kwubita be n’eli n’ochi Jizōsi, o gwọ kpakara be. ³¹ Ka kpayaru o duru ele badnu wam ehni, nga be whnurnu ele mgbu hne be kwuru oka, ele vu oru, ehni buru be oma, ele mgworo neezne izne, nu

ele isni whnurnu ɔsno. Be ja Chiokike ke Izireli mma.

Jizɔsi nyernu pokwu badnu ɛno wiri

(Mak 8:1-10)

³² Jizɔsi sukwu ele sno apna a, kaa, “M nɔdonu agida ele badnu ka obirizi, kwnornu nu me nu be dazilam ɔbochi ɛto kitna, be nwée nhne be jeeri, m jéezila be n'ɔnu etekne, ɔ zi be tɔbo n'apna.”

³³ Ele sno apna a kanu a, “Ndaa hne a jeenwehia brɛdi n'eli-ikpa ka ke jeeji igbudu badnu ka ruwho?”

³⁴ Jizɔsi sikwa be, “Anu nwernu ike brɛdi ele?”

Be saru, “Esau, nu aznu mati ele nu ele.”

³⁵ Jizɔsi kanu igbudu badnu wam be daziri eli. ³⁶ O gweru ike brɛdi esau nu aznu wam, tu mmamma, ɔ nyawama be, nyee ele sno apna a, ele sno apna gweru nyee igbudu badnu wam.

³⁷ Kpakara be ri, riji ruwho, be tutukota ruvnuruvnu ke gwnarnu agwna, nkita esau jipiyaru. ³⁸ Ele riri a bu pokwu ele rukna eno, be gweme ele rinya nu rumu takiri. ³⁹ Nga Jizɔsi zihalaru ele badnu wam, ɔ bna n'ogbo zne n'eli Magada.

16

Orio nhne elekema

(Mak 8:11-13; Luk 12:54-56)

¹ Ele Farisi nu ele Sadusi vakwnusiri Jizɔsi naakpa a iru, kanu a, o gesi be nhne elekema hi n'oligwe. ² O saru be, “N'ogbednachi,

anu naakaa, ‘Ruwhnu oligwe buru oma, kwnornu nu oligwe naachna ihie ihie.’ ³ N'osisi, anu naakaa, ‘Ruwhnu oligwe buo oma tna, kwnornu nu oligwe dugwu ruwhnu naachna ihie ihie.’ Anu magwu kpa be le owa nu ruwhnu oligwe anya gwnu nhne o jobu. Kovu ndaa kpa anu ma a ige ka? ⁴ Ebiri ojo naagba ewhere, noopio nhne elekema, ɔ za nhne elekema be jeenye anu, okwolem nhne elekema Jona nye owhnurninya.” O gharu be, whoga.

Nhne whu brɛdi ke ele Farisi nu ele Sadusi
(Mak 8:14-21)

⁵ Nga ele sno apna a gawheru nu ngeri kiyari, be chezuru o gweru brɛdi. ⁶ Jizɔsi kanu be, “Anya du anu eli, anu neeze nhne whu brɛdi ke ele Farisi nu ele Sadusi.”

⁷ Be nɔotnurita n'esilawuru be, naakaa, “O bu kwnornu nu a jile brɛdi.”

⁸ Nga Jizɔsi mahjaru a, o kaa, “Ele okwnata ovu mati, kini kpayar u anu ji nookwu n'esilawuru anu nu anu nwée brɛdi? ⁹ Anu ghohia koriri, anu chɛnwanyana ike brɛdi isne ke pokwu badnu isne, nu nkita ele anu pnojiri? ¹⁰ Mɔbu nga me keru ike brɛdi esau ke pokwu badnu eno wam, nkita ele anu pnojiri? ¹¹ Kini kpayar u anu ghohiala nu o buo brɛdi hne me naakaa? Kovu anu zeru nhne nɔowhu brɛdi ke ele Farisi nu ele Sadusi.”

12 Nga be għohiaru nu ọ kála be ze nhne n̄owhu br̄edi, k̄ovu be neeze iznizni ele Farisi nu ele Sadusi.

*Pita kah̄iaru nye Jiz̄osi bu
(Mak 8:27-30; Luk 9:18-21)*

13 Nga Jiz̄osi varu n̄'odoru ẹli Sizaria Filipai, ọ s̄ikwa ele sno apna a, "Ele badnu be naakaa nu Nnw̄o ke Badnu bu nyele?"

14 Be kaa, "Agwna be kaa Joni Nye Wu Mini, ele berere kaa Ẹlajia, ele berere kwno kaa Jerimaya m̄obu otu nyenum nu rime ele ọwhnurninya."

15 Ọ s̄ikwa be, "Anu n̄'iwuru anu, anu kanu nu m bu m nyele?"

16 Sāimoni Pita kanu a, "Ji n̄'iwuru i bu Karāisi wam, Nnw̄o Chiokike zi budnu."

17 Jiz̄osi kanu a, "I bu nye ọwa ọma, Sāimoni nnw̄o Jona, kwnornu nu an̄o-ẹhni nu ọvnarna kp̄umennu i ya, okwolem Nda m ke zi n̄'oligwe. 18 Me kanu i, nu ji n̄'iwuru i bu Pita, ọ bu n̄'olu rugwu ka hne me joowu ọgbako ke m, iknernema ẹnwu jáaka a rikne r̄ia r̄ia. 19 M jeenye i snambi ke ẹli-eze Chiokike, nhne ọbula ke i knernu eriri n̄'owa Chiokike jeekne a eriri n̄'oligwe, nhne ọbula ke i t̄omarnu n̄'owa, Chiokike j̄otoma a n̄'oligwe." 20 Ige wam Jiz̄osi ọ ele sno apna aka nu ns̄i, be k̄an̄ukwadia nye ọbula nu ọ bu Karāisi.

*Jiz̄osi kwuru ọka
gbas̄iri ẹnwu a*

(Mak 8:31--9:1; Luk 9:22-27)

21 Hite n̄'ige wam Jiz̄osi bete naakanu ele sno apna a nu ọ jeezner̄iri Jeruselem, ta aḡida awhnuwhnu n̄'aka ele okno badnu nu ele risi ar̄iohna nu ele zni iwu ele Ju, be j̄oju a, gbu a, n̄'obochi ke ẹto, ọ jeehi n̄'ẹnwu lizo.

22 Pita kwuhala Jiz̄osi ichne, bete naabnanu a mbna, naakaa, "Chiokike kwé, Nyenwe ai, nhne ka jéeme i."

23 K̄ovu Jiz̄osi t̄uhnasarnu kanu Pita, "Zne n̄'aznu m, Setani, i naadnasninu m apna. Kwnornu nu i neeche echiche lele badnu, ọ bu lele Chiokike."

24 Ige wam Jiz̄osi kanu ele sno apna a, "Ọ buru nu nye ọbula joosno m n̄'aznu, ọ j̄oju ẹhni a, vuru ọgba a, sno m. 25 Nye ọbula ke noopio ọ d̄ohia budnu a, jootuwu a, k̄ovu nye ọbula ke jootuwu budnu a kwnornu m, ọ joopiohia a. 26 Mbnarna k̄ini bu nhne badnu jeenwe, ọ buru nu ọ rih̄ia kpakara ọwa n̄'iru, k̄ovu tuwhume budnu a? K̄ini bu nhne badnu jeeji gbanwo budnu a? 27 Kwnornu nu Nnw̄o ke Badnu jaava n̄'igwugwu ke Nda a, ya nu ele enine izi a, ige wam ọ j̄okwuhnata nye ọbula ọgwo ẹnwu nhne ọ rn̄urnu. 28 N̄'ezi, me kanu anu, nu agwna ele gwuzo hna j̄onwu ẹnwu tem be whnu

Nnwọ ke Badnụ hne ọ naava chị lele eze.”

17

Onwoghari ke Jizọsi
(Mak 9:2-13; Luk 9:28-36)

¹ Nga ọbochi isunu whe-mernu, Jizọsi kwuru Pita, nụ Jemisi, nụ Jọni nwene a, yisinu ẹhni a, kwuru be whọga ichne, pne olu rugwu hna n'olu. ² O nwoghari nụ ruwhnu be, ruwhnu a noonwu lele ẹhnam, iwo a naachna lele iwhne. ³ Be whnurnu Mozizi nụ Ẹlaija hne be nụ Jizọsi nookwurita ọka.

⁴ Pita kanụ Jizọsi, “Nyenwe aị, ọ bụru ọma a daziri hna, ọ bụru nụ i jeekwe, a wu ọro-ẹka ẹto hna, otu bụru ke i, otu ke Mozizi, otu ke Ẹlaija.”

⁵ Nga ọ kpu ọka ka n'ọnu, erumeru oligwe ke chnaga rịchna kpusnirni be, otu akpiri hiri n'erumeru oligwe wam dna, kaa, “Ka bụ Nnwọ m me whnurnu n'anya, nye nhne a masiri m, anụ bnonu a nsni.” ⁶ Nga ele sno apna a nurnu a, be dna, kpute ruwhnu n'eli, tū ogwnu k'agida.

⁷ Jizọsi vakwnusiri be, kpatụ be aka, kaa, “Anụ lizọ, anụ tū ogwnu.” ⁸ Nga be lelizọru anya, ọ zá nye be whnurnu, okwolem Jizọsi kpọi.

⁹ Nga be hiri n'olu rugwu wam hiedna, Jizọsi dọ be aka nụ nsni, kaa, “Ọ zá nye anụ kanụ nhne anụ whnurnu tem Nnwọ ke Badnụ hi n'ẹnwu lizọ.”

¹⁰ Ele sno apna a sịkwa a, “Kini kpayarụ ele zni iwu ele Ju jiri kaa nụ Ẹlaija jeebe ọsno va?”

¹¹ Jizọsi kanụ be, “Ẹlaija jeebe ọsno va n'ezi, ọ jaabikwata kpakara nhne. ¹² Kọvu me kanụ anụ nụ Ẹlaija valẹm, be máhiala a, be mee a kpa o jiri masi be. Ọ bụ masi kpa be jeeme Nnwọ ke Badnụ ta awhnụwhnu n'aka be.” ¹³ Ige wam ele sno apna a ghọhiaru nụ ọ kannụ be ọka gbasiri Jọni Nye Wụ Mini.

Jizọsi gwọru wikoro rukna
(Mak 9:14-29; Luk 9:37-43a)

¹⁴ Nga be vakwnusiri igbudu badnụ wam, otu nyerukna vakwnusiri Jizọsi gbunu a mpnerne ọchi n'eli, ¹⁵ kaa, “Nyenwe aị, dọnu nnwọ m rukna obirizi, ọ naata awhnụwhnu k'agida kwnornu nụ ọ naarija akwukwu, agida ige, ọ naadnabna bẹkwnu, agida ige masi ọ dnabna mini. ¹⁶ M kwuyanụ a ele sno apna i, kọvu nụ be nwée rikne gwọ a.”

¹⁷ Jizọsi sarụ be, “Anụ ebiri ka nwée ọkwnata mkpọma, ele mkpọma hiri aghi, me nụ anụ jaadazi dū ngele? Me jeesinu anụ mkpọma dū ngele? Anụ kwuyanụ m nnwọ wam hna.”

¹⁸ Jizọsi bigbọ rẹnwu ojo wam, o hi nụ rime a whuya, Jizọsi gwọ nnwọ wam ngangam.

¹⁹ Nga ele sno apna a vakwnusiri a ichne, be sịkwa a, “Kini kpayarụ a nwéne rikne chihala rẹnwu ojo wam?”

²⁰ Jizōsi kanụ be, “Kwnornu nụ ọkwnata ovu anụ zị matị. N'ezi me kanụ anụ, ọ bụru nụ anụ nwernu ọkwnata ovu hna lele mkpuru mọsitadi, anụ jaakanụ rugwu ka, ‘Hi nụ hna zne hne berere,’ o jeezne, ọ zá nhne jaara ẹhni hne anụ zị.” [²¹ Kọvu nụ rẹnwu ọjọ nụ kpa jọowhoga, okwolem hite n'okpukpe nụ ovu ọnu.]

*Jizōsi kwukwnornu
ọka gbasiri ẹnwu a*
(Mak 9:30-32; Luk 9:43b-45)

²² Nga Jizōsi nụ ele sno apna a gbakọru nụ Galili, Jizōsi kanụ be, “Be jeegweru Nnwọ ke Badnụ resi n'aka ele badnụ. ²³ Be joogbu a, kọvu n'ọbochi ke ẹto, o jeehi n'ẹnwu lizọ.” O gbu ele sno apna a igbugbu k'agịda.

Ntụ iwai Oro Nsọ

²⁴ Nga Jizōsi nụ ele sno apna a vaduru Kapanom, ele naana iwai ntụ Oro Nsọ Chiokike vakwnusiri Pita, sịkwa, “Nye-zni-nhne anụ ọ zia nọotu ntụ Oro Nsọ?”

²⁵ Pita kaa, “Owe, ọ nọotu.”

Nga be bnarnụ n'oro, Jizōsi beru ọsno sịkwa Pita, “Saijmoni, kịni bụ echiche i, ọ bụ n'aka ele kele hne ele eze ọwa ka naarnụ ntụ ahia mọbu ntụ risi badnụ, n'aka rụmu be mọbu n'aka ele izne?”

²⁶ Pita kanụ a, “N'aka ele izne.”

Jizōsi kanụ a, “Ọ bụru kpm, rụmu be zila nụ rime a. ²⁷ Kọvu ma a gharụ o mee nhne jeewe be ẹhni, zne n'osimini, tūsi arị aznụ, gweru aznụ ọbula beru ọsno

whuya, nga i kpumernu ọnu a, i jọowhnu otu mkpuru iwai, gweru a nyee be, ọ bụru ke me nụ ji.”

18

Nyele kakwo ibne a?

(Mak 9:33-37; Luk 9:46-48)

¹ N'ige wam ele sno apna Jizōsi vakwnusiri a, sịkwa a, “Nyele kakwo n'ẹli-eze Chiokike?”

² Jizōsi sukwu otu watakiri, gwuzote a n'esilawuru be.

³ Ọ kanụ be, “Me kanụ anụ ezi ọka, okwolem ma anụ tūhnasnarnu lele rụmu takiri, anụ jáabna n'ẹli-eze Chiokike rịa rịa. ⁴ Nye ọbula ke jeegwedna ẹhni a lele watakiri ka, nye wam kakwo n'ẹli-eze Chiokike. ⁵ Nye ọbula ke jaanarnụ otu watakiri nụ kpa nụ rẹwhna m, nanabnanya m.

Nhne jeeme badnụ mehie

(Mak 9:42-48; Luk 17:1,2)

⁶ “Kọvu nye ọbula ke jeeme ma otu nụ rime ele matị ka kwehjaru nụ me mehie, ọ jaakanụ a mma ọ bụru be gweru okne rugwu ogwe-wiri nyasi a n'ili, migbu a nụ rime osimini. ⁷ Awhnụwhnu jaazinu ọwa kwnornu nụ nhne ọrnurna ke neeme ele badnụ neeme mmehie. Ọ zị mkpa nụ ọrnurna jaava, kọvu awhnụwhnu zinu nye wam ọrnurna jeehi n'aka a va. ⁸ Ọ bụru nụ aka i, mọbu ọchi i, jeeme i, i mee mmehie, bihala a, tuwhume a, ọ kanụ i mma i bna nụ bụdnụ bụru nye mgworo mọbu vuru ọru, karu o nwernu aka lawuru mọbu ọchi lawuru be tūbna i nụ

bekwnu ẹli renwu chnǐ echni. ⁹Ọ bụru masi nụ anya i jeeme i, i mee mmehie, gweme a, tuwhume a, ọ kanụ i mma i bna nụ budnu nwernu otu anya, karu o nwernu anya lawuru be tubna i nụ bekwnu ẹli renwu.”

*Elulu atnurnu whuru owhu
(Luk 15:3-7)*

¹⁰ Anụ whnụ nụ anụ zia neeledna otu nụ rime ele matị ka anya, kwnornu nụ me kanụ anụ, n'oligwe ele enine izi be nọowhnu ruwhnu Nda m ke zị n'oligwe anya ige ọbula. [¹¹ Kwnornu nụ Nnwọ ke Badnụ varu ọ znọhia ele whuru owhu.]

¹² Kịni bụ echiche anụ? Ọ bụru nụ badnụ nwernu otu riwhu atnurnu, otu nụ rime be kpawhu ọri, ọ jáaghasa nri tolu nụ tolu kiyari n'olu rugwu, zne noopio ke kpawhuru ọri? ¹³ Me kanụ anụ ezi ọka, nga o piohiaru a, ọ jọonwudna nụ risi a karu nụ risi nri tolu nụ tolu wam whúle owhu. ¹⁴ Kpam masi, ọ búo echiche Nda anụ ke zị n'oligwe, nụ otu nụ rime ele matị ka joowhu etekne.

*Nga nwene i mernu i nhne
ọjọ
(Luk 17:3)*

¹⁵ “Berere, ọ bụru nụ nwene i mee i nhne ọjọ, zne kanụ a nhne o mernu i n'esilawuru ji nụ ya kpọi. Ọ bụru nụ ọ nurnu nhne i karu, i rihialam nwene i n'iru. ¹⁶ Kọvu ọ bụru nụ ọ nuna, kwuru otu badnụ

mọbu badnụ lawuru yisinu ẹhni i, ọka ọbula be kwuru jọoburu nhne ele akebne lawuru mọbu ẹto jeemesi rikne. ¹⁷ Ọ bụru nụ o kwéle o bnonu be nsni, kanụ ọgbako Chiokike. Ọ bụru nụ o bnóge ọgbako Chiokike nsni, gweru a lele nye máa Chiokike mọbu nye ọna ntụ.

¹⁸ “Me kanụ anụ ezi ọka, nhne ọbula ke anụ jeekne eriri n'owa, Chiokike jeekne a eriri n'oligwe, nhne ọbula ke anụ jọotoma n'owa, Chiokike jọotoma a n'oligwe.

¹⁹ “Berere, me kanụ anụ, ọ bụru nụ anụ badnụ lawuru kwerikọta nụ nhne ọbula anụ rioru n'owa, Nda m ke zị n'oligwe jeemezunu anụ ya. ²⁰ Kwnornu nụ hne badnụ lawuru mọbu ẹto gbakoru nụ rẹwhna m, m zị m hnam n'esilawuru be.”

*Elulu ọhi ke nwée mkpọma
obirizi*

²¹ Pita vakwnusiri Jizọsi sịkwa a, “Nyenwe a, mgba ele bụ hne nwene m jeemehie megidne m, m gbarunu a? Dụ mgba ẹsau sa?”

²² Jizọsi kanụ a, “M kágene m jì dụ mgba ẹsau, kọvu dụ nri ẹsau mgba ẹsau. ²³ Kam kparyaru, be jeeji ẹli-eze Chiokike neesninu otu nye eze, nye pi-oru ma ya nụ ele ọhi a piakota iwai. ²⁴ Nga o beteru naapiya, be kwuyanụ a otu badnụ ke ji a nri pokwu talenti.* ²⁵ Kọvu nụ kpa o nwée rikne nọkwu ọgwo o ji, nyenwe a karu be re ya nụ nnwerne a nụ rumu a,

* **18:24** nri pokwu talenti: ka whuyaru nhne nụ lele agida pokwu ndasi mkpuru iwai.

nụ kpakara nhne o nwernu, ma be kwuhnata ogwo o ji.

²⁶ “Ohi wam dnarnu n’eli kpõnu a risi eli, kaa, ‘Nyenwe m, knatanu m mkpõma, m jòokwuhnata i kpakara nhne me ji i.’ ²⁷ Nyenwe ohi wam donu a obirizi, o sigbasi a, gbarunu a ogwo o ji a.

²⁸ “Kõvu nu ohi wam whõgaru, whnu otu nu rime ohi ibne a, ke ji a otu riwhu mkpuru iwai, o nwugwusi a rikne, whatasi a n’akpiri, naakaa, ‘Kwuhnata m nhne obula i ji m.’

²⁹ “Ohi ibne a dna n’eli riasno a, kaa, ‘Knatanu m mkpõma, m jòokwuhnata i.’

³⁰ “O kwéle, tnunuma, o gweru a tubna a n’oro ikelu, du nga o jòokwuhnata a ogwo o rigwu a. ³¹ Nga ele ohi ibne a whnurnu nhne mernu, o gbu be igbugbu k’agida, be zne tnusinu nyenwe be kpakara nhne mernu. ³² Ige wam nyenwe ohi wam sukwuru a, kanu a, ‘Ji ohi ojo, m gbarunu m i kpakara ogwo wam kwnornu nu i riasnornu m. ³³ O bu nu i kwésile o donu ohi ibne i obirizi, lele kpa me jiri donu i obirizi?’ ³⁴ Nyenwe be weru ehni k’agida, o gweru a zizne n’oro ikelu ma be ta a awhnwhnu du nga o jòokwuhnata kpakara ogwo o jigwu a.

³⁵ “O bu kpa Nda m ke oligwe jeeme anu, o buru nu nye obula nu rime anu jaagbarunu nwene a hite nu mkpõma a.”

19

Ogba nnam (Mak 10:1-12)

¹ Nga Jizõsi kwukworu oka ka, o hi nu Galili whõga, zne n’ike eli Judiya n’aznu Osimini Jodani kiyari. ² Igudu ele badnu snornu a, o gwõ be nriria be pii.

³ Agwna ele Farisi vakwnusiri Jizõsi, naakpa a iru, kaa, “O buru õma n’iwu nyerukna gba nnwerne a nnam kwnornu nu nhne obula?”

⁴ O saru be, “Anu gwnuna nu nye kpuru be hite n’õpanizo ‘kpuru be nyerukna nu nyerinya,’ ⁵ kaa, ‘Ka kpayaru, nyerukna jaagharu nda a nu nne a, takwnusi n’ehni nnwerne a, be lawuru jõogho otu anõ-ehni?’ ⁶ Kam kpayaru, be buma badnu lawuru, kovu otu anõ-ehni. Nhne Chiokike knekõtaru, badnu tõmana a.”

⁷ Be sika a, “Kini kpayaru Mozizi nyernu iwu, kaa be gba okwukwo nnam nyee nyerinya, chihala a?”

⁸ Jizõsi kanu be, “Mozizi kweru ka kwnornu mkpõma ojo anu, kweru anu gba nnwerne anu nnam, kovu hite nu mbõm, o buõ kpa o zi. ⁹ Me kanu anu, nye obula ke jaagba nnwerne a nnam, hne o buõ nu o neeme õyi, luru nnwerne berere, o neeme masi õyi.”*

¹⁰ Ele sno apna a kanu a, “O buru kpa n’esilawuru

* **19:9** Okwukwo berere kamasiri: Nye jõolu nyerinya wam nga nzi a gbaru a nnam neeme masi õyi.

nyerukna nū nyerinya, ọ ka mma badnū gharū ọ lu nnwerne mọbu gbọ nzi.”

¹¹ Kọvu Jizọsi sarū be, “Ọ búọ kpakara badnū jeegweru ọka ka, okwolem ele Chiokike nyernu rikne. ¹² Kwnornu nū agwna ele rukna bú okiri-badnū hite nū rụwho nne be, ọ zị masị ele badnū ibne be meteru okiri-badnū, ele ke berere bú ele meteru ẹhni be okiri-badnū kwnornu ẹli-eze Chiokike. Nye nwernu rikne o gweru ọka ka, gweru a.”

Jizọsi gọziri rụmu takiri
(Mak 10:13-16; Luk 18:15-17)

¹³ Be kwuyanū Jizọsi rụmu takiri ma ọ tųkwasi be aka a lawuru, kpenu be okpukpe. Kọvu ele sno apna a bigbọru ele kwuyaru be. ¹⁴ Kọvu nū Jizọsi kannū be, “Anū gharū rụmu takiri ma be vakwnusi m, anū bnósni be, kwnornu nū ẹli-eze Chiokike bú ke ele nū kpa.” ¹⁵ Ọ tųkwasi be aka a lawuru, hi nū pị whọga.

Eze wikoro
(Mak 10:17-31; Luk 18:18-30)

¹⁶ Otu nyerukna vakwnusi Jizọsi, sịkwa a, “Nye-zni-nhne, kịni bú nhne ọma me jeeme ma m nwe m búdnú kwó okwo?”

¹⁷ Jizọsi kanū a, “Kịni kpayarū i nẹsikwa m nhne gbasiri nhne ọma? Ọ zá nye bú nye ọma okwolem otu badnū, bú Chiokike kpọi. Kọvu ọ búru nū i pioru ọ bna nū búdnú, bíta nhne Chiokike nyernu n'iwu.”

¹⁸ Ọ sịkwa a, “Ndaa iwu kọ?”

Jizọsi kanū a, “Ị gbúko badnū, ị mékọ ọyi, ị znúko buznu, ị gbáko akebne aghalaghalala, ¹⁹ sọbisinu nda ị nū nne i, ị jọowhnu nye agbatibi i n'anya lele ẹhni ị.”

²⁰ Wikoro wam kaa, “M bítaru m kpakara iwu ele ka. Kịni gwnarnū berere me jeeme?”

²¹ Jizọsi kanū a, “Ọ búru nū i pioru nū ị joozu ozu k'ezi, la, re kpakara nhne i nwernu, kesi ele mboni, i jeenwe ẹkwnu n'oligwe, vaa, sno m.”

²² Nga wikoro wam nurnu ikwu-ọnu ka, ọ la, naagbarū ruwhnu, kwnornu nū o nwernu ẹkwnu k'agịda.

²³ Jizọsi kanū ele sno apna a, “Me kanū anū ezi ọka, ọ jaara ẹhni nye nwernu ẹkwnu ọ bna n'ẹli-eze Chiokike. ²⁴ Berere kwno, me kanū anū, ọ zinu anọhia be kwu kamẹli ewheke ọ gawhe n'anya alanga, karū nye nwernu ẹkwnu ọ bna n'ẹli-eze Chiokike.”

²⁵ Nga ele sno apna a nurnu ọka ka, o du kpa be hna ẹhni, be sịkwa, “Ndakwanū nye be jọoznohia?”

²⁶ Kọvu nū Jizọsi legidnernu be anya, kanū be, “Nū hne badnū zị be jéemeli a, kọvu be meli kpakara nhne hne Chiokike zị.”

²⁷ Pita sịkwa a, “Le, a sigbasiri kpakara nhne a nwernu snornu i, kịni bú nhne a jeekehia?”

²⁸ Jizọsi kanū be, “Me kanū anū ezi ọka, anū ele sno m, nga Nnwọ ke Badnū

jaadazị nụ ngadna eze ke igwugwu a n'owa ikne wam, anụ n'iwuru anụ joosno m daziri nụ ngadna eze nri nụ ẹbo neekpe ẹbnurnu nri nụ ẹbo ke Izireli ikpe. ²⁹ Nye ọbula ke sigbasiri ọro, mọbu rumu nne rukna mọbu rumu nne rinya, nda mọbu nne, mọbu rumu, mọbu ẹkwu, kwnornu nụ rẹwhna m, o jeekehia otu riwhu nhne ọ sigbasiri, kehia masi budnu kwó okwo. ³⁰ Kọvu nụ agida ele be ọsno jọobu ele ipne-aznụ, ele ipne-aznụ jọobu ele be ọsno.”

20

Elulu ele ẹrnu ẹkwu vaiini

¹ “Eli-eze Chiokike nụ lele otu nyerukna nwernu ẹkwu ke whogaru n'onu ọsisi zne o gno ele ẹrnu jọornunu a ẹrnu n'ẹkwu vaiini a. ² Nga ya nụ ele ẹrnu wam kwekotaru nụ ọ jọokwu be otu mkpuru iwai n'ọbochi, o zizne be n'ẹkwu vaiini a.

³ “Ọ whoga masi nụ nhne nụ lele ọtnu-ige tolu n'ọsisi whnụ ele berere nwée nhne be nọornu hne be gwuzogwu n'ederezi ahia. ⁴ Ọ kanu be, ‘Anu zne nụ rime ẹkwu vaiini m, nhne dunnu anu bu nhne me jeenye anu.’

⁵ Be zne. Ọ whoga kwno nhne nụ lele ọtnu-ige ke nri nụ ẹbo, nụ ọtnu-ige ke ẹto n'esilawuru iwhnehnie, mee masi otu nhne wam. ⁶ Ọ whoga masi n'ọtnu-ige ke isne n'ogbednachi whnụ ele berere hne be gwuzogwu n'ederezi ahia, ọ sika be, ‘Kini kpararu anu gwuzogwu

hna kpakara ọbochi, ọ zá nhne anu nọornu?’

⁷ “Be kaa, ‘Kwnornu nụ ọ zá nye gnornu ai ẹrnu.’

“Ọ kanu be, ‘Anu zne n'ẹkwu vaiini m.’

⁸ “N'ogbednachi, nye nwe ẹkwu vaiini wam kanu nye risi ele ẹrnu o sukwu ele ẹrnu wam, kwu be ọgwo ẹrnu be. Ọ panizo nụ ele ipne-aznụ du nụ ele be ọsno.

⁹ “Nga ele be gnornu ẹrnu n'ọtnu-ige ke isne varu, be nahiaru otu badnu otu mkpuru iwai. ¹⁰ Kọvu nga ele be ọsno varu, be cheru nụ be jaanahia ke kakwo, be nahia kwno otu badnu otu mkpuru iwai. ¹¹ Nga be nahiaru a, be takponu nye nwe ẹkwu. ¹² Be kaa, ‘Ele ipne-aznụ ka rnurnu ẹrnu otu ọtnu-ige, i kwuru ai nụ be otu onu iwai, ai bu ele vuru ivu rinya ke ọbochi tna neerne bekwu.’

¹³ “Kọvu ọ saru nnim nụ rime be, kaa, ‘Enyi m, m méhiele m i, me nụ ji a kwékoritala nụ m jeenye i otu mkpuru iwai? ¹⁴ Gweru ke bu ke i, laba, ọ masiri m me nyee ipne-aznụ lele kpa me nyernu i. ¹⁵ O kwésile n'iwu me gweru nhne m mee kpa me pioru sa? I neewe ẹhni kwnornu nụ m neemenu ele badnu imerne oma sa?’

¹⁶ “Kpam masi, ele ipne-aznụ jeebe ọsno, ele be ọsno jọobu ele ipne-aznụ.”

Jizosi kwuru oka gbasiri ẹnwu a ke mgbá ẹto

(Mak 10:32-34; Luk 18:31-34)

17 Kpa Jizōsi neezne Jeruselem, o kwuru ele sno apna a nri nū ẹbo wam zne ichne nū ngeri apna. Ọ kanu be, 18 “Le, a neezne Jeruselem, be jeegweru Nnwọ ke Badnu nyewhete n'aka ele risi ariohna nū n'aka ele zni iwu ele Ju, be jaama a ikpe ẹnwu, 19 be jeegweru a nyewhete n'aka ele búo ele Ju, be jeeme a nhne mkpari, pni a nhne, kpojidne a n'ogba, n'obochi ke ẹto, o jeehi n'ẹnwu lizo.”

*Aririo ke nne rumu Zebidi
(Mak 10:35-45)*

20 Nne rumu Zebidi vakwnusiri a, ya nū rumu a rukna, kponu a risi ẹli, nọorio nhne n'aka.

21 Jizōsi sika a, “Kini nhne i noopio?”

Ọ kanu a, “Kweru rumu m rukna lawuru ka daziri otu n'akarikwnunga i, otu n'akarita i n'ẹli-eze i.”

22 Jizōsi kanu be, “Anu máa nhne anu nọorio. Anu joonwoli okiko ke me nonwo?”

Be kanu a, “A nwernu rikne.”

23 Jizōsi kanu be, “Anu joonwo n'okiko m, kovu ọ dazi n'akarikwnunga m nū akarita m, ọ búo ke m n'oniyega, kovu nū ọ bú ke ele Nda m bikwatannu a.”

24 Nga ele sno apna a nri ke gwnarnu nurnu a, o we be ẹhni k'agida kwnornu rumu nne lawuru ka. 25 Jizōsi sukwukota be, kanu be, “Anu magwu nū ele risi ele búo ele Ju neeme ele be neechi

kpa ọ masiri be. Ele kwu be ji aka rikne neechi ele zi nū mkpururu be. 26 Ọ jáazi kpm n'esilawuru anu. Kovu nye piuru ọ buru nye kwu n'esilawuru anu, ọ jobu nye neeznenu anu izi, 27 nye ke piuru ọ buru nye mbom n'esilawuru anu jobu ohi anu. 28 Lele kpa Nnwọ ke Badnu váge ma be znenu a izi, kovu ma o neeznenu ele berere izi, gweru masi budnu a nyee ma ọ buru nhne ogbahia agida badnu.”

*Jizōsi gworu ele isni
(Mak 10:46-52; Luk 18:35-43)*

29 Kpa Jizōsi nū ele sno apna a nọowhuya nū Jeriko, agida ele badnu noosno a. 30 Ele rukna lawuru kpuru isni dazigwu nū ngeri apna, nga be nurnu nū Jizōsi neewhe, be si lulo, kaa, “Donu ai obirizi, Nyenwe ai, Nnwọ Devidi.”

31 Agida ele badnu wam bigboru be, kanu be, be kpusni onu. Kovu nū be siwama k'agida, kaa, “Donu ai obirizi, Nyenwe ai, Nnwọ Devidi.”

32 Jizōsi gwuzoru, sukwu be, kaa, “Kini bu nhne anu piuru me menu anu?”

33 Be kaa, “Nyenwe ai, a piuru ma i mee ma a whnu osno.” 34 Jizōsi donu be obirizi, ọ kpatu be aka n'anya, ngangam be beteru ọ whnu osno, be snornu a.

21

Jizōsi bnaznenu Jeruselem
(Mak 11:1-11; Luk 19:28-38; Jōn 12:12-19)

¹ Nga be vaduru Jeruselem ndundu, be dūru Bētifagi, ke zī nū Rugwu Olivu, Jizōsi zizn-ernu badnū lawuru ele sno apna a. ² Ọ kanū be, “Anū zne nū mgbu maṭi ke zī nū ruwhnu anū, ngangam anū jōowhnu iyinya be kpọkwnusiri, ya nū nnwọ a, anū tōma be, tōyanu m be. ³ Nye sīkwaru anū nhne ọbula, anū kanū a, ‘Be zī Nyenwe aī mkpa,’ ngangam o jeenye anū be.”

⁴ Ka bụ ma nhne be kwuru hite n’ọnu nye ọwhnurninya mezu,

⁵ “Kanū ele Zayōni,
‘Le, eze i naavakwnusi i,
ọ bụ enwerne badnū,
ọ dazigwu n’olu iyinya,
n’olu nnwọ iyinya.’ ”

⁶ Ele sno apna a zne mee kpa Jizōsi nyernu be iwu. ⁷ Be tōya iyinya wam nū nnwọ a, wụkwasi be iwo be, Jizōsi daziri n’olu be. ⁸ Igbudu ele badnū gbata iwo be n’apna, ele berere gbubihīaru nkala isisi, tūsa be n’apna. ⁹ Igbudu badnū ele neezne nū ruwhnu a nū ele snogwu a, neesi lūlo, naakaa,

“Ozana* zīnu Nnwọ Devidi!
Chiokike gōzi nye naava
nū rēwhna Nyenwe aī,
Ozana nū hne kakwo
n’olu.”

¹⁰ Nga ọ bnanyarnū nū Jeruselem, kpakara ẹli-ọhna mernu imerne, naakaa, “Nyele bụ nyerukna ka?”

¹¹ Igbudu ele badnū wam naakaa, “Nyerukna bụ Nye Ọwhnurninya wam, Jizōsi ke hi nū Nazareṭi ke Galili va.”

Nhne Jizōsi mernu
n’Oro Nsọ Chiokike

(Mak 11:15-19; Luk 19:45-48; Jōn 2:13-22)

¹² Jizōsi bna n’Oro Nsọ Chiokike chihala ele neere, nọozu ahija n’Oro Nsọ. O kpute ikpechi kpakara ele naagbanwo iwai ruwhnu n’ẹli, nū ngadna ele neere nduru. ¹³ Ọ kanū be, “Be gbarū a n’okwukwo nsọ, kaa, ‘Be jookwu ọro m ọro okpukpe,’ kọvu nū anū mernu a ọ buri ọbna ele buznu.”

¹⁴ Ele isni nū ele mgworo vakwnusi a n’Oro Nsọ, ọ gwọ nrīria be. ¹⁵ Kọvu nga ele risi ariohna nū ele zni iwu ele Ju whnurnu kpakara ẹnu nduehni ọ nọornu, nū rumu takiri neesi okokoba n’Oro Nsọ, naakaa, “Ozana zīnu Nnwọ Devidi,” o we be ẹhni k’agida.

¹⁶ Be sīkwa a, “I nurnu nhne rumu takiri ka nookwu?”

Jizōsi kanū be, “Owe! Anū gwnūna nhne okwukwo nsọ kwuru,
‘Hite n’ọnu rumu takiri nū
rumu nọonwo rēma,
i mernu ọznarni dna
ọdna.’ ”

¹⁷ Ọ gharū be, whoga, zne Bētani, daziri chi bọ.

Jizōsi vuru isisi
be kwu figi ọnu

(Mak 11:12-14,20-24)

¹⁸ N’osisi, nga Jizōsi hiri nū Bētani naala Jeruselem, wiri

* 21:9 N’ikwu-ọnu ele Hiburu, Ozana bụ Zṅhial

gwnurnu a. ¹⁹ Nga o whnurnu isisi figi n'apna, o vadu a eñni, kovu o whnuna mkpuru obula n'olu a, okwolem okwukwo budnu kpoi, o kanu isisi wam, "Mkpuru miko n'olu i tim tom." Isisi figi wam kpõnwu ngangam.

²⁰ Nga ele sno apna a whnurnu a, o duru be eñni, be kaa, "Ndaa kpa isisi ka jiri kpõnwu ngangam?"

²¹ Jizosi saru be, "Me kanu anu ezi oka, o buru nu anu nwernu okwnata mkpoma, nwée mkpoma lawuru, o buo nhne be mernu isisi figi ka bu nhne anu jeemeli dai, kovu o buru nu anu jaakanu rugwu ka, 'Lizo, dnabna osimini,' o jeeme. ²² Kpakara nhne obula anu jororio n'okpukpe, anu jaanahia, o buru nu anu nwernu okwnata mkpoma."

Rikne Jizosi

(Mak 11:27-33; Luk 20:1-8)

²³ Nga o bnanyarnu n'Oro Nso Chiokike, ele risi ariohna nu ele okno badnu ele Ju vakwnusiri a. Nga o neezni nhne, be sikwa a, "Rikne kini bu nhne i ji neeme nhne i neeme? Nyele nyernu i rikne i ji neeme kpakara nhne ka?"

²⁴ Jizosi saru be, "M jaasikwa anu otu ajiji, o buru anu sa m, m jaakanu anu rewhna rikne me ji neeme kpakara nhne ka. ²⁵ Owu mini Jõni o hi hnele va? O hi n'oligwe sa, mõbu n'aka badnu?"

Be kwu a n'esilawuru eñni be, kaa, "O buru nu a kaa, 'O hiri n'oligwe,' o jaasikwa ai, 'Kini mernu anu kwéle a?'"

²⁶ Kovu o buru a kaa, 'O hi n'aka badnu,' a notu ogwnu ele badnu ka, kwnornu nu kpakara badnu kweru nu Jõni bu nye owhnurninya."

²⁷ Be saru Jizosi, "A máa."

Jizosi kanu be, "M jáaka masinu anu rewhna rikne me ji neeme kpakara nhne ka."

Elulu rumu rukna lawuru

²⁸ Jizosi kanu be, "Kini bu nhne anu naari? Otu nyerukna nwernu rumu rukna lawuru, o znekwunusi ke mbom, kanu a, 'Nwõ m, zne ernu tna n'ekwu vaini m.'"

²⁹ "O kaa, 'M jéezne,' omekwo, o tuhnasna mkpoma zne. ³⁰ Nda be znekwunusi ke ebo, kwu otu nhne wam, ke ebo kaa, 'M jeezne, nyenwe m,' kovu nu o znége."

³¹ "Nyele nu rime be lawuru mernu nhne nda a piuru?"

Be kaa, "Nye ke mbom."

Jizosi kanu be, "Me kanu anu ezi oka, nu ele ona ntõ nu ele naagba ewhere jeebe anu osno bna n'eli-eze Chiokike. ³² Kwnornu nu Jõni varu gesi anu apna ome mma, anu kwéle, kovu ele ona ntõ nu ele naagba ewhere kweruru. Nga anu whnurnu a, anu tuhnasnana mkpoma, kweru a."

Elulu ele ernu ekwu vaini

(Mak 12:1-12; Luk 20:9-19)

³³ "Anu nurnu elulu berere, otu nyerukna zi ke nwernu ekwu, o kparu vaini. O gba a mgbugba gburugburu, gwu igbodo hne be jaazi nõzosna manya nu rime a, wu masi oro olu ele nse nu rime a. O

gweru ẹkwu wam yisi n'aka ele jeelekota a, whoga zne n'eli berere. ³⁴ Nga ige o ghọ mkpuru duru, o ziznenu ele izi be znekwnusi ele ẹrnu ẹkwu wam, nahia be mkpuru ke dunnu a.

³⁵ “Ele ẹrnu ẹkwu wam nwugwu ele izi wam, pnia otu nhne, gbu otu, lo kwno ke berere akaworugwu. ³⁶ O zizne kwno ele izi berere ke kakwo ele ke mbom, be mee kwno be kpm. ³⁷ N'ipne-aznu o ziznenu nnwo a, kaa, ‘Be josobisinu nnwo m.’

³⁸ “Kovu nga ele ẹrnu ẹkwu wam whnurnu nnwo wam, be gba iznuznu, kaa, ‘Ka bu nye jeeri mkpe nye nwe ẹkwu ka, anu va ma a gbu a, ri mkpe a.’ ³⁹ Be nwugwu a, gwehala a n'aznu ẹkwu vaini wam, gbume a.

⁴⁰ “Nga nye nwe ẹkwu vaini wam varu, kini bu nhne o jeeme ele ẹrnu ẹkwu wam?”

⁴¹ Be kanu a, “O jeeme ele ojo wam nwu ẹnwu ojo, gweru ẹkwu vaini a nyewhete n'aka ele ẹrnu ẹkwu berere ele jeenyehnata a mkpuru a n'ige a.”

⁴² Jizosi kanu be, “Anu gwnuna nhne be gbaru n'okwukwo nsọ,

‘Akaworugwu ke ele noowu

oro juru,

kiyam ghulam risi nsukala
oro.

Ka bu ẹrnu Nyenwe ai,

o bu nhne ndu-ehni
n'anya ai.’

⁴³ “Me naakanu anu nu be jaanahoru anu eli-eze Chiokike, nyewhete ele

berere ke jaami mkpuru a. [⁴⁴ Nye obula ke jaadnakwasi akaworugwu ka, jaagbawa ibekala ibekala, kovu nye obula ke akaworugwu ka jaadnakwasi, o jeegweri a lele retnu.”]

⁴⁵ Nga ele risi arihna nu ele Farisi nurnu elulu ele ka, be mahiaru nu o nookwu oka gbasiri be. ⁴⁶ Be noopio kpa be jeeji nowugwu a, kovu nu be turu ogwnu igbudu badnu wam, kwnornu nu be gweruru a nu nye owhnurninya.

22

Elulu olulu nnwerne (Luk 14:15-24)

¹ Jizosi tukwnonu be elulu berere, kaa, ² “Be jeeji eli-eze Chiokike sninu otu nyerukna bu eze, ke mennu nnwo a rukna iriri olu nnwerne. ³ O zihala ele izi a be sukwu ele be ziri va n'iriri olu nnwerne wam. Kovu be kwéle o va.

⁴ “O zihala ele izi a berere, kaa, ‘Kanu be nu m mekwatalam nhne iriri, be gbulem kpakara okne ehni m nu rumu nnwo ehni m be znurnu oznu, be mekwakwolem kpakara nhne, anu vanu m iriri olu nnwerne.’

⁵ “Kovu nu be lewhuru a anya, znenu ke be, otu nyenum n'ekwu a, ke berere n'ernu a. ⁶ Ele gwnarnu

nwugwu ele izi a mee be nhne iwhnerne, gbu be. ⁷ Eze wam weru ehni k'agida, o zizne ele ogwnu a, be zne gbumekewo ele ogbu badnu wam, kpo eli-ehna be bekwnu.

8 “O kanu ele izi a, ‘M bikwatakwolem nhne iriri olu nnwerne, kovu nu ele me sukwuru kwesile.’ 9 Anu zne nu kpakara ngeri apna, sukwu kpakara badnu anu whnurnu, be va ri wiri olu nnwerne ke m.’ 10 Ele izi wam whoga n’apna, sukwu kpakara badnu be whnurnu, kpa be hna, ma ele ojo ma ele oma, oro olu nnwerne wam jipiyaru nu badnu.

11 “Kovu nga eze wam bnanyarnu o lesi ele izne wam, o whnurnu otu nyerukna ke woge iwo olu nnwerne. 12 O sika, ‘Enyi m, ndaa kpa i jiri bnanya hna ma woge iwo olu nnwerne?’ Onu snirni a.

13 “Ige wam eze kannu ele izi a, ‘Anu kne a eriri ochi nu aka, gwehala n’ederezi, bita a n’ochichiri hne be jaazi naakwna ekwna, naata rukwnurnu-ize.’”

14 N’ochikota kpakara nhne n’otu, Jizosi kaa, “Be sukwuru agida badnu, kovu nu ele be hohiaru zi ele nu ele.”

Otu ntu-eli

(Mak 12:13-17; Luk 20:20-26)

15 Ige wam ele Farisi znernu gba iznuznu kpa be jeeme ma o hite n’ikwu-onu gbu nu mbita be. 16 Be ziznenu a ele sno apna be nu ele dagwunu Erudu, kaa, “Nye-zni-nhne, a magwu nu i bu nye ezi oka, nye neezni apna Chiokike n’ezi oka, nu i so badnu anya kwnornu nu i le badnu anya nu ruwhnu.

17 Kanu ai, kini bu echiche i, o

buru oma n’iwu a tu ntu nyee Siza, sobu o buo oma?”

18 Kpa Jizosi magwu nhne ojo be vu nu mkpoma, o sika be, “Ndaa nhne anu kwno naakpa m iru, ele ruwhnu lawuru ka? 19 Anu gesi m mkpuru iwai ntu.” Be gweyanu a otu mkpuru iwai. 20 O sika be, “Nyele nwe ruwhnu ka nu rewhna be gbakwasiri a?”

21 Be kaa, “Siza nwe.”

O kanu be, “Anu nyee Siza nhne ke Siza, nyee masi Chiokike nhne ke Chiokike.”

22 Nga be nurnu a, o duru be ehni, be whoga, gharu a lahna.

Ajji gbasiri olizo n’enwu

(Mak 12:18-27; Luk 20:27-40)

23 N’obochi wam masi, ele Sadusi vakwnusiri a, ka bu ele karu nu olizo n’enwu zila. Be sika a, 24 “Nye-zni-nhne, Mozisi karu, ‘O buru nu nyerukna nwu, nwee rumu, nwene a rukna jooluru nnwerne a mughianu nwene a rukna rumu.’ 25 Kitna, rumu nne rukna esau nu ai wuru hna, ke mbom luru nnwerne, nwuma nwee nnwo, o sigbasinu nwene a rukna nnwerne a. 26 Otu nhne wam mernu nwene a rukna ke ebo, nu ke eto, du nu ke esau. 27 Omekwo kpakara be nwukworu, nwerinya wam masi nwurnu. 28 N’olizo n’enwu, nwerinya wam o jobu nnwerne nyele nu rime esau wam? Kwnornu nu kpakara be luru a nu nnwerne.”

29 Jizosi saru be, “Anu gahieru apna, anu ma nhne

be gbarū n'okwukwo nsq, mọbu rikne ke Chiokike. ³⁰ Kwnornu nū n'olizo n'ẹnwu, be lū nnwerne, be gbọ nzi. Be jọnu lele ele enine izi zị n'oligwe. ³¹ Kọvu nhne gbasiri olizo n'ẹnwu ke ele nwurnu ọnwu, anụ gwnuna nhne Chiokike kannu anu? O karu, ³² 'Mawa bu Chiokike ke Eberham, nu Chiokike ke Aziki, nu Chiokike ke Jekopu?' Chiokike buo Chiokike ke ele nwurnu ọnwu. O bu Chiokike ke ele zi budnu." ³³ Nga igbudu badnu wam nurnu a, o du kpa be hna ẹhni n'iznizni a.

Iwu ke kakwo ibne a
(Mak 12:28-34; Luk 10:25-28)

³⁴ Nga ele Farisi nurnu nu Jizosi mesnirni ele Sadusi ọnu, be gbakoru n'otu. ³⁵ Otu badnu nu rime be, bu nye ọgwu iwu sika a ajji naakpa a iru. O kaa, ³⁶ "Nye-zni-nhne, ndaa iwu ke kakwo kpakara Iwu Mozizi nyernu ai?"

³⁷ Jizosi saru a, "Ijeegweru kpakara mkpoma i, gweru kpakara mkpuru ovu i, gweru kpakara oriri i, whnu Nyenwe ai Chiokike n'anya." ³⁸ Ka bu iwu ke kakwo nu nhne mbom be nyernu n'iwu. ³⁹ Iwu ke ẹbo nu lele ya, 'I jowhnu nye agbatibi i n'anya lele ẹhni i.' ⁴⁰ Kpakara Iwu nu kpakara iznizni ele ọwhnurninya Chiokike knogwu aka n'iwu lawuru ka."

Karaisi bu nnwo nyele?
(Mak 12:35-37; Luk 20:41-44)

⁴¹ Kpa ele Farisi gbakoru, Jizosi sika be, ⁴² "Kini bu echiche anu gbasiri Karaisi? O bu nnwo nyele?"

Be kanu a, "O bu Nnwọ Davidi."

⁴³ Jizosi kanu be, "Kini mernu Enine Chiokike jiri mee Devidi sukwa a 'Nyenwe m'?' Devidi karu,

⁴⁴ 'Nyenwe ai kannu Nyenwe m,
Daziri eli n'akarikwnunga m,
tem du nga me jaabita ele irno i
nu mkpururu ochi i
lawuru.' "

⁴⁵ "O buru nu Devidi sukuru a 'Nyenwe m,' ndaa kpa o jeeji buru kwno nnwo a?" ⁴⁶ Be ma nhne be jaasa a. Hite n'ige wam o zima nye nwernu anya rikne o sika a ajji berere.

23

*Ele Farisi nu
ele zni iwu ele ju*
(Mak 12:38-40; Luk 11:37-52; 20:45-47)

¹ Nga wam, Jizosi kanu agida ele badnu wam nu ele sno apna a, ² "Ele zni iwu nu ele Farisi ji rikne Mozizi neezni iwu. ³ Anu bnote nsni, anu mee nhne be karu anu mee, kovu anu kpakwadia agwa lele be. Kwnornu nu be mee nhne be neezni. ⁴ Be noovute ele badnu ivu rinya, kovu be nwee rikne gweru otu mkpaka kpatu ivu wam.

⁵ “Kpakara nhne be neeme bu ma ele badnu lekiri be. Be neeme rekpa akpukpo anohia be biga iwu ziri rude, mee onu iwo be zi ogologo. ⁶ O naamasị be o dazi nu risi ngadna nu ige iriri, ma nu risi ngadna n'oro ogbako ele Ju. ⁷ O naamasị be ele badnu neebekwu be ikwu n'ahia, ele badnu noosukwu be, 'Nye-zni-nhne.'

⁸ “Anu kweko be sukwu anu 'Nye-zni-nhne,' kwnornu nu otu nyenum bu Nye-zni-nhne anu, kpakara anu bu rumu nda. ⁹ Anu sukwu nye obula 'nda' n'owa, kwnornu nu otu nyenum bu nda anu, Nda ke oligwe. ¹⁰ Be sukwu anu 'Nda-ai-kwu,' kwnornu nu otu nyenum bu Nda-ai-kwu, ya bu Karaisi. ¹¹ Nye kwu n'esilawuru anu jobu nye izi anu. ¹² Nye obula ke jeegwelizo ehni a olu, be jeegwedna a eli, nye obula ke jeegwedna ehni a eli, be jeegwelizo a olu.

¹³ “Awhnuwhnu zinu anu, ele zni iwu nu ele Farisi, ele ruwhnu lawuru. Anu naagbasni mgbo eli-eze Chiokike nu ruwhnu ele badnu, anu za naabna, anu kwé ele naabna be bna. [¹⁴ Awhnuwhnu zinu anu, ele zni iwu nu ele Farisi, ele ruwhnu lawuru. Anu neeridna oro ele rinya nzi be nwurnu, neekpe ogologo okpukpe ma ele badnu whnu anu, anu jeenwe omuma ikpe kakwo ele berere.]

¹⁵ “Awhnuwhnu zinu anu, ele zni iwu nu ele Farisi, ele ruwhnu lawuru, anu nee-

whe okne osimini ma nu eli etekne mee otu badnu o buru nye sno anu kpenu Chiokike, nga anu meru a, anu mee nye wam o buru nye kwesiri o zne bekwnu eli renwu mgba lawuru karu anu.

¹⁶ “Awhnuwhnu zinu anu ele ndu isni, ele karu, 'Nye obula ke jeegweru Oro Nso Chiokike du risi, o za nhne o bu, kovu nye obula ke jeeji golu zi n'Oro Nso du risi jigwu ogwo.' ¹⁷ Anu ele iwhnirni-whno whnu osno, ndaa ke kakwo, golu, sobu Oro Nso ke bitaru golu nso?

¹⁸ “Anu karu, 'Nye obula ke jeeji ojo ariohna du risi, o za nhne o bu, kovu nye obula ke jeeji nkesi zi n'olu a du risi jigwu ogwo.' ¹⁹ Ele whnu osno, ndaa ke kakwo, nkesi sobu ojo ariohna ke bitaru nkesi wam nso? ²⁰ Kam kpayaru, nye ji ojo ariohna du risi, ji a, nu kpakara nhne zi n'olu a du risi. ²¹ Nye ji Oro Nso Chiokike du risi, ji a, nu Nye wu nu rime a du risi. ²² Nye jimasị oligwe du risi, ji ngadna eze Chiokike, nu nye dazi n'olu a du risi.

²³ “Awhnuwhnu zinu anu, ele zni iwu nu ele Farisi, ele ruwhnu lawuru, anu nokwu otu nga nu nri nga ke mkporo okwukwo nwernu eknarna oma, minti nu anisi nu kumi, anu gharu nhne zi rinya n'iwu, bu ikpe zi snam, nu obirizi, nu okwnata mkpoma. O zi mkpa nu anu znernu eme nhne ka nu ke berere. ²⁴ Anu ele ndu isni,

anụ naazahala ndna, kọvu ro kameli.

²⁵ “Awhnụwhnu zīnu anụ, ele zni iwu nụ ele Farisi, ele ruwhnu lawuru, anụ nọosnu aznụ okiko nụ okwu be ziri rịchna, kọvu nụ rime be jipiyaru nụ ọwho-anya nụ badnụ nwée rikne jikwaru ẹhni a. ²⁶ Ji nye Farisi kpuru isni, beru ọsno mee ma rime okiko nụ agbugba ziri rịchna, ma aznụ a bụru kwno nhne zi rịchna.

²⁷ “Awhnụwhnu zīnu anụ, ele zni iwu nụ ele Farisi, ele ruwhnu lawuru, anụ nụ lele ilili be teru nznu, ke neegesi ẹhni a lele nhne marnụ mma n'iwhe, kọvu ọkpukpu ele nwurnu ọnwu nụ kpakara nhne zila rịchna jihiaru nụ rime a. ²⁸ Ọ bụ kpa anụ neegesi ẹhni anụ ele badnụ lele ele ọma, kọvu ruwhnu lawuru nụ agwa ojo jihiaru nụ rime anụ.

²⁹ “Awhnụwhnu zīnu anụ, ele zni iwu nụ ele Farisi, ele ruwhnu lawuru, anụ noowu ilili ele ọwhnurninya, bīkwata hne be liri ele ọma. ³⁰ Anụ naakaa, ‘Ọ bụru nụ a zi n'ọbochi ele nda ai, a bo snóne be wusi ọvnarna ele ọwhnurninya.’ ³¹ Kam kpayaru, anụ naagbagidne ẹhni anụ akebne, anụ bụ rumu ele gburu ele ọwhnurninya. ³² Anụ mezute nhne ọtutu mmehie ke ele nda anụ. ³³ Anụ agwo, anụ ẹbnurnu okpu-eli, ndaa kpa anụ jaagbanahoru ikpe ke bekwnu eli renwu? ³⁴ M neeziyanu anụ ele ọwhnurninya nụ ele akoniche nụ ele zni Iwu

Mozizi. Kọvu anụ joogbu agwna be, kpogidne be n'ogba, anụ jaapnia agwna be nhne n'oro ọgbako anụ, kpagbu be hite nụ otu eli-ohna dụ eli-ohna berere. ³⁵ Kam kpayaru, ọvnarna kpakara ele ọma be wuwuru n'owa jaadnakwasị anụ, hite n'ọvnarna Ebeli nye ọma dụ ọvnarna Zakaraya nnwo Berekaya, nye anụ gburu n'iketa hne zi nsọ nụ ojo ariohna. ³⁶ Me kanụ anụ ezi oka, kpakara nhne ka jaadnakwasị ebiri ka.

*Jizosi whnurnu
Jeruselem n'anya
(Luk 13:34,35)*

³⁷ “Chei! Jeruselem, Jeruselem, ji ke noogbu ele ọwhnurninya, ke ji akaworugwu nọolo ele be ziyannu i. Mgba ele kpa me pioru ọ chikota rumu i lele kpa enwerne ọchichi neechikota rumu a nụ mkpururu aka nkwa a lawuru, kọvu i kwéle. ³⁸ Le, be naaghasanụ anụ oro anụ ma ọ tọbiri etekne. ³⁹ Kwnornu nụ ka, me kanụ, hite kịtna, anụ jowhnu m berere dụ nga anụ jaakaa, ‘Chiokike gozi nye wam ke naava nụ rewhna Nyenwe ai.’”

24

*Be joolulu Oro Nso
Chiokike*

(Mak 13:1,2; Luk 21:5,6)

¹ Jizosi hi n'Oro Nso Chiokike whoga, ele sno apna a vakwnusi a neegesi a kpa be jiri wu Oro Nso Chiokike. ² Jizosi kanụ be, “Anụ whnurnu kpakara nhne

ka? Me kanu anu ezi oka, otu akaworugwu jogwuzo n'olu ibne a, be jaakwnadna kpakara be n'eli."

Mmekpèhni nu

Okpakna ehni

(Mak 13:3-13; Luk 21:7-19)

³ Nga Jizosi daziri eli n'olu Rugwu Olivu, ele sno apna a vakwnusi a ichne, be kaa, "Kanu ai nga kpakara nhne ele ka jeeme. Kini jeegesi nu ovuva i zi ndundu, ya nu okwukwo owa?"

⁴ Jizosi saru be, "Anyu du anu eli o zi nye obula duhie anu. ⁵ Kwnornu nu agida ele badnu jaava nu rewhna m, naakaa, 'Mawa bu Karaisi,' be jooduwhu agida ele badnu. ⁶ Anu jonu ogwnu nu otnutnu ogwnu, kovu mkpoma la anu mini. Kpakara nhne ka jeebe osno mee, kovu okwukwo yoduge.

⁷ "Mba jeelizo megidne mba, eli-eze jeelizo megidne eli-eze, okwnunyo nu eli otne enye jaazi nu hne zi ichne ichne. ⁸ Kpakara nhne ka jonu lele opanizo igbugbu omumu nnwo.

⁹ "Ige wam be jeegweru anu nyee ma be kpakna anu ehni, gbu agwna anu, kpakara mba joosno anu irno kwnornu m. ¹⁰ Agida ele badnu jabita okwnata mkpoma be, be jeere ibne be, sno ibne be irno. ¹¹ Agida ele owhnurninya aghalaghala jeelizo masi, duwhu agida ele badnu. ¹² Kwnornu nu nhne ojo jaazi agida, owhnun'anya agida ele badnu jeeji iyi.

¹³ Kovu be joznohia nye obula ke jaaknata mkpoma, dazigidne du okwukwo kpakara nhne. ¹⁴ Be jokpo okwo izi oma ka ke gbasiri eli-eze Chiokike nu kpakara owa ma o buru nhne akebn nyee kpakara mba, ige wam okwukwo kpakara nhne jaava.

Awhnuwhnu ke ele Jeruselem jaata

(Mak 13:14-23; Luk 21:20-24)

¹⁵ "Anu jowhnu nhne ruru oru ke neegweya gba eso n'eli hne o gwuzo nu hne zi nsq, ke Daneli nye owhnurninya kwuru oka gbasiri a. (Bno nsni, nye obula ke noogwnu nhne ka, ghohia a masi.) ¹⁶ Ige wam, ele zi nu Judiya gbazne n'olu rugwu. ¹⁷ Nye zi n'olu oro hiedna o kwahala nhne zi n'oro a. ¹⁸ Nye zi n'ekwu lahna aznu, chiri iwo a. ¹⁹ Awhnuwhnu jaazinu ele rinya zi rime nu ele neechi nnwo rema n'ige wam. ²⁰ Anu kpenu Chiokike ogba eso anu buko n'ige okirika mobu n'Obochi Ozukwa Inwe. ²¹ Kwnornu n'ige wam okne mmekpèhni jaazi ke nu lele ya zikolele hite n'opanizo owa du kitna, owe, o jazima berere. ²² O buru nu be mene obochi wam ziri ichichi, o za badnu obula be joznohiali, kovu kwnornu nu ele Chiokike hohiaru, o mernu obochi wam ziri ichichi. ²³ Ige wam o buru nu nye obula kanu i, 'Le Karaisi zi hna,' mobu, 'O zi pari,' i kwé. ²⁴ Kwnornu nu Karaisi

aghalaghala zì ọ̀do n'ọ̀do, nù ele ọ̀whnurninya aghalaghala zì ọ̀do n'ọ̀do jọowho iwhe, nọornu agìda ẹ̀nu ndu-ẹ̀hni nù ẹ̀nu elekema zì ọ̀do n'ọ̀do, ma be duwhu ele Chiokike hohiaru ọ̀ bụru nù o jeekwe omume. ²⁵ Anù bnote nsnì, m bele m ọ̀sno kanù anù.

²⁶ “Ọ̀ bụru nù nye ọ̀bula kanù anù, ‘Le ọ̀ zì n'ẹ̀lì-ìkpa,’ anù zné, mọ̀bu ‘Ọ̀ zì nù rime ọ̀ro matì,’ anù kwé. ²⁷ Kwnornu nù lele kpa amùma oligwe neehi n'ọ̀bosi ẹ̀hnam dna nù ọ̀didna ẹ̀hnam, bụ kpa ọ̀ jọonu nga Nnwọ̀ ke Badnù jaava. ²⁸ Henuhne ọ̀bula iznu dnarnù, idele jaagbakọ̀ pìi.

Nnwọ̀ ke Badnù vava
(*Mak 13:24-27; Luk 21:25-28*)

²⁹ “Wara wara mmekpẹ̀hni ka whemernu n'ọ̀bochi wam, ẹ̀hnam jaagba ọ̀chichiri, ẹ̀nwa jéenye iwhe a, mbọ̀ ke oligwe jaadna, kpakara iknernema ke oligwe jooohnio ohnio.

³⁰ “Ige wam, nhne elekema ke Nnwọ̀ ke Badnù jọowhuya iwhe n'oligwe, kpakara mba jaagbanù a mkpe. Be jọowhnu Nnwọ̀ ke Badnù hne o naava n'erumeru oligwe n'iknernema nù okne igwugwu. ³¹ Be jọogbu okne ọ̀kwodu, o jeezihala ele enine izi a, be chikotanu a ele ke Chiokike hohiaru hite nù ruwhere ẹ̀no k'owa, hite n'osotoma ọ̀wa dù n'osotoma berere.

Muhia nhne hite
n'isisi be kwu figi

(*Mak 13:28-31; Luk 21:29-33*)

³² “Anù muhia nhne hite n'isisi figi, nga nkala a zìlam pìali pìali nooru ọ̀kwukwo ikne, anù mahia nù ndurumini zì ndundu. ³³ Kpam masì, nga anù jọowhnu kpakara nhne ka, anù mahia nù ige wam zì ndundu n'ọ̀numgbo. ³⁴ Me kanù anù ezi ọ̀ka, ebiri ka jéewhe tem kpakara nhne ka mee. ³⁵ Oligwe nù ọ̀wa jaagawhe, kọ̀vu ikwu-ọ̀nu m jaagawhe rìà rìà.

Ọ̀ zá nye magwù
ọ̀bochi wam

(*Mak 13:32-37; Luk 17:26-30,34-36*)

³⁶ “Ọ̀ zá nye magwù ọ̀bochi mọ̀bu ọ̀tnu-ige wam, ele enine izi ke oligwe mámasì, Nnwọ̀ wam mámasì. Okwolem Nda m kpọ̀i bụ nye magwù ọ̀bochi wam. ³⁷ Lele kpa ọ̀ nù n'ọ̀bochi Noa, ọ̀ bụ kpa ọ̀ jọonu ige Nnwọ̀ ke Badnù jaava. ³⁸ Hne ọ̀ dù ige mgba-mini ẹ̀lì wam, ele badnù zì neeri, nọonwo, nọolu nnwerne, nọogbo nzi, dù n'ọ̀bochi Noa bnaznenu nù rime ọ̀gbo. ³⁹ Be máa, tem mgba-mini ẹ̀lì wam va vuru kpakara be zne. Ọ̀ bụ kpa ọ̀ jaazì nga Nnwọ̀ ke Badnù jaava. ⁴⁰ Badnù lawuru jaazì n'ẹ̀kwu, be gweru otu ghasa ibne a. ⁴¹ Ele rinya lawuru jaazì neegwe wiri nù hne be gwe wiri, be gweru otu ghasa ibne a.

⁴² “Kam kpayarù, anù neese nse, kwnornu nù anù

máa ọbochi Nyenwe anụ jaava. ⁴³ Kọvu anụ mahia nụ ọ bụru nụ nye nwe ọro mahiaru ọtnu-ige nye buznu jaava, o znernu ose ọro a, o béekwele be liwa ọro a. ⁴⁴ Kpam masi, anụ ziri nụ ojiknernu, kwnornu nụ Nnwọ ke Badnụ jaava ige anụ tuge anya a.

Ọhi ke kwesiri

ọ kwnata ovu

(Luk 12:41-48)

⁴⁵ “Nyele bụ ọhi wam ke nwernu akoniche be kwesiri ọ kwnata mkpoma, nye nda a kwu mernu nye risi ele ọhi berere zi n'oro a ma o neenye be wiri n'ige kwesiri? ⁴⁶ Ọwa ọma zinu n'ohi wam ke nda a kwu hiehnarnu whnụ nụ o neeme kpa nda a kwu karu. ⁴⁷ Me kanu anụ ezi oka, o jeeme a nye jeelekota kpakara ekwnu a. ⁴⁸ Kọvu ọ bụru nụ ọhi wam bụ ọhi ojo, ọ kanu ehni a, ‘Nda m kwu joogbu okwnu,’ ⁴⁹ o bete naaligbu ele ọhi ibne a, snornu ele manya noogbu, neeri nonwo manya. ⁵⁰ Nda kwu ọhi wam jaava n'ige ọ tuge anya a, n'otnu-ige ọ máa. ⁵¹ O joogbubi a ichichi lawuru, mee ya nụ ele ruwhnu lawuru bna n'otu ogbo, hne be jaazi naakwna ekwna, naata rukwnurnu-ize.”

25

Elulu nri

rumu oknornokno

¹ “Ige wam be jeeji elize Chiokike sninu nri rumu oknornokno ele chiri tonji be zne o kwnusi nye nolu nnwerne ikne. ² Isne

n'esilawuru be bụ ele iwhnirniwhno, isne bụ ele nwernu echiche. ³ Ele iwhnirniwhno gweru tonji kọvu be ile mono. ⁴ Ele nwernu echiche gweru tonji, gbaru mono n'olori gweru zne. ⁵ Nye nolu nnwerne ikne vage ngwa, anyarna turu kpakara be, be zni anyarna.

⁶ “N'esilawuru abali, be siri lulo, ‘Le nye nolu nnwerne ikne, anụ whuya, zne kwnusi a.’

⁷ “Kpakara rumu oknornokno wam lizo, tulizo tonji be. ⁸ Ele iwhnirniwhno kanu ele nwernu echiche, ‘Anu nyebosi ai agwna mono anu, tonji ai neechi echni.’

⁹ “Rumu oknornokno wam nwernu echiche saru be, ‘Oza, mono a nwernu jozunu ai nu anu, anu zne n'aka ele neere mono zuru mono ke anu.’

¹⁰ “Kpa be znernu ọ zu mono, nye nolu nnwerne ikne varu, rumu oknornokno ele jiknernu snornu a bna n'iriri ọlu nnwerne. Be gbasni ọro.

¹¹ “Omekwo rumu oknornokno iwhnirniwhno wam varu, nooznu aka n'onu-mgbo, naakaa, ‘Nyenwe ai, Nyenwe ai, gbamanu ai ọro.’

¹² “Kọvu ọ saru be, ‘Me kanu anụ ezi oka, m máam ele anụ bụ.’

¹³ “Kam kpararu, anụ ziri nụ nse, kwnornu nụ anụ máa ọbochi wam mọbu nga ọtnu-ige wam jobu.

*Elulu talenti**
(Luk 19:11-27)

14 “Berere kwno, be jeeji ẹli-eze Chiokike sninu otu nyerukna ke neezne izne, o sukwu ele ọhi a, gweru ẹkwnu a nyewhete be n'aka. 15 O nyernu otu badnu talenti isne, nye berere talenti lawuru, nyee masi nye ke berere otu talenti. O nyernu nye ọbula lele kpa rikne a hna. O lizo zne hne o znezne. 16 Nye ke o nyernu talenti isne znernu ngangam noozu ahia, o nwehia mbnarna talenti isne berere. 17 Nye ke nahiaru talenti lawuru zne mee masi kpa, o nwehiaru mbnarna talenti lawuru berere. 18 Kọvu nye ke nahiaru otu talenti znernu gwu ẹli, lite iwai nyenwe a.

19 “Nga agida ige wemernu, nyenwe ele ọhi wam varu ma ya nu be piakota nhne o nyernu be. 20 Nye wam ke nahiaru talenti isne gweru talenti isne berere va, kaa, ‘Nyenwe m, i nyernu m talenti isne, kọvu le, m nwehiaru m mbnarna talenti isne berere.’

21 “Nyenwe a kanu a, ‘I mekwaru nkari, ọhi oma, ke be kwesiri ọ kwnata mkpoma, i kwesiri be kwnata i mkpoma nu nhne ele nu ele, m jeeme i nye risi agida nhne. Vaa, snornu Nyenwe i n'ovu ọso n'onu a.’ 22 Nye ke nahiaru talenti lawuru varu masi, kaa, ‘Nyenwe m, i nyernu m talenti lawuru, le m nwehiaru

m mbnarna talenti lawuru berere.’

23 “Nyenwe a kanu a, ‘I mekwaru nkari, ọhi oma ke be kwesiri ọ kwnata mkpoma, i kwesiri be kwnata i mkpoma nu nhne ele nu ele, m jeeme i nye risi agida nhne. Vaa, snornu Nyenwe i n'ovu ọso n'onu a.’

24 “Nye wam ke nahiaru otu talenti varu, kaa, ‘Nyenwe m, m maam nye i bu, nu i bu badnu aka-nchni, i neegwe nhne n'ekwu hne i kpala mkpuru, i naachikota nhne hne i ghala mkpuru. 25 Kam kpayaru, ogwnu turu m, m gweruru m talenti i lite n'eli, le, gwehnarnu ke bu ke i.’

26 “Nyenwe a saru a, ‘Ohi ojo, nye ime-mgwu, i magwu nu m neegwe nhne n'ekwu hne me kpala mkpuru, naachikota nhne hne me ghala mkpuru? 27 O buru oma, i znernu eyisi iwai m n'aka ele gbanwo iwai, nga me varu m znernu m anahoru iwai m nu mbnarna.

28 “ ‘Anu nahia a talenti wam nyega a nye wam ke nwernu nri talenti. 29 Kwnornu nu nye ọbula ke nwernu nhne, be jeenye, o nwehnasiru, kọvu nye ke nwee, be jaanahoru a, ọ bubi ke o nwernu. 30 Anu tubna ọhi ke bnage nu nhne wam n'ederezi, ọ bna n'ochichiri hne be jaazi naakwna ekwna, naata rukwnurnu-ize.’

Rumu owu nu atunru

* 25:13 Talenti: N'ige mbom, ogwo ernu ọbochi bu otu mkpuru iwai. Otu talenti hna lele nri pokwu mkpuru iwai.

31 “Nga Nnwọ ke Badnu jaava n'igwugwu a, ya nu kpakara ele enine izi a, o jaadazi eli nu ngadna eze ke igwugwu. 32 Be jaachikota kpakara mba nu ruwhnu a, o jeekeme ele badnu n'esilawuru ibne be, lele kpa nye nooznu atnuru neekewahala atnuru n'esilawuru owu. 33 O jaabita atnuru n'akarikwnunga a, bita owu n'akarita a.

34 “Eze wam jaakanu ele zi a n'akarikwnunga, ‘Anu va, ele Nda m goziri, anu kehia eli-eze be bitannu anu hite nga Chiokike kpuru owa. 35 Kwnornu nu wiri gwnuru m, anu nyernu m wiri, akpiri kporu m bekwnu, anu nyernu m mini, m bu m nye izne, anu kwubnarnu m oro anu. 36 M gbaru m eto, anu chita m ikpe, m riaru m nriria, anu leru nriria, m zi m n'oro ikelu anu varu lekwa m.’

37 “Ige wam ele oma wam jaakaa, ‘Nyenwe ai, ndaa ige a whnuru wiri noogwnu i, a nyega i wiri, mabu ige akpiri nookpo i bekwnu, a kwute i mini? 38 Ndaa ige a whnuru nu i bu nye izne, a kwubnanya i n'oro ai, mabu nu i gba eto, a chita i ikpe? 39 Ndaa ige a whnuru nu i naaria nriria mabu n'oro ikelu, a lekwa i?’

40 “Eze wam jaasa be, ‘Me kanu anu ezi oka, kpakara nhne anu mennu nye ka kakwo mati n'esilawuru rumu nda m, anu mennu me.’

41 “Nga wam, o jaakanu ele ke zi a n'akarita, ‘Anu whoga hne me zi, ele be vuru

onu, bna nu bekwnu noonwu tim tom ke be bitannu Ek-wensu nu ele enine izi a. 42 Kwnornu nu wiri gwnuru m, anu nyega m wiri, akpiri kporu m bekwnu, anu kwutege m mini. 43 M bu m nye izne, anu kwubnanyage m, m gbaru m eto, anu chitage m ikpe, m riaru m nriria, m zi m n'oro ikelu, anu lekwala m.’

44 “Be jaasa a masi, ‘Nyenwe ai, ndaa ige a whnuru nu wiri noogwnu i, mabu nu akpiri nookpo i bekwnu, mabu nu i bu nye izne, mabu nu i gba eto, mabu nu i naaria nriria, mabu nu i zi n'oro ikelu, a lekwala i?’

45 “O jaasa be, ‘Me kanu anu ezi oka, kwnornu nu anu mennu a otu nye ke kakwo mati n'esilawuru ele ka, anu mennu m.’

46 “Ige wam be jeezne ta awhnuwhnu ke kwó okwo, kovu ele oma jaabna nu budnu kwó okwo.”

26

Be gbaru iznuznu o gbu Jizosi

(Mak 14:1,2; Luk 22:1,2; Jon 11:45-53)

1 Nga Jizosi kwukworu kpakara oka ka, o kanu ele sno apna a, 2 “Anu magwu nu obochi lawuru wheme nu Iriri Ogawhe jaazi, be jeegweru Nnwọ ke Badnu nyee ma be kpoigidne a n'ogba.”

3 Ige wam ele risi ariohna nu ele okno badnu ke ele Ju gbakoru n'obiri nye risi ariohna be nookwu Kayafasi. 4 Be gba iznuznu kpa be jeeji

aghiḡho nwuḡwu Jizōsi, gbu a. ⁵ Kōvu be karu, “O jōobu n'Iriri ka, o zi a kpasu oḡna.”

Be teru Jizōsi mōno nū Bētani

(Mak 14:3-9; Jōn 12:1-8)

⁶ Nga Jizōsi zi nū Bētani, n'oro Saiḡmoni nye riaru nchnichna, ⁷ otu nwerinya bnanyarnu nye vu mōno otute zi gburu okne onu ke nwernu eknarna oma ke zi n'ite alabasita, o wusi mōno otute ka nū risi Jizōsi kpa o dazi eli neeri wiri.

⁸ Nga ele sno apna a whnurnu a, o we be eḡni, be kaa, “Kini kpayaru be wuwuru mōno otute ka etekne? ⁹ Be znernu o re mōno otute ka aḡida iwai, nyee ele mboni.”

¹⁰ Kpa Jizōsi mahiaru nhne be nookwu, o kanu be, “Kini kpayaru anu neemekpa nwerinya ka eḡni? O rnurnu ernu oma n'eḡni m. ¹¹ Anu nu ele mboni zi kpakara ige, kovu nu me nu anu jaazi kpakara ige. ¹² O wusiri mōno otute ka n'eḡni m, o mernu a ma o bikwata m n'olili m. ¹³ Me kanu anu ezi oka, hne nu hne obula be jookpo okwo izi oma ka nu kpakara owa, be jookwuhia nhne nwerinya ka mernu, ma o buru nhne o chenwanya a.”

Judasī kweruru o re Jizōsi

(Mak 14:10,11; Luk 22:3-6)

¹⁴ Ige wam otu badnu n'esilawuru ele sno apna a nri nu ebo wam, be kwu Judasī Isikarioti, znekwnusiri ele risi ariohna, ¹⁵ o sika be, “Kini

bū nhne anu jeenye m, o buru me gweru a nyee n'aka anu?” Be kwu a nri siliva eto. ¹⁶ Hite n'ige wam, o bete o pio oghere o jeegweru Jizōsi nyee be.

Jizōsi nu ele sno apna a riri Iriri Ogawhe

(Mak 14:12-21; Luk 22:7-13; Jōn 13:21-30)

¹⁷ N'obochi mbom ke Iriri Bredi Whuge Owhu, ele sno apna a vakwnusiri Jizōsi, sika a, “Ndaa hne i pioru ma a mekwatanu i ma i ri Iriri Ogawhe?”

¹⁸ O kanu be, “Anu zne eli oḡna ka, znekwnusi nye nu kpa, kanu a, ‘Nye-zni-nhne karu kpa, Ige m zi ndundu, me nu ele sno apna m jeeri Iriri Ogawhe n'oro i.’ ” ¹⁹ Ele sno apna a mee lele kpa Jizōsi nyernu be iwu, be mekwata Iriri Ogawhe.

²⁰ N'ogbednachi, Jizōsi nu ele sno apna a nri nu ebo wam daziri neeri wiri. ²¹ Kpa be neeri wiri, o kaa, “Me kanu anu ezi oka, otu badnu n'esilawuru anu jeere m.”

²² O gbu be igbugbu k'agida, kpakara be n'otu n'otu panizo naakanu a, “Nyenwe ai, o bu mawa sa?”

²³ Jizōsi saru be, “Nye me nu a noosukota aka n'otu agbugba wiri, nye wam jeere m. ²⁴ Nnwō ke Badnu jaala lele kpa be gbaru a n'okwukwo nsō gbasiri a, kovu nu awnhnuwhnu jaazinu nyerukna wam be jeehi n'aka a re Nnwō ke Badnu. O buru oma o buru be muna nyerukna wam.”

25 Ige wam Judasi, nye reru a, kaa, “Nye-zni-nhne, o bu mawa sa?”

Jizosi saru a, “Ji n'iwhuru i karu kparam.”

Wiri Anyasnu Nyenwe ai

(Mak 14:22-26; Luk 22:14-20; 1 Kor 11:23-25)

26 Kpa be neeri wiri, Jizosi gweru bredi, tunu Chiokike mmamma, nyawama a, nyee ele sno apna a, kaa, “Anu gweru, ri, ka bu ano-ehni m.”

27 O gweru okiko, tu mmamma, nyee be, kaa, “Kpakara anu nwọ nu rime a. 28 Kwnornu nu ka bu ovnarna m ke ogba-njo-ehni ke be noowusi kwnornu agida badnu ma be gbarunu be mmehie be. 29 Me kanu anu, hite kitna m jionwoma manya hi n'isisi vaini whuya rja rja tem du n'obochi me nu anu jionwo a ke ikne n'eli-eze nda m.”

30 Nga be gwnukparu eri, be whoga zne nu Rugwu Olivu.

Jizosi karu nu Pita

jogonahoru a

(Mak 14:27-31; Luk 22:31-34; Jon 13:36-38)

31 Nga wam, Jizosi kanu be, “Kpakara anu jaagbakwo eso n'abalitna, kwnornu nu be gbaru a n'okwukwo nsọ, kaa, ‘M joogbu nye nooznu atnurnu, atnurnu a jaagbake-mekwo.’

32 Kovu nga me hiri n'enwu lizo, m jeebe anu osno zne Galili.”

33 Pita saru a, “O bubedi nu kpakara badnu gbanahoru i, m jaagba eso rja rja.”

34 Jizosi kanu a, “Me kanu i ezi oka, n'abalitka, ige okne ochichi yaaakwnana ekwna, i jogonahoru m mgba eto.”

35 Pita kanu a, “O bubedi nu o zi mkpa me sno inwuma, m jogonahoru i rja rja.” O bu masi kpa kpakara ele sno apna a kwuru.

Jizosi kperu okpukpe

nu Gesevani

(Mak 14:32-42; Luk 22:39-46)

36 Jizosi nu be vaduru n'ekwu Gesevani, o kanu ele sno apna a, “Anu daziri hna, me zne kpe okpukpe nu piari.” 37 O kwuru Pita nu rumu rukna Zebidi lawuru yisinu ehni a, o panizo o gbu a igbugbu nu o wute a nu mkpoma. 38 O kanu be, “O noogbu m mkpoma m igbugbu k'agida du enwu, anu dazigidne hna, snornu m se nse.”

39 O znetu nu ruwhnu matj, dna, kpu ruwhnu a n'eli, kpe okpukpe, kaa, “Nda m, o bu ru nu o kwe omume, ma okiko awhnuwhnu ka whenahoru m, kovu o buo nhne me pioru, kovu nhne i pioru.”

40 O vakwnusi ele sno apna a, hne be neezni anyarna, o kanu Pita, “Kini, anu nwee rikne snornu m se nse otu otu-ige? 41 Anu se nse, neekpe okpukpe, o zi anu dnabna n'ornurna. Enine ke badnu zi bekwnu, kovu nu ano-ehni zila rikne.”

42 O gharu be zne kwno berere ke mgba lawuru, kpe okpukpe, kaa, “Nda m, o bu ru nu okiko awhnuwhnu ka

jéewhenahọru m, okwolem ma m nwọrnu m a, be mee nhne i pioru.”

⁴³ Jizọsi hiehna berere, whnụ be neezni anyarna, kwnornu nụ anya be zị rịnya. ⁴⁴ Ọ gharụ be, zne kpe okpukpe ke mgba ẹto, nookwu kọriri otu ọka wam.

⁴⁵ Nga o hiehna hne ele sno apna a zị, ọ kanụ be, “Anụ zị kọriri neezni anyarna, noozukwa inwe? Le, ọtnu-ige ke m zị ndundu. Be neegweru Nnwọ ke Badnụ resi n'aka ele mmehie. ⁴⁶ Anụ lizo, ma a zne. Anụ le, nye neegweru m nyee zị ndundu.”

Be nwudnernu Jizọsi

(Mak 14:43-50; Luk 22:47-53; Jọn 18:3-13)

⁴⁷ Kpa Jizọsi kpụ ọka n'ọnu, le, Judasi, otu nụ rime nri nụ badnụ lawuru wam varụ, ya nụ agida badnụ ji ama-ogwnu nụ okpiri. Be hi nụ hne ele risi ariọhna nụ ele okno badnụ ele Ju va. ⁴⁸ Judasi, nye wam reru a nyernu be nhne elekema, kaa, “Nye ọbula ke me joosnutu ọnu, nye wam bụ ya, anụ nwụgwu a.” ⁴⁹ Ngangam, o znekwunusi Jizọsi, kaa, “Nye-zni-nhne, m bekwulem ji.” O snutu a ọnu.

⁵⁰ Jizọsi kanụ a, “Enyi m, mee nhne i varụ o mee.”

Be vakwnusi Jizọsi, be tükwasi a aka, nwụgwusi a rikne. ⁵¹ Otu badnụ nụ rime ele sno apna Jizọsi dọsnimarnu aka, mniọhia ama-ogwnu a, gbu nye izi nye risi ariọhna, bihala a nsni. ⁵² Jizọsi kanụ a,

“Mniọhnasi ama-ogwnu i n'ọbo a, kwnornu nụ kpakara ele gbu ama jaala n'ama. ⁵³ Ọ bụ nụ i máa nụ m nwernu m rikne kanụ Nda m, o ziyanu m nhne kakwo lijọni * nri nụ ẹbo ele enine izi a? ⁵⁴ Kọvu me mee kpam, nhne be gbarụ n'okwukwo nsọ nụ o jeemeriri, ndaa kpa o jeemezu?”

⁵⁵ Ige wam, Jizọsi kanụ agida ele badnụ wam varụ ọ nwụgwu a, “Anụ varụ chiri ama-ogwnu nụ okpiri ọ nwudne m lele nụ bụ m nye neemegidne iwu ẹli. Kpakara ọbochi m daziri m n'Ọro Nsọ Chiokike neezni nhne, anụ nwúdnene m. ⁵⁶ Kpakara nhne ka mernu ma nhne ele ọwhnurninya gbarụ n'okwukwo nsọ mezu.” Ige wam kpakara ele sno apna a ghasarụ a, gbawhu.

Jizọsi gwuzo nụ ruwhnu ele eze-ikpe

(Mak 14:53-65; Luk 22:54,55,63-71; Jọn 18:13,14,19-24)

⁵⁷ Ele nwudnernu Jizọsi duru a zne n'ọro Kayafasi, nye risi ariọhna, hne ele zni iwu nụ ele okno badnụ gbakogwu. ⁵⁸ Pita snornu a, be zitagwo ndundu. Ọ bna nụ rime ederezi nye risi ariọhna, daziri ẹli n'esilawuru ele nse, ma ọ whnụ risi nhne neeme.

⁵⁹ Ele risi ariọhna nụ kpakara ele eze-ikpe noopio ele akebbe aghalaghala gbagidne Jizọsi ma be gbu a. ⁶⁰ Ọ bụ n'ezi nụ agida ele akebbe aghalaghala

* 26:53 Lijọni: bụ pokwu ele ogwnu isunu.

whuyaru, kovu be nwée rikne piohia nhne.

N'ipne-aznu, badnu lawuru whuyaru, ⁶¹ be kaa, "Nyerukna ka karu nu o nwernu rikne kwadna Oro Nso Chiokike ka, wu a n'obochi eto."

⁶² Nye risi ariohna lizo sikwa Jizosi, "O za nhne i naasa? Kini bu akebne ka ele badnu ka naagbagidne i?" ⁶³ Kovu nu Jizosi kpusnirni onu. Nye risi ariohna kanu a, "M ji m Chiokike ke zi budnu kwusi a rikne, ma i kanu ai, ji n'iwihuru i bu Karaisi, Nnwọ Chiokike."

⁶⁴ Jizosi saru a, "Owe! Ji n'iwihuru i karu. Kovu me kanu anu,

Hite kitna, anu jowhnu Nnwọ ke Badnu

hne o dazi n'akarikwnunga

Chiokike ke bu Dikne, naava masi n'erumeru oligwe."

⁶⁵ Nye risi ariohna dowama iwo a, kaa, "O kwululem Chiokike, ndaa nhne a kwno noopio ele akebne berere? Anu nuru kpa o kwuluru Chiokike. ⁶⁶ Kini bu echiche anu?"

Be saru, "O kwesiri o nwu enwu."

⁶⁷ Ige wam be bete nogo bu a onu mini, naapnia a nhne. Ele berere nogo bu a aka, ⁶⁸ be kaa, "Whnu nu ai owhnurninya, Karaisi, nyele gboru i aka?"

Pita Gona Horu Jizosi

(Mak 14:66-72; Luk 22:56-62; Jon 18:15-18,25-27)

⁶⁹ Pita dazi n'ederezi, otu nnwo oknornokno ele neezne izi vakwnusi a, kaa, "Ji nu Jizosi nye Galili sno masi."

⁷⁰ Kovu Pita goru nu ruwhnu kpakara be, kaa, "M maam nhne i naakaa."

⁷¹ Nga o whogaru n'onu-mgbo, nnwo oknornokno berere whnu a, o kanu ele zi pii, "Nyerukna ka nu Jizosi nye Nazareti sno."

⁷² Pita kwusi a rikne, go kwno berere, kaa, "M maam nyerukna ka."

⁷³ Ige mati berere, ele gwuzo ndundu vakwnusiri Pita, kanu a, "N'ezi, ji n'iwihuru i bu otu badnu nu rime be, kwnornu nu ikwu-onu i neegwehia i iwhne."

⁷⁴ Ige wam o panizo nogo ehni a ngugo, nodu risi, kaa, "M maam nyerukna ka." Ngangam, okne ochichi kwnarnu ekwna. ⁷⁵ Pita chenwanya ikwu-onu Jizosi kwuru, kaa, "Ige okne ochichi yaakwnana ekwna, i jogonahoru m mgba eto." O whoga ederezi kwna ekwna mkpuru ovu k'agida.

27

Be kwuznennu Paileti

Jizosi

(Mak 15:1; Luk 23:1,2; Jon 18:28-32)

¹ N'onu osisi, kpakara ele risi ariohna nu ele okno badnu ele Ju gbaru iznuznu, kpebi o gbu Jizosi. ² Be kne a eriri, duru a zne, gweru a nyewhete n'aka Paileti nye nechi.

Enwu Judasi
(*Ernu 1:18,19*)

³ Nga Judasi nye reru a whnurnu nu be kperu Jizosi ikpe enwu, marnuhkini mernu a k'agida, o chihnalanu ele risi arìohna nu ele okno badnu nri siliva eto wam, ⁴ kaa, "M mmehiele m nu ogweru ovnarna nye ikpe mana resi anu."

Be kanu a, "Ndaa ke gbasiri ai? Ki bu mkpa i." ⁵ Judasi tusa iwai wam nu rime Oro Nso Chiokike, whoga, kpogbu ehni a.

⁶ Ele risi arìohna gweru kpakara iwai wam, kaa, "O megidnerneru iwu ai o yisi iwai ka nu nhne be bita iwai n'Oro Nso Chiokike, kwnornu nu o bu iwai ovnarna." ⁷ Be kpebi o gweru iwai wam zu eli ele kpu ite hne be jeeli ele izne. ⁸ Ka kpararu be nookwu a Eli Ovnarna du tna. ⁹ Nhne ka mernu ma nhne Jerimaya nye owhnurninya kwuru mezu, "Be gweru

nri siliva eto bu onu ahia ele Izireli whnurnu onu a, ¹⁰ be gweru a zuya eli ele okpu ite, lele kpa Nyenwe ai nyernu m n'iwu."

Jizosi gwuzo nu ruwhnu Paileti
(*Mak 15:2-5; Luk 23:3-5; Jon 18:33-38*)

¹¹ Kovu nu Jizosi gwuzo nu ruwhnu nye neechi echi, nye ochichi wam sikwa a, "I bu Eze ele Ju?"

Jizosi saru a, "Owe! Ji n'iwihuru i karu kpam."

¹² Nga ele risi arìohna nu ele okno badnu noobno a nhne, o sala be nhne obula. ¹³ Paileti sikwa a, "I nuna kpakara nhne be noobno i?" ¹⁴ Kovu nu Jizosi sala a oka obula, ke mernu o gbagwojiri nye ochichi anya k'agida.

Be marnu Jizosi ikpe enwu
(*Mak 15:6-15; Luk 23:13-25; Jon 18:39--19:16*)

¹⁵ N'Iriri Ogawhe obula, nye neechi echi neesigbasinu be otu nye ikelu be rioru a. ¹⁶ Be nwernu otu nye ojo ke ohna marnu zi n'oro ikelu be nookwu Barabasi. ¹⁷ Nga igbudu badnu wam gbakoru, Paileti sikwa be, "Ndaa nye anu pioru me sigbasinu anu, Barabasi* sobu Jizosi, nye be kwu Karaisi?" ¹⁸ Paileti kwuru ka kwnornu nu o magwu nu be kwuyannu a Jizosi kwnornu owho-anya.

¹⁹ Kpa Paileti daziri nu ngadna ikpe a, nnwerne a ziznenu a izi, kaa, "Aka zi nu nhne gbasiri nye mee mma wam, kwnornu nu m taru m agida awhnuwhnu nu mboro tna kwnornu a."

²⁰ Kovu nu ele risi arìohna nu ele okno badnu sigidnerneru igbudu ele badnu wam be rio a Barabasi, gbu Jizosi.

²¹ Paileti sikwa be, "Ndaa nye anu pioru me sigbasinu anu n'ehni badnu lawuru ka?" Be kaa, "Barabasi."

* **27:17** Barabasi: Agwna okwukwo kwuru Jizosi Barabasi

22 O sɔkwa be, “Kini bu nhne anu piuru me mee Jizosi, nye be kwu Karaɔsi?”

Kpakara be siwama, “Kpogidne a n'ogba.”

23 Paileti sɔkwa, “Kini mernu? Kini bu nhne ojo ke o mernu?”

Be siwama okokoba ke kakwo, kaa, “Kpogidne a n'ogba.”

24 Nga Paileti whuru nu o nwée rikne mee nhne obula, kovu agida ogbugbo dnarnu, o gweru mini kwɔ aka a lawuru nu ruwhnu kpakara be, kaa, “Aka m zi richna n'ovnarna nwerukna ka, anu n'iwuru anu magwu nhne gbasiri a.”

25 Kpakara be karu, “Ovnarna a zi nu risi ai, zi masi nu risi rumu ai.”

26 Paileti sigbasinu be Barabasi. Nga o pniarnu Jizosi nhne, o gweru a nyewhete be ma be kpogidne a n'ogba.

Ele ogwnu kpariri Jizosi
(Mak 15:16-20; Jon 19:2,3)

27 Ele ogwnu nye ochichi duru Jizosi zne n'obna ele ogwnu hne kpakara odobiri ele ogwnu gbaru a gburugburu. 28 Be tuma a iwo a, wosi a iwo ihie ihie. 29 Be kpa okpu igwnu, kpusi a nu risi, nyee a mkpara n'akarikwnunga, gbunu a mpnerne ochi nu ruwhnu a, kpari a, be kaa, “A bekwulem ji, Eze ele Ju.”

30 Be gbɔ a onu-mini, gweru mkpara wam neli a nu risi.

31 Nga be kparikworu a, be tuma a iwo wam, wosi a

kpakara iwo a, duru a zne ma be kpogidne a n'ogba.

Be kpogidnenu
Jizosi n'ogba

(Mak 15:21-32; Luk 23:26-43; Jon 19:17-27)

32 Nga be whuru, be whuru otu nwerukna Sirini, rewhna a bu Saimoni, be sigidne a ma o vuru ogba a sno be.

33 Nga be vaduru hne be kwu Golugota, ke bu “Hne Okpokoro Risi,” 34 be nyee Jizosi manya be gwaru nhne lu nlulu. Kovu nga Jizosi raturu a riro, o kwéle o nwɔ a. 35 Be kpogidne a n'ogba, ele ogwnu ke iwo a n'esilawuru be nga be vukworu ogbanuchi. † 36 Be daziri eli neese a. 37 Be bitaru n'olu risi a nhne be bnornu a, “Ka bu Jizosi, Eze ele Ju.”

38 Be kpogidnenu ele buznu lawuru nu Jizosi n'olu ogba, otu badnu n'akarikwnunga a, nye ke berere n'akarita a. 39 Ele naagawhe naakaja a, neewhnuwhne risi, 40 be kaa, “Ji nye naakwnadna Oro Nso Chiokike, wu a n'obochi eto, znohia ehni i. O buru nu i bu Nnwɔ Chiokike, hi n'olu ogba hiedna.”

41 O bu masi kpa ele risi arihna nu ele zni iwu nu ele okno badnu naakpari a.

42 Be kaa, “O znohiaru ele berere, kovu o nwée rikne znohia ehni a, o bu eze Izireli, o hi n'olu ogba hiedna kitna, a jeekweru nu a. 43 O tukwasiri

† 27:35 Agwna okwukwo kwuru: Be mernu ka ma nhne be kwuru hite n'onu nye owhnurninya mezu, “Be keru iwo m n'esilawuru be, gweru iwo m vu ogbanuchi.”

Chiokike mkpoma, o znohia a kina, o buru nu o masiri a, kwnornu nu o karu, 'M bu m Nnwọ Chiokike.' ⁴⁴ O bu masi kpa ele buznu wam be kpogidnenu be nu Jizosi n'olu ogba zi masi naakpari a.

Enwu Jizosi

(Mak 15:33-41; Luk 23:44-49; Jon 19:28-30)

⁴⁵ Hite n'esilawuru iwhnehnies,† oichichiri gbasnirni kpakara eli wam du n'otnu-ige ke eto. § ⁴⁶ N'otnu-ige ke eto, Jizosi jiri okne nkoli siwama, kaa, "Eloi, Eloi, lama sabatani," ke bu, "Chiokike m, Chiokike m, kini mernu i ghasaru m?"

⁴⁷ Agwna ele gwuzo ndundu nuru a, be kaa, "O noosukwu Elaija."

⁴⁸ Ngangam, otu badnu gba eso gweru sponji gbajite a nu manya gbaru oka, tukwasi a n'olu isisi, nyee a ma o nwọ. ⁴⁹ Ele berere kaa, "Gharu a, a lesi ma Elaija jaava o znohia a."

⁵⁰ Nga Jizosi jiri okne nkoli si okokoba berere, o nwebime inwe.

⁵¹ Ige wam ikpe obnosni ke Oro Nso Chiokike gbawaru ibekala lawuru hite n'olu du n'eli. Eli otne enye dnarnu, agida rugwu gbawaru. ⁵² Ilili kpumernu, agida ele nso hiri n'enwu lizo, ⁵³ be whuya nu rime ilili. Nga Jizosi hiri n'enwu lizo, be bnazne nu rime eli-ohna nso, gesi agida ele badnu ehni be.

⁵⁴ Nga nye nechi otu riwhu ele ogwnu nu ele ogwnu a zi neese Jizosi whnurnu eli otne enye nu kpakara nhne mernu, be tu ogwnu k'agida, be kaa, "N'ezi, nyerukna ka buri Nnwọ Chiokike."

⁵⁵ Agida ele rinya zi masi hne zi ikere neelekiri, ele hi nu Galili snornu Jizosi va, neeznenu a izi. ⁵⁶ N'esilawuru be bu Meri Magidalini, nu Meri nne Jemisi nu Josefu, nu nne rumu Zebidi.

Be liri Jizosi

(Mak 15:42-47; Luk 23:50-56; Jon 19:38-42)

⁵⁷ Nga ogbednachi, otu nye eze be kwu Josefu, nye Arimatiya, nye sno apna Jizosi, ⁵⁸ znekwnusiri Paleti, rio a iznu Jizosi. Paleti nyernu iwu be vute a iznu Jizosi. ⁵⁹ Josefu vuru iznu wam, whu a n'ikpe abochna marnu mma, ⁶⁰ zne lite a nu rime ilili ikne ke aka a, ke o gwuwaru nu rime rugwu. O vuru otu rugwu hna ezi kpusni onu-mgbo ilili wam. ⁶¹ Meri Magidalini nu Meri kiyari zi ndundu, kete ruwhnu n'ilili wam.

⁶² N'ekile a, ke bu obochi ke sno obochi ojknernu, ele risi ariohna, nu ele Farisi gbakoru znekwnusi Paleti, ⁶³ kaa, "Nda-ai-kwu, a chenwanyarnu nu nye nduwhu wam karu nga o zi budnu, 'Nga obochi eto whemernu, m jechi n'enwu lizo.' ⁶⁴ Kam kpararu, nyee iwu ma be mesni ilili wam rikne du

† 27:45 n'esilawuru iwhnehnies: okwukwo ke mbom kwuru ige awa isunu

§ 27:45 otu-ige ke eto: okwukwo ke mbom kwuru ige awa tolu

oƆochi ęto, ma ele sno apna a gharu o znurnu a n'abalı, kanu ele badnu nu o hiri n'ęnwu lizo. Aghalaghala ke ipne-aznu jaakakwo ke mbom."

⁶⁵ Paıleti kanu be, "Anu zne, gweru ele ogwnu, be se, anu mesni ilili wam rikne kpa anu nwernu rikne o mee a."

⁶⁶ Be zne, mesni ilili rikne, kasi ilili a akara n'olu akaworugwu, bita masi ele nse.

28

Jizosi lizoru n'ęnwu

(Mak 16:1-10; Luk 24:1-12;

Jon 20:1-10)

¹ Nga Obochi Ozukwa Inwe whemernu, nga chi nọobo n'obochi mbom n'ikwezu, Meri Magıdalini, nu Meri kiyari varu lekasi ilili.

² Ngangam, eli tneru enye, enine izi Nyenwe ai hiri n'oligwe hiedna, vume akaworugwu wam, daziri eli n'olu a. ³ Ruwhnu a nu lele amuma, iwo a naachna lele mkpuru-mini. ⁴ Ogwnu turu ele nse wam, be ma ririri dna n'eli lele ele nwurnu onwu.

⁵ Enine izi wam kanu ele rinya wam, "Ogwnu tu anu, m maam nu anu noopio Jizosi, nye be kpogidneru n'ogba. ⁶ O zila hna, kwnornu nu o hilem n'ęnwu lizo, lele kpa o kwuru. Anu va whnu hne be liru a. ⁷ Anu zne wara wara kanu ele sno apna a, nu o hilem n'ęnwu lizo, o belem anu osno neezne Galili, anu jowhnu a pi. Le, m bele m osno kanu anu." ⁸ Be gweru eso, gweru izne hi n'ilili wam

gbawhu, be notu ogwnu, mkpoma noso masi be n'onu k'agida. Be zne kanu ele sno apna a.

⁹ Jizosi kwnusiri be kpa be neezne n'apna, o kanu be, "M bekwulem anu." Be bna a n'ochi lawuru, kpou a risi eli. ¹⁰ Jizosi kanu be, "Ogwnu tu ko anu, anu zne kanu rumu nda m, be zne Galili, o hne be jowhnu m."

Otnutnu ele nse

¹¹ Kpa ele rinya wam naala, agwna ele ogwnu wam neese ilili zneru n'eli-ohna kanu ele risi arıohna kpakara nhne mernu. ¹² Ele risi arıohna nu ele okno badnu gba iznuznu, be kwu be agida iwai. ¹³ Be kaa, "Anu kaa, 'Ele sno apna a varu n'abalı nga a neezni anyarna znurnu iznu a.' ¹⁴ O buru nu nye neechi echi nu a, a jeeme o kweru nu ikpe mana anu, anu jabna nu mmekpehni."

¹⁵ Ele ogwnu wam gweru iwai wam mee nhne ele risi arıohna nu ele okno badnu karu be mee. Be wheke otnutnu ka kpakara n'esilawuru ele Ju du tna.

Jizosi mernu ele sno apna a whnu a anya

(Mak 16:14-18; Luk 24:36-49; Jon 20:19-23; Ernu 1:6-8)

¹⁶ Ele sno apna a nri nu otu wam zne nu Galili n'olu rugwu lele kpa Jizosi kanu be. ¹⁷ Nga be whurnu a, be kpou a risi eli, kovu agwna be nwernu mkpoma lawuru. ¹⁸ Jizosi vakwnusi be, kaa, "Be nyernu m kpakara rikne ke

zị n'oligwe ma n'ọwa. ¹⁹ Anụ
zne nụ kpakara ọwa mee ele
badnụ be bụru ele sno apna
m, nọowu be mini nụ rẹwhna
ke Nda, nụ ke Nnwọ nụ ke
Enine Nso. ²⁰ Anụ zni be
bịta kpakara nhne me ny-
ernu anụ n'iwu. N'ezi, me
nụ anụ zị kpakara ige dụ
ọkwonukokwnu.”

**Izi ọma lele kpa
Makı
gbaru a n'okwukwo
Nhne gbasiri
okwukwo ka**

Izi ọma lele kpa Makı gbaru a n'okwukwo jiri mkpuru oka ka panizo, "Ọpanizo izi ọma Jizosi Karaısi, Nnwọ Chiokike." Makı gesiri nı Jizosi bu badnu ke noornu ẹnu ndu-ẹhni nı nye nwernu rikne. Iknerrema a whuyaru iwhe nı nhne o znirni, nı rikne megidne renwu ojo, nı rikne ọ gbarunu ele badnu mmehie. Jizosi kwuru ẹhni a Nnwọ ke Badnu, nye varu o gweru budnu a nyee ma ọ dọhia ele badnu hite nı mmehie be.

Makı gbaru nhne Jizosi mernu karu ikwu-ọnu o kwuru nı nhne o znirni. O gbaru nhne matı gbasiri Joni Nye Wı Mini, ọwuwu mini a, nı ọrnurna Jizosi. O znernu nı ruwhnu kwu nhne gbasiri ele sno apna Jizosi nı ele irno a. N'ipne-aznu okwukwo a, o kwuru gbasiri ẹnwu Jizosi nı olizo n'ẹnwu a.

Nhne zi n'okwukwo ka

Ọpanizo izi ọma (1:1-13)

Ẹnu Jizosi nı rime Galili (1:14--9:50)

Jizosi znirni nhne rnu ẹnu ndu-ẹhni nı Judiya (10:1-52)

Hite nı Galili du Jeruselem (11:1--15:47)

Olizo n'ẹnwu Jizosi (16:1-8)

Jizosi gesiri ẹhni a, mekwo lahna oligwe (16:9-20)

*Nye gbaru okwukwo ka:
Makı*

Risi nhne o kwno gba a: O gesi nı Jizosi bu Nnwọ Chiokike, hite nı ẹnu ndu-ẹhni a.

Ikwu-ọnu Joni

Nye Wı Mini

(Mat 3:1-12; Luk 3:1-18; Jon 1:19-28)

¹ Ọpanizo izi ọma Jizosi Karaısi, Nnwọ Chiokike.

² Lele kpa Azaya nye ọwhnurninya gbaru a n'okwukwo, Chiokike karu, "Bno nsni, le, m neezizne nye izi m nı ruwhnu i, nye jeemekwata apna i.

³ Akpıri otu badnu nookpo okwo n'eli-ikpa, naakaa, 'Anu mekwata apna Nyenwe ai, anu mee ma apna a snirni asni.' "

⁴ Joni Nye Wı Mini bu nye wam whuyaru iwhe n'eli-ikpa nookpo okwo naakaa ele badnu tuhnaasna mkpoma ma be wı be mini, ma Chiokike gbarunu be mmehie. ⁵ Kpakara ele zi nı mgbu Judiya nı eli Jeruselem whokwnusiri a. O wı be mini n'Osimini Jodani, be nookwuhia mmehie be.

⁶ Joni wogwu iwo rijni akpukpo anohia be kwu kameli. Ajni ọ snı n'ikwnu bu akpukpo anohia. Wiri a bu igwurube nı mono ebeka ohia. ⁷ O nookpo okwo naakaa, "Nye kakwo m rikne wawa n'aznu m, nye me kwesile o whudnahie eli toma eriri

okoro-ochi a lawuru. ⁸ M ji m mini wu anu mini, kovu nu nye wam jeeji Enine Nso noowu anu mini.”

Owuwu mini Jizosi nu ornurna a

(Mat 3:13--4:11; Luk 3:21,22; 4:1-13)

⁹ N'ige wam, Jizosi hiri nu Nazareti ke zi n'eli Galili va, Joni wu a mini nu rime Osimini Jodani. ¹⁰ Ngangam Jizosi hiri nu mini noowhuya, o whnuru oligwe hne o kpumernu, o whnu Enine Nso hne o neewhekwasia a lele nduru. ¹¹ Otu akpiri hiri n'oligwe kaa, “Ji bu Nnwọ m me whnuru n'anya, nhne i masiri m.”

¹² Ngangam Enine Nso wam duru a bna eli-ikpa. ¹³ O zi n'eli-ikpa nri obochi eno. Ekwensu naarna a ornurna, ya nu rumu anohia zi. Kovu nu ele enine izi neeznenu a izi.

Jizosi sukwuru ele noogbu aznu

(Mat 4:12-22; Luk 4:14,15; 5:1-11)

¹⁴ Nga be yisiri Joni n'ikelu, Jizosi znernu Galili neezni izi oma Chiokike gweyaru. ¹⁵ O naakaa, “Ige zulem, elize Chiokike zi ndundu, anu tuhnaasna mkpoma kweru izi oma.”

¹⁶ Nga o znernu nu ngeri Osimini Galili, o whnu Saimoni nu Anduru nwene a rukna hne be zi noowu igbo nu rime osimini, kwnornu nu be bu ele noogbu aznu. ¹⁷ Jizosi kanu be, “Anu va sno m n'aznu, m jeeme anu

bu ele jookwnuhia ele badnu lele kpa anu noogbu aznu.” ¹⁸ Ngangam be sigbasi igbo be, sno a.

¹⁹ O zne nu ruwhnu mati, o whnu Jemisi nnwo Zebidi nu Joni nwene a rukna zi n'ogbo berere, neemekwata igbo be. ²⁰ O sukwu be, ngangam be gharu Zebidi nda be n'ogbo, ya nu ele be gnornu ernu, snornu a.

Jizosi chihalaru renwu ojo

(Luk 4:31-37)

²¹ Be nu Jizosi zne n'eli-ohna Kapanom bna n'oro ogbako ele Ju n'Obochi Ozukwa Inwe neezni nhne. ²² Nhne o neezni duru be ehni, kwnornu nu o znirni nhne lele nye nwernu rikne, o buo lele ele zni iwu ele Ju.

²³ Otu nwerukna renwu ojo nwugwu bnanyarnu nu rime oro ogbako be, siwama, ²⁴ “Kini bu nhne ai nu ji nwekogwu, Jizosi nye Nazareti? I varu ma i gbumekwo ai? M maam nye i bu, i bu nye nso ke Chiokike.”

²⁵ Jizosi bigboru a, kaa, “Kpusnime onu i, hi nu rime a whuya.”

²⁶ Renwu ojo wam dosiri a rikne. O gweru okne nkoli si okokoba, hi nu rime a whuya.

²⁷ O duru kpakara be ehni ke mernu be bete nesikwarita ehni be, “Ka bu kini? O bu o zni nhne ikne sa? O nwernu rikne ke o ji nootunu renwu ojo oka, be bnotenu a nsni.”

²⁸ Be tnu si otnutnu a nu kpakara eli Galili.

Jizosi gworu ele nriria
(Mat 8:14-17; Luk 4:38-41)

²⁹ Nga Jizosi hiri n'oro ogbako ele Ju wam whuya, ya nu Jemisi nu Joni, be bna n'oro Saımoni nu Anduru. ³⁰ Ige wam nne nnwerne Saımoni dnanyi naaria ehni orne bekwnu, ngangam be kanu Jizosi nhne gbasiri nwerinya wam. ³¹ O znekwnusi a, jiri a n'aka, dolizo a olu. Ngangam ehni orne bekwnu wam sigbasi a, o bete neeznenu be izi.

³² N'ogbednachi, nga ehnam dnarnu, be kwuyanu Jizosi kpakara ele nriria, nu ele renwu ojo nwugwu. ³³ Kpakara ele zi n'eli wam gbakoru n'onu-mgbo neelekiri. ³⁴ O gworu agida ele nriria zi odo n'odo, o chimarnu agida renwu ojo. O kwéle renwu ojo kwu oka, kwnornu nu be magwu nye o bu.

Jizosi znirni izi oma
nu Galili

(Luk 4:42-44)

³⁵ N'onu osisi, nga chi yobochnage, o lizo zne hne koru owu, neekpe okpukpe. ³⁶ Saımoni nu ele ya nu be zi noopio a. ³⁷ Nga be pioharu a, be kanu a, "Kpakara ele badnu noopio i."

³⁸ Kovu Jizosi kanu be, "A jeezne n'eli ele ke berere ma m zni m be izi oma, kwnornu ka bu nhne me kwnornu va."

³⁹ O zne nu rime kpakara oro ogbako ele Ju zi nu kpakara Galili neezni izi oma, chihala masi renwu ojo.

Jizosi gworu nye nchnichna
(Mat 8:1-4; Luk 5:12-16)

⁴⁰ Otu nye naaria nchnichna vakwnusiri a, riasno a, gbunu a mpnerne ochi, kaa, "O buru nu i pioru, i nwernu rikne mee m ziri richna."

⁴¹ Jizosi donu a obirizi, dosnima aka a, kpatu a, kaa, "M pioru m, ziri richna."

⁴² Ngangam be gworu a nchnichna wam, o ziri richna.

⁴³ Jizosi doru a aka nu sni k'agida chihala a. ⁴⁴ O kanu a, "O za nye obula i kanu, kovu la, gweru ehni i gesi nye okwa ariohna, gweru masi nhne Mozizi nyernu n'iwu kwa ariohna ma o buru nhne akebe neye be nu i zi richna." ⁴⁵ Kovu o whogaru bete notnunu ele badnu, neewheke oka wam, ke kpaharu nu Jizosi nwema rikne berere o bna nu rime eli-ohna hne ele badnu jowhnu a, kovu o zneru hne koru owu, ele badnu neehi penupe obula naavakwnusi a.

2

Jizosi gworu nye ehni a
dönwurnu odonwu

(Mat 9:1-8; Luk 5:17-26)

¹ Nga Jizosi lahnarnu n'eli Kapanom, kpa obochi ele nu ele whemernu, agida ele badnu nurnu nu o zi n'oro. ² Agida ele badnu varu jipiya kpa o zima oghere zi, ma n'onu-mgbo. O zi masi nookwunu be ikwu-onu Chiokike. ³ Be vakwnusi a, vuyanu a otu nye ngeri ehni a donwurnu odonwu, badnu eno vu a. ⁴ Nga be nwée rikne du a ehni kwnornu nu agida ele

badnụ wam, be koma olu ọro hne ọ zị. Nga be dọkamarnu a, be vudna ọkpata ke nye ngeri ẹhni a wam dọnwurnu ọdonwu danyi. ⁵ Nga Jizọsi whnurnu ọkwnata ovu be, ọ kanụ nye wam ngeri ẹhni a nwurnu ọnwu, “Nnwọ m, be gbarunam ji kpakara mmehie i.”

⁶ Kọvu nụ agwna ele zni iwu ele Ju dazị ẹli pji, zị nẹsikwa nụ mkpoma be, ⁷ “Kini mernu nwerukna ka jiri kwu ọka kpa? O kwululem Chiokike. Ndaa nye nwernu rikne ọ gbarụ mmehie hne ọ bụo Chiokike kpọ?”

⁸ Ngangam, Jizọsi mahiari nụ rime enine a nụ be zị naari ọka wam nụ rime mkpoma be, ọ sịkwa be, “Kini kphariaru anụ naari ọriri ka nụ mkpoma anụ? ⁹ Ndaa ke zị ewheke, ọ kanụ nye ngeri ẹhni a dọnwurnu ọdonwu, ‘Be gbarunam ji kpakara mmehie i,’ mọbu ọ kaa, ‘Lizọ, chiri etere i, zne izne.’ ¹⁰ M pioru m anụ mahia nụ Nnwọ ke Badnụ nwernu rikne n'owa ọ gbarụ mmehie.” Jizọsi kanụ nye wam ngeri ẹhni a dọnwurnu ọdonwu, ¹¹ “M ka m ji, lizọ, chiri etere i, la ọro i.”

¹² Ngangam, o lizọ, chiri etere a, whoga nụ ruwhnu kpakara be, o du kpakara be ẹhni, be znarni Chiokike, naakaa, “A whnulele nhne nụ kpa.”

Jizọsi sukwuru Livai
(Mat 9:9-13; Luk 5:27-32)

¹³ Jizọsi whoga kwno berere nụ ngeri Osimini Galili, agida ele badnụ vakwnusiri a. O bete neezni be nhne. ¹⁴ Nga o

neewhe, ọ whnụ Livai nnwọ Alifayosi, hne ọ dazị n'oro ntụ. O kanụ a, “Sno m.” O lizọ snornu a.

¹⁵ O dụ nga Jizọsi dazị neeri wiri n'oro Livai, agida ele ọna ntụ nụ ele mmehie snornu Jizọsi nụ ele sno apna a neeri wiri. Ige wam, ele sno a zị agida. ¹⁶ Nga ele zni iwu ele Ju ele bụ ele Farisi whnurnu nụ ele mmehie nụ ele ọna ntụ sno a neeri wiri, be sịkwa ele sno apna a, “Kini mernu o noosno ele ọna ntụ nụ ele mmehie neeri wiri?”

¹⁷ Nga Jizọsi nurnu a, ọ kanụ be, “Mkpa dibia ziko naakpa ele ẹhni bụru oma, okwolem ele nriria. M vage m o sukwu ele oma, okwolem ele mmehie.”

Ajiji gbasiri ovu onu
(Mat 9:14-17; Luk 5:33-39)

¹⁸ O dụ nga ele sno Joni nụ ele Farisi noovu onu, agwna ele badnụ vakwnusi Jizọsi sịkwa a, “Kini mernu ele sno Joni nụ ele sno ele Farisi noovu onu, kovu ele sno apna i zá noovu onu.”

¹⁹ Jizọsi saru be, “Ele varu hne be nọolu nnwerne ikne be joovu onu hne nyerukna wam nọolu nnwerne ikne nụ be zị? Kpakara ige ke be nụ nye nọolu nnwerne ikne zị, be jóovu onu. ²⁰ Kovu ọbochi vawa nga be jaanahoru be nye nọolu nnwerne ikne. Ọbochi wam be joovu onu.

²¹ “O zá nye jeegweru mkpekele ikpe ikne dnusni n'iwo ọknani. O mene kpm, iwo ke ikne joodokahala nhne n'ẹhni ke ọknani. O joodoka

ke kakwo agıda. ²² O zı ması nye jeegweru manya ikne gbası n'olori akpukpo oknani. O mene kpam, manya wam jaagbawama, manya nu olori akpukpo whume etekne. Kovu be gbası manya ikne n'olori akpukpo ikne.”

Ajiji gbasiri

Obochi Ozukwa Inwe

(*Mat 12:1-8; Luk 6:1-5*)

²³ O du n'otu Obochi Ozukwa Inwe, Jizosi nu ele sno apna a naagawhe n'esilawuru ekwu ikpa. Ele sno apna a bete o ghö ikpa kpa be zezne. ²⁴ Ele Farisi kanu a, “Le, kini mernu be neeme nhne kwésile o mee n'Obochi Ozukwa Inwe?”

²⁵ Jizosi saru be, “Anu gwnuna nhne Devidi mernu nga o zi nu mmekpehni, nga wiri gwnurnu a, ya nu ele snogwu a? ²⁶ O bnaznenu n'oro nsö Chiokike, nga Abiata bu nye risi ariohna, o ri bredi be bitaru nu ruwhnu Chiokike ke kwésile n'iwu o ri, okwolem ele okwa ariohna bu ele kwesiri n'iwu o ri a, o nyee ması ele nu ya snogwu.”

²⁷ O kanu be, “Chiokike mernu Obochi Ozukwa Inwe kwnornu badnu, be méne badnu kwnornu Obochi Ozukwa Inwe. ²⁸ O nhne kpahıaru Nnwö ke Badnu jiri buru ması Nyenwe Obochi Ozukwa Inwe.”

3

Nyerukna aka

dönwurnu ödonwu

(*Mat 12:9-14; Luk 6:6-11*)

¹ Jizosi bna kwno berere n'oro ogbako ele Ju, otu nwerukna aka dönwurnu ödonwu zi pıi. ² Ele Farisi zi neese a, ma o jöogwo a n'Obochi Ozukwa Inwe, ma be bno a nhne. ³ O kanu nyerukna wam aka a dönwurnu ödonwu, “Lizö, gwuzoru nu ruwhnu kpakara ele badnu.” ⁴ O sikwa be, “O buru öma n'iwu o mee nhne öma, möbu o mee nhne büo öma n'Obochi Ozukwa Inwe? O znöhia budnu möbu o gbu ögbu?”

Kovu be nyasimernu bidim. ⁵ Nga o lekparu anya ngaramanga o we ehni, o nwe ovu ojo kwnornu nu mkpöma ojo be. O kanu nyerukna wam, “Dösnima aka i.” O dösnima aka a, aka a buru öma lele kpa o zi nu möm. ⁶ Ele Farisi whöga, ngangam be nu ele dagwunu Erödu zne gbagidne a iznuznu, kpa be joogbu a.

Agıda ele badnu snornu Jizosi

⁷ Jizosi nu ele sno apna a whögaru zne ngeri Osimini Galili. Agıda ele badnu hi n'eli Galili snornu a, ma ele hi nu Judiya, ⁸ ma ele hi n'eli Jeruselem, nu eli Idumiya, ma n'öbosi ehnam ke Osimini Jödani nu gburugburu Taya nu Saıdoni, vakwnusiri Jizosi nga be nurnu kpakara nhne o mernu. ⁹ O kanu ele sno apna a be mee kpa otu ögbo matı jaaziri a ndundu kwnornu agıda ele badnu wam, o zi be kpagbu a. ¹⁰ Ige wam,

Jizōsi gwōru agida ele nriria, ke kpahiaru agida ele nriria ojo zi odo n'odo nookpu n'ehni a ma be kpatu a aka. ¹¹ Nga obula ele renwu ojo whnurnu a, be dna n'eli nu ruwhnu a, siwama, kaa, "Jiwa bu Nnwō Chiokike."

¹² Jizōsi do be aka nu nsn̄i be mēko ele badnu mahia nye o bu.

*Jizōsi hōruru nri nu
badnu lawuru ele izi*

(Mat 10:1-4; Luk 6:12-16)

¹³ Jizōsi pnezne n'olu rugwu, sukwu ele o pioru. Be zneknwusi a. ¹⁴ O hōru ele rukna nri nu ebo ma ya nu be daziri, kwu be ele izi, ma o zihala be zne kpo okwo izi oma, ¹⁵ o nyernu be rikne o chihala renwu ojo.

¹⁶ Ka bu nri nu badnu lawuru wam o hōruru, Saimoni, nye Jizōsi jiri rewhna Pita, ¹⁷ nu Jemisi nnwō Zebidi, nu Joni nwene Jemisi, o ji kwno be rewhna Banajisi, ke bu rumu egbe oligwe, ¹⁸ nu Anduru, nu Filipu, nu Batolomi, nu Matiyu, nu Tōmosi, nu Jemisi nnwō Alifayosi, nu Tadiyosi nu Saimoni nye zi n'esilawuru ele noonwu bekwnu nu mkpoma, ¹⁹ nu Judasi Isikarioti, nye reru a.

Jizōsi nu Belizibolu

(Mat 12:22-32; Luk 11:14-23; 12:10)

²⁰ Jizōsi bna n'otu oro, agida ele badnu jipiya kwno berere, ke kpayaru o nwée oghere ri wiri. ²¹ Nga rumu nne a nurnu a, be whoga ma be

nwugwu a, kwnornu nu be karu, "Mkpoma a zule ozu."

²² Agwna ele zni iwu ele Ju hiri nu Jeruselem va, kaa, "O nwernu Belizibolu, o ji rikne nye risi renwu ojo naachihala renwu ojo."

²³ Jizōsi sukwukota be, tnunu be elulu zi odo n'odo, "Setani o jaachihalali Setani?" ²⁴ O buru nu eli-eze kewama megidne ehni a, eli-eze wam joo gwuzoli. ²⁵ O buru masi nu ezi-nu-oro kewama megidne ehni a, ezi-nu-oro wam joo gwuzoli. ²⁶ O buru masi nu Setani lizoru megidne ehni a, kewama, o joo gwuzoli, enwu a valem.

²⁷ "O za nye jaabnali n'oro nye dikne, naahoru a kpakara nhne a, o buru nu o bele osno kne dikne wam eriri. Ige wam o jeenwe rikne naahoru a nhne zi n'oro a.

²⁸ "Owe! M naakanu anu ezi oka, Chiokike jaagbarunu rumu badnu kpakara aruru-eli be ruru nu oka ojo be nookwu, ²⁹ Kovu nye obula ke kwuru kwugidne Enine Nso jeenwe ogbarunu tim tom. Kwnornu nu nye wam rulam aruru-eli nwée ogbarunu okwnukokwnu." ³⁰ Jizōsi kwuru ka kwnornu nu be naakaa nu o nwernu renwu ojo.

Nne Jizōsi nu rumu nne a

(Mat 12:46-50; Luk 8:19-21)

³¹ Nne Jizōsi nu rumu nne a varu, be gwuzoru n'ederezi, ziznenu a izi, noosukwu a. ³² Agida ele badnu wam zi a gburugburu kanu a, "Le, nne

i nū rūmu nne i zī n'ederezi noopio i.”

³³ Jizōsi sīkwaru be, “Nyele bụ nne m nū rūmu nne m?”

³⁴ O lehnata anya ele dazī a gburugburu, kanū be, “Anū le nne m nū rūmu nne m.

³⁵ Nye ọbula ke neeme nhne Chiokike noopio, nye wam bụ nwene m rukna nū nwene m rinya nū nne m.”

4

Elulu nye ọgha mkpuru
(*Mat 13:1-9; Luk 8:4-6*)

¹ Jizōsi panizo neezni kwno nhne nū ngeri osimini. Agida ele badnū jihjaru hne ọ zī, ke kpayarū ọ bnazne n'ogbo, daziri ẹli. Kpakara igbudu badnū wam gwuzoru nū mkpomkpo ẹli. ² O ji elulu neezni be agida nhne zī ọdo n'odo. Nū nhne o neezni, ọ kaa,

³ “Anū bnote nsni, otu nye ẹrnu ẹkwu zneru agha mkpuru. ⁴ Ọ dụ nga ọ naagha mkpuru, agwna mkpuru dnarnū nū ngeri apna. Rūmu ọnunu tūturu be ta. ⁵ Agwna mkpuru dnarnū n'ẹli rugwu hne be nwée agida rịzna, ngangam mkpuru wam fuhjaru, kwnornu nū be nwée agida rịzna.

⁶ Kọvu nga ẹhnam wasiri, be chnanwū, kwnornu nū be nwée ẹgwugwnu. ⁷ Agwna mkpuru berere dnarnū n'esilawuru igwnu, igwnu wam sohia, kpagbu a, ọ minyinage mkpuru. ⁸ Agwna mkpuru berere dnarnū n'ẹli buri ọma, fuhia, nooso, naaba, mihia nri mkpuru ẹto,

berere nri isunu, berere otu riwhu.”

⁹ Ọ kanū be, “Nye nwernu nsni o ji ọ nū nhne, ọ nurnu.”

Nhne o kwno tnu elulu

(*Mat 13:10-17; Luk 8:9,10*)

¹⁰ Nga Jizōsi nū ele sno apna a nri nū badnū lawuru wam zī, nū agwna ele berere, be sīkwaru a nhne gbasiri agida elulu. ¹¹ Ọ kanū be,

“Be mernu anū mahia nhne tugwaru otugwa ke ẹli-eze Chiokike, kọvu ele zī n'ederezi, be naakanū be kpakara nhne n'elulu, ¹² ma

‘Be neele anya kpọi, gharu ọ whnū,

nọonu nū nsni, gharu ọ ghohia,

ọ zī be tūhnasna mkpoma hne

Chiokike zī,

nwehia ọgharu.’ ”

Risi elulu nye

ọgha mkpuru wam

(*Mat 13:18-23; Luk 8:11-15*)

¹³ Jizōsi sīkwa be, “Anū ghohiage elulu ka? Ndaa kpa anū jeeji ghohia kpakara elulu? ¹⁴ Nye ẹrnu ẹkwu naagha mkpuru ghasiri ikwu-ọnu Chiokike. ¹⁵ Mkpuru ele ke dnarnū nū ngeri apna nū lele ele ke nurnu ikwu-ọnu wam, kọvu nga be nurnu a, ngangam Ekwensu varu gweme oka wam nū mkpoma.

¹⁶ Mkpuru ke be ghasiri nū hne rugwu zī nū lele ele ke nurnu ikwu-ọnu wam,

ngangam be gweru snarnima gweru a. ¹⁷ Kọvu nū be nwée ẹgwugwnu, be dazī ige matī,

omekwo, nga mmekpehni mọbu awhnūwhnu varu

kwnornu nù ikwu-ònu wam, ngangam be dnahnala aznù. ¹⁸ Mkpùru ke be ghasìri n'esilawùru igwnu nù lele ele ke nùrnù ikwu-ònu wam, ¹⁹ kòvu mmekpèhni ke òwa ka, nù aghìgho ò whnù èkwnu n'anya, nù nkòli ke nhne berere, bnanyarnù, kpagbu ikwu-ònu wam. Ò ghò nhne mína mkpùru. ²⁰ Mkpùru ke be ghasìri n'èli bùru òma nù lele ele ke nùrnù ikwu-ònu wam, be narnù a, ò mìpiya nri mkpùru èto, berere nri isunu, berere otu riwhu."

Elulu tònji n'olu ikpechi
(Luk 8:16-18)

²¹ Jizòsi kanù be, "Anù neegweya tònji bìta a nù mkpururu nkíta, mòbu nù mkpururu òkpata? Ò búo n'olu nhne be bìta tònji? ²² Kwnornu nù ò zá nhne be bìgwaru abìgwa, ke be jéeme ò whùya iwhe, be jookpume kpakara nhne be kpusnirni okpusni. ²³ Ò bùru nù nye nwernu nsni ò jì ò nù nhne, ò nùrnù."

²⁴ Ò kanù be, "Anù bnote nsni nkari nkari nhne anù nòonu. Nhne anù jiri tùnu nye berere bù nhne be jeeji tùnu anù, be jeenye anù karùkwo. ²⁵ Nye nwernu nhne bù nye be jeenye, nye nwée, be jaanahòru a, ò bùbedi ke ò nwernù."

Elulu mkpùru nooso oso

²⁶ Jizòsi kaa, "Èli-eze Chiokike nù lele nga badnù kpasìri mkpùru n'èli. ²⁷ Ò zni anyarna n'abalì tnenya n'iwhehnie, mkpùru wam

fuhja, nooso, nye wam máa kpa ò jì neeme kpam. ²⁸ Èli nù nsnùnu a neeme isisi nooso, naamìhia mkpùru, ke mbòm, ò fuhja, omekwo igwugwere, omekwo ìkpa karù aka ke hi n'igwugwere. ²⁹ Kòvu nga ìkpa wam karù, ngangam, ò gweru ama bete ò gbu ìkpa kwnornu n'ige ò gwe nhne n'èkwu dulam."

Mkpùru mọsitadi
(Mat 13:31,32,34; Luk 13:18,19)

³⁰ Jizòsi kaa, "A jeeji kini gbu esni èli-eze Chiokike? Mòbu ndaa kpa a jeeji nòotnu elulu a? ³¹ Ò nù lele mkpùru isisi be kwu mọsitadi, ke, nga be kpasìri a n'èli, ò bù mkpùru isisi zì matì kakwo kpakara mkpùru n'òwa. ³² Kòvu nga be kpasìri a, ò sohja bùru nhne kakwo kpakara nhne be kpasìri n'èli, wahja agìda nkala hna ezi, ke mernu ònunu nòornu alìkwu nù mkpururu idno a."

³³ Jizòsi jiri agìda elulu nù kpa nookwunu be ikwu-ònu Chiokike, lele kpa be jòonuli. ³⁴ Ò kwúgene be ikwu-ònu hne ò jìle elulu. Kòvu nga ya nù ele sno apna a kpòì dazìri, ò kòwanu be risi kpakara elulu ka.

Jizòsi bigbòru
ruwhere osimini
(Mat 8:23-27; Luk 8:22-25)

³⁵ Ò dùru n'ogbednachi, ò kanù ele sno apna a, "Ngwa ma a whe aka osimini kiyari." ³⁶ Nga be whògaru n'igbudu badnù wam, be bnakwnusi Jizòsi n'ògbo ke ò zì, be nù ya

snornu. Ogbo ele ke berere sno be. ³⁷ Okne abaka-mini lizo, mini noowubna nu rime ogbo wam, ke kpaharu mini jihia n'ogbo wam. ³⁸ Kovu nu Jizosi zi n'aznu ogbo neezni anyarna n'olu nhne ocheri. Be kpatnenya a, kanu a, "Nye-zni-nhne, o gbasi la i nu a noowhu sa?"

³⁹ O tnenya, bigbo ruwhere, kanu okne osimini, "Udno! Daziri bii." Ruwhere whebiri, ohna dna bii. ⁴⁰ Jizosi kanu be, "Kini mernu anu notu ogwnu? O bu nu anu nwée okwnata mkpoma sa?"

⁴¹ Be turu ogwnu k'agida, be nesikwarita ehni be, "Nye ka bu nyele? Ke ruwhere nu okne osimini noobnotenu nsni?"

5

*Jizosi gworu nye
renwu ojo nwugwu*

(Mat 8:28-34; Luk 8:26-39)

¹ Jizosi nu ele sno apna a vadu ngeri Osimini Galili kiyari, n'eli ele Gerasa. ² Nga o hiri n'ogbo whuya, otu nyerukna renwu ojo nwugwu hiri nu hne be li iznu kwnusi a. ³ O wu nu hne be li iznu, o zima nye nwernu rikne tu a ijigba, ⁴ kwnornu nu be tusilam a ijigba nu nhne ikelu agida ige, o gbajikwo ijigba, lijikwo nhne ikelu be tugwu a. O zima nye nwernu rikne mee anya dno a. ⁵ Ige obula, abali nu iwhnehnie o zi nu hne be li iznu ma n'olu rugwu, neesi okokoba, gweru akaworugwu buko nodowa ehni a ehni.

⁶ Kovu nga o whnurnu Jizosi nu hne zi ikere, o gba eso, kpõnu a risi eli. ⁷ O gweru okne nkõli si okokoba, naakaa, "Kini bu nhne me nu ji nwekogwu, Jizosi Nnwõ ke Chiokike Kakwo Nhne Dum Olu?" ⁸ Ka bu kwnornu nu Jizosi kannu a, "Hi nu rime a whuya, ji renwu ojo."

⁹ Jizosi sikwa a, "Kini bu rewhna i?"

O kaa, "Rewhna m bu Lijõni, kwnornu nu a zi agida." ¹⁰ O riasnosi Jizosi rikne o chihala be n'eli wam.

¹¹ Kovu agida ezni zi piam naata wiri nu ngeri rugwu zi ndundu. ¹² Kpakara renwu ojo wam riasno Jizosi, kaa, "Zizne ai nu rime ezni ma a bna nu rime be." ¹³ Jizosi kweru be, kpakara renwu ojo wam whuyaru zne bna nu rime ezni wam, kpakara rumu anohia wam, ke duru pokwu lawuru, gbadnarnu nu ngwulangwu ngeri mini, rinwu nu rime mini.

¹⁴ Ele nooznu be gbawhuru, tnusi a n'eli-ohna ma nu rime ekwu. Be va whnu nhne mernu. ¹⁵ Be vakwnusi Jizosi, whnu nye wam agida renwu ojo nwugwu nu mbom, hne o dazi eli, woru iwo, mkpoma a zumasiri ozu, be tu ogwnu. ¹⁶ Ele whnurnu a tnurnu nhne mernu nye wam renwu ojo nwugwu nu odokwnu ezni wam.

¹⁷ Be bete ariasno Jizosi o whõga nu ngeri eli be.

¹⁸ Nga o naabna nu rime ogbo, nye wam renwu ojo

nwugwu nù mbòm rıasno a ma o snornu a la.

¹⁹ Jizosi kwéle. Kòvu o kanu a “La n'oro i, lakwnusi ele ke i, tnusinu be kpakara nhne Nyenwe aı mennu, nu kpa o donnu i obirizi.”

²⁰ Nwerukna wam la, panizo nootnu nu rime Dekapolisi nhne Jizosi mennu a, o duru kpakara ele badnu ehni.

Nnwọ rinya matı nu nwerinya ntı ọvnarna

(Mat 9:18-26; Luk 8:40-56)

²¹ Nga Jizosi lahnarnu aznu bna n'ogbo du nu aznu osimini kiyari, agida ele badnu jihıaru nu hne o zi. O daziri nu ngeri osimini. ²² Otu nu rime ele risi oro ogbako ele Ju, nye rewhna a bu Jarıosi, varu, nga o whnuru Jizosi, o dna n'eli n'ochi a, ²³ rıasno a, kaa, “Nnwọ m rinya matı zi n'onu enwu, va soso tukwasi a aka i lawuru ma i dohia a, o ziri budnu.”

²⁴ Jizosi snornu a zne. Agida badnu snornu a naakpagbu a.

²⁵ Otu nyerinya ke naarıa ntı ọvnarna nri nu awha lawuru sno nu igbudu ele badnu wam, ²⁶ ke whnuru agida awhnurwhnu n'aka agida ele dibıa, tuwhukwo kpakara nhne o nwernu, kovu o bnana mbnarna obula, o joru bujo ke agida. ²⁷ Nga o nuru nhne gbasiri Jizosi, o va n'aznu a n'igbudu badnu wam, kpatu iwo a aka, ²⁸ kwnornu nu o karu, “O buru me kpatu iwo a aka kpoi, o jeeme ehni buru m oma.”

²⁹ Ngangam ọvnarna a gbabiri, o metu a n'ehni nu be gwolam a nrıria ojo wam.

³⁰ Ngangam Jizosi mahıaru nu rikne hilem n'ehni a whoga. O tuhnasna n'igbudu badnu wam sikwa, “Nyele kpaturu iwo m aka?”

³¹ Ele sno apna a kanu a, “I whnuru igbudu badnu naadnagidne i, i naakaa, ‘Nyele kpaturu m aka?’ ”

³² O le anya gburugburu ma o jowhnu nye ke mernu nhne ka. ³³ Nwerinya wam, kpa o mahıaru nhne mernu a, o yahna n'ogwnu naama a ririri, dna n'eli n'ochi a, kowanu a kpakara ezi oka zi a. ³⁴ Jizosi kanu a, “Nnwọ m rinya, okwnata mkpoma i znohıalam ji, la nu udno, nrıria i la.”

³⁵ Nga Jizosi kpu oka n'onu, ele hi n'oro nye risi oro ogbako ele Ju wam va, naakaa, “Nnwọ i rinya nwunam. Ndaa ke i naakpaknata Nye-zni-nhne ehni?”

³⁶ Jizosi bnoge nsni nu nhne be nookwu, o kanu nye risi oro ogbako ele Ju wam, “I tuko ogwnu, kweru kpoi.” ³⁷ O kwéle nye obula snornu a zne, okwolem Pita, nu Jemisi nu Joni nwene Jemisi. ³⁸ Nga be vaduru n'oro nye risi oro ogbako ele Ju wam, o whnuru mkpakpo, nu agida ele naakwina ekwina, neesi okokoba. ³⁹ Nga o bnaznenu, o sikwa be “Ndaa nhne anu naakpakponu, naakwina? Nnwọ rinya ka nwuna onwu, kovu o zi n'anyarna.”

40 Be mụ a rụmu. Nga ọ chihalaru kpakara be, o kwuru nda watakiri wam nụ nne a nụ ele nụ ya sno bna nụ hne watakiri wam dnanyi. 41 O nwụgwuru watakiri wam n'aka, kanụ a, "Talita kumi," ke bu, "Nnwọ rinya matị, m ka m ji, lizo."

42 Ngangam, nnwọ rinya matị wam lizo, neezne izne (ọ gbarụ nri nụ awha lawuru). O duru be ẹhni k'agida. 43 Jizọsi dọ be aka nụ nsni ọ ziko nye mahia nhne mernu. O kaa masi be nyee a nhne o ri.

6

Be juru Jizọsi nụ Nazareti

(*Mat 13:53-58; Luk 4:15-30*)

1 Jizọsi hi hnam whọga, va n'eli a, ele sno apna a snornu a. 2 O dụ n'Obochi Ozukwa Inwe, ọ panizo o zni nhne n'oro ogbako ele Ju. Nga be nurnu nhne o neezni, o duru be ẹhni, be nẹsikwa, "Ndaa hne nwerukna ka nwehjaru kpakara nhne ka? Kini bu akoniche ke be nyernu a. Ndaa kpa o ji nọornu kpakara ẹnu ndu-ẹhni ka? 3 Ka ọ buo nye okwa-nka wam, nnwọ Meri, nụ nwene Jemisi nụ Josefu, nụ Judasi, nụ Saimoni? O buo rụmu nne a rinya zi n'esilawuru aị hna?" Be we ovu ẹhni megidne a.

4 Jizọsi kanụ be, "Okwolem nụ ẹli ke a nụ ezi-nu-oro a, ma nụ esilawuru ele ke a, bu hne nye ọwhnurninya nwée ọsobisinu."

5 O rnulige ẹnu ndu-ẹhni n'eli ki, okwolem nụ o bikwasiri ele nriria ele nụ ele aka, me ẹhni siri be rikne. 6 Okwe ekwe be duru a ẹhni.

Jizọsi zihalaru ele izi a nri nụ ebo

(*Mat 10:5-15; Luk 9:1-5*)

Jizọsi zne nụ rime ẹli-ọhna zi ichne ichne zi be ndundu, neezni nhne. 7 O sukwu ele izi nri nụ ẹbo wam, panizo neezihala be ẹbo ẹbo, nyee masi be rikne nụ hne renwu ojo zi. 8 O nyee be iwu be jiko nhne obula n'izne be, okwolem mkpara, be jiko nhne oriri, mọbu rekpa, mọbu iwai nụ rekpa iwo be. 9 O karu be woru okoro-ochi, be woko iwo lawuru. 10 O kanu be, "Anu dazigidne n'oro obula anu jaabna, tem anu whoga n'eli wam. 11 Hne obula be nabnanyana anu mọbu bnone nsni n'ikwu-onu anu, anu jowhoga pii, lisnama rizna ke zi n'ochi anu, ma o buru nhne akebne megidne be."

12 Be whoga nookwunu ele badnu ikwu-onu Chiokike, be tuhnsna mkpoma. 13 Be chihalaru agida renwu ojo, tesi masi agida ele naaria aria mono, me ẹhni siri be rikne.

Enwu Joni Nye Wu Mini

(*Mat 14:1-12; Luk 9:7-9*)

14 Eze Erodu nurnu a, kwnornu nụ rewhna Jizọsi wholam iwhne. Agwna badnu naakaa nụ Joni Nye Wu Mini hilem n'enwu lizo, ọ bu nhne mernu kpakara rikne ka ji nọornu ẹnu ndu-ẹhni nụ rime a. 15 Ele berere karu, "O bu Elaija."

Ele berere kaa, “O bu nye owhnurninya, lele otu nu rime ele owhnurninya gbaka.”

16 Kovu Erödu nuru a, o kaa, “O bu Jöni Nye Wu Mini, nye me biri risi, o lizolam.”

17 Erödu karu nu mbom be nwudne Jöni, kne a eriri n'oro ikelu kwnornu nu Erodiasi nnwerne Filipu nwene a, nye o luru. 18 Jöni kannu Erödu, “O buo oma n'iwu olu nnwerne nwene i.”

19 Erodiasi beteru o vunu Jöni irno nu mkpoma, o pi-oru o gbu a, kovu nu o nwée rikne, 20 kwnornu nu Erödu turu ogwnu Jöni. O mahiaru nu o bu nye mee mma nu nye zi nso, o bikwata a nkari. Ige obula o nuru ikwu-önu a, oriri jihia mkpoma, kovu nu o ji snarnima nuru ikwu-önu a.

21 N'ipne-aznu, oghere whuyanu Erodiasi. Erödu siri wiri o chenwanya omumu a. O sukwu ele nu ya sno neechi, nu ele risi ogwnu nu ele risi eli Galili. 22 Nga nnwo rinya Erodiasi bnanyarnu tne eri soru Erödu nu ele nu ya zi n'önu k'agida, eze kanu woknornokno wam, “Rio m nhne obula masiri i, m jeenye i.” 23 O kweru a mkwna kwesi a rikne, kaa, “Nhne obula i rioru m, m jeenye i, o bubedi o keme eli-eze m ebo.”

24 O whoga sikwa nne a, “Kini bu nhne me jorio?”

O kanu a, “Risi Jöni Nye Wu Mini.”

25 Nnwö rinya wam gba eso kwnusi eze, kanu a, “M choru m i nyee m risi Jöni Nye Wu Mini n'agbugba kitna.”

26 Eñni nwurnu eze, kovu kwnornu mkwna wam o kweru nu ele ya nu be dazi neeri wiri, o masila a o la aznu nu mkwna o kweru a. 27 Ngangam, o zihala nye gbu badnu, nyee a iwu o bihia risi Jöni. O zne bihia risi Jöni n'oro ikelu. 28 O vuya risi a n'agbugba, nyee a nnwo rinya wam, nnwo rinya wam nyee a nne a. 29 Nga ele sno apna Jöni nuru a, be va vuru iznu a lite.

Jizosi nyernu pokwu badnu isne wiri

(Mat 14:13-21; Luk 9:10-17; Jon 6:1-14)

30 Ele izi Jizosi hiebnan-yarnu hne Jizosi zi, be tnusinu a kpakara nhne be mernu nu kpakara nhne be znirni ele badnu. 31 Kwnornu nu agida ele badnu naava, naala, oghere o ri wiri zila, Jizosi kanu be, “Anu va ichne nu hne koru owu, zukwaru inwe.” 32 Be nu nsnunu be bna n'ogbo zne hne koru owu.

33 Agida badnu whurnu nga be neezne. Be mahiaru be, be hi nu kpakara eli-ohna gweru ochi gbako nu pii, beru be osno du. 34 Nga Jizosi whuyaru n'ogbo, o whnu igbudu ele badnu, o donu be obirizi, kwnornu nu be nu lele aturnu nwée nye nooznu be. O panizo neezni agida nhne. 35 Nga obochi znemirnu, ele sno apna a vakwnusi a, kaa, “Hna kogwu owu, obochi zneminem. 36 Zihala ele ka ma be zne nu rime ekwu ma nu rime eli-ohna zne zuru nhne oriri.”

³⁷ Kõvu Jizõsi kanu be, "Anu nyee be nhne be jeeri."

Be sika a, "A jeezne zuya brẽdi riwhu mkpuru iwai lawuru, nyega be, ma be ri?"

³⁸ O sika be, "Anu nwernu ike brẽdi ele? Zne lekasi."

Nga be mahiaru, be kaa, "Ike brẽdi isne, nu aznu lawuru."

³⁹ Jizõsi kanu be mee kpakara be daziri eli nu mkpuru nu mkpuru n'olu achara budnu. ⁴⁰ Be daziri eli nu mkpuru nu mkpuru, ele otu riwhu nu ele nri isne.

⁴¹ Jizõsi gweru ike brẽdi isne wam nu aznu lawuru wam, le anya n'oligwe, tu mmamma, nyawama ike brẽdi isne wam, nyee ele sno apna a ma be nyee ele wam. O keme aznu lawuru wam n'esilawuru kpakara be. ⁴² Kpakara be ri, riji ruwho. ⁴³ Ele sno apna a tutukota ruvnuruvnu brẽdi nu aznu ke gwnarnu ke jihiaru nri nu nkita lawuru. ⁴⁴ Ele riri brẽdi wam bu pokwu ele rukna isne.

Jizõsi znernu izne n'olu mini

(Mat 14:22-33; Jon 6:15-21)

⁴⁵ Ngangam o mee ele sno apna a bna n'ogbo, beru a osno kwowhe aznu osimini du eli Betesaida, nga o neezila igbudu badnu wam. ⁴⁶ Nga o zilakworu be, o zne n'olu rugwu zne kpe okpukpe. ⁴⁷ N'ogbednachi, ogbo wam zi n'esilawuru okne osimini, ya nu nsunu a zi n'olu eli. ⁴⁸ O whnu be hne be zi nodoli nokwo ogbo kwnornu nu ruwhere neewhegidne be.

O vakwnusi be nu onu osisi neezne izne n'olu mini. O pio o whe be, ⁴⁹ kovu nga be whnurnu a hne o neezne izne n'olu osimini, o nu be lele renwu. Be si okokoba k'agida. ⁵⁰ Kpa kpakara be whnurnu a, mkpoma la be mini.

O kanu be, "Mkpoma si anu rikne, o bu mawa. Anu tuko ogwnu." ⁵¹ O pnekwnusi be nu rime ogbo, ruwhere wam whebiri. O duru kpakara be ehni k'agida. ⁵² Be ghoyage ernu ndu-ehni gbasiri ike brẽdi isne wam, mkpoma be ghoyagele a.

Jizõsi gwõru ele nriria n'eli Genezareti

(Mat 14:34-36)

⁵³ Nga be wheru, be vadu n'eli Genezareti kpokwnusi ogbo be. ⁵⁴ Kpa be whuyaru n'ogbo, ngangam agida ele badnu mahiaru Jizõsi. ⁵⁵ Be gbazu kpakara eli wam, panizo noovuya n'okpata ele nriria penupe obula be nurnu o zi. ⁵⁶ Hne nu hne obula o bnaznenu, n'eli mati, mõbu eli hna ezi, mõbu n'ekwu, be dnanyita ele nriria n'ahia, be naariasno a ma be kpatu ke bu onu iwo aka. O gwõru kpakara ele kpaturu onu iwo a aka.

7

Omen'eli ke ele mbom

(Mat 15:1-9)

¹ Nga ele Farisi nu agwna ele zni iwu ele Ju hiri nu Jeruselem vakwnusi Jizõsi, ² be whnurnu nu ele sno apna a ji aka kpuru rune neeri wiri, ke bu aka be

kwóla okwo. ³ Ele Farisi nù kpakara ele Ju rí wiri hne be kwóla aka nkari. Be naabíta omen'èli ke ele mbòm znirni be. ⁴ Be hi ahía yahna, be rí nhne obula hne be hníage èhni. O zì masì omen'èli berere ke be nahíaru, noosno, lele kpa be snù okiko, nù ite, nù okwu.

⁵ Ele Farisi nù ele zni iwu ele Ju síkwa Jizòsi, “Kìni kpa-yarù ele sno apna ì zá naabíta omen'èli ele mbòm? Be gweru aka be kwókwalá nkari neeri wiri.”

⁶ Jizòsi sarù be, “Azaya whnurnu owhnurninya gbasìri anù k'ezi, naakaa, anù bù ele ruwhnu lawùru, lele kpa be gbarù a n'òkwukwo nsò, naakaa,

‘Ele ka ji mgbele-ònu etekne nòsobisinu m, kòvu mkpòma be zì ikere nù hne me zì.

⁷ Be nòkponu m risi èli n'etekne, neezni nhne badnù nyernu n'iwu lele nù o bù iwu ke Chiokike.’

⁸ Anù naagharù iwu ke Chiokike, nwùkwaru omen'èli ke badnù.”

⁹ Jizòsi kanù be, “Anù marnù ama gharù nhne Chiokike nyernu n'iwu ma anù bita omen'èli anù.

¹⁰ Kwnornu nù Mozizi karù, ‘Sòbisinu nda ì nù nne i,’ nù ‘Nye obula ke jòovu nda a mọbu nne a onu, be gbu a.’

¹¹ Kòvu anù karù nye obula ke jaakanù nda a mọbu nne a, ‘Nhne ì jeerihía n'aka m bù Kòbani’ (ke bù nkesi o nyernu Chiokike) ¹² ige wam anù

jéekwe o menu nda a mọbu nne a nhne berere. ¹³ Anù neeme nhne ka neegweru ikwu-ònu Chiokike neeme nhne etekne hite n'omen'èli ke anù, neenyewhete a n'aka ele berere. Nù agída nhne nù kpa anù neeme.”

Nhne neemeru badnù
(Mat 15:10-20)

¹⁴ Jizòsi sukwuru igbudu badnù wam berere kanù be, “Anù bnote nsni n'ikwu-ònu m, anù ghòhia a masì. ¹⁵ O zá nhne ke hi n'ederezi bna nù rime badnù ke nwernu rikne meru a. Kòvu nhne ke hiri nù rime badnù whùya bù nhne neemeru badnù.” [¹⁶ Nye nwernu nsni o jì o nù nhne o nurnu.]

¹⁷ Nga o gharùru agída ele badnù wam bna nù rime o, ele sno apna a sùkwaru a ajiji gbasìri elulu wam.

¹⁸ O sarù be, “Ke bù nù anù nwée oghohia? Anù máa nù nhne ke hiri n'ederezi bna nù rime badnù nwée rikne meru a? ¹⁹ Kwnornu nù o bnána nù rime mkpòma a, hne o bnarnù bù rùwho a, be nynòhala a n'osoro.” (Ka bù ke Jizòsi jiri kaa nù kpakara wiri zì rìchna.)

²⁰ Jizòsi zì kòriri nookwu, “Nhne ke hiri nù rime badnù whùya bù nhne neemeru badnù. ²¹ Kwnornu nù o bù nù rime mkpòma badnù bù hne kpakara oriri ojo hi nòowhuya, ome oyi, oznu buznu, ogbu badnù, ²² ome oyi ele nwernu nnwerne nù ele nwernu nzi, anyakwu, arùru-èli, aghigho, ogha

ewhere, owho-anya, okaja, oknomokno, iwhnirniwhno, ²³ Kpakara nhne ojo ka hi nu rime badnu whuya, be meru badnu.”

*Okwnata ovu otu
nwerinya Sirofinisa
(Mat 15:21-28)*

²⁴ Jizosi hi nu rime pii whoga, zne n'eli zi Taya ndundu. O bna n'otu oro, o piole ele badnu mahia, kovu nu be nwée rikne bigwa a. ²⁵ Ngangam, otu nyerinya ke nnwo a rinya mati nwernu renwu ojo nuru nhne gbasiri Jizosi, o varu dna n'eli n'ochi a. ²⁶ Nwerinya wam buo nye Ju, be muru a nu Sirofinisa. O riasno a ma o chihala renwu ojo wam n'ehni nnwo a rinya. ²⁷ Jizosi kanu a, “Beru osno nyejite rumu takiri wiri ruwho, kwnornu nu o buo oma o gweru wiri rumu takiri tuhalanu nkita.”

²⁸ Kovu o saru, “Nyenwe ai, o bubedi rumu nkita ke zi nu mkpururu ikpechi neeri ruvnuruvnu wiri rumu takiri.”

²⁹ Jizosi kanu a, “Kwnornu nu nhne ka i kwuru, la, renwu ojo wam whogalam n'ehni nnwo rinya.”

³⁰ O la n'oro a, whnu nu nnwo a dnanyi n'olu okpata, nu renwu ojo wam whogalam masi.

*Jizosi gworu nye mgbu
nu nsni inyo*

³¹ Jizosi whogaru nu ngeri Taya gawhe n'esilawuru Saidoni, hi n'esilawuru eli Dekapolisi du Osimini Galili. ³² Be kwuyanu a otu nyenum

ke dnarnu mgbu ke nu nsni, be riasno a ma o bikwasi a aka a. ³³ Jizosi kwuhala a n'esilawuru agida badnu whoga ichne, o yisi mkpaka a nu nsni a lawuru, gbu onumini, kpatu riro a aka. ³⁴ O lelizo anya n'oligwe, snu idne, kaa, “Efata,” ke risi a bu, “Kpume.”

³⁵ Ngangam nsni a lawuru kpumernu, nhne knesnirni a riro tomarnu, o kwukwata oka. ³⁶ Jizosi kasinu be rikne be kanukwadia nye obula, kovu kpa o naakanusinu be rikne bu kpa be neewheke a. ³⁷ O duru kpa be hna ehni k'agida, be naakaa, “O neeme kpakara nhne buru oma. O mernu ele nsni inyo nu nsni, ele mgbu kwu oka.”

8

*Jizosi nyernu
pokwu badnu eno wiri
(Mat 15:32-39)*

¹ N'ige wam nga agida ele badnu gbakoru berere, be nwée masi nhne be jeeri. Jizosi sukwu ele sno apna a, kanu be, ² “M nodonu agida ele badnu ka obirizi, kwnornu nu me nu be dazilam obochi eto, be nwée nhne be jeeri. ³ O buru nu me zihala be n'onu etekne, anyaju joovu be n'apna, agwna be hi hne zi ikere va.”

⁴ Ele sno apna a sikwa a, “Ndaa kpa badnu jeeji nyeji ele badnu ka wiri ruwho n'eliki kpa hna?”

⁵ O sikwa be, “Anu nwernu ike bre di ele?”

Be kaa, “Esau.”

6 O kanu agida ele badnu wam daziri eli. O gweru ike bredi esau wam, tunu Chiokike mmamma, o nyawama be, nyee ele sno apna a be bete neenye ele badnu, ele sno apna a kesiri ele badnu wam wiri. 7 Be nwemasiri aznu mati ele nu ele, o tu kwno mmamma, kaa be nyee ele wam. 8 Be ri, ruwho ji be, be tutukota ruvnuruvnu bređi ke gwnarnu, ekperi nkita esau jihiaru. 9 Be duru pokwu eno, Jizosi zihala be. 10 Jizosi bna nu rime ogbo, ya nu ele sno apna a, be va nu eli Dalamanuta.

*Ele Farisi pioru
nhne elekema
(Mat 16:1-4)*

11 Ele Farisi varu panizo nesikwa a ajiji, noopio nhne elekema hi n'oligwe, naakpa a iru. 12 O snu idne k'agida nu rime ovu a, kaa, "Kini kpahiaru ebiri ka noopio nhne elekema? N'ezi me kanu anu, o za nhne elekema be jeenye ebiri ka." 13 O gharu be bna kwno nu rime ogbo whe aznu osimini kiyari.

*Nhne whu bređi
ele Farisi nu Erođu
(Mat 16:5-12)*

14 Ele sno apna a chezuru o gweru bređi, be ji otu ike bređi kpoi nu rime ogbo. 15 Jizosi kasinu be rikne, "Anyadu anu eli, anu neeze nhne whu bređi ke ele Farisi nu Erođu."

16 Be notnurita n'esilawuru be, naakaa, "O bu kwnornu nu a jile bređi."

17 Nga Jizosi mahiaru a, o kanu be, "Kini kpahiaru anu naakaa nu anu jile bređi? Anu yoghoyage? Nduu otula anu sa? 18 Anu nwernu anya, anu whnu osno? Anu nwernu nsni, anu nu nhne? Anu gbadiyala? 19 Nga me keru ike bređi isne n'esilawuru pokwu badnu isne, nkita ele jihiaru nu ruvnuruvnu anu vulizoru?"

Be kaa, "Nri nu ebo."

20 "Nga me keru esau nye pokwu badnu eno, ruvnuruvnu nkita ele bu nhne anu vulizoru?"

Be kaa, "Esau."

21 O kanu be, "O bu nu anu yoghohiala koriri?"

*Jizosi gworu nye isni
nu Betesaida*

22 Jizosi nu ele sno apna a va n'eli Betesaida. Be kwuyan u a otu nye isni, riasno a ma o kpatu a aka. 23 O nwugwuru nye isni wam n'aka, duru a zne n'aznu eli-ohna wam. O gbusi a onu mini n'anya, tukwasi a aka a lawuru, o sikwa, "O zi nhne inowhnu?"

24 O le anya n'olu, kaa, "M nowhnu badnu, kovu be nu lele isisi neezne izne."

25 Jizosi tukwasi kwno a aka a lawuru n'anya a berere, o legidne anya, anya a buru oma, o whnusnama kpakara nhne nkari. 26 O zihala a n'oro a, kanu a, "I lahnakwadia nu rime eli-ohna berere."

*Pita kahiaru nye Jizosi bu
(Mat 16:13-20; Luk 9:18-21)*

27 Jizosi whoga, ya nu ele sno apna a bna nu kpakara eli-ohna mati zi ndundu

Sizaria Filipai. Nga be zi n'apna, o sika ele sno apna a, "Ele badnu be naakaa nu me bu nyele?"

²⁸ Be saru a, "Agwna be naakaa Joni Nye Wu Mini, ele ke berere naakaa Elaija, ele ke berere kaa otu nu rime ele owhnurninya."

²⁹ O sika, "Anu n'iwuhuru anu, anu kanu nu m bu m nyele?"

Pita saru a, "Ji n'iwuhuru i bu Karaishi wam."

³⁰ O do be aka nu nsni, kaa, "O za nye anu kanu nhne gbasiri m."

Jizosi kwuru oka gbasiri enwu a

(Mat 16:21-28; Luk 9:22-27)

³¹ Jizosi panizo neezni be nhne, naakaa, "Nnwọ ke Badnu jaatariri agida awnhnuwhnu, ele okno badnu nu ele risi arihna nu ele zni iwu ele Ju jọju a, be gbu a, nga obochi eto whemernu, o jeehi n'enwu lizo." ³² O kwuru ka kpa nye obula jogohia. Pita kwuhala a, naabnanu a. ³³ Nga o tuhnasarnu whnu ele sno apna a, o bigbo Pita, kanu a, "Zne n'aznu m, Setani, kwnornu nu i neeche echiche lele badnu, o buo lele Chiokike."

³⁴ O sukwu igbudu badnu wam nu ele sno apna a, o kanu be, "O buru nu nye obula joosno m n'aznu, o jọju ehni a, vuru ogba a sno m. ³⁵ Nye obula ke noopio o dokia budnu a jootuwhu a, kovu nye obula ke jootuwhu budnu a kwnornu m nu izi oma,

o joznohia a. ³⁶ Mbnarna kini bu nhne badnu jeenwe o buru nu o rihia kpakara owa n'iru tuwhume budnu a? ³⁷ Kini bu nhne badnu jeeji gbanwo budnu a? ³⁸ Nye obula ke iwagnerne m nu ikwu-onu m jootu n'ebiri ewhere nu aruru-eli ka, iwagnerne nye wam jootu Nnwọ ke Badnu nga o jaava n'igwugwu ke Nda a, ya nu ele enine izi a zi nsọ."

9

¹ Jizosi kanu be, "Me kanu anu ezi oka, agwna ele gwuzo hna jonwu enwu tem be whnu eli-eze Chiokike hne o ji iknernema va."

Onwoghari Jizosi

(Mat 17:1-13; Luk 9:28-36)

² Nga obochi isunu whemernu, Jizosi kwuru Pita, nu Jemisi, nu Joni duru be pnezne n'olu rugwu zi olu whoga ichne. O nwoghari nu ruwhnu be. ³ Iwo a noonwu va-a-a ke o za nye zi n'owa ka joesnuli iwo ki. ⁴ Be whnurnu Elaija nu Mozizi, be nu Jizosi nookwurita oka. ⁵ Pita kanu Jizosi, "Nda-ai-kwu, o buru oma a daziri hna, ngwa ma a wu oro-eka eto, otu buru ke i, otu ke Mozizi, otu ke Elaija." ⁶ Ogwnu turu be ke kpayaru o ma nhne o nookwu.

⁷ Erumeru oligwe varu kpusni be, akpiri hiri nu erumeru oligwe wam whuya, kaa, "Ka bu Nnwọ m me whnurnu n'anya, anu bnotenu a nsni." ⁸ Kpurugadnam, nga be leru anya gburugburu, o za nye

be whnurnu, okwolem Jizosi kpoi.

⁹ Nga be hiri n'olu rugwu wam hiehna, o kasinu be rikne, be kanu nye obula nhne be whnurnu, tem Nnwọ ke Badnu hi n'enwu lizo.

¹⁰ Be bita nhne ka nu mkpoma be. Be nesikwa n'esilawuru ehni be, "Kini bu risi olizo n'enwu?" ¹¹ Be sikwa a, "Kini kpararu ele zni iwu ele Ju jiri kaa nu Elaija jeebe osno va?"

¹² Jizosi saru be, "O bu n'ezini nu Elaija jeebe osno va, bikwata kpakara nhne lele kpa o zi nu mbom. Kini mernu be gbaru a n'okwukwo nsọ gbasiri Nnwọ ke Badnu, nu o jaata agida awhnuwhnu, be ju masi a?" ¹³ Kovu me kanu anu nu Elaija valen, be mee a kpa o jiri masi be, lele kpa be gbaru a n'okwukwo nsọ gbasiri a."

Jizosi gworu nnwo rukna

(Mat 17:14-21; Luk 9:37-43a)

¹⁴ Nga Jizosi nu badnu eto ele sno apna a vakwnusiri ele sno apna a ele berere, be whnurnu igbudu badnu gbaru be gburugburu, whnu masi ele zni iwu ele Ju hne be nodogbuta. ¹⁵ Ngangam o du kpa be hna ehni k'agida nga be whnurnu a, be gbazne, bekwu a. ¹⁶ Jizosi sikwa ele sno apna a, "Kini bu nhne anu nu be nodogbuta?"

¹⁷ Otu nyenum nu rime igbudu badnu wam saru a, "Nye-zni-nhne, m kwuyannu m ji nnwo m rukna ke nwernu renwu dnarnu mgbu.

¹⁸ Penupe obula o nwugwuru a, o vudna a n'eli, o noogbo okoto n'onu, naata rukwnurnu-ize, roknete ehni. M kanu ele sno apna i ma be chihala a, kovu nu be nwee rikne."

¹⁹ Jizosi saru be, "Anu ebiri ke nwee okwnata mkpoma, me nu anu jaadazi du ngele? Me jeesinu anu ovu du ngele? Anu kwuyanu m nnwo wam hna."

²⁰ Be kwuyanu a nnwo rukna wam. Nga renwu ojo wam whnurnu Jizosi, ngangam, o dosi nnwo rukna wam rikne. O dna n'eli nootnurni a, o noogbo okoto n'onu. ²¹ Jizosi sikwa nda a, "Ndaa nga nhne ka beteru eme a?"

O kaa, "Hite nga o bu nnwo mati. ²² Agida ige, o dobnarnu a nu rime bekwu ma nu rime mini ma o gbu a. O buru nu o nwernu nhne i jeemeli, donu ai obirizi, yisinu ai aka."

²³ Jizosi kanu a, "I naakaa, o buru nu o nwernu nhne me jeemeli? Kpakara nhne jeemelinu nye nwernu okwnata ovu."

²⁴ Ngangam, nda nnwo watakiri wam siwama, "M kweru m, yisinu okwe ekwe m aka."

²⁵ Nga Jizosi whnurnu nu agida badnu naagbaya, o bigbo renwu ojo wam kaa, "Ji renwu ke dnarnu mgbu nu nsni inyo, m neenye i iwu, hi nu rime a whuya, i bnama nu rime a berere."

²⁶ Renwu ojo wam si okokoba, dosi a rikne, hi nu rime a whuya. Nnwọ wam dna lele nye nwurnu onwu, ke

kpayarü agıda badnü jiri kaa, “O nwunam we.”²⁷ Kõvu Jizõsi nwugwuru a n'aka dõlizo a, o lizo.

²⁸ Nga Jizõsi bnanyarnü n'oro, ele sno apna a sika a ichne, “Kini kpayarü a nwéne rikne chihala renwu ojo wam.”

²⁹ O kanü be, “Renwu nü lele ka jõowhoga nü nhne obula, okwolem n'okpukpe.”*

Jizõsi kwukwnornu oka gbasiri enwu a
(Mat 17:22,23; Luk 9:43b-45)

³⁰ Be hi nü pji whuya gawhe n'esilawuru Galili. O kwéle nye obula mahia hne be zi,³¹ kwnornu nü o neezni ele sno apna a nhne, naakaa, “Be jeegweru Nnwõ ke Badnü resi n'aka ele badnü, be joogbu a, nga obochi eto whemernu, o jeeji n'enwu lizo.”

³² Kõvu nü be ghõhiala oka wam, ogwnu kwéle be sika a nhne gbasiri a.

Nyele kakwo ibne a?
(Mat 18:1-5; Luk 9:46-48)

³³ Be vadu Kapanõm, nga Jizõsi bnarnü n'oro, o sika be, “Kini bu nhne anü nookwu n'apna?”

³⁴ Kõvu be mesnirni õnu be, kwnornu nü be nõdogbuta n'apna nye kakwo ibne a n'esilawuru be.³⁵ Jizõsi daziri eli sukwu ele sno apna a nri nü ebo wam. O kanü be, “O buru nü nye obula noopio o bu nye risi, o jõobu nye ipne-aznü, nü nye neeznenu kpakara ele badnü izi.”³⁶ O

kwuru otu watakiri gwuzote a n'esilawuru be, o jiri a n'aka a, kanü be,³⁷ “Nye obula ke jaanarnü otu nü rime watakiri ka nü rewhna m, nanarnü m, nye obula ke jaanarnü m k'ezi, o buõ me bu nye o nanarnü k'ezi, o bu nye ziyaru m.”

Nye zá neemegidne ai dagwunu ai
(Luk 9:49,50)

³⁸ Jõni kanü a, “Nye-zni nhne, a whnurnu otu badnü hne o naachihala renwu ojo nü rewhna i, a bnosni a, kwnornu nü o zá noosno ai.”

³⁹ Jizõsi kaa, “Anü bnõsni a, kwnornu nü o zá nye jõornu ernu ndu-ehni nü rewhna m, ke jaakaa m oka ojo ngwa ngwa.⁴⁰ Nye zá neemegidne ai dagwunu ai.⁴¹ M naakanü anü ezi oka, nye obula ke jookwute anü otu okiko mini anü nwõ kwnornu nü anü bu ele Karaisi jaanahiariri õgwo ernu a.”

Nhne jeeme badnü mehie
(Mat 18:6-9; Luk 17:1,2)

⁴² “Nye obula ke jeeme otu nü rime ele mati ka mehie, bu ele kweru nü me, o jaakanü a mma nü be gweru okne rugwu ogwe-wiri nyasi a n'ili, nigbu a n'okne osimini.”

⁴³ O buru nü aka i jeeme i, i mee mmehie, gbubime a, o jaakanü i mma o bna nü budnu kwó okwo vuru oru karu o nwernu aka i lawuru bna nü bekwnu eli renwu chni echni. [⁴⁴ Ki bu hne rukpurukpuru be

* 9:29 Agwna okwukwo kwuru: hite n'okpukpe nü ovu õnu.

nwú ɔnwu, bɛkwu be chní echni.] ⁴⁵ Ɔ buru masi nɔ ɔchi i jeeme i, i mee mmehie, gbubime a, ɔ jaakanɔ i mma ɔ bna nɔ buɔnwu kwó okwo nɔ mgworo karu o nwernu ɔchi lawuru i, be tubna i nɔ bɛkwu eli renwu. [⁴⁶ Ki bu hne rukpurukpuru be nwú ɔnwu, bɛkwu be chní echni.] ⁴⁷ Ɔ buru masi nɔ anya i jeeme i, i mee mmehie, gwupu a, ɔ jaakanɔ i mma ɔ bna n'eli-eze Chiokike nwernu otu anya karu o nwernu anya lawuru be tubna i nɔ bɛkwu eli renwu. ⁴⁸ Ki bu hne rukpurukpuru be nwú ɔnwu, bɛkwu be chní echni.

⁴⁹ “Lele kpa a ji arua mee wiri so n'onu, ɔ bu kpa Chiokike neeji bɛkwu awnɔwhnu mee ele ke a buru ele agwa oma.

⁵⁰ “Arua buru oma, kovu arua tuwhu oso n'onu a, be jeeji kini mee a ɔ so n'onu? Anu nwernu arua nɔ rime anu ma anu nɔ ibne anu ziri n'udno.”

10

Ogba nnam

(Mat 19:1-12; Luk 16:18)

¹ Jizosi whoga zne n'ike eli Judiya n'aznu Osimini Jodani kiyari, agida ele badnu jipiya kwno hne ɔ zi. Lele kpa o mesi, o neezni be nhne.

² Agwna ele Farisi vakwnusi a, sikwa a, “Ɔ buru oma n'iwu nyerukna gba nnwerne a nnam?” Be naakpa a iru.

³ Ɔ sikwa be, “Kini bu nhne Mozizi nyernu anu n'iwu?”

⁴ Be kaa, “Mozizi kweruru nyerukna gba okwukwo nnam nyee nnwerne a, chihala a.”

⁵ Jizosi kanu be, “Kwnornu nɔ mkpoma ojo anu kpararu Mozizi gbaru iwu ka n'okwukwo. ⁶ Kovu hite n'opanizo okike owa, Chiokike kpuru be nyerukna nɔ nyerinya. ⁷ Kwnornu nɔ ka, nyerukna jaagharu nda a nɔ nne a, takwnusi n'ehni nnwerne a, ⁸ be lawuru jooogo otu ano-ehni. Be buma badnu lawuru, kovu otu ano-ehni. ⁹ Nhne Chiokike knekotaru, badnu tomana a.”

¹⁰ Nga be bnarnu nɔ rime oro, ele sno apna a sikwa a ajiji gbasiri oka ka berere. ¹¹ Ɔ kanu be, “Nye obula ke jaagba nnwerne a nnam lu nnwerne berere, neemegidne a oyi. ¹² Ɔ buru masi nɔ nnwerne gba nzi a nnam, gboru nzi berere, o neeme masi oyi.”

Jizosi goziri rumu takiri

(Mat 19:13-15; Luk 18:15-17)

¹³ Ele badnu nookwuyanu Jizosi rumu takiri ma ɔ kpatu be aka, kovu ele sno apna a bigboru ele kwuyaru be.

¹⁴ Nga Jizosi whnurnu a, o we ehni k'agida, ɔ kanu be, “Anu gharu rumu takiri ma be vakwnusi m, anu bnosi be, kwnornu nɔ eli-eze Chiokike bu ke ele nɔ kpa. ¹⁵ Me kanu anu ezi oka, nye obula ke jeegweru eli-eze Chiokike lele nnwo mati, ɔ jabna nɔ rime a rira rira.” ¹⁶ O kwuru be n'aka a lawuru, tukwasi be aka a, gozi be.

Otu nye ọchichi

(*Mat 19:16-30; Luk 18:18-30*)

17 Nga Jizọsi whọgaru n'apna, otu nyenum gbakwnusi a, gbunu a mpnerne ọchi, sịkwa a, “Ọmamarna Nye-zni-nhne, kịni bụ nhne me jeeme ma m kehia m bụdnu kwó okwo?”

18 Jizọsi saru a, “Kini kpayarụ i noosukwu m nye ọma? Ọ zá nye bụ nye ọma, okwolem otu badnu, bụ Chiokike kpọi. 19 I maam kpakara nhne be nyernu n'iwu, i gbúko badnu, i méko ọyi, i znúko buznu, i gbáko akebne aghalaghala, i mégbuko badnu, sọbisinu nda i nụ nne i.”

20 Ọ kanu a, “Nye-zni-nhne, kpakara nhne ka bụ nhne me bítaru hite n'ikoro m.”

21 Jizọsi leri a anya ọma, kanu a, “Otu nhne gwnarnu i jeeme, la, re kpakara nhne i nwernu, kesi ele mboni, i jeenwe ẹkwnu n'oligwe, vaa, sno m.” 22 Ruwhnu gbaruru a n'ọka wam, ọ la, naagbaru ruwhnu, kwnornu nu o nwernu ẹkwnu k'agida.

23 Jizọsi leri anya gburugburu, kanu ele sno apna a, “Le kpa o jiri ra ẹhni ele nwernu ẹkwnu ọ bna n'ẹli-eze Chiokike!”

24 Ọka wam du ele sno apna a ẹhni, kọvu nụ Jizọsi ka masinu be, “Rumu m, le kpa o jiri ra ẹhni ọ bna n'ẹli-eze Chiokike. 25 Ọ zinu anọhia kameli ewheke ọ gawhe n'anya alanga karu ele nwernu ẹkwnu ọ bna n'ẹli-eze Chiokike!”

26 O du kpakara ele sno apna a ẹhni k'agida, be sịkwarita ẹhni be, “Ndakwanu nye be jọoznohia?”

27 Jizọsi leri be anya kaa, “Hne badnu zi be jéemeli a, kọvu ọ búo hne Chiokike zi. Be meli kpakara nhne hne Chiokike zi.”

28 Pita panizo naakanu a, “Le, a sigbasiri kpakara nhne a nwernu, snornu i.”

29 Jizọsi kanu, “Me kanu anu ezi ọka, ọ zá nye ọbula ke sigbasiri ọro, mọbu rumu nwene rukna, mọbu rumu nwene rinya, mọbu nne, mọbu nda, mọbu rumu, mọbu ẹkwu kwnornu m nụ izi ọma, 30 ke jáanahia karu riwhu nga riwhu n'ige ka, ọro nụ rumu nwene rukna, nụ rumu nwene rinya, nụ nne, nụ rumu, nụ ẹkwu, be nụ mmekpehni masi, nụ bụdnu kwó okwo n'ige vagwu nụ ruwhnu. 31 Kọvu agida ele be ọsno jọobu ele ipne-aznu, ele ipne-aznu jọobu ele be ọsno.”

Jizọsi kwuru ọka gbasiru ẹnwu a ke mgba eto

(*Mat 20:17-19; Luk 18:31-34*)

32 Nga be zi n'apna neezne Jeruselem, Jizọsi neezne nụ ruwhnu be, o du ele sno apna a ẹhni, ele snogwu a n'aznu nọtụ ogwnu. O kwuru kwno nri nụ badnu lawuru wam ichne, panizo naakanu be nhne jeeme a. 33 Ọ kanu be, “A neezne Jeruselem, be jeegweru Nnwọ ke Badnu nyewhete n'aka ele risi ariohna nụ n'aka ele zni iwu ele Ju, be jaama a ikpe

enwu, gweru a nyee n'aka ele búo ele Ju. ³⁴ Be jeeme a nhne rúmu, gbú a onu mini, pńia nhne, gbu a, nga obochi ęto whemernu o jeehi n'ęnwu lizo."

Aririo rúmu Zebidi
(Mat 20:20-28)

³⁵ Jemisi nù Jóni rúmu Zebidi, vakwnusi Jizosi, ríó a, "Nye-zni-nhne, a nọorio ma i menu aị nhne o bula a jọorio ị."

³⁶ O sịkwa be, "Kini bú nhne anụ noopio me menu anụ?"

³⁷ Be kanụ a, "Mee kpa a jaadaziri otu n'akarikwnunga ị, otu n'akarita ị, n'igwugwu ị."

³⁸ Jizosi kanụ be, "Anụ máa nhne anụ nọorio. Anụ jọonwoli okiko ke me nọonwo? Mọbu be wụli anụ mini ke be nọowu m?"

³⁹ Be kanụ a, "A nwernu rikne."

Jizosi kanụ be, "Okiko me nọonwo bú ke anụ jọonwo, mini be wụru m bú ke be jọowu anụ. ⁴⁰ Kọvu o dazị n'akarikwnunga m nù akarita m búo ke m n'onnyega. O bú ke ele Chiokike bıkwatannu a."

⁴¹ Nga ele sno apna a nri ke gwnarnụ nurnu a, be wesanụ Jemisi nù Jóni ęhni k'agıda.

⁴² Jizosi sukwukọta be, kanụ be, "Anụ magwụ nù ele be gwnurnu n'ele risi ke ele búo ele Ju neeme ele be neęchi kpa o masiri be, ele kwu be ji aka rikne neęchi ele zị nù mkpururu be. ⁴³ Kọvu o búo kparam n'esilawuru anụ. Nye pioru o búru nye kwu n'esilawuru anụ jọobu nye neeznenu anụ

izi. ⁴⁴ Nye pioru o búru nye mbom n'esilawuru anụ, jọobu ohi kpakara anụ. ⁴⁵ Kwnornu nù Nnwọ ke Badnụ váge ma be znenu a izi, kọvu ma o neeznenu ele berere izi, ma o gweru masi búdnú a nyee, ma o búru nhne ogbahia agıda badnụ."

Jizosi gwọru Batimọsi nye isni

(Mat 20:29-34; Luk 18:35-43)

⁴⁶ Be vadu Jeriko, nga Jizosi nọowhoga nù Jeriko, ya nù ele sno apna a nù agıda ele badnụ, Batimọsi nnwọ rukna Timọsi nye kpuru isni dazị nù ngeri apna nọorio nhne. ⁴⁷ Nga o nurnu nù o bú Jizosi nye Nazaręti neewhe, o panizo neesi okokoba, naakwnakwu a, "Jizosi, Nnwọ Devidi, dọnu m obirizi."

⁴⁸ Agıda ele badnụ bigbọru a ma o kpusnime onu a, kọvu o siwama k'agıda, "Ji Nnwọ Devidi, dọnu m obirizi."

⁴⁹ Jizosi gwuzoru, kaa, "Anụ sukwu a."

Be sukwu nye isni wam, kanụ a, "Mkpọma si i rikne, lizo, o noosukwu ị."

⁵⁰ O chıwhume iwo a, wulizo, kwnusi Jizosi.

⁵¹ Jizosi sịkwa a, "Kini bú nhne i pioru me menu ị?"

Nye isni wam kaa, "Nyenwe aị, mee ma m whnurnu m osno."

⁵² Jizosi kanụ a, "La, okwnata mkpọma ị znọhialam ji."

Ngangam o bete o whnụ osno, snornu Jizosi n'apna.

11

Jizōsi bnaznernu

Jeruselem

(*Mat 21:1-11; Luk 19:28-40; Jōn 12:12-19*)

¹ Nga Jizōsi nū ele sno apna a naavadu Jeruselem ndūdu, n'ēli Bētifagi nū Bētani, be vadu nū Rugwu Olivu, o zizne badnū lawūru nū rime ele sno apna a. ² Ọ kanū be, “Anū zne nū mgbu matī ke zī nū ruwhnu anū, ngangam anū naabna nū rime a, anū jōowhnu nnwō iyinya be kpogwu eriri, ke ọ zīko nye daziri n'olu a, anū tōma a, tōya hna.” ³ Ọ zī nye sīkwaru anū, “Kīni mernu anū neeme nhne ka?” Anū kaa, “Ọ zī Nyenwe aī mkpa, o jeegwehnahe a kīna.”

⁴ Be znernu whnū nnwō iyinya be kpogwu n'ōnu-mgbo ọro zī n'apna, be tōpiya a. ⁵ Ele gwuzogwu pīi sīkwa be, “Kīni bū nhne anū neeme, nōoto nnwō iyinya wam?”

⁶ Be kanū be nhne Jizōsi karū, be gharū be. ⁷ Be tōyanu Jizōsi nnwō iyinya wam, wūkwasī a iwo be n'olu a, ọ daziri n'olu a. ⁸ Agīda ele badnū gbata iwo be n'apna, ele berere nkala isisi ke be gbuhīaru n'ōhia. ⁹ Ele neezne nū ruwhnu nū ele noosno, neesi okokoba, naakaa, “Ozana!

Chiokike gozi nye ke naava nū rēwhna Nyenwe aī.

¹⁰ Nhne be goziri ogozi bū ēlizeze nda ī Devidi!

Ozana nū hne kakwo n'olu!”

¹¹ Jizōsi bna nū rime Jeruselem, bnazne Ọro Nsọ, nga o lekworu kpakara nhne anya, kpa ọ bū ogbednachi, o whōga zne Bētani, ya nū nri nū badnū lawūru wam, ele sno apna a.

*Jizōsi vuru isisi
be kwu figi ọnu*

(*Mat 21:18,19*)

¹² N'ekile a, nga be hiri nū Bētani naava, wiri gwnūrnū Jizōsi. ¹³ Nga ọ whnūrnū isisi figi nū hne zī ikere ke nwernu ọkwukwo būdnu, o zne ma ọ zī nhne ọ jōowhnu n'olu a. Nga ọ vaduru a ēhni, ọ whnūna nhne ọbula okwolem ọkwukwo būdnu, kwnornu nū ọ būo ige mkpuru figi. ¹⁴ Ọ kanū isisi figi wam, “Ọ zá badnū ọbula jeeri mkpuru hi n'olu i berere.” Ele sno apna a nūrnū a.

*Nhne Jizōsi mernu
n'Ọro Nsọ Chiokike*

(*Mat 21:12-17; Luk 19:45-48; Jōn 2:13-22*)

¹⁵ Be vadu Jeruselem, Jizōsi bna Ọro Nsọ Chiokike panizo ọ chīhala ele neere, nū ele nōozu ahīa n'Ọro Nsọ Chiokike. O kpute ikpechi kpakara ele naagbanwo īwai ruwhnu n'ēli nū ngadna ele neere nduru. ¹⁶ O kwéle badnū ọbula vuru nhne gawhe Ọro Nsọ Chiokike. ¹⁷ O neezni nhne, naakaa, “Be gbarū a n'ọkwukwo nsọ, kaa, ‘Be jookwu ọro m ọro okpukpe ke kpakara mba.’

Kọvu anū mernu a ọ būru ọbna ele buznu.”

18 Ele risi ariohna nu ele zni iwu ele Ju nurnu a, pio kpa be joogbu a. Kovu nu be turu ogwnu o mee a nhne obula, kwnornu nu nhne o znirni duru agida ele badnu ehni.

19 N'ige ogbednachi, Jizosi whoga n'eli-ohna Jeruselem, ya nu ele sno apna a.

Isisi figi wam kponwurnu
(Mat 21:20-22)

20 Nga be neezne n'osisi, be whnu isisi figi wam nu o kponwunam du egwnugwnu a. 21 Pita chenwanya, kanu a, "Nda-ai-kwu, le isisi figi wam i vuru onu kponwunam."

22 Jizosi saru be, "Anu nwe okwnata ovu nu Chiokike. 23 N'ezi me kanu, nye obula ke jaakanu rugwu ka, 'Lizo, dnabna osimini,' ke nwee mkpoma lawuru, kovu nu o kweruru nu nhne o kwuru jeeme, o jeemenu a kpm. 24 Kam kpayaru, me naakanu anu, nhne obula anu jorio n'okpukpe, kweru nu anu nwehialam a, o jobu masi ke anu. 25 Berere, nga anu gwuzoru neekpe okpukpe, anu gbarunu nye obula nhne ojo o mernu anu, ma Nda anu ke zi n'oligwe gbarunu anu kpakara nhne ojo anu. [26 Kovu o buru nu anu jaagbarunu badnu, Nda anu ke zi n'oligwe jaagbarunu anu nhne ojo anu.]"

Rikne Jizosi
(Mat 21:23-27; Luk 20:1-8)

27 Be va kwno berere nu Jeruselem. Nga Jizosi neezneghari nu rime Oro Nso Chiokike, ele risi ariohna nu

ele zni iwu ele Ju nu ele okno badnu vakwnusiri a. 28 Be sikwa a, "Rikne kini bu nhne i ji neeme kpakara nhne ka? O bu nyele nyernu i rikne neeme i ji neeme be?"

29 Jizosi saru be, "M jaasikwa anu otu ajji, anu sa m, omekwo, m jaakanu anu rehwna rikne me ji neeme kpakara nhne ka. 30 Qwu mini Joni, o hiri n'oligwe mobu n'aka badnu? Anu sa m."

31 Be kwu a n'esilawuru be, kaa, "O buru nu a kaa, 'O hiri n'oligwe,' o jaasikwa ai, 'Kini mernu anu kwele a?' 32 Kovu o buru nu a kaa, 'O hi n'aka badnu...' " (Be nootu ogwnu ele badnu kwnornu nu kpakara badnu kweru nu Joni bu nye ohnurninya n'ezi.) 33 Be saru Jizosi, "A maá."

Jizosi kanu be, "M jaaka masinu anu rehwna rikne me ji neeme kpakara nhne ka."

12

Elulu ele ernu ekwu vai ni
(Mat 21:33-46; Luk 20:9-19)

1 Jizosi panizo nookwunu be oka n'elulu, "Otu nyerukna kparu vai ni, o gba a mgbugba gburugburu. O gwu igbodo hne be zosna mkpuru isisi. O wuru oro olu ele nse, o gweru ekwu wam yisi n'aka ele jeelekota a, whoga zne n'eli berere. 2 Nga ige o gho mkpuru duru, o ziznenu ele ernu ekwu wam otu ohi, ma o nahia be agwna mkpuru hi n'ekwu wam. 3 Be nwugwu a, pnia nhne, zihala a n'aka

etekne. ⁴ O zizne kwno ɔhi berere, be liwa nye ki risi, mee kwno a nhne iw hnerne. ⁵ O zizne kwno nye berere, be gbu nye ki, nu agida ele berere, be pni agwna nhne, gbu agwna be.

⁶ “Nyerukna wam nwernu otu badnu ke gwnarnu, bu nnwo ɔ whnurnu n'anya, o zizne a n'ipne-aznu, kaa, ‘Be jɔsobisinu nnwo m.’

⁷ “Kovu nu ele ɛnu ɛkwu wam kwuritaru n'esilawuru be, ‘Ka bu nye jeeri mkpe nye nwe ɛkwu ka, anu va ma a gbu a, nhne mkpe a jɔobu ke ai.’ ⁸ Be nwugwu a gbu a, tuwhume a n'aznu ɛkwu wam.

⁹ “Kini bu nhne nye nwe ɛkwu wam jeeme? ɔ jaava, gbumekwo ele ɛkwu wam, gweru ɛkwu wam nyewhete n'aka ele berere. ¹⁰ Anu gwnuna nhne be gbaru n'okwukwo nsɔ,

‘Akaworugwu ke ele noowu ɔro juru,
kiyam ghɔlam risi nsukala ɔro.

¹¹ Ka bu ɛnu Nyenwe ai,
ɔ bu nhne ndu-ɛhni n'anya ai?’”

¹² Be pio kpa be jɔonwugwu a, kwnornu nu be mahiaru nu be bu ele o kwno tnu elulu ka. Kovu nu be turu ogwnu agida ele badnu wam, be gharu a lahna.

Otu ntu-eli

(*Mat 22:15-22; Luk 20:20-26*)

¹³ Be ziznenu a agwna ele Farisi nu ele dagwunu Erodu ma be nwugwu a n'ikwu-ɔnu

a. ¹⁴ Be vaa, kanu a, “Nye-zni-nhne, a magwu nu i kwu ezi oka, i so badnu anya, kwnornu nu i le badnu anya nu ruwhnu, kovu i neezni apna Chiokike n'ezi oka, ɔ buru oma n'iwu a tu ntu nyee Siza, sɔbu nu ɔ buo oma? A tu sɔbu a tu?”

¹⁵ Jizosi mahiaru ruwhnu lawuru be. ɔ kanu be, “Anu kwno kini naakpa m iru? Gweyanu m otu mkpuru iwai me ledu a anya.”

¹⁶ Be gweyanu a, ɔ sikwa be, “Nyele nwe ruwhnu nu rewhna ka?”

Be kaa, “Siza nwe.”

¹⁷ Jizosi kanu be, “Anu nyee Siza nhne ke Siza, nyee masi Chiokike nhne ke Chiokike.”

O du kpakara be ɛhni nu hne ɔ zi.

Ajiji gbasiri olizo n'enwu

(*Mat 22:23-33; Luk 20:27-40*)

¹⁸ Ele Sadusi, ka bu ele karu nu olizo n'enwu za, vakwnusi Jizosi, sikwa a,

¹⁹ “Nye-zni-nhne, Mozizi gbaru n'okwukwo nyee ai, kaa, ‘O buru nu nwene rukna nyerukna nwu, ghasa nnwerne a, kovu nu o nwée rumu, nwene a rukna jooluru nnwerne a muhianu nwene a rukna rumu.’ ²⁰ Rumu nne esau zi, ke mbom luru nnwerne nwuma, nwée nnwo, ²¹ ke ɛbo kwuru a, ɔ

nwu masi, o nwée nnwo, ke ɛto masi otu aka wam. ²² Ele rukna esau wam nwée nnwo,

n'ipne-aznu kpakara be nu nwerinya wam nwukparu. ²³ N'olizo n'enwu, nyerinya

wam o j̄obu nnwerne nyele n'esilawuru be, kwnornu nu be esau luru a nu nnwerne?"

²⁴ Jizosi saru be, "Anu gahieru apna, anu ma nhne be gbaru n'okwukwo nso, m̄obu rikne ke Chiokike. ²⁵ Kwnornu nu nga be jeehi n'enwu lizo, be lu nnwerne, be gb̄o nzi, kovu nu be nu lele ele enine izi n'oligwe. ²⁶ Nu nhne gbasiri olizo n'enwu ke ele nwurnu onwu, anu gwnuna n'okwukwo Mozizi nu hne be gbaru nhne gbasiri isisi mati wam neerne bekwnu, kpa Chiokike jiri kanu a, 'Mawa bu Chiokike ke Eberham, nu Chiokike ke Aziki, nu Chiokike ke Jekopu?' ²⁷ O buo Chiokike ke ele nwurnu onwu, kovu Chiokike ke ele zi budnu. Anu naagahie apna k'agida."

Iwu ke kakwo ibne a
(Mat 22:34-40; Luk 10:25-28)

²⁸ Otu nu rime ele zni iwu ele Ju varu, nu hne be nesikwarita ehni be ajji, o mahiaru nu Jizosi sakwaru be nkari, o sikwa a, kaa, "Ndaa ke bu ke mbom nu kpakara nhne be nyernu n'iwu?"

²⁹ Jizosi saru a, kaa, "Ke mbom bu ka, 'Anu bnote nsn̄i Izireli, Nyenwe ai Chiokike ai, Nyenwe ai bu otu. ³⁰ I j̄owhnu Nyenwe ai bu Chiokike i n'anya, hite nu kpakara mkpoma i, hite nu kpakara enine i, hite nu kpakara oriri i, hite nu kpakara iknernema i.' ³¹ Ke ebo bu ka, 'I j̄owhnu nye agbatibi i n'anya lele ehni i.'

O za nhne berere be nyernu n'iwu ke kakwo ka."

³² Nye zni iwu ele Ju wam kaa, "Owe! Nye-zni-nhne, i kalam n'ez i nu o bu otu Chiokike, nu o za nye berere, okwolem ya, ³³ nu o whnu a n'anya hite nu kpakara mkpoma i, hite nu kpakara oghohia i, hite nu kpakara iknernema i, nu o whnu nye agbatibi i n'anya lele ehni i, kakwo kpakara ariohna okporne bekwnu nu ariohna berere."

³⁴ Nga Jizosi whurnu nu o sakwayaru a lele nye nwernu akoniche k'ez i, o kanu a, "I zila ikere nu hne eli-eze Chiokike zi."

Nga ka wheru, o zima nye berere nwernu rikne sikwa a ajji berere.

Karaisi bu nnwo nyele?
(Mat 22:41-46; Luk 20:41-44)

³⁵ Nga Jizosi neezni nhne n'Oro Nso Chiokike, o sikwaru, "Ndaa kpa ele zni iwu ele Ju jiri naakaa nu Karaisi bu Nnwo Devidi? ³⁶ Enine Nso hiri n'onu Devidi kwu oka, kaa,

'Nyenwe ai kannu Nyenwe m,
Daziri eli n'akarikwnunga m,
tem du nga me jaabita ele irno i
nu mkpururu ochi i
lawuru.'

³⁷ Devidi n'iwhuru a noosukwu a Nyenwe a, ndaa kpa o jeeji buru nnwo Devidi?"

*Anu zeru ele zni iwu
ele Ju*

(Mat 23:1-36; Luk 20:45-47)

Agida ele badnu wam jiri snarnima nurnu ikwu-onu a. ³⁸ Kpa Jizosi neezni nhne, o kaa, "Anu zeru ele zni iwu ele Ju, ele o naaması be o wo iwo awura ogologo naagaghari, o naaması be ele badnu neebekwu be ikwu n'ahia, ³⁹ nu o dazi nu risi ngadna n'oro ogbako ele Ju, ma nu ngadna kakwo mma n'ogbako iriri anu. ⁴⁰ Be bu ele neeridna oro ele rinya nzi be nwurnu, neekpe ogologo okpukpe ma ele badnu whnu be. Be jaata awnwhnu ke kakwo."

*Nkesi ke nwerinya
nzi a nwurnu*
(Luk 21:1-4)

⁴¹ Jizosi daziri n'Oro Nso Chiokike kete ruwhnu nu hne be bitaru nhne ntı, o whnurnu agida ele badnu hne be notusi iwai nu nhne be notubna iwai. Agida ele kwu notusi k'agida. ⁴² Otu nyerinya, bu womboni ke nzi a nwurnu varu, tubna mkpuru iwai matı lawuru, ke whuyaru iwai matı. ⁴³ O sukwu ele sno apna a, kanu be, "Me kanu anu ezi oka, nwerinya ka bu womboni ke nzi a nwurnu, tusiri iwai kakwo ke kpakara ele berere tubnarnu hne be bi iwai. ⁴⁴ Kpakara be masiri aka n'agida ekwnu be nwernu gweworu tısi, kovu nu ya, womboni wam, tusikworu kpakara nhne o nwernu o jiri wuru."

13

*Be joolulu Oro Nso
Chiokike*

(Mat 24:1,2; Luk 21:5,6)

¹ Nga Jizosi whuyaru n'Oro Nso Chiokike, otu nu rime ele sno apna a karu, "Nye-zni-nhne, le kpa oro ele ka nu akaworugwu be jiri wu be nu mma."

² Jizosi saru a, "I whnuna kpakara oro kwu ele ka? Otu akaworugwu jogwuzo n'olu ibne a hna, be jaakwnadna kpakara be n'eli."

*Mmekpehni nu
okpakna ehni*

(Mat 24:3-14; Luk 21:7-19)

³ Nga o daziri eli n'olu Rugwu Olivu ke kegwu ruwhnu n'Oro Nso Chiokike, Pita nu Jemisi, nu Joni, nu Anduru, sikwa a ichne, kaa, ⁴ "Kanu ai nga kpakara nhne ele ka jeeme. Kini jeegesi ige nhne ka jeemezu?"

⁵ Jizosi kanu be, "Anyu du anu eli, o zi nye obula duhie anu. ⁶ Kwnornu nu agida ele badnu jaava nu rewhna m, naakaa, 'Mawa bu Karaısi,' be jooduwhu agida ele badnu. ⁷ Nga anu jonu ogwnu nu otnutnu ogwnu, anu tuko ogwnu. Kpakara nhne ka jeebe osno mee, kovu okwukwo nhne yoduge. ⁸ Mba jeelizo megidne mba berere, eli-eze jeelizo megidne eli-eze berere, eli otne enye jaazi nu hne zi odo n'odo, okwnunyo jaazi. Kpakara nhne ka jonu lele panizo igbugbu omumu nnwo."

⁹ "Kovu anyu du anu eli hne anu zi. Be jeegweru anu nyee

n'aka ele ikpe zı ọdo n'ọdo, be jaapnīa anụ nhne n'ọro ọgbako ele Ju zı ọdo n'ọdo, anụ joogwuzo nụ ruwhnu ele risi nụ ele eze kwnornu nụ me, ma ọ bụru nhne akebne. ¹⁰ Be jeeberu ọsno kpọ okwo izi ọma nụ kpakara mba. ¹¹ Nga be nwụgwuru anụ gweya anụ n'ọro ikpe, anụ béekwadia ọsno rıgbu ẹhni anụ n'ọriri nhne anụ jaakaa. Anụ kwu nhne ọbula Chiokike karụ anụ kwu ige wam, kwnornu nụ Enine Nsọ jookwunu anụ ọnu anụ. ¹² Nwene jeegweru nwene a nyee n'aka ẹnwu, nda jeegweru nnwọ a nyemakọ. Rumu jeelizo megidne ele mụrnụ be, mee ma be nwụ ẹnwu. ¹³ Kpakara ele badnụ joosno anụ irno kwnornu nụ me. Kọvu be jọoznohia nye ọbula ke jaaknata mkpọma, dazıgidne dū okwukwo kpakara nhne.

*Awhnụwhnu ke
ele Jeruselem jaata*

(Mat 24:15-28; Luk 21:20-24)

¹⁴ “Nga anụ jọowhnu nhne ruru ọru ke zı nụ hne o kwésile ọ zı, nye nọogwnu nhne ka, ghọhia, ele zı nụ ẹli Judiya n'ige wam gbazne n'olu rugwu. ¹⁵ Nye ke zı n'olu ọro, o híednakọ, mọbu bna nụ rime ọro zne kwahala nhne zı nụ rime ọro a. ¹⁶ Nye zı ması n'ẹkwu, ọ láchna aznụ zne chíri iwo a. ¹⁷ Awhnụwhnu jaazınu ele rinya zı rime nụ ele neechi nnwọ rẹma n'ige wam. ¹⁸ Anụ kpe okpukpe ọ búko n'ige okirika. ¹⁹ Kwnornu nụ ige wam agıda

mmekpẹhni jaazı ke zıkolele ke nga ọwa ke Chiokike kpuru panızoru dū kıtna, owe, ọ jáazı kwno berere. ²⁰ O bụru nū Nyenwe aı méne ọbochi wam zı ichichi, ọ zá badnụ ọbula be jọoznohiali. Kọvu kwnornu nū ele ọ họhiaru, o mernu ọbochi wam zıri ichichi.

²¹ “N'ige wam, ọ bụru nū badnụ ọbula jaakanu anụ, ‘Le, Karaısi zı hna,’ mọbu ‘O zı pıari,’ anụ kwéko. ²² Karaısi aghalaghala zı ọdo n'ọdo, nū ele ọwhnurninya aghalaghala zı ọdo n'ọdo jọowo iwhne, neegesi nhne elekema nū nhne ndu-ẹhni zı ọdo n'ọdo, ma be duwhu ele Chiokike họhiaru, ọ bụru nū o jeekwe omume. ²³ Kọvu anya dū anụ ẹli, m bele m ọsno kakwnonu anụ kpakara nhne nga be yéemene eme.

Nnwọ ke Badnụ vawa

(Mat 24:29-31; Luk 21:25-28)

²⁴ “N'ige wam, nga mmekpẹhni wam whe-mernu,

‘Ehnam jaagba ọchichiri,
ẹnwa jéenye iwhne a,

²⁵ mbọ ke oligwe jaadna,
kpakara iknernema ke zı
oligwe joohnio ohnio.’

²⁶ “N'ige wam be jọowhnu Nnwọ ke Badnụ hne ọ naava n'okne iknernema nū igwugwu. ²⁷ O jeezihala ele enine izi a be hite nū ruwhere ẹno k'owa chíkota ele ke a Chiokike họhiaru, hite n'otu ọsotoma ọwa dū n'ọsotoma berere.

*Muhia nhne hite n'isisi
be kwu figi*
(*Mat 24:32-35; Luk 21:29-33*)

²⁸ “Anu muhia nhne hite n'isisi figi. Nga nkala a zılam pıali pıali, nooruhia ması kwukwo ikne, anu mahia nu nduru-mini zi ndundu. ²⁹ Kpam ması, nga anu jowhnu kpkakara nhne ka hne be beteru neeme, anu mahia nu n'ige wam zi ndundu, n'onu-mgbo. ³⁰ Me kanu anu ezi ka, ebiri ka jewhe rıa rıa tem kpkakara nhne ka mezu. ³¹ Oligwe nu wa jaagawhe, kovu kpkakara ikwu-onu m jaagawhe rıa rıa.

* z nye magwu
bochi wam*
(*Mat 24:36-44*)

³² “Kovu  z nye magwu bochi wam mbu tnu-ige wam, ele enine izi zi n'oligwe ma ması, Nnw wam ma ması. Okwolem Nda m k bu nye magwu. ³³ Anya du anu li, anu se nse, kpe okpukpe, kwnornu nu anu ma nga ige jaava. ³⁴  nu lele hne badnu neezne nhne, nga  nowhoga n'oro a, o nyewhete oro a n'aka ele hi a, ma be legidne a anya. O nyee kwno nye bula nhne  jornu, nyee ması nye ke zi n'onu-mgbo iwu o se nse. ³⁵ Kam kpayaru, anu neese nse, kwnornu nu anu ma nga nyenwe oro jaava, mbu n'anyasnu, mbu n'esilawuru abalı, mbu ige chichi kwnarnu kwana, mbu n'osisi. ³⁶ Anu se nse,  zi  va kpurugadnam, whnu hne

anu neezni anyarna. ³⁷ Nhne me naakanu anu bu nhne me naakanu kpkakara badnu, anu se nse.”

14

*Be gbaru iznuznu
o gbu Jizosi*
(*Mat 25:1-5; Luk 22:1,2; Jon 11:45-53*)

¹  gwnarnu bochi lawuru  du Iriri gawhe nu Iriri Brdi Whge whu. Ele risi arıohna nu ele zni iwu ele Ju noopio apna be jonwugwu Jizosi n'aghıgho, ma be gbu a. ² Be karu, “Kovu  jobu n'Iriri ka,  zi a kpasu hna.”

*Be teru Jizosi mono
nu Betani*
(*Mat 26:6-13; Jon 12:1-8*)

³ Nga Jizosi zi nu Betani n'oro Saımoni nye rıaru nchnıchna,  dazı neeri wiri. Otu nyerinya bnanyarnu, nye vu mono otute zi n'ite alabasita gburu onu be ji knarna nadi zi snam mee.  lıwama ite wam, wısi mono otute wam nu risi Jizosi. ⁴ Agwna ele zi pıi weru hni k'agıda naakaa, “Kıni kpayaru be wuwuru mono otute ka etekne? ⁵ Be znernu ere ya riwhu mkpuru ıwai to nyee ele mboni.” Be naatamunu nwerinya wam.

⁶ Jizosi kanu be, “Anu gharu a! Ndaa nhne anu kwno neemekpa a hni?  rnurru rnu ma n'hni m. ⁷ Ele mboni nu anu zi ige bula, ige bula anu piuru, anu nwernu rikne menu be nhne ma, kovu nu anu jeenwehia m ige bula. ⁸ O mernu nhne o

nwernu rikne o mee. O beru osno te eñni m moño, bıkwata m n'olili m. ⁹ Me kanu anu ezi oka, hne nu hne obula be kpöru okwo izi oma ka nu kpakara owa, be jookwuhia nhne nwerinya ka mernu, ma o buru nhne be jeeji neechenwanya a.”

*Judası kweruru o re Jizosi
(Mat 26:14-16; Luk 22:3-6)*

¹⁰ Judası Isikarioti, otu nu rime nri nu badnu lawuru ele sno apna a, znekwnusiri ele risi ariohna, ma o gweru Jizosi nyee n'aka be. ¹¹ Nga be nurnu a, be nwudnarnu, be kwe o nyee a iwai. O bete o pio oghere o jeegweru Jizosi nyee be.

*Jizosi nu ele sno apna a
riri Iriri Ogawhe*

(Mat 26:17-25; Luk 22:7-14,21-23; Jon 13:21-30)

¹² N'obochi mbom ke Iriri Brędi Whuge Owhu, nga be naakwa ariohna aturnu Ogawhe, ele sno apna a sikwa Jizosi, “Ndaa hne i pioru ma a mekwatanu i ma i ri Iriri Ogawhe?”

¹³ O zihala badnu lawuru nu rime ele sno apna a, o kanu be, “Anu zne nu rime Jeruselem, otu nyerukna vugwu idudu mini jaavakwnusi anu, anu sno a. ¹⁴ Anu snornu a zne n'oro obula o bnazernu, anu kanu nyenwe oro wam, ‘Nye-zni-nhne karu, Ndaa hne oro ele izne m zi, hne me nu ele sno apna m jeeri Iriri Ogawhe?’ ¹⁵ O jeegesi anu otu onu-oro zi rude n'oro olu

be mekwataru, bikwata masi. Anu mekwatanu ai pi.”

¹⁶ Ele sno apna a whoga, bna nu Jeruselem whnukpa kpakara nhne lele kpa Jizosi karu. Be mekwata Iriri Ogawhe.

¹⁷ N'ogbednachi, Jizosi nu nri nu badnu lawuru ele sno apna a snornu va. ¹⁸ Nga be daziri eli neeri wiri, Jizosi kaa, “N'ezi me kanu anu, otu badnu n'esilawuru anu, bu nye me nu a neeriko wiri, jeere m.”

¹⁹ O panizo noogbu be igbugbu n'ovu, be nesikwa a n'otu n'otu, “O bu mawa sa?”

²⁰ O kanu be, “O bu otu nyenum nu rime anu nri nu badnu lawuru, nye me nu a noosnukota wiri n'otu agbugba wiri. ²¹ Nnwö ke Badnu jaala lele kpa be gbaru a n'okwukwo nsö gbasiri a, kovu nu awnhuwhnu jaazinu nyerukna wam be jeehi n'aka a re Nnwö ke Badnu. O buru oma o buru be muna nyerukna wam.”

*Wiri Anyasnu Nyenwe ai
(Mat 26:26-30; Luk 22:14-20; 1 Kor 11:23-25)*

²² Nga be zi neeri wiri, Jizosi gweru brędi, tunu Chiokike mmamma, nyawama a, nyee ele sno apna a, kaa, “Anu gweru, ka bu anö-eñni m.”

²³ O gweru okiko, tu mmamma o nyee be, kpakara nwornu nu rime a. ²⁴ O kanu be, “Ka bu onnarna m ke ogbanjo-eñni be nowusi kwnornu agida badnu. ²⁵ N'ezi me kanu anu, m jonwoma m manya

hi n'isisi vajni whuya rĩa rĩa tem dü n'òbochi me jònwo a ke ikne n'èli-eze Nda m.”

²⁶ Nga be gwnụkparu eri, be whoga zne nù Rugwu Olivu.

Jizọsi karu nù Pita

jogonahoru a

(*Mat 26:31-35; Luk 22:31-34; Jòn 13:36-38*)

²⁷ Jizọsi kanu be, “Kpakara anu jaagbakwo eso, kwnornu nu be gbaru a n'okwukwo nsọ, kaa,

‘M joogbu nye nooznu atnuru,
atnuru a jaagbakeme.’

²⁸ Kọvu nga me hiri n'enwu lizo, m jeebe anu osno zne Galili.”

²⁹ Pita kanu a, “O burubedi nu kpakara badnu gbakwo eso, kovu m jaagba eso.”

³⁰ Jizọsi kanu a, “N'ezi me naakanu i, n'abalị ka, nga okne ochichi náakwnana ekwna mgba lawuru, i jogonahoru m mgba eto.”

³¹ Kovu o kwusiri rikne k'agida kaa, “O buru nu o zi mkpa nu m joosno i nwu, m jogonahoru i rĩa rĩa.” Kpakara be kakwnornu kpm.

Jizọsi kperu okpukpe

nu Gesevani

(*Mat 26:36-46; Luk 22:39-46*)

³² Be vadu nu hne be kwu Gesevani, Jizọsi kanu ele sno apna a, “Anu daziri hna, me kpe okpukpe.” ³³ O kwuru Pita nu Jemisi nu Joni, o panizo o gbu a igbugbu nu o wute a nu mkpoma. ³⁴ O kanu be, “O noogbu m mkpoma m

igbugbu k'agida du enwu, anu dazigidne hna, se nse.”

³⁵ O znetu nu ruwhnu, dna kpu ruwhnu n'eli kpe okpukpe, ma ige awhnwhnu ka gawheru a, o buru nu o jeekwe omume. ³⁶ O kaa, “Papa, Nda m, i meli nhne dum, gwemenu m okiko awhnwhnu ka, kovu o buo nhne me pioru, kovu nhne i pioru.”

³⁷ O va whnu hne be neezni anyarna, o kanu Pita, “Saimoni, i neezni anyarna? I nwée rikne se nse otu otu-ige? ³⁸ Anu se nse, kpe okpukpe, o zi anu dnabna nu rime onurna. Enine ke badnu zi bekwu, kovu nu anọ-ehni zila rikne.”

³⁹ O zne kwno berere kpe okpukpe, nookwu otu oka wam. ⁴⁰ O yahna berere whnu ele sno apna a hne be neezni anyarna kwnornu nu anya be zi rinya, be máa nhne be jaasa a.

⁴¹ O va ke mgba eto, o kanu be, “Anu zi koriri neezni anyarna, noozukwa inwe? O kwna kpm, o dulam, be neegweru Nnwọ ke Badnu resi n'aka ele mmehie. ⁴² Anu lizo, ma a zne. Le nye neegweru m nyee zi ndundu.”

Be nwudnernu Jizọsi

(*Mat 26:47-56; Luk 22:47-53; Jòn 18:3-12*)

⁴³ Ngangam Jizọsi kpugwu oka wam n'onu, Judasi, otu nu rime nri nu badnu lawuru wam ele sno apna a varu, ya nu agida badnu ele ji amaogwnu nu okpiri hite nu hne ele risi ariohna nu ele zni iwu

ele Ju nı ele okno badnı zı va. ⁴⁴ Nye reru a nyenem be nhne elekema, kaa, “Nye ọbula ke me joosnutu ọnu nye wam bı ya, anı nwıgwu a, duru a zne.”

⁴⁵ Ngangam Judası varı, o znekwnusi Jizọsi, sukwu a, “Nye-zni-nhne.” O snutu a ọnu. ⁴⁶ Be tıkwasi Jizọsi aka, nwıgwusi a rikne. ⁴⁷ Otu n'ele gwuzogwu ndıdu mniọhiaru ama-ogwnu a, gbu nye izi nye risi ariọhna, bihala a nsni.

⁴⁸ Jizọsi kanı be, “Anı kpagwu ama-ogwnu nı okpiri whıya ọ nwıgwu m lele m bı m nye neemegidne iwu ẹli? ⁴⁹ Kpakara ọbochi me nı anı zı n'Oro Nsọ Chiokike hne me neezni anı nhne, anı nwıge m, kọvu kpakara nhne ka mernu ma nhne be gbarı n'okwukwo nsọ mezu.”

⁵⁰ Kpakara ele sno apna Jizọsi ghasarı a gbawhu.

⁵¹ Otu wikoro snogwu Jizọsi, nye ji iwo abọchna kpusni ẹhni a. Be nwıgwu a, ⁵² ọ siğbasi iwo abọchna a, gbarı ẹto gbawhu.

Jizọsi gwuzo nı ruwhnu ele eze-ikpe

(Mat 26:26,57-68; Luk 22:54,55,63-71; Jọn 18:13,14,19-24)

⁵³ Be duru Jizọsi znekwnusi nye risi ariọhna, kpakara ele risi ariọhna nı ele okno badnı nı ele zni iwu ele Ju gbakọru. ⁵⁴ Pita snornu a nı hne zı ikere, bna nı rime ederezi nye risi ariọhna, ọ daziri n'esilawuru ele nse, naanya bẹkwnu. ⁵⁵ Ele risi ariọhna nı kpakara ele

eze-ikpe pioru nhne be ji gbagidne Jizọsi akebne ma be gbu a, be piọhiala. ⁵⁶ Agıda ele badnı gbarı akebne aghalaghala gbagidne a, kọvu nı akebne be bıo otu.

⁵⁷ Agwna be lizọ, gba akebne aghalaghala gbagidne a, naakaa, ⁵⁸ “A nırnı hne ọ karı, ‘M jaakwnadna Oro Nsọ Chiokike ka be jiri aka wu, n'ọbochi ẹto m joowu Oro Nsọ berere ke be jıle aka wu.’ ” ⁵⁹ Kọvu nı akebne be dnakọtala.

⁶⁰ Nye risi ariọhna lizọru n'esilawuru be siķwa Jizọsi, kaa, “Ọ zı nhne i naasa? Kını bı akebne ka ele badnı ka naagbagidne i?”

⁶¹ Kọvu Jizọsi kpusnirnu ọnu, ọ zı nhne ọ sarı. Nye risi ariọhna siķwa kwno a, “Ọ bı jıwa bı Karaisi, Nnwọ Chiokike be gọziri ọgozi?”

⁶² Jizọsi kaa, “Ọ bı mawa, anı jọowhnu masi Nnwọ ke Badnı hne ọ dazi n'akarikwnunga Chiokike ke bı Dikne, naava masi n'erumeru oligwe.”

⁶³ Nye risi ariọhna dọwama iwo a, kaa, “Ndaa nhne a kwno noopio ele akebne berere? ⁶⁴ Anı nırnı okwulu wam o kwuru kwugidne Chiokike, kını bı echiche anı?”

Kpakara be marnı a ikpe ẹnwu, kaa, “O kwesiri ọ nwı ẹnwu.”

⁶⁵ Agwna be panizo ọ gbısi a ọnu-mini, nı o knesni a ruwhnu, nọogbo a aka, naakanı a, “Whnınu ai ọwhnurninya.” Ele nse

dɔnawhuru be Jizɔsi, nɔɔgbo aka.

Pita gɔnahoru Jizɔsi

(*Mat 26:69-75; Luk 22:56-62; Luk 18:15-18,25-27*)

⁶⁶ Nga Pita zı nı ederezi, otu nnwɔ oknornokno ele neeznenu nye risi ariɔhna izi varu. ⁶⁷ Nga ɔ whnɔrnu Pita naanya bɛkwnu, o le a anya, kaa, “Jı n’iwhuru i nı Jizɔsi nye Nazareti zı.”

⁶⁸ Kɔvu ɔ gɔru kaa, “M máam, m ghóhiala m nhne i naakaa.” Ɔ whɔga zne n’ɔnu-mgbo, okne ɔchichi kwna ɛkwna.

⁶⁹ Woknornokno wam whnı a, ɔ naakanı kwno ele gwuzo ndıdu, “Nwerukna ka bu otu nı rime be.” ⁷⁰ Pita gɔ kwno berere.

Nga ige matı whemernu ele gwuzo ndıdu kanı Pita berere, “N’ezi, i bu otu nı rime be, kwnornu nı i bu nye Galili.”

⁷¹ Ɔ panizo nɔɔgo ngugo, nɔɔdu risi, naakaa, “M máam nyerukna ka anı nookwu ɔka a.”

⁷² Ngangam, okne ɔchichi kwnarnı ɛkwna ke mgba lawuru. Pita chenwanya ikwu-ɔnu wam Jizɔsi kwunnu a, “Nga okne ɔchichi yáakwnana ɛkwna mgba lawuru, i jɔogonahoru m mgba ɛto.” Nga ɔ chenwanyarnı a, ɔ kwna ɛkwna.

15

Jizɔsi gwuzo nı ruwhnu Paıleti

(*Mat 27:1,2,11-14; Luk 23:1-5; Jɔn 18:28-38*)

¹ N’ɔnu ɔsisi, ele risi ariɔhna nı ele okno badnı nı ele zni iwu ele Ju nı kpakara ele eze-ikpe gbarı iznuznu, be kne Jizɔsi eriri, duru a zne, gweru a nyewhete n’aka Paıleti. ² Paıleti sıkwa a, “I bu eze ele Ju?”

Jizɔsi sarı a, “Owe! Jı n’iwhuru i karı kpam.”

³ Ele risi ariɔhna noobno a agıda nhne. ⁴ Paıleti sıkwa kwno a berere, “Ɔ zá nhne i naasa? Le agıda nhne be noobno i.”

⁵ Kɔvu Jizɔsi sála nhne ɔbula. Ka duru Paıleti ɛhni.

Be marnı Jizɔsi ikpe ɛnu

(*Mat 27:15-26; Luk 23:13-25; Jɔn 18:39---19:16*)

⁶ N’Iriri Ɔgawhe ɔbula Paıleti nɛsigbasinu be otu nye ikelu, nye be riɔru a. ⁷ Otu nye zı n’ikelu be nookwu Barabası nye zı n’ikelu ya nı ele lizɔru lısi ele risi ɔchichi ɔgwnu. O gburu badnı n’ɔgwnu wam.

⁸ Agıda ele badnı wam panizo nɔɔrio Paıleti ma o menu be lele kpa o ji neemenu be. ⁹ Paıleti sıkwaru be, “Anı piuru me sigbasinu anı eze ele Ju?” ¹⁰ Ɔ mahıari nı ele risi ariɔhna kwuyannı a Jizɔsi kwnornu ɔwho-anya.

¹¹ Kɔvu ele risi ariɔhna sigidnernu igbudu ele badnı wam be kaa ɔ sigbasinu be Barabası, ɔ búo Jizɔsi. ¹² Paıleti sıkwaru berere, “Ɔ bu kını nhne anı piuru me mee nye wam anı nookwu eze ele Ju?”

¹³ Be siwama okokoba berere, “Kpɔgidne a n’ɔgba.”

14 Paileti sika be, “Kini mernu? Kini bu nhne ojo ke o mernu?”

Be siwama okokoba ke kakwo, “Kpogidne a n’ogba.”

15 Kpa Paileti pioru o mee nhne jaaması agıda ele badnu wam, o sigbasinu be Barabası. Nga o pniakworu Jizosi nhne, o gweru a nyewhete be ma be kpogidne a n’ogba.

Ele ogwnu kpariri Jizosi

(Mat 27:27-31; Jon 19:2,3)

16 Ele ogwnu duru Jizosi bna n’obna nye ochichi. Be sukwukota kpakara odobiri ele ogwnu. 17 Be wosi a iwo naachna odno odno, be kpa okpu igwnu, kpusi a nu risi.

18 Be panizo neebekwu a, naakaa, “A bekwulem ji, Eze ele Ju.” 19 Be gweru isisi neeli a nu risi, n’ogbu a onu-mini, gbu mpnerne ochi n’eli, kponu a risi eli. 20 Nga be mekworu a nhne rumu, be tuma a iwo odno odno wam, wosi a kpakara iwo a. Be duru a zne ma be kpogidne a n’ogba.

Be kpogidneru Jizosi

n’ogba

(Mat 27:32-44; Luk 23:26-43; Jon 19:17-27)

21 Be sigidne otu nye neewhe ewhe, kanu a, o vuru ogba a. Nye ka bu Saımoni nye Sirini, nda Alekizanda nu Rufosi, hne o hi n’aznu mba naabnanya Jeruselem. 22 Be duru Jizosi zne nu hne be kwu Golugota, ke bu “Hne

Okpokoro Risi.” 23 Be nyega a manya be gwaru maa, kovu nu o nwona a. 24 Be kpogidne a n’ogba, ele ogwnu ke iwo a n’esilawuru be nga be vukworu ogbanuchi ke gesiri ke nye obula jeegwe. 25 O bu nu otnu-ige tolu* n’osisi nga be kpogidneru a n’ogba. 26 Be gbahıaru nhne be bnoynu a, “Eze ele Ju.” 27 Be kpogidneru ya nu ele rukna lawuru nooznu buznu n’olu ogba, otu badnu n’akarikwnunga a, nye ke berere n’akarita a. [28 Nhne be gbaru n’okwukwo nsọ mezuru ke karu, “Be gwnukotaruru ya n’ele aruru-eli.”]

29 Ele naagawhe naakaja a, neewhnuwhne risi be, naakaa, “Ngwanu! Ji nye jaakwnadna Oro Nso Chiokike, wu kwno a n’obochi eto. 30 Znohia ehni i, hi n’olu ogba hiedna.”

31 O bu ması kpa ele risi arıohna nu ele zni iwu ele Ju naakparı a n’esilawuru be, naakaa, “O znohiaru ele berere, o nwée rikne znohia ehni a. 32 Karaısi eze Izireli, hi n’olu ogba hiedna kitna, ma a whnu, kweru ması.”

Ele be kpogidneru be nu Jizosi n’olu ogba zi ması naakparı a.

Enwu Jizosi

(Mat 27:45-56; Luk 23:44-49; Jon 19:28-30)

33 Hite n’esilawuru iwh-nehnie,† ochichiri gbasnirni

* 15:25 otnu-ige tolu: okwukwo ke mbom kwuru ige awa ke eto

n’esilawuru iwhnehnie: okwukwo ke mbom kwuru ige awa isunu

otnu-ige ke eto: okwukwo ke mbom kwuru ige awa tolu

† 15:33

‡ 15:33

kpakara ẹli wam dụ n'ọtnu-ige ke ẹto.† 34 N'ọtnu-ige ke ẹto, Jizọsi jiri okne nkọli siwama, “Eloi, Eloi lama sabatani,” ke bu, “Chiokike m, Chiokike m, kini mernu i ghasaru m?”

35 Agwna ele gwuzogwu ndundu, nga be nuru a, be naakaa, “Bno nsni, o noosukwu Elaija.” 36 Otu nyenum gbaru ẹso, gweru manya gbaru ọka rusi sponji ke zi n'isisi nu rime a, nyee Jizọsi ma o nwo, kaa, “Gharu a, a lesi ma Elaija jaava o gwedna a n'ogba.”

37 Jizọsi gweru okne nkọli si okokoba, nwebime inwe.

38 Ikpe obnosni ke Oro Nso Chiokike gbawaru ẹbo hite n'olu dụ ẹli. 39 Nga nye risi ogwnu nechi otu riwhu ele ogwnu gwuzo ndundu kela ruwhnu hne o zi, whuru kpa o jiri kna inwe, o kaa, “N'ezi, nyerukna ka buru Nnwọ Chiokike.”

40 Ele rinya zi ikere nelekiri nhne neeme, agwna be bu Meri Magidalini, nu Meri nne Jemisi ke mati nu Josis, nu Salomi. 41 Ele ka snornu Jizọsi nga o zi nu Galili, ele neznenu a izi. Nu agida ele rinya berere ele snornu a va Jeruselem.

Be liri Jizosi

(Mat 27:57-61; Luk 23:50-56; Jon 19:38-42)

42 Nga o duru ogbednachi, hne o bu obochi ojknernu, ke bu obochi begwu Obochi Ozukwa Inwe osno, 43 Josefu nye Arimatiya varu, nye bu otu nu ele ikpe, bu masi nye

be nosobisinu, nye neese ẹli-eze Chiokike, nwerukna ka ji anya rikne zneknwusi Paleti rio a iznu Jizosi. 44 O gbagwojiri Paleti anya nu Jizosi nwunam. O sukwu nye risi ogwnu wam sikwa a ma o nwuna. 45 Nga o mahiaru n'onu nye risi ogwnu wam nu Jizosi nwunam, o kweru be vute Josefu iznu a. 46 Josefu zuya ikpe marnu mma, nga o vudnarnu iznu a, o whu a n'ikpe marnu mma wam, vubna a nu rime ilili ke be gwuharu nu rime rugwu. O gweru otu rugwu kpuni onu ilili wam. 47 Meri Magidalini, nu Meri nne Josis whuru hne o liri a.

16

Jizosi lizoru n'enwu

(Mat 28:1-8; Luk 24:1-12; Jon 20:1-10)

1 Nga Obochi Ozukwa Inwe wheru, Meri Magidalini nu Meri nne Jemisi, nu Salomi, zuyaru mono neeni eknarna oma zi odo n'odo ma be zne te iznu Jizosi mono. 2 N'onu osisi n'obochi mbom n'ikwezu, be znernu n'ilili a nga ehnam waru. 3 Be nookwurita n'ehni be, “Nyele jookpumeni ai rugwu wam n'onu ilili?” 4 Nga be lelizoru anya be whuru nu be vumenem rugwu wam. O zi rinya k'agida. 5 Be bna rime ilili whu wikoro dazigwu n'akarikwnunga, o wogwu awura abochna, ogwnu turu be.

6 O kanu be, “Ogwnu tuko anu. Anu noopio Jizosi nye

Nazarėti, nye be kpogidnenu n'ogba. O lizolam, o zila hna. Le hne be bitaru a. ⁷ Kovu anu la, kanu ele sno apna a nu Pita, 'O belem anu osno neezne Galili, anu jowhnu a pii, lele kpa o kanu anu.' "

⁸ Be whoga, hi n'ilili wam gbahala, ehni naama be ririri nu ogbagwoji anya jigwu be, o za nye be kanu nhne obula, kwnornu nu ogwnu notu be.

Jizosi mernu Meri Magidalini whnu a anya

(Mat 28:9,10; Jon 20:11-18)

[⁹ Nga Jizosi hiri n'enwu lizo n'onu osisi n'obochi mbom n'ikwezu, o beru osno gesi ehni a Meri Magidalini, nye o chihalaru renwu ojo esau nu rime a. ¹⁰ O zne kanu ele nu Jizosi dazigwu nu mbom hne be zi naagba mkpe, naakwna ekwna. ¹¹ Nga be nuru nu Jizosi zi budnu, nu ya n'iwuru a whuru a, be kwéle. ¹² Nga ka wheru, Jizosi mernu badnu lawuru whnu a n'ozizi berere nga be neezne aznu mba. ¹³ Be lahna zne kanu ele gwnanu, be kwéle nhne be kwuru masi. ¹⁴ Omekwo, Jizosi whuya iwhe hne nri nu otu badnu wam ele sno apna a zi neeri wiri. O bnanu be mbna kwnornu n'okwe ekwe be nu mkpoma osi rikne be, ke mernu be kwéle ikwu-onu ele whuru a nga o hiri n'enwu lizo. ¹⁵ O kanu be, "Anu zne nu kpakara owa kponu kpakara badnu okwo izi oma. ¹⁶ Nye kweruru, be wu a mini, bu nye be

joznohia a, nye ke kwéle, be jaama a ikpe. ¹⁷ Nhne elekema ele ka jooosno ele kweru, be jaachihala renwu ojo nu renhna m, be jookwu oka nu riro ikne zi odo n'odo. ¹⁸ Be jaachi agwo n'aka, o buru nu be nwó nhne obula ke jaakpaya enwu, o za nhne o jeeme be, be jootukwasi ele nriria aka, mee ehni buru be oma."

Jizosi laru n'oligwe (Luk 24:50-53; Ernu 1:9-11)

¹⁹ Nga Nyenwe ai Jizosi kwukwonnu be oka, be gwelizo a la n'oligwe, o daziri eli n'akarikwnunga Chiokike. ²⁰ Ele sno apna a whogaru nokpo okwo izi oma hne obula, Nyenwe ai noosno be, noru enu, neegesi nu ikwu-onu Chiokike bu ezi oka, hite n'enu ndu-ehni zi odo n'odo ke be noru.]

**Izi ọma lele kpa
Lukwu
gbaru a n'okwukwo
Nhne gbasiri
okwukwo ka**

Izi ọma lele kpa Lukwu gbaru a n'okwukwo neegesi Jizosi lele Nye Oznohia Izireli nu Nye Oznohia ke kpakara ele badnu zi n'owa. Lukwu gbaru nu Enine Nyenwe ai sukwuru Jizosi ma o zni "ele mboni izi ọma." Lukwu nye dibia snornu ele sno apna Jizosi n'izi ọma be znirni, ma Polu nye izi Jizosi. O sikhahiaru nhne n'onu ele whnurnu Jizosi nga o zi n'owa. Ka mernu o nwernu onu rikne o gbanu Tiofilosi okwukwo. Lukwu kwuru nhne gbasiri budnu Jizosi, hite n'omumu a, ige o bu wikoro, ọnu a, ẹnwu a, olizo n'ẹnwu tem du nga Jizosi laru oligwe.

Nhne zi n'okwukwo ka

Omumu Jizosi nu wikoro a (1:1--2:52)

Owuwu mini Jizosi nu ornurna a (3:1--4:13)

Enu Jizosi nu rime Galili (4:14--9:50)

Enu Jizosi nu apna nga o neezne Jeruselem (9:51--19:27)

Enu Jizosi nu rime Jeruselem (19:28--20:47)

Oka Jizosi kwuru gbasiri nhne ke jeeme nu ruwhnu (21:1-38)

Enwu Jizosi nu olizo n'ẹnwu a (22:1--24:53)

Nye gbaru okwukwo ka:
Lukwu nye dibia

Risi nhne o kwno gba a:
O gesi otnutnu zuru ozu gbasiri budnu nu ọnu Jizosi Karaisi, obirizi a n'ehni ele be neemegbu, nu oznohia ke ele buo ele Ju.

¹ Tiofilosi, agida ele badnu yisiri aka be n'ogba okwukwo gbasiri nhne be mernu n'esilawuru ai, ² lele kpa be nyernu ai n'aka a bita. Ele nyernu ai bu ele hiri n'opanizo gweru anya be whnu be, bu ru ele izi ikwu-ọnu Chiokike. ³ O bu ru ọma hne me snornu kpakara nhne nkari hite nu mbom, me gbanu i okwukwo nu ekere nu ekere, Tiofilosi zi igwugwu, ⁴ mee ma i mahia nu kpakara nhne be jiri ikwu-ọnu onu zni i bu nhne kwesiri okwnata mkpoma.

Omumu Joni Nye Wu Mini

⁵ N'ige Erudu bu eze Judiya, otu nye okwa ariohna zi, be kwu Zakaraya, ke hi n'oro Abija, nnwerne a bu Elizabeti nye hi n'ebnurnu Eroni. ⁶ Be lawuru bu ele ọma nu ruwhnu Chiokike, be naabita kpakara nhne Nyenwe ai nyernu n'iwu, be nwée ọru. ⁷ Kọnu nu be nwée nnwo, kwnornu nu Elizabeti bu nyerinya rekpa nnwo a mesnirni emesni. Be lawuru menem okno badnu.

⁸ Otu obochi, ige ele otu Zakaraya noornu ọnu, Zakaraya zi noornu ọnu nye ariohna nu ruwhnu Chiokike, ⁹ lele kpa ọnu ariohna jiri zi, o dnabarnu nu o bu ya

jookporne isensi n'Oro Nso Nyenwe aị. ¹⁰ Kpakara ele Ju neekpe okpukpe n'ederezi ige o ñookporne isensi.

¹¹ Enine izi Nyenwe aị mernu Zakaraya whnụ a anya hne o gwuzo n'akarikwnunga ojo ariohna hne be ñookporne isensi.

¹² Nga Zakaraya whnurnu a, mkpoma larụ a mini, ogwnu tumako a. ¹³ Enine izi wam kanụ a, “Ogwnu tuko i, Zakaraya, Chiokike nuna m okpukpe i. Elizabethi nnwerne i jomunu i nnwo rukna, ijookwu rewhna a Joni.

¹⁴ I jjonwudna, mkpoma joso masi i n'onu, agida ele badnu jeenwe snarnima kwnornu omumu a. ¹⁵ O jjobu nye kwu n'anya Nyenwe aị. O jjonwo manya mọbu nhne obula ke bna n'anya rịa rịa. Enine Nso Chiokike jeejihia nụ rime a, hite nụ rime ruwho nne a.

¹⁶ O jeeme agida ele Izireli hiehnakwnusi Nyenwe aị Chiokike be. ¹⁷ O jeezne nụ ruwhnu Nyenwe aị n'enine nụ rikne Elaija. O jeeme ele nda tuhnasna mkpoma hne rumu be zi, ma ele za noobno nsni bna n'apna akoniche ele oma, o jiknernu Nyenwe aị ele kwesiri a.”

¹⁸ Zakaraya sika enine izi wam, “Ndaa nhne me jeeji mahia ka? Le, me nū nnwerne m menem okno badnu k'agida.”

¹⁹ Enine izi wam saru a, “Mawa bu Gebureli, nye noogwuzo nū ruwhnu Chiokike. Chiokike ziyaru m

me kanu i oka ka nu o zni i izi oma ka. ²⁰ Le, i jaadna mgbu, i jeenwe rikne kwu oka tem du obochi kpakara nhne ka jeeme, kwnornu nū i kwéle ikwu-onu m ke jeemezu n'ige a.”

²¹ Ele badnu wam zi neese Zakaraya n'ederezi, be naari nhne kpayaru o gburu okwnu n'Oro Nso Chiokike. ²² Nga o whuyaru, o nwée rikne o kwunu be oka. Be mahia nū o whnurnu owhnurninya n'Oro Nso Chiokike, o neewhenu be aka, kovu o nwée rikne kwunu be oka.

²³ Nga ige ernu a zuru n'Oro Nso Chiokike, Zakaraya lahna oro a. ²⁴ Nga nhne ka mekworu, Elizabethi nnwerne a turu rime, o tugwa ehni a enwa isne nū rime oro. ²⁵ O kaa, “Ka bu nhne Nyenwe aị mennu m, o gesilem ruwhnu oma a, ma o kwnosnama iwhnerne m n'esilawuru ele badnu.”

Be kwuru oka gbasiri omumu Jizosi

²⁶ N'enwa isunu a,* Chiokike ziznenu enine izi Gebureli zne n'eli Nazarėti ke zi nū Galili, ²⁷ znekwnusi otu nnwo oknornokno máa nyerukna be kwu Meri, nye Josefu ke hi n'ebnurnu Devidi kweru o lu. ²⁸ Enine izi wam zne hne o zi, kaa, “M bekwulem o, ji nye Nyenwe aị dagwunu, i bu nye owa oma.”

²⁹ Mkpoma laru Meri mini nga o nurnu ikwu-onu a, o naagbadi nū mkpoma a okpa

* 1:26 Ka bu kpa Elizabethi turu rime.

ibekwu ke nụ kpa. ³⁰ Kọvu enine izi wam kanụ a, “Meri, ogwnu túko ì, Chiokike menu i oru k'agida. ³¹ Ì jọotu rime, mụhia nnwọ rukna, ì jookwu a Jizọsi. ³² Ọ jọobu nye kwu, be jookwu a Nnwọ Nye Kakwo Nhne Dum Olu. Nyenwe aì Chiokike jeenye a ngadna eze nda a, Devidi. ³³ Ọ jaachì ọro Jekọpu tim tọm, ẹli-eze a jóokwo okwo.”

³⁴ Meri sarụ enine izi wam, “Ndaa kpa be jeeme nhne ka, hne me máa nyerukna?”

³⁵ Enine izi wam sarụ a, “Enine Nsọ jaadnakwasì ì, iknernema ke Nye Kakwo Nhne Dum Olu jookpusni i. Be jookwu nnwọ wam zì nsọ ke ì jọomu Nnwọ Chiokike. ³⁶ Le, Ẹlizabeti nwene i rinya zì rime ọmumu n'okno badnụ a, ọ bụ nye be nookwu nnwerne nwée nnwọ, ka bụ ẹnwa isunu a. ³⁷ Ọ zá nhne nyịrni Chiokike.”

³⁸ Meri sarụ, “Le, m bụ m nnwọ izi ke Nyenwe aì, o menu m lele kpa i kwuru.” Enine izi wam gharụ a la.

*Meri znernu o lekasi
Elizabethi*

³⁹ Ige wam, Meri jiknernu wara wara zne n'otu ẹli rugwu ke zì nụ Judiya. ⁴⁰ Ọ bna n'oro Zakaraya bekwusi Ẹlizabeti. ⁴¹ Nga Ẹlizabeti nurnu ibekwu Meri, nnwọ zì a nụ ruwho wulizoru olu. Enine Nsọ jipiyaru Ẹlizabeti. ⁴² O gweru okne nkọli kwu ọka kaa, “Ì bụ nye ọwa ọma n'esilawuru ele rinya, nnwọ ke ì jọomu bụ masì nye ọwa ọma. ⁴³ M bụ m nye ruwhnu

ọma nụ nne ke Nyenwe m jaava lekasi m. ⁴⁴ Kwnornu nụ kpa me nurnu ibekwu ì, nnwọ zì m nụ ruwho wulizoru olu nụ snarnima. ⁴⁵ Ì bụ nye ọwa ọma kwnornu nụ ì kweru nhne Nyenwe aì kwuru nụ o jeemezu a.”

Meri gwnurnu eri ojija

⁴⁶ Meri kaa,

“Mkpoma m ja Nyenwe aì,

⁴⁷ ovu m nnonwudna ọnwudna kwnornu nụ Chiokike Nye Ọznohia m,

⁴⁸ kwnornu nụ o chenwan-yarnụ

nnwọ izi a ovu hieru ẹli.

Hite nụ kịna kpakara ele ebiri jookwu m nye ọwa ọma,

⁴⁹ kwnornu nụ Chiokike Nye bụ Dikne mennu m nhne hna ezi, rewhna a zì nsọ.

⁵⁰ Chiokike nọdonu ele nọotu ogwnu a obirizi,

hite n'otu ebiri dụ ebiri berere.

⁵¹ O ji aka dikne a mee nhne hna ezi,

ọ chisaru kpakara ele oknomokno nụ kpakara mmuma be.

⁵² O gwednarnụ ele eze nụ ngadna eze be,

o gwelizọru ele ovu hieru ẹli.

⁵³ O nyejilem ele wiri nọogwnu ruwho,

kọvu ọ gbataru ele eze aka.

⁵⁴ O yinu nye izi a Izireli aka, ọ chenwanyarnụ ọ donu a obirizi,

55 ke o kweru Ebereham nū
 ẹbnurnu a mkwna tim
 tòm,
 lele kpa ọ kanu ele nda
 aị.”

56 Meri daziri n'oro Elizabethi
 ẹnwa ẹto, lahna ọro a.

Ọmumu Jóni Nye Wụ Mini

57 Ige ọmumu nnwọ Elizabethi
 ẹuru, ọ mụhia nnwọ rukna.

58 Ele agbatibi† a nū rumu
 nwene a nurnu nū Nyenwe
 aị ọnnu a obirizi k'agịda, be
 snornu a nwudna.

59 Ọ dū n'ọbochi ẹsato, be
 varu ọ kpa nnwọ wam nka.
 Be noopio ọ jita a rẹwhna Za-
 karaya ma ọ buru ogbo nda
 a, 60 kovu nne a karu, “Ọza,
 rẹwhna a bu Jóni.”

61 Be kanu a, “Ọ zá nye
 naaza rẹwhna ka n'esilawuru
 ele ke i.”

62 Be whenu nda a aka,
 jikwa a rẹwhna be jookwu
 nnwọ wam. 63 Ọ kaa be
 nyee a nhne ọgba ọkwukwo,
 ọ gbagwojuru be anya nga
 ọ gbasiri, “Rẹwhna a bu
 Jóni.” 64 Ngangam, ọnu a
 kpumernu, riro a tọma, o
 bete nookwu ọka, naaznari
 Chiokike. 65 Ogwu turu
 kpakara ele agbatibi be, be
 wheke ọnutnu ka kpakara ẹli
 rugwu Judiya. 66 Nye ọbula
 ke nurnu a zi nechenwu, be
 neesikwa, “Ọkpa badnu kini
 bu nhne nnwọ ka jọbu?”
 Kwnornu nū be whnurnu nū
 aka Nyenwe aị zi n'ẹhni a.

*Zakaraya gwnurnu
 eri ojija*

67 Enine Nso jipiyaru Za-
 karaya nda Jóni, ọ whnu
 ọwhnurninya, kaa,

68 “Ojija zinu Nyenwe aị,
 Chiokike ke Izireli,
 kwnornu nū o lekasiri
 ma ọ gbahia ele ke a.

69 O gweyaru nye dikne
 jọznohia aị
 hite n'oro nnwọ izi a Dev-
 idi,

70 lele kpa o kwuru hite n'onu
 ele ọwhnurninya a zi nsọ
 agịda ige wheru ewhe.

71 Ọ jọznohia aị hite
 n'aka kpakara ele sno
 aị irno.

72 Ọ ọnnu ele nda aị obirizi,
 o chenwanyarnu ọgba-
 njọ-ẹhni nsọ a.

73 O kwesiri Ebereham nda aị
 mkwna rikne,

74 ọ dọhia aị n'aka ele irno aị,
 ma a kpenu aị n'énwe og-
 wnu,

75 ma a ziri nsọ nū ele mee
 mma nū ruwhnu a
 kpakara budnu aị.

76 Ji, nnwọ m matị, be jookwu
 i nye ọwhnurninya ke
 Nye Kakwo Nhne Dum
 Olu,
 kwnornu nū i jeezne
 nū ruwhnu Nyenwe
 aị neemekwatanu a
 apna.

77 I jeeme ele ke a mahia
 ọznohia,
 hite n'ogbarunu be mme-
 hie be.

78 Hite n'obirizi nū ovu ọma ke
 Chiokike aị,
 o jeeme ẹnam nọomukwasi
 aị hite n'oligwe,

† 1:58 agbatibi: ele ya nū a wuta ndundu

79 iwhne jomukwasi ele zi
n'ochichiri
nu ele zi n'oyinyo ke
enwu,
noodumako ochi ai
n'apna udno.”

80 Nnwọ wam nooso oso,
gbasi rikne nu enine, o wu
n'eli-ikpa tem du nga be gesiri
a ele Izireli.

2

Omumu Jizosi (Mat 1:18-25)

1 N'ige wam, eze Siza
Ogositosi yiri iwu be gbasị
rewhna kpakara ele wu n'eli
ele Rom nechi n'okwukwo.

2 (Ka bu ogba rewhna
n'okwukwo ke mbom nga
Kwirinosisi bu nye nechi
Siriya.) 3 Nye obula la n'eli a
zne gba rewhna n'okwukwo.

4 Josefu hiri n'eli Nazareti
ke zi nu Galili zne Betilehem
nu Judiya, eli be murnu
Devidi, kwnornu nu o hi
n'eburnu oro Devidi. 5 O
znernu ma be gbasị rewhna
ya nu Meri n'okwukwo, bu
nwerinya o kweru nu o joolu,
nye zi rime omumu. 6 Nga be zi
nu Betilehem, ige Meri jomu
nnwọ duru. 7 O mụhia oziri
nnwọ rukna a, o whu a n'ikpe
nute a nu rime nhne be
biganu anohia wiri, kwnornu
nu o za oro zinu be n'oro ele
izne.

*Ele nooznu atnurnu
nu ele enine izi*

8 Ele nooznu atnurnu zi
n'eli wam nu rime ohia neese
atnurnu be n'abali. 9 Enine izi

Nyenwe ai mernu be whnu
a anya, igwugwu Nyenwe
ai mukwasiri be, ogwnu turu
be k'agida. 10 Kovu enine
izi wam kanu be, “Ogwnu
tuko anu. Anu bno nsni, m
gweyanu m anu izi oma ke
snarnima ke jaazinu kpakara
ele badnu. 11 Tnawa, n'eli
Devidi be murnu anu Nye
Oznohia, Kara isi Nyenwe ai.*

12 Ka bu nhne anu jeeji mahia
a, anu jowhnu nnwọ ikne be
whuru n'ikpe nute nu rime
nhne be biganu anohia wiri.”

13 Ngangam, agida ele enine
izi whuyaru snornu enine izi
wam naaznarni Chiokike,
naakaa,

14 “Oson'anya dum buru
ke Chiokike nu hne
kakwo n'olu,
udno ziri n'owa n'esilawuru
ele nhne be naamasị
a.”

15 Nga ele enine izi wam
lahnarnu oligwe, ele nooznu
atnurnu wam kanu ehni
be, “Anu va ma a zne
Betilehem whnu nhne mernu
ke Nyenwe ai kannu ai.”

16 Be gweru eso gweru izne
zne whnu Meri nu Josefu, nu
nnwọ ikne wam be nuteru nu
rime nhne be biganu anohia
wiri. 17 Nga be whurnu
a, be tnusa nhne enine izi
kwuru gbasiri nnwọ ikne ka.
18 O duru kpakara ele nurnu
nhne ele nooznu atnurnu
wam kwuru ehni. 19 Kovu
Meri bitaru kpakara nhne ka
nu mkpoma a, neechinwu a.
20 Ele nooznu atnurnu wam
lahnarnu, noogwnu eri, naaja

* 2:11 Kara isi: Kara isi bu Nye Oznohia wam Chiokike kweru mkwna o ziya.

Chiokike kwnornu nū nhne be nūrnū, whnū masi lele kpa enine izi wam kanū be.

Be jiri Jizōsi rewhna

²¹ N'obochi ɛsato, be va ọ kpa nnwọ wam nka, be jita rewhna a Jizōsi, bụ rewhna enine izi wam kwuru a sụ be tūru rime a.

Be kwubnarnu Jizōsi

Oro Nsọ Chiokike

²² Ige dūru ma Josefu nū Meri mee ma be ziri richna lele kpa Iwu Mozizi kwuru, be kwuru nnwọ wam zne Jeruselem, chete a nū ruwhnu Nyenwe aị. ²³ Lele kpa be gbarū a n'iwu Nyenwe aị, "Be jaabitānu Nyenwe aị nnwọ rukna obula be beru ọso mụ nsọ." ²⁴ Be kwa ariohna lele kpa iwu Nyenwe aị kwuru, "Nduru lawūru mōbu rumu weresi lawūru."

²⁵ Otu nwerukna zị nū Jeruselem, nye rewhna a bụ Simiōni, nye mee mma, nye nọtū ogwnu Chiokike. Ọ bụ nye neese ọznohia ke Izireli, Enine Nsọ zị n'ehni a. ²⁶ Enine Nsọ kannū a nū ọ jōonwu ɛnwu tem ọ whnū Karaisi Nyenwe aị. ²⁷ Enine Nsọ duru a zne n'Oro Nsọ Chiokike nga ele mūrnu Jizōsi varū o menu a lele kpa Iwu Mozizi kwuru.

²⁸ Simiōni kwuru nnwọ wam n'aka a, znarni Chiokike, kaa, ²⁹ "Nyenwe m, kweru ma nnwọ izi i la n'udno, lele kpa i kweru m mkwnā,

³⁰ kwnornu nū anya m whnūnam ọznohia i,

³¹ ke i bikwataru n'anya kpakara ele badnū,

³² iwhne ke jookpume nhne gbasiri i nyee ele bụo ele Ju, nū igwugwu ke ele ke i Izireli."

³³ Nhne be kwuru gbasiri nnwọ ikne ka duru nda a nū nne a ɛhni. ³⁴ Simiōni ọzi be, kanū Meri, nne a, "Nnwọ ka jōoburu nhne jaakpahia ọdidna nū olizo agida badnū n'Izireli, būru masi nhne elekema be jookwu ọka megidne. ³⁵ O jookpume echiche agida ele badnū. Kọvu nhne igbugbu jōoduwa mkpoma i lele ama-ogwnu."

³⁶ Otu nwerinya ọwhnurninya zị, nye rewhna a bụ Ana, adna Fanūeli, ke hi n'ɛbnurnu Asa whūya. Nwerinya ka nū nzi a wuru awha ɛsau kpọi, ³⁷ kọvu ọ menem okno badnū ke gbarū nri awha ɛsato nū ɛno, ọ bụ nnwerne nzi a nwūrnu ọnwu. Ọ zá nọowhoga n'Oro Nsọ Chiokike iwhnehnē nū abali, ọ zị neekpe okpukpe, noovu ọnu. ³⁸ Ọ bnanyarnū n'ige wam, ọ tūnu Chiokike mmamma, kwu ọka gbasiri nnwọ ikne wam, kanū kpakara ele neese ọgbahia ke Jeruselem.

Be kwuru Jizōsi lahna Nazareti

³⁹ Nga Josefu nū Meri mekworu kpakara nhne iwu Nyenwe aị kwuru, be lahna Galili zne ɛli ke be, Nazareti. ⁴⁰ Watakiri wam nooso, gbasiri rikne, akoniche jihiaru nū rime a, oru Chiokike zị masi a n'ehni.

*Wikoro Jizōsi zị
n'Oro Nso Chiokike*

41 Ele mụrnu a neezne Jeruselem kpakara awha n'Iriri Oḡawhe.† 42 Nga Jizōsi gbarū nri nū awha lawūru, be zne Iriri Oḡawhe lele kpa be mesị. 43 Nga be mekworu Iriri wam, be bete o lahna oḡo be, kovu wikoro Jizōsi daziri nū Jeruselem, kovu ele mụrnu a máa. 44 Be neeche nū o zị n'igbudu badnū, be zne izne otu obochi, be noopio a n'esilawūru ele enyi be nū rumu nwene be. 45 Nga be whnūna a, be hiehna nū Jeruselem noopio a. 46 N'obochi ke eto, be whnū a n'Oro Nso Chiokike, hne o dazị n'esilawūru ele zni iwu ele Ju, noobno nsni nhne be nookwu, n̄esikwa be ajiji. 47 Kpakara ele mụrnu ikwu-ḡonu a nū akọ zị nū nhne o sarū be, o duru be eḡni. 48 Nga ele mụrnu a whnūrnu a, o du be eḡni, nne a kanū a, “Nnwọ m, k̄ini kpayarū i jiri mee me nū nda i kpa? Me nū nda i ji anya-mini noopio i.”

49 O s̄ikwa be, “K̄ini kpayarū anū noopio m? Anū máa nū m j̄ornu eḡnu Nda m?” 50 Kovu be ḡh̄oyage nhne o kannū be.

51 Jizōsi snornu be la Nazareti, noobnonu be nsni. Kovu nne a b̄itaru kpakara nhne ka nū mkp̄oma a. 52 Jizōsi nooso n'ak̄oniche nū dimkpa, neenwe oru nū ruwhnu badnū nū Chiokike.

3

*Ikwu-ḡonu J̄oni
Nye Wū Mini*

(Mat 3:1-12; Mak 1:1-8; J̄on 1:19-28)

1 N'awha ke nri nū isne ke oḡhichi Taberōsi Siza, nga P̄ontiosi Pāleteti n̄echi Judiya, nga Er̄odu n̄echi Galili, nwene a rukna Filipu n̄echi Ituria nū Tirakoni-tisi, Lisanasi n̄echi Abilini, 2 Anasi nū Kayafasi b̄u ele risi arīohna, ige wam ikwu-ḡonu Chiokike d̄uru J̄oni, nnwọ Zakaraya nsni n'eli-ikpa. 3 O zne nū kpakara eli ke zị Osimini J̄odani gburugburu, n̄okpo okwo naakaa ele badnū t̄uhnasna mkp̄oma ma be wū be mini, ma Chiokike gbarūnu be mmehie. 4 Lele kpa be gbarū a n'okwukwo ns̄o hite n'ḡonu Azaya nye owhnurninya, kaa, “Akp̄iri otu badnū n̄okpo okwo n'eli-ikpa, anū mekwata apna Nyenwe a, anū mee apna a sni asni.

5 Be jeemesni kpakara ngwulangwu, be jaakwnadna kpakara rugwu nū rugwu mat̄i. Kpakara apna zị mgbah̄irigodo jaasni asni, kpakara apna zị ndagwurugwu jaazị snam.

6 Kpakara ele badnū j̄owhnu oḡnohia Chiokike.”

7 J̄oni kanū igbudu badnū n̄owhokwnusi a ma o wū be mini, “Anū ebnurnu

† 2:41 Iriri Oḡawhe: Iriri Oḡawhe b̄u ige ele Ju neechenwanya nga Chiokike d̄ohiaru be n'ohi n'aka ele Ijipiti. Okwnehala 12:1-27; Ditaronomi 16:1-8.

agwo, nyele kannu anu gbanahoru ovu owe ehni Chiokike ke naava? ⁸ Anu minya mkpuru ke neegesi nu anu tuhnasarnu mkpoma. Anu kaa nu Eberham bu nda anu. Kwnornu me kanu anu ezi oka, Chiokike nwernu rikne mee kpakara akaworugwu ka gho rumu Eberham. ⁹ Be bitalam ehni gwe n'ikwnu kpakara isisi, isisi obula ke minyala mkpuru oma, be joogbudna a, tubna nu rime bekwnu."

¹⁰ Ele badnu wam sikwa a, "Kini bu nhne a jeeme?"

¹¹ Joni saru be, "Nye nwernu iwo lawuru, o kesi nye nwée otu, nye nwernu wiri, mee masi kpa."

¹² Ele ona ntụ varu ma Joni wu be mini, be sikwa a, "Nye-zni-nhne, kini bu nhne a jeeme?"

¹³ Joni saru be, "Anu nahia ele badnu iwai kakwo kpa be nyernu anu iwu."

¹⁴ Ele ogwnu sikwa a, "Kini bu nhne a jeeme?"

O kanu be, "Anu mee ele badnu nhne rikne, mōbu bno ele badnu nhne aghalaghala, ogwo ernu anu ji anu ruwho."

¹⁵ Ele badnu neele anya nu Joni bu Karaisi. ¹⁶ Joni kanu be, "M ji m mini wu anu mini, kovu nu nye kakwo m rikne vawa, nye me kwésile o whudnahie toma eriri okoro-ochi a lawuru. Nye wam jeeji Enine Nso nu bekwnu wu anu mini. ¹⁷ Nye nhne owhusna ikpa zi n'aka a, o jowhusna

ikpa a nkari, chibna ikpa a n'obna, kovu o jeeji bekwnu chni ehni kporne ruznurnuznu ikpa." ¹⁸ Joni ji agida ikwu-onu zi ichne ichne zni izi oma, naariasno be tuhnasna mkpoma.

¹⁹ Kovu nu Joni bigboru Eze Erudu kwnornu Erodiasi nnwerne nwene a, nu agida nhne ojo berere ke Erudu mernu. ²⁰ Erudu tukwasiri n'olu nhne ojo ka, nga o yisiri Joni ikelu.

Owuwu mini Jizosi

(Mat 3:13-17; Mak 1:9-11)

²¹ Nga Joni wukparu ele badnu mini, o wuru Jizosi mini masi.* Nga Jizosi neekpe okpukpe, oligwe kpumernu. ²² Enine Nso whekwasiri a lele nduru, otu akpiri hiri n'oligwe dna kaa, "Ji bu Nnwō m, me whnurnu n'anya, nhne i masiri m."

Osnusno omumu Jizosi

(Mat 1:1-17)

²³ Nga Jizosi gbaru nri awha eto, o panizo ernu izi oma a, ele badnu naari nu o bu nnwō Josefu,

nnwō Hili, ²⁴ nnwō Matati,
nnwō Livaị, nnwō Meliki,

nnwō Janai, nnwō Josefu,

²⁵ nnwō Matatayasi,
nnwō Emosi,

nnwō Nahum, nnwō Esili,
nnwō Nagai, ²⁶ nnwō

Matị,
nnwō Matatayasi, nnwō

Semeni,
nnwō Joseki, nnwō Joda,

²⁷ nnwō Jonani, nnwō Resa,

* 3:21 Nhne ka mernu tutu Erudu yisiri Joni n'ikelu.

nnwọ Zerubabeli, nnwọ
 Seateli,
 nnwọ Neri,²⁸ nnwọ Meliki,
 nnwọ Adi, nnwọ Kosam,
 nnwọ Elimadam, nnwọ Er,
²⁹ nnwọ Josua, nnwọ
 Eleza,
 nnwọ Jorim, nnwọ Matati,
 nnwọ Livai,³⁰ nnwọ
 Simiṣi,
 nnwọ Juda, nnwọ Josefu,
 nnwọ Jonam, nnwọ
 Eliakim,
³¹ nnwọ Mela, nnwọ Mena,
 nnwọ Matata, nnwọ
 Natani,
 nnwọ Devidi,³² nnwọ Jesi,
 nnwọ Obedi, nnwọ
 Boazi,
 nnwọ Salimoni, nnwọ Nasoni,
³³ nnwọ Aminadabu,
 nnwọ Ram,
 nnwọ Hezirṣi, nnwọ Pẹrezi,
 nnwọ Juda,³⁴ nnwọ
 Jekṣu,
 nnwọ Aziki, nnwọ Eber-
 ham,
 nnwọ Tera, nnwọ Nahṣ,
³⁵ nnwọ Sẹrugi, nnwọ Ru,
 nnwọ Pẹlegi, nnwọ Ebe,
 nnwọ Sẹla,³⁶ nnwọ Kaiṣnani,
 nnwọ Afazadi, nnwọ
 Sẹm,
 nnwọ Noa, nnwọ Lamẹki,
³⁷ nnwọ Metusela, nnwọ
 Inoku,
 nnwọ Jarẹdi, nnwọ Maha-
 lalẹli,
 nnwọ Kaiṣnani,³⁸ nnwọ
 Enṣi,
 nnwọ Sẹti, nnwọ Adam,
 nnwọ Chiokike.

4

Ornurna Jizṣi
(Mat 4:1-11; Mak 1:12,13)

¹ Enine Nsṣ jihṣaru nṣ rime
 Jizṣi nga o hiri nṣ Osimini
 Jṣdani hiehna, Enine Nsṣ
 duru a zne n'ẹli-ikpa. ² O
 zi n'ẹli-ikpa nri ṣbochi ẹno,
 Ekwensu naarna a ṣrnurna, ṣ
 zá nhne o riri kpakara ṣbochi
 wam, omekwo, wiri gwnṣrnu
 a.

³ Ekwensu kanṣ a, “O bṣru
 nṣ i bṣ Nnwṣ Chiokike, kanṣ
 akaworugwu ka ṣ ghṣ brẹdi.”

⁴ Jizṣi sarṣ a, “Be gbarṣ
 a n'ṣkwukwo nsṣ, kaa, ‘O búo
 brẹdi bṣ nhne badnṣ kpṣi
 jeeri ziri bṣdnu.’ ”

⁵ Ekwensu duru a pnezne
 n'olu rugwu gerisi a kpakara
 ẹli-eze k'ṣwa n'ige mati. ⁶ O
 kanṣ a, “M jeenye i kpakara
 rikne ka nṣ igwugwu be,
 kwnornu nṣ be nyernu m be,
 m jeenye a nye ṣbula masṣri
 m. ⁷ O bṣru nṣ i jṣokponu m
 risi ẹli, kpakara a jṣobu ke i.”

⁸ Jizṣi sarṣ a, “Be gbarṣ
 a n'ṣkwukwo nsṣ, kaa, ‘I
 jṣokponu Nyenwe i, Chiokike
 i risi ẹli, ṣ bṣ ya kpṣi bṣ nye i
 jeekpenu.’ ”

⁹ Ekwensu duru a zne nṣ
 Jeruselem, mee o gwuzoru
 n'olu tṣwa Oro Nsṣ Chiokike,
 kanṣ a, “O bṣru nṣ i bṣ Nnwṣ
 Chiokike, gbṣdna ẹhni i n'ẹli
 hna. ¹⁰ Be gbarṣ a n'ṣkwukwo
 nsṣ, kaa,
 ‘O jeenye ele enine izi a iwu
 gbasṣri i

ma be chekwata i nkari.

¹¹ Be jeegheru i n'aka be,

ma i gharṣ ṣ kpṣi i ṣchi
 nṣ rugwu.’ ”

¹² Jizṣi sarṣ a, “Be gbak-
 wnornu a n'ṣkwukwo nsṣ,

kaa, 'Irná Nyenwe i, Chiokike i Ọrnurna.' ”

¹³ Nga Ekwensu rnakworu a ọrnurna, ọ gharu a ige mati.

Jizosi panizoru ẹnu a

(Mat 4:12,17; Mak 1:14,15)

¹⁴ Jizosi lahna Galili nu rikne Enine Nso, be tnuṣi ọtnutnu a kpakara ọhna.

¹⁵ O zni nhne kpakara n'oro ọgbako ele Ju, kpakara ele badnu naaznarni a.

Be juru Jizosi nu Nazareti

(Mat 13:53-58; Mak 6:1-6)

¹⁶ Jizosi zne nu Nazareti hne o soru, ọ bna n'oro ọgbako ele Ju n'Ọbochi Ozukwa Inwe ele Ju lele kpa o mesi, o lizo ma ọ gwnu ọkwukwo nso.

¹⁷ Be nyee a ọkwukwo Azaya nye ọwhnurninya, o kpume a whnu hne be gbaru,

¹⁸ “Enine Nso Nyenwe ai zi n'ehni m,

kwnornu nu Chiokike ai teru m mono,

o zni ele mboni izi oma.

O ziyaru m ọ kpọ okwo ọgbahia ele zi n'oro ikelu,

mee ele isni whnurnu osno, nu ọ dohia ele be neemegbu,

¹⁹ nu ọ kpọ okwo awha Nyenwe ai jọoznohia ele ke a.”

²⁰ O kpusni ọkwukwo wam nyehnata nye neezne izi, daziri eli. Kpakara ele zi n'oro ọgbako ele Ju legidne a anya.

²¹ O panizo naakanu be, “Be mezuru nhne ọkwukwo nso kwuru n'anya anu tna.”

²² Kpakara ele badnu kwuru a oka oma, ikwu-onu oma a duru agida be ehni, be neesikwa, “Ka o buo nnwo Josefu?”

²³ Jizosi kanu be, “N'ezini anu jootnunu m elulu ka, 'Wodibia digba ehni i, kpakara nhne a nurnu i mernu nu n'eli Kapanom, mee be hna n'eli i.' ”

²⁴ “Me kanu anu ezi oka, nye ọwhnurninya nwée oso anya n'eli a. ²⁵ Kovu me kanu anu, agida ele nnwerne nzi be nwurnu zi n'eli Izireli n'ige Elaija, nga Chiokike mesnirni oligwe, mini zoge awha eto nu enwa isunu, ke kpaharu okne okwnunyo dnarnu nu kpakara eli. ²⁶ Be ziznege Elaija znekwnusi nye obula nu rime be, okwolem otu nnwerne nzi a nwurnu ke zi nu Zerefati* ke zi ndundu Saidoni. ²⁷ Agida ele nchnichna zi masi n'eli Izireli n'ige Elisia nye ọwhnurninya, ọ za nye be mernu ọ ziri richna, okwolem Nemani nye Siriya.”

²⁸ Onuma jiharu kpakara ele zi n'oro ọgbako ele Ju mkpoma nga be nurnu nhne ka. ²⁹ Be lizo, chihala a n'eli be, duru a zne n'onu rugwu hne be wukwasiri eli be ma be kwnadna a n'eli. ³⁰ Kovu o hiri n'esilawuru be whoga.

Jizosi chihalaru renwu ojo

(Mak 1:21-28)

³¹ Jizosi zne Kapanom n'eli Galili, n'Ọbochi Ozukwa Inwe neezni ele badnu nhne. ³² Ehni duru be nu nhne o neezni, kwnornu nu o neezni

* 4:26 Zerefati: Ka buo eli Izireli.

nhne lele nye nwernu rikne n'aka Chiokike.

³³ Otu nwerukna ke reñwu ojo nwugwu zị n'oro ọgbako ele Ju wam, o gweru okne nkọli si lulo, ³⁴ “Kini bu nhne ai nu ji nwekogwu, Jizosi nye Nazareti? I varu ma i gbumekwo ai? M maam nye i bu, i bu nye nsọ ke Chiokike.”

³⁵ Jizosi bigboru a, kanu a, “Kpusni onu i, hi nu rime a whuya.” Reñwu ojo wam vudna a n'eli nu ruwhnu ele badnu wam, hi nu rime a whuya, o mekasila a nhne.

³⁶ O duru kpakara ele badnu ehni, be neesikwarita ibne be, “Ka bu iznizni kini? Nwerukna ka nwernu rikne o ji notunu reñwu ojo oka, be whuya masi.” ³⁷ Otutnu gbasiri a gbasaru kpakara eli zi be gburugburu.

Jizosi gworu ele badnu

(*Mat 8:14-17; Mak 1:29-34*)

³⁸ Jizosi hi n'oro ọgbako ele Ju wam whuya, bna n'oro Saimoni. Nne nnwerne Saimoni naaria ehni orne bekwnu, be riasno Jizosi o yinu a aka. ³⁹ O zne gwuzoru nu ngeri okpata a, bigbo ehni orne bekwnu wam, o sigbasi a. O lizo ngangam neeznenu be izi.

⁴⁰ Nga eñnam dnarnu, be kwuyanu Jizosi kpakara ele naaria ehni igbugbu zi odo n'odo, o tukwasi be aka a otu otu, gwọ kpakara be. ⁴¹ Reñwu ojo hi nu rime agida ele badnu whuya, neesi lulo. “Ji bu Nnwọ Chiokike.”

Kovu Jizosi bigboru be, o kwéle be kwu oka, kwnornu

nu be magwu nu ya bu Karaisi wam.

*Jizosi znirni izi oma
n'oro ọgbako ele Ju
(Mak 1:35-39)*

⁴² Nga chi boru, o zne nu hne koru owu. Ele badnu noopio a, nga be piohiaru a, be kwéle o gharu be whoga. ⁴³ Kovu Jizosi kanu be, “M jeezne n'eli ele ke berere zni be izi oma eli-eze Chiokike, kwnornu nu ka bu nhne Chiokike kwno ziya m.”

⁴⁴ O neezni izi oma nu kpakara oro ọgbako ele Ju zi nu rime Judiya.

5

Ele mbom sno apna Jizosi

(*Mat 4:18-22; Mak 1:16-20*)

¹ Otu obochi Jizosi gwuzo nu ngeri Osimini Genezareti, agida ele badnu naadnagidne a, nonu ikwu-onu Chiokike. ² O whnu ọgbo lawuru zi nu ngeri mini, ele noogbu aznu whogaru nu rime be nosnu igbo be. ³ Jizosi bna n'otu ọgbo ke bu keru Saimoni, kanu a o nubna mati nu rime mini, o daziri eli nu rime ọgbo wam neezni ele badnu nhne.

⁴ Nga o znikworu nhne, o kanu Saimoni, “Nubna ọgbo nu rime mini wusi igbo i, gbu aznu.”

⁵ Saimoni saru a, “Nda-ai-kwu, a doligburu ehni a n'ernu kpakara abali ka, o zia nhne obula a gburu, kovu kwnornu nu ikwu-onu i, m jowusi igbo.”

⁶ Nga be wusiri igbo, be gbu agida aznu, ke mernu igbo bete nodoka. ⁷ Be whenu ele ibne be aka ele zi n'ogbo

berere, be va yinu be aka. Be va gbuji ogbo lawuru wam n'aznu, be bete neemi. ⁸ Nga Saïmoni Pita whnuru nhne mernu, o dna n'eli n'ochi Jizosi kaa, "Nyenwe aï, hi nu hne me zi whoga kwnornu nu m bu m nye ojo."

⁹ Aznu be gburu duru be ehni k'agida. ¹⁰ O bu masi kpa o duru Jemisi nu Joni rumu Zebidi ehni, ele be nu Saïmoni sno noogbu aznu. Jizosi kanu Pita, "Ogwu tuko i, hite nu kitna i jobu nye jookwnuhia badnu."

¹¹ Be kwohia ogbo be n'onu mini, sigbasi kpakara nhne snornu Jizosi.

*Jizosi gworu
nye nchnichna*

(Mat 8:1-4; Mak 1:40-45)

¹² Nga Jizosi zi rime eli-ohna, otu nwerukna naaria nchnichna vakwnusiri a. Nga o whnuru Jizosi, o dna n'eli nu ruwhnu a, riasno, kaa, "Nyenwe aï, o buru nu i pioru, i nwernu rikne mee m ziri richna."

¹³ Jizosi dosnima aka a, kpatu a, kaa, "M pioru m, ziri richna." Ngangam, nchnichna wam whogaru n'ehni a.

¹⁴ Jizosi doru a aka nu nsni kanu a, "O za nye obula i kanu, kovu la, gweru ehni gesi i nye okwa ariohna, gweru nhne Mozizi nyernu n'iwu kwa ariohna ma o buru nhne akebe nyee be nu i zi richna."

¹⁵ Kovu otnutnu a gbasaru k'agida, ke kpayaru agida ele badnu naava nonu ikwu-onu a, ma o gwogwori be. ¹⁶ Agida

ige Jizosi whoga, zne hne koru owu, neekpe okpukpe.

*Jizosi gworu nye ehni a
donwurnu donwu*

(Mat 9:1-8; Mak 2:1-12)

¹⁷ O du n'otu obochi, nga Jizosi neezni nhne, ele Farisi nu ele zni iwu ele Ju ele hi nu kpakara mgbu ke zi n'eli Galili nu Judiya nu Jeruselem va, be dazi, rikne Nyenwe aï zi n'ehni a, o noogwo ele nriria. ¹⁸ Ele rukna vyanu a otu nye ngeri ehni a donwurnu donwu, nye dnanyi n'olu okpata, be pio kpa be joovubna nu ruwhnu Jizosi. ¹⁹ Nga be nwée rikne du a ehni kwnornu nu agida ele badnu wam, be pne n'olu oro, hi nu hne be dokahalaru nhne vudna a n'olu okpata o dnanyi n'esilawuru igbudu badnu wam nu ruwhnu Jizosi.

²⁰ Nga Jizosi whnuru okwnata mkpoma be, o kaa, "Nwerukna, be gbarunam ji kpakara mmehie i."

²¹ Ele Farisi nu ele zni iwu ele Ju nesikwa nu mkpoma be, "Nwerukna ka bu nyele ke nookwulu Chiokike? Ndaa nye nwernu rikne o gbaru mmehie, hne o buo Chiokike kpoi?"

²² Jizosi mahiaru nhne be naari nu mkpoma be, o sikwa be, "Kini kpahiaru anu naari oriri ka nu mkpoma anu?"

²³ Ndaa ke zi ewheke nu o kaa, 'Be gbarunam ji kpakara mmehie,' sobu o kaa, 'Lizo zne izne?' ²⁴ M pioru m anu mahia nu Nnwogwe ke Badnu nwernu rikne n'owa o gbaru

mmehie.” O kanu nwerukna wam ngeri eñni a donwurnu odonwu, “M ka m ji, lizo, vuru okpata i, la oro i.”

²⁵ Ngangam, o lizo nu ruwhnu be, chiri etere o dnanyi n'olu a, la n'oro a, naaznarni Chiokike. ²⁶ Eñni du kpakara be, be tu ogwnu znarni Chiokike, naakaa, “A whnũnam nhne ikne tna.”

Jizosi sukwuru Livai

(*Mat 9:9-13; Mak 2:13-17*)

²⁷ Nga nhne ka mekworu, Jizosi whogaru whnu otu nye ona ntũ be kwu Livai, hne o dazi n'oro ntũ, Jizosi kanu a, “Sno m.” ²⁸ Livai lizo, sigbasi kpakara nhne snornu a.

²⁹ Livai sinu Jizosi okne iriri n'oro a, agida ele ona ntũ nu ele berere snornu be neeri wiri. ³⁰ Ele Farisi nu ele zni iwu ele Ju sikwa ele sno apna a, “Kini mernu anu noosno ele ona ntũ nu ele mmehie neeri wiri?”

³¹ Jizosi saru be, “Mkpa dibia ziko naakpa ele eñni buru oma, okwolem ele nriria. ³² M vage m o sukwu ele oma, kovu ele mmehie ma be tuhnasna mkpoma.”

Ajji gbasiri ovu onu

(*Mat 9:14-17; Mak 2:18-22*)

³³ Be kanu a, “Ele sno apna Joni noovu onu neekpe okpukpe ige obula, ma ele sno ele Farisi neeme masi kpam, kovu ele sno apna i neeri, nonwo.”

³⁴ Jizosi saru be, “Ele varu hne be nolu nnwerne ikne be joovu onu hne be nu nye nolu nnwerne ikne zi? ³⁵ Kovu obochi vawa, nga

be jaanahoru be nye nolu nnwerne ikne, o bu nga be joovu onu n'obochi wam.”

³⁶ Jizosi tnu nu be elulu ka, “O za nye jodokaru mkpekele ikpe ikne dnusni n'iwo oknani, o mene kpam, o jodoka ke ikne, ikpe ikne nu ke oknani jaadnabna. ³⁷ O zi masi nye jeegweru manya ikne gbasu n'olori akpukpo oknani, o mene kpam, manya ikne wam jaagbawama orori akpukpo oknani, manya nu orori akpukpo whume etekne. ³⁸ Kovu be gbasu manya ikne n'olori akpukpo ikne. ³⁹ O za nye ke nwornu manya oknani noopio ke ikne, kwnornu nu o karu ke oknani ka mma.”

6

Ajji gbasiri

Obochi Ozukwa Inwe

(*Mat 12:1-8; Mak 2:23-28*)

¹ O du otu Obochi Ozukwa Inwe, Jizosi nu ele sno apna a naagawhe n'esilawuru ekwu ikpa, ele sno apna a bete noogho ikpa, naata, naariria a n'aka be. ² Agwna ele Farisi sikwa, “Kini mernu anu neeme nhne kwesile n'iwu n'Obochi Ozukwa Inwe?”

³ Jizosi saru be, “Anu gwnuna nhne Devidi mernu nga wiri gwnurnu a, ya nu ele sno a? ⁴ O bnaznenu n'oro nso Chiokike, gweru bredi be bitaru nu ruwhnu Chiokike ke ele ariohna bu ele kwesiri o ri, ri a, nyee masi ele nu ya sno.”

⁵ Jizosi kanu be, “Nnwõ ke Badnu bu Nyenwe Obochi Ozukwa Inwe.”

*Nwerukna aka
dɔnwurnu ɔdonwu
(Mat 12:9-14; Mak 3:1-6)*

⁶ Ọ dū n'Ọbochi Ozukwa Inwe berere, Jizọsi bna n'oro ọgbako ele Ju neezni nhne, otu nwerukna aka dɔnwurnu ɔdonwu zị pịi. ⁷ Ele Farisi nū ele zni iwu ele Ju noopio nhne be jeeji bno Jizọsi nhne, be needne a ma be jọowhnu ma ọ jọogwo nrịria n'Ọbochi Ozukwa Inwe. ⁸ Kọvu nū Jizọsi mahiariu nhne be naari nū mkpọma be. Ọ kanu nwerukna wam aka dɔnwurnu ɔdonwu, "Lizọ, gwuzoru nū ruwhnu kpakara ele badnu." O lizọ, gwuzoru.

⁹ Jizọsi kanu be, "Me sika anu, ọ buru ọma n'iwu o mee nhne ọma n'Ọbochi Ozukwa Inwe sọbu o mee nhne buo ọma, ọ znohia budnu sọbu o gbu ogbu?" ¹⁰ O lezute be anya, kanu nwerukna wam, "Dọsnima aka i." Ọ dọsnima aka a, aka a buru ọma lele kpa ọ zị nū mbom.

¹¹ Kọvu ovu weru be ehi k'agida, be bete nesikwarita ehi be nhne be jeeme Jizọsi.

*Jizọsi hohiaru nri nū
badnu lawuru ele izi
(Mat 10:1-4; Mak 3:13-19)*

¹² N'ige wam Jizọsi whogaru zne nū rugwu zne kpe okpukpe, o neekpenu Chiokike tem chi bo. ¹³ Nga chi boru, o sukwukota ele sno apna a, horu nri nū badnu lawuru nū rime be, sukwu be ele izi. ¹⁴ Ka bu rewhna be, Saimoni, nye o sukwuru Pita, nū Anduru nwene a,

Jemisi, Joni, Filipu, Batolomi,
¹⁵ nū Matiyu, Tọmosi, Jemisi
nnwo Alifayosi, Saimoni nye
zi n'esilawuru ele noonwu
bekwnu nū mkpọma, ¹⁶ nū
Judasi nnwo Jemisi, nū Judasi
Isikarioti, nye reru a.

*Jizọsi znirni nhne
gwọ nrịria
(Mat 4:23-25)*

¹⁷ Nga ya nū be hiri nū olu rugwu hiedna, be gwuzoru n'eli etekne, agida ele sno apna a nū agida ele badnu ele hiri nū kpakara Judiya, nū Jeruselem ma ele wu nū ngeri mini eli Taya nū Saịdoni varu gbako nū hne be zi. ¹⁸ Kpakara ele ka varu ma be nuru ikwu-onu a, ma Jizọsi gwọ be nrịria be. Ọ gworu ele renwu ojo nwugwu. ¹⁹ Kpakara ele badnu wam noopio ma be kpatu a aka, kwnornu nū rikne hiri n'ehni a nọogwo kpakara be nrịria be.

*Ovu ọso n'onu nū
nhne igbugbu ke mkpọma
(Mat 5:1-12)*

²⁰ Jizọsi gwelizo anya a olu le ele sno apna a, kaa, "Ọwa ọma zinu anu ele mboni, kwnornu nū anu jeenwe eli-eze Chiokike.

²¹ Ọwa ọma zinu anu ele wiri nọogwnu kitna, kwnornu nū ruwho jeeji anu.

Ọwa ọma zinu anu ele naakwna ekwna kitna, kwnornu nū be jomu rumu.

²² Ọwa ọma zinu anu nga ele badnu snornu anu irno,

nga be jaachihala anu
n'ogbako be, kpari anu,
kaa nu anu bu ele ojo
kwnornu Nnwọ ke
Badnu.

23 "Anu nwudna onwudna,
anu tne eri snarnima, ogwo
ernu anu zi agida n'oligwe.
Kwnornu nu o bu kpa ele nda
be mernu ele owhnurninya.

24 Kovu nu awnwhnu
jaazinu anu ele eze,
kwnornu nu anu rilem
iru ke anu.

25 Awnwhnu jaazinu anu
ele neeriji ruwho kitna,
kwnornu nu wiri
jogwnu anu.

Awnwhnu jaazinu anu ele
nọomu rumu kitna,
kwnornu nu anu jaak-
wna ekwna, gba masi
mkpe.

26 Awnwhnu jaazinu anu
nga kpakara ele badnu
naakaa anu oka oma,
o bu kpa ele nda be
mernu ele owhnurninya
aghalaghalala.

*Whnu ele irno anu n'anya
(Mat 5:38-48; 7:12a)*

27 "Kovu me naakanu anu,
anu ele nonu ikwu-onu
m, anu whnu ele irno anu
n'anya, anu menu ele snornu
anu irno nhne oma. 28 Anu
gozi ele nonu anu onu, kpenu
ele neemegbu anu okpukpe.

29 O buru nu nye obula gboru i
aka nu nti, chetenu a berere
masi. O buru nu nye obula
chinahoru i iwu olu i, chita
masi a iwo rime i. 30 Nyega
nye obula nono i nhne, o
buru nu nye obula nahoru i
nhne i, i kaa o nyehnata i.

31 Lele kpa anu pioru ma ele
badnu menu anu, anu menu
be kpam.

32 "O buru nu anu whnurnu
ele wam n'anya bu ele
nonwhnu anu n'anya, kini bu
mbnarna anu nwernu? O
bubedi ele mmehie nonwhnu
ele whnurnu be n'anya
n'anya. 33 O buru masi nu
anu neemenu ele neemenu
anu nhne oma nhne oma
kpọi, kini bu mbnarna anu
nwernu? Ele mmehie neeme
kpam. 34 O buru nu anu
gbaznisiri ele anu jaanahia
nhne n'aka be nhne kpọi,
mbnarna kini anu nwernu?
Ele mmehie naagbaznisi ele
mmehie be jaanahoru nhne
n'aka be nhne. 35 Kovu anu
nonwhnu ele irno anu n'anya,
anu menu be nhne oma, anu
gbaznisi be nhne, le anya
nu anu jaanahia nhne obula
n'aka be. Ige wam ogwo ernu
anu jaazi agida, anu jobu
rumu Nye Kakwo Nhne Dum
Olu, kwnornu nu Chiokike
neemenu ele nwée mkpoma
mmamma nu ele ojo imerne
oma. 36 Anu nwe mkpoma
obirizi lele kpa Nda anu
nwernu mkpoma obirizi.

*O kpe ele berere ikpe
(Mat 7:1-5)*

37 "Anu kpe ikpe, ma
Chiokike gharu o kpe anu
ikpe. Anu ma nye obula
ikpe, ma Chiokike gharu ama
anu ikpe. Anu gbarunu ele
mernu anu nhne ojo, ma
Chiokike gbarunu anu masi.
38 Anu nyega, be jeenyega
masi anu. Nhne otutu buru
oma, be bniarnu aka, yuyo

ke jiwheru ejiwhe, bụ nhne Chiokike jeenye i ke jì nù nsnunu ì jéenwe rikne vuli. Kwnornu nù nhne anù jiri tũnu nye berere bụ nhne be jeeji tũnu anù.”

³⁹ Jizọsi tũnu be elulu ka, “Nye isini o nwernu rikne noodu nye isini? Be lawuru be jáadnabna nù rime olulu? ⁴⁰ Nye sno apna nye-zni-nhne jáakakwo nye zni a nhne. Kọvu nye ọbula mụhiaru nhne nkari jọonu lele nye znirni a nhne.

⁴¹ “Kini kpahiaru i neele nhne matị ke zị n'anya nwene i, kọvu ì zá naari ọriri gbasiri igwe-isisi ke zị n'anya ì? ⁴² Ndaa kpa i jeeji kanu nwene i, ‘Nwene, sete me gweme nhne matị ke zị n'anya ì, nga i whnúna igwe-isisi ke zị ì n'anya?’ Jì nye ruwhnu lawuru, beru ọsno gweme igwe-isisi ke zị n'anya ke i, ige wam ì jọowhnusna ọsno o gweme nhne matị ke zị n'anya nwene i.

Isisi nù mkpuru a (Mat 7:16-20; 12:33-35)

⁴³ “Ọ zá isisi ọma ọbula ke jaamị mkpuru ojo, isisi ojo nwée rikne mị mkpuru ọma. ⁴⁴ Be mahia isisi hite nù mkpuru a. Ele badnu zá nọogho mkpuru figi hite n'isisi akukara, mọbu mkpuru vaiini n'igwnu-ọgna. ⁴⁵ Badnu ọma neegwehia nhne buru ọma hite n'ekwnu ọma ke zị nù mkpoma a. Badnu ojo hite n'ekwnu ojo ke mkpoma a neegwehia nhne ojo. Kwnornu nù ọnu nookwu

hite nù nhne ke zị nù mkpoma a.

Ntu-eli lawuru (Mat 7:24-27)

⁴⁶ “Kini kpayaru anu noosukwu m, ‘Nyenwe aị, Nyenwe aị,’ kọvu anu zá neeme nhne me kwuru? ⁴⁷ Nye ọbula ke vakwnusiri m, nurnu ikwu-ọnu m, neeme masi be, m jeegesi anu nye o yiri. ⁴⁸ O yiri otu nwerukna noowu ọro, o gwubna eli nkari, tu ntụ-eli a n'olu rugwu. Nga mgba-mini eli gbaru, kwana ọro wam, o nwée rikne kwnadna ọro wam, kwnornu nù be wusiri a rikne. ⁴⁹ Kọvu nye ọbula ke nurnu ikwu-ọnu m ọ zá neeme be, yiri otu nwerukna wuru ọro a n'olu rızna, ke gwúmigwo eli nkari, mini-eli gba, kwana ọro wam, ọ dna girigidim, tu ogwnu.”

7

Jizọsi gwọru nnwọ izi *nye risi ọgwnu* (Mat 8:5-13)

¹ Nga Jizọsi kwukworu kpakara ọka ka nù nsni ele badnu wam, ọ bna Kapanom. ² Otu nye ọgwnu neechi otu riwhu ele ọgwnu nwernu otu nnwọ izi zị a mkpa k'agida, ke zị n'ọnu ẹnwu. ³ Nga ọ nurnu nhne gbasiri Jizọsi, o ziznenu a ele okno badnu ele Ju, riasno a ma ọ va gwọ nnwọ izi a. ⁴ Nga be vakwnusiri Jizọsi, be riasnosi a rikne, “Nwerukna ka kwesiri nye i jeemenu nhne nù kpa. ⁵ Nwerukna ka whnurnu eli aị n'anya, o wunnu aị ọro ọgbako.”

6 Jizōsi snornu be zne.

Nga ọ zị ndundu n'oro a, nye ọgwu wam ziznenu a ele enyi a, kanu a, "Nyenwe aị, i dogbu ehi ọ va, m kwesile m nye i va ọro a. 7 Ka mernu me gwnusige ehi m nu nye kwesiri ọ vakwnusi i. Kovu kwu oka kpoi, be jogwo nnwo izi m. 8 Kwnornu nu m bu nye zi n'ochichi, m nwernu m ele ka m, nu ele me ka. Me kanu nye ka 'Zne,' o zne, kanu nye berere 'Vaa,' ọ va. Me kanu nnwo izi m 'Mee ka,' o mee a."

9 Nga Jizōsi nuru oka ka, o duru a ehi, ọ tūnasna, kanu igbudu badnu wam sno a, "Me kanu anu ezi oka, m whulele m okwnata ovu hna kpa n'Izireli."

10 Ele wam o ziyaru lahna n'oro a, be whnu nu be gwolam nnwo izi wam.

Jizōsi gworu nnwo rukna nwerinya nzi a nwurnu

11 Kpa ige matị whemernu, Jizōsi zne otu ohna be kwu Neni, ele sno apna a nu igbudu badnu snornu a zne. 12 Kpa be naabna n'onuhna eli-ohna wam, ele badnu vu iznu, otu nnwo nwerinya nzi a nwurnu nwernu, agida ele eli wam sno a. 13 Nga Nyenwe aị whurnu a, ọ donu a obirizi, kanu a, "I kwnama ekwna."

14 O znekwnusi ele vu okpata-iznu wam, kpatu a aka, be gwuzoru. Jizōsi kaa, "Wikoro rukna, m ka m ji, lizo." 15 Nye wam nwurnu onwu lizo, daziri eli nookwu oka, Jizōsi kwuru a nyehnata nne a.

16 Kpakara ele badnu tu ogwnu naaja Chiokike. Be kaa, "Otu nye owhnurninya hna ezi whuyalam n'esilawuru aị, Chiokike valem o yinu ele ke a aka."

17 Osusu gbasiri Jizōsi gazu kpakara Judiya nu kpakara eli zi a gburugburu.

Jizōsi nu Jōni Nye Wu Mini (Mat 11:2-19)

18 Ele sno apna Jōni kanu a kpakara nhne ka. O sukwu badnu lawuru nu rime be, 19 be zne sika Nyenwe aị, "O bu jiwa bu nye ke jaava, sobu a le anya nye berere?"

20 Nga be vakwnusiri Jizōsi, be kaa, "Jōni Nye Wu Mini ziyaru a sika i, 'O bu jiwa bu nye ke jaava, sobu a le anya nye berere?'"

21 Ige wam Jizōsi gworu agida ele nriria zi odo n'odo, renwu ojo hiri nu rime ele badnu whuya, ele isni whurnu osno. 22 O saru ele izi wam, "Anu lahna kanu Jōni kpakara nhne anu whurnu nu ke anu nuru. Ele isni whurnu osno, ele mgworo znernu izne, be neeme ele nchnichna ziri richna, ele nsni inyo nonu nhne, ele nwurnu onwu lizoru n'enwu, be neezni ele mboni izi oma. 23 Chiokike jogozi nye obula ke julā m kwnornu nhne me mernu."

24 Nga ele izi Jōni laru, Jizōsi bete naakanu igbudu badnu wam nhne gbasiri Jōni. "Kini bu nhne anu znernu ọ whnu n'eli-ikpa? Ekere achara ruwhere noovu? 25 O

bụ kịni nhne anụ znernu ọ whnụ? Nwerukna wogwu iwo marnụ mma sa? Le, ele noowo iwo marnụ mma, ele wu bụdnu oriri nụ ọnwunwo zị n'oro ele eze. ²⁶ M ka m, risi kịni bụ nhne anụ znernu ọ whnụ? Nye ọwhnurninya sa? Owe! Me kanụ anụ, ọ bụ nye kakwo nye ọwhnurninya. ²⁷ Ka bụ nye wam be gbarụ nhne n'okwukwo nsọ gbasiri a,

'M jeezizne nye izi m nụ ruwhnu i,
nye jeemekwata apna nụ ruwhnu i.'

²⁸ Me kanụ anụ, n'esilawuru ele ele rinya murnu, ọ zá nye kakwo Jóni, kọvu nye zikaru matị n'eli-eze Chiokike kakwo Jóni."

²⁹ (Nga kpakara ele badnụ, ma ele ọna ntụ nurnu nhne Jizọsi kwuru, be kweru nụ apna Chiokike zị snam, kwnornu nụ Jóni wuru be mini. ³⁰ Kọvu ele Farisi nụ ele zni iwu ele Ju juru mmụma Chiokike, kwnornu nụ Jóni wúge be mini.)

³¹ Jizọsi sịkwa be, "Ndaa nhne me jeeji sninu ebiri ka? Be nụ lele kịni? ³² Be nụ lele rụmu takiri dazigwu n'ahia noosukwu ibne be ikwu, kaa, 'A kwannụ anụ eri,
anụ tnége eri,

A gwnụ eri mkpe
anụ kwnáge ẹkwana.'

³³ Jóni Nye Wụ Mini varụ, o ríle wiri, nwóge manya, anụ kaa, 'O nwernu renwu ojo.' ³⁴ Nnwọ ke Badnụ varụ, neeri wiri, nọonwo manya, anụ kaa, 'Nye ka bụ nye okne wiri nụ nye nwọ okne manya,

enyi ele ọna ntụ nụ ele mmehie.' ³⁵ Kọvu nhne ele magwu Chiokike neeme neegesi nụ akoniche Chiokike ziri ezi."

Be teru Jizọsi mọno

³⁶ Otu nye Farisi sukwuru Jizọsi wiri n'oro a, o zne n'oro nye Farisi wam daziri n'ikpechi neeri wiri. ³⁷ Otu nwerinya ke wu bụdnu mmehie n'eli wam mahiaru nụ Jizọsi neeri wiri n'oro nye Farisi, o zne zụya mọno otute zị n'ite alabasita. ³⁸ O gwuzoru n'aznụ Jizọsi naakwina ẹkwana n'ochi a, anya-mini a nọowu n'ochi Jizọsi. O gweru rukeri-ize a kwnosnama be, snutu ochi a ọnu, gweru mọno otute wam te ochi a lawuru.

³⁹ Nga nye Farisi wam sukwuru Jizọsi wiri whnurnu a, ọ kaa nụ mkpoma a, "Ọ bụru nụ nwerukna ka bụ nye ọwhnurninya, o znernu a mahia nụ nwerinya ka naakpatu aka bụ nye mmehie."

⁴⁰ Jizọsi saru a, "Saịmoni, o nwernu nhne me jaakanu i."

Ọ kaa, "Kanụ m, Nye-zni-nhne."

⁴¹ Jizọsi kanu a, "Otu nwerukna ke naagbarnisi ele badnụ iwai nwernu ele rukna lawuru ji a ogwo. Otu nyenum ji a riwhu mkpuru iwai isne, nye berere ji nri isne. ⁴² Be lawuru nwée nhne be jeeji nọokwu ogwo, o gbarunu be ogwo wam be ji a. Nyele n'esilawuru be jowhnu a n'anya karukwo?"

⁴³ Saịmoni saru, "M che m nụ ọ bụ nye wam ọ gbarunu ogwo zị agida."

Jizōsi kanụ a, “I kperu ikpe ọma.” ⁴⁴ Jizōsi tũhnasna hne nwerinya wam zị kanụ Saịmoni, “I whnũrnu nwerinya ka? M varụ m ọro i, i nyége m mini me snụ ọchi m, kọvu o ji anya-mini a snụ ọchi m lawụru, gweru rukeri-ize a kwnosnama be. ⁴⁵ I snúge m ọnu, kọvu nwerinya ka, hite n'ige me varụ, zị noosnutu ọchi m lawụru ọnu. ⁴⁶ I tégerisi m mọno, kọvu ọ wusiri mọno ẹknarna ọma n'ọchi m lawụru. ⁴⁷ Kam kpayarụ, me kanụ i, lele kpa be gbarụnu a agịda mmehie, ọwhnũn'anya a zị agịda. Nye be gbarụnu nhne matị nwernu ọwhnũn'anya zị matị.”

⁴⁸ Jizōsi kanụ nwerinya wam, “Be gbarụnam jị mmehie i.”

⁴⁹ Ele nụ Jizōsi dazị neeri wiri nookwurita n'ehni be, “Nye ka bụ nyele ke naagbarụ mmehie?”

⁵⁰ Jizōsi kanụ nwerinya wam. “Okwnata mkpọma i znọhialam jị, la n'udno.”

8

Agwna ele rinya ke snornu Jizōsi

¹ Nga ka mekworu, Jizōsi znernu hite n'otu ẹli matị dū n'ẹli agịda berere nọokpo okwo izi ọma ẹli-eze Chiokike. Nri nū badnū lawụru wam ele izi a sno a, ² ma agwna ele rinya be gwọru rẹnwu ojo nū nrịria zị ọdo n'ọdo, Meri, nye be kwu Magịdalini, nye Jizōsi chihalaru rẹnwu ojo ẹsau nū rime a, ³ Joana nnwerne Kuza, nye neelegidne ọro

Erọdu, ele rinya berere sno a bụ Suzana nū agịda ele berere. Ele rinya ka neeyinu be aka nū mkpa be hite nū nhne hi n'aka be whụya.

*Elulu nye ọgha mkpuru
(Mat 13:1-9; Mak 4:1-9)*

⁴ Kpa igbudu badnū naagbako hne Jizōsi zị, hite n'agida ẹli-ọhna, ọ tñunu be elulu ka.

⁵ “Otu nye ẹrnu ẹkwu znernu agha mkpuru. Kpa ọ naagha mkpuru, agwna mkpuru dna nū ngeri apna, ele badnū zọ be ọchi, rụmu ọnunu tụturu be ta. ⁶ Agwna be dnarnū n'olu rugwu, nga be furu, be chnanwū kwnornu nū be nwée mini.

⁷ Agwna mkpuru berere dnarnū n'esilawuru igwnu, igwnu wam sohia kpagbu be. ⁸ Agwna mkpuru berere dnarnū n'ẹli bụru ọma, be so, mīnya mkpuru, otu riwhu kakwo kpa be kparụ be.”

Nga o kwukworu ọka ka, ọ kaa, “Nye nwernu nsni o ji ọ nū nhne, ọ nũrnu.”

*Nhne o kwno tñu elulu
(Mat 13:10-17; Mak 4:10-12)*

⁹ Ele sno apna a sịkwa a risi elulu ka. ¹⁰ Jizōsi kanụ be, “Be mernu ma anụ mahia nhne tugwaru otugwa ke ẹli-eze Chiokike, kọvu be jookwunu ele berere ọka n'elulu, ma,

‘Be neele anya, kọvu be jọowhnu ọsno, be noobno nsni, kọvu be jọoghohia.’

*Risi elulu nye
ogha mkpuru wam*

(Mat 13:18-23; Mak 4:13-20)

¹¹ “Ka bu risi elulu wam. Mkpuru wam bu ikwu-onu Chiokike. ¹² Mkpuru ke zi nu ngeri apna nu lele ele nuru ikwu-onu Chiokike, Ekwensu va gweme ikwu-onu wam nu mkpoma be, ma be gharu o kweru, be znohia be. ¹³ Ele ke zi nu rugwu nu lele ke nuru ikwu-onu wam gweru snarnima nwugwu a, kovu nu be nwée egwnugwu, be kweru ige matị, kovu nga nhne okpa iru varu, be dnahnala aznu. ¹⁴ Mkpuru ke dnarnu n'esilawuru igwnu nu lele ele nuru ikwu-onu wam, kovu kpa be nooso, oriri nu ekwnu nu nhne oso n'onu k'owa ka, kpagbu be, o gho nhne mina mkpuru. ¹⁵ Kovu ele ke dnarnu nu hne eli buru oma bu ele ke ji mkpoma oma be nu ezi oka, bita ikwu-onu ka nga be nuru a, be hite n'osnuta mkpoma minya mkpuru.

Tonji zi olu nhne tonji
(Mak 4:21-25)

¹⁶ “O za nye nomusi tonji bita a nu mkpururu okpata, mabu kpusni a nhne, tnuma, o bita a n'olu nhne be bita tonji, ma ele naabnanya oro whuru iwne a. ¹⁷ Nhne obula be tugwaru otugwa jowhuya iwne, be jookpume kpakara nhne be kpusnirni okpusni ma ele badnu whuru be. ¹⁸ Kam kpayaru, anya du anu eli nhne anu nonu. Be jeenye

nye obula ke nwernu, kovu nye nwée, be jaanahuru a o bubedi, ke oriri nu o nwernu.”

Nne Jizosi nu rumu nne a
(Mat 12:46-50; Mak 3:31-35)

¹⁹ Nne Jizosi nu rumu nne a varu ma be whuru a anya, kovu nu be nwée rikne zne ndundu kwnornu igbudu badnu wam. ²⁰ Be kanu Jizosi, “Nne i nu rumu nne i gwuzogwu n'ederezi noopio o whuru i.”

²¹ Jizosi saru be, “Nne m nu rumu nne m bu ele nuru ikwu-onu Chiokike, neeme be.”

*Jizosi bigboru
ruwhere osimini*
(Mat 8:23-27; Mak 4:35-41)

²² Otu obochi Jizosi kanu ele sno apna a, “Anu ngwa ma a whe aka osimini kiyari.” Be bna nu rime otu ogbo zneba. ²³ Kpa be neezne, Jizosi znirni anyarna. Okne ruwhere nee-whe, mini nowubna nu rime ogbo, ogbo noopio o mi.

²⁴ Ele sno apna a vakwnusi a, kpatnanya a, kaa, “Nda-ajkwu, mini neeri ai.”

O lizo, bigbo ruwhere wam nu abaka-mini wam, be whebi, ohna dna bii. ²⁵ Jizosi sikwa ele sno apna a, “Ndaa hne okwnata mkpoma anu zi?”

Be tu ogwnu, o ji be anya, be nesikwarita ibne be, “Nye ka bu nyele? O notunu ruwhere nu abaka-mini oka, be bnonu a nsni.”

*Jizosi gworu nye
renwu ojo nwugwu*
(Mat 8:28-34; Mak 5:1-20)

26 Jizōsi nū ele sno apna a kwōru oḡbo be zne n'eli ele Gerasa ke zī n'aznū Osimini Galili. 27 Nga Jizōsi hiri n'oḡbo whūya, otu nye rēnwu oḡo nwūḡwu hi n'eli wam kwnusi a. Nwerukna ka gbulem oḡkwnu o wó iwo, o wú n'oro, oro a bụ n'ilili. 28 Nga o whnurnu Jizōsi, o si lulo dna n'eli n'ochi a, siwama n'okne nkoli, "Kini bụ me nū jī nwekōḡwu, Jizōsi Nnwō ke Chiokike Kakwo Nhne Dum Olu? Bikno, i tá m awhnūwhnu." 29 O kwuru kpa kwnornu nū Jizōsi nyernu rēnwu oḡo wam iwu o hi nū rime a whūya. Agida ige be kpagidnernu nwerukna wam, be tū a ijigba ochi nū aka, be neese a nse, o gbajikwo ijigba, rēnwu oḡo chibna nū hne kōru owu.

30 Jizōsi sīkwa a, "Kini bụ rēwhna i?"

O kaa, "Lijōni,"* kwnornu nū agida rēnwu oḡo bnarnū nū rime a. 31 Be riasno Jizōsi o chibna be n'olulu awhnūwhnu.

32 Odokwnu ezni zī nū ndundu naata wiri n'olu rugwu, rēnwu oḡo riasno Jizōsi o kweru be zne bna nū rime ezni wam, o karū be zne. 33 Rēnwu oḡo wam hiri nū rime nwerukna wam whūya, bna nū rime ezni wam, odokwnu ezni wam gbadna ngwulangwu wam, dnabna nū rime mini, rinwū nū rime mini.

34 Nga ele nōozu ezni wam whnurnu nhne mernu, be

gbawhu, zne tnūsinu ele zī nū rime eli-ohna ma nū ẹkwu. 35 Ele badnū whōga zne whnū nhne mernu, be vakwnusi Jizōsi, whnū nwerukna wam rēnwu oḡo whōgaru nū rime a hne o dazī eli n'ochi Jizōsi, woru iwo, echiche a zuru ozu, oḡwnu tū be. 36 Ele whnurnu nhne mernu kanū ele badnū kpa be gwōru nwerukna wam rēnwu oḡo nwūḡwu. 37 Kpakara ele wu n'eli Gerasa gburugburu kanū Jizōsi o whōga n'eli be, kwnornu nū oḡwnu nōotu be. O bna nū rime oḡbo lahna.

38 Nwerukna wam rēnwu oḡo whōgaru nū rime a riasno a ma o snornu a la, kōvu Jizōsi chihala a, kanū a, 39 "La n'oro i, kanū ele badnū nhne Chiokike mennu i."

Nwerukna wam la, nōotnusa kpakara n'eli-ohna nhne Jizōsi mennu a.

*Nnwō rinya matī nū
nwerinya ntū oḡnarna
(Mat 9:18-26; Mak 5:21-43)*

40 Nga Jizōsi lahnarnū, igbudu badnū nabnanyarnū a, kwnornu nū be neele anya a. 41 Otu nwerukna rēwhna a bụ Jariōsi, nye risi oro oḡbako ele Ju, vakwnusiri a, dna n'eli n'ochi Jizōsi, riasno a o va oro a. 42 O riasno a kwnornu nū o nwernu otu nnwō rinya kpōi, ke gbarū nri nū awaha lawūru, nye zī n'ōnu ẹnwu.

Kpa Jizōsi neezne n'apna, igbudu badnū snornu a naadnagidne a. 43 Otu nwerinya ke naarīa ntū

* 8:30 Lijōni ke bụ agida ele oḡwnu.

ovnarna nri nù awha lawuru, zì n'esilawuru igbudu badnù wam, tuwhukwo kpakara nhne o nwernu n'aka ele dibia, kovu o zá nye nwernu rikne gwọ a. ⁴⁴ O varu n'aznù Jizọsi kpatu onu iwo a aka, ngangam, ovnarna a gbabiri.

⁴⁵ Jizọsi sika, "Nyele kpaturu m aka?"

Kpakara be goru. Pita kaa, "Nda-ai-kwu, igbudu badnù ka naadnagidne i."

⁴⁶ Kovu Jizọsi karu, "Otu badnù kpaturu m aka, m maam nù rikne hiri n'ehni m whoga."

⁴⁷ Nga nwerinya wam whuru nù o nwée rikne tugwa, ehni naama a ririri, o dna n'eli n'ochi Jizọsi, kahia nù ruwhnu igbudu badnù wam nhne mernu o jiri kpatu iwo a aka, nù kpa be gworu a ngangam. ⁴⁸ Jizọsi kanu a, "Nnwọ m rinya, okwnata mkpoma i zohialam ji, la n'udno."

⁴⁹ Kpa Jizọsi kpu oka n'onu, otu badnù hiri n'oro Jariosi va, kanu Jariosi nye nnwọ a naaria ari, "Nnwọ i rinya nwunam. I kpaknama Nye-zin-hne ehni berere."

⁵⁰ Nga Jizọsi nurnu a, o kanu Jariosi, "I tuko ogwnu, kweru kpọ, be jogwo a."

⁵¹ Nga o vaduru n'oro, o kwéle nye obula snornu a bna nù rime oro, okwolem Pita, Joni nù Jemisi, nù nda nù nne nnwọ rinya wam. ⁵² Kpakara ele badnù zì naakwna ekwna, naagbanu nnwọ rinya wam mkpe. Jizọsi kanu be, "Anu kwnama ekwna, nnwọ rinya

ka nwuna onwu, o neezni anyarna."

⁵³ Be mu a rumu, kwnornu nù be magwu nù nnwọ rinya wam nwurnu onwu. ⁵⁴ Kovu nù Jizọsi nwugwuru a n'aka, kaa, "Nnwọ, lizo." ⁵⁵ Enine a hiehnarnu, o lizo ngangam. Jizọsi kanu be, be nyee a nhne, ma o ri. ⁵⁶ O duru ele murnu a ehni, kovu Jizọsi kanu be, be kahanu nye obula nhne mernu.

9

Jizọsi zihalaru nri nù badnù lawuru

(Mat 10:5-15; Mak 6:7-13)

¹ Jizọsi sukwukota ele izi nri nù ebo wam n'otu, nyee be rikne nù rikne ochichi o chihala renwu ojo nù o gwọ nriria. ² O zihala be zne kpọ okwo eli-eze Chiokike, gwọ ele nriria. ³ O kanu be, "Anu ji nhne obula kpa anu neezne. Anu ji mkpara mọbu rekpa, mọbu bredi, mọbu iwai, anu chi iwo lawuru. ⁴ Oro obula anu bnarnu, anu daziri pii tem anu whoga n'eli-ohna wam. ⁵ O buru nù ele badnù nábnyana anu, anu whoga n'eli-ohna wam, lisnama rizna ke zì n'ochi anu, ma o buru nhne akebe megidne be."

⁶ Be whoga, zne hite n'otu eli zne eli berere, nọkpo okwo izi oma, nọgwo ele nriria kpakara ohna.

O gbagwojiri Erodu anya

(Mat 14:1-12; Mak 6:14-29)

⁷ Nga Erodu nye nechi Galili nurnu kpakara nhne neeme, o gbagwojiri a anya, kwnornu nù agwna ele

badnu naakaa nu Jõni hilem n'enuw lizo, ⁸ ele berere naakaa nu Elaija whuyaru iwhe, ele berere naakaa nu otu nu rime ele owhnurninya gbaka hiri n'enuw lizo. ⁹ Erõdu kaa, "M biri m Jõni risi, nyele bu nye ka me nonu nhne gbasiri a?" O pio o whnu Jizõsi.

Jizõsi nyernu pokwu badnu isne wiri
(*Mat 14:13-21; Mak 6:30-44; Jon 6:1-14*)

¹⁰ Nga ele izi wam hiehnarnu, be kanu Jizõsi nhne be mernu. O kwuru be whõga ichne, zne eli Betesaida. ¹¹ Nga igbudu badnu wam mahiaru, be snornu a. O kwubnanya be, kwunu be oka gbasiri eli-eze Chiokike, gwõ masi ele nriria.

¹² N'ogbednachi nga chi neeji, nri nu badnu lawuru wam vakwnusi Jizõsi, kanu a, "Zihala ele ka ma be zne nu rime eli-õhna ma nu rime ekwu, zuru nhne oriri, dnanyi n'abali a, kwnornu nu a zi nu hne koru owu."

¹³ Jizõsi saru be, "Anu nyee be nhne be jeeri."

Be saru a, "Nhne a nwernu hna kwolem ike bredi isne nu aznu lawuru, okwolem ma a jeezne zuya wiri a jeenye igbudu badnu ka." ¹⁴ Pokwu ele rukna isne zi pi.

Kõvu Jizõsi kanu ele sno apna a, "Anu mee ma be daziri eli nu mkpuru nri badnu isne, mkpuru nri badnu isne."

¹⁵ Ele sno apna a mee kpm, nye obula daziri eli.

¹⁶ Jizõsi gweru ike bredi isne wam nu aznu lawuru wam, le anya n'oligwe, tu mmamma, nyawama be. O nyee be ele sno apna a, be nyee igbudu badnu wam. ¹⁷ Kpakara be ri, riji ruwho, ele sno apna a tutukota ruvnuruvnu ke gwarnu, nri nu nkita lawuru jihiaru.

Pita kahiaru nye Jizõsi bu
(*Mat 16:13-19; Mak 8:27-29*)

¹⁸ Otu obochi, nga Jizõsi neekpe okpukpe ichne, ele sno apna a nu ya zi, o sikwa be, "Ele badnu be naakaa nu me bu nyele?"

¹⁹ Be saru a, "Agwna be naakaa, Jõni Nye Wu Mini, ele berere naakaa, Elaija, ele berere masi naakaa, otu nu rime ele owhnurninya gbaka hiri n'enuw lizo."

²⁰ Kõvu Jizõsi sikwa be, "Anu n'iwuru anu, anu kanu nu m bu m nyele?"

Pita saru a, "I bu Karaisi ke Chiokike."

Jizõsi kwuru oka gbasiri enwu a

(*Mat 16:20-28; Mak 8:30---9:1*)

²¹ Jizõsi do be aka nu nsni be kanu nye obula. ²² O kanu be, "Nnwõ ke Badnu jaatariri agida awhnuwhnu, ele okno badnu nu ele risi ariõhna nu ele neezni iwu ele Ju jõju a, be gbu a, nga obochi eto whemernu, o jeehi n'enuw lizo berere."

²³ O kanu kpakara be, "O buru nu nye obula joosno m n'aznu, o jõju ehni a, vuru õgba a kpakara obochi sno

m. ²⁴ Kwnornu nū nye ọbula ke noopio ọ znọhia bụdnu a, jootuwu a, kọvu nye ọbula ke jootuwu bụdnu a kwnornu m, jọoznọhia a. ²⁵ Mbnarna kịni bụ nhne badnụ jeenwe ọ bụru nū ọ rihia kpakara ọwa n'iru, kọvu tuwhume bụdnu a? ²⁶ Nye ọbula ke iwahn-erne m nū ikwu-ọnu m jootu, Nnwọ ke Badnụ jootu iwahn-erne nye wam nga ọ jaava n'igwugwu a nū n'igwugwu ke Nda a nū ke ele enine izi nsọ. ²⁷ N'ezi me kanụ anụ, agwna ele gwuzo hna joonwu ẹnwu tem be whnụ ẹli-eze Chiokike.”

Onwoghari ke Jizọsi
(*Mat 17:1-8; Mak 9:2-8*)

²⁸ Nga ọbochi ẹsato wheimernu kpa Jizọsi kwuru ikwu-ọnu ka, o kwuru Pita, Joni nū Jemisi yisinu ẹhni a zne n'olu rugwu kpe okpukpe. ²⁹ Kpa o zị neekpe okpukpe, ruwhnu a gbanwornu, iwo naacha va-a-a, neeke eke lele amuma. ³⁰ Ngangam, be whnụ ele rukna lawuru nū ya nookwurita ọka, be bụ Mozizi nū Ẹlajia. ³¹ Be whuyaru n'igwugwu, be nū Jizọsi kwu ọka gbasiri ẹnwu a ke jeemezu nū Jeruselem. ³² Anyarna turu Pita nū ele nū ya zị, kọvu nga anya dnornu be, be whnurnu igwugwu Jizọsi nū ele rukna lawuru be nū a gwuzo. ³³ Kpa be ọowhoga hne Jizọsi zị, Pita kanụ a, “Nda-aị-kwu, ọ bụru ọma a daziri hna. Ngwa ma a wu ọro-ẹka ẹto hna, otu ke i,

otu ke Mozizi, otu Ẹlajia.” (Ọ máa nhne o jookwu.)

³⁴ Kpa ọ kpu ọka ka n'ọnu, erumeru oligwe whuyaru kpusni be, ogwnu turu be kpa be zị n'erumeru oligwe wam.

³⁵ Otu akpiri hiri n'erumeru oligwe wam, kaa, “Ka bụ Nnwọ m, nye me hohiaru, anụ bnotenu a nsni.”

³⁶ Nga akpiri wam kwukworu, be whnurnu Jizọsi nsnunu a. Ele sno apna a bitaru nhne be whnurnu nū mkpoma be, ọ zá nye be kannụ nhne be whnurnu ige wam.

Jizọsi gwọru
wikoro rukna
(*Mat 17:14-18; Mak 9:14-27*)

³⁷ N'ekile a, nga be hiri nū rugwu wam hiedna, igbudu badnụ vakwnusiri Jizọsi. ³⁸ Otu nwerukna hiri n'igbudu badnụ wam siwama lulo, “Nye-zni-nhne, bikno le nnwọ m rukna anya, kwnornu nū ọ bụ otu nnwọ me nwernu. ³⁹ Rẹnwu ojo nwugwu a, o si lulo, o vudna n'ẹli nọodo a, ọ nọogbo okoto n'ọnu, o gbu ọkwnu sụ ọ sigbasi a, ma o gbu a. ⁴⁰ M riasno ele sno apna i ma be chihala a, kọvu be nwée rikne.”

⁴¹ Jizọsi saru be, “Anụ ebiri ka nwée ọkwnata mkpoma, ele mkpoma hiri aghi, me nū anụ jaadazi dụ ngele? Me jeesinu anụ mkpoma dụ ngele?” Ọ kanụ nwerukna wam, “Kwuya nnwọ i rukna hna.”

⁴² Nga nnwọ rukna wam naava, rẹnwu ojo wam vudna

a n'eli, dọsi a rikne. Kọvu Jizọsi bigbọru rẹnwu ojo wam, gwọ a, kwuhnata a nda a. ⁴³Rikne ẹnru Chiokike duru kpakara be ẹhni.

Jizọsi kwukwnornu ọka gbasiri ẹnwu a
(*Mat 17:22,23; Mak 9:30-32*)

Kpakara nhne o neeme noodu ele badnu ẹhni, Jizọsi kanu ele sno apna a, ⁴⁴“Anu bno nsni nhne me naakanu anu. Be jeegweru Nnwọ ke Badnu resi n'aka ele badnu.” ⁴⁵Kovu be ghoyage nhne o nookwu. O bu nhne tugwaru otugwa n'anya be, be ma a nhne o bu. Ogwu kwéle be sikwa a nhne gbasiri a.

Nyele kakwo ibne a?

(*Mat 18:1-5; Mak 9:33-37*)

⁴⁶Ele sno apna a bete neesigha ọka n'esilawuru be nye kakwo ibne a. ⁴⁷Nga Jizọsi mahjaru nhne zi be nu mkpoma, o kwuru otu watakiri gwuzote a nu ngeri a. ⁴⁸O kanu be, “Nye obula ke jaanaru watakiri ka nu rewhna m, nanaru m, nye obula ke nanaru m, nanaru nye ziyaru m. Kwnornu nu nye kakwo mati n'esilawuru anu, nye wam bu nye kakwo.”

Nye za neemegidne anu, dagwunu anu

(*Mak 9:38-40*)

⁴⁹Joni kanu a, “Nda-ai-kwu, a whuru otu badnu ke naachihala renwu ojo nu rewhna i, a bnosni a, kwnornu nu o za noosno ai.”

⁵⁰Jizọsi kaa, “Anu bnosni a, kwnornu nu nye za neemegidne anu, dagwunu anu.”

Otu mgbu kwéle o nabnanya Jizọsi

⁵¹Kpa ige nodu o jaala oligwe, Jizọsi kpebitem o zne Jeruselem. ⁵²O zihala ele izi nu ruwhnu a, be zne otu eli Sameria ma be mekwatanu a nhne. ⁵³Kovu ele eli wam kwéle o nabnanya a, kwnornu nu o nu lele nu o neezne Jeruselem. ⁵⁴Nga ele sno apna a Jemisi nu Joni whuru ka, be sikwa a, “Nyenwe ai, i piuru ma a sukwudna bekwnu n'oligwe rnegbukwo kpakara be?”

⁵⁵Kovu nu Jizọsi tuhnasarnu, bigbo be. ⁵⁶[O kaa, “Anu ma enine anu nwernu. Nnwọ ke Badnu vage ma o gbu badnu, kovu o znohia budnu badnu.”] Be whe zne eli berere.

Nhne o joowhu ele sno apna Jizọsi

(*Mat 8:19-22*)

⁵⁷Kpa be neezne nu apna, otu nwerukna kanu a, “M joosno i hne obula i neezne.”

⁵⁸Jizọsi kanu a, “Edu nwernu mkpewu hne be dnanyi, onunu oligwe nwernu alikwu hne be zukwa inwe, kovu Nnwọ ke Badnu nwéle hne o jaabita risi a.”

⁵⁹O kanu nye berere, “Sno m.”

Kovu nwerukna wam kaa, “Nyenwe ai, kweru me beru osno lite nda m.”

⁶⁰Jizọsi kanu a, “Gharu ele wuru onwu ma be lite ele

nwurnu onwu ibne be, kovu zne kpọ okwo izi oma eli-eze Chiokike.”

⁶¹ Nye berere kwno kaa, “Nyenwe ai, m joosno i, kovu kweru m me beru osno zne bekwu ele oro m ikwu ipne-aznu.”

⁶² Jizosi kanu a, “O za nye obula ke yisiri aka nu mfama ekwu ke anọ oro nọopnughari, daziri neele anya n'aznu, kwesiri eli-eze Chiokike.”

10

*Jizosi zihalaru nri
badnu esau nu ebo*

¹ Nga ka mekworu, Jizosi hohiaru nri badnu esau nu ebo, ma o zihala be ebo ebo nu rime eli-ohna nu mgbu obula o jaabna. ² O kanu be, “Ogwe nhne ekwu zi agida, kovu nu ele ernu zi ele nu ele. Kam kpayarụ, anu rio Nyenwe ogwe nhne ekwu ma o zizne ele ernu n'ekwu a. ³ Anu zne, m neezizne anu lele rumu atnurnu n'esilawuru edu. ⁴ Anu ji rekpa iwai, mọbu rekpa, mọbu okoro-ochi, anu bekwu nye obula n'apna.

⁵ “Nga anu bnarnu oro obula, anu beru osno kaa, ‘Udno zinu oro ka.’ ⁶ O buru nu nye udno zi n'oro wam, udno anu jaazinu a, o buru nu nye udno zila, udno anu jaahiehnakwnusi anu. ⁷ Anu dazigidne n'oro wam, neeri, nọonwo nhne be jeenye anu. Ka bu kwnornu nu nye ernu kwesiri ogwo ernu a. Anu zneko n'oro n'oro.

⁸ “Nga anu bnarnu eli-ohna obula ke be nabnanyarnu

anu, anu ri nhne obula be jeenye anu. ⁹ Anu gwọ ele nriria zi pii, anu kanu be, ‘Eli-eze Chiokike zi anu ndundu.’ ¹⁰ Kovu nu eli obula anu bnarnu ke be nabnanyana anu, anu zne n'apna a, kaa, ¹¹ ‘O bubedi rizna eli anu ke takwnusiri n'ochi ai, a lisharnu a megidne anu. Kovu anu mahia nu eli-eze Chiokike zi ndundu.’ ¹² Me kanu anu, Chiokike jodonu eli Sodom obirizi karu eli wam n'obochi ikpe.

*Eli-ohna kwe ekwe
(Mat 11:20-24)*

¹³ “Awhnuwhnu jaazinu i, ji Korazini. Awhnuwhnu jaazinu i, ji Betesaida. Kwnornu nu ernu ndu-ehni ke be rnurnu nu rime anu, o buru nu be rnu be nu eli Taya nu eli Saidoni, be znernu otuhnasna mkpoma agida ige wheru ewhe, daziri n'ikpe mkpe nu retnu. ¹⁴ Kovu be jodonu Taya nu Saidoni obirizi n'ikpe karu anu. ¹⁵ Jiwa masi, Kapanom, be jeegwelizo i olu du oligwe? Be jeegwedna i eli, du bekwu eli renwu.

¹⁶ “Nye noobnonu anu nsni noobnonu m nsni, nye juru anu nọju m. Nye obula ke juru m nọju nye ziyaru m.”

*Nri badnu esau nu ebo wam
hieharu*

¹⁷ Nri badnu esau nu ebo wam jiri snarnima hiehna, kaa, “Nyenwe ai, ele renwu ojo bnonnu ai nsni nu rewhna i.”

¹⁸ Jizosi kanu be, “M whnurnu m Ekwensu hne o

hi n'oligwe dna lele amuma. 19 M nyernu m anu rikne o zokwasi agwo nu akpi ochi nu o megbu kpakara rikne ke nye irno, o za ke nwernu rikne mekasi anu nhne rja rja. 20 Kovu mkpoma so anu n'onu kwnornu nu renwu ojo noobnonu anu risi, kovu anu nwudna nu be gbaru rewhna anu n'okwukwo n'oligwe."

*Jizosi nwudnarnu
(Mat 11:25-27; 13:16,17)*

21 Ige wam Jizosi nwudnarnu k'agida nu rime Enine Nso, kaa, "Meka, Nda, Nyenwe oligwe nu owa, kwnornu nu i bigwaru nhne ka n'anya ele akọ nu ele marnu nhne, kovu i kpumennu be rumu takiri. Owe! Nda, meka, kwnornu nu o buru oma kpam n'anya i.

22 "Nda m yisiri kpakara nhne n'aka m. O za nye magwu nye Nnwọ wam bu, okwolem Nda. O za nye magwu masi nye Nda bu, okwolem Nnwọ wam, nu ele Nnwọ wam pioru o kpumenu a."

23 Ige wam o tuhnasna hne ele sno apna a zi, kanu be ichne, "Owa oma zinu anya ke whnurnu nhne anu whnurnu. 24 Me kanu anu, agida ele owhnurninya nu ele eze pioru o whnu nhne anu nọowhnu kovu be whnu, nu o nurnu nhne anu nonu, kovu nu be nuna."

Elulu nye Sameria oma

25 Otu mgba, nye ogwnu iwu lizoru naakpa Jizosi iru, sikwa a, "Nye-zni-nhne, kini

bu nhne me jeeme ma m kehia m budnu kwó okwo?"

26 Jizosi saru a, "Kini bu nhne be gbaru n'iwu? Ndaa kpa i nọogwnu a?"

27 O saru, "I jeegweru kpakara mkpoma i nu kpakara mkpuru ovu i, nu kpakara iknernema i nu kpakara echiche i whnu Nyenwe a Chiokike i n'anya. Whnu masi nye agbatibi i n'anya lele ehni i."

28 Jizosi kanu a, "I sakwahiaru a, mee kpam, i jaazi budnu."

29 Kovu o pioru o mee ehni a nye oma, o sikwa Jizosi, "Nyele bu nye agbatibi m?"

30 Jizosi saru a, "Otu nwerukna hiri nu Jeruselem neezne Jeriko, o dnabna n'aka ele buznu. Be woru iwo a, li a nhne, gbawhu, sigbasi a n'onu enwu. 31 O dnabna nu otu nye ariohna neewhe n'apna wam, nga o whnurnu a, o garu ngeri berere znernu hne o znezne. 32 Kpam masi, otu nye Livai, nga o vaduru hne o zi, whnu a, o garu ngeri berere znernu hne o znezne. 33 Kovu otu nye Sameria neewhe n'apna wam, vaduru hne o zi, nga o whnuru a, o donu a obirizi. 34 O znekwnusi a, wusi a mono nu manya, knesi enya a. O vukwasi nwerukna wam n'olu anọ oro a, kwuzne a n'oro ele izne, legidne anya nkari. 35 N'ekile a, o nyee nyenwe oro ele izne wam iwai, kanu a, 'Legidne a anya nkari, me hiehna, m jookwu

ị nhne ọbula i mewhuru nụ risi.’

³⁶ “N’esilawuru badnu ẹto ka, ndaa nye i cheru gesiri nụ nye wam dnabnarnu n’aka ele buznu bu nye agbatibi a?”

³⁷ Nye ọgwu iwu wam kaa, “Nye wam ke ọnu a obirizi.”

Jizọsi kanu a, “Zne, mee kparam.”

*Jizọsi znernu ọro
Mata nụ Meri*

³⁸ Nga be neezne n’apna, Jizọsi nụ ele sno apna a va otu ẹli-ọhna, zne n’ọro Mata nye gbamanu a ọro a.

³⁹ Mata nwernu otu nwene rinya rewhna a bu Meri, Meri znernu daziri ẹli n’ochi Nyenwe ai, ọnu ikwu-ọnu a.

⁴⁰ Kọvu echiche Mata jihiaru n’ernu o ọornu, o vakwnusi Jizọsi kaa, “Nyenwe ai, o gbásila i nụ nwene m rinya sigbasiri me nunsnu m ọornu ẹnu? Kanu a ma o yisinu m aka.”

⁴¹ Jizọsi saru a, “Mata, Mata, i naari ọri, neemekpa ẹni i ẹni kwnornu agida nhne. ⁴² Kọvu otu nhne zi mkpa. Meri horulam nhne ke ka mma, o za nye jeenwe rikne nahoru a ya.”

11

*Jizọsi znirni nhne
gbasiri okpukpe*

(Mat 6:9-13; 7:7-11)

¹ O du otu ọbochi Jizọsi zi neekpe okpukpe n’otu hnanum, nga o kpekworu, otu nụ ele sno apna kanu a,

“Nyenwe ai, zni ai kpa be kpe okpukpe lele kpa Joni znirni ele sno apna a.”

² O kanu be, “Nga anu neekpe, anu kaa, ‘Nda ai,

rewhna i buru nhne zi nsọ.

Ẹli-eze i va.*

³ Nyee ai wiri tna, ke joozunu ai ọbochi tna.

⁴ Gbarunu ai mmehie ai, lele kpa a jaagbarunu ele mehieru ai.

Iyisi ai nụ rime nhne ọrnurna.’
”†

⁵ O kanu be, “O buru nụ otu nụ rime anu nwernu enyi, o znekwnusi a n’esilawuru abali, kaa, ‘Enyi m, gbaznisi m ike bredi ẹto. ⁶ Otu enyi m berere vakwnusiri m, m nwée m nhne me jeenye a.’

⁷ “Enyi a hi nụ rime ọro sa a, ‘I kpakna m ẹni. M tusnilem ọro, me nụ rumu m dnanyi n’okpata. M jeenwe rikne lizo nye i nhne ọbula.’ ⁸ Me kanu anu, o bu n’ezi nụ o jeelizọ nye a kwnornu nụ o bu enyi a, kọvu kwnornu nụ iwhnerne za ọotu nye ọrio, o jeelizọ nye a.

⁹ “Kpam masi, me kanu anu, anu rio, be jeenye anu, anu pio, anu joopiohia, anu znu aka n’onu-mgbo, be jaagbamanu. ¹⁰ Kwnornu nụ nye ọbula ke ọorio, ọoriohia, nye noopio, noopiohia, nye nooznu aka nụ mgbo be jaagbamanu a.

¹¹ “Ndaa nye bu nda n’esilawuru anu, nye nnwo

* 11:2 Agwna nhne be gbaru kwuru be mee nhne i noopio n’owa lele kpa be mee a n’oligwe † 11:4 Agwna nhne be gbaru kwuru ọhia n’aka nhne ọrnurna

a j̄orio azn̄u, o nyee a agw̄o? †¹² M̄obu o r̄io a ẹkw̄na ọchichi, o nyee a akp̄i? ¹³ O b̄uru an̄u ele j̄oogburu ẹhni an̄u n̄u b̄ujo mah̄iaru o nyee r̄umu an̄u nkesi b̄uru ọma, o k̄o b̄uru Nda an̄u ke oligwe, o b̄u n̄u o j̄eenye ele n̄orio a Enine Nso?”

Jiz̄osi n̄u B̄elizibolu

(*Mat 12:22-30; Mak 3:20-27*)

¹⁴ Jiz̄osi naach̄ihala r̄enwu ojo ke dnarn̄u mgbu. Nga r̄enwu ojo wam wh̄ogaru, nwerukna wam ke dnarn̄u mgbu kwuru ọka, o du kpakara ele badn̄u ẹhni. ¹⁵ K̄ovu agwna be kaa, “O ji rikne B̄elizibolu nye risi ele r̄enwu ojo naach̄ihala r̄enwu ojo.” ¹⁶ Ele berere naakpa a iru, kaa, o gesi be nhne elekema hi n'oligwe.

¹⁷ Jiz̄osi mah̄iaru mkp̄oma be, o kan̄u be, “Ẹli-eze ọbula kewama megidne ẹhni a, o j̄ootubiri etekne, ọro ọbula kewama megidne ẹhni a, o jaadna. ¹⁸ O b̄uru n̄u Setani kewama megidne ẹhni a, ẹli-eze a j̄oogwuzoli. M nookwu ka kwnornu n̄u an̄u kar̄u n̄u m ji m rikne B̄elizibolu naach̄ihala r̄enwu ojo. ¹⁹ K̄itna, o b̄uru n̄u m ji m rikne B̄elizibolu naach̄ihala r̄enwu ojo, ele sno an̄u ji rikne nyele naach̄ihala be? Be j̄obu ele ikpe an̄u. ²⁰ K̄ovu o b̄uru n̄u m ji m aka Chiokike naach̄ihala r̄enwu ojo, ẹli-eze Chiokike d̄ulam an̄u ẹhni.

²¹ “Nga nye dikne woru mgwna ọgwnu a, neese ọro a, ẹkw̄nu a z̄i n'udno. ²² K̄ovu nga nye kakwo a rikne var̄u, megbu a, o nah̄oru a kpakara mgwna ọgwnu a ke o t̄ukwasiri mkp̄oma, kesa ẹkw̄nu a.

²³ “Nye d̄ágw̄unu m, neemegidne m, nye sn̄one m ch̄ikota nhne, n̄obosa ọbosa.

R̄enwu ojo hiehnarnu

(*Mat 12:43-45*)

²⁴ “Nga r̄enwu ojo hiri n̄u rime badn̄u wh̄oga, o zneghari n'ẹli chna chna chna, noopio hne o joozukwa inwe. O b̄uru n̄u o wh̄n̄una, o kaa, ‘M jaalahna n'oro me hiri wh̄uya.’ ²⁵ Nga o vaduru, o wh̄n̄u n̄u be zasnarn̄u oro wam b̄ikwata nhne nkari. ²⁶ O jeezne ch̄iri r̄enwu ojo ẹsau ibne a ele nwernu risi rikne kar̄u a, be wuru n̄u rime nye wam. Ọnodi ipne-azn̄u nye wam j̄ohnasi b̄ujo kar̄u kpa o z̄i n̄u mb̄om.”

Nye ọwa ọma n'ezi

²⁷ Kpa Jiz̄osi z̄i nookwu ọka ka, otu nwerinya siwama n'igbudu badn̄u wam, “R̄uwho ke vuru i n̄u r̄ema ke i nw̄ornu b̄u nhne be ḡoziri ọgozi.”

²⁸ Jiz̄osi sar̄u, “Ele ọwa ọma kar̄ukwo b̄u ele n̄onu ikwu-ọnu Chiokike, neeme be.”

Nhne elekema ke Jona

(*Mat 12:38-42*)

²⁹ Kpa igbudu badn̄u wam gbak̄oru hne Jiz̄osi z̄i, o kan̄u be, “Ebiri ojo ka noopio nhne elekema, o zá nhne elekema be jeenye be, okwolem nhne

† 11:11 Agwna nhne be gbar̄u kwuru br̄edi

elekema Jona. ³⁰ Lele kpa Jona bu nhne elekema ke ele Ninive, o bu kpa Nnwọ ke Badnu jọobunu ebiri ka. ³¹ Eze nyerinya Seba jeelizo ya nu ele ebiri ka bna n'ikpe, o jaama be ikpe, kwnornu nu o hiri n'osotoma k'owa va nurnu akoniche Solomoni. Kovu le, nhne kakwo Solomoni zi hna. ³² Ele Ninive jeelizo, be nu ebiri ka bna n'ikpe, be jaama be ikpe, kwnornu nu be tuhnasarnu mkpoma n'okpo okwo Jona. Kovu le, nhne kakwo Jona zi hna.

Iwhne ke ehni

(Mat 5:15; 6:22,23)

³³ "O za nye joomusi tonji bita a nu hne tugwaru otugwa, mọbu bita nu mkpuruuru nkita. Tnunuma, be bita a n'olu nhne be bita tonji, ma ele naabnanya oro whnurnu iwhne a. ³⁴ Anya bu iwhne ke ehni. O buru nu anya i buru oma, kpakara ehni i jọobu iwhne iwhne. Kovu o buru nu anya i buo oma, kpakara ehni i jaagba ochichiri. ³⁵ Anu ledukom anya o zi iwhne ke zi anu n'ehni bo gho ochichiri. ³⁶ Ka kpayaru, o buru nu kpakara ehni i bu iwhne iwhne, o za ngeri ke gbaru ochichiri, kpakara ehni i jọobu iwhne lele nga tonji nomukwasi i iwhne a."

Ele Farisi nu

ele zni iwu ele ju

(Mat 23:1-36; Mak 12:38-40)

³⁷ Nga Jizosi kwukworu oka ka, otu nye Farisi sukwu a, o va snornu a ri wiri, o snornu

a zne, o daziri n'ikpechi. ³⁸ Nye Farisi wam whnurnu nu Jizosi kwoge aka bete ri wiri, o du a ehni.

³⁹ Nyenwe ai kanu a, "Kitna anu ele Farisi beru osno snu aznu okiko nu agbugba wiri, kovu nu owho-anya nu agwa ojo jiharuru nu rime anu. ⁴⁰ Anu ele iwhnirniwhno! O buo otu badnu wam mernu rime okiko nu aznu a? ⁴¹ Anu gweru nhne zi nu rime agbugba wiri donu ele mboni obirizi, kpakara nhne jaazinu anu richna.

⁴² "Awhnwhnu zinu anu ele Farisi, kwnornu nu anu nookwu otu nga nu nri ke kpakara mkporo okwukwo nwernu eknarna oma ke ekwu, kovu anu juru ikpe zi snam nu owhnun'anya Chiokike. O zi mkpa nu anu znernu eme nhne ka nu ke berere.

⁴³ "Awhnwhnu zinu anu, ele Farisi, kwnornu nu anu whnurnu risi ngadna n'oro ogbako anu n'anya, o naamasị anu ele badnu neebekwu anu ikwu n'ahia.

⁴⁴ "Awhnwhnu zinu anu, ele Farisi, kwnornu nu anu nu lele ilili ke ele badnu ma noozo ochi n'olu a."

⁴⁵ Otu nye ogwnu iwu saru Jizosi, "Nye-zni-nhne, oka ka i nookwu naakpasị ai iwhnerne."

⁴⁶ Jizosi saru nye ogwnu iwu wam, "Awhnwhnu jaazinu anu ele ogwnu iwu, kwnornu nu anu noovute ele badnu ivu rinya be vuru, kovu anu n'iwihuru anu jee gweru otu mkpaka anu yinu be aka. ⁴⁷ Awhnwhnu

zĩnu anụ, kwnornu nụ anụ noowu ilili ele ọwhnurninya, ele nda anụ ọknani gburu. ⁴⁸ Anụ bụ ele akebne nụ ele kwnagidnernu nhne ele nda anụ ọknani mernu, be gburu ele ọwhnurninya, anụ wu ilili be. ⁴⁹ Chiokike nụ nhne ọmuma a karụ, 'M jeeziznenu be ele ọwhnurninya nụ ele izi, be joogbu agwna be, be jaakpakna ele berere ẹhni.' ⁵⁰ Kam kpayarụ, ebiri ka jaata awhnụwhnu kpakara ọvnarna ele ọwhnurninya be gburu hite n'ọpanizo ọwa, ⁵¹ hite n'ọvnarna Ebeli dū n'ọvnarna Zakaraya, nye be gburu n'iketa ojo arịohna nū hne zị nsọ. Owe! Me kanụ anụ, ebiri ka jọokwu kpakara ọgwo ọvnarna ka.

⁵² "Awhnụwhnu zĩnu anụ ele ọgwnu iwu, kwnornu nū anụ gwemernu snambị ke naagbama ọnuhna akọniche, anụ bnáge, anụ kwéle ele pi-oru ọ bna be bna."

⁵³ Nga Jizọsi hiri nū pji whọga, ele Farisi nū ele zni iwu ele Ju nookwunu a ọnu rikne, nęesikwa ajiji agịda nhne. ⁵⁴ Be needne, noopio ma be jọonu nhne be jeeji bno a nhne.

12

*Ọ dọ aka nū nsnị
gbasiri ruwhnu lawuru*
(Mat 10:26,27)

¹ Nga igbudu ele badnụ gbakọru hne Jizọsi zị ke mernu be nọozo ibne be ọchi, Jizọsi beru ọsno naakanụ ele sno apna a, "Anụ neeze nhne whụ brẹdi ke ele Farisi, ke bụ

ruwhnu lawuru. ² Kwnornu nū be jookpume kpakara nhne be kpusnirni okpusni, kpakara nhne be tugwaru otugwa jọowhuya iwhe. ³ Nhne anụ kwuru n'ọchichiri, be jookwuhia n'iwhehnie, ke anụ tukasiri nū nsnị nū rime ọro matị, be jookwuhia n'olu ọro.

*Nye anụ kwesiri
ọ tū ogwnu*
(Mat 10:28-31)

⁴ "Ele enyi m, me kanụ anụ, anụ tū ogwnu ele noogbu anọ-ẹhni, ele nwéé rikne o mee nhne berere. ⁵ Kọvu me kanụ anụ nye anụ jọotu ogwnu a, anụ tū ogwnu nye wam ke nwernu rikne gbu anọ-ẹhni, tūbna enine nū rime bẹkwnu. Owe! Me kanụ anụ, anụ tū ogwnu a. ⁶ Be zá neere wọnzna isne mkpuru iwai matị lawuru? Kọvu Chiokike zá nechezu otu nū ruwhnu a. ⁷ N'ezị, be gwnurnu kpakara rukeri-ize ke risi anụ ọnu. Ogwnu tū anụ, anụ zị okne ọnu ahia karụ agịda wọnzna.

O kwuhia nū ọ jū Karaisi
(Mat 10:32,33; 12:32;
10:19,20)

⁸ "Me kanụ anụ, nye ọbula ke jookwuhia m nū ruwhnu ele badnụ, Nnwọ ke Badnụ jookwuhia nye wam nū ruwhnu ele enine izi Chiokike. ⁹ Kọvu nye ọbula ke jọogonahoru m nū ọ máa nye me bụ nū ruwhnu ele badnụ, m jọogonahoru a nū ruwhnu ele enine izi Chiokike. ¹⁰ Nye ọbula ke kwuru ọka ojo megidne Nnwọ ke Badnụ, be jaagbarunu

a, kovu nye obula ke kwuru kwugidne Enine Nso, be jaagbarunu a.

11 “Nga be jookwuru anu zne n’oro ogbako ele Ju, nu ruwuhu ele ochichi nu ele risi, kpe anu ikpe, mkpoma lako anu mini kpa anu jogoru onu anu mabu nhne anu jookwu. 12 Enine Nso jeezini anu n’ige wam nhne anu jookwu.”

Elulu nye eze iwhnirniwhno

13 Otu badnu n’esilawuru igbuda badnu wam, kanu Jizosi, “Nye-zini-nhne, kanu nwene m rukna ma o keme mkpe ai.”

14 Jizosi saru a, “Enyi m, nyele mernu m nye ikpe mabu nye ke mkpe n’esilawuru anu?” 15 O kanu be, “Anyadu anu eli gbasiri kpakara owho-anya, kwnornu nu budnu badnu hige n’agida ekwunu o nwernu whuya.”

16 Jizosi tnuu be elulu ka, “Ekwu otu nye eze m’ini agida mkpuru. 17 Nye eze wam naari nu mkpoma a, ‘Ndaa nhne me jeeme? M nwée m obna hne me jaabita mkpuru m.’

18 “O kaa, ‘Ka bu nhne me jeeme, m jaakwnadna kpakara obna m, wu obna ikne ke zi rude, m jaabita kpakara mkpuru m nu ekwunu m nu rime be. 19 M jaakanu ehni m, I nwernu agida ekwunu i kpabitaru agida awaha, zukuwaru inwe, ri, nwo, mkpoma so i n’onu.’

20 “Kovu Chiokike kannu a, ‘Ji nye iwhnirniwhno, be noopio budnu i n’aka i n’abali

ka. Nyele jeenwe kpakara nhne i kpabitannu ehni?’ ”

21 “Ka bu kpa o jaazinu kpakara ele kpabitannu ehni be ekwunu, kovu be nwée ekwunu nu ruwuhu Chiokike.”

Anu kwnata Chiokike mkpoma

(Mat 6:25-34)

22 Jizosi kanu ele sno apna a, “Ka bu nhne me kwno naakanu anu, anu rigbuko ehni anu n’oriri gbasiri budnu anu, nhne anu jeeri, mabu gbasiri ehni anu, iwo anu joowo. 23 Budnu kakwo wiri, ehni kakwo iwo.

24 Anu le rumu onunu, be gha mkpuru, be za neegwe nhne n’ekwu, be nwée obna hne be bita mkpuru, kovu Chiokike nooznu be. Anu zi okne onu ahia karukwo rumu onunu. 25 Ndaa badnu n’esilawuru anu ke nwernu rikne tukwasi nhne nu budnu a hite n’origbu ehni a? 26 Hne o bu nu anu nwée rikne mee nhne mati nu kpa, kini mernu anu naarigbu ehni anu gbasiri nhne ke berere?

27 “Anu lekum atna kpa be nooso. Be za nodogbu ehni be n’ernu, be kwné ikpe. Kovu me kanu anu, o buredi Solomoni n’iwhuru a nu kpakara igwugwu a, yige eyi lele otu nu rime be. 28 O buru nu Chiokike noowosi achara ke zi n’ekwu iwo, bu ke zi tna, ekile be kporne be nu bekwunu, o ko buru anu, o joowosi anu iwo, anu ele okwnata ovu mati. 29 Anu tukwasi mkpoma anu nu nhne anu jeeri mabu nhne anu jonwo,

anụ rígbu ẹhni anụ gbasiri a. ³⁰ Kwnornu nụ kpakara nhne ka bụ nhne ele máa Chiokike noopio, Nda anụ magwụ nụ kpakara nhne ka zị anụ mkpa. ³¹ Kọvu anụ pio ẹli-eze Chiokike, o jọtukwasinu anụ kpakara nhne ka masị.

*Ekwnu ke zị n'oligwe
(Mat 6:19-21)*

³² “Anụ tú ogwnu, ogbori atnurnu matị, kwnornu nụ o masiri Nda anụ o nyee anụ ẹli-eze a. ³³ Anụ re nhne anụ nwernu kesi ele mboni. Anụ mehianu ẹhni anụ rẹkpa iwai ke ká aka, anụ kpabita ẹkwnu n'oligwe ke kwó okwo, hne nye buznu nwée rikne zne, akịka zá naata ẹkwnu zị pji. ³⁴ Kwnornu nụ hne ẹkwnu anụ zị bụ hne mkpoma anụ jaazi masị.

Ele izi anya duru ẹli

³⁵ “Anụ jiknernu nọornu ẹrnu, ele tọnji be noonwu onwu. ³⁶ Lele ele neese nyenwe be znernu iriri ọlulu nnwerne ikne ma o hiehna, nga o hieru, znu aka n'ọnu-mgbo, be gbamanu a ọro wara wara. ³⁷ Owa oma zinu ele izi wam nyenwe be jọowhnu hne be neese nse nga o hiehnarnu. Me kanu anụ ezi ọka, ọ jọosuru ajnị n'ikwnu, kanu be, be daziri ẹli ri wiri, ọ bụru nye izi be. ³⁸ Owa oma zinu ele izi wam, ọ bụru nụ nyenwe be varu n'esilawuru abali mọbu n'ọnu ọsisi, ọ jọowhnu nụ be zị neese nse. ³⁹ Kọvu anụ mahia nụ ọ bụru nụ nye nwe ọro mahiaru ọtnu-ige nye buznu jaava, o

béekwele be liwa ọro a. ⁴⁰ Kam kpayarụ, anụ neese masị nse, kwnornu nụ Nnwọ ke Badnu jaava ige anụ túge anya a.”

*Ọhi ke kwesiri
ọ kwnata mkpoma
(Mat 24:45-51)*

⁴¹ Pita sịkwa a, “Nyenwe ai, i nọtununu ai elulu ka, sọbu kpakara badnu.”

⁴² Nyenwe ai saru a, “Nyele bụ ọhi wam ke be kwesiri ọ kwnata mkpoma, nye nyenwe a mernu nye risi ọro a, ma o neenye ele ọhi wiri n'ige kwesiri? ⁴³ Nye risi ọro wam jọobu nye ọwa oma ọ bụru nụ nyenwe a jaava whnu nụ o mernu nhne kwesiri. ⁴⁴ Me kanu anụ ezi ọka, nyenwe a jeeme a nye jeelekota kpakara ẹkwnu a. ⁴⁵ Kọvu ọ bụru nụ ọhi wam jaaka nụ mkpoma a, ‘Nda m kwu gbulem ọkwnu,’ o bete naaligbu ele ọhi rukna nụ rinya, neeri, nọonwo manya, manya noogbu masị a. ⁴⁶ Nda kwu ọhi wam jaava n'ọbochi ọ túge anya a nụ n'ige ọ máa. O joogbubi a ichichi lawuru, mee ya nụ ele kwé ekwe takọ awhnuwhnu.

⁴⁷ “Nye izi ke marnu nhne nda a kwu pioru, o jiknernune o mee a, be jaapnia agida mbinibini. ⁴⁸ Kọvu nye ke máa, ke mernu nhne kwesiri be ta a awhnuwhnu, be jaapnia a mbinibini matị. Kwnornu nụ nye be nyernu agida nhne, bụ nye be joo pio agida nhne n'aka a. Nye be nyernu agida nhne o legidne anya, be joo pio nhne zị agida karukwo n'aka a.

*Jizōsi, nhne neegweya
okewa*

(Mat 10:34-36)

⁴⁹ “M varu m o gweya bekwu n'owa, nhne me noopio o bu nu o noonwu kitna. ⁵⁰ M nwernu m mini be jowu m, m joozukwa inwe tem be mezu a. ⁵¹ Anu cheru nu m gweyaru m udno n'owa? Oza! Me kanu anu, m gweyaru m okewa. ⁵² Hite nu kitna zne nu ruwhnu, badnu isne zi n'otu oro jeekewa, badnu eto megidne badnu lawuru, badnu lawuru megidne badnu eto. ⁵³ Be jeekewa

Nda megidne nnwo a rukna,
nnwo rukna megidne
nda a,
nne megidne nnwo a rinya,
nnwo rinya megidne nne
a,
nne nzi megidne nnwerne
nnwo a,
nnwerne nnwo megidne
nne nzi a.”

Anu ghohia ige ka

(Mat 16:2,3)

⁵⁴ Jizōsi kanu igbudu badnu wam, “Nga anu whuru nu runwurnu oligwe hi n'odidna ehnam, ngangam anu kaa, ‘Mini joozo,’ mini zo masi. ⁵⁵ Nga anu whuru nu ruwhere ndidna hne o neewhe, anu jaakaa, ‘O jeerne bekwu,’ o ziri kpam. ⁵⁶ Anu ele ruwhnu lawuru! Anu magwu kpa be le owa nu ruwhnu oligwe anya gwnu nhne o jowu. Kovu ndaa kpa anu ma ige ka?”

*Ji nu nye irno i mee udno
(Mat 5:25,26)*

⁵⁷ “Kini mernu anu ma nhne buru oma nu omume? ⁵⁸ Nga ji nu nye kwu i neezne ikpe zi n'apna, gbalu ma ji nu a mee udno n'apna, o bu la kpam, o jowurnu i nye nye risi ikpe, nye risi ikpe nyewhete i nye neelekota ele ikelu, o tubna a n'oro ikelu. ⁵⁹ Me kanu i, i jowhuya pii tem i kwuhkata kpakara iwai ipne-aznu i jiguw.”

13

*Tuhnasna mkpoma hite nu
mmehie mōbu nwu enwu*

¹ Agwna ele zi nu pii kanu Jizōsi nhne gbasiri ele Galili ele Paleti jiri onarna be gwasu n'arionna be. ² Jizōsi saru be, “Anu che nu ele Galili ka bu ele mmehie kakwo ele Galili berere kwnornu nu be taru awnwhnu kpa? ³ Me kanu anu, oza. Kovu okwolem ma anu tuhnasnarnu mkpoma, anu jowu lele be. ⁴ Mōbu anu che nu nri nu badnu esato ele oro olu ke zi nu Sailom dnagburu, nu be bu ele ikpe marnu karu ele berere ele zi nu Jeruselem? ⁵ Me kanu anu, oza. Kovu o buru nu anu tuhnasnana mkpoma, anu jowu lele be.”

Elulu isisi figi

⁶ Jizōsi tnu be elulu ka, “Otu nwerukna kpasiri figi n'ekwu a, o zne noopio mkpuru n'olu a, kovu o whuna mkpuru obula. ⁷ O kanu nye neelekwa ekwu figi wam, ‘Ka bu awha eto me naava hna noopio mkpuru

n'olu isisi figi ka, kovu m zá nqowhnu mkpuru obula. Gbudna a! Ndaa ke o noolulu eli n'etekne?"

⁸ "O saru a, Nda-ai-kwu, 'Gharu a otu awha berere, m joogwu eli gburugburu wusi a nsni anu. ⁹ O buru nu o minya mkpuru, o buru oma, kovu o buru nu o minyage mkpuru, i gbudna a.' "

*Jizosi gworu nriria
n'Obochi Ozukwa Inwe*

¹⁰ N'otu Obochi Ozukwa Inwe, Jizosi zi neezni nhne n'oro ogbako ele Ju, ¹¹ otu nwerinya zi nu nriria nri awha nu esato, ke kpayaru nu o gbewhu egbewhu, o nwee rikne gwuzoru kwem rja rja. ¹² Nga Jizosi whnuru a, o sukwu a, kanu a, "Nwerinya, nriria i lalam." ¹³ O tukwasi a aka a lawuru, ngangam, nwerinya wam gwuzoru kwem, znarni Chiokike.

¹⁴ Kovu ovu weru nye risi oro ogbako ele Ju ehni k'agida kwnornu nu Jizosi gworu nriria n'Obochi Ozukwa Inwe. O kanu ele badnu wam, "A nwernu obochi isunu a ji noronu ernu, anu va ma be gwu anu nriria n'obochi ele ka, kovu o buo n'Obochi Ozukwa Inwe."

¹⁵ Nyenwe ai saru a, "Anu ele ruwhnu lawuru, anu za nootoma ehni anu mabu iyinya anu n'Obochi Ozukwa Inwe zne nyee a mini? ¹⁶ Nwerinya ka ke bu nnwo rinya Ebereham nye Ekwensu knernu eriri nri awha nu esato ka, o buo oma be toma a eriri ka ma o nwernu ehni a n'Obochi

Ozukwa Inwe?" ¹⁷ Nga o kwuru ka, iwhnerne tu kpakara ele noogwuzogidne a. Kovu igbudu badnu wam nwudnarnu kwnornu agida ernu ndu-ehni o noronu.

*Mkpuru mositadi
nu nhne whu bredi*

(*Mat 13:31-33; Mak 4:30-32*)

¹⁸ Jizosi sikwa be, "Eli-eze Chiokike, o yiri lele kini? Kini bu nhne me jeeji gbu esi a? ¹⁹ O nu lele mkpuru isisi be kwu mositadi ke badnu kpasiri n'ekwu a. O so, gh o isisi ke rumu onunu oligwe noronu alikwu nu nkala a."

²⁰ Berere kwno, o kaa, "Ndaa nhne me jeeji sninu eli-eze Chiokike? ²¹ O nu lele nhne whu bredi ke nyerinya gweru gwasu n'agida ikpa tem kpakara a whu."

*Onu-mgbo ke zi nworonwo
(Mat 7:13,14,21-23)*

²² Jizosi neezne hi nu otu eli-ohna du eli-ohna berere neezni nhne kpa o neezne Jeruselem. ²³ Otu badnu sikwa a, "Nyenwe ai, okwole badnu ele nu ele bu ele be jooznohia?"

Jizosi saru be, ²⁴ "Anu yisi ehni garu n'onu-mgbo ke zi nworonwo, me kanu anu ezi oka, agida ele badnu joopio o bna, kovu be jeenwe rikne bna. ²⁵ Nga nda kwu nwe oro lizoru gbasni oro, anu joogwuzo n'ederezi nooznu aka, naariasno, 'Nda-ai-kwu, bikno, gbamanu ai oro.'

"O jaasa anu, 'M maam ele anu bu mabu hne anu hi va.'

26 “Ige wam anụ jaakaa, ‘A sno i ri wiri, nwọ nhne ọnwunwo, i znirni nhne n’eli aị.’

27 “Kọvu ọ jaasa anụ, ‘M máam ele anụ bu mọbu hne anụ hi va. Anụ hi hne me zị whọga, anụ ele arụru-eli.’

28 “Ọkwna ẹkwna nụ ọta rụkwnurnu-ize jaazi nụ pị nga anụ jọowhnu Ebereham, Aziki nụ Jekọpu nụ kpakara ele ọwhnurninya n’eli-eze Chiokike, kọvu anụ bụru ele be chihalaru n’ederezi. 29 Ele badnụ jeehi n’ọbosi ẹhnam nụ ọdidna ẹhnam, hi nụ rugwu nụ ọdidna va, daziri eli n’iriri ke eli-eze Chiokike. 30 N’ezi ọka, agwna ele ipne-aznụ jọobu ele be ọsno, agwna ele be ọsno jọobu ele ipne-aznụ.”

*Jizọsi whnurnu
Jeruselem n’anya
(Mat 23:37-39)*

31 Ige wam agwna ele Farisi vakwnusiri Jizọsi kanụ a, “Hi nụ hna whọga, zne hne berere. Erọdu pioga o gbu i.”

32 Jizọsi sarụ be, “Anụ zne kanụ edu wam, m jaachihala renwu ojo, gwọ masị ele nrịria tna nụ ekile, n’ọbochi ke ẹto, m jọornuzu ẹrnu m. 33 Kpa ọ zị, m jeezneriri tna nụ ekile nụ ọbochi ke sno a, kwnornu nụ o kwésile be gbu nye ọwhnurninya nụ hne bụo Jeruselem.

34 “Chei! Jeruselem, Jeruselem, jị ke noogbu ele ọwhnurninya, ke jị akaworugwu nọolo ele be ziyannu i. Mgba ele kpa me pioru ọ chikota rụmu ị lele kpa enwerne ọchichi nẹchikota

rụmu a nụ mkpururu aka nkwu a lawuru, kọvu i kwéle. 35 Le, be nẹsigbasinu anụ ọro anụ ma ọ tọbiri etekne. Me kanụ anụ, anụ jọowhnu m berere tem dụ nga anụ jaakaa, ‘Chiokike gọzi nye wam ke naava nụ rẹwhna Nyenwe aị.’ ”

14

Jizọsi zị n’oro nye Farisi

1 Ọ dụ otu Ọbochi Ozukwa Inwe, nga Jizọsi zị n’oro otu nye Farisi be marnụ rẹwhna a neeri wiri, ele badnụ zị needne a. 2 Otu nwerukna ọchi a lawuru nụ aka a zarụ aza zị nụ ruwhnu a. 3 Jizọsi sịkwa ele Farisi wam nụ ele zni iwu, “Ọ bụru ọma n’iwu ọ gwọ nrịria n’Ọbochi Ozukwa Inwe, sọbu ọ bụo ọma?” 4 Kọvu be kpusunirni ọnu be. Jizọsi nwugwu nwerukna wam n’aka gwọ a nrịria wam, zihala a.

5 Jizọsi sịkwa be, “Ọ bụru nụ i nwernu nnwọ rukna mọbu ehni ke dnabnarnụ ọmi n’Ọbochi Ozukwa Inwe, anụ jéegwehja a n’Ọbochi Ozukwa Inwe?” 6 Ọ zá nhne be sarụ a.

*Badnụ o gwedna ẹhni a ẹli
nụ ovu ọma*

7 Nga Jizọsi whnurnu kpa ele be sukwuru nọohoru risi ngadna be jaadazi, ọ tñunu be elulu ka, 8 “Nga badnụ ọbula sukwuru ị ikwu iriri ọlulu nnwerne, ị dazị nụ risi ngadna, kwnornu nụ nye nwernu igwugwu kakwo i nwernu rikne va. 9 Ọ bụru kpam, nye sukwuru anụ lawuru jaavakwnusi i, kanụ

i, 'Nye nwerukna ka ngadna i.' Ige wam i jeeji iwhnerne daziri nu ngadna ke zi eli eli. ¹⁰ Kovu nga be sukwuru i, daziri eli nu ngadna ke zi eli eli. Nye wam ke sukwuru i jaavakwnusi i, kanu i, 'Enyi m, zne nu ngadna ke ka mma.' Ige wam i jeenwe igwugwu nu ruwhnu ele varu pii. ¹¹ Kwnornu nu be jeegwedna nye obula ke gwelizoru ehni a olu, nye obula ke gwednarnu ehni a eli, be jeegwelizo a."

¹² Jizosi kanu nye wam sukwuru a, "Nga i siri wiri osisi mofu ke anyasnu, i sikwu ele enyi i kpoi, nu rumu nwene i mofu ele ibne i ele eze, i mee kpam, be jeesi wiri sukwu kwno i, ige wam be kwulam ji ogwo. ¹³ Kovu nga i mernu iriri, sukwu ele mboni, nu ele oru, nu ele mgworo nu ele isni, ¹⁴ be joggozi i. O bu n'ezi nu be nwee rikne kwu i ogwo, kovu Chiokike jookwuhnata i nga ele oma jeehi n'enuwulizo."

*Elulu okne iriri
(Mat 22:1-10)*

¹⁵ Nga otu nye dazi neeri wiri nuru a, o kanu Jizosi, "Owa oma zinu nye jeeri wiri n'eli-eze Chiokike."

¹⁶ Jizosi saru a, "Otu nwerukna siri okne iriri sukwu agida ele badnu. ¹⁷ N'ige iriri wam, o zihala nye izi a, o kanu ele be sukwuru, 'Vaa, be mekwolem kpakara nhne.'

¹⁸ "Kovu kpakara be n'otu bete norio be gharu be. Nye ke mbom kaa, 'M zuru m eli

ekwu, m jeezne lekwa a, bi-kno gwnusi m n'ele i gharuru.'

¹⁹ "Nye berere kaa, 'M zuru m nri ehni be knekotaru ebo ebo, m neezne o tula be, bikno gwnusi m n'ele i gharuru.'

²⁰ "Nye berere kaa, 'M luru m nnwerne ikne, m jeenwe rikne va.'

²¹ "Nye izi wam hiehna kanu nda a kwu kpakara nhne ka. Ige wam ovu weru nda nwe oro wam ehni, o kanu nye izi a, 'Wara wara, zne nu ngeri apna nu kpakara apna ke eli-ohna kwubnanya ele mboni, nu ele oru nu ele isni nu ele mgworo.'

²² "Nye izi wam zne, hiehna, kaa, 'Nda-ai-kwu, m mene m nhne i karu me mee, kovu oghere zi koriri.'

²³ "Nda a kwu kanu a, 'Zne n'apna ma nu ekwu, kwnagidne ele badnu ma be bnanya, ma ele badnu jihia n'oro m.' ²⁴ Me kanu i, kpakara ele wam me sukwuru ikwu nu mbom, o za otu badnu nu rime be ke jeeri iriri m."

*Nhne nye sno apna Jizosi
jowhnu*

(Mat 10:37,38)

²⁵ Agida ele badnu sno Jizosi neezne, o tuhna na kanu be, ²⁶ "O buru nye obula vakwnusiri m, kovu o snone nda a nu nne a, nu nnwerne a, nu rumu a, nu rumu nne a rukna nu rumu nne a rinya irno, ma budnu ke a masi, o jobuli nye sno apna m. ²⁷ Nye obula ke vurule ogba a

sno m, jòbuli nye sno apna m.

²⁸ “Ndaa otu badnu n'esilawuru anu ke noopio o wu oro olu, o jeebe osno daziri eli gwnu nhne o jeegwe a, ma o nwernu iwai o jeeji wukwo a? ²⁹ Kwnornu nu o buru nu o wa eli, kovu o nwée rikne wukwo a, nye obula ke whnuru a jomu a rumu, ³⁰ kaa, ‘Nwerukna ka panizoru o wu oro, kovu o nwée rikne wukwo a.’

³¹ “Möbu ndaa eze ke neezne ogwnu megidne eze berere, ke jeebe osno daziri eli tule ma o nwernu rikne gweru nri pokwu ele ogwnu gwuzogidne nye chi nri pokwu lawuru megidne a? ³² O buru nu o nwée rikne, nga nye wam zi ikere, o jeezizne ele izi riu nhne udno. ³³ Kpam masi, o za nye obula nu rime anu ke jobu nye sno apna m, o buru nu o gharula kpakara nhne o nwernu.

Arua bnána iru
(Mat 5:13; Mak 9:50)

³⁴ “Arua buru oma, kovu o buru arua tuwhu oso n'onu a, be jeeji kini mee a o so n'onu? ³⁵ O buma oma n'eli möbu nu mkpomkpo. Be jootuwhu a n'ederezị.

“Nye nwernu nsni o ji o nu nhne, o nuru.”

15

Elulu aturu whuru owhu
(Mat 18:12-14)

¹ Ele ona ntụ nu ele mmehie gbakoru nonu ikwu-onu Jizosi. ² Kovu ele Farisi nu ele zni iwu ele Ju naatamu,

be kaa, “Nwerukna ka nan-abnanya ele mmehie, ya nu be sno neeri wiri.”

³ Jizosi tnu be otu elulu, ⁴ “O buru nu otu badnu n'esilawuru anu nwernu otu riwhu aturu, otu kpawhu ori. O jaaghasa nri tolu nu tolu ke gwnuru n'ohia zne pio otu ke kpawhuru akpawhu tem o piohia a? ⁵ Nga o piohiaru a, o tukwasi a n'obe-aka a, nonwudna. ⁶ O la oro sukwu ele enyi a nu ele agbatibi a, kaa, ‘Anu snornu m nwudna, nu m piohiaru m aturu m ke kpawhuru ori.’ ⁷ Me kanu anu, o bu kpa snarnima jaazi n'oligwe nu risi otu nye mmehie ke tuhnasarnu mkpoma, kakwo nri tolu badnu nu tolu ele oma ke otuhnasna mkpoma za mkpa.

Elulu mkpuru iwai whuru owhu

⁸ “O buru nu nyerinya nwernu nri mkpuru iwai, otu whunahuru a. O jomusi tonji, za oro a, piosi a rikne tem o piohia a. ⁹ Nga o piohiaru a, o sukwu ele enyi a nu ele agbatibi a, kaa, ‘Anu snornu m nwudna, m piohiaru m iwai m me tuwhuru.’ ¹⁰ Me kanu anu, o bu kpa snarnima jaazi nu ruwhnu ele enine izi Chiokike nu risi otu nye mmehie ke tuhnasarnu mkpoma.”

Elulu nnwo whuru owhu

¹¹ Jizosi tnu kwno elulu berere, kaa, “Otu nwerukna nwernu rumu rukna lawuru. ¹² Ke mati kanu nda a, ‘Nda m, kesi m mkpe ke m.’ Nda a

keme ẹkwnu a n'esilawuru be lawuru.

13 “Nga ọbochi ele nẹ ele whemernu, nnwọ ke matị chikota kpakara ẹkwnu a, lizọ, zne mba zị ikere, daziri pji lulukwo kpakara ẹkwnu a nẹ budnu ojo. 14 Nga o mewhukworu kpakara nhne o nwernu, okne ọknunyo dnarnu n'ẹli wam, ọ bna nẹ mkpa. 15 O zne yisi ẹhni n'ẹrnu n'aka otu nye ẹli wam, nye wam zizne a ọ znu ezni n'ohia. 16 O masiri a o ri ọri ezni, kọvu ọ zą nye nyernu a.

17 “Nga anya dornu a nẹ risi, ọ kaa, ‘Kpakara ele nda m gornu ẹrnu nwernu wiri be ri, nootuwhu agwna a, kọvu m zị m hna nọonwu n'ogwnu wiri. 18 M jeelizo, lahnakwnusi nda m, m jaakanu a, Nda m, m mehielem megidne oligwe ma ji. 19 M kwesile m be kwu m nnwọ i berere, kọvu me buru otu nẹ rime ele i gornu ẹrnu.’ 20 Ngam, o lizọ, znekwunusi nda a.

“Kọvu nga ọ zị hne zị ikere, nda a whnurnu a, donu a obirizi k'agida, gba ẹso kwnusi a, bnagidne a, snutu a ọnu.

21 “Nnwọ wam kanu nda a, ‘Nda m, m mehiele m megidne oligwe ma ji. M kwesile m be kwu m nnwọ i berere.’

22 “Kọvu nda a kanu ele izi a, ‘Wara wara, anu chiya iwo ke kakwo mma, anu wosi a, gbasị a arị mkpaka n'aka a, anu wosi a okoro-ochi n'ochi a. 23 Anu toya nnwọ ehni be znurnu ọznu gbu a, mee iriri

ma a nwudna. 24 Kwnornu nẹ nnwọ m ka nwurnu ọnwu, kọvu ọ zị budnu, o whuru owhu, be piohia a.’ Be bete nọonwudna.

25 “Kpa nhne ka neeme, ọpnarna a zị n'ekwu. Nga ọ vaduru ọro ndundu nẹ eri nẹ eri be neetne, 26 o sukwu otu nye izi sika nhne be neeme. 27 O saru a, ‘Nwene i rukna hiehnarnu, nda i gbulem nnwọ ehni be znurnu ọznu, kwnornu nẹ ọ whnurnu a n'ehni siri rikne.’

28 “Ovu weru nwene a rukna ke soru a ẹhni k'agida, o kwéle ọ bna n'oro. Nda a vakwnusi a, riasno a. 29 O saru nda a, ‘Le, agida awaha me zị nọornunu i ẹrnu lele ọhi, ọ zą ige me mernu risi rikne nẹ nhne i nyernu n'iwu. Kọvu i nyélele m otu nnwọ owu me nẹ ele enyi m ri. 30 Kọvu nga nnwọ i ka ke mewhukworu kpakara ẹkwnu i, ya nẹ ele rinya ewhere varu, i gbunnu a nnwọ ehni be znurnu ọznu.’

31 “Nda a kanu a, ‘Nnwọ m, me nẹ ji zị ige dum, kpakara nhne me nwernu bu ke i. 32 A kwesiri ọ nwudna, kwnornu nẹ nwene i rukna ka nwurnu ọnwu, kọvu ọ zị budnu, o whuru owhu, kọvu be piohiaru a.’ ”

16

Elulu nye neelekota ẹkwnu

1 Jizosi kanu ele sno apna a, “Otu nye eze nwernu nye neelekota ẹkwnu a, be kanu nye eze wam nẹ nye neelekota ẹkwnu a noolulu kpakara ẹkwnu a. 2 O sukwu

a, sika a, 'Kini bu otnutnu ka me nonu gbasiri i? Vaa ma a piakota kpakara nhne i nonu, kwnornu nu i jeelekotama ekwunu m berere.'

³ "Nye neelekota wam kanu ehni a, 'Kini bu nhne me jeeme? Nda m kwu neegweme m n'ernu. M nwee m iknerna me jeeji rnu ernu rikne, iwhnerne o bu nye orio notu m. ⁴ M maam nhne me jeeme, nga me whogaru n'ernu, ele badnu jeekweru me bnanya oro be.'

⁵ "O sukwu ele jigwu nda a kwu ogwo n'otu n'otu. O sika nye mbom, 'I ji nda m kwu kini?'

⁶ "O kaa, 'Otu riwhu obele mono.'

"Nye neelekota ekwunu wam kanu a, 'Gweru okwukwo, daziri eli, gbasiri nri isne wara wara.'

⁷ "O sika nye ke ebo, 'I ji nda m kwu iwai ele?'

"O kaa, 'Otu pokwu otutu ikpa wheti.'

"O kanu a, 'Gweru okwukwo gbasiri riwhu esato.'

⁸ "Nda kwu nye neelekota wam ke kparu agwa ojo znarni a, kwnornu nu o mernu lele nye nwernu echiche. Kwnornu nu rumu ke owa ka nwernu echiche o mee nhne gbasiri be kakwo rumu ke iwhne. ⁹ Me kanu anu, anu gweru ekwunu k'owa ka mee ele badnu enyi, nga ekwunu anu jookwome, be kweru anu bnanya n'oro kwó okwo."

¹⁰ "Nye be kwesiri o kw-nata mkpoma nu nhne mati, kwesiri be kwnata a mkpoma

nu nhne hna ezi. Nye bu masi badnu ojo nu nhne mati bu badnu ojo nu nhne hna ezi. ¹¹ O buru nu anu buo ele be kwnata mkpoma n'ekwunu k'owa, nyele jeenye anu ezi ekwunu? ¹² O buru nu anu buo ele be kwnata mkpoma n'ekwunu nye berere, nyele jeenye anu ekwunu ke aka anu?

¹³ "O za ohi ke nwernu rikne buru ohi nda kwu lawuru. O buru kpam, o joosno otu irno, whnu ke berere n'anya. Mabu o josobisinu otu k'agida, ledna ibne a anya. Anu jobuli ohi Chiokike nu ohi ekwunu."

Agwuna ikwu-onu Jizosi

(*Mat 11:12,13; 5:31,32; Mak 10:11,12*)

¹⁴ Nga ele Farisi ele whnurnu iwai n'anya nurnu ikwu-onu ka, be mu Jizosi rumu. ¹⁵ Jizosi kanu be, "Anu bu ele nogwnu ehni anu nu anu bu ele oma nu ruwhnu ele badnu, kovu Chiokike magwu mkpoma anu. Nhne zi okne onu n'anya ele badnu bu nhne ruru oru n'anya Chiokike.

¹⁶ "Nhne be nyernu n'iwu nu ele owhnurninya zi tem Joni, hite n'ige wam, be nokpo okwo izi oma eli-eze Chiokike, nye obula neeyisi ehni ma o bna nu rime a. ¹⁷ O zi ewheke nu oligwe nu owa jaagawhe kakwo otu nhne ke zikakworu mati n'iwu jaadna.

¹⁸ "Nye obula ke jaagba nnwerne a nnam, lu nyerinya berere neeme oyi, nyerukna obula ke luru

nnwerne be gbarụ nnam neeme ọyi.

Nye eze nụ Lazarọsi

19 “Otu nye eze zị, ke noowo iwo odno odno nụ abọchna marnụ mma, wu bụdnu iriri kpakara ọbochi. 20 Otu nye mboni be dnanyiataru n'ogodo ọnu-mgbo a, nye rẹwhna a bụ Lazarọsi, nye ẹnya kpuru kpakara ẹhni. 21 Ọ nọogwnu a ma be nyee a rụvnuruvnu wiri ke hi n'ikpechi nye eze wam dna. Rụmu nkịta varụ naarasna ẹnya a.

22 “Ige duru nụ nye ọriọ wam nwurru, ele enine izi vuru a zne hne Ebereham zị. Nye eze wam nwụ masịri, be lite a. 23 Nụ rime bẹkwnu ẹli rẹnwu hne ọ zị nọowhnuji anya, o le anya n'olu whnụ Ebereham nụ hne zị ikere nụ Lazarọsi zị n'akwankọ a. 24 Nye eze wam sukwu a, ‘Nda aị Ebereham, dọnu m obirizi, zizne Lazarọsi o rusi ọnu mkpaka a nụ mini mejị riro m, kwnornu nụ m nọowhnuji anya nụ rime bẹkwnu ka.’

25 “Kọvu Ebereham saru a, ‘Nnwọ m, chenwanya nụ nga i zị bụdnu i riru nhne ọma, kọvu Lazarọsi naahjaru nhne bụọ ọma. Kịtna be naakasi a mkpọma, kọvu i nọowhnuji anya. 26 Be gweme kpakara nhne ka, be gwuru otu olulu hna ezi n'iketa aị nụ anụ, ke kpayarụ ele noopio o hi nụ hna vakwnusi anụ jéenwe rikne, ọ zị masị nye nwernu rikne hi hne anụ zị vakwnusi aị.’

27 “Nye eze wam saru, ‘Bikno, nda, zizne Lazarọsi ọro nda m, 28 kwnornu nụ m nwernu rụmu nne rukna isne, ọ dọ be aka nụ nsni, ma be gharu ọ va hne ọwhnuji anya ka.’

29 “Ebereham saru a, ‘Be nwernu Mozizi nụ ele ọwhnurninya, be bnonu be nsni.’

30 “Nye eze wam karu, ‘Ọza, nda Ebereham, ọ bụru nụ badnụ hi n'ẹnwu lizọ znekwunusi be, be jọtuhnasna mkpọma.’

31 “Ebereham kanu a, ‘Ọ bụru nụ be jọobnonu Mozizi nụ ele ọwhnurninya nsni, be jọtuhnasna mkpọma ọ bụbedi nụ badnụ hiri n'ẹnwu lizọ.’ ”

17

Mmehie, ọkwnata mkpọma nụ ọru

(*Mat 18:6,7,21,22; Mak 9:42*)

1 Jizọsi kanu ele sno apna a, “Nhne neeme ma badnụ mee mmehie jaavariri, kọvu awhnụwhnu jaazinu nye o jeehi n'aka a va. 2 Ọ jaakanu nye wam mma ọ bụru nụ be gweru okne rugwu ogwe-wiri nyasi a n'ili túbna n'osimini karu o mee ma otu nụ rime ele ka zị matị mehie. 3 Anụ ledu anya nụ nhne anụ neeme.

“Ọ bụru nụ nwene i rukna mmehie i, bigbọ a, ọ bụru nụ ọ tughnasna mkpọma a, gbarunu a. 4 Ọ bụru nụ o mehieru i mgba ẹsau n'ọbochi, tughnasna masị mgba ẹsau, kaa

'M tũhnasarnu m,' gbarũnu a."

⁵ Ele sno apna a kanũ Nyenwe aĩ, "Mejitenu aĩ ọkwnata mkpọma."

⁶ Jizọsi sarũ be, "Ọ bũru nũ anũ nwernu ọkwnata mkpọma lele mkpuru mọsitadi, anũ jaakanũ okne isisi ka, 'Be whome i kpasĩ ì n'esilawũru osimini,' o jooononu anũ nsni.

⁷ "Ọ bũru nũ otu badnũ nũ rime anũ nwernu otu nye izi ke nọornu ẹkwu a mọbu nọoznu atnũrnu a, nga o hiri ẹkwu hiehna, ọ jaakanũ a, 'Vaa dazĩri ẹli, ri wiri'? ⁸ Ọza! Kọvu ọ jaakanũ a, 'Mesinu m wiri, woru iwo i, sete m me rikwo wiri, omekwo, i ri ke i.' ⁹ Be zá naakanũ nye izi meka nũ o mernu nhne be karũ o mee. ¹⁰ Ọ bũ kpa ọ zĩnu anũ, nga anũ mernu kpakara nhne be karũ anũ mee, anũ kaa, 'A bũ ele izi etekne, a rnũrnu ẹrnu aĩ.' "

*Jizọsi gwọru nri
ele nchnìchna*

¹¹ Nga Jizọsi zĩ nũ apna neezne Jeruselem, ọ naagawhe n'esilawũru Sameria nũ Galili, ¹² kpa ọ naabna nũ rime otu ẹli-ọhna, nri ele rukna nchnìchna kwnusiri a. Be gwuzoru nũ hne zĩ ikere, ¹³ be gweru okne nkọli siwama, "Nda-aĩ-kwu, Jizọsi, dọnu aĩ obirizi."

¹⁴ Nga Jizọsi whnũrnu be, ọ kaa, "Anũ zne gesi ele ariọhna ẹhni anũ." Kpa be neezne, be gwọru be nchnìchna wam.

¹⁵ Nga otu nyenum nũ rime be whnũrnu nũ be gwọlam a,

ọ lahna, gweru okne nkọli naaja Chiokike. ¹⁶ Ọ dna n'ẹli n'ọchi Jizọsi tũnu a mmamma. Nwerukna ka bũ nye Same-ria.

¹⁷ Jizọsi sịkwa a, "Be gwọla nri badnũ? Ndaa badnũ tolu ele berere? ¹⁸ Ọ zá nye varũ ọ tũnu Chiokike mmamma, okwolem nye izne ka?" ¹⁹ Jizọsi kanũ a, "Lizọ, la, ọkwnata mkpọma ì dọhialam ì."

*Ige ẹli-eze Chiokike
(Mat 24:23-28,37-41)*

²⁰ Agwna ele Farisi sịkwa Jizọsi nga ige ẹli-eze Chiokike jaava. Jizọsi sarũ be, "Eli-eze Chiokike jáava lele kpa ele badnũ neele anya a. ²¹ Ọ zá nye jaakaa, 'Le ọ zĩ hna,' mọbu 'Pĩari,' kwnornu nũ ẹli-eze Chiokike zĩ nũ rime anũ."

²² Ige wam Jizọsi kanũ ele sno apna a, "Ige vawa nga ọ jọogwnu anũ ọ whnũ otu rime ọbochi ke Nnwọ ke Badnũ, kọvu anũ jọowhnu a. ²³ Ele badnũ jaakanũ anũ, 'Le, Nnwọ ke Badnũ zĩ pĩ,' mọbu 'Ọ zĩ hna.' Anũ snó be zne. ²⁴ Lele kpa amũma oligwe neehi n'otu ọsotoma oligwe mụkesi n'ọsotoma berere, bũ kpa ọbochi ke Nnwọ ke Badnũ jaazi. ²⁵ Kọvu o jeeberu ọsno ta agịda awhnũwhnu, ebiri ka jọọju a.

²⁶ "Lele kpa ọ nũ n'ọbochi Noa, ọ bũ kpa ọ jọonu n'ọbochi Nnwọ ke Badnũ. ²⁷ Ele badnũ zĩ neeri, nọonwo, nọolu nnwerne, nọogbo nzi, dũ n'ọbochi Noa bnaznenu nũ rime ọgbo, mgba-mini ẹli gbukwo kpakara be.

28 “O bụ masị kpam n'ọbochi Lọtụ, kpakara be zị neeri, n'ọnwo, neere, n'ozu ahịa, naakpa mkpuru, noowu ọro. 29 Kọvu n'ọbochi Lọtụ whogaru nụ ẹli Sodom, Chiokike wudnarnu bẹkwu nụ rugwu bẹkwu lele mini ozuzo, gbukwo kpakara be.

30 “O bụ kpa ọ jaazị n'ọbochi be jookpume Nnwọ ke Badnụ. 31 N'ọbochi wam, nye ọbula ke zị n'olu ọro a, ọ bná nụ rime ọro a zne kwahala nhne a, kpam masị, nye ke zị n'ẹkwu lánna aznụ kwnornu nhne ọbula. 32 Anụ chenwanya nnwerne Lọtụ. 33 Nye ọbula ke noopio ọ znọhia bụdnu a, jootuwu a, nye nootuwu bụdnu a, jọoznobia a. 34 Me kanụ anụ, n'abalị wam, badnụ lawuru jaadnanyị n'okpata, be gweru otu gharu ibne a. 35 Ele rinya lawuru jaazị neegwe wiri, be gweru otu, gharu ibne a. [36 Ele rukna lawuru jaazị n'ẹkwu, be gweru otu ghasa ibne a.”]

37 Ele sno apna a sịkwa a, “Ndaa pọ, Nyenwe a?”

Jizọsi saru be, “Idele jaaziri hne ọbula iznu nwurru ọnwu zị.”

18

Nwerinya nzi a nwurru nụ nye ikpe

1 Jizọsi tñunu be otu elulu neezni be kpa be kpe okpukpe kpakara ige néegweme aka. 2 Ọ kaa, “Otu nye ikpe zị n'otu ẹli, nye zá nọtụ ogwnu Chiokike mọbu sọ badnụ anya. 3 Otu

nyerinya nzi a nwurru zị masị n'ẹli wam, o neezne ọro nye ikpe ka, naariasno a, ‘Bikno, kpenu m ikpe oma megidne nye neemegbu m.’

4 “O kwéle o yinu a aka gbu ọkwu. Omekwo, ọ kanụ ẹhni a, ‘O bụ n'ezi nụ m zá m nọtụ ogwnu Chiokike, mọbu sọ badnụ anya. 5 Kọvu kwnornu nụ nwerinya ka nzi a nwurru naakpakna m ẹhni, m jeekpenu a ikpe oma, ọ zị rikne gwu m kwnornu nụ ọ naava ige ọbula.’ ”

6 Nyenwe a kaa, “Anụ bno nsị nhne nye ikpe ojo wam kwuru. 7 Chiokike, ọ jọoznobia ele ke a, ele ọ hohiaru, bụ ele naakwnakwu a iwhnehnie nụ abalị? O jọogbu ọkwu ọ dọhia be. 8 Me kanụ anụ, ọ jọoznobia be wara wara. Kọvu nga Nnwọ ke Badnụ jaava, ọ jọowhnu ele kwesiri ọkwuata mkpoma n'owa?”

Elulu nye Farisi nụ nye ọna ntụ

9 Jizọsi tñunu ele kwnataru mkpoma n'imerne oma be, kọvu ledna ele berere anya elulu ka. 10 “Ele rukna lawuru znernu Ọro Nsọ Chiokike zne kpe okpukpe, otu nye Farisi nụ otu nye ọna ntụ. 11 Nye Farisi gwuzoru ichne kpenu ẹhni a okpukpe, kaa, ‘Chiokike, meka nụ m búo m nye ọwho-anya, mọbu nye ojo, mọbu nye neeme ọyi lele ele berere. Meka nụ m búo m nye ojo lele nye ọna ntụ ka. 12 M noovu ọnu mgba lawuru n'ikwezu, m nọkwu otu nụ

nri nga kpakara nhne me nwernu.'

¹³ "Kọvu nye ọna ntụ wam gwuzoru nụ hne zị ikere, o nwée rikne gwelizọ a anya le oligwe, kọvu ọ kwa aka nụ mkpọma, o wute a, kaa, 'Chiokike, ọnu m me nye mmehie obirizi.' "

¹⁴ Jizọsi kaa, "Me kanụ anụ, nye ọna ntụ ka nụ Chiokike mernu udno sụ ọ larụ ọro a, ọ búo nye Farisi, kwnornu nụ be jeegwedna nye ọbula ke gwelizọru ẹhni a olu, nye ọbula ke gwednarnụ ẹhni a ẹli, be jeegwelizọ a."

Jizọsi goziri rụmu takiri

(*Mat 19:13-15; Mak 10:13-16*)

¹⁵ Agwna ele badnụ nookwuyanụ Jizọsi rụmu takiri be ma ọ kpatụ be aka. Nga ele sno apna a whnurnu be, be bnanụ be mbna. ¹⁶ Kọvu Jizọsi sukwuru rụmu takiri vakwnusi a, kaa, "Anụ gharu rụmu takiri ma be vakwnusi m, anụ bnósni be, kwnornu nụ ẹli-eze Chiokike bụ ke ele nụ kpa. ¹⁷ Me kanụ anụ ezi ọka, nye ọbula ke jéegweru ẹli-eze Chiokike lele nnwọ matị, ọ jáabna nụ rime a rịa rịa."

Otu nye ọchichi

(*Mat 19:16-30; Mak 10:17-31*)

¹⁸ Otu nye nẹchi ele Ju sịkwaru Jizọsi, "Nye zni-nhne ọma, kịni bụ nhne me jeeme ma m kehịa m bụdnu kwó okwo?"

¹⁹ Jizọsi saru a, "Kịni kpayaru i noosukwu m nye ọma? Ọ zá nye bụ nye ọma, okwolem otu badnụ, bụ

Chiokike kpọi. ²⁰ Ị maa m nhne be nyernu n'iwu, 'I mékọ ọyi, i gbúkọ badnụ, i znúkọ buznu, ị gbákọ akebne aghalaghala, sọbisinu nda ị nū nne i.' "

²¹ Nye ọchichi wam kaa, "M bítaru m kpakara nhne hite n'ige me bụ wikoro."

²² Nga Jizọsi nurnu nhne ka, ọ kaa, "I jeeme otu nhne kpọi. La, re kpakara nhne i nwernu, kesi ele mboni, i jeenwe ẹkwnu n'oligwe, vaa, sno m."

²³ Nga nye ọchichi wam nurnu ka, o wuteru a k'agịda, kwnornu nụ o nwernu ẹkwnu k'agịda. ²⁴ Jizọsi le a anya, kaa, "Ọ bụ nhne rarụ ẹhni k'agịda nụ ele nwernu ẹkwnu ọ bna n'ẹli-eze Chiokike. ²⁵ N'ezi, ọ zinu anọhia be kwu kameli ewheke ọ gawhe n'anya alanga karu ele nwernu ẹkwnu ọ bna n'ẹli-eze Chiokike."

²⁶ Ele nurnu ọka ka, sịkwa, "Ndakwanu nye be jọoznohia?"

²⁷ Jizọsi saru, "Nhne rarụ ẹhni hne badnụ zị, be meli kpakara nhne hne Chiokike zị."

²⁸ Pita kanu a, "Le, a sigbasiri kpakara nhne snornu i."

²⁹ Jizọsi kanu be, "Me kanu anu ezi ọka, ọ zá nye ọbula ke sigbasiri ọro, mọbu nnwerne, mọbu nwene, mọbu ele murnu a, mọbu rumu, kwnornu ẹli-eze Chiokike, ³⁰ ke jáanahia karukwo n'ige ka, n'ige ke jaava, bụdnu kwó okwo."

*Jizōsi kwuru ọka gbasiri
enwu a ke mgba ẹto*
(*Mat 20:17-19; Mak 10:32-34*)

³¹ Jizōsi kwuru nri nū badnū lawūru wam, kanū be, “A neezne Jeruselem, kpakara nhne ele ọwhnurninya gbarū n'ọkwukwo gbasiri Nnwọ ke Badnū jeemezu. ³² Be jeegweru a nyewhete n'aka ele bụo ele Ju. Be jeeme a nhne rumu, nyee a mkpari, gbū a ọnu mini, ³³ pnīa a nhne, gbu a. N'ọbochi k'ẹto, o jeehi n'ẹnwu lizọ.”

³⁴ Ele sno apna a ghóyage kpakara nhne ka. Be kpusnirni ọka ka n'anya be. Be máa risi nhne o nookwu.

Jizōsi gwọru nye ọrio isni
(*Mat 20:29-34; Mak 10:46-52*)

³⁵ Nga Jizōsi naavadu Jeriko, otu nye isni dazị nū ngeri apna nọorio nhne. ³⁶ Nga ọ nurnu agida badnū neewhe, ọ sika be nhne neeme. ³⁷ Be kanū a, “Jizōsi nye Nazareti neewhe hna.”

³⁸ O siwama lulo, “Jizōsi, Nnwọ Devidi, dọnu m obirizi.”

³⁹ Ele be Jizōsi ọsno bigbọru a, o kpusni ọnu a, kọvu, o siwama k'agida, “Ji Nnwọ Devidi, dọnu m obirizi.”

⁴⁰ Jizōsi gwuzoru, kaa, be kwuyanū a ya. Nga ọ varū, Jizōsi sika a. ⁴¹ “Kini bụ nhne i pioru me menu i?”

Nye isni wam kaa, “Nyenwe aị, mee ma m whnurnu m ọsno.”

⁴² Jizōsi kanū a, “Whnurnu ọsno, ọkwnata mkpọma i gwọlam ji.” ⁴³ Ngangam, o bete ọ whnū ọsno, snornu Jizōsi n'apna, naaznarni Chiokike. Kpakara ele whnurnu a znarni Chiokike.

19

Jizōsi nū Zakiyosi

¹ Jizōsi bnazne nū rime Jeriko, neewhe n'esilawuru a. ² Otu nye risi ele ọna ntū rẹwhna a bụ Zakiyosi zị pịi, ọ bụ nye barū aba. ³ O noopio kpa ọ jọowhnu Jizōsi, kọvu o nwée rikne kwnornu nū ọ bụ nye zị ichichi n'esilawuru igbudu badnū. ⁴ Ọ gba ẹso zne nū ruwhnu, pne n'olu isisi sika ma ọ whnū Jizōsi nga o jeewhe nū apna wam.

⁵ Nga Jizōsi dūru nū piyam, o le anya n'olu, kanū a, “Zakiyosi, hiedna wara wara, kwnornu nū m jaadazị n'oro i tna.” ⁶ Zakiyosi mee wara wara hiedna, nabnanya a nū mkpọma ọso n'ọnu.

⁷ Kpakara ele badnū whnurnu a, be bete naatamu, kaa, “Nwerukna ka znernu ọ bụru nye izne n'oro nye mmehie.”

⁸ Zakiyosi lizọ kanū Nyenwe aị, “Nyenwe aị, m jeekewa kpakara nhne me nwernu ẹli lawuru, kesi ele mboni, nye ọbula ke me ghogburu, m jọokwuhnata a ẹli ẹno.”

⁹ Jizōsi kanū a, “Ọznohia varū n'oro ka tna, kwnornu nū nwerukna ka bụ masi nnwọ Ebereham. ¹⁰ Kwnornu nū Nnwọ ke

Badnu varu o pio nu o znohia ele whuru owhu.”

*Elulu nri mkpuru iwai
be kwu minasi**
(Mat 25:14-30)

11 Kpa be zi noobno nsni, Jizosi zne nu ruwhnu tnuu be otu elulu, kwnornu nu o zi Jeruselem ndundu, ele badnu wam naari nu eli-eze Chiokike jowhuya iwhe kina. 12 O kaa, “Otu nwerukna be marnu rewhna a znernu mba zi ikere ma be chni a eze su o hiehna eli a. 13 Hne o zne, o sukwu nri ele ohi a, nyee be nri mkpuru iwai, kanu be, ‘Anu zu ahia tem m hiehna.’

14 “Kovu ele eli wam snornu a irno, be zizne izi kaa, ‘A chola nwerukna ka buru eze ai.’ ”

15 “Be chni a eze, o hiehna. O sukwu ele ohi a ele o nyernu iwai ma o mahia mbnarna be nwehjaru nu iwai o nyernu be.

16 “Nye ke mbom varu, kaa, ‘Nyenwe ai, mkpuru iwai i nyernu m nwehjaru nri mkpuru iwai mbnarna berere.’ ”

17 “Nyenwe a kanu a, ‘I mekwaru nkari, ohi oma. Kwnornu nu i kwesiri be kwnata i mkpoma nu nhne mati, neechi nri mba.’ ”

18 “Nye ke ebo varu, kaa, ‘Nyenwe ai, mkpuru iwai i nwehjaru mkpuru iwai isne berere.’ ”

19 “Nyenwe a saru a, ‘Buru nye neelekota eli-ohna isne.’

20 “Nye ke eto varu kaa, ‘Nyenwe ai, le iwai i, m knernu m iwai i n'ikpe tugwatanu i ya. 21 Ogwunu i turu m, kwnornu nu i bu nye anya rikne. I neegweru nhne buo ke i, neegwe nhne n'ekwu hne i kpala mkpuru.’

22 “Nyenwe a saru, ‘M jeeji nhne hi n'onu i kpe i ikpe, ji ohi ojo. I magwu nu m bu m nye anya rikne, neegweru nhne buo ke m, m neegwe nhne n'ekwu me kpala mkpuru. 23 Kini mernu i yisige iwai m n'aka ele oro iwai? Kpa me hiehnarnu, m znernu m anahoru iwai m nu mbnarna a.’

24 “O kanu ele gwuzo ndundu, ‘Anu nahia a iwai ki nyega nye wam ke nwernu nri.’

25 “Be kanu a, ‘Nda-ai-kwu, o nwernu nri.’

26 “O saru be, ‘Me kanu anu, nye obula ke nwernu be jeenye a, o nwehnasiru, kovu nye ke nwée, be jaanahoru a o bubedi ke o nwernu. 27 Kina, ele irno m ele kwége me buru eze be, anu kwuya be hna gbumekwo kpakara be nu ruwhnu m.’ ”

*Jizosi bnaznernu
Jeruselem*

(Mat 21:1-11; Mak 11:1-11;
Jon 12:12-19)

28 Nga Jizosi kwukworu oka ka, o beru be osno neezne Jeruselem. 29 Nga o vaduru Betifagi nu Betani nu Rugwu Olivu o zizne ele sno apna a lawuru, kanu be, 30 “Anu

* 19:10 minasi: Jizosi tnuu elulu mkpuru iwai be kwu minasi. N'ige mbom, ogwo ernu obochi bu otu mkpuru iwai etekne. Otu minasi hna lele otu riwhu mkpuru iwai.

zne nū mgbu matị ke zị nū ruwhnu anū, kpa anū naabna, anū j̄owhnu otu nnw̄o iyinya be kp̄ogwu p̄i, ke ọ z̄a nye daziri n'olu a, anū t̄oma a, t̄oya hna. ³¹ Ọ b̄uru nū badnū ọbula s̄ikwa anū, 'Kini mernu anū n̄otoma a,' anū kanū a, 'Ọ zị Nyenwe aị mkpa.' ”

³² Ele o dusiri zne whnū lele kpa Jiz̄osi kanū be. ³³ Kpa be n̄otoma nnw̄o iyinya wam, ele nwe a s̄ikwa be, “Kini mernu anū n̄otoma nnw̄o iyinya wam?”

³⁴ Be sarū be, “Ọ zị Nyenwe aị mkpa.”

³⁵ Be t̄oyanu a Jiz̄osi, w̄ukwasi iwo be n'olu a, daz̄ita Jiz̄osi n'olu a. ³⁶ Kpa Jiz̄osi neezne, ele badnū naagbasa iwo be n'apna.

³⁷ Nga ọ vaduru hne apna larū Rugwu Olivu, igbudu badnū ele sno apna a bete n̄onwudna, n̄otunu Chiokike mmamma n'okne nk̄oli kwnornu aḡida ẹrnu ndu-ẹhni be whn̄urnu.

³⁸ Be naakaa,
“Chiokike ḡozi eze
ke naava nū r̄ewhna
Nyenwe aị,
Udno n'oligwe,
ọznarni z̄inu Chiokike nū
hne kakwo n'olu.”

³⁹ Agwna ele Farisi ele sno igbudu badnū wam kanū Jiz̄osi, “Nye-zni-nhne, bigb̄o ele sno apna ị ma be kpusni ọnu.”

⁴⁰ Jiz̄osi sarū be, “Me kanū anū, ọ b̄uru nū ele ka kpusni ọnu be, akaworugwu ele ka jeesi l̄ulo.”

Jiz̄osi kwnanu Jeruselem ẹkwna

⁴¹ Jiz̄osi vadu Jeruselem ndundu, whnū a, kwnanu a ẹkwna. ⁴² Ọ kaa, “Ọ b̄uru nū ị mah̄iaru ọbochi tna nhne jeegweyanū anū udno, k̄ovu anya anū kpuru isni. ⁴³ Ọbochi wava nga ele irno anū jaadazigidne anū, gbagidne anū n'apna ọbula. ⁴⁴ Be j̄ozopia anū nū r̄umu takiri anū, be joolulu ẹli ka nū ele wu nū rime a, be j̄eesigbasi otu akaworugwu n'olu ibne a hna, kwnornu nū anū m̄aa ige Chiokike varū ọ zn̄ohia anū.”

Nhne Jiz̄osi mernu n'Oro Ns̄o Chiokike

(*Mat 21:12-17; Mak 11:15-19; Jon 2:13-22*)

⁴⁵ Jiz̄osi bnazne Ọro Ns̄o Chiokike, ch̄ihala ele neere ah̄ia p̄i. ⁴⁶ Ọ kanū be, “Be gbarū a n'okwukwo ns̄o, kaa, 'Ọro m j̄oobu ọro okpukpe,' k̄ovu anū mernu a ọ b̄uru ọbna ele buznu.”

⁴⁷ Jiz̄osi zị neezni nhne kpakara ọbochi n'Oro Ns̄o Chiokike. Ele risi ar̄iohna nū ele zni iwu ele Ju nū ele okno badnū Izireli needne kpa be joogbu a. ⁴⁸ K̄ovu be m̄aa nhne be jeeme, kwnornu nū kpakara ele berere zị k̄oriri noobno ns̄ni nū nhne o nookwu.

20

Rikne Jiz̄osi
(*Mat 21:23-27; Mak 11:27-33*)

¹ Ọ d̄u otu ọbochi nga Jiz̄osi zị n'Oro Ns̄o Chiokike neezni

izi oma, ele risi ariohna nu ele zni iwu ele Ju, be nu ele okno badnu Izireli varu. ² Be kanu a, "Kanu ai rewhna rikne i ji neeme kpakara nhne ka. Nyele nyernu i rikne ka?"

³ Jizosi saru be, "M jaasikwa anu otu ajiji masi, anu kanu m, ⁴ owo mini Joni, o hiri n'oligwe mabu n'aka badnu va?"

⁵ Be kwu a n'esilawuru be, kaa, "O buru nu a kaa, 'O hiri n'oligwe,' o jaasikwa ai, 'Kini mernu anu kwéle a?'"

⁶ "Kovu a kaa nu o hi n'aka badnu, kpakara ele badnu ka jotugbu ai akaworugwu, kwnornu nu be kweru nu Joni bu nye owhnurninya."

⁷ Be saru a, "A máa hne o hi va."

⁸ Jizosi kanu be, "M jáaka masinu anu rewhna rikne me ji neeme kpakara nhne ka."

Elulu ele ernu ekwu vaini

(*Mat 21:33-46; Mak 12:1-12*)

⁹ Jizosi tnu nu ele badnu elulu ka, "Otu nyerukna kparu vaini, gweru ekwu wam yisi n'aka ele jeelekota a, whoga gbu okwnu." ¹⁰ Nga ige o gho mkpuru duru, o zizne otu nye izi o znekwnusi ele ernu ekwu wam ma be nyee a agwna mkpuru vaini. Kovu ele ernu ekwu wam pnia a nhne, zila a n'aka etekne. ¹¹ O zizne kwno nye izi berere, ele ernu ekwu wam li a nhne, kpari a iwhnerne, zila a n'aka etekne. ¹² O zizne kwno nye izi ke eto, be mekasi a nhne, tuwhu a n'ederezi.

¹³ "Ige wam nye nwe ekwu vaini wam karu, 'Ndaa nhne

me jeeme? M jeezizne nnwo m me whnurnu n'anya, eleghi anya be joso a anya.'

¹⁴ "Kovu nga ele ernu ekwu wam whnurnu a, be kanu ehni be, 'Ka bu nye jeeri mkpe nye nwe ekwnu ka, anu va ma a gbu a, a jeekeri mkpe a.'" ¹⁵ Be tuwhu a n'aznu ekwu wam gbu a.

"Kini bu nhne nye nwe ekwu wam jeeme ele ojo wam? ¹⁶ O jaava gbumekwo ele ernu ekwu ojo wam, gweru ekwu wam nyewhete n'aka ele berere."

Nga ele badnu wam nurnu oka ka, be kaa, "Chiokike kwé."

¹⁷ Jizosi le be anya, sikwa be, "Kini bu risi nhne be gbaru n'okwukwo nsu?"

'Akaworugwu ke ele noowu oro juru
kiyam ghulam risi nsukala oro.'

¹⁸ Nye obula ke jaadnakwasi akaworugwu ka, jaagbawa ibekala ibekala, kovu nye obula ke akaworugwu ka jaadnakwasi, o jeegweri a lele retnu."

¹⁹ Ele zni iwu ele Ju nu ele risi ariohna pio kpa be jonwugwu Jizosi ngangam, kwnornu nu be magwu nu o tnu nu be elulu ka. Kovu be notu ogwnu ele badnu.

Otu ntu-eli

(*Mat 22:15-22; Mak 12:3-17*)

²⁰ Be zizne ele naadna ndidna ele mernu lele nu be bu ele ezi oka. Be noopio kpa be jeeji nwugwu Jizosi hite n'ikwu-onu a ma be gweru a

nyewhete n'aka nye ọchichi. ²¹ Be sịkwa Jizọsi, “Nye-zni-nhne, a magwu nụ i kwu ezi ọka neezni nhne kwesiri, ị zá neele badnu anya nụ ruwhnu, ọvu i neezni apna Chiokike n'ezi ọka. ²² O bụru ọma a tū ntū nyee Siza sọbu ọ bụo ọma?”

²³ Jizọsi whnuru aghigho ke mkpoma be, ọ kanu be, ²⁴ “Anu gesi m otu mkpuru iwai. Nyele nwe ruwhnu ka nu nhne be gbasiri n'olu a?”

²⁵ Be saru a, “Siza nwe.”

Jizọsi kanu be, “Anu nyee Siza nhne ke Siza, nyee masi Chiokike nhne ke Chiokike.”

²⁶ Be nwée nhne be jeeji nwugwu a hite n'ikwu-onu o kwuru nu ruwhnu onna. Osisa o saru be jiri be anya, be daziri bii.

Ajiji gbasiri olizo n'enwu

(*Mat 22:23-33; Mak 12:18-27*)

²⁷ Agwna ele Sadusi, ka bu ele karu nu olizo n'enwu zila, vakwnusiri Jizosi, sikwa a ajiji, ²⁸ “Nye-zni-nhne, Mozizi gbaru n'okwukwo iwu nyee a, ‘O buru nu nyerukna nwuru sigbasi nnwerne a, hne be nwée rumu, nwene a rukna jooluru nnwerne nwene a wam mụhianu nwene a rukna rumu.’ ²⁹ Rumu nne esau nu a zị, ke mbom luru nnwerne, nwuma hne o nwée nnwo. ³⁰ Nye ke ebo luru a, ³¹ nye ke eto lu a, otu aka wam kpa rumu nne esau wam luru nwerinya wam, kpakara be nwée

nnwo, be nwukwo. ³² N'ipne-aznu nwerinya wam nwu masi. ³³ Kitna, n'obochi olizo n'enwu, nwerinya wam jobu nnwerne nyele n'esilawuru be, kwnornu nu be esau luru a?”

³⁴ Jizosi saru be, “Ele badnu k'owa ka nolu nnwerne, neekesi nzi. ³⁵ Ọvu ele kwesiri o kehia igwe n'olizo n'enwu ma be zị budnu n'ige ke jaava, be lu nnwerne, be gbọ nzi. ³⁶ Be jonwu enwu berere, kwnornu nu be nu lele ele enine izi. Be bu rumu Chiokike kwnornu nu be hiri n'enwu lizo. ³⁷ Ọvu Mozizi neegesi nu ele nwuru onwu jeehi n'enwu lizo, hite nu nhne o gbaru n'okwukwo gbasiri isisi mati wam neerne bekwnu. O suk-wuru Nyenwe a ‘Chiokike ke Ebereham, Chiokike ke Aziki, nu Chiokike ke Jekopu.’ ³⁸ Chiokike bu Chiokike ke ele zị bu budnu, o buo ke ele nwuru onwu, kpakara ele badnu zị budnu n'anya Chiokike.”

³⁹ Agwna ele zni iwu ele Ju karu, “Nye-zni-nhne, ị sakwaru nkari.” ⁴⁰ O zima nye nwernu rikne sikwa a ajiji berere.

Karaisi bu nnwo nyele?

(*Mat 22:41-46; Mak 12:35-37*)

⁴¹ Jizosi kanu be, “Ndaa kpa be naakaa nu Karaisi bu Nnwọ Devidi? ⁴² Kwnornu nu Devidi n'iwuru a kwuru n'okwukwo Eri Oma, ‘Nyenwe a kannu Nyenwe m,

Daziri ẹli n'akarikwnunga
 m
 43 tem du nga me jaabita
 ele irno i
 lele nhne i jootukwasi ọchi
 i lawuru.'

44 Devidi sukwuru a 'Nyenwe
 m,' ndaa kpa o jeeji buru
 kwno nnwọ a?"

*Anu zeru ele zni iwu
 ele Ju*

(Mat 23:1-36; Mak 12:38-
 40; Luk 11:37-54)

45 Kpa kpakara ele badnu
 wam zi noobno nsni, Jizosi
 kanu ele sno apna a, 46 "Anu
 neeze ele zni iwu ele Ju.
 O naamasị be o wo awura
 ogologo naagaghari, o naa-
 masi be ele badnu neebekwu
 be ikwu n'ahia, be noohoru
 risi ngadna n'oro ogbako ele
 Ju, ma ngadna kakwo mma
 n'ogbako iriri anu. 47 Be
 bu ele neeridna oro ele
 rinya nzi be nwurnu, neekpe
 ogologo okpukpe ma ele
 badnu whurnu be. Be jaata
 awhnuwhnu ke kakwo."

21

*Nkesi nwerinya
 nzi a nwurnu*
 (Mak 12:41-44)

1 Jizosi leri anya whnu ele
 eze notusi nhne nkesi be
 nu hne be notusi iwai n'Oro
 Nso Chiokike. 2 O whnu otu
 womboni nzi a nwurnu hne
 o notusi mkpuru iwai matị
 lawuru. 3 Jizosi kaa, "Me kanu
 anu ezi oka, nwerinya ka bu
 womboni nzi a nwurnu tusiri
 karukwo kpakara ele notusi
 iwai. 4 Kpakara ele badnu
 ka masiri aka n'agida ekwnu

be nwernu gweboru tusi, kovu
 nwerinya mboni ka tukparu
 kpakara nhne o nwernu."

*Be joolulu Oro Nso
 Chiokike*

(Mat 24:1,2; Mak 13:1-2)

5 Agwna ele sno apna a
 nookwu, naajakiri Oro Nso
 Chiokike nu akaworugwu
 be jiri a wu mma, ya nu
 nkesi be jiri cho Oro Nso
 Chiokike mma. Kovu Jizosi
 kaa, 6 "Kpakara nhne anu
 noowhnu, ige vawa nga otu
 akaworugwu joggwuzo n'olu
 ibne a, be jaakwnadna
 kpakara be n'eli."

*Mmekpehni nu
 okpakna ehni*

(Mat 24:3-14; Mak 13:3-13)

7 Be sikwa a, "Nye-zni-nhne,
 ndaa nga nhne ka jobu? Kini
 jobu nhne jeegesi nga nhne
 ka jeeme?"

8 Jizosi saru be, "Anya du
 anu eli, anu kwe be duhie
 anu. Agida ele badnu jaava
 nu rewhna m, naakaa, 'O bu
 mawa, ige valem,' kovu anu
 sno be. 9 Nga anu jonu
 otnutnu ogwnu nu omegidne,
 ogwnu tuko anu. Kpakara
 nhne ka jeebe osno mee, kovu
 okwukwo nhne yoduge."

10 O kanu be, "Mba jeelizo
 megidne mba, eli-eze jeelizo
 megidne eli-eze." 11 Okne
 eli otne enye jaazi nu hne
 zi ichne ichne, okwnunyo nu
 nriria ojo jaazi nu hne zi ichne
 ichne. Nhne zi ogwnu nu
 okne nhne elekema jeehi
 n'oligwe va.

12 "Kovu su kpakara nhne
 ka mee, be joonwugwu anu,

kpakna anụ ẹhni, gweru anụ nyee n'aka ele ikpe be kpe anụ ikpe n'oro oḡbako ele Ju, be yisi anụ n'oro ikelu. Anụ joogwuzo nụ ruwhnu ele eze nụ ele oḡchichi kwnornu nụ rẹwhna m. ¹³ Ka jọbu oghere anụ jeeji gba akebne izi oḡma. ¹⁴ Kọvu anụ bėru oḡsno riḡbu ẹhni anụ kpa anụ jeeji ḡoru oḡnu anụ. ¹⁵ Kwnornu nụ m jeeysi oḡka nụ akoniche ke ele irno anụ jėenwe rikne gwuzogidne mọbu megbu anụ. ¹⁶ Ele murnu anụ jeegweru anụ nyewhete, rumu nne anụ nụ rumu nwene nụ ele enyi, be joogbu agwna anụ. ¹⁷ Kpakara ele badnụ jooḡsno anụ irno kwnornu nụ me. ¹⁸ Kọvu otu rukeri-ize ke risi anụ jáadna n'ẹli mọbu whu etekne. ¹⁹ Anụ gwuzosi rikne ma anụ znohia bụḡḡnu anụ.

Be joolulu Jeruselem

(*Mat 24:15-21; Mak 13:14-19*)

²⁰ “Nga anụ jọowhnu ele oḡwnu ele irno gbarụ Jeruselem ngaramanga, anụ mahia n'olulu a zị ndụḡḡdu. ²¹ Ige wam ele zị nụ Judiya gbazne n'olu rugwu, ele zị n'ẹli-ohna whoga, ele zị n'ekwu be lahnna nụ rime ẹli-ohna. ²² Kwnornu nụ ka bụ ige o ta awhnụwhnu ma kpakara nhne be gbarụ n'okwukwo nsọ mezu. ²³ Awhnụwhnu jaazinu ele rinya zị rime nụ ele neechi nnwọ rẹma n'ige wam. Okne awhnụwhnu jaadnakwasị ẹli ka, Chiokike jọonwudna ovu owe ẹhni a megidne ele badnụ ka. ²⁴ Be jeegweru ama-oḡwnu gbu

agwna badnụ, be jọodoru ele berere lele ele ikelu zne kpakara mba. Ele bũo ele Ju jọozodna Jeruselem tem ige be zu.

Nnwọ ke Badnụ vawa

(*Mat 24:29-31; Mak 13:24-27*)

²⁵ “Nhne elekema jaazi n'ẹhnam nụ ẹnwa nụ mbọ. N'owa mkpoma oḡla mini jaazi n'esilawuru kpakara mba, be jootu ogwnu abaka-mini nụ ruwhere osimini. ²⁶ Ele badnụ jootubo kwnornu ogwnu nụ nhne be nọowhnu jeeme n'owa, kwnornu nụ kpakara iknernema ke oligwe jooḡnio ohnio. ²⁷ Ige wam be jọowhnu Nnwọ ke Badnụ hne o naava n'erumeru k'oligwe, n'iknernema nụ okne igwugwu. ²⁸ Nga kpakara nhne ka beteru neeme, anụ lizọ, gwelizọ risi anụ olu kwnornu nụ ige oḡnohia anụ zị ndụḡḡdu.”

Muhia nhne hite n'isisi be kwu figi

(*Mat 24:32-35; Mak 13:28-31*)

²⁹ Jizọsi tñunu be elulu ka, “Anụ le isisi figi nụ kpakara isisi berere. ³⁰ Nga anụ nọowhnu nụ be nooruhia okwukwo bụḡḡnu, anụ mahia nụ nduru-mini zị ndụḡḡdu. ³¹ Kpam masị, nga anụ jọowhnu kpakara nhne ka neeme, anụ mahia nụ ẹli-eze Chiokike zị ndụḡḡdu.

³² “Me kanụ anụ ezi oḡka, ebiri ka jėewhe sụ kpakara nhne ka mee. ³³ Oligwe nụ oḡwa jaagawhe, kọvu ikwu-ḡnu m jáagawhe rịa rịa.

Odo aka nū nsñi

³⁴ “Anya dū anū ẹli, anū kwé okne nhne oriri nū nhne ọnwunwo nū ọriri ke bụdnu ka, jihia mkpọma anū, ke jeeme ọbochi wam vakwnusi anū nū nga anū tūge anya a. ³⁵ Kwnornu nū ọ jaavakwnusi kpakara ele zị n'ọwa lele mbịta be sninnu anọhia. ³⁶ Anū neese nse ige ọbula, anū kpe okpukpe ma anū nwe rikne gbanahoru kpakara nhne ka jeeme, nū o gwuzo nū ruwhnu Nnwọ ke Badnū.”

³⁷ Jizọsi zị neezni nhne kpakara ọbochi n'Ọro Nsọ Chiokike, n'ige ogbednachi ọ whọga zne Rugwu Olivu zukwaru inwe nū ọ dnanyi tem chi bọ. ³⁸ Kpakara ele badnū neeze Ọro Nsọ Chiokike n'ọnu ọsisi ma be nurnu nhne o neezni.

22*Be gbarụ iznuznu*

o gbu Jizọsi

(*Mat 26:1-5; Mak 14:1,2; Jọn 11:45-53*)

¹ Ige Iriri Brẹdi Whúge Ọwhu ke be kwu Ọgawhe zị ndundu. ² Ele risi ariọhna nū ele zni iwu ele Ju noopio oghere be jeeji gbu Jizọsi, kpa be ọotu ogwnu ele badnū.

Judasị kweruru

o re Jizọsi

(*Mat 26:14-16; Mak 14:10,11*)

³ Ekwensu bna nū rime Judasị nye be kwu Isikarioti, nye bụ otu nū rime ele sno apna a nri nū ẹbo wam. ⁴ Judasị znekwnusi

ele risi ariọhna nū ele risi ele neese Ọro Nsọ Chiokike, gba iznuznu kpa o jeenye be Jizọsi. ⁵ Ọvu sọru be n'ọnu, be kwe o nyee a iwai. ⁶ Judasị kweru, o noopio kpa o jeenwe oghere o gweru Jizọsi nyee be nga ele badnū máa.

Be jiknernu o ri

Iriri Ọgawhe

(*Mat 26:17-25; Mak 14:12-21; Jọn 13:21-30*)

⁷ Ọ dū n'ọbochi ke Iriri Brẹdi Whúge Ọwhu, nga be naakwa ariọhna atnurnu Ọgawhe. ⁸ Jizọsi zizne Pita nū Jọni, “Anū zne bıkwatanu aị Iriri Ọgawhe.”

⁹ Be sịkwa a, “Ndaa hne i pioru a bıkwata a?”

¹⁰ Jizọsi kanū be, “Kpa anū naabna n'ẹli ka, anū ọowhnu otu nwerukna vugwu idudu mini, anū snornu a bna n'ọro ke ọ jaabna. ¹¹ Anū kanū nyenwe ọro wam, ‘Nye-zni-nhne kaa a sịkwa i, Ndaa ọro ele izne hne me nū ele sno apna m jeeri Iriri Ọgawhe?’ ¹² O jeegesi anū otu ọnu-ọro zị rude n'ọro olu, be mekwataru, anū mekwata kpakara nhne.”

¹³ Be zne whnū kpakara nhne lele kpa Jizọsi kannū be. Be mekwata Iriri Ọgawhe.

Wiri Anyasnu Nyenwe aị

(*Mat 26:26-30; Mak 14:22-26; 1 Kọr 11:23-25*)

¹⁴ Nga ige dūru, Jizọsi nū ele izi a daziri neeri wiri. ¹⁵ Ọ kanū be, “N'ezi ọ gwnusiri m rikne me nū anū rikọ Iriri Ọgawhe ka sị me ta awhnūwhnu. ¹⁶ Kwnornu me

kanụ anụ, m jéeri kwno a berere tem o mezu n'ige ẹli-eze Chiokike.”

¹⁷ Jizọsi gweru okiko, tūnu Chiokike mmamma, kaa, “Anụ gweru ka, keme n'esilawuru anụ. ¹⁸ Kwnornu me kanụ anụ, m jọonwoma manya hi n'isisi vaiñi whuya rịa rịa tem ẹli-eze Chiokike va.”

¹⁹ O gweru brẹdi, tūnu Chiokike mmamma, nyawama a, nyee be, kaa, “Ka bụ anọ-ẹhni m me nyernu kwnornu anụ, anụ neeme ka neechenwanya m.”

²⁰ Kpam masi, nga wiri anyasnu wheru, o gweru okiko, kaa, “Okiko ka bụ ogbanjọ-ẹhni ikne ke ọvna m, ke me wụsiri kwnornu anụ. ²¹ Kọvu anụ le, nye neere m nụ me dazigwu n'ikpechi neeri wiri. ²² Nnwọ ke Badnụ jaala lele kpa Chiokike kpebiri a, kọvu awnụwhnu jaazinu nyerukna wam be jeehi n'aka a re Nnwọ ke Badnụ.”

²³ Be nẹsikwarita ẹhni be nye jeeme nhne ka.

Nye kakwo ibne a

²⁴ Ele sno apna a bete nọdogbuta nye kakwo n'esilawuru be. ²⁵ Jizọsi kanụ be, “Ele eze ele búo ele Ju nẹchi ele ke be n'aka rikne, ele nwernu rikne hne be zi kaa nụ be bụ enyi ele badnụ.

²⁶ Kọvu o kwésile ọ zị kpam n'esilawuru anụ. Nye kakwo ibne a n'esilawuru anụ jọonu lele watakiri, nye noodu anụ lele nye izi. ²⁷ Kwnornu nyele kakwo, nye neeri wiri

n'ikpechi sọbu nye neezne izi? O bụ nye dazị ẹli neeri wiri. Kọvu m zị m n'esilawuru anụ lele nye izi.

²⁸ “Anụ dazigidnenu m n'ọrnurna m. ²⁹ M jeenye anụ rikne ọ chị ẹli-eze lele kpa Nda m nyernu m, ³⁰ ma anụ snornu m ri wiri, nwọ masi nụ ẹli-eze m, daziri nụ ngadna eze neekpe ẹbnurnu nri nụ ẹbo ke Izireli ikpe.

Jizọsi karụ nụ Pita

jọogonahoru a

(*Mat 26:31-35; Mak 14:27-31; Jọn 13:36-38*)

³¹ “Saiṣoni, Saiṣoni, le, Ekwensu rioru ọ yọ i lele kpa be yọ ikpa. ³² Kọvu m kpennu m jị okpukpe, Saiṣoni, ma ọkwnata mkpọma i ziri kwem. Nga i tūhnasarnu, kwnagidne rumu nda i.”

³³ Kọvu Pita saru, “Nyenwe ai, m jiknenu m o sno i zne ikelu mọbu nwuma.”

³⁴ Jizọsi saru a, “Pita, me kanụ i, sụ okne ọchichi kwana ẹkwana tna, i jọogonahoru m mgba ẹto.”

Rẹkpa mati, rẹkpa nụ ama-ogwnu

³⁵ Jizọsi sịkwa be, “Nga me zihalaru anụ, anụ jile rẹkpa iwai, mọbu rẹkpa, mọbu okoro-ọchi, o nwernu nhne kọru anụ?”

Be saru a, “O zá nhne kọru ai.”

³⁶ O kanụ be, “Kọvu kịtna, nye nwernu rẹkpa iwai gweru a, nye nwernu rẹkpa berere, gweru a, ọ buri nụ i nwée ama-ogwnu, re iwo olu i, zuru otu. ³⁷ Kwnornu nụ

be gbarụ a n'okwukwo nsọ, 'Be gwnụkotaru ya nụ ele mmehie,' be jeemezu nhne ka. Owe! Nhne be gbarụ gbasiri m jeemezu."

³⁸ Ele sno apna a kaa, "Nyenwe aị, le ama-ogwnu lawuru."

Jizọsi kanụ be, "O joozu."

*Jizọsi kperu okpukpe
nụ Rugwu Olivu*

(*Mat 26:36-46; Mak 14:32-42*)

³⁹ Jizọsi whọga zne nụ Rugwu Olivu lele kpa o mesị, ele sno apna a snornu a.

⁴⁰ Nga ọ vaduru pịi, ọ kanụ be, "Anụ kpe okpukpe ọ zị anụ dnabna nụ rime ọrnurna."

⁴¹ Ọ whọga zne nụ ruwhnu matị, gbu mpnerne ọchi n'eli kpe okpukpe, kaa, ⁴² "Nda m, ọ bụru nụ ọ masiri i, gwemenu m okiko awhnụwhnu ka, kọvu ọ bụo nhne me pioru, kọvu nhne i pioru."

⁴³ Enine izi hi n'oligwe varu gba inwe. ⁴⁴ Hite n'igbugbu, o kpe okpukpe k'ezi, ruhara baru a nụ lele okne ọkpurukpu ọvnarna naadnasa n'eli.

⁴⁵ Nga o kpe kworu okpukpe, ọ lahnakwnusi ele sno apna a, whnụ nụ be neezni anyarna hite nụ nhne igbugbu nụ rikne gwuru be.

⁴⁶ Ọ sịkwa be, "Kini mernu anụ neezni anyarna? Anụ lizọ kpe okpukpe ọ zị anụ dnabna nụ rime ọrnurna."

Be nwudnernu Jizọsi

(*Mat 26:47-56; Mak 14:43-50; Jọn 18:3-11*)

⁴⁷ Kpa Jizọsi kpu ọka n'ọnu, Judasi, otu nụ rime ele sno

apna a nri nụ ẹbo wam, duru igbudu ele badnụ va, o zneknwusi Jizọsi, snutu a ọnu. ⁴⁸ Kọvu Jizọsi sịkwaru a. "Judasi, i ji osnutu ọnu neere Nnwọ ke Badnụ?"

⁴⁹ Nga ele sno Jizọsi whnurnu nhne neeme, be kaa, "Nyenwe aị, a gweru ama-ogwnu aị lụ ọgwnu sa?"

⁵⁰ Otu nyenum n'esilawuru be, ji ama-ogwnu gbu, bihala nnwọ izi nye risi ariohna nsnị akarikwnunga a.

⁵¹ Kọvu Jizọsi saru be, "Ozulem!" Ọ kpatu nsnị nwerukna wam aka, gwọ a.

⁵² Jizọsi kanụ ele risi ariohna nụ ele risi ele neese Ọro Nsọ Chiokike nụ ele okno badnụ, ele varu ọ nwugwu a, "Anụ ji ama-ogwnu nụ okpiri va lele nụ m bụ m nye neemegidne iwu eli. ⁵³ Me nụ anụ zị kpakara ọbochi n'Ọro Nsọ Chiokike, anụ nwée rikne nwugwu m. Kọvu ka ige ke anụ, ige rikne ọchichiri nēechi."

Pita gọnahoru Jizọsi

(*Mat 26:57,58,69-75; Mak 14:53,54,66-72; Jọn 18:12-18,25-27*)

⁵⁴ Kpa be nwugwu Jizọsi, be duru Jizọsi zne n'oro nye risi ariohna, Pita snornu nụ be nụ hne zị ikere.

⁵⁵ Nga be kpawhusiri bẹkwnu n'esilawuru ederezi, Pita snornu be daziri eli nụ ngeri bẹkwnu. ⁵⁶ Otu nnwọ oknornokno ele neezne izi whnurnu Pita hne ọ zị nụ ngeri bẹkwnu. O legidne a anya, kaa, "Nwerukna ka nụ Jizọsi sno."

57 Pita gọ, kaa, “Nwerinya, m máam nye ọ bụ.”

58 Ige matị wheme, otu nwerukna whnurnu a, kaa, “Ị bụ otu nụ rime be.”

Pita saru a, “Nwerukna, m bula m.”

59 Nga otu awa whemernu, nye berere kwusi a rikne kaa, “N'ezi ọka, nwerukna ka nụ ya sno, kwnornu nụ ọ bụ nye Galili.”

60 Pita saru, “Nwerukna, m máam nhne i nookwu.” Kpa ọ kpụ ọka n'ọnu, okne ọchichi kwnarnu ẹkwana. 61 Nyenwe aị tūhnasna legidne Pita anya. Pita chenwanya ikwu-ọnu Nyenwe aị kwunnu a, “Sụ okne ọchichi kwana ẹkwana tna, i jọogonahoru m mgba ẹto.” 62 Pita whoga ederezi kwana ẹkwana mkpuru ovu k'agida.

Jizọsi zị nụ ruwhnu eze-ikpe

(Mat 26:67,68; Mak 14:65)

63 Ele neese nse bete naapniá Jizọsi nhne nọomu a rumu. 64 Be gweru ikpe knesi a anya, kaa, “Whnunu aị ọwhnurninya, nyele gbọru i aka?” 65 Be kwu nhne berere zị ichne ichne, kpasị a iwhnerne.

Jizọsi gwuzo nụ ruwhnu eze-ikpe

(Mat 26:59-66; Mak 14:55-64; Jọn 18:19-24)

66 Nga chi bọru, ele okno badnụ ele Ju, nụ ele risi ariohna nụ ele zni iwu ele Ju, gbakọru n'otu, be kwuyanụ be Jizọsi n'ikpe be. 67 Be kaa, “Ọ bụru nụ i bụ Karaịsi, kanụ aị.”

Jizọsi saru be, “Ọ bụru nụ me kanụ anụ, anụ jéekweru m. 68 Ọ bụru me sịkwa anụ ajiji, anụ jáasa. 69 Kọvu hite nụ kịtna zne nụ ruwhnu, Nnwọ ke Badnụ jaadazi n'akarikwnunga ke Chiokike ke bụ Dikne.”

70 Be sịkwa a, “Ọ bụ jịwa bụ Nnwọ Chiokike?”

Ọ saru be, “Anụ karu nụ m bụ m.”

71 Be kaa, “A píole akebne berere, a nurnu nhne hi n'ọnu a whụya.”

23

Jizọsi gwuzo nụ ruwhnu Pailetị

(Mat 27:1-2,11-14; Mak 15:1-5; Jọn 18:28-38)

1 Ele iznuznu ikpe ele Ju lizọ duru Jizọsi zne nụ ruwhnu Pailetị, 2 be bete noobno a nhne, be kaa, “A whnurnu nwerukna ka hne o nooduwahu ele ke aị, o nookwu be tükwadia ntụ nye Siza, naakaa masị nụ ọ bụ Karaịsi, eze aị.”

3 Pailetị sịkwa a, “I bụ eze ele Ju?”

Jizọsi saru a, “Owe! Jị n'iwhuru i karu kpam.”

4 Pailetị kanụ ele risi ariohna nụ igbudu badnụ wam, “Ọ zá nhne ojo me whnurnu nụ rime nwerukna ka.”

5 Kọvu be kwusiri a rikne, “O neegweya ọnu gharu ọnu n'esilawuru ele Ju zị nụ Judiya hite nụ nhne o neezni. Ọ panizoru a nụ Galili tem ọ vadu hna.”

*Jizōsi gwuzo nū
ruwhnu Erōdu*

⁶ Nga Paīleti nūrnū a, ọ sīkwa be ma nwerukna ka ọ bụ nye Galili. ⁷ Nga ọ mahiāru nū Jizōsi hi n'ēli ke Erōdu nēchi, o ziznenu a Erōdu nye zī nū Jeruselem n'ige wam.

⁸ Mkpoma sōru Erōdu n'ōnu k'agida nga ọ whnūrnū Jizōsi, kwnornū nū o noopio ọ whnū a agida ige wheru ewhe. Hite nū nhne ọ nūrnū gbasiri a, o neele anya nū Jizōsi jōornū ẹrnū ndu-ẹhni nū ruwhnu a. ⁹ Kam kpayarū, Erōdu sīkwa Jizōsi agida aiji, kovu nū Jizōsi sála a ọka ọbula. ¹⁰ Ele risi ariohna nū ele zni iwu ele Ju gwuzoru pī noobno Jizōsi agida nhne. ¹¹ Erōdu nū ele ọgwū a mee Jizōsi nhne rūmu, kpasī a iwhnerne. Be wosi a iwo marnū mma, zihnaznenu a Paīleti. ¹² Paīleti nū Erōdu buri enyi hite n'ọbochi wam, kwnornū nū be bụ ele irno nū mbom.

*Be marnū Jizōsi
ikpe ẹnwu*

(*Mat 27:15-26; Mak 15:6-15; Jōn 18:39--19:6*)

¹³ Paīleti sukwukota ele risi ariohna nū ele nēchi ẹchi nū kpakara ele badnū, ¹⁴ ọ kanū be, “Anū kwuyannū m nwerukna ka nū ọ bụ nye nooduhie ele badnū, m lebnana m anya nū kpakara nhne anū bnornū nwerukna ka nū ruwhnu anū, ọ zá nhne me whnūrnū bụ risi nhne anū noobno a. ¹⁵ Erōdu masī whnūge nhne ojo ọbula nū rime a, kwnornū nū o zihnayarnū aī ya, ọ zá nhne

kwesiri ẹnwu ke o mernu. ¹⁶ M jaapniā nhne, gharū a, ọ la.” [¹⁷ N'ige Iriri Ọgawhe ọbula, Paīleti nēsigbasinu be otu nye ikelu.]

¹⁸ Kpakara igbudu badnū gweru otu nkoli siwama, “Gbu nwerukna ka, sigbasinu aī Barabasi.”

¹⁹ (Be yisiri Barabasi n'oro ikelu kwnornū nū o yiri aka n'ele megidnenu nye nēchi ẹchi, o gburu badnū.) ²⁰ Paīleti pioru ma ọ sigbasi Jizōsi, ọ riasno igbudu badnū wam. ²¹ Kovu be siwama koriri, “Kpogidne n'ogba, kpogidne a n'ogba.”

²² Paīleti sīkwa be ke mgba ẹto, “Kini mernu? Kini bụ nhne ojo ke o mernu? M whnūge m nhne ojo ke o mernu ke kwesiri ẹnwu. M jaapniā nhne, sigbasi a, ọ la.”

²³ Kovu be zī koriri neesi lulo n'okne nkoli be kpogidne a n'ogba, be nwehiāru nhne be neesi. ²⁴ Paīleti marnū Jizōsi ikpe, o nyee be nhne be pioru. ²⁵ Ọ sigbasinu be nye wam zī n'oro ikelu nye megidnenu ele nēchi ẹchi, gbu masī badnū, nye be rioru a. O gweru Jizōsi nyewhete be.

*Be kpogidnenu Jizōsi
n'ogba*

(*Mat 27:32-44; Mak 15:21-32; Jōn 19:17-27*)

²⁶ Be duru Jizōsi zne, n'apna be sigidne Saiṃoni nye Sirini, nye hi n'aznū mba naabnanya, be vukwasī a ọgba, ma o vuru a snornū Jizōsi n'aznū. ²⁷ Agida ele

badnu snornu a, ma ele rinya ele naakwnanu Jizosi ekwna. ²⁸ Jizosi tuhnasarnu, kanu be, "Ele rinya Jeruselem, anu kwnanu m ekwna, kovu anu kwanu ehni anu nu rumu anu ekwna. ²⁹ Kwnornu nu ige vawa nga be jaakaa, 'Ele rinya nwée nnwọ bu ele ọwa ọma, nu ele múge nnwọ nu ele chíge rumu rẹma.' ³⁰ Ige wam,

Ele badnu jaakanu rugwu,
'Dnagidne ai,'
nu rugwu matị 'Kpusni
ai.'

³¹ Ọ buru nu ele badnu mee kpa nga isisi zi budnu, ndaa kpa ọ jonu nga ọ kporu bekwnu?"

³² Be kwuru ele ojo lawuru berere ma be gbu be nu Jizosi. ³³ Nga be vaduru nu hne be kwu Okpokoro Risi, be kpogbu a, ya nu ele ojo wam, otu badnu n'akarikwnunga a, nye ke berere n'akarita a. ³⁴ Jizosi kaa, "Nda m, gbaru nu be kwnornu nu be máa nhne be neeme."

Be keru iwo a n'esilawuru be, nga be vukworu ogbanuchi. ³⁵ Ele badnu gwuzoru neelekiri, ele risi ele Ju nọomu a rumu. Be kaa, "Ọ znọhiaru ele berere, ọ znọhia ehni a, ọ buru nu ọ bu Karaịsi wam, nye Chiokike họhiaru."

³⁶ Ele ogwnu nọomu a rumu. Be nyee a manya gbaru ọka, ³⁷ be kaa, "Ọ buru nu i bu eze ele Ju, znọhia ehni i."

³⁸ Be gbaru nhne gbasiri a n'olu ogba a, "Ka bu Eze ele Ju."

³⁹ Otu nyenum nu rime ele be kpogidnenu ya nu be, nọogo a ngugo, "Kwa i bu Karaịsi, znọhia ehni i, znọhia masi ai."

⁴⁰ Nye ke berere bigbo a, kaa, "I tu ogwnu Chiokike, i zi n'otu ikpe wam. ⁴¹ A naata awnwhnu kwesiri ai, kwnornu nu a nanahia ogwo ẹnu ai. Kovu nwerukna ka méne nhne ojo obula."

⁴² Ọ kanu Jizosi, "Jizosi, chenwanya m nga i jaava chi lele eze."

⁴³ Jizosi saru a, "Me kanu i ezi ọka, me nu ji jaazi tna nu Paradasi."

Enwu Jizosi

(*Mat 27:45-56; Mak 15:33-41; Jon 19:28-30*)

⁴⁴ Hite n'esilawuru iwh-nehnie,* ọchichiri gbasnirni kpakara eli wam du n'otnu-ige ke ẹto,† ⁴⁵ kwnornu nu ehnam gbaru ọchichiri. Ikpe ke bnosnirni hne zi nsọ n'Oro Nso Chiokike gbawaru nga lawuru. ⁴⁶ Jizosi gweru okne nkoli siwama lulo, "Nda m, m neeyisi enine m n'aka i." Nga o kwuru ka, ọ kna inwe.

⁴⁷ Nga nye nẹchi otu riwhu ele ogwnu whnurnu nhne mernu, ọ znarni Chiokike, kaa, "N'ezi, nwerukna ka bu nye mee ọma." ⁴⁸ Nga ele gwuzo neelekiri whnurnu nhne mernu, be kwa aka nu mkpoma, whoga. ⁴⁹ Kovu

* **23:44** n'esilawuru iwhnehnie: ọkwukwo ke mbom kwuru ige awa isunu

† **23:44** ọtnu-ige ke ẹto: ọkwukwo ke mbom kwuru ige awa tolu

kpakara ele magwu Jizosi nu ele rinya ele snornu a hite nu Galili gwuzo nu hne zi ikere, n'owhnu nhne neeme.

Be liri Jizosi

(Mat 27:57-61; Mak 15:42-47; Jon 19:38-42)

⁵⁰ Otu nwerukna rewhna a bu Josefu, nye bu otu nu ele ikpe, nye be n'oso anya, nye oma. ⁵¹ O bu nye ikpe, kovu o sno'ge be kwekorita nu nhne be kpebiri nu nhne be mernu, nye hi nu Arimatiya ke zi nu Judiya, nye neese nga ige eli-eze Chiokike jaava. ⁵² O zneknwusi Paleti, rio a iznu Jizosi. ⁵³ O vudna iznu Jizosi n'olu o'gba, gweru ikpe marnu mma whu a, lite a nu rime ilili ke zi nu rime rugwu ke o za nye be liru nu rime a nu mbom. ⁵⁴ O bu o'bochi ojiknernu, Obochi Ozukwa Inwe ele Ju gwnarnu mati o panizo.

⁵⁵ Ele rinya wam hi nu Galili va snornu Josefu whnu kpa ilili a nu, nu kpa o dnanyitaru a Jizosi. ⁵⁶ Be lahna oro, gwakota mono otute nwernu eknarna oma be jeete iznu a.

Be zukwa inwe n'Obochi Ozukwa Inwe lele kpa nhne be nyernu n'iwu kwuru.

24

Jizosi lizoru n'enwu

(Mat 28:1-10; Mak 16:1-8; Jon 20:1-10)

¹ N'onu osisi n'o'bochi mbom n'ikwezu, ele rinya wam gweru mono otute wam be gwakotaruru ke nwernu eknarna oma, zne ilili Jizosi. ² Be

whnurnu nu be vumernu akaworugwu be jiri kpusni onu ilili wam. ³ Be bnazne nu rime ilili, be whnuge iznu Nyenwe a Jizosi. ⁴ Be gwuzoru naari nhne ka bu, ngangam, ele rukna lawuru wogwu iwo abochna noogbu amuma gwuzoru nu ngeri be. ⁵ Ogwnu turu ele rinya wam, be dna kpu ruwhnu n'eli, kovu ele rukna wam kanu be, "Kini kpayaru anu noopio nye zi budnu n'esilawuru ele nwurnu onwu? ⁶ O zila hna, o hilem n'enwu lizo. Anu chenwanya nhne o kannu anu nga o zi nu Galili, ⁷ nu be jeegweru Nnwọ ke Badnu nyega ele mmehie, be kpo'gidne a n'ogba, n'o'bochi ke eto, o jeehi n'enwu lizo." ⁸ Ele rinya wam chenwanya ikwu-onu a.

⁹ Be hi n'ilili wam lahna, kanu nri nu otu badnu ele sno apna a nu ele berere nhne be whnurnu. ¹⁰ Ele rinya wam bu Meri Magidalini, nu Joana, nu Meri nne Jemisi, be nu ele rinya berere kanu ele izi wam oka ka. ¹¹ Kovu be kwege nhne ele rinya kwuru, be naari nu o bu oka etekne. ¹² Pita lizo, gba eso zne n'ilili, o whudna, whnu ikpe iznu, o za nhne berere o whnurnu. O lahna oro naari nhne mernu.

N'apna zne Emaosi

(Mak 16:12,13)

¹³ N'o'bochi wam, ele sno apna a lawuru neezne eli Emaosi, nhne nu lele maili esau. ¹⁴ Be nookwurita kpakara nhne mernu. ¹⁵ Kpa

be neezne nookwu nhne ka, Jizōsi n'iwihuru a kpaya-beturu ndundu, snornu be neezne. ¹⁶ Be whnu a, kovu be maa nu o bu Jizōsi.

¹⁷ Jizōsi sika be, "Kini bu nhne anu noturni kpa anu neezne?"

Be gwuzoru bii, gbaru ruwhnu. ¹⁸ Otu nu rime be rewhna a bu Kilopasi, sika a, "Okwole jiwa bu nye izne ke zi nu Jeruselem nye maa nhne mernu obochi ele nu ele ka wheru ewhe?"

¹⁹ Jizōsi sika a, "Kini bu nhne ko?"

Be kaa, "Nhne gbasiri Jizōsi nye Nazareti, nwerukna ka bu nye owhnurninya Chiokike, o bu dikne n'ikwu-onu ma nu enu nu ruwhnu Chiokike ma nu ruwhnu ele badnu.

²⁰ Ele risi ariohna nu ele risi ai gweru a nyee ma be kpe ikpe enwu, be kpo gidne a n'ogba.

²¹ Kovu a leru anya nu o bu nye jaagbahia Izireli. Ke kakwo, tna bu obochi eto a kpa nhne ka mernu.

²² Agwna ele rinya ai nu be zi kpasiri ai ogwnu tna. Be znernu n'ilili a n'onu osisi, ²³ kovu be whnuge iznu a. Be va kanu ai nu be whnurnu owhnurninya ele enine izi, ke kannu be nu o zi budnu.

²⁴ Agwna ele ai nu be zi znernu ilili a, whnu masi lele kpa ele rinya wam kwuru, kovu be whnuge iznu a."

²⁵ Jizōsi kanu be, "Anu bu ele iwhnirniwhno, anu zila gnarnagnarna nu okweru nhne kpakara ele owhnurninya kwuru. ²⁶ O zi mkpa nu Karaisi jaata

kpakara awhnuwhnu, bna n'igwugwu a." ²⁷ Jizōsi kowamanu be nhne be gbaru n'okwukwo nsō gbasiri ehni a, hite n'okwukwo Mozizi nu ele owhnurninya.

²⁸ Kpa be vaduru eli wam be neezne, Jizōsi mee lele o neewhe ruwhnu, ²⁹ be sigidne a, kaa, "Snornu ai daziri, obochi zneminem." O snornu be daziri.

³⁰ O snornu be daziri eli n'ikpechi wiri, o gweru bredi, tu mmamma, nyawama a, bete neenye be. ³¹ Anya be kpume, be mahia a, kovu o whume n'anya be. ³² Be kwukwarita n'ehni be, "O nu lele nu bekwnu neerne nu mkpoma ai nga o nookwunu ai oka n'apna, nokowanu ai okwukwo nsō."

³³ Be lizo ngangam lahna Jeruselem. Be whnu ele sno apna a nri nu otu wam, hne be gbakogwu nu otu nu ele berere. ³⁴ Be naakaa, "O bu n'ezi, Nyenwe ai hilem n'enwu lizo, o mernu Saimoni whnu a anya." ³⁵ Badnu lawuru wam kowanu be nhne mernu n'apna, nu kpa be jiri mahia Nyenwe ai nga o nyawaru bredi.

Jizōsi mernu ele sno apna a whnu a anya

(Mat 28:16-20; Mak 16:14-18; Jon 20:19-23; Enu 1:6-8)

³⁶ Kpa be zi nookwu oka ka, Jizōsi gwuzoru n'esilawuru be, kanu be, "Udno zinu anu."

³⁷ Ogwnu turu be k'agida, be che nu be whnurnu renwu.

³⁸ Jizōsi kanu be, "Kini mernu ogwnu notu anu? Kini

mernu anụ neenwe mkpoma lawuru nụ mkpoma anụ? ³⁹ Anụ le aka m lawuru nụ ọchi m lawuru. Ọ bụ mawa. Anụ kpatụ m aka whnurnu, renwu nwée anọ-ehni nụ ọkpukpu, lele kpa anụ whnurnu me nwernu.”

⁴⁰ Nga o kwuru ka, o gesi be aka a lawuru nụ ọchi a lawuru. ⁴¹ Be nwée rikne kweru kwnornu ovu ọso n'ọnu nụ ọtun'anya, ọ sịkwa be, “Anụ nwernu wiri o riri hna?” ⁴² Be nyee a otu aznụ be siri esi, ⁴³ o gweru a ri nụ ruwhnu be.

⁴⁴ Ọ kanụ be, “Ka bụ nhne me kannụ anụ nga me nụ anụ zi. Kpakara nhne be gbarụ n'ọkwukwo nsọ gbasiri m n'iwu Mozizi jeeme, ma ke ele ọwhnurninya nụ Eri Oma.”

⁴⁵ O kpume echiche be ma be ghọhia nhne be gbarụ n'ọkwukwo nsọ. ⁴⁶ Ọ kanụ be, “Ka bụ nhne be gbarụ n'ọkwukwo nsọ, nụ Karaịsi jaatariri awhnwhnu, nụ o jeehi n'enwu lizọ n'ọbochi ke ẹto, ⁴⁷ nụ be jeeji rẹwhna a kpọ okwo ọtuhnasna mkpoma nụ rime kpakara mba, ma Chiokike gbarụ mmehie be. Be jeehite nụ rime Jeruselem panizo nọokpo okwo. ⁴⁸ Anụ bụ ele akebne kpakara nhne ka. ⁴⁹ M jeeziyanu anụ nhne Nda m kweru nụ mkwna, kovu anụ daziri nụ Jeruselem tem rikne ke hi n'oligwe dnakwasị anụ.”

⁵⁰ Jizọsi duru be whọga zne n'ẹli Betani, ọ chilizo aka lawuru olu, gozi be. ⁵¹ Kpa ọ zi nọogozị be, be gwelizo a la n'oligwe. ⁵² Be kponu a risi ẹli, lahna Jeruselem, snarnima jihia mkpoma be. ⁵³ Be dazigidne n'Oro Nso Chiokike nọtunu Chiokike mmamma.

Jizọsi larụ n'oligwe

(Mak 16:19,20; Eru 1:9-11)

**Izi ọma lele kpa
Jóni
gbarụ a n'ọkwukwo
Nhne gbasiri
ọkwukwo ka**

Izi ọma lele kpa Jóni gbarụ a n'ọkwukwo gwehiaru Jizọsi iwihne lele Ikwu-Ọnu Chiokike, nye “ghọru badnụ, va wuru n'esilawuru aị” (1:14). Lele kpa ọkwukwo wam kwuru, be gbarụ izi ọma ka ma ele badnụ kweru nụ Jizọsi bụ Nye Ọznohia wam, Nnwọ Chiokike, hite n'ọkwnata mkpọma nụ rẹwhna a, be nwehia bụdnu (20:31).

Jóni mernu a mahia nụ Jizọsi bụ Ikwu-Ọnu Chiokike. Ẹnu ndu-ẹhni Jizọsi gesiri nụ ọ bụ Nye Ọznohia wam Chiokike kweru mkwna. Ọkwukwo ka gesiri nụ agwna ele badnụ kweru nụ Jizọsi ghọ ele sno apna a, kọvu ele berere kwéle nụ a, be bụru ele neemegidne Jizọsi dụ n'ẹnwu a.

Jóni kwusiri nhne gbasiri nkesi bụdnu kwó okwo rikne hite nụ Karaịsi, nookwu nụ Jizọsi bụ apna, ezi ọka nụ bụdnu. Nụ ọkwukwo Jóni, a whnurnu nụ nhne a nọowhnu anya kpakara ọbochi lele mini, brẹdi, iwihne, nye znụ atnurnu nụ atnurnu a, isisi nụ mkpuru a, neegesi nhne ke Enine.

Nhne zị n'ọkwukwo ka

Ọpanizo (1:1-18)

Jóni Nye Wụ Mini nụ ele sno apna Jizọsi mbọm (1:19-51)

Ẹnu Jizọsi nụ ọhna (2:1--12:50)

Ọbochi ipne-aznụ nụ rime Jeruselem (13:1--19:42)

Olizọ n'ẹnwu nụ ọwhuya iwihne Nyenwe aị (20:1-31)

Ọ whuyaru iwihne nụ Galili (21:1-25)

Nye gbarụ ọkwukwo ka: Jóni Risi nhne o kwno gba a: Ma ele badnụ kweru nụ Jizọsi bụ Karaịsi wam, ma hite n'ọkwnata mkpọma nụ rẹwhna a, be nwehia bụdnu.

Ikwu-ọnu ke ghọru badnụ

¹ Nụ mbọm hne Ikwu-ọnu wam zị, Ikwu-ọnu wam nụ Chiokike zị nụ mbọm, Ikwu-ọnu wam bụ Chiokike. ² Ya nụ Chiokike zị nụ mbọm.

³ Be keru kpakara nhne hite n'aka a, ọ zá nhne ke be keru hne ọ zila. ⁴ Ikwu-ọnu wam bụ risi bụdnu, bụdnu wam bụ masị iwihne ke badnụ. ⁵ Iwhne wam nọomu nụ rime ọchichiri, ọchichiri nwée rikne nwegidne a.*

⁶ Chiokike ziyaru otu nyerukna rẹwhna a bụ Jóni. ⁷ Jóni varụ lele nye akebne ke iwihne wam, ma kpakara ele nurnu izi a kweru n'iwhne wam. ⁸ Jóni búo iwihne wam, kọvu ọ bụ nye akebne iwihne wam. ⁹ Ka bụ iwihne wam n'ezi bụ ke varụ n'ọwa, ke neenye kpakara ele badnụ iwihne.

* 1:5 nwée rikne nwegidne a: mọbu nwée rikne ghọhia a.

¹⁰ Ikwu-ọnu wam zị n'ọwa, ọ bụ n'ezi nụ Chiokike keru ọwa hite nụ rime a, kọvu ọwa máa nye ọ bụ. ¹¹ Ọ vakwnusiri ele ke a, kọvu ele ke a nábnanyana a. ¹² Kọvu kpakara ele nabnanyarnụ a, kwerumakọ nụ rẹwhna a, o nyernu be rikne be bụru rụmu Chiokike. ¹³ Be múge ele ka lele kpa be mụrnụ ele badnụ. Be múge be hite n'echiche ke badnụ, mọbu hite nụ nda k'ọwa, kọvu Chiokike bụ Nda be.

¹⁴ Ikwu-ọnu wam ghoru badnụ, va wuru n'esilawuru aị. A whnurnu igwugwu a, bụ igwugwu ke Nnwọ Nda a murnu kpọi, oru nụ ezi ọka jihiaru nụ rime a.

¹⁵ Jóni gbarụ akebne gbasiri a, siwama, kaa, “Ka bụ nye me nookwu ọka a nụ o snogwu m n'aznụ, kọvu ọ kakwo m, kwnornu nụ ọ zị sụ be murnu m.”

¹⁶ Hite n'oru a zị agịda, a nwernu ngozi tükwasi nụ ngozi. ¹⁷ Chiokike hiri n'aka Mozizi nyee iwu, Chiokike nyee masiri oru nụ ezi ọka hite n'aka Jizọsi Karaịsi. ¹⁸ Ọ zá nye whnuleru Chiokike anya. Nnwọ Nda a murnu kpọi, nye bụ Chiokike, nye zị n'akwankọ ke Nda a, mernu ele badnụ mahia Nda a.

Jóni karụ nụ ọ búo

Karaịsi

(Mat 3:1-12; Mak 1:1-8; Luk 3:1-18)

¹⁹ Ka bụ akebne Jóni gbarụ nga ele risi ele Ju zị nụ Jeruselem ziznenu ele

ariोजना nụ ele Livai be sịkwa a, “Ị bụ nyele?”

²⁰ Jóni saru be, ọ góla ego, kọvu o kwusiri a rikne, kaa, “M búla m Karaịsi.”

²¹ Be sịkwa a, “Ị bụ kọ nyele? Ị bụ Ełaija sa?”

Jóni kaa, “Óza.”

Be sịkwa a, “Ị bụ Nye Ọwhnurninya wam?”†

Ọ saru be, “Óza.”

²² Be kaa, “Kanụ aị nye ị bụ, ma a mahia nhne a jaakanụ ele dusiri aị. Kini bụ nhne ị kwuru gbasiri ẹhni ị?”

²³ Jóni saru be,

“M bụ m akpịri nye nọkpo okwo n'eli-ikpa,
'Anụ mekwata apna
Nyenwe aị ma ọ snịrni
asni,'

lele kpa Azaya nye ọwhnurninya kwuru.”

²⁴ Ele izi ele Farisi ziyaru, ²⁵ sịkwaru Jóni, “Ị búo Karaịsi, mọbu Ełaija, mọbu Nye Ọwhnurninya wam, kini mernu ị nọowu ele badnụ mini?”

²⁶ Jóni saru be, “M ji m mini nọowu ele badnụ mini, kọvu otu nyenum gwuzo n'esilawuru anụ, nye anụ máa. ²⁷ O snogwu m n'aznụ, kọvu m kwésile m ọ tọma eriri okoro-ochi a.”

²⁸ Kpakara nhne ka mernu nụ Bẹtani n'ọbosi ẹhnam ke aznụ Osimini Jodani kiyari, hne Jóni nọowu ele badnụ mini.

*Jizọsi, Nnwọ
Atnurnu Chiokike*

† 1:21 Nye Ọwhnurninya wam: Gwnụ Ditaronomi 18:15; Ẹrnu Ele Izi 3:22

29 N'ekile a, Jōni whnurnu Jizōsi hne o naavakwnusi a, o kaa, "Anu le, ka bu Nnwō Atnurnu ke Chiokike, nye noovume mmehie k'owa. 30 Ka bu nye wam me nookwu oka nga me karu, 'Otu nyenum sno m n'aznu, kovu o kakwo m, kwnornu nu o zi su be murnu m.' 31 M maam nye o bu, kovu m n'owu ele badnu mini ma ele Izireli mahia nye o bu."

32 Ka bu akebe Jōni gbaru, "M whnurnu m Enine Nso hi n'oligwe lele nduru dnakwasị a, daziri n'olu a. 33 Kovu nu m maam nye o bu. Chiokike nye ziyaru m me wu ele badnu mini kannu m, 'I jowhnu Enine Nso hi n'oligwe dnakwasị otu badnu dazigidne nu ya, nye wam bu nye jeeji Enine Nso n'owu ele badnu mini.' 34 Me nu iwuhuru m whnurnu a, gba akebe nu nye ka bu Nnwō Chiokike."

Ele mbom sno apna Jizosi

35 N'ekile a, Jōni nu ele sno apna a lawuru gwuzo. 36 Nga o whnurnu Jizosi hne o nee-whe, o kaa, "Anu le Nnwō Atnurnu ke Chiokike."

37 Ele sno apna a lawuru wam nurnu a, be snornu Jizosi. 38 Jizosi tuhnasarnu whnu nu be noosno a n'aznu, o sika be, "Kini bu nhne anu noopio?"

Be kaa, "Rabai" (ke bu, Nye-zni-nhne), "Ndaa hne i wu?"

39 Jizosi saru be, "Anu va whnurnu." O bu nhne nu lele otu-ige ke eno n'iwnehnie,† be snornu a zne whnurnu hne o wu, be nu a daziri kpakara obochi wam.

40 Otu nu rime ele nurnu nhne Jōni kwuru ke snornu Jizosi bu Anduru nwene rukna Saimoni Pita. 41 Ngangam, o piohiaru nwene a rukna, Saimoni, o kanu a, "A whnuna m Mezaya" (ke bu Karaşi). 42 O kwuznenu Jizosi Saimoni.

Jizosi legidne Pita anya kaa, "I bu Saimoni nnwō Jōni, be jookwu i Kifasi," be tuhna a, Pita, ke bu rugwu.

Jizosi sukwuru Filipu nu Nataneli

43 N'ekile a, Jizosi kpebi o zne Galili, o piohia Filipu, o kanu a, "Snornu m zne."

44 Filipu, Anduru nu Pita hi nu eli Betesaida. 45 Filipu pohia Nataneli, o kanu a, "A whnurnu nye wam Mozizi nu ele owhnurninya gbaru nhne gbasiri a n'okwukwo nso, Jizosi nye Nazareti, nnwō Josefu."

46 Nataneli sika a, "Eli Nazareti, o nwernu nhne oma obula ke jeehi n'eli Nazareti whuya?"

Filipu saru a, "Vaa, whnurnu."

47 Nga Jizosi whnurnu Nataneli naavakwnusi a, o kwu nhne gbasiri a, "Ka bu nye Izireli n'ezi, nye aghigho zila nu rime a."

48 Nataneli sika a, "Nda kpa i jiri mahia m?"

† 1:39 Otnu-ige ke eno n'iwnehnie: okwukwo ke mbom kwuru ige nri awa

Jizòsi saru a, “M whnurnu m ji nu mkpururu isisi figi su Filipu sukwuru i.”

⁴⁹ Nataneli saru a, “Nye-zni-nhne, i bu Nnwò Chiokike. I bu eze Izireli.”

⁵⁰ Jizòsi sika a, “I kweruru kpoi kwnornu nu m karu m nu m whnurnu m ji nga i zi mkpururu isisi be kwu figi? I jowhnu nhne ke kakwo ka.” ⁵¹ O kanu be, “Me kanu anu ezi oka, anu jowhnu hne oligwe kpumernu, nu ele enine izi Chiokike neep-nezne, neehidna n'olu Nnwò ke Badnu.”

2

Jizòsi mernu mini ghò manya

¹ N'òbochi ke eto, olulu nnwerne zi n'eli Kana n'eli Galili, nne Jizòsi zi masi pii.

² Be sukwuru Jizòsi nu ele sno apna a n'olulu nnwerne wam. ³ Nga manya be nonwo kworu, nne Jizòsi kanu a, “Be nwéma manya.”

⁴ Jizòsi saru a, “O gbásiła m, si nwerinya. Ige m yóoduge.”

⁵ Nne a kanu ele neezne izi, “Anu mee nhne obula o karu anu mee.”

⁶ Idudu mini isunu gwuzo ndundu be jiri rugwu kpu, ke ele Ju ji nosnu nhne lele kpa omen'eli be jiri ziri, ke otu jeeri nri lawuru mobu nri eto galoni mini. ⁷ Jizòsi kanu ele neezne izi, “Anu gbajite be nu mini.” Be gbaji be mini du n'onu be.

⁸ O kanu be, “Anu kwuhia agwna mini wam gweznenu nye risi ngadna iriri.”

Be gweznenu a. ⁹ O detu mini wam ke ghoru manya riro. O máa hne manya wam hi, kovu ele neezne izi ele gbaru mini wam magwu. O sukwu nye nolu nnwerne, ¹⁰ o kanu a, “Nye obula neekesi manya kakpa mma n'oziri, nga ele izne nwokparu manya, o ke manya ojo. Kovu i bitaru manya kakpa mma du kina.” ¹¹ Ka bu ernu ndu-ehni mbom Jizòsi rnurnu. O rnurnu a nu Kana n'eli Galili, o gesi igwugwu a, ele sno apna a kwnata a mkpoma.

¹² Nga ka whemernu, Jizòsi nu nne a, nu rumu nne a, nu ele sno apna a zne Kapanom, be daziri pii obochi ele nu ele.

Nhne Jizòsi mernu n'Oro Nso Chiokike

(*Mat 21:12,13; Mak 11:15-17; Luk 19:45,46*)

¹³ Iriri Ogawhe ele Ju zi ndundu, Jizòsi zne Jeruselem.

¹⁴ O whnurnu ele neere atnurnu nu ehni nu nduru nu ele naagbanwo iwai dazigwu n'ikpechi n'Oro Nso Chiokike. ¹⁵ O gweru eriri mee mbinibini, chihala kpakara be, ma ehni ma atnurnu. O kpute ikpechi kpakara ele naagbanwo iwai ruwhnu n'eli, chisakwo iwai be. ¹⁶ O kanu ele neere nduru, “Anu whoga hna, anu méma oro Nda m oro ahia.”

¹⁷ Ele sno apna a chenwanya nhne be gbaru n'okwukwo nso, “Nhne gbasiri Oro Nso Chiokike neerne lele bekwnu nu rime m.”

18 Ele Ju síkwa a, “Ndaa ɛrnu ndu-ɛhni ke ì jòornu ke neegesi nù ì nwernu rikne mee nhne ì neeme?”

19 Jizòsi sarù be, “Anù kwnadna Ooro Nso ka, m joowulizò a n'òbochi ɛto dai.”

20 Ele Ju sarù a, “Be jiri nri awha ɛno nù isunu wu Ooro Nso ka, ì joowu a n'òbochi ɛto?” 21 Kòvu Jizòsi kwuru òka gbasìri ɛhni a lele Ooro Nso Chiokike. 22 Nga Jizòsi hiri n'ɛnwu lizò, ele sno apna a chenwanya nù o kwuru òka ka, be kweru nhne òkwukwo nsò kwuru nù nhne Jizòsi kwuru.

23 Kpa Jizòsi zì nù Jeruselem nù Iriri Oɔawhe, agìda ele badnù kweru nù ya kpa be whnùrnu agìda ɛrnu ndu-ɛhni ò nòornu. 24 Kòvu Jizòsi kwéle o nyee be ɛhni a, kwnornu nù ò magwù kpakara badnù nkari nkari. 25 O zìla mkpa nù be kanù a nhne gbasìri nye òbula, kwnornu nù o magwù nhne zì nù mkpòma be.

3

Jizòsi nù Nikodimòsi

1 Otu nwerukna be kwu Nikodimòsi, otu nù rime ele Farisi, nye risi ele Ju, 2 vakwnusiri Jizòsi n'abalì. O kaa, “Rabaj, a magwù nù ì bù Nye-zni-nhne ke Chiokike ziyaru, kwnornu nù ò zá nye jòornuli ɛrnu ndu-ɛhni ì nòornu okwolem ma Chiokike dagwùnu a.”

3 Jizòsi sarù, “Me kanù ì ezi òka, ò zá nye jòowhnu n'èli-eze

Chiokike anya, ò bùru nù be múgele a berere.”*

4 Nikodimòsi síkwa a, “Ndaa kpa be jòomu badnù berere nga o mernu okno badnù? O jaabna nù ruwhò nne a berere, be mù a?”

5 Jizòsi sarù a, “Me kanù ì ezi òka, ò zá nye jaabna n'èli-eze Chiokike ò bùru nù be múgele a hite nù mini nù Enine. 6 Nye ke badnù etekne mùrnu bù anò-ɛhni, nye Enine mùrnu bù enine. 7 O gbágoji ì anya nù m karù m nù be jòomuriri anù berere. 8 Ruwhere neewhe hne ò masìgwu a, ì nòonu imerne a, kòvu ì máa hne o hi mòbu hne o neezne. Nye òbula ke be mùrnu hite n'Enine nù kpa.”

9 Nikodimòsi síkwa a, “Ndaa kpa be jeeme nhne nù kpa?”

10 Jizòsi sarù a, “Ì bù nye-zni-nhne n'èli Izireli, kòvu ì máa nhne ka. 11 Me kanù ì ezi òka, a nookwu nhne a magwù, a naagba akebne nhne ke a whnùrnu, kòvu anù kwé ò nahòru akebne aì. 12 Anù kwé nhne me kwuru gbasìri nhne k'òwa. Ndaa kpa anù jeekweru ò bùru me kanù anù nhne k'oligwe? 13 O zá badnù òbula ke znernu oligwe nù mbòm, okwolem Nnwò ke Badnù nye hiri n'oligwe hiedna. 14 Lele kpa Mozizi gwelizòru agwò n'olu isisi n'èli chna chna chna, ò bù kpa be jeegwelizò Nnwò ke Badnù olu, 15 ma nye òbula ke kweru nù ya jeenwe bùdnu

* 3:3 be múgele a berere: mòbu be múgele a hite n'oligwe.

kwó okwo. ¹⁶ Kwnornu nù Chiokike whnurnu ọwa n'anya kpa, o gweru Nnwọ ọ murnu ya nù nsnunu a kpọ nyega, ma nye ọbula ke kweru nù ya jónwu ẹnwu, kọvu o jeenwe budnu kwó okwo. ¹⁷ Kwnornu nù Chiokike ziyage Nnwọ a n'ọwa ọ buru nye kpe k'ọwa, kọvu ma ọ buru Nye Ọznohia k'ọwa. ¹⁸ Be jéekpe nye ọbula ke kweru nù Nnwọ wam ikpe, kọvu nye ọbula ke kwége bụ nye be kperu ikpe, kwnornu nù o kwége nù Nnwọ Chiokike murnu ya nù nsnunu a. ¹⁹ Ka bụ ikpe wam be kperu ọwa, iwhne varu n'ọwa, ele badnu whnurnu ọchichiri n'anya karu iwhne, kwnornu nù be nọornu ẹnu ojo. ²⁰ Nye ọbula ke nọornu ẹnu ojo bụ nye irno ke iwhne, ọ jáava nù rime iwhne ọ zị iwhne kpume ẹnu ojo a. ²¹ Kọvu nye ọbula ke nọornu ẹnu ọma jaava nù rime iwhne ma iwhne gesi nù ẹnu a bụ nhne ọ rnurnu hite nù Chiokike.”

Jizọsi nù Jóni Nye Wụ Mini

²² Nga ka mekworu, Jizọsi nù ele sno apna a znernu n'ẹli Judiya, ya nù be daziri ige matị, ọ wụ ele badnu mini. ²³ Jóni masị zị nọowu mini n'Enọni ke zị Salim ndundu, kwnornu nù agida mini zị pịi. Ele badnu neeznekwnusi a, ọ nọowu be mini. ²⁴ (Be yéeyisige Jóni n'oro ikelu n'ige ka.) ²⁵ Agwna ele sno apna Jóni nù otu nye Ju nọdogbuta nhne gbasiri ọsnusnu nhne

lele kpa omen'ẹli ele Ju jiri ziri. ²⁶ Be vakwnusi Jóni kanu a, “Nye-zni-nhne, nwerukna wam jị nù a zị n'aznu Osimini Jodani kiyari, nye ị gbaru akebne gbasiri a, ọ nọowu ele badnu mini, agida ele badnu neeznekwnusi a.”

²⁷ Jóni saru be, “Ọ zá nye ọbula ke jeenwe nhne ke Chiokike késile a. ²⁸ Anu bụ ele akebne m nù m karu m, ‘M bụo m Karaisi, kọvu be beru ọsno ziya m nù ruwhnu a.’ ²⁹ Nye nọolu nnwerne ikne bụ nye nwe nnwerne ikne, kọvu enyi nye noolu nnwerne ikne, nye noogwuzo noobno nsni, mkpoma nọoso a n'ọnu nù ọ nurnu nkoli nye wam nọolu nnwerne ikne. Ọ bụ kpa snarnima m jiri zu ozu kitna. ³⁰ Ọ jaazi naaba aba, kpa me jaazi naaya ẹli ẹli.”

Nye ke hiri n'oligwe va

³¹ Nye wam ke hiri n'oligwe va kakwo kpakara badnu, nye hi n'ọwa bụ nye ke ọwa, o nookwu nhne ke ọwa. Nye hiri n'oligwe kakwo kpakara badnu. ³² O nookwu nhne ọ whnurnu nù nhne ọ nurnu, kọvu ọ zá nye neekweru izi a. ³³ Nye ọbula ke jeegweru izi a naakahia nù Chiokike bụ nye ezi ọka. ³⁴ Nye Chiokike ziyaru nookwu ikwu-ọnu Chiokike, kwnornu nù Chiokike nyéne a Enine a n'apna zị matị. ³⁵ Nda whnurnu Nnwọ a n'anya, gweru kpakara nhne yisi n'aka a. ³⁶ Nye ọbula ke kweru nù Nnwọ wam nwernu budnu kwó okwo, nye ọbula

ke zá noobnonu Nnwọ wam nsni, jéenwe bụdnu, kọvu ovu owe ẹhni Chiokike jaazi nū risi a ọkwonukokwnu.

4

Jizọsi nū nwerinya

Sameria

¹ Ele Farisi nūrnū nū Jizọsi neewehia ele sno apna a, nọowu be mini karu Jōni, ² ọ bu n'ezī nū Jizọsi wúge ele badnū mini, kwolem ele sno apna a. ³ Nga Jizọsi nūrnū a, ọ whụya nū Judiya naalahna Galili.

⁴ Ọ zī mkpa nū ọ jaagawhe n'esilawuru ẹli Sameria. ⁵ Ọ vadu n'otu ẹli-ọhna Sameria be kwu Saika, ke zī ndundu otu ẹli Jekọpu nyernu nnwọ a rukna Josefu. ⁶ Ọmi Jekọpu zī pị. Inwe gwuru Jizọsi kwnornu nū izne wam, ọ daziri ẹli nū ngeri ọmi wam n'iwhehnie.*

⁷ Otu nwerinya Sameria varu ọ turu mini n'ọmi, Jizọsi kanu a, “Kesi m mini.” ⁸ (Ele sno apna a znernu nū rime ẹli-ọhna ọ zu wiri.)

⁹ Nwerinya Sameria wam kanu a, “I bu nye Ju, m bu m nye Sameria, ndaa kpa i nọorio m mini?” (Ele Ju nū ele Sameria mékọta nhne.)

¹⁰ Jizọsi saru a, “Ọ buru nū i magwu nkesi Chiokike, nū nye ke nọorio i mini, i jọorio a ma o kesi i mini ke bụdnu.”

¹¹ Nwerinya wam kaa, “Nda-ai-kwu, i nwée nhne i jeeji nọotu mini, ọmi ka miri emi k'agida, ndaa hne i jeegwehia mini bụdnu ka.

¹² I kakwo nda ai Jekọpu nye nyernu ai ọmi ka, ọ nwọrnū mini hi nū rime a, ma rumu a, ma rumu anohia a?”

¹³ Jizọsi saru a, “Nye ọbula ke jọonwo mini ke hi n'ọmi ka, akpiri jọokpo a bẹkwu berere, ¹⁴ kọvu nye ọbula ke jọonwo mini ke me jeenye a, akpiri jọokpo a bẹkwu berere. Mini ke me jeenye a jọogho risi mini ke jaagba du bụdnu kwó okwo.”

¹⁵ Nwerinya wam kaa, “Nda-ai-kwu, kesi m mini ka ma akpiri gharu ọ kpo m bẹkwu, ma m gharu m ọ va ọ tu mini n'ọmi ka.”

¹⁶ Jizọsi kanu a, “Zne, sukwu nzi i, va hna.”

¹⁷ Nwerinya wam kaa, “M nwée m nzi.”

Jizọsi kanu a, “I kwukwaru nkari nū i nwée nzi, ¹⁸ kwnornu nū i gbọlam nzi isne, nye ke ji nū a wu kina buo nzi i. I kwuru ezi ọka nū i nwée nzi.”

¹⁹ Nwerinya wam kaa, “Nda ai-kwu, m whnurnu nū i bu nye ọwhnurninya. ²⁰ Ele nda ai kporu risi ẹli n'olu rugwu ka, kọvu anu ele Ju karu nū hne be kwesiri ọ kpo risi ẹli bu nū Jeruselem.”

²¹ Jizọsi kanu a, “Nwerinya, kweru nhne me naakanu i, ige wawa nga ele badnu jọokponu Nda risi ẹli n'olu rugwu ka mọbu nū Jeruselem.

²² Anu ele Sameria máa nye anu nọokponu risi ẹli, ai ele Ju magwu nye a nọokponu risi ẹli, kwnornu nū ọznohia hi n'aka ele Ju va. ²³ Kọvu ige

* 4:6 n'iwhehnie: ọkwukwo ke mbom kwuru ọtnu-ige ke isunu

wawa, owe, ige wam valəm masi, nga ele n̄okponu Nda risi n'eli n'ezi j̄okponu a risi eli n'enine n̄u n'ezi ọka. Ka bu ele Nda piuru kponu a risi eli. ²⁴ Chiokike bu enine, ele n̄okponu a risi eli j̄okporirinu a risi eli n'enine n̄u n'ezi ọka.”

²⁵ Nwerinya wam kanu a, “M maam n̄u Mezaya, nye be kwu Karaṣi, jaava. Nga o varu, o jaakanu ai kpakara nhne.”

²⁶ Jizosi kanu a, “Me nye nookwunu i ọka, bu ya.”

²⁷ Ige wam ele sno apna Jizosi hiehna, o jiri be anya n̄u ya n̄u nyerinya nookwurita ọka. K̄ovu o za nye sīkwaru, “K̄ini bu nhne i noopio?” m̄obu, “K̄ini mernu i nookwunu nwerinya ka ọka?”

²⁸ Nwerinya wam sīgbasi idudu mini a, lahna n̄u rime eli-ohna, kanu ele badnu, ²⁹ “Anu va wh̄n̄urnu nwerukna ke kannu m kpakara nhne me mernu. Nye ka o j̄oburu Karaṣi sa?”

³⁰ Be gbahala n̄u rime eli-ohna znekwnusi Jizosi.

³¹ K̄ovu ele sno apna a zi naarīasno Jizosi, kaa, “Nye-zni-nhne, ri wiri.”

³² Jizosi kanu be, “M nwernu m wiri ke anu maá.”

³³ Ele sno apna a nēsikwarita ehni be, “O nwernu nye gweyannu a wiri sa?”

³⁴ Jizosi kanu be, “Wiri m bu o bīta echiche nye ziyaru m n̄u o rn̄ukpa ̄ernu o ny-ernu m. ³⁵ Anu naakaa, ‘O gwnarnu ̄enwa ̄eno, anu gwe nhne n'ekwu.’ K̄ovu

me kanu anu, anu le anya n'ekwu, mkpuru chnanam ma be gh̄oru nhne n'ekwu. ³⁶ Nye neegwe nhne n'ekwu nwernu ōgwo ̄ernu, o chibna ele badnu lele mkpuru ma be nwehia budnu kwó okwo. Kpam, nye ke kparu mkpuru n̄u nye ke gweru nhne n'ekwu jeen-wek̄ota snarn̄ima. ³⁷ Nhne be kwuru bu ezi ọka, ‘Otu badnu kpasiri mkpuru, nye berere gh̄oru mkpuru.’ ³⁸ M zizn̄ernu m anu gh̄oru mkpuru n'ekwu ke anu rn̄uge ̄ernu n̄u rime a. Ele berere rn̄urnu ̄ernu, anu nwehia mbnarna n'̄ernu be.”

³⁹ Agida ele Sameria ele wu n̄u rime eli-ohna wam kweru n̄u Jizosi kwnornu n̄u nhne nwerinya wam kwuru, “O kanu m kpakara nhne me mernu.” ⁴⁰ Nga ele Sameria vakwnusiri a, be r̄iasno a ma ya n̄u be daziri, Jizosi daziri p̄i obochi lawuru. ⁴¹ Agida ele berere kweru kwnornu n̄u izi oma o znirni be.

⁴² Be kanu nwerinya wam, “A kweru kitna, o buo n̄u nhne i kannu ai, k̄ovu kwnornu n̄u a n̄urnu nhne o kwuru, a magwu n̄u nye ka bu Nye Oznohia ke owa n'ezi.”

Jizosi gw̄oru nnw̄o rukna nye risi

⁴³ Nga obochi lawuru wam whemernu, o whoga p̄i zne Galili. ⁴⁴ Jizosi n'iwhuru a karu, “Nye owhnurninya nwée igwugwu n'eli a.” ⁴⁵ Nga o vaduru eli Galili, ele zi n̄u Galili naakweru a kwnornu n̄u be znernu Iriri Ōgawhe n̄u Jeruselem, be wh̄n̄urnu

kpakara nhne o mernu n'Iriri Ọgawhe wam.

⁴⁶ Jizọsi lahana nọ Kana ke Galili hne o mernu mini gho manya. Otu nye risi ọchichi ke nnwọ a rukna zị n'ehni igbugbu nọ Kapanom. ⁴⁷ Nga o nurnu nọ Jizọsi hiri nọ Judiya va Galili, o zneknwusi a, kanu a, o va gwọ nnwọ a rukna ehni igbugbu, nye zị n'onu enwu.

⁴⁸ Jizọsi kanu a, "Anu jiekweru kwekolam ma anu whnurnu ernalu ndu-ehni nọ ernalu rikne."

⁴⁹ Nwerukna wam kaa, "Nda-ai-kwu, snornu m zne, o zị nnwọ m nwu."

⁵⁰ Jizọsi kanu a, "La, nnwọ i rukna zị budnu."

Nwerukna wam kweru nhne Jizọsi kanu a, la. ⁵¹ Nga o zị n'apna, ele izi a kwnusi a, kanu a, "Nnwọ i rukna zị budnu." ⁵² O sika be ige ehni buru nnwọ a rukna oma, be kanu a, "N'otnu-ige ke mbom n'iwhehnie† n'ekile wheru ewhe, ehni orne bekwu wam sigbasiri a."

⁵³ Nda nnwọ wam chenhanya nọ o bu ige wam Jizọsi kannu a, "Nnwọ i rukna zị budnu." Kam kpararu, ya nu kpakara ele oro a kweru.

⁵⁴ Ka bu ernalu ndu-ehni ke ebo Jizọsi rurnu nga o hiri nọ Judiya va Galili.

5

Ọgwugwo n'Olulu Mini
Betisaida

¹ Nga ka whemernu, Jizọsi zneru iriri ele Ju nu Jeruselem. ² Otu olulu mini zị ngeri Onu-Mgbo Aturnu nọ Jeruselem ke nweru mgbemgbe oro isne, ke ele Hiburu nookwu Betizata. ³ Agida ele nriria naadnanyi nọ ngeri a, ele isni, nọ ele mgworo, nọ ele ngeri ehni be donwurnu odonwu. [Be zị neese ma be gbaru mini wam. ⁴ Kwnornu nọ enine izi Nyenwe ai neehiedna hite n'ige du n'ige gbaru mini wam. Nye nriria obula ke beru osno dnabna nọ rime mini wam nga enine izi gbarukparu a, ehni a joburu oma hite nọ nriria obula o naaria.] ⁵ Otu nwerukna ke naaria nriria nri awha eto nu esato zị pii. ⁶ Nga Jizọsi whnurnu a hne o dnanyi, o maharu nọ o zị nọ nriria gbu okwu, o sika a, "I piuru be gwọ i nriria i?"

⁷ Nye nriria wam saru a, "Nda-ai-kwu, m nwée m nye jeeyisi m nọ rime olulu mini nga be gbaruru mini, kpa me neezne, nye berere beru m osno dnabna."

⁸ Jizọsi kanu a, "Lizo, chiri etere i, zne izne." ⁹ Ngangam, be gworu nwerukna wam. O chiri etere a, zne izne.

Nhne ka mernu n'Obochi Ozukwa Inwe. ¹⁰ Ka mernu ele Ju kanu nwerukna wam Jizọsi gworu nriria, "Tna bu Obochi Ozukwa Inwe, o megidneru n'iwu nọ i neechiri etere i."

† 4:52 Otnu-ige ke mbom n'iwhehnie: okwukwo ke mbom kwuru ige awa ke esau

¹¹ Nwerukna wam saru be, “Nwerukna ke gworu m nriria kannu m, ‘Chiri etere i, zne izne.’”

¹² Be sika a, “Nyele bu nye ke karu ji chiri etere i zne izne?”

¹³ Kovu nu nwerukna wam be gworu ma nye Jizosi bu, kwnornu nu Jizosi bnanam n'esilawuru igbudu badnu wam whoga.

¹⁴ Omekwo, Jizosi piohjaru a n'Oro Nso Chiokike, o kanu a, “Le, be gworu i nriria i, i me ma mmehie, o zi nhne ojo ke kakwo ka dnakwasi i.” ¹⁵ Nwerukna wam whoga kanu ele risi ele Ju nu o bu Jizosi gworu a nriria a.

Budnu hi nu Nnwọ Chiokike

¹⁶ Ele Ju bete o mekpa Jizosi ehni kwnornu nu o gworu nriria n'Obochi Ozukwa Inwe.

¹⁷ Jizosi kanu be, “Nda m nornu ernu kpakara ige, o bu masi kpa me nornu.”

¹⁸ Ikwu-onu ka mernu ele risi ele Ju ovu owe ehni k'agida, be noopiosi rikne o gbu Jizosi, o buo nu o luluru Obochi Ozukwa Inwe be kpoi, kovu nu o karu nu Chiokike bu Nda a, naakaa nu ya nu Chiokike hna n'otu.

¹⁹ Jizosi kanu be, “Me kanu ezi oka, o za nhne ke Nnwọ nwernu rikne o mee n'ehni a, kovu o neeme nhne o whuru Nda a neeme. Kwnornu nu Nnwọ nornu nhne Nda a nornu. ²⁰ Nda whuru Nnwọ a n'anya, neegesi a kpakara nhne o neeme. O jeegesi a nhne ke kakwo ka ke jaagbagwoji anu

any. ²¹ Lele kpa Nda neeme ele wuru onwu hi n'enwu lizo, nyee be budnu, o bu masi kpa Nnwọ neenye ele masiri a budnu. ²² Nda za neekpe nye obula ikpe, kovu o yisiri kpakara ikpe n'aka Nnwọ a, ²³ ma kpakara ele badnu sobisinu Nnwọ a lele kpa be nosobisinu Nda. Nye obula ke za nosobisinu Nnwọ, za nosobisinu Nda nye ziyaru a.

²⁴ “Me kanu anu ezi oka, nye obula ke nonu ikwu-onu m kweru nu nye wam ke ziyaru m, nwernu budnu kwó okwo. Be jaama a ikpe, kovu o hilem n'enwu whe nu budnu. ²⁵ Me kanu anu ezi oka, ige vawa, ige wam valem masi, nga ele wuru onwu jonu nkoli ke Nnwọ Chiokike, ele uru a jaazi budnu. ²⁶ Kwnornu lele kpa Nda nwernu budnu nu rime a, o bu masi kpa o mernu Nnwọ nwernu budnu nu rime a. ²⁷ O nyernu Nnwọ rikne o kpe ikpe, kwnornu nu o bu Nnwọ ke Badnu.

²⁸ “O gbágwóji anu anya nu ige vawa, nga ele zi n'ilili jonu nkoli a, ²⁹ be jeehi n'ilili lizo, ele mernu mma jeelizo n'enwu ziri budnu, ele mmehie jeelizo n'enwu buru ele be jaama ikpe.

³⁰ “M nwée m rikne mee nhne obula nu rikne ke aka m. M neekpe ikpe kpa Nda m kanu m me kpe. Ka neegesi nu ikpe m zi snam, kwnornu nu m za neeme nhne me pi-oru, kovu kwekolam nhne nye ziyaru m pi-oru.

Akebne gbasiri Jizosi

31 “O b̄uru n̄u me naagban̄u ẹhni m akebne, akebne m b̄uo ezi. 32 K̄ovu ọ z̄i nye naagban̄u m akebne, m magw̄u m n̄u akebne a z̄i kwem. 33 An̄u zizn̄ernu ele izi znekwn̄usi J̄oni, o kwuru nhne gbas̄iri ezi ọka. 34 Ka z̄a neegesi n̄u m neegweru akebne ke badn̄u, m nookwu nhne ka ma an̄u nweh̄ia ọznohia. 35 J̄oni n̄u lele t̄on̄ji ke noonwu, n̄omuke, an̄u kpebiri ọ nw̄udna ige mat̄i n̄’iwhne a.

36 “M nwernu m nhne akebne ke kakwo akebne J̄oni gbar̄u. M n̄ornu ẹrnu ke Nda m nyernu m, ẹrnu wam naagban̄u m akebne, neegesi n̄u Nda m ziyaru m. 37 Nda m nye ziyaru m naagban̄u m akebne. An̄u n̄ulele nk̄oli a m̄obu whn̄u ruwhnu a. 38 An̄u z̄a naab̄ita ikwu-ọnu a n̄u mkp̄oma an̄u, kwnornu n̄u an̄u kw̄ele n̄u nye wam o ziyaru. 39 An̄u t̄usa ẹhni nyosna nhne be gbar̄u n’okwukwo ns̄o an̄u, an̄u neeche n̄u an̄u jeenwe b̄udnu kw̄o okwo hite n̄u nhne be gbar̄u n̄u rime a, be naagban̄u m akebne. 40 K̄ovu an̄u kw̄e ọ vakwn̄usi m, ma an̄u nweh̄ia b̄udnu kw̄o okwo.

41 “M z̄a m nanarn̄u ọznarni hite n’aka badn̄u. 42 M magw̄u m an̄u, an̄u nw̄ee ọwhn̄un’anya Chiokike n̄u mkp̄oma an̄u. 43 M̄ji m r̄ewhna Nda m va, an̄u kw̄ege m, k̄ovu ọ b̄uru n̄u nye berere jiri r̄ewhna a va, an̄u jeegweru a. 44 Ndaa kpa an̄u jeekwe, hne an̄u noopio ọznarni ke

badn̄u, k̄ovu an̄u nw̄ee rikne pio ọznarni ke hi n’aka nye ke b̄u Chiokike kp̄oi va.

45 “An̄u ch̄eko n̄u m joobno an̄u nhne n̄u ruwhnu Nda m. K̄ovu ọ b̄u Mozizi nye an̄u kw-natar̄u mkp̄oma, joobno an̄u nhne. 46 O b̄uru n̄u an̄u kweruru Mozizi n’ezi, an̄u jeekweru m, kwnornu n̄u ọ gbar̄u nhne gbas̄iri m. 47 K̄ovu hne an̄u kw̄ege nhne Mozizi gbar̄u n’okwukwo ns̄o, ndaa kpa an̄u jeekweru nhne me nookwu?”

6

Jiz̄osi nyernu pokwu badnu isne wiri

(*Mat 14:13-21; Mak 6:30-44; Luk 9:10-17*)

1 Nga ka mekworu, Jiz̄osi whe azn̄u Osimini Galili (ka b̄u Osimini Taberas̄i). 2 Aḡida ele badn̄u snornu a, kwnornu n̄u be whn̄urnu ẹrnu ndu-ẹhni ọ rn̄urnu, nga ọ gw̄oru ele nr̄iria. 3 Jiz̄osi pnezne n’olu rugwu daz̄iri ẹli, ya n̄u ele sno apna a. 4 Ige Iriri Ọgawhe ele Ju z̄i ndundu.

5 Nga Jiz̄osi lehnatar̄u anya whn̄u aḡida ele badn̄u naavakwn̄usi a, ọ kan̄u Filipu, “Ndaa hne a j̄ozuya wiri a jeenye igbudu ele ka?” 6 Ka b̄u ma ọ kpa Filipu iru, kwnornu n̄u ọ magw̄u nhne o jeeme.

7 Filipu sar̄u a, “O b̄uru n̄u a z̄u br̄edi riwhu mkp̄uru iwai law̄uru, o j̄ezu ma nye ọbula ri mat̄i mat̄i.” 8 Otu n̄u rime ele sno apna a, Anduru, nwene rukna Sāimoni Pita,

* 6:9 bal̄i Ka b̄u ikpa be ji neeme br̄edi.

kaa,⁹ “Otu wikoro matí zì hna nye jì ike brèdi balí* isne nù aznù matí matí lawùru. Ò zá nhne kam bú n'esilawùru igbudu ele badnù ka.”

¹⁰ Jizòsi kanù be, “Anù kanù be dazìri òli.” Agìda achara zì pìi. Kpakara ele badnù wam dazìri òli, be hna lele pokwu ele rukna isne.

¹¹ Jizòsi gweru brèdi wam, tù mmamma, nyee kpakara ele wam dazìgwu òli. O gweru aznù wam mee kwno kpan. Be rì, rìjì rùwho be.

¹² Nga be rikworu, Jizòsi kanù ele sno apna a, “Anù tütukota kpakara rùvnuruvnu ke gwnarnù, ò zá ke whu.”

¹³ Be tütukota kpakara rùvnuruvnu a, ke jiri nri nù nkìta lawùru hite n'ike brèdi balí isne wam ke ele badnù riri.

¹⁴ Ele zì nga Jizòsi rnùru ẹrnu ndu-ẹhni ka karù, “N'ezì òka, ka bú nye ọwhnurninya wam ke jaava n'owa.” ¹⁵ Nga Jizòsi whnùru nù be noopio o chni a eze nù rikne, o hi n'esilawùru be whòga, ya nù nsnùnu a zne n'olu rugwu.

Jizòsi zneru izne n'olu mini

(Mat 14:22,33; Mak 6:45-52)

¹⁶ N'ogbednachi, ele sno apna a zne osimini. ¹⁷ Be bna n'ogbo neewhe aznù osimini kiyari neezne Kapanòm. Jizòsi yáavage hne be zì tem dù n'abali. ¹⁸ Okne ruwhere nù abaka-mini neewhe n'olu mini. ¹⁹ Ele sno apna a kwò ọgbo nhne nù lele maìli ẹto mọbu ẹno nga be

whnùru Jizòsi naavakwnusi be, neezne izne n'olu mini. Be tù ogwnu k'agìda. ²⁰ Kọvu Jizòsi kanù be, “Anù tùko ogwnu, ò bú mawa.” ²¹ Be kweru a, ò bnakwnusi be nù rime ọgbo, ngangam ọgbo be dù n'eli wam be neezne.

Ele badnù noopio Jizòsi

²² N'ekile a, agìda ele badnù ele zì n'aznù osimini kiyari mahjaru nù otu ọgbo matí zì pìi whògalam vuru ele sno apna Jizòsi kpòì. Jizòsi snòge be. ²³ Ọgbo ele ke berere hiri nù Taberasì va nù ngeri hne ele badnù wam riri brèdi, nga Nyenwe aì tükparu mmamma. ²⁴ Nga ele badnù wam whnùru nù Jizòsi zìla pìi, ma ele sno apna a, be bna n'ogbo wam zne Kapanòm noopio Jizòsi.

Jizòsi bú Wiri ke Bùdnu

²⁵ Nga ele badnù wam whnùru a n'aznù osimini kiyari, be sùkwa a, “Nye-zni-nhne, ndaa nga ì varù hna?”

²⁶ Jizòsi sarù be, “Me kanù anù ezi òka, anù noopio m kwnornu nù anù rijiri rùwho nù brèdi me nyernu anù, ò búo kwnornu nù anù whnùru ẹrnu ndu-ẹhni. ²⁷ Anù dọgbu ẹhni anù n'ẹrnu kwnornu nù wiri ke nooro oro, tñunuma, anù dọgbu ẹhni anù n'ẹrnu kwnornu nù wiri ke jaazì tem dù bùdnu kwó okwo, ke Nnwò ke Badnù neenye anù. Ya bú nye Chiokike nyernu rikne o mee kpan.”

28 Be síkwa Jizósi, “Kini bú nhne a jeeme ma a rnu ɛrnu Chiokike?”

29 Jizósi saru be, “Ka bú ɛrnu Chiokike, anu kweru nu nye wam o ziyaru.”

30 Be síkwa a, “Kini bú ɛrnu ndu-ɛhni i jeeji gesi ma a whnurnu, kweru? Kini bú nhne i jeeme? 31 Ele nda a ɔknani riri mana n'eli chna chna chna, lele kpa ɔkwukwo nsɔ kwuru, ‘O nyernu be brɛdi ke hi n'oligwe va, be ri.’”

32 Jizósi kanu be, “Me kanu anu ezi ɔka, ɔ búo Mozizi nyernu anu brɛdi ke hi n'oligwe va, kovu Nda m neenye anu ezi brɛdi ke hi n'oligwe va. 33 Kwnornu nu brɛdi ke Chiokike neenye bú nye wam ke hi n'oligwe va, bú nye neenye ele ɔwa búdnu.”

34 Be kaa, “Nda-ai-kwu, neenye ai brɛdi ka kpakara ige.”

35 Jizósi kanu be, “Mawa bú brɛdi ke neenye búdnu, nye vakwnusiri m, wiri jɔogwnu a rɔa rɔa, nye kweru nu me, akpɔri jɔokpo a bɛkwu rɔa rɔa. 36 M karu m, anu whnurnu m, kovu anu kwége. 37 Nye ɔbula ke Nda m nyernu m jaavakwnusi m, m jáachihala a rɔa rɔa. 38 Kwnornu nu m hiri m n'oligwe hiedna mee echiche nye ziyaru m, ɔ búo o mee echiche m. 39 Ka bú echiche nye ziyaru m, me túwhu nye ɔbula ke o nyernu m, kovu me mee ma be hi n'ɛnwu lizɔ n'ɔbochi ipne-aznu. 40 Kwnornu nu ka bú nhne Nda m noopio, nye

ɔbula ke jɔowhnu Nnwɔ wam, kweru nu a, jeenwe búdnu kwó okwo, m jeeme nye wam hi n'ɛnwu lizɔ n'ɔbochi ipne-aznu.”

41 Ele Ju bete ɔ takpo megidne a, kwnornu nu ɔ karu, “Mawa bú Brɛdi ke hiednarnu n'oligwe.” 42 Be kaa, “Nye ka ɔ búo Jizósi nnwɔ Josefu? A magwu nda a nu nne a, ndaa kpa ɔ naakaa nu o hi n'oligwe hiedna?”

43 Jizósi kanu be, “Anu tákpoma n'esilawuru ɛhni anu. 44 ɔ zá nye jaavakwnusi m okwolem ma Nda m nye ziyaru m jɔodoru a vakwnusi m, m jeeme o lizɔ n'ɛnwu n'ɔbochi ipne-aznu. 45 Ele ɔwhnurninya gbaru a n'ɔkwukwo nsɔ, ‘Chiokike jeezni kpakara ele badnu nhne.’ Nye ɔbula ke bnoteru Nda nsɔi muhia nhne n'aka a, jaavakwnusi m. 46 ɔ zá nye ɔbula ke whnuleru Nda anya nu mbom, kwekolam nye wam ke hi hne Chiokike zi whnurnu Nda anya. 47 Me kanu anu ezi ɔka, nye ɔbula ke kweru nwernu búdnu kwó okwo. 48 Mawa bú wiri ke búdnu. 49 Ele nda anu ɔknani riri mana n'eli chna chna chna, be nwu. 50 Kovu wiri ke hi n'oligwe hiedna, nye ɔbula ke riri a, jɔonwu ɛnwu. 51 Mawa bú wiri ke zi búdnu ke hi n'oligwe hiedna. ɔ búru nu badnu ɔbula ri wiri ka, o jaazi búdnu tim tɔm. Anɔ-ɛhni m bú wiri ke me jeenye ɔwa ma be ziri búdnu.”

52 Ka kpararu ɔdogbuta whuyaru n'esilawuru ele Ju.

Be kaa, “Nwerukna ka, o jeenye aị anọ-ẹhni a ma a ri?”

⁵³ Jizọsi kanu be, “Me kanu anu ezi oka, okwolem ma anu riri anọ-ẹhni ke Nnwọ ke Badnu, nwọ ọvnarna a, anu jéenwe budnu nu rime anu.

⁵⁴ Nye ọbula ke jeeri anọ-ẹhni m, nwọ masi ọvnarna m nwernu budnu kwó okwo.

⁵⁵ Kwnornu nu anọ-ẹhni m bu wiri n'ezi, ọvnarna m bu masi nhne be nwọ ọnwọ n'ezi.

⁵⁶ Nye ọbula ke jeeri anọ-ẹhni m, nwọ ọvnarna m, wu nu rime m, m wu masi m nu rime a.

⁵⁷ Lele kpa Nda ke zi budnu ziyaru m, m zi m budnu kwnornu nu Nda m, kpm masi, nye ọbula ke jeeri anọ-ẹhni m jaazi budnu kwnornu me.

⁵⁸ Ka bu wiri wam ke hi n'oligwe hiedna, o buo kpa nda anu oknani riri mana be nwu. Nye ọbula ke jeeri wiri ka jaazi budnu tim tom.”

⁵⁹ Ka bu nhne Jizọsi kwuru nga o neezni nhne nu ọro ọgbako ele Ju zi nu Kapanom.

Ikwu-ọnu ke budnu kwó okwo

Ikwu-ọnu ke budnu kwó okwo

⁶⁰ Nga agida ele sno apna a nuru oka a, be kaa, “Ikwu-ọnu ka siri rikne, nyele jeemeli a?”

⁶¹ Nga Jizọsi mahiaru nu ele sno apna a naatakpo gbasiri oka ka, o kanu be, “Ka o mernu ovu we anu ẹhni sa?”

⁶² Ndaa kpa o jonu nga anu jowhnu Nnwọ ke Badnu lahna hne o zi nu mbom?

⁶³ Enine neenye budnu, badnu etekne nwée rikne mee nhne ọbula. Oka me nookwunu anu bu enine bu

masi budnu. ⁶⁴ Kovu agwna anu kwége.” Jizọsi magwu hite n'oziri ele kwé ekwe nu nye jeere a.

⁶⁵ O kanu be, “Ka kpayaru me jiri kanu anu nu o za nye jaavakwnusi m, okwolem ma Nda m nyernu a rikne o mee kpm.”

⁶⁶ Hite nu nhne Jizọsi kwuru, agida ele sno apna a lahna aznu kwnornu nu ikwu-ọnu ka, be snóge a berere.

⁶⁷ Jizọsi sikwa nri nu badnu lawuru wam ele sno apna a, “Anu jaalahna masi?”

⁶⁸ Sajmoni Pita, kaa, “Nyenwe ai, a jaalakwnusi nyele? I nwernu ikwu-ọnu ke neenye budnu kwó okwo.

⁶⁹ Kitna, a kweru, mahia masi nu i bu nye nsọ ke Chiokike.”

⁷⁰ Jizọsi kanu be, “Me hohiaru anu nri nu ẹbo, kovu otu nyenum nu rime anu bu ekwensu.”

⁷¹ O nookwu gbasiri Judasi, nnwọ Sajmoni Isikarioti, kwnornu nu Judasi jeere a, o bu n'ezi nu o bu otu nu rime nri nu badnu lawuru wam ele sno apna Jizọsi.

7

Jizọsi nu rumu nne a

¹ Nga ka mekworu, Jizọsi neezneghari nu rime Galili. O chola o zne Judiya kwnornu nu ele Ju noopio o gbu a.

² Ige Iriri Oro Igwugwu ele Ju zi ndundu.

³ Rumu nne Jizọsi kanu a, “Whoga hna zne Judiya ma ele sno apna i whnurru ẹnu i ọornu.

⁴ Nye pioru ma ele badnu mahia nye o bu rnu ẹnu tugwaru otugwa. Mee ma ọwa whnurru ẹnu i ọornu.”

⁵ Rýmu nne a kwuru ka kwnornu nù be kwéle nù ya.

⁶ Jizòsi kanù be, “Ige m yóoduge, kòvu ige anù zì n'aka anù. ⁷ Ele òwa jéenwe rikne sno anù iro, kòvu be snornu m irno, kwnornu nù m naakaa nù ẹrnu be búo ọma. ⁸ Anù zne n'Iriri ka, m jáava n'Iriri ka kítna, kwnornu nù ige m yóoduge.” ⁹ Nga Jizòsi kwukworu kpa, ọ dazigidne nù Galili.

Jizòsi znernu Iriri Oro Igwugwu

¹⁰ Nga rýmu nne a znernu Iriri wam, Jizòsi snornu be zne Iriri wam nù mgwùgwá, ọ búo nù ruwhnu ọhna. ¹¹ Ele Ju zì noopio a n'Iriri wam, be nẹsikwa, “Ndaa hne ọ zì?”

¹² Agída ele badnù nọtnurita n'esilawùru be, be naakaa, “Ọ bú nye ọma.” Ele berere naakaa, “Óza, o nooduwhu ele badnù.” ¹³ Kòvu ọ zá nye nookwuhia nhne gbasiri a nù ruwhnu ọhna, kwnornu nù be nọtu ogwnu ele risi ele Ju.

¹⁴ N'esilawùru Iriri wam, Jizòsi znernu n'Ọro Nsọ Chiokike bete neezni nhne. ¹⁵ Nhne o neezni jiri ele risi ele Ju anya, be kaa, “Nwerukna ka múlele nhne, ndaa kpa o jiri mahia nhne?”

¹⁶ Jizòsi sarù be, “Nhne me neezni búo ikwu-ọnu ke m, kòvu ke nye ziyaru m. ¹⁷ Nye ọbula ke jeeme echiche nye ziyaru m, nye wam jaamahia ma nhne me neezni ma o hi n'aka Chiokike mọbu o hi n'aka ke m. ¹⁸ Nye nookwu

nhne aka ke a, noopio igwugwu ke ẹhni a, kòvu nye noopio igwugwu nye ziyaru a bú nye ezi ọka, aghigho zila nù rime a. ¹⁹ Ọ búo Mozizi nyernu anù iwu? Kòvu ọ zá otu nù rime anù ke naabita iwu. Kìni mernu anù noopio o gbu m?”

²⁰ Ele badnù wam kaa, “Ì bú nye rẹnwu ojo nwùgwu. Nyele noopio o gbu i?”

²¹ Jizòsi kanù be, “M rnùrnù m otu ẹrnu ndu-ẹhni, o ji anù anya. ²² Mozizi nyernu anù iwu ọ kpa rýmu anù nka (ọ bú n'ezi nù ọkpa nka híge n'aka Mozizi, kòvu o hi n'aka ele gbaka), anù naakpa rýmu anù nka n'Ọbochi Ozukwa Inwe. ²³ Ọ búru nù anù naakpa rýmu anù nka n'Ọbochi Ozukwa Inwe, ma anù bita Iwu Mozizi, ndaa kpa ovu ji neewe anù ẹhni kwnornu nù m gwọru m nye nriria n'Ọbochi Ozukwa Inwe? ²⁴ Anù kpé ikpe hite nù nhne anya nọowhnu, kòvu anù kpe ikpe búru ọma.”

Jizòsi, ọ bú ya bú Mezaya?

²⁵ Agwna ele zì nù Jeruselem kaa, “Ka ọ búo nye be noopio o gbu? ²⁶ Le, o nookwu ọka n'ọhna, ọ zá nye nookwu nhne ọbula megidne a. Ele risi aì be magwù nù nye ka bú Karaìsi n'ezì?”

²⁷ Kòvu nga Karaìsi jaava, ọ zá nye jaamahia hne o jeehi va. Kòvu kpakara aì magwù hne nwerukna ka hi va.

²⁸ Kpa Jizòsi neezni nhne n'Ọro Nsọ Chiokike, o gweru okne nkọli siwama lùlo, kaa, “Anù magwù nye me bú, anù

magwų masi hne me hi va, kovu m váge m nu rikne aka m, nye ziyaru m bu ezi oka. Anu máa nye o bu. ²⁹ Kovu m maam nye o bu, kwnornu m hi m hne o zi va, ya ziyaru m.”

³⁰ Be pio kpa be jónwugwu a, kovu o zá nye tukwasiri a aka, kwnornu nu ige a yóodge. ³¹ Kovu agida ele badnu n'esilawuru igbudu badnu wam kweru nu ya, be kaa, “Nga Karaisi jaava, o jónnu ɛrnu ndu-ɛhni kakwo ke nwerukna ka nɔornu?”

*Be zizneru ele nse
be nwudne Jizosi*

³² Ele Farisi nuru nhne igbudu ele badnu wam nookwu gbasiri a, be nu ele risi ariohna zizne ele neese Oro Nso Chiokike ma be nwugwu Jizosi. ³³ Jizosi kaa, “Me nu anu jaazi ige mati, omekwo, m lakwnusi nye ziyaru m. ³⁴ Anu joopio m, anu jowhnu m, kwnornu nu anu jeeuwe rikne va nhne me naala.”

³⁵ Ele risi ele Ju sikwa ehni be kaa, “Ndaa hne o jeezne hne a jooiohali a? O jeezne hne ele Ju wu n'esilawuru ele Giriki, zni ele Giriki nhne? ³⁶ Kini bu risi nhne o nookwu? O karu, ‘Anu joopio m, kovu anu jowhnu m, hne me neezne anu jeeuwe rikne va.’”

Osimini ke neenye budnu

³⁷ N'okne obochi ipne-aznu ke Iriri wam, Jizosi gwuzoru, gweru okne nkoli siwama, kaa, “Nye obula ke akpiri nokpo bekwnu, o vakwnusi

m, nwornu mini. ³⁸ Lele kpa okwukwo nso kwuru, ‘Nye obula ke kweru nu me, osimini ke mini budnu jeehi nu rime ruwho a naagbahia.’” ³⁹ Jizosi kwuru ka kwnornu nu Enine Nso ke ele kweru nu ya jaanahia. N'ige wam be enyene Enine Nso, kwnornu nu be enyene Jizosi igwugwu.

*Okewa n'esilawuru
ele badnu*

⁴⁰ Agwna ele zi n'igbudu ele badnu wam, nga be nuru ikwu-onu ka, be kaa, “N'ezi, nwerukna ka bu nye owhnurninya wam.”

⁴¹ Ele berere kaa, “O bu Karaisi.”

Kovu ele berere kaa, “Karaisi o jeehi nu Galili va? ⁴² Okwukwo nso kwuru nu Karaisi jeehi nu avnurnu Devidi va, nu be joomu a nu Betilehem, eli-ohna hne Devidi wuru.” ⁴³ Ka kpayaru okewa n'esilawuru igbudu ele badnu wam kwnornu nu Jizosi. ⁴⁴ Agwna be pioru o nwudne a, kovu o zá nye tukwasiri a aka.

*Okwe ekwe ke ele risi
ele Ju*

⁴⁵ Omekwo, ele neese Oro Nso Chiokike lahnakwnusi ele risi ariohna nu ele Farisi, be sikwa be, “Kini mernu anu nwuyagele a?”

⁴⁶ Ele nse wam saru be, “O zá nye kwuleru oka lele kpa nwerukna ka kwuru.”

⁴⁷ Ele Farisi sikwa be, “O duhie masila anu sa? ⁴⁸ O nwernu otu nye Farisi mobu ele risi ele Ju ke kweru nu ya sa? ⁴⁹ Ele ka máa nhne obula

gbasiri iwu, oṣu oṣu Chiokike zì nù risi be.”

⁵⁰ Otu nye Farisi rẹwhna a bu Nikodimosi, nye znekwusiri Jizosi n'abali, kanu be, ⁵¹ “Iwu aì zá naama badnu ikpe si o nuna nhne hi n'onu a, nu nhne o mernu.”

⁵² Be saru a, “I bu masi nye Galili sa? Lekasi nu nhne be gbaru n'okwukwo nsọ, o zá nye owhnurninya ke hi nu Galili whuya.”

[⁵³ Be gbasia, nye obula la n'oro a.

8

Nwerinya be nwugwuru n'oyi

¹ Jizosi znernu nu Rugwu Olivu. ² N'onu osisi, o lahna n'Oro Nso Chiokike, kpakara ele badnu gba a gburugburu, o daziri eli bete neezni be nhne. ³ Ele zni iwu ele Ju nu ele Farisi kwuyanu a otu nwerinya be nwugwuru n'oyi, be gwuzote a n'esilawuru be. ⁴ Be kaa, “Nye-zni-nhne, a nwugwuru nwerinya ka hne ya nu nyerukna dnanyi. ⁵ N'iwu aì, Mozizi karu be gweru akaworugwu tugbu a. Kìni bu nhne i kwuru?” ⁶ Be kwuru ka naakpa a iru ma be bno Jizosi nhne.

Kovu Jizosi whudnahie eli gweru mkpaka a gba nhne nu rizna. ⁷ Be zi koriri nesisikwa a, o lizo, kanu be, “Nye obula n'esilawuru anu ke mekolele mmehie beru osno tu a akaworugwu.” ⁸ O whudnahie eli berere naagba nhne nu rizna.

⁹ Nga be nurnu a, be hite nu nye okno badnu du nu nye mati, otu otu be whoga kwo. O gwnata Jizosi nu nwerinya wam. ¹⁰ Jizosi lizo, sikwa a, “Nwerinya, ndaa ele noobno i nhne? O zá nye gwnarnu ke jaama i ikpe?”

¹¹ Nwerinya wam kaa, “O zá, su Nda-ai-kwu.”

Jizosi kanu a, “M máge m masi m ji ikpe, kovu la, i méma mmehie berere.”]

Jizosi, iwhne ke owa

¹² Jizosi kakwnonu be, “Mawa bu iwhne ke owa. Nye obula ke joosno m jeenwe iwhne ke budnu, o jeezne izne n'ochichiri.”

¹³ Ele Farisi kaa, “I naagbanu ehni i akebne kitna, nhne i nookwu buo ezi oka.”

¹⁴ Jizosi saru be, “O bubedi nu m naagbanu ehni m akebne, nhne me nookwu bu ezi oka, kwnornu nu m magwu m hne me hi nu hne me neezne. ¹⁵ Anu neekpe ikpe lele badnu. M zá m neekpe nye obula ikpe. ¹⁶ O buru nu me kpe ikpe, ikpe m ziri ezi kwnornu nu me nu nsnunu m zá n'ikpe, me nu Nda m nye ziyaru m zi. ¹⁷ Be gbaru a n'iwu anu, nu akebne badnu lawuru gbaru bu ezi oka. ¹⁸ M gbanu m ehni m akebne, Nda m nye ziyaru m gbakwnonu m akebne.”

¹⁹ Be sikwa a, “Ndaa hne Nda i zi?”

Jizosi saru be, “Anu máa m, anu máa masi Nda m. O buru nu anu magwu nye me bu, anu znernu amahia Nda m.” ²⁰ Jizosi kwuru kpakara nhne

ka nga o neezni nhne n'Oro Nso Chiokike, nu rime hne be naabita igbe iwai. O za nye tukwasiri a aka megidne a kwnornu nu ige a ya'avage.

Anu jeezneli hne me neezne

²¹ Jizosi kanu be berere, "M jaala, anu joopio m, anu joonwu nu rime mmehie anu. Anu jeeuwe rikne va hne me jaala."

²² Ele risi ele Ju kaa, "O kaa nu a jaa'vali hne o naala. O joogbu ehni a sa?"

²³ Jizosi kanu be, "Anu hi hna, kovu m hi m n'olu va. Anu bu ele owa ka, kovu m buo m nye owa ka. ²⁴ O bu nhne me jiri kanu anu nu anu joonwu nu rime mmehie anu. O buru nu anu kwege nu m bu m nye me bu, anu joonwu nu rime mmehie anu."

²⁵ Be sikwa a, "I bu nyele?"

Jizosi kanu be, "M bu m nye me karu nu m bu m n'oziri. ²⁶ M nwernu m agida nhne me jookwu n'ikpe megidne anu. Kovu nye ziyaru m bu ezi oka, m jaakanu owa nhne me nuru hite n'onu a."

²⁷ Be ghoyage nhne o nookwu gbasiri Nda. ²⁸ Ka kpayaru, Jizosi kannu be, "Nga anu jeegwelizo Nnwọ ke Badnu olu, ige wam anu jaamahia nu m bu m nye me bu. O za nhne ke me neeme nu rikne aka ke m, kovu m neezni kpakara nhne Nda m znirni m. ²⁹ Nye wam ziyaru m dagwunu m, o gharula me nu nsnunu m rira rira, kwnornu nu m neeme nhne naamasị a kpakara ige." ³⁰ Agida

ele nuru nhne Jizosi kwuru kweru nu ya.

Badnu nwernu ehni a n'ezi

³¹ Jizosi kanu ele Ju ele ke kweru nu ya, "O buru nu anu dazigidne n'ikwu-onu m, anu joooburu ele sno apna m n'ezi.

³² Anu jaamahia ezi oka, ezi oka wam jeeme anu nwernu ehni anu."

³³ Be saru Jizosi, "A bu rumu Ebereham, a bukolele ohi n'aka badnu obula. Ndaa kpa i naakaa nu a jeenwernu ehni ai?"

³⁴ Jizosi saru be, "Me kanu anu ezi oka, nye obula ke neeme mmehie bu ohi ke mmehie. ³⁵ Ohi za naadazigidne n'oro tim tom, kovu nnwo nwe oro okwnukokwunu. ³⁶ O buru nu Nnwọ jeeme anu nwernu ehni anu, anu jeenwernu ehni anu n'ezi. ³⁷ M magwu m nu anu bu rumu Ebereham, kovu anu noopio o gbu m, kwnornu nu anu kwege ikwu-onu m. ³⁸ M naakanu anu nhne Nda m gesiri m, kovu anu neeme nhne nda anu kannu anu."

³⁹ Be saru a, "Ebereham bu nda ai."

Jizosi kanu be, "O buru nu Ebereham bu nda anu n'ezi, anu jooonu eru Ebereham ruru. ⁴⁰ Nhne me mernu bu o kanu anu ezi oka me nuru n'onu Chiokike, anu noopio o gbu m. Ebereham mene kpam. ⁴¹ Anu neeme nhne anu nda anu mernu."

Be kaa, "Chiokike bu Nda a nwernu kpoi. A buo rumu oyi."

Rúmu ke Ekwensu

42 Jizòsi kanụ be, “Ọ bụrụ nụ Chiokike bụ Nda anụ n'ezì, anụ zneru ọwhnu m n'anya, kwnornu nụ m hi m hne Chiokike zì whụya, va hna. M váge m nụ rikne aka ke m, kọvu ya ziyaru m. 43 Nhne mernu anụ ghóyage nhne me nookwu, ọ bụ nụ anụ bnóge nsni n'ikwu-ọnu m. 44 Anụ bụ rúmu nda anụ Ekwensu, anụ jọornu ẹrnu nda anụ noopio. Ọ bụ nye noogbu badnụ hite n'ọpanizo. Ọ zílá n'ezì ọka, kwnornu nụ ezi ọka zá nụ rime a. Omen'ẹli a bụ ọ gha aghalaghala, kwnornu nụ o bụ nye aghalaghala nụ nda kpakara aghalaghala. 45 Me nookwunu anụ ezi ọka, kọvu anụ zá neekweru m. 46 Nyele n'esilawuru anụ jaama m ikpe mmehie? Ọ bụrụ nụ me kanụ anụ ezi ọka, kini mernu anụ kwége m? 47 Nye ọbula bụ ke Chiokike joojno nsni ikwu-ọnu Chiokike. Kọvu anụ joojno nsni kwnornu nụ anụ búo ele ke Chiokike.”

Jizòsi nụ Ebereham

48 Ele Ju sarụ Jizòsi, “A kwukwaru nkari nga a kwuru nụ ì bụ nye Sameria ke ẹnwu ojo nwụgwu.”

49 Jizòsi kanụ be, “Ọ zá ẹnwu ojo nwụgwu m, kọvu m neenye Nda m igwugwu, kọvu anụ zá neenye m igwugwu. 50 M zá m noopio igwugwu ke m. O nwernu nye ke noopio igwugwu m, nye wam bụ nye ikpe. 51 Me kanụ anụ ezi ọka, ọ bụrụ nụ

nye ọbula bíta ikwu-ọnu m, ọ jọowhnu ẹnwu anya ría ría.”

52 Ele Ju kanụ a, “Kítna hne a mahjaru nụ ẹnwu ojo nwụgwu ì. Ebereham nụ kpakara ele ọwhnurninya nwurnu ẹnwu. Ì zì hna naakaa nụ nye ọbula ke jaabíta ikwu-ọnu ì jónwu ọnu ría ría. 53 Nda aì Ebereham nwurnu ẹnwu. Ì kákwole Ebereham nụ ele ọwhnurninya ele nwurnu ẹnwu. I che nụ ì bụ dì nyele?”

54 Jizòsi sarụ, “Ọ bụrụ nụ me nyee ẹhni m igwugwu, ọ zá nhne ọ bụ. Nda m nye anụ naakaa nụ ọ bụ Chiokike anụ neenye m igwugwu. 55 Ọ bụ n'ezì nụ anụ máa nye ọ bụ ría ría. Kọvu m maam nye ọ bụ. Ọ bụrụ me kaa nụ m máam nye ọ bụ, m jọoburu nye aghalaghala lele anụ, kọvu m magwụ m nye ọ bụ, m naabíta ikwu-ọnu a. 56 Nda anụ Ebereham nwernu ovu ọsọ n'ọnu nụ ọ jọowhnu ọbochi m, ọ whnụ masì a, ọ nwudharnu.”

57 Ele Ju kanụ a, “Ì yóoduge nri awha isne, ì whnurnu Ebereham n'ezì?”

58 Jizòsi kanụ be, “Me kanụ anụ ezi ọka, m zì m sụ be murnu Ebereham.” 59 Be chiri akaworugwu be jootugbu a, kọvu Jizòsi tugwa ẹhni a, hi n'Ọro Nsọ Chiokike whọga.

9

Jizòsi gwọru nye be murnu n'isni

1 Kpa Jizòsi neewhe, ọ whnụ otu nyerukna be murnu n'isni. 2 Ele sno apna a sịkwa a, “Nye-zni-nhne, ọ

bù mmehie nyele mernu be mürnu nwerukna ka n'isni? Mmehie ke a sòbu ke ele mürnu a?"

³ Jizòsi kaa, "Isni kpuru a búo kwnornu nù mmehie ke a mòbu ke ele mürnu a. Kòvu o kpuru isni ma ẹrnu Chiokike whùya iwhe n'ẹhni a. ⁴ A jaazì nòornu ẹrnu nye wam ziyaru m kpa ọbochi gwnarnù, kwnornu nù abalì vawa, nga ọ zá nye jeenwe rikne rnù ẹrnu. ⁵ Kpa me zìko n'ọwa, mawa bù iwhe ke ọwa."

⁶ Nga o kwukworu ka, ọ gbùsa ọnu-mini n'ẹli, gweru ọnu-mini wam me ọrura, ọ te ọrura wam n'anya nwerukna wam. ⁷ Ọ kanù a, "Zne snù ruwhnu i n'Olulu Mini Saìlom" (ke bù nye be ziznenu). Nwerukna wam zne, snù ruwhnu a, hiehna nòowhnu ọsno.

⁸ Ele agbatibi a nù ele whnurnu hne ọ nòorio nhne nù mbòm sịkwa, "Ka ọ búo nwerukna wam dazì ẹli nòorio nhne?"

⁹ Agwna be kaa, "Ọ bù ya."

Ele berere kaa, "Ọza, o yiri ya."

Kòvu nwerukna wam karù, "Ọ bù mawa."

¹⁰ Be sịkwa a, "Ndaa kpa anya ì jiri kpume?"

¹¹ Ọ sarù, "Otu nwerukna be kwu Jizòsi mernu ọrura tesi n'anya m, kanù m, 'Zne n'Olulu Mini Saìlom snù ruwhnu,' kpa me snurnu, m whnurnu m ọsno."

¹² Be sịkwa a, "Nda hne ọ zì?"

Ọ kaa, "M máam."

Ele Farisi nọotule Ọgwugwo wam

¹³ Be kwuznenu ele Farisi nwerukna wam kpuru isni nù mbòm. ¹⁴ Jizòsi mernu ọrura kpume anya nwerukna wam n'Ọbochi Ozukwa Inwe. ¹⁵ Ele Farisi sịkwa nwerukna wam berere kpa o jiri nòowhnu ọsno. Ọ kanù be, "Ọ yisiri ọrura n'anya, m snù ruwhnu m, kịtna, m nòowhnu ọsno."

¹⁶ Agwna ele Farisi kaa, "Nwerukna ka híge nù hne Chiokike zì va, kwnornu nù ọ zá naabìta iwu ke Ọbochi Ozukwa Inwe."

Ele berere kaa, "Ndaa kpa nye mmehie jeenwe rikne rnù ẹrnu ndu-ẹhni ele ka?" Ka vuyarù okewa n'esilawùru be. ¹⁷ Ele Farisi sịkwa kwno nwerukna wam berere, "Ndaa nhne ì kwuru gbasìri nye wam kpumernu anya ì?"

Ọ sarù be, "Ọ bù nye ọwhnurninya."

¹⁸ Kòvu ele risi ele Ju kwége nù o kpuru isni nù mbòm kòvu nòowhnu ọsno kịtna tem be sukwu ele mürnu nwerukna wam. ¹⁹ Be sịkwa be, "Ka ọ bù nnwọ anù, nye anù karù nù o kpuru isni nga anù mürnu a? Ndaa kpa o jiri nòowhnu ọsno kịtna?"

²⁰ Ele mürnu a sarù be, "Ọ bù n'ezi nù ọ bù nnwọ aì, nye a mürnu n'isni. ²¹ Kòvu a máa kpa o jiri nòowhnu ọsno kịtna mòbu nye kpumernu anya a. Anù sịkwahia a, ọ bù okno badnù, o jookwulinu ẹhni a." ²² Ele mürnu a kwuru ka kwnornu nù be nọotu ọgwunu ele risi ele Ju. Kwnornu

nú ele risi ele Ju kwekọtaru nú nye ọbula ke jookwuhja nú Jizọsi bú Karaisi, be jaachihala a n'ọro ọgbako ele Ju. ²³ Ka kpahiaru ele múnru a karu, “Ọ bú okno badnú, anu sika a.”

²⁴ Be sukwu kwno nwerukna wam be múnru n'isni, be kanu a, “Nyee Chiokike ọznarni, a magwu nú nwerukna ka bú nye mmehie.”

²⁵ Nwerukna wam kaa, “M máam ma ọ bú nye mmehie, ma ọ búo nye mmehie. Kọvu otu nhne bú ke me mahiaru, m kpuru m isni nú mbom, kina m nọowhnu ọsno.”

²⁶ Be sika kwno a, “Kini bú nhne o mernu i? Ndaa kpa o jiri kpume anya i?”

²⁷ Ọ saru be, “M kanu m anu nú mbom, anu kwéle o bno nsni. Anu pioru ọ nú a berere? Anu noopio ọ búru ele sno apna a sa?”

²⁸ Be kpasí a iwchnerne, kaa, “I bú nye sno apna nye ka, a bú ele sno apna Mozizi. ²⁹ A magwu nú Chiokike kwunnu Mozizi ọka, kọvu nye ka, a máa hne o hi va.”

³⁰ Nwerukna wam saru be, “Ka bú nhne tu n'anya, anu máa hne o hi va, kọvu o kpumernu anya m.

³¹ A magwu nú Chiokike zá noobnonu ele mmehie nsni, kọvu o noobnonu ele nọosobisinu a nsni bú ele neeme nhne naamasí a. ³² Ke ọwa panizoru, ọ zá nye nuleru nú o nwernu nye kpumernu anya nye be múnru n'isni. ³³ Ọ búru nú nwerukna ka híge n'aka Chiokike, o jéenwe rikne mee nhne ọbula.”

³⁴ Be saru a, “Be múnru i, znulizo i nú rime mmehie. I jọbu nye jeezni ai nhne sa?” Be chihala a nú rime ọro ọgbako ele Ju.

Isni ke Enine

³⁵ Nga Jizọsi núnru nú be chihalaru a, o pohja a, kaa, “I kweru nú Nnwọ ke Badnú?”

³⁶ Nwerukna wam sika Jizọsi, “Nda-ai-kwu, kanu m nye ọ bú ma m kweru m nú ya.”

³⁷ Jizọsi kanu a, “I whnunam a, ọ bú nye nookwunu i ọka kina.”

³⁸ Nwerukna wam kaa, “Nyenwe ai, m kweru m.” Ọ kọnu a risi n'eli.

³⁹ Jizọsi kaa, “M varu m n'owa o kpe ikpe, ma ele kpuru isni whnúnru ọsno, ma ele nọowhnu ọsno kpu isni.”

⁴⁰ Agwna ele Farisi zi hne ọ zi núnru nhne o kwuru, be sika a, “A bú ele isni masi?”

⁴¹ Jizọsi kaa, “Ọ búru nú anu kpuru isni, ikpe mmehie ba mána anu, kọvu anu karu nú anu nọowhnu ọsno, anu bú ele ikpe mmehie marnu.”

10

Jizọsi ọmamarna nye znu atnurnu

¹ Jizọsi kaa, “Me kanu anu ezi ọka, nye ọbula ke gala nú ọnu-mgbo bna n'oro atnurnu, kọvu garu apna berere bna, bú nye buznu n'ezi. ² Nye ke garu n'ọnu-mgbo bna n'oro atnurnu bú nye nọoznu atnurnu. ³ Nye neese ọnu-mgbo jaagbanu a ọro, rumu atnurnu a núnru nkoli a, o sukwu rumu atnurnu a nú

rewhna be, duru be whoga. ⁴ Nga o chihiaru be, o beru be osno, rumu atnurnu a snornu a n'aznu, kwnornu nu be magwu nkoli a. ⁵ Be jooosno nye berere, kovu be jaagbawhu, kwnornu nu be maa nkoli nye izne." ⁶ Ka bu elulu Jizosi tnunnu be, kovu be ghoyage nhne o naakanu be.

⁷ Jizosi kanu be berere, "Me kanu anu ezi oka, mawa bu onu-mgbo ke atnurnu. ⁸ Kpakara ele beru m osno va bu ele buznu n'ezi. Atnurnu wam bnone be nsni. ⁹ Mawa bu onu-mgbo. Be jooznohia nye obula ke jeehi nu rime m bna, o jaabna nu rime, whoga kwno n'ederezi, whnu ori o jaata. ¹⁰ Nye buznu varu ma o znu buznu, gbu ogbu, lulu nhne, kovu m varu m ma be nwehia budnu, bu budnu ke zuru ozu.

¹¹ "Mawa bu omamarna nye znu atnurnu. Omamarna nye znu atnurnu jiknurnu o nwunu atnurnu a enwu. ¹² Nye be gnornu ernu, nye atnurnu wam buo ke a, jeesigbasi atnurnu gbawhu nga o whnurnu edu naava. Edu tagbu atnurnu, chikeme kwo be. ¹³ O gbaru eso kwnornu nu atnurnu buo ke a, o bu nye be gnornu ernu, budnu rumu atnurnu wam zila a mkpa.

¹⁴ "Mawa bu omamarna nye znu atnurnu. M maam atnurnu m, atnurnu m magwu m masi. ¹⁵ Lele kpa Nda m magwu m, bu kpa me magwu Nda m. M notusanu rumu atnurnu m budnu m. ¹⁶ M nwernu m rumu atnurnu

berere ke za n'ogbori atnurnu ka, m jeegweya be. Be masi joonu nkoli m, kpakara be joburu otu ogbori atnurnu. Be jeenwe otu nye znu atnurnu. ¹⁷ Ka bu nhne kpayaru Nda m jiri whnu m n'anya kwnornu nu m kweru m o tubita budnu m, ma m gwelizo a berere. ¹⁸ O za nye nanahia m budnu m. Mawa bitaru a hite nu mkpoma m. M nwernu rikne o bita a, m nwe masiri m rikne o gwelizo a. Ka bu nhne Nda m nyernu m n'iwu."

¹⁹ Ka kpayaru okewa kwno n'esilawuru ele Ju. ²⁰ Agida be naakaa, "Renwu ojo nwugwu a, o bu nye era. Kini mernu anu noobno a nsni?"

²¹ Kovu ele berere kaa, "Nye renwu ojo nwugwu, o jookwu oka kpa? Ndaa kpa renwu ojo jookpumeli anya nye isni?"

Okwe ekwe ke ele Ju

²² N'ige Iriri Onyewhete Oro Nso Chiokike duru nu Jeruselem, n'ige okirika, ²³ Jizosi zi n'Oro Nso Chiokike neezne izne nu mgbemgbe oro Solomoni. ²⁴ Ele Ju gba a gburugburu, znekwnusi a, kaa, "I bitaru a n'ochichiri ogologo ige, kawamanu ai o buru nu jiwa bu Karaisi."

²⁵ Jizosi saru be, "M kannu m anu, kovu anu kwege. Ernu ndu-ehni me noornu nu rewhna Nda m naagbanu m akebne. ²⁶ Kovu anu kwege kwnornu nu anu buo atnurnu ke m. ²⁷ Atnurnu ke m noonu nkoli m, m maam be, be noosno m n'aznu. ²⁸ M

neenye be bụdnu kwó okwo, be jónwu rịa rịa. Ọ zá nye nwernu rikne dọhala be n'aka m. ²⁹ Nda m nye nyernu m be kakwo kpakara nhne berere. Ọ zá nye nwernu rikne dọhala be n'aka Nda m. ³⁰ Me nụ Nda m bụ otu.”

³¹ Ele risi ele Ju tụturu kwno akaworugwu be jọotu a. ³² Jizọsi kanụ be, “M rnụrnu m agịda ẹrnu ndu-ẹhni nụ ruwhnu anụ ke Nda m nyernu m, ndaa ẹrnu ke anụ kwnornu nụ a nọotu m akaworugwu?”

³³ Ele Ju sarụ a, “A jọotu ị akaworugwu kwnornu nụ ẹrnu oma, kọvu kwnornu nụ ị kwuluru Chiokike hne ị bụ badnụ etekne, ị neeme ẹhni ị Chiokike.”

³⁴ Jizọsi sarụ be, “Okwukwo nsọ anụ kwuru nụ Chiokike sukwuru be chi. ³⁵ O sukwuru be chi bụ ele nurnu ikwu-ọnu Chiokike, aghalaghala zila nụ nhne be gbarụ n'okwukwo nsọ. ³⁶ Nda m hōhiaru m, bīta m nsọ, ziya m n'owa. Ndaa kpa me nookwulu Chiokike kwnornu nụ m karụ m nụ m bụ m Nnwọ Chiokike? ³⁷ Anụ kwé, ọ bụru nụ m zá m nọornu ẹrnu Nda m. ³⁸ Kọvu ọ bụru nụ m nọornu ẹrnu Nda m, ọ bụbedi nụ anụ kwéle nụ me, anụ kweru n'ẹrnu m, ma anụ mahia nụ Nda m zị nụ rime m, me nụ rime Nda m.” ³⁹ Be pio ọ nwudne a berere, kọvu o hi n'aka be whọgaru.

⁴⁰ Jizọsi lahna n'aznụ Osimini Jodani kiyari, hne Jóni wụru mini nụ mbom. Ọ daziri

pji. ⁴¹ Agịda ele badnụ vakwnusi a, kaa, “Jóni rnúge ẹrnu ndu-ẹhni, kọvu kpakara nhne Jóni kwuru gbasiri nwerukna ka bụ ezi oka.” ⁴² Agida be kweru nụ ya pji.

11

Enwu Lazarọsi

¹ Otu nwerukna rewhna bu Lazarọsi, nye wu nụ Bẹtani, dnarnụ ẹhni igbugbu. Bẹtani bụ hne Meri nụ nwene a rinya Mata wu. ² Ka bụ Meri wam ke wụsiri Jizọsi mọno otute, gweru rukerize a kwnosnama ọchi a, bụ nye nwene a rukna Lazarọsi dnarnụ ẹhni igbugbu. ³ Rụmu nne a rinya ziznenu Jizọsi izi kaa, “Nyenwe aị, enyi i ke ị whnurnu n'anya naaria ariá.”

⁴ Nga Jizọsi nurnu a, ọ kaa, “Ehni igbugbu ka jọobu ẹnwu Lazarọsi, kọvu o jeenye Chiokike igwugwu ma be hite nụ a nyee Nnwọ Chiokike igwugwu.” ⁵ Jizọsi whnurnu Mata nụ nwene a rinya nụ Lazarọsi n'anya. ⁶ Kọvu nga ọ nurnu nụ Lazarọsi naaria ẹhni igbugbu, ọ daziri nụ hne ọ zị ọbochi lawuru berere.

⁷ Omekwo, ọ kanụ ele sno apna a, “Anụ va ma a lahna Judiya.”

⁸ Ele sno apna a kanụ a, “Nye-zni-nhne, o gbúle okwnu ele Ju pioru ọ tụ akaworugwu, ị naalahna kọriri pji?”

⁹ Jizọsi sarụ be, “Otu ọbochi nwernu nri nụ awa lawuru, nye ọbula ke znernu izne n'iwhehnie jọokpobi ọchi, kwnornu nụ ọ nọowhnu

iwhne k'owa. ¹⁰ Kòvu o buri nu o zne izne n'abali, o jòokpobi ochi, kwnornu nu o zi iwhne zi nu rime a."

¹¹ Nga Jizosi kwukworu kpa, o kaa, "Lazarosi enyi ai neezni anyarna, kovu m jeezne ma m kpatne a."

¹² Ele sno apna a kaa, "Nyenwe ai, o buri nu o neezni anyarna, ehni jòoburu a oma." ¹³ Kòvu nhne Jizosi nookwu bu nu Lazarosi nwunam. Kovu be neeche nu o bu ozni anyarna etekne.

¹⁴ Jizosi kawhnomenu be, "Lazarosi nwunam. ¹⁵ Mkpoma nòoso m n'onu kwnornu anu, nu m zila m hne o nwurru, ma anu kweru. Anu lizo ma a znekwnusi a."

¹⁶ Tòmosi, nye be kwu Didimosi (ke bu ejima) kanu ele sno apna a ibne a, "Anu lizo ma a snornu a zne, ma a snornu a nwu enwu."

Jizosi, olizo n'enwu nu budnu

¹⁷ Nga Jizosi vaduru, o whnurru nu be lilem Lazarosi obochi eno wheru ewhe. ¹⁸ Bètani dúla maìli lawuru hite nu Jeruselem. ¹⁹ Agida ele Ju varu o kasi Mata nu Meri mkpoma kwnornu enwu nwene be rukna. ²⁰ Nga Mata nurru nu Jizosi vawa, o whoga znekwnusi a, kovu Meri daziri n'oro.

²¹ Mata kanu Jizosi, "Nyenwe ai, o buri nu i zi hna, nwene m rukna bo o nwuna. ²² Kòvu m maam nu nhne obula i rioru n'aka Chiokike, o jeeny e ya."

²³ Jizosi kanu a, "Nwene i rukna jeelizo berere."

²⁴ Mata sa a, "M maam nu o jeelizo berere n'obochi ipne-aznu."

²⁵ Jizosi kanu a, "Mawa bu olizo n'enwu nu budnu. Nye obula ke kweru nu me, o burubedi nu o nwurru onwu, o jaazi budnu. ²⁶ Berere kwno, nye obula ke zi budnu kweru nu me j'onwu enwu tim tom. Mata, i kweru nhne me nookwu?"

²⁷ Mata saru, "Owe! Nyenwe ai, m kweru m nu ji bu Karaisi, Nnwò Chiokike ke varu n'owa."

Jizosi kwnarnu ekwna

²⁸ Nga Mata kwukworu ka, o lahna, sukwu Meri nwene a rinya ichne kanu a, "Nye-zni-nhne zi hna, o noosukwu i." ²⁹ Nga Meri nurru ka, o lizo wara wara ma o kwnusi Jizosi. ³⁰ Jizosi yaavaduge nu rime eli-ohna, o zi koriri nu hne Mata kwnusiri a. ³¹ Ele Ju be nu Meri zi n'oro naakasi a mkpoma, snornu a nga be whnurru nu o lizoru wara wara whoga. Be neeche nu o neezne akwna ekwna n'ilili.

³² Nga Meri duru hne Jizosi zi, whnu a, o dna n'eli n'ochi a, kaa, "Nyenwe ai, o buri nu i zi hna, nwene m rukna bo o nwuna."

³³ O meturu Jizosi nu mkpoma nga o whnurru Meri nu ele Ju sno a naakwna ekwna, o gbu a igbugbu nu mkpoma. ³⁴ O sikwa be, "Ndaa hne anu vubiri a?"

Be kaa, "Nyenwe ai, va whnurru."

35 Jizòsi kwnarnu ẹkwana.

36 Ele Ju kaa, “Le, ọ whnurnu a n'anya k'agida.”

37 Kọvu agwna be kaa, “O kpumernu anya nwerukna kpuru isni, ọ bu nu o jeenwe rikne mee Lazaròsi gharu ọ nwu ẹnwu?”

Jizòsi mernu Lazaròsi hi n'ẹnwu lizo

38 O gbu kwno Jizòsi igbugbu nu mkpoma, o zne n'ilili be gwuru nu rime rugwu, be jiri rugwu kpusni onu a. 39 Jizòsi kaa, “Anu gweme rugwu ka.”

Mata, nwene rinya nwerukna wam nwurnu onwu kaa, “Nyenwe ai, ọ jeenwe ẹknarna ojo, kwnornu nu tna bu obochi eno be liri a.”

40 Jizòsi kaa, “Me kannu i nu i jowhnu igwugwu Chiokike ọ buru nu i jeekweru kpoi?”

41 Be vume rugwu wam. Jizòsi lelizọ anya n'olu, kaa, “Nda m, meka, kwnornu nu i bnonem me nsnj. 42 M magwu m nu i noobnonu m nsnj ige obula, kovu kwnornu nu ele ka zi hna m nookwu a ma be kweru nu ji ziyaru m.”

43 Nga o kwukworu ka, o gweru okne nkoli siwama, “Lazaròsi, whuya.”

44 Nwerukna wam nwurnu onwu whuya, nye be ji ikpe iznu whu a aka lawuru nu ochi lawuru, nu ikpe be jiri whu ruwhnu a. Jizòsi kanu be, “Anu toma a, ma o la.”

Be gbaru iznuznu

o gbu Jizòsi

(Mat 25:1-5; Mak 14:1,2; Luk 22:1,2)

45 Agida ele Ju ele varu elekwa Meri whnurnu nhne Jizòsi mernu, kweru nu ya. 46 Kọvu agwna be lahna kanu ele Farisi nhne Jizòsi mernu. 47 Ele Farisi nu ele risi arjohna kwu ikwu kaa, “Ndaa nhne a neeme? Nwerukna ka nonu agida ernu ndu-ehni. 48 O buru nu a gharu a, o neezne nu ruwhnu, kpakara ele badnu jeekweru nu ya. Ele Rom jaava lulu eli ai ma Oro Nso ai.”

49 Otu nyenum n'esilawuru be, rewhna a bu Kayafasi, nye bu nye risi arjohna n'awha wam, kaa, “Anu ma nhne rja rja. 50 O buru oma nu otu badnu nwuhianu kpakara badnu ẹnwu, ma kpakara mba gharu o whu etekne.”

51 N'ezi oka, o kwuge nhne ka hite nu mkpoma a, kovu lele nye risi arjohna n'awha wam, ọ whnurnu owhnurninya nu Jizòsi jonwuhianu ele Ju ẹnwu. 52 O buo ele Ju kpoi, kovu kwnornu kpakara rumu Chiokike be chisaru nu kpakara owa, chikota be ma be buru otu. 53 Hite n'obochi wam ele risi ele Ju bete ọ gba iznuznu kpa be joogbu Jizòsi.

54 Kam kpararu, Jizòsi zima neezne izne nu ruwhnu ohna n'esilawuru ele Ju, kovu ọ whoga zne hne zi ndundu n'eli-ikpa, bna n'otu eli be kwu Ifirem, ya nu ele sno apna a daziri pij.

⁵⁵ Ige Iriri Ọgawhe ele Ju zì ndundu, agìda ele Ju zne Jeruselem, zne ọ bítà ẹhni be nsọ sù ọ dọ Iriri Ọgawhe be. ⁵⁶ Be noopio Jizọsi, be gbakọ n'Oro Nsọ Chiokike, be neşikwa ibne be, "Ndaa nhne bụ echiche anụ? Ọ bụ nụ ọ jáava Iriri ka sa?" ⁵⁷ Ele risi ariohna nụ ele Farisi nyernu iwu, kaa, nye ọbula ke magwụ hne Jizọsi zì kanụ be ma be nwudne a.

12

Be teru Jizọsi mọno nụ Bẹtani

(*Mat 26:6-13; Mak 14:3-9*)

¹ Ọ gwnarnụ ọbochi isunu Iriri Ọgawhe ele Ju dọ. Jizọsi znernu Bẹtani hne Lazarọsi nwerukna wam o mernu o hi n'ẹnwu lizọ. ² Be sinu Jizọsi wiri anyasnu, Mata neezne izi, Lazarọsi bụ otu nụ ele Jizọsi dazì neeri wiri. ³ Meri gweru otu ọlọri mọno otute zì gburu ọnu be jiri nadi zì snam mee, ke nwernu ẹknarna ọma wụsi n'ọchi Jizọsi, gweru rukeri-ize a kwnosnama a. Ẹknarna mọno wam jihia rime Ọro.

⁴ Otu nụ rime ele sno apna Jizọsi be kwu Judasi Isikarioti, nye jeere Jizọsi, kaa, ⁵ "Kini mernu be réle mọno otute ka riwhu mkpuru iwai ẹto, kesi ele mboni?"

⁶ Ọ búo nụ nhne gbasiri ele mboni neemetu a nụ mkpoma mernu o jiri kwu kpa. Kọvu kwnornu nụ ọ bụ nye buznu, ya neeji rẹkpa iwai be, neeri nhne zì a nụ rime.

⁷ Jizọsi saru a, "Gharu nwerinya ka, ọ bitaru ka kwnornu ọbochi be jeeli m. ⁸ Ji nụ ele mboni zì kpakara ige, me nụ ji jáazi kpakara ige."

Be gbaru iznuznu o gbu Lazarosi

⁹ Agìda ele Ju nurnu nụ Jizọsi zì nụ Bẹtani, be va, ọ búo kwnornu Jizọsi kpọi, kọvu ma be whnurnu Lazarọsi nye Jizọsi mernu o hi n'ẹnwu lizọ. ¹⁰ Ele risi ariohna ma mmuma kpa be joogbu Lazarọsi masi. ¹¹ Agìda ele Ju gharuru ele risi ele Ju kweru nụ Jizọsi kwnornu Lazarọsi.

Jizọsi bnaznernu Jeruselem

(*Mat 21:1-11; Mak 11:1-11; Luk 19:28-40*)

¹² N'ọbochi ke sno a, agìda ele badnu ele varu Iriri Ọgawhe nurnu nụ Jizọsi vawa Jeruselem. ¹³ Be gburu igwugwu bukwa whoga zne kwnusi a, neesi lulo,

"Ozana! * Chiokike gozi nye naava nụ rewhna Nyenwe ai,

Chiokike gozi eze Izireli."

¹⁴ Jizọsi pohia otu nnwo iyinya daziri n'olu a, lele kpa okwukwo nsọ kwuru,

¹⁵ "I tuko ogwnu, ji adna Zayoni,

Le, eze i gba nnwo iyinya naava."

¹⁶ Ele sno apna a ghoyage n'ige wam, kọvu nga Jizọsi hiri n'ẹnwu lizọ n'igwugwu, be chenwanya nhne okwukwo nsọ kwuru gbasiri a nụ be mernu a nhne ka.

* 12:13 Ozana n'ikwu-ọnu ele Hiburu, ke bụ "Znoghial"

17 Agída ele badnu wam whnurnu nga Jizosi suk-wuhjaru Lazarosi n'ilili, mee ma o hi n'enwu lizo. Be kahjaru nhne mernu. 18 Ka kpayarú agída ele badnu znekwnusi a, kwnornu nu be nurnu nu o rnurnu ernu ndu-ehni ka. 19 Ele Farisi kanu ibne be, "Le, o za nhne a neemeli, kpakara owa sno a n'aznu."

Agwna ele Giriki noopio

Jizosi

20 Agwna ele Giriki znernu Jeruselem n'ige Iriri wam zne kpõnu Chiokike risi eli. 21 Be vakwnusi Filipu nye Betesaida nu eli Galili, kaa, "Nda-ai-kwu, a noopio o whnu Jizosi." 22 Filipu zne kanu Anduru, be lawuru zne kanu Jizosi.

23 Jizosi saru be, "Ige wam valam ma be nyee Nnwõ ke Badnu igwugwu. 24 M kanu anu ezi oka, otu mkpuru ikpa zi etekne nga be kpasila a nu rime n'eli. Nga be kpasiri a, o nwuma, fuhja, mi agída ike ikpa berere. 25 Nye obula ke nõowhnu budnu a n'anya jootuwahu a, kovu nye sno budnu a irno n'owa ka jaabita a du budnu kwó okwo. 26 Nye obula ke nõornunu m ernu joosno m n'aznu. Hne me zi nnwõ izi m jaazi pi. Nda m jõosobisinu nnwõ izi m.

Jizosi kwuru oka gbasiri enwu a

27 "Kĩtna mkpõma m naala mini. Ndaa nhne me jaakaa? M jaakaa, 'Nda m, i kwékõ ige ka va'? Kõvu ka bu risi nhne

me kwnornu va. 28 Nda m, nyee rewhna i igwugwu."

Otu nkõli hiri n'oligwe dna, kaa, "M nyene m a igwugwu, m jeenye kwno a igwugwu berere."

29 Igbudu ele badnu wam gwuzo pi kaa, "Egbe oligwe gbaru." Ele berere kaa, "Enine izi kwunnu a oka."

30 Kõvu Jizosi karu, "O buo kwnornu me nhne nkõli ka kwuru oka, o bu kwnornu anu. 31 Kĩtna bu ige be jeekpe owa ka ikpe, kĩtna be jeechihala nye risi ke owa ka. 32 Kõvu me, o buru nu be gwelizo m olu n'owa, m jõodoru kpakara badnu nyee ehni m." 33 O kwuru ka ma o gesi okpa enwu o jõonwu.

34 Igbudu ele badnu wam kaa, "A nurnu hite n'iwu ai nu Karaisi jaazi tim tom. Ndaa kpa i naakaa nu be gwelizo Nnwõ ke Badnu olu? Nyele bu Nnwõ ke badnu?"

35 Jizosi kanu be, "Anu jeenwe iwhne ige mati, anu zne izne nu rime a, o zi ochichiri vakwnusi anu. Kwnornu nu nye neezne izne n'ochichiri máa nhne o neezne. 36 Anu tukwasi ovu n'iwhe kĩtna anu nwernu a, ma anu buru rumu ke iwhne." Nga Jizosi kwukworu oka ka, o whõga, tugwa ehni a.

Ókwe ekwe ke ele Ju

37 O bu n'ezi nu Jizosi rnurnu kpakara ernu ndu-ehni ka n'anya be, be kwéruge nu ya. 38 Ka bu ma nhne Azaya nye õwhnurninya kwuru mezu,

“Nyenwe aì, nyele kweru izi a ziri,
nda a nye Nyenwe aì
kpumennu aka dikne
a?”

³⁹ Kwnornu nù be kwéle,
Azaya kwuru nù hne berere,
⁴⁰ “Chiokike mernu be kpu
isni,
mee mkpoma be búru
nhne nwurnu onwu,
ma be gharu o ji anya be
whnu osno,
gweru mkpoma be
ghohia, ma be tuhmasna,
ma m gwom be.”

⁴¹ Ka bu nhne Azaya kwuru
kwnornu nù o whnurnu
igwugwu Jizosi, o kwu oka
gbasiri a.

⁴² N'ige wam agida ele risi
ele Ju kweru nù Jizosi, kovu
kwnornu nù ele Farisi, be
nwé rikne kwuhia nhne
gbasiri a, o zi be chihala be
n'oro ogbako ele Ju. ⁴³ Be
mernu kpa, kwnornu nù be
whnurnu oznarni ke badnu
n'anya kakwo oznarni ke
Chiokike.

*Ikwu-onu Jizosi
jeekpe ikpe*

⁴⁴ Jizosi gweru okne nkoli
siwama, kaa, “Nye obula ke
kweru nù me, o kwéruge nù
me kpoi, kovu ma nù nye
ziyaru m. ⁴⁵ Nye obula ke
neele m anya jowhnu nye zi-
yaru m. ⁴⁶ M varu m n'owa
lele iwhne, ma nye obula ke
jeekweru nù me jáadazigidne
n'ochichiri.

⁴⁷ “Nye obula ke jonu ikwu-
onu m, kovu zá naabita be,
m jeekpe a ikpe, kwnornu nù
m váge m o kpe owa ikpe,

kovu o znohia owa. ⁴⁸ Nye
ke zúsarú m, zá naabita ikwu-
onu m nwernu nye jeekpe a
ikpe. Ikwu-onu me kwuru
jeekpe a ikpe n'obochi ipne-
aznu. ⁴⁹ Kwnornu nù m
kwúge m oka ke m, kovu Nda
m nye ziyaru m nyernu m
iwu nhne me jaakaa, nù nhne
me jookwu. ⁵⁰ M magwu
m nhne o nyernu n'iwu bu
budnu kwó okwo. Nhne me
kwuru bu nhne Nda m karu
me kwu.”

13

*Jizosi snurnu ochi
ele sno apna a*

¹ N'obochi ke boru obochi
Iriri Ogawhe, Jizosi magwu
nù ige o jaaghasa owa ka
lakwnusi Nda a dulam. O
whnurnu ele ka ele zi n'owa
n'anya. O whnurnu be n'anya
du ipne-aznu.

² Kpa be neeri wiri
anyasnu, Ekwensu yisiri a
nù mkpoma Judasi Isikarioti
nnwo Saimoni o re Jizosi.
³ Jizosi magwu nù Nda a
yisilem kpakara nhne n'aka
a, nù o hi hne Chiokike
zi va, o naalahnakwnusi
Chiokike. ⁴ O lizo n'olu wiri,
wopu iwo olu a, gweru akata
kne n'ikwnu a. ⁵ O wusi
mini nù rime agbugba, bete
nosnu ochi ele sno apna a,
gweru akata o kne n'ikwnu
nookwnosna be.

⁶ O va hne Saimoni Pita zi,
Pita sikwa a, “Nyenwe aì, i
josnu ochi m?”

⁷ Jizosi saru a, “I máa
nhne me neeme kitna, kovu
omekwo, i jaamahia.”

⁸ Pita kaa, “Í jósnu ọchi m rĩa rĩa.”

Jizọsi saru a, “Ọ buru nu m snúge m ọchi i, me nu ji nwéko nhne ọbula.”

⁹ Pita saru a, “Ọ buru kpm, i snú ọchi m kpọi, kovu snu ma aka m lawuru ma risi m.”

¹⁰ Jizọsi saru a, “Nye hniarnu ẹhni zi richna kpm kpm, o kwésile ọ snu ẹhni a berere, okwolem ọ snu ọchi a. Kpakara anu zi richna, kovu ọ búo kpakara anu.”

¹¹ Kwnornu nu Jizọsi magwu nye jeere a, bu nhne o kwno kaa nu kpakara be zi richna, okwolem otu badnu kpọi nye zila richna.

¹² Nga ọ snukparu be ọchi, o woru iwo olu a berere daziri eli nu hne ọ zi nu mbom. Ọ sika be, “Anu ghohiaru nhne me mennu anu? ¹³ Anu noosukwu m Nye-zni-nhne, nu Nyenwe anu, ọ bu ezi oka, kwnornu nu ọ nhne me bu.

¹⁴ Kĩtna, me bu Nyenwe anu nu Nye-zni-nhne snurnu ọchi anu, anu kwesiri ọ snurita ọchi ibne anu. ¹⁵ M gesiri m anu nhne atụ ma anu mee kpa me mernu. ¹⁶ Me kanu anu ezi oka, ọ zá ọhi ke kakwo nyenwe a, ọ zá nnwọ izi ke kakwo nye dusiri a izi. ¹⁷ Mkpoma joso anu n’onu, ọ buru nu anu mahiaru nhne ka, neeme be.

¹⁸ “M zá m nookwu kwnornu kpakara anu. M magwu m ele me hohiaru, kovu nhne okwukwo nsọ kwuru jeemezuri, ‘Nye riri wiri m lizoru megidne m.’ ¹⁹ M naakanu anu ezi oka

kĩtna si o mee, ma nga o jeeme anu kweru nu m bu m ya. ²⁰ Me kanu anu ezi oka, nye ọbula ke jaanabnanya nye me ziznenu, nabnanyarnu m, nye nabnanyarnu m, nabnanyarnu nye ziyaru m.”

Jizọsi kwuru oka gbasiri o rure a

(*Mat 26:20-25; Mak 14:17-21; Luk 22:21-23*)

²¹ Nga Jizọsi kwuru ka, o gbu a igbugbu nu mkpoma k’agida, ọ kaa, “Me kanu anu ezi oka, otu badnu n’esilawuru anu jeere m.”

²² Ele sno apna a lehnata ẹhni be anya. Be máa nye ọ naakaa. ²³ Otu nye sno apna a Jizọsi whnurnu n’anya ke dazi Jizọsi ndundu n’ehni. ²⁴ Saimoni Pita kanu a, “Sikwahia a nye ọ bu.”

²⁵ Nye sno apna wam dnabnenu nu mkpoma Jizọsi sika a, “Nyenwe ai, ọ bu nyele?”

²⁶ Jizọsi saru a, “Ọ bu nye me jeerusi brẹdi ka nu rime wiri nyee.” O gweru otu ibekala brẹdi, rusi a nu wiri nyee Judasi, nnwọ Saimoni Isikarioti. ²⁷ Ngangam Judasi gweruru brẹdi wam, Ekwensu bna nu rime a. Jizọsi kanu a, “Ọ zi nhne i neeme, mee a wara wara.” ²⁸ Ọ zá nye zi pi neeri wiri mahiaru nhne Jizọsi nookwu. ²⁹ Hne ọ bu Judasi vugwu rekpa iwai, agwna ele sno apna Jizọsi neeche nu Jizọsi kannu a o zne zuya nhne be jeeri n’Iriri wam, mọbu o kesi ele mboni iwai. ³⁰ Judasi narnu brẹdi

wam, ọ whọga ngangam. Ka neeme n'abali.

Iwu ikne

³¹ Nga Judasi whọgaru, Jizọsi kaa, “Kịtna, be jeenye Nnwọ ke Badnụ igwugwu, be jeenye masị Chiokike igwugwu nụ rime a. ³² Ọ bụru nụ be nyee Chiokike igwugwu nụ rime a, Chiokike jeenye Nnwọ a igwugwu n'iwihuru a. O jeeme a kịtna.

³³ “Rụmu m, me nụ anụ jáazị gbu ọkwnu. Anụ joo-pio m, kọvu me kanụ anụ nhne me kannụ ele risi ele Ju, anụ jéenwe rikne va hne me neezne.

³⁴ “M neenye anụ iwu ikne, anụ whnụ ibne anụ n'anya. Lele kpa me whnurnu anụ n'anya, anụ ji ọgwo ọ whnụ ibne anụ n'anya. ³⁵ Kpakara ele badnụ jaamahia nụ anụ bụ ele sno apna m, ọ bụru nụ anụ whnụ ibne anụ n'anya.”

Jizọsi kwuru nụ Pita

jọgonahoru a

(*Mat 26:31-35; Mak 14:27-31; Luk 22:31-34*)

³⁶ Saimoni Pita sịkwa a, “Nyenwe aị, i zne hnele?”

Jizọsi sarụ a, “Anụ jéenwe rikne sno m hne me neezne kịtna, kọvu omekwo, anụ joosno m.”

³⁷ Pita sịkwa a, “Kini mernu me jéenwe rikne sno i kịtna? M jọonwunu i ẹnwu.”

³⁸ Jizọsi sarụ a, “I jọonwu kwnornu m n'ezi? Me kanụ i ezi ọka, sụ okne ọchichi kwna ẹkwna, i jọgonahoru m mgba ẹto.”

14

Jizọsi bụ apna

¹ “Mkpọma lákwadia anụ mini. Anụ kweru nụ Chiokike, anụ kweru masị nụ me. ² Agịda ọro jiri n'ọro Nda m, m naala zne mekwatanụ anụ ọnodi. Ọ bụru ọ bụo kpam, m znernu m ọkanu anụ. ³ Me zne mekwatanụ anụ ọnodi, m jeehiehna, kwuru anụ yisi n'ẹhni m, ma me nụ anụ daziri n'otu hnanum. ⁴ Anụ magwụ apna hne me neezne.”

⁵ Tọmosi kanụ a, “Nyenwe aị, a máa hne i neezne, ndaa kpa a jaamahia apna a?”

⁶ Jizọsi sarụ a, “Mawa bụ apna nụ ezi ọka nụ bụdnu. Ọ zá nye jeezne hne Nda m zị okwokọlam ma o hiri nụ me. ⁷ Ọ bụru nụ i magwụ m n'ezi, i jaamahia Nda m masị. Hite kịtna anụ magwụ Nda m, anụ whnuna a anya.”

⁸ Filipu kaa, “Nyenwe aị, gesi aị Nda i, o joozunu aị.”

⁹ Jizọsi sarụ a, “Filipu, me nụ anụ zị ogologo ige ka, i máa nye me bụ? Nye ọbula ke whnurnu m, whnunam Nda m. Ndaa kpa i naakaa, ‘Gesi aị Nda.’ ¹⁰ Ọ bụru nụ i kwége sa nụ m zị m nụ rime Nda m, Nda m zị nụ rime m? Ikwu-ọnu me nookwu bụo ke m. Nda m ke zị nụ rime m nọornu ẹrnu a. ¹¹ Anụ kweru nga me karụ nụ m zị m nụ rime Nda m, Nda m zị nụ rime m. Ọ bụru nụ ọ zá nhne berere, anụ kweru kwnornu nụ ẹrnu ele ka. ¹² Me kanụ anụ ezi ọka, nye ọbula ke kweru nụ me jọornu ẹrnu me nọornu. Owe!

O j̄orunu ɛ̄rnu ke kakwo ka kwnornu n̄u m naalakwnusi Nda m. ¹³ Kpakara nhne an̄u j̄or̄orio n̄u r̄ɛwhna m, m jeeme a, ma be nyee Nda igwugwu hite n̄u Nnw̄o a. ¹⁴ Nhne ɔ̄bula an̄u r̄ioru n̄u r̄ɛwhna m, m jeeme a.

*Jiz̄osi kweru mkwna
Enine Nso*

¹⁵ “O b̄uru n̄u an̄u whn̄urnu m n'anya, an̄u jaab̄ita nhne me nyernu n'iwu. ¹⁶ M jaariasno Nda m, o jeenye an̄u Nye Ɔkasi Mkp̄oma berere, nye jaadaz̄inu an̄u tim t̄om. ¹⁷ O b̄u Enine ezi ɔ̄ka, ke ɔ̄wa jáanah̄iali, kwnornu n̄u ele z̄i n'ɔ̄wa nw̄ee rikne whn̄u a m̄obu mah̄ia a. K̄ovu an̄u magw̄u a, kwnornu n̄u o wu n̄u rime an̄u, ɔ̄ jaadaz̄igidnenu an̄u. ¹⁸ M jáaghar̄u an̄u etekne, m jeehiehnakwnusi an̄u. ¹⁹ Ige mat̄i ɔ̄wa j̄oowhnu m, k̄ovu an̄u j̄oowhnu m. M z̄i m b̄udnu, kam kpayar̄u an̄u jaaz̄i mas̄i b̄udnu. ²⁰ N'ɔ̄bochi wam, an̄u jaamah̄ia n̄u m z̄i m n̄u rime Nda m, an̄u n̄u rime m, lele kpa me z̄i n̄u rime an̄u.

²¹ “Nye ɔ̄bula ke jaab̄ita nhne me nyernu n'iwu, b̄u nye whn̄urnu m n'anya. Nye whn̄urnu m n'anya b̄u nye Nda m j̄oowhnu n'anya, m j̄oowhnu mas̄i a n'anya, gweru ɛ̄hni m gesi a.”

²² Judas̄i (ɔ̄ b̄uo Isikarioti) kaa, “Nyenwe āi, ndaa kpa i jeeges̄i āi ɛ̄hni i, ɔ̄ b̄uo ele ɔ̄wa?”

²³ Jiz̄osi sar̄u a, “Nye ɔ̄bula ke whn̄urnu m n'anya, jaab̄ita

ikwu-ɔ̄nu m. Nda m j̄oowhnu a n'anya, me n̄u Nda m jaavakwnusi a, āi n̄u ya joowu. ²⁴ Nye ɔ̄bula ke whn̄uge m n'anya, jáab̄ita ikwu-ɔ̄nu m. Ikwu-ɔ̄nu ke an̄u n̄urnu b̄uo ke m. Be hi n'aka Nda m, nye ziyaru m.

²⁵ “M naakan̄u an̄u ka kpa me n̄u an̄u z̄i. ²⁶ K̄ovu Nye Ɔkasi Mkp̄oma wam, Enine Nso, nye Nda m jeeziyanu an̄u n̄u r̄ɛwhna m, jeezni an̄u kpakara nhne. O jeeme an̄u chenwanya kpakara nhne me znirni an̄u. ²⁷ M n̄eesigbasinu an̄u udno, m neenye an̄u udno m, ɔ̄ b̄uo lele kpa ɔ̄wa neenye b̄u kpa me neenye an̄u. Mkp̄oma l̄akwadia an̄u mini. An̄u túko ogwnu.

²⁸ “An̄u n̄urnu kpa me kar̄u n̄u m jaala, k̄ovu m jeehiehnakwnusi an̄u. O b̄uru n̄u an̄u whn̄urnu m n'anya, an̄u znernu ɔ̄nwudna, kwnornu n̄u m naalakwnusi Nda m, kwnornu n̄u Nda m kakwo m. ²⁹ M kann̄u m an̄u k̄itna hne o ȳeemege, ma nga o jeeme an̄u kweru. ³⁰ M jáakan̄u an̄u aḡida ɔ̄ka berere, kwnornu n̄u nye n̄echi ɔ̄wa ka vawa. K̄ovu o nw̄ee rikne hne me z̄i. ³¹ K̄ovu ɔ̄wa jaamah̄ia n̄u m whn̄urnu Nda m n'anya, b̄u nhne kpayar̄u me neeme kpakara nhne lele kpa o nyernu m iwu. An̄u va ma a wh̄oga hna.

15

Isisi vāini n̄u nkala a

¹ “Mawa b̄u isisi vāini n'ezi, Nda m b̄u nye ɛ̄rnu ɛ̄kwu.

² Nkala օbula ke mίge mkpuru nu rime m, o gbukwama a. օ kwnasna nkala օbula ke naami mkpuru ma օ mίnya agida mkpuru, ma օ ziri richna. ³ Anu zi richna hite n'ikwu-օnu me kwuru. ⁴ Anu dazigidne nu rime m, me nu rime anu. օ zա nkala ke nwernu rikne mί mkpuru n'ehni a, okwolem ma օ zi n'isisi, otu aka wam, anu nwée rikne mί mkpuru, okwolem ma anu dazigidnerneru nu rime m.

⁵ “Mawa bu isisi vai ni, anuwa bu nkala a. Nye օbula ke jaadazigidne nu rime m, me nu rime a, jaami agida mkpuru, kwnornu nu anu nwée rikne meli nhne օbula hne me zila. ⁶ Nye օbula ke dazigidnene nu rime m, be jootuwhu a lele nkala ke mίge mkpuru. օ kponwu, ele badnu chikota kporne a nu bekwnu. ⁷ օ buru nu anu dazigidne nu rime m, ikwu-օnu m dazigidne nu rime anu, anu jorioro nhne օbula zi anu mkpa, օ joburu ke anu. ⁸ Ka bu nhne neenye Nda m igwugwu, anu mίnya agida mkpuru, ke jeegesi nu anu bu ele sno apna m.

⁹ “Lele kpa Nda m whnurnu m n'anya, bu kpa me whnurnu anu n'anya. Anu dazigidne n'օwhnun'anya m. ¹⁰ օ buru anu bita nhne me nyernu n'iwu, anu jaadazigidne n'օwhnun'anya m, lele kpa me bitaru nhne Nda m nyernu n'iwu, m dazigidne n'օwhnun'anya a. ¹¹ M naakanu anu nhne ka

ma ovu օso n'օnu m ziri nu rime anu, ma ovu օso n'օnu anu zu ozu. ¹² Ka bu nhne me nyernu n'iwu, anu whnurnu ibne anu n'anya lele kpa me whnurnu anu n'anya. ¹³ օ zա օwhnun'anya ke kakwo ka, nu badnu tuwhuru budnu a kwnornu ele enyi a. ¹⁴ Anu bu ele enyi m, օ buru nu anu mee nhne me nyernu n'iwu. ¹⁵ M zա m noosukwu anu ele izi berere, kwnornu nu nnwo izi maա nhne nyenwe a neeme. Kօvu m sukwuru m anu ele enyi m, kwnornu nu kpakara nhne me nurnu n'օnu Nda m bu nhne me kannu anu. ¹⁶ օ buo anu hohiaru m, kօvu me hohiaru anu, bita anu ichne, ma anu zne mίnya mkpuru, ma mkpuru anu dazigidne. Ka jeeme, nhne օbula anu jorioro Nda m nu rewhna m, o jeenye anu. ¹⁷ Ka bu nhne me nyernu n'iwu, anu whnurnu ibne anu n'anya.

*օwa snornu ele sno apna
Jizosi irno*

¹⁸ “օ buru n'օwa sno anu irno, anu chenwanya nu o beru օsno sno m irno. ¹⁹ օ buru nu anu bu ke օwa, օwa jօowhnu anu n'anya lele nhne ke a. Kօvu m hohiaru m anu hite n'օwa, anu buo ke օwa, ka kpayaru օwa snornu anu irno. ²⁰ Anu chenwanya nhne me kannu anu, օ zա օhi ke kakwo nyenwe a. օ buru nu be kpaknarnu m ehni, be jaakpakna anu ehni masi. օ buru nu be bitaru ikwu-օnu m, be jaabita ke anu. ²¹ Be jeeme anu kpakara

nhne ka kwnornu nù anù kweru nù rēwhna m, be máa nye ziyaru m. ²² O bǔru nù m váge m kwunu be ọka, ikpe mmehie báamana be. Kìtna be jeeji kìnì gòhoru ẹhni be hite nù mmehie? ²³ Nye ọbula ke snornu m irno, snornu Nda m irno. ²⁴ O bǔru nù m rnúge m ẹrnu n'ẹsilawùru be ke ọ zá nye berere rnùrnu, ikpe mmehie báamana be. Kìtna be whnùrnu nhne me rnùrnu, be sno me nù Nda m irno. ²⁵ Ka bǔ ma nhne be gbarù n'ọkwukwo nsọ mezu, 'Be snornu m irno hne ọ zá nhne me mernu be.'

²⁶ "Nga Nye Ọkasi Mkpọma wam varù, Enine ke ezi ọka, Nye me jeeziya hite nù hne Nda m zì, nye hi hne Nda m zì va, ọ jaagbanù m akebne. ²⁷ Anù jọobu masì ele akebne m kwnornu nù me nù anù zì hite n'ọpanizo.

16

¹ "M kannù m anù kpakara nhne ka ọ zì anù dnahnala hite n'ọkwnata ovu anù. ² Be jaachìhala anù n'ọro ọgbako ele Ju, ige vawa nga nye ọbula ke gburu anù jeeche nù ọ nọornu ẹrnu Chiokike. ³ Be jeeme anù nhne nù kpa kwnornu nù be máa Nda m mọbu me. ⁴ M kannù m anù nhne ele ka, ma nga be jeeme anù chenwanya nù m kannù m anù nhne gbasìri be. M káge m be nù mbọm kwnornu nù me nù anù zì.

Ẹrnu ke Enine Nso

⁵ "Kìtna, m naalahna hne nye ziyaru m zì. Kọvu ọ zá nye

n'ẹsilawùru anù nẹesikwa m, 'Ndaa hne i neezne?' ⁶ Kìtna me kannù anù, o noogbu anù igbugbu nù mkpọma. ⁷ Kọvu me kanù anù ezi ọka, ọ kanù anù mma me lahna, kwnornu nù ọ bǔru m láge m, Nye Ọkasi Mkpọma wam jáavakwnusi anù. Kọvu me la, m jeeziyanu anù ya. ⁸ Nga ọ varù, ọ jaabanù ọwa mbna kwnornu mmehie, nù ome mma nù ikpe. ⁹ O jaabanù ọwa mbna gbasìri mmehie, kwnornu nù be kwége nù me, ¹⁰ gbasìri ome mma, kwnornu nù m naalakwnusi Nda m, anù jọowhnuma m anya berere, ¹¹ gbasìri ikpe, kwnornu nù ikpe hieru nye risi nẹechi ọwa ka.

¹² "Agìda nhne zì ke me jaakanù anù, kọvu anù jéenwe rikne vuru be kìtna. ¹³ Kọvu nga Enine ezi ọka wam varù, o jooduru anù bna nù kpakara ezi ọka. O jóokwu nhne aka ke a, kọvu kpakara nhne ọ jọonu bǔ nhne ọ jaakanù anù. O jaakanù anù nhne ke jaava nù ruwhnu. ¹⁴ O jeenye m igwugwu kwnornu o jeegweru nhne me kwuru kanù anù. ¹⁵ Kpakara nhne Nda m nwernu bǔ ke m. O bǔ nhne me jiri kaa nù Enine Nsọ jeegweru nhne ke m kanù anù.

Nhne igbugbu nù snarnìma

¹⁶ "Ige matì anù jọowhnu m berere, omekwo, ige matì anù jọowhnu m."

¹⁷ Agwna ele sno apna a nẹesikwarita ibne be, "Kìnì bǔ

risi nhne ka? O karu, 'Ige mati anu jowhnu m, ige mati anu jowhnu m,' berere, 'M naalakwnusi Nda m.' ”
 18 Be neesikwarita ibne be, “Kini bu ige mati? A maá nhne o nookwu oka a.”

19 Jizosi whuru nu be noopio o sika a, o kanu be, “M karu m ige mati anu jowhnu m, omekwo, ige mati anu jowhnu m. O bu nhne anu neesikwarita n'esilawuru anu? 20 Me kanu anu ezi oka, anu jaakwana ekwana, gba mkpe, kovu owa jowwudna. Anu jeenwe nhne igbugbu, kovu nhne igbugbu anu jowgho ovu oso n'onu. 21 Nga nyerinya nomu nnwo, o zi nu nhne igbugbu kwnornu nu rime neeme a, kovu nga o mudnarnu nnwo, o chezu kpakara nhne igbugbu a, kwnornu snarnima nu o muru nnwo ikne n'owa. 22 Kpam masi, anu nwernu nhne igbugbu kitna, kovu m jowhnu anu anya berere, anu jeenwe snarnima, o za nye jeenwe rikne nahoru anu ovu oso n'onu anu. 23 N'obochi wam, anu jorio m nhne obula, me kanu anu ezi oka, Nda m jeenye anu nhne obula anu jorio a nu rehna m. 24 Tem du kitna, o za nhne obula anu rioru nu rehna m. Anu rio, anu jenwehia, ma ovu oso n'onu anu zu ozu.

Mmeri megidne owa

25 “M ji m elulu kwunu anu oka, ige vawa nga me jowkwunu anu oka n'elulu berere. M jowkwunu anu oka zi snam nhne gbasiri Nda

m. 26 N'obochi wam, anu jorio nhne nu rehna m, m jaakaa nu m jorio Nda m nu risi anu. 27 Kwnornu nu Nda m n'iwuru a whuru anu n'anya, kwnornu nu anu whuru m n'anya, anu kweru nu m hi m hne Chiokike zi va. 28 M hi m hne Nda m zi va bna n'owa, kitna, m neesigbasi owa naalahna hne Nda m zi.”

29 Ele sno apna a kaa, “Kitna, i nookwunu ai oka dnornu ai anya, i za nookwu n'elulu. 30 Kitna a magwu nu i magwu kpakara nhne. O za mkpa nu nye obula sika i ajiji. Ka mernu a kweru nu i hi hne Chiokike zi va.”

31 Jizosi saru be, “Anu kweru kitna? 32 Ige vawa, ige wam valem, nga be jechisa kpakara anu, nye obula n'oro ke a. Anu jeesigbasi me nu nsunu m, kovu m za m nu nsunu m, kwnornu nu me nu Nda m zi.

33 “M kannu m anu nhne ka ma anu nwe udno nu rime m. N'owa anu jeenwe mmekpehni, kovu mkpoma si anu rikne, m megbulem owa.”

17

Jizosi kpennu ele sno apna a okpukpe

1 Nga Jizosi kwukworu oka ele ka, o lelizọ anya n'oligwe, kaa,

“Nda m, ige wam valem, nyee Nnwọ i igwugwu, ma Nnwọ i nyee i igwugwu. 2 I nyernu a iknernema nu hne kpakara ele badnu zi,

ma o kesi kpakara ele ke i nyernu a bũdnu kwó okwo. ³ Ka bũ bũdnu kwó okwo, ma ele badnu mahĩa i, i bũ otu Chiokike ke bũ ezi, nũ Jizọsi Karaĩsi nye i ziyaru. ⁴ M nyernu m i igwugwu n'owa hite n'or nukpa ẹnu i nyernu m me rnũ. ⁵ Kĩtna Nda m, nyee m igwugwu nũ ruwhnu i, bũ igwugwu ke me nwernu sũ i kpuru owa.

⁶ “M mernu ele badnu mahĩa rẹwhna i bũ ele i nyernu m hite n'owa. Be bũ ele ke i. Jĩ nyernu m be. Be bĩtaru ikwu-ọnu i. ⁷ Kĩtna, be magwu nũ kpakara nhne i nyernu m hi n'aka i va. ⁸ M nyernu m be ikwu-ọnu ke i nyernu m. Be gweru a, be magwu n'ez i nũ m hi m hne i zĩ whũya, be kweru nũ jĩ ziyaru m. ⁹ M neekpenu be okpukpe. M zá m neekpenu owa okpukpe, kọvu ele wam i nyernu m, kwnornu nũ be bũ ke i. ¹⁰ Kpakara nhne me nwernu bũ ke i, kpakara nhne i nwernu bũ ke m masi, be bũ igwugwu m. ¹¹ M zĩma m n'owa berere, kọvu be zĩ n'owa, m naavakwnusi i, Nda zĩ nsọ, bĩkwata be hite nũ rikne ke rẹwhna i, rẹwhna ke i nyernu m, ma be zĩri n'otu lele kpa a zĩ n'otu. ¹² Nga me nũ be zĩ, m bĩtaru m be nũ rẹwhna i, bũ rẹwhna ke i nyernu m, m segidnernu m be. O zá nye whuru owhu nũ rime be, okwokọlam nye wam whuzne owhuzne, ma nhne be gbarũ n'okwukwo nsọ mezu.

¹³ “M naavakwnusi i kĩtna,

m nookwu nhne ka n'owa ma be nwernu ovu ọso n'ọnu m, ma ovu ọso n'ọnu be zu ozu. ¹⁴ M nyernu m be ikwu-ọnu i, owa snornu be irno kwnornu nũ be bũo ke owa, lele kpa me bũo ke owa. ¹⁵ M zá m naakaa jĩ gweme be n'owa. Kọvu m nọorio i ma i bĩta be zọma n'aka nye ojo wam. ¹⁶ Be bũo ke owa, lele kpa me bũo ke owa. ¹⁷ Bĩta be nsọ hite n'ez i ọka i, ikwu-ọnu i bũ ezi ọka. ¹⁸ Lele kpa i ziyaru m n'owa, bũ kpa me neezizne be n'owa. ¹⁹ M kwnornu be bĩta ẹhni m nsọ, ma be bĩta be nsọ n'ez i ọka.

²⁰ “M zá m neekpenu be okpukpe kpọi, kọvu m neekpekọtanu ele jeekweru nũ me hite n'ikwu-ọnu be. ²¹ M neekpe ma kpakara be zĩri n'otu, Nda m, lele kpa i zĩ nũ rime m, me nũ rime i. Kpakara be zĩri n'otu ma owa kweru nũ jĩ ziyaru m. ²² M nyernu m be igwugwu ke i nyernu m, ma be zĩri n'otu lele kpa a zĩ n'otu. ²³ Me zĩri nũ rime be, jĩ nũ rime m, ma be zu ozu n'ọzi n'otu, ma owa mahĩa nũ jĩ ziyaru m, nũ i whnurnu be n'anya lele kpa i whnurnu m n'anya.

²⁴ “Nda m, jĩ nyernu m be, m noopio be dazĩri hne me zĩ, ma be whnũ igwugwu m, ka bũ igwugwu ke i nyernu m kwnornu nũ i whnurnu m n'anya sũ i kpuru owa.

²⁵ “Nda ke mee mma, owa máa nye i bũ, kọvu m magwu m nye i bũ, ele ka magwu masi nũ jĩ ziyaru m. ²⁶ M mernu m be mahĩa i, m jaazi

neeme kpam ma ɔwhnun'anya ke i whnurnu m ziri nu rime be, ma me nu be buru otu.”

18

Be nwudnernu Jizosi

(*Mat 26:47-56; Mak 14:43-50; Luk 22:47-53*)

¹ Nga Jizosi kpekworu okpukpe ka, ya nu ele sno apna a whoga whe mini Kidironi. Be bna n'otu ekwu ke zi pi.

² Judasi nye reru a magwu pi, kwnornu nu Jizosi nu ele sno apna a neezne pi ige obula. ³ Judasi chiri ele ogwnu nu ele neese Oro Nso Chiokike, ele ele risi arjohna nu ele Farisi ziznenu, be vu tonji nu owa, nu mgwna ogwnu.

⁴ Kpa Jizosi magwu kpakara nhne jaadnakwasi a, o znekwnusi be, sikwa be, “Anu noopio nyele?”

⁵ Be kaa, “Jizosi, nye Nazareti.”

Jizosi kaa, “O bu mawa.” Judasi nye reru a nu be gwuzo. ⁶ Nga Jizosi karu, “O bu mawa,” Be lahna aznu, dna n'eli.

⁷ Jizosi sikwa kwno be, “Ndaa nye anu noopio?”

Be kaa, “Jizosi, nye Nazareti.”

⁸ Jizosi kanu be, “M kanu manu nu me bu ya. O buru nu anu noopio m, anu gharu ele ka ma be la.” ⁹ Ka bu ma nhne o kwuru mezu, “Kpakara ele i nyernu m, o za otu ke me tuwhuru.”

¹⁰ Saimoni Pita ji ama-ogwnu, o mnihia a, gbu nye

izi nye risi arjohna, bihala a nsni akarikwnunga. Rewhna nye izi wam bu Makosi.

¹¹ Jizosi kanu Pita, “Mniohnasi ama-ogwnu i n'obo a. O bu nu m jonwo okiko awhnwhnu Nda m nyernu m me nwog?”

Jizosi gwuzo nu ruwhnu Anasi

(*Mat 26:57,58; Mak 14:53,54; Luk 22:54*)

¹² Ele ogwnu nu nye risi be, nu ele neese Oro Nso Chiokike nwudne Jizosi, be kne a eriri. ¹³ Be beru osno gwezne a nu ruwhnu Anasi, nda nnwerne Kayafasi, nye risi arjohna n'awha wam. ¹⁴ O bu Kayafasi nye kanu ele Ju nu o buru oma otu badnu nwuhianu kpakara be enwu.

Pita gonahoru Jizosi

(*Mat 26:69,70; Mak 14:66-68; Luk 22:55-57*)

¹⁵ Saimoni Pita nu nye sno apna Jizosi ke berere snornu Jizosi. Nye risi arjohna magwu nye sno apna a ka, o snornu Jizosi bna n'ederezi nye risi arjohna. ¹⁶ Kovu Pita daziri nu ngeri mgbo n'ederezi, nye sno apna wam ke nye risi arjohna magwu zne kanu nnwog rinya zi n'onu-mgbo, o kwubnanya Pita.

¹⁷ Nnwog rinya zi n'onu-mgbo kanu Pita, “I bu otu nu rime ele sno apna nwerukna ka.”

Pita saru, “M bu la m.”

¹⁸ Iyi nootu, ele izi nu ele neese nhne kpawhusi

bekwnu, be gwuzoru gburugburu bekwnu wam naakwna iyi. Pita gwuzo masi n'esilawuru be, naakwna iyi.

*Nye risi ariohna
neşikwa Jizosi ajji*

(Mat 26:59-66; Mak 14:55-64; Luk 22:66-71)

¹⁹ Nye risi ariohna sika Jizosi ajji gbasiri ele sno apna a, nu nhne o neezni.

²⁰ Jizosi saru a, "M kwuru m oka nu ogbo ohna, kpakara nhne me znirni bu n'oro ogbako ele Ju nu n'Oro Nso Chiokike hne kpakara ele Ju naagbakọ. O za nhne me kwuru nu mgwugwa. ²¹ I sika m ajji, sika ele nuru nhne me kwuru. Be magwu masi nhne me kwuru."

²² Nga Jizosi kwuru ka, otu nye neese nhne gbọ a aka, kaa, "Kini mernu i nookwunu nye risi ariohna oka kpa?"

²³ Jizosi saru a, "O buru nu m kwuru m nhne buo oma, gba akebne nhne ojo me kwuru. Kovu o buru nu m kwuru m ezi oka, kini mernu i gbọru m aka?" ²⁴ Anasi zizne a ke Kayafasi nye risi ariohna, hne o kne koriri eriri.

*Pita gonahoru Jizosi
berere*

(Mat 26:71-75; Mak 14:69-72; Luk 22:58-62)

²⁵ Kpa Saïmoni Pita gwuzo naakwna iyi, be sika a, "I buo otu nu rime ele sno apna a sa?"

Pita go, kaa, "M buła m."

²⁶ Otu nu rime ele izi nye risi ariohna nwene nwerukna wam Pita bihalaru nsni a, gwelizọ onu, sika a, "O buo

ji nye me whuru n'ekwu wam?" ²⁷ Berere kwno, Pita go, ngangam, okne ochichi kwna ekwna.

*Jizosi gwuzo nu
ruwhnu Paileti*

(Mat 27:1,2,11-14; Mak 15:1-5; Luk 23:1-5)

²⁸ Be hi n'oro Kayafasi kwuru Jizosi zne n'obna nye ochichi, n'onu osisi. Ele Ju bnana nu rime n'obna kwnornu nu be noopio o bita ehni be richna ma be nwe rikne ri Iriri Ogawhe. ²⁹ Paileti whokwnusi be n'ederezi sika be, "Ndaa nhne anu noobno nwerukna ka?"

³⁰ Be saru a, "O buru nu o buo nye aghorome, a zene okwuyan u ya."

³¹ Paileti kaa, "Anu kwuru a kpe a ikpe lele kpa iwu anu kwuru."

Be kaa, "A nwe rikne gbu nye obula." ³² Ka bu ma nhne Jizosi kwuru mezu ke gbasiri okpa enwu o jonu. ³³ Paileti lahna n'obna, sika Jizosi, "I bu eze ele Ju?"

³⁴ Jizosi sika a, "Ki o bu echiche i, sobu ele berere kannu nhne gbasiri m?"

³⁵ Paileti sa a, "M bu nye Ju? O bu ele ke i nu ele risi ariohna be kwuyannu m ji. I mernu kini?"

³⁶ Jizosi kaa, "Eli-eze m buo ke owa ka. O buru nu o bu ke owa ka, ele izi m znenu olu ogwnu ma ele risi ele Ju gharu o gweru m nyee n'aka be. O za, eli-eze m buo ke owa ka."

³⁷ Paileti sika a, "Ke bu nu i bu eze?"

Jizòsi saru a, “Jiwa karu nu m bu m eze. Ka bu risi nhne be kwnornu mu m nu nhne me kwnornu va nu rime owa, ma m gbanu m ezi oka akebe. Nye obula ke zi n'ezi oka noobnonu m nsni.”

³⁸ Paileti sikwa a, “Kini bu ezi oka?”

Be marnu Jizosi ikpe enwu (Mat 27:15-31; Mak 15:6-20; Luk 23:13-25)

Paileti whokwnusi kwno ele risi ele Ju n'ederezi kanu be, “O za nhne ojo me whuru nu rime nwerukna ka rira rira. ³⁹ O bu omen'eli anu me sigbasinu anu otu nye ikelu n'ige Iriri Ogawhe. Anu pioru me sigbasinu anu eze ele Ju?”

⁴⁰ Kpakara be siwama, “Oza, o buo nwerukna ka, sigbasinu ai Barabasi.” (Barabasi bu nye buznu.)

19

¹ Paileti kwuru Jizosi pnia nhne. ² Ele ogwnu kpa okpu igwnu kpusi a nu risi, be wosi a iwo odno odno. ³ Be zekwnusi a, kaa, “A bekwulem ji, Eze ele Ju.” Be gbò aka nu ruwhnu.

⁴ Paileti lahna kwno hne ele risi ele Ju zi, o kanu be, “Anu le, m jookwuyan anu ya, ma anu marnu nu o za nhne ojo me whuru nu rime a.”

⁵ Jizosi woru iwo odno odno nu okpu igwnu whuya ederezi, Paileti kanu be, “Anu le nwerukna wam.”

⁶ Nga ele risi ariohna nu ele neese Oro Nso Chiokike whuru a, be siwama,

“Kpogidne a n'ogba, kpogidne n'ogba.”

Paileti kanu be, “Anu kwuru a kpogidne a n'ogba n'aka anu. Kovu me kanu anu, o za nhne ojo me whuru nu rime a.”

⁷ Ele risi ele Ju kwusi rikne, “A nwernu iwu, iwu ai kwuru nu o kwesiri enwu kwnornu nu o kanu nu o bu Nnwò Chiokike.”

⁸ Nga Paileti nurnu ka, o tu ogwnu k'agida. ⁹ O lahna kwno n'obna, o sikwa Jizosi, “Ndaa hne i hi va?” Kovu Jizosi sala a oka obula. ¹⁰ Paileti kanu a, “I za naasa m oka, o bu nu i ma nu m nwernu m rikne o sigbasi i mobu o kpogidne i n'ogba?”

¹¹ Jizosi kaa, “I beenwene rikne megidne m o buru nu be nyene i rikne hite n'oligwe, nye kwuru m nyee n'aka i nwe mmehie ke kakwo.”

¹² Nga Paileti nurnu ka, o gbalì o sigbasi Jizosi. Kovu ele risi ele Ju si olo, “O buru nu i sigbasi a, i buo enyi Siza. Nye obula ke neeme ehni a eze neemegidne Siza.”

¹³ Nga Paileti nurnu nhne ka, o kwuhala Jizosi ederezi, daziri eli nu ngadna nu hne be jiri akaworugwu mee, be kwu n'onu Hiburu Gabata. ¹⁴ Nhne ka mernu n'iwnehnie, n'otnu-ige ke nri nu ebo* n'obochi ojiknenu Ogawhe.

Paileti kanu be “Anu le eze anu.”

¹⁵ Be siwama, “Gwepu a, gwepu a, kpogidne a n'ogba.”

* 19:14 Otnu-ige ke nri nu ebo: okwukwo ke mbom kwuru ige awa ke isunu

Pailetí síkwa be, “Me kpogidne eze anụ n'ogba?”

Ele risi ariohna sarụ a, “A nwée eze berere kwolem Siza.”

¹⁶ Pailetí nyewhete be Jizọsi, ma be kpogidne a n'ogba.

Be kpogidnenu Jizọsi n'ogba (Mat 27:32-44; Mak 15:21-32; Luk 23:26-43)

Ele ogwnu kwuru Jizọsi. ¹⁷ Jizọsi vuru ogba a, ọ whọga zne hne be kwu Hne Okpokoro Risi (ke bụ n'ọnu Hiburu Gọlugota.) ¹⁸ Be kpogidne a n'ogba pịi, ya nụ ele rukna lawuru berere, otu badnụ n'akarikwnunga a, nye ke berere n'akarita a. Jizọsi ziri n'esilawuru be.

¹⁹ Pailetí gbasiri nhne be jọogwnu tųkwasi a n'olu ogba a, “Jizọsi, nye Nazareti, Eze ele Ju.” ²⁰ Agida ele Ju gwnuru a, kwnornu nụ hne be kpogidnenu Jizọsi n'ogba zila ikere nụ rime ẹli-ohna. Be gbarụ nhne ogwnugwnu wam n'ọnu Hiburu, Latini nụ Giriki. ²¹ Ele risi ariohna ele Ju kanụ Pailetí, “I gbási ‘Eze ele Ju,’ kọvu gbasí, ‘Nwerukna ka karụ nụ ọ bụ eze ele Ju.’”

²² Pailetí sarụ be, “Nhne me gbarụ dazim kpa me gbarụ a.”

²³ Nga ele ogwnu kpogidnenu Jizọsi n'ogba, be gweru kpakara iwo a kerí n'esilawuru be, keme be nga ẹno, be gweru a otu otu. Be chirí iwo olu a ke be dọwala odowa be duru hi n'olu dụ n'ẹli.

²⁴ Be kaa, “A jodowa iwo ka, kọvu a joovu ogbanuchi ma a mahia nye jeenwe a.” Ka bụ

ma nhne be gbarụ n'okwukwo nsọ mezu, ke kwuru,

“Be keriri kpakara iwo m n'esilawuru be,

be ji iwo m vu ogbanuchi.”

Ka bụ nhne ele ogwnu wam mernu.

²⁵ Ele gwuzo ndundu nụ hne ogba wam zị bụ nne Jizọsi nụ nwene rinya nne a, nụ Meri nnwerne Kilopasi, nụ Meri Magidalini. ²⁶ Nga Jizọsi whnuru nne a nụ nye sno apna a wam ọ whnuru n'anya, ọ kanụ nne a, “Nwerinya, le nnwọ i.” ²⁷ Ọ kanụ nye sno apna a wam, “Le nne i.” Hite n'ige wam, nye sno apna a wam kwuru a la n'oro a.

Enwu Jizọsi

(Mat 27:45-56; Mak 15:33-41; Luk 23:44-49)

²⁸ Kpa Jizọsi magwụ nụ be mezulem kpakara nhne, o mee ma nhne be gbarụ n'okwukwo nsọ mezu, ọ kaa, “Akpiri nọokpo m bẹkwu.”

²⁹ Otu idudu manya gbarụ ọka zị pịi, be rusi sponji nụ rime a, knesi a nụ nkala hisopu, gwelizo nụ mgbele-ọnu Jizọsi. ³⁰ Kpa Jizọsi nworu manya wam, ọ kaa, “Okwolem.” Ọ piaya risi a nwuma.

Be duru Jizọsi ara nụ ikpurutu

³¹ Nhne ka mernu n'obochi ojiknenu, ke bụ ọbochi ke sno Obochi Ozukwa Inwe. Ọ másila ele risi ele Ju ọ sigbasi iznu be n'olu ogba n'Obochi Ozukwa Inwe kwnornu nụ ọ bụ okne ọbochi. Be riasno Pailetí ma be gbaji kpakara

be ọchi ma be vudna iznu be n'olu ọgba. ³² Ele ọgwu wam zne gbaji ọchi nye ke mbom nū nye ke berere ele be kpoḡidnenu be nū Jizōsi n'ọgba. ³³ Kọvu nga be vaduru hne Jizōsi zị, be whnurnu nū ọ nwunam, be gbájile ọchi a. ³⁴ Otu nye ọgwu gweru ara dū Jizōsi nū ikpurutu, ngangam, ọvnarna nū mini gbahia. ³⁵ Nye wam ke whnurnu nhne ka gbarụ akebne, akebne a bu ezi ọka. Ọ magwu nū o nookwu ezi ọka ma anū kweru. ³⁶ Kpakara nhne ka mernu ma nhne be gbarụ n'ọkwukwo nsọ mezu, "Be jáagbaji otu ọkpukpu a." ³⁷ Nhne be gbarụ n'ọkwukwo nsọ ke berere kwuru, "Ele badnū jeele anya nye wam be dūru ara."

Be liri Jizōsi

(*Mat 27:57-61; Mak 15:42-47; Luk 23:50-56*)

³⁸ Omekwo, Josefu nye Arimatiya, zne rịo Pailetị ma o vuru iznu Jizōsi. Josefu bu nye sno apna Jizōsi nū mgwugwa, kwnornu nū ọ nọtụ ogwu ele Ju. Pailetị kweru, ọ va vuru iznu a whọga. ³⁹ Nikodimōsi nye znekwnusiri Jizōsi n'abali, snornu Josefu, o gweya mọno nwernu ẹknarna ọma be gwarụ nhne be kwu maa nū alosi, zị agida. ⁴⁰ Ele rukna lawuru ka vuru iznu Jizōsi, whụ a n'ikpe marnū mma nū mọno wam, kwnornu nū kpam bu kpa ele Ju neeme iznu sị be li. ⁴¹ Otu ẹkwu zị ndundu hne be kpoḡburu

Jizōsi, otu ilili be gwuru ikne zị nū rime ẹkwu wam, ọ zá nye be liru nū rime a nū mbom. ⁴² Kwnornu nū ọ bu ọbochi ojiknenu Ọbochi Ozukwa Inwe ele Ju, ilili wam zị masị ndundu, be lite Jizōsi nū rime a.

20

Ilili ke ọ zá nye zị a

(*Mat 28:1-8; Mak 16:1-8; Luk 24:1-12*)

¹ N'ọnu ọsisi n'ọbochi mbom n'ikwezu, ọ gba koriri ọchichiri, Meri Magidalini znenu ilili wam whnū nū be vumenem rugwu be jiri kpusni ọnu ilili wam. ² Ọ gba ẹso znekwnusi Saịmoni Pita nū nye sno apna a wam Jizōsi whnurnu n'anya. Ọ kanū be, "Be vumenem iznu Nyenwe aị n'ilili, a máa hne be bítaru a."

³ Pita nū nye sno apna a wam whọga, neezne n'ilili. ⁴ Be lawuru bete agba ẹso, kọvu nye sno apna a kiyari gbawhe Pita, beru Pita ọsno gbadu ilili. ⁵ O whudnahie ẹli whnū ikpe marnū mma wam, kọvu ọ bnáge nū rime. ⁶ Saịmoni Pita va, bna nū rime ilili. Ọ whnurnu ikpe marnū mma wam dazị etekne, ⁷ n'ikpe be jiri whụ risi Jizōsi, ya nū ikpe be pịakotaru be n'otu ichne. ⁸ Nye sno apna a wam ke beru ọsno va, bna nū rime ilili, ọ whnurnu, kweru masị. ⁹ (Be ghóyage nhne be gbarụ n'ọkwukwo nsọ, nū o jeehi n'ẹnwu lizọ.) ¹⁰ Ele sno apna a wam lahna.

Jizōsi gesiri Meri Magīdalini ẹhni a

(Mat 28:9,10; Mak 16:9-11)

11 Kọvu Meri gwuzoru n'ederezi ilili wam naakwna ẹkwana. Kpa ọ naakwa ẹkwana, o whudnahie le anya nū rime ilili wam. 12 Ọ whnū ele enine izi lawūru wogwu iwo abochna dazī ẹli nū hne iznu Jizōsi zī nū mbom, otu nū risi a, otu n'ochi a.

13 Be sīkwa a, “Nwerinya, kīni neeme i ẹkwana?”

Ọ kaa, “Be vumenem Nyenwe m, m máam hne be vubiri a.” 14 Nga o kwuru ka, ọ tūhnasna whnū Jizōsi, kọvu ọ máa nū ọ bụ Jizōsi.

15 Jizōsi sīkwa a, “Nwerinya, kīni neeme i ẹkwana? Ndaa nye i noopio?”

Meri che nū ọ bụ nye ẹrnu ẹkwnu, ọ kaa, “Nda-ai-kwu, ọ buri nū ọ bụ jī vumernu a, kanū hne i vubiri a, m jeezne vuru a.”

16 Jizōsi sukwu a, “Meri.”

Meri tūhnasna, kete a ruwhnu, siwama n'ọnu Hiburu, “Raboni!” (ke bụ Nye-zni-nhne).

17 Jizōsi kanū a, “I kpákwadia m aka, kwnornu nū m yáalakwnuznege m Nda m. Kọvu znekwnusi rumu nda m, kanū be m naalakwnusi Nda m nū Nda anū, nū Chiokike m nū Chiokike anū.”

18 Meri Magīdalini zne kanū ele sno apna a nū ọ whnūru Nyenwe ai, nū ka bụ nhne ọ kanū a.

Jizōsi gesiri ele sno apna a ẹhni a

(Mat 28:16-20; Mak 16:14-18; Luk 24:36-49)

19 N'ogbednachi, n'obochi mbom wam n'ikwezu, ele sno apna a gbakoru n'otu ọro tūgidne ẹhni be ọnuhna, kwnornu be nọtu ogwnu ele risi ele Ju. Jizōsi varū gwuzoru n'esilawūru be, kaa, “Udno zīnu anū.” 20 Nga o kwuru ka, o gesi be aka a lawūru nū ikpurutu a. Mkpoma sọ ele sno apna a n'ọnu kpa be whnūru Nyenwe ai.

21 Jizōsi kaa kwno berere, “Udno zīnu anū, lele kpa Nda m ziyaru m, ọ bụ kpa me neezni anū.” 22 Nga o kwuru ka, o nwesi be inwe, kaa, “Anū nahoru Enine Nso. 23 Ọ buri nū anū gbarūnu ele badnū mmehie be, be jaagbarūnu be mmehie be, kọvu ọ buri nū anū jáagbarūnu be, be jáagbarūnu be.”

Jizōsi nū Tōmosi

24 Otu nū nri nū badnū lawūru wam sno apna Jizōsi, nye rẹwhna a bụ Tōmosi, nye be kwu Didimōsi nū be zīla nga Jizōsi varū. 25 Ele sno apna a ele berere kanū a, “A whnūru Nyenwe ai.”

Tōmosi kanū be, “Okwolem ma m whnūru m anūnu ituru nū aka a lawūru, m yisi mkpaka aka m nū rime be, yisi aka m n'ikpurutu a, m jéekweru.”

26 N'ikwezu a, ele sno apna Jizōsi gbakogwu kwno n'otu ọro, tūgidne ẹhni ọnuhna, Tōmosi nū be zī masi. Be

tusnirni ọro, kọvu Jizọsi varu gwuzoru n'esilawuru be, kaa, "Udno zinu anu." ²⁷ O kanu Tomosi, "Yisi aka i hna, le aka m lawuru, dnọsnima aka i yisi n'ikpurutu m, i nwema mkpoma lawuru, kweru."

²⁸ Tomosi saru a, "Nyenwe m nu Chiokike m."

²⁹ Jizọsi kanu a, "I kweruru kwnornu nu i whnuru m, ngozi zinu ele whnuge, kovu be kweru."

Risi okwukwo ka

³⁰ Jizọsi nruru agida eru ndu-ehni berere nu ruwhnu ele sno apna a ke be gbage n'okwukwo ka. ³¹ Kovu be gbaru ka ma anu kweru nu Jizọsi bu Karaisi wam, Nnwọ Chiokike, ma hite n'okwnata mkpoma nu rewhna a, anu jeenwe budnu.

21

Jizọsi gesiri ele sno apna a esau ehni a

¹ Omekwo, Jizọsi gesiri ele sno apna a ehni a n'apna berere, nu ngeri Osimini Taberasi. ² Saimoni Pita, Tomosi nye be kwu Didimosi, nu Nataneli nye Kana ke Galili, nu rumu rukna Zebidi, nu ele sno apna a lawuru berere zi. ³ Saimoni Pita kaa, "M neezne o gbu aznu."

Be kanu a, "A joosno i zne." Kpakara be zne bna n'otu ogbo, kovu o za nhne be gburu kpakara abali wam.

⁴ N'onu osisi, Jizọsi gwuzoru n'onu mini, kovu ele sno apna a ma a nu o bu Jizọsi.

⁵ O sika be, "Rumu takiri, o zi aznu anu gbuharu?"

Be sa a, "Oza."

⁶ Jizọsi kanu be, "Anu wusi igbo anu n'akarikwnunga ogbo, anu jowhnu aznu." Be wusi igbo be, be nwee rikne doli igbo wam kwnornu nu be gburu agida aznu.

⁷ Nye sno apna wam Jizọsi whnuru n'anya kanu Pita, "O bu Nyenwe ai." Kpa Saimoni Pita nuru nu o bu Nyenwe ai, o jeru ikpe a (kwnornu nu o gba eto) dnabna mini. ⁸ Ele sno apna a ele berere kworu ogbo, doru igbo wam aznu jiri va mkpomkpo eli. Be za ikere nu mkpomkpo eli, nhne hne lele riwhu rula eto. ⁹ Nga be duru mkpomkpo eli, be whnuru esekere bekwnu nu aznu nu zi n'olu a nu bredi zi pi.

¹⁰ Jizọsi kanu be, "Anu gweya agwna aznu anu gburu."

¹¹ Saimoni Pita zne doru igbo wam nu mkpomkpo eli, aznu okpotokpo jiri a, otu riwhu nu nri isne nu eto, Igbo wam dokala, o bu n'ezi nu aznu zi agida. ¹² Jizọsi kanu be, "Anu va ri wiri." O za nye sno apna a ke nwernu rikne o nyipohia sika a, "I bu nyele?" Be magwu nu o bu Nyenwe ai. ¹³ Jizọsi gweru bredi wam nyee be, ya nu aznu. ¹⁴ Ka mernu mgba eto Jizọsi gesiri ele sno apna a ehni a kpa o hi n'enuw lizo.

Jizọsi nu Pita

¹⁵ Nga be rikworu wiri, Jizọsi kanu Saimoni Pita, "Saimoni nnwo Jóni, i

whnurnu m n'anya kakwo nhne ele ka?"

Ọ sa a, "Owe, Nyenwe aị, ị magwụ nụ m whnurnu m ị n'anya."

Jizọsi kanụ a, "Nye atnurnu m wiri."

¹⁶ Jizọsi kanụ a ke mgba lawuru, "Saịmoni, nnwọ Jóni, ị whnurnu m n'anya n'ezị ọka?"

Ọ sa a, "Owe, Nyenwe aị, ị magwụ nụ m whnurnu m ị n'anya."

Jizọsi kanụ a, "Nọoznu atnurnu m."

¹⁷ Jizọsi kanụ a ke mgba ẹto, "Saịmoni, nnwọ Jóni, ị whnurnu m n'anya?"

Ọ gbu Pita igbugbu nụ Jizọsi kannụ ke mgba ẹto, "Ị whnurnu m n'anya?" Ọ kaa, Nyenwe aị, ị magwụ kpakara nhne, ị magwụ nụ m whnurnu m ị n'anya.

Jizọsi kanụ a, "Nye atnurnu m wiri. ¹⁸ Me kanụ ị ezi ọka, nga ị bụ wíkoro, ị nọosnu ajnị n'ikwnu i zne hne ọbula ọ masịri ị. Kọvu, nga ị jeeme okno badnụ, ị jọodosni aka ị, nye berere snụsi ị ajnị, kwuru i zne hne másịla ị."

¹⁹ Jizọsi kwuru ka ma o gesi kpa Pita jọonwu ẹnwu, ma o nyee Chiokike igwugwu. Jizọsi kanụ a, "Sno m."

Jizọsi nụ nye sno apna a ke berere

²⁰ Pita tughnasna whnụ nye sno apna a wam, nye Jizọsi whnurnu n'anya, nye dnabnenu Jizọsi nga be neeri wiri anyasnu wam, sịkwa a, "Nyenwe aị, nyele jeere i?" ²¹ Nga Pita whnurnu a, ọ kanụ Jizọsi, "Nyenwe aị,

ndaa nhne i kwuru gbasịri nwerukna ka?"

²² Jizọsi saru a, "Ọ bụru nụ m pioru m ọ ziri bụdnu tem m va, ọ gbásịla ị, sno m." ²³ Be tñusa a n'esilawuru ele sno apna Jizọsi nụ nye sno apna a ka jọonwu ẹnwu. Kọvu Jizọsi kála nụ ọ jọonwu ẹnwu, kọvu o karu, "Ọ bụru nụ m pioru m ọ ziri bụdnu tem m va, ọ gbásịla ị."

²⁴ Ya bụ nye sno apna a ke kwuru kpakara nhne ka, nye gba masịri a n'ọkwukwo, a magwụ nụ nhne ọ gbarụ bụ ezi ọka.

Okwukwo

²⁵ Agịda nhne ele berere ke Jizọsi mernu, ọ bụru nụ be gba kpakara be n'ọkwukwo, m che m nụ kpakara ọwa n'iwhuru a jéenwe rikne vuli kpakara ọkwukwo be jaagba.

Ernu Ele Izi Nhne gbasiri okwukwo ka

Ernu Ele Izi sno izi oma lele kpa Lukwu gbarụ n'okwukwo n'aznụ. Risi oka a bu o gesi kpa ele sno apna Jizosi panizoru ernalu izi oma be. Enine Nso duru be gbasia Izi Oma gbasiri Jizosi hite nu Jeruselem, nu kpakara Judiya nu Sameria, tem du n'osotoma owa (1:8). Nye gbarụ okwukwo ka mernu ma ele n'ogwunu a mahia nu ele Chiokike (Kirisiteni) buo otu ele n'odo ochichi ke neemegidne ochichi ele Rom.

Be kewarụ okwukwo ka nga eto, ke neegesi kpa be kpuru okwo Izi Oma gbasiri Jizosi nu opanizo ogbako Chiokike. (1) Opanizo otu ele Chiokike nu Jeruselem nga Jizosi lah-narnu oligwe. (2) Ogbasa izi oma nu kpakara eli Palositini. (3) Ogbasa izi oma du kpakara owa, du Rom.

Otu nhne zi okne mkpa nu Ernu Ele Izi bu ernalu Enine Nso, nye nyernu be rikne n'obochi Pentikosi, nye zi koriri naagba ogbako Chiokike inwe nu ele risi a. Okwukwo Ernu Ele Izi neegesi iknernema ikwu-onu Chiokike nu budnu ele kweru nu omekorita ele ogbako Chiokike.

Nhne zi n'okwukwo ka

Ojiknernu o gba akebbe (1:1-26)

Nhne Jizosi nyernu n'iwu ipne-aznu nu mkwna

(1:1-14)

Nye gweruru onodi Judasi (1:15-26)

Akebbe be gbaru nu Jeruselem (2:1--8:3)

Akebbe nu rime Judiya nu Sameria (8:4--12:25)

Ernu Polu (13:1--28:31)

Ogaghari neezni izi oma ke mbom (13:1--14:28)

Ogbo ke zi nu Jeruselem (15:1-35)

Ogaghari neezni izi oma ke ebo (15:36--18:22)

Ogaghari neezni izi oma ke eto (18:23--21:16)

Polu nye ikelu nu Jeruselem, Sizeria nu Rom (21:17--28:31)

Jizosi kweru mkwna

Enine Nso

¹ Tiofilosi, n'okwukwo mbom ke me gbaru, m gbaru m kpakara nhne Jizosi mernu nu nhne o znirni hite n'ige o panizoru ernalu a, ² tem du n'obochi be gweruru a la n'oligwe. Si o laru oligwe, o nyernu ele rukna wam o hohiaru iwu hite nu rikne ke Enine Nso. ³ Nga o takworu awnwhnu, o gesiri ele izi wam o hohiaru ehni a, nyee be agida nhne mesiri a rikne nu o zi budnu. Be whnurnu a, ya nu be kwu oka gbasiri eli-eze Chiokike nri obochi eno. ⁴ Nga be gbakoru n'otu, o nyernu be iwu ka, "Anu hiko nu Jeruselem whoga, kovu anu seru nkesi ke Nda m kweru mkwna, ke anu nurnu nhne me kwuru gbasiri a. ⁵ Joni jiri mini wu ele badnu mini, kovu be jeeji Enine Nso n'owu

anụ mini nga ọbochi ele nụ ele whemernu.”

Jizọsi larụ oligwe

(Mak 16:19-20; Luk 24:50-53)

⁶ Nga ele izi wam gbakọru n'otu, be sịkwa Jizọsi, “Nyenwe aị, i jeegweru ọchichi ka nyehnata ele Izireli kịta?”

⁷ Jizọsi kanụ be, “Nda m ji iknernema a bīta ige nụ ọbochi, o kwésige anụ mahia a. ⁸ Kọvu nụ anụ jaanahia rikne nga Enine Nso wam dnakwasiri anụ, anụ jọbu ele akebne m nụ rime Jeruselem, ma nụ kpakara Judiya, nụ Sameria nụ hne ọwa sọturu.”

⁹ Nga o kwukworu ọka ka, kpa be neele a anya, be gwelizo a la n'oligwe, erumeru gweme a n'anya be.

¹⁰ Kpa be zị neelegidne anya n'oligwe kpa ọ naala, ele rukna lawuru wogwu iwo abọchna gwuzoru n'esilawuru be. ¹¹ Be kaa, “Ele rukna Galili, ndaa kpa anụ gwuzo neele anya n'oligwe? Jizọsi ka, nye be gweruru la oligwe, jaava berere lele kpa anụ whnurnu a la oligwe.”

Matayasị gweruru ọnodi Judasi

¹² Ele izi wam lahna Jeruselem hite nụ Rugwu Olivu, nhne nụ lele izne otu Ọbochi Ozukwa Inwe. ¹³ Be zne Jeruselem, bna nụ rime ọro olu hne be wu. Pita, Jōni, Jemisi, nụ Anduru, Filipu nụ Tōmosi, Batolomi nụ Matiyu, Jemisi nnwọ Alifayosi, Saịmoni nye

zị n'esilawuru ele noonwu bẹkwnu nụ mkpoma nụ Judasi nnwọ Jemisi. ¹⁴ Kpakara be zị n'otu neekpe okpukpe ige ọbula, be nụ ele rinya wam nụ Meri nne Jizọsi nụ rụmu nne a.

¹⁵ N'ọbochi wam, Pita gwuzoru n'esilawuru ele sno apna Jizọsi, be bụ otu riwhu nụ nri lawuru. ¹⁶ Ọ kaa, “Rụmu nda m, nhne be gbarụ n'okwukwo nsọ ke Enine Nso kwuru hite n'ọnu Devidi gbasiri Judasi nye duru ele nwugwuru Jizọsi, jeemezu. ¹⁷ Judasi bụ otu badnụ nụ rime aị, be hōhiaru a ma o kehia igwe n'ernu aị.”

¹⁸ (Judasi bụ nye ji iwai be kwuru a n'ernu aruru-eli a zụ otu eli, ọ dna, kpu ruwhnu n'eli, kpakara nhne zị a nụ rụwho wuhia. ¹⁹ Kpakara ele wu nụ Jeruselem nurnu a, be kwu eli wam n'ikwu-ọnu be, Akelidama, ke bụ Eli Ọvnarna.)

²⁰ “Kwnornu nụ be gbarụ n'okwukwo Eri Ọma, ‘Oro a daziri etekne,

ọ zá nye wu nụ rime a.’ Be gba kwno a nụ nhne berere, ‘Nye berere gweru ọnodi ernu a.’

²¹ Kịta, ọ zị mkpa a hōru otu nyerukna n'esilawuru ele sno aị n'ige Nyenwe aị Jizọsi snornu aị whoga, bnanya masi n'esilawuru aị, ²² hite n'owu mini Jōni dū nga Jizọsi larụ n'oligwe. Nye wam jọburu nye joosno aị gba akebne nụ Jizọsi hiri n'ernu lizo.”

²³ Be hōhia ele rukna lawuru, Josefu nye be kwu Basabasi nye rewhna a berere

bụ Jositosi nụ Matayasị. ²⁴ Be kpe okpukpe kaa, “Nyenwe aị, jị nye magwu mkpoma kpakara ele badnu, bikno, Nyenwe aị, gesi aị nye i hohiaru n'esilawuru ele rukna lawuru ka, ²⁵ nye jeegweru onodi ernalu nye izi ke Judasi ghasaru zne hne o kwesiri.” ²⁶ Be vu ogbanuchi, ogbanuchi wam dnakwasị Matayasị, be gwnusi a n'esilawuru ele izi nri nu otu wam.

2

Enine Nso varu

n'obochi Pentikosi

¹ Nga obochi Pentikosi zuru, kpakara be gbakoru n'otu oro. ² Ngangam, imerne ke nu lele okne ruwhere hiri n'oligwe va, jipiya kpakara oro wam be zi. ³ Be whnuru nhne nu lele riro bekwnu ke daziri n'olu risi be otu otu. ⁴ Enine Nso mejiharu be, be bete nookwu oka nu riro ele berere lele kpa Enine Nso wam nyernu be iknerna o kwu oka.

⁵ Agwna ele Ju ele notu ogwnu Chiokike wu nu Jeruselem, ele hi nu kpakara mba ke zi nu mkpururu oligwe va. ⁶ Nga be nurnu mkpakpo ka, be gbako, o turu be n'anya kwnornu nu be nurnu kpa ele sno apna Jizosi nookwu oka nye obula nu ikwu-onu ke a. ⁷ Ehninwurnu be, be kaa, “Kpakara ele ka nookwu oka, be buo ele Galili sa? ⁸ Ndaa kpa a nonu be nookwu oka n'ikwu-onu be jiri mu ai? ⁹ Ele

Patia, nu Midia, ele Elam, ele hi nu Mesopotemia, Judiya nu Kapadosia, nu ele hi nu Pontosi nu Esia, ¹⁰ ele hi nu Firigia nu Pamfilia, ele hi nu Ijipiti nu ele hi agwna eli Libiya ke zi Sirini ndundu, nu agwna ele hi nu Rom, ¹¹ ma ele Ju ma ele bnarnu okpukpe ele Ju, ele Kiriti nu ele Arabu, a nurnu kpa be nookwu oka n'ikwu-onu ai gbasiri ernalu ndu-ehni Chiokike.” ¹² O gbagwojiri be anya, kpakara be nesikwa, “Ka bu kini?”

¹³ Kovu ele berere mernu be nhne mkpari, be kaa, “Manya noogbu ele ka.”

Pita kwunnu igbudu badnu oka

¹⁴ Pita gwuzoru ya nu nri badnu nu otu wam bete nookwunu ele badnu wam oka n'okne nkoli, kaa,

“Ele Ju ibne m nu kpakara anu ele wu nu Jeruselem, anu bnote nsni nu nhne me nookwu gbasiri nhne anu whnurnu. ¹⁵ O za manya noogbu ele rukna ka lele kpa anu cheru, o bu onu-ige tolu ke osisi.* ¹⁶ Kovu ka bu nhne nye owhnurninya Juweli kwuru oka gbasiri a,

¹⁷ Chiokike karu kpa, “Ka bu nhne me jeeme n'obochi ipne-aznu, m jowukwasi Enine m n'ehni kpakara ele badnu,

rumu anu ele rukna nu ele rinya jookpo okwo ikwu-onu Chiokike,

* 2:15 onu-ige tolu ke osisi: okwukwo ke mbom kwuru ige awa ke eto

rumu ikoro anụ jọowhnu
 ọwhnurninya,
 ele okno badnụ anụ jọoro
 mboro.

18 M jọowukwasi ele izi m
 rukna nụ rinya Enine
 m n'ọbochi wam,
 be jọowhnu ọwhnurninya.

19 M jeegesi ernalu ndu-ehni
 n'oligwe
 nụ nhne elekema n'owa
 nụ mkpururu oligwe,
 ọvnarna nụ bekwnu nụ
 okne rụnwurnu bekwnu.

20 Ehnam jaagba ọchichiri,
 enwa jaachna ihie ihie
 lele ọvnarna,
 ka jeeme si okne ọbochi
 ke zi igwugwu ke
 Nyenwe ai va.

21 Be jọoznohia nye ọbula
 ke noosukwu rewhna
 Nyenwe ai.'

22 "Ele Izireli, anụ bnote
 nsni n'oka ka, Chiokike jiri
 kpakara ernalu ndu-ehni nụ
 nhne tị n'anya nụ elekema
 ka n'esilawuru anụ gesi nụ
 ya ziyaru Jizosi nye Nazareti.
 Kpakara anụ magwu kpm.

23 Chiokike marnu ama
 kweru be gweru a nyega anụ,
 anụ gweru a nyee n'aka ele
 ma Chiokike, be kpoigidne
 a n'ogba, gbu a. 24 Kovu nụ
 Chiokike mernu o hi n'enwu
 lizo, gweme nhne igbugbu ke
 enwu kwnornu nụ enwu nwée
 rikne nwugwu a. 25 Ka bu
 nhne Devidi kwuru gbasiri a,
 'M whnurnu m Nyenwe ai
 nụ ruwhnu m kpakara
 ige.

Ọ zi n'akarikwnunga m,
 ovu jaala m mini.

26 Ka kpayaru ovu soro
 m n'onu, riro m
 nwudnarnu k'agida,
 anọ-ehni m jaazi budnu
 n'olile anya.

27 Kwnornu nụ i jeesigbasi
 mkpuru ovu m n'ilili,
 i jeekwe nye nsọ ke i ro
 oro.

28 I gesiri m apna ke budnu,
 ruwhnu i mernu
 snarnima jihia mkpoma
 m.'

29 "Rumu nda m, m nook-
 wunu anụ oka n'anya rikne
 nhne gbasiri nda ai oknani
 bu Devidi, ọ nwurnu enwu,
 be li a, ilili a zi hna du tna.

30 Ọ bu nye ọwhnurninya, ọ
 magwu nụ Chiokike kwesiri
 a mkwna rikne nụ ọ jeeme
 otu nye hi nụ avnurnu a
 daziri nụ ngadna eze a.

31 Ọ whnurnu nụ hne zi nụ
 ruwhnu, o kwu oka gbasiri
 olizo n'enwu Karaisi, Chiokike
 jeesigbasi a n'ilili, anọ-ehni
 a joro oro. 32 Chiokike

mernu Jizosi ka hi n'enwu
 lizo. A bu ele akebe ezi
 oka ka. 33 Be gwelizoro a olu
 n'akarikwnunga Chiokike,
 ọ naharu n'aka Nda a mk-
 wna ke Enine Nso bu ke ọ
 wukwasiri ai, ke anụ whnurnu,
 nurnu masi. 34 Devidi lage
 olu nụ rime oligwe, kovu o
 kwuru,

'Nyenwe ai kannu Nyenwe
 m,
 Daziri eli n'akarikwnunga
 m,

35 tem du nga me jaabita ele
 irno i
 lele nhne i jootukwasi ọchi
 i lawuru.'

36 “Kam kpayarụ, kpakara ele Izireli, anụ mahia n'ezi oka nụ ọ bụ Jizọsi ka, nye anụ kpoogidnenu n'ogba bụ nye Chiokike mernu Nyenwe aị nụ Karaịsi.”

37 Nga be nurnu ka, ọ gburu be igbugbu k'agida nụ mkpoma, be kanụ Pita nụ ele izi berere, “Rumu nda aị, kini bụ nhne a jeeme?”

38 Pita kanụ be, “Nye obula hi nụ mmehie a tughasna, ma be wu anụ mini nụ rewhna Jizọsi Karaịsi, ma Chiokike gbarunu anụ mmehie anụ. Ige wam anụ jeenwehia nkesi Chiokike ke bụ Enine Nso. 39 Kwnornu nụ mkwna Chiokike ka zinu anụ, nụ rumu anụ, nụ kpakara ele zị ikere, ele Nyenwe aị Chiokike joosukwu.”

40 Pita ji agida ikwu-onu berere do be aka nụ nsni, kaa, “Anụ gweme ehni anụ awnhwuhnu ke ebiri ojo ka.”

41 Be wuru ele kweru izi oma ka mini. Be tukwasinu be pokwu badnu eto n'otu obochi.

Mmekota ke ele kweru ekwe

42 Be dazigidne nụ iznizni ele izi, snornu be mekota nhne, ri wiri nụ neekpe okpukpe. 43 Ele izi wam rnurnu agida ernu ndu-ehni nụ elekema ke mernu ogwnu tu ele badnu. 44 Kpakara ele kweru ekwe dazikota n'otu, neekeri nhne n'otu. 45 Be re ekwu be nụ ekwnu be nwernu, keme iwai n'esilawuru be

lele kpa mkpa kparu nye obula. 46 Be dazigidne n'otu n'Oro Nso Chiokike kpakara obochi. Be neezne n'oro nụ oro, gweru mkpoma zị richna neeri wiri n'otu nụ ovu oso n'onu. 47 Be naaznarni Chiokike, neenwe ruwhnu oma nụ hne ele badnu zị. Nyenwe aị notukwasinu be ele badnu n'obochi n'obochi ele be jooznohia.

3

Pita gworo nye mgworo

1 Otu obochi, Pita nụ Joni zn-ernu Oro Nso Chiokike n'otnu-ige ke eto n'iwhehnie,* ke bu ige okpukpe. 2 Otu nyerukna ke dnarnu mgworo hite nga be murnu a, ele badnu nookwuru a zne n'Ogodo Onuhna Marnu Mma ke Oro Nso Chiokike kpakara obochi, ma o rjo nhne n'aka ele naabna Oro Nso Chiokike. 3 Nga o whnurnu Pita nụ Joni hne be naabna Oro Nso Chiokike, o rjo be nhne. 4 Pita nụ Joni legidne a anya, Pita kaa, “Le aị anya.” 5 Nyerukna wam legidne be anya ma o jaanahia nhne n'aka be.

6 Pita kaa, “M nwée m siliva mọbu golu, kovu m jeenye i nhne me nwernu, nụ rewhna Jizọsi Karaịsi nye Nazareti, lizo, zne izne.” 7 O nwugwuru a n'akarikwnunga a, dolizo a olu, ngangam, ochi nyerukna wam nụ ekenkele-ochi a lawuru nwehia rikne. 8 O wulizo olu, gwuzoru, bete neezne izne. O snornu be bna

* 3:1 otnu-ige ke eto n'iwhehnie: okwukwo ke mbom kwuru ige awa ke tolu

n'Oro Nso Chiokike, neezne izne, n'owulizo olu, naaznarni Chiokike. ⁹ Kpakara igbudu ele badnu wam whnurnu a hne o neezne izne, naaznarni Chiokike. ¹⁰ Be mahia nu o bu nye orio wam naadazi n'Ogodo Onuhna Marnu Mma. O duru be ehni, tu be n'anya k'agida nu nhne mernu.

Pita znirni izi oma
n'Oro Nso Chiokike

¹¹ Kpa nye mgworo wam nwugwuru Pita nu Joni n'aka, ogwnu turu kpakara ele badnu wam, be gbako nu mgbemgbe oro Solomoni. ¹² Nga Pita whnurnu be, o kanu be, "Ele Izireli, ndaa kpa nhne ka noodu anu ehni, anu neele ai anya lele nu a ji rikne aka ai mofu ozi nsọ ai mee nyerukna ka zne izne. ¹³ Chiokike ke Ebereham, nu ke Aziki, nu ke Jekofu, Chiokike ke ele nda ai oknani, nyernu Nnwọ a Jizosi igwugwu. Ya bu nye anu reru, anu gonahoru a nu ruwhnu Paileti, o bu n'ezi nu Paileti kweru o sigbasi a. ¹⁴ Anu gonahoru nye nsọ nu nye mee mma, gweru nye noogbu badnu. ¹⁵ Anu gburu nye nwe budnu. Kofu Chiokike mernu o hi n'enwu lizo, a bu ele akebbe a. ¹⁶ Anu le nwerukna ka anu magwu, o bu okwnata ovu nu rewhna Jizosi nyernu a rikne. O bu rewhna Jizosi nu okwnata ovu nu rewhna a nyernu nwerukna ka ogwugwo zuru ozu, kpa anu whnurnu.

¹⁷ "Kitna, rumu nda m, m maam nu nhne anu nu ele risi anu mernu Jizosi bu nu anu ma ama. ¹⁸ Kofu nu Chiokike hiri n'onu kpakara ele owhnurninya agida ige wheru ewhe kwu nu Karaisi jaata awhnwhnu, o mezuru nhne o kwuru. ¹⁹ Anu tuhna, kete ruwhnu hne Chiokike zi, ma o kwnosnama kpakara mmehie anu, ²⁰ ma anu nwehia rikne ikne hite nu ruwhnu Chiokike, ma o ziyanu anu Jizosi bu Karaisi nye o hohiannu anu. ²¹ O jaadazi n'oligwe tem ige Chiokike jeeme kpakara nhne ziri ikne, lele kpa o kweru mkwna agida ige wheru ewhe hite n'onu ele owhnurninya a zi nsọ. ²² Kwnornu nu Mozizi karu, 'Nyenwe ai Chiokike anu jeeziyanu anu nye owhnurninya lele me, hite nu ele ke anu, anu joobno nsni nu kpakara nhne o jaakanu anu. ²³ Nye obula ke joobno nsni nu nhne nye owhnurninya wam kwuru, be jeekewahala a n'esilawuru ele ke Chiokike.'

²⁴ "N'ezi oka, kpakara ele owhnurninya hite nu Sameli nu ele sno a n'aznu kwuru nhne gbasiri obochi ele ka. ²⁵ Kpakara mkwna Chiokike hite n'onu ele owhnurninya a zinu anu, anu nwernu igwe nu ogba-njo-ehni Chiokike gbaru ya nu ele nda anu, lele kpa o kannu Ebereham, 'M joggozi kpakara ele zi n'owa hite avnurnu i.' ²⁶ Nga Chiokike gwelizoru Nnwọ a

Jizōsi, o beru ọsno ziyanu anụ ya, ma ọ gọzi anụ, ma anụ hi nụ rime apna ojo anụ yahna.”

4

Pita nụ Jōni zị nụ ruwhnu ele eze-ikpe

¹ Kpa Pita nụ Jōni zị nookwunu ele badnụ ọka n'Oro Nso Chiokike, ele ariohna nụ nye risi ele neese Oro Nso Chiokike nụ ele Sadusi vakwnusiri be. ² Ovu weru be ẹhni nụ ele izi lawuru wam neezni ele badnụ nụ Jizōsi hiri n'ẹnwu lizọ, ke neegesi nụ ele nwurnu ọnwu jeehi n'ẹnwu lizọ berere. ³ Be nwudne be, yisi be ikelu tem chi bọ, kwnornu nụ ọbochi zneminem. ⁴ Kọvu agịda ele nurnu izi ọma be kweruru, ọnu ọgwngwnu be bụ pokwu badnụ isne.

⁵ N'ekile a, ele risi ele Ju nụ ele okno badnụ nụ ele zni iwu ele Ju gbakọru nụ Jeruselem, ⁶ be nụ nye risi ariohna Anasi, nụ Kayafasi, nụ Jōni nụ Alẹkizanda, nụ ele ọro nye risi ariohna. ⁷ Be kwuya Pita nụ Jōni gwuzote be nụ ruwhnu be, be sịkwa be, “Ndaa rikne mọbu rẹwhna nyele hne anụ jiri neeme nhne ka?”

⁸ Enine Nso jipiharu nụ rime Pita, ọ kaa, “Ele risi nụ ele okno badnụ Izireli, ⁹ anụ nẹsikwa aị ajiji tna kwnornu nụ nhne ọma ke be mennu nye mgworo ka nụ kpa be jiri gwọ a. ¹⁰ Kpakara anụ ma kpakara ele Izireli mahia, nụ nyerukna ka gwuzo hna nụ ruwhnu anụ n'ẹhni zuru

ozu, bụ nye be gwọru hite nụ rikne ke zị nụ rẹwhna Jizōsi Karaisi nye Nazareti. Anụ kpogidnernu a n'ogba, kọvu Chiokike mernu o hi n'ẹnwu lizọ. ¹¹ Ya bụ

‘akaworugwu ke anụ ele noowu ọro juru, kiyam gholam risi nsukala ọro.’

¹² “Ọznohia zị nụ rẹwhna a kpọi. Kwnornu nụ ọ zá rẹwhna berere nụ mkpururu oligwe be nyernu ke badnụ jeenwe ọznohia.”

¹³ Ọnu rikne Pita nụ Jōni duru ele risi ikpe ẹhni. Be mahiaru nụ be bụ ele ọ zá nhne be bụ, ele muge ọkwukwo. Be mahiaru kwno nụ be nụ Jizōsi ziri. ¹⁴ Ọ zá nhne be nwernu rikne kwu kwnornu nụ be whnurnu nyerukna wam be gwọru gwuzo nụ ngeri Pita nụ Jōni. ¹⁵ Be kanụ be whoga n'oro ikpe, be gba iznuznu n'esilawuru be. ¹⁶ Be kaa, “Ndaa nhne a jeeme ele rukna ka. Kpakara ele wu nụ Jeruselem magwu nụ be rnurnu okne ẹnu ndu-ẹhni ka, a nwée rikne gọnahoru a. ¹⁷ Kọvu a jéekwe be gbaso ọtnutnu ka n'esilawuru ele badnụ, a dọ be aka nụ nsni be kwú ọka berere nụ rẹwhna Jizōsi.”

¹⁸ Be sukwu ele rukna wam, kanụ be, be kwúma ọka rịa rịa mọbu zni nhne nụ rẹwhna Jizōsi. ¹⁹ Kọvu Pita nụ Jōni saru be, “Anụ tule a ma ọ bụru ọma nụ anya Chiokike, a bnonu anụ nsni sọbu a bnonu Chiokike nsni. ²⁰ Kwnornu

nụ a nwée rikne gharụ o kwu nhne a whnurnu nụ nhne a nurnu.”

²¹ Ele ikpe wam dọsi be aka nụ nsnị rikne, sịgbasi be la. Be nwée nhne be jeeji ta be awnwhnu kwnornu nụ ele badnụ naaznarni Chiokike nụ nhne mernu. ²² Nyerukna be gwọru ernalu ndu-ehni ka wheru nri awha eno.

Ele Karaịsi kperu okpukpe

²³ Nga be sịgbasiri be, Pita nụ Jóni lakwnusi ele ke be, kanụ be nhne ele risi ariohna nụ ele okno badnụ kwuru.

²⁴ Nga be nurnu a, be yisi onu n'otu kwnakwu Chiokike n'okpukpe, kaa, “Nyenwe aị Chiokike, nye keru oligwe nụ ọwa, nụ okne osimini, nụ kpakara nhne zị nụ rime be.

²⁵ I jiri Enine Nsọ kwu ọka hite n'onu ọhi i Devidi, nda aị ọknani, kaa,

‘Kini vuteru ele buo ele Ju
 onuma
 kini mernu ele badnụ
 naagba iznuznu
 etekne?’

²⁶ Ele eze k'owa ka gwuzoru be nụ ele nechi echi, gba iznuznu

megidne Nyenwe aị
 megidne nye ke a o teru
 mono.*

²⁷ N'ezi ọka, Erọdu nụ Pöntiosi Pailetị gbakọru n'otu n'eli ka, be nụ ele buo ele Ju nụ ele Izireli, megidne Nnwọ nsọ i Jizọsi, nye i teru mono. ²⁸ Be gbakọru ma be mee nhne i jiri rikne i nụ echiche i kaa nụ ọ bu nhne be jeeme. ²⁹ Nyenwe aị, bikno, le be naakpasị aị

ogwnu, nyega aị ele izi i, onu rikne a jeeji zni izi oma i. ³⁰ Dọsnihala aka i nụ ọgwọ ehni igbugbu nụ onu elekema nụ ernalu ndu-ehni hite nụ rewhna ọhi i zị nsọ Jizọsi.”

³¹ Nga be kperu okpukpe, hne be zị neekpe okpukpe znurnu biri biri. Enine Nsọ dnakwasị kpakara be, be bete nookwu ikwu-onu Chiokike n'onu rikne.

Ele kweru neekeri kpakara nhne n'otu

³² Kpakara ele kweru ekwe bu otu nụ echiche be ma nụ mkpoma be. Ọ zá nye kanụ nhne o nwernu bu ke a, kovu be neekeri kpakara nhne be nwernu. ³³ Ele izi wam ji onu rikne naagba akebe olizọ n'enwu Nyenwe aị Jizọsi. Chiokike tukwasinu be aịda oru. ³⁴ Ọ zá nye ọbula n'esilawuru be nhne kogwu. Ele nwernu eli mọbu ọro re be, gweya iwai be reru a, ³⁵ be nyee a ele izi, ele izi keme iwai wam lele kpa mkpa kparu nye ọbula.

³⁶ Josefụ, nye Livai be murnu nụ Saiporosi, nye ele izi jiri Banabasi, ke bu “Nnwọ ọsnuta mkpoma,” ³⁷ o re eli o nwernu, gweya iwai a bita a n'ochi ele izi.

5

Ananayasị nụ Safira

¹ Kovu otu nyerukna rewhna a bu Ananayasị, ya nụ nnwerne a Safira, reru ekwu be. ² Ya nụ nnwerne a kwekotaru ọ bita agwna

* 4:26 nye ke a o teru mono: Ke bu Mezaya, Karaịsi.

iwai, o gweya ke gwnarnu b̄ita n'ochi ele izi. ³ Pita kanu a, "Ananayasa, ndaa kpa Ekwensu jihiaru mkpoma i, mee i i ghanu Enine Nso aghalaghala, i b̄itaru agwna iwai i reru ekwu. ⁴ Jiwa nwe ekwu su i reru a. Nga i reru a, iwai wam zi n'aka i o mee kpa o jiri masi i. Ndaa kpa i jiri ri oriri o mee nhne nu kpa? I ghanu Chiokike aghalaghala, o buo badnu."

⁵ Nga Ananayasa nuru oka ka, o dna n'eli, nwuma. Ogwnu turu kpakara ele nuru nhne mernu. ⁶ Rumu ikoro ele rukna va w̄u a n'ikpe, vuru iznu a zne, lite a.

⁷ Nga nhne nu lele awa eto wheru, nnwerne a varu, kovu o ma nhne mernu. ⁸ Pita sikwa a, "Kanu m, ka o bu onu iwai anu reru eli wam?"

⁹ O kaa, "Owe, o bu onu ahia a."

⁹ Pita kanu a, "Kini mernu ji nu nzi i kwekotaru o rna Enine Chiokike ornurna? Ele rukna ele liri nzi i gwuzo n'onu-mgbo kitna, be joovuru i zne."

¹⁰ Ngangam, o dna n'eli n'ochi a, nwuma. Be vuru a whoga, lite a nu ngeri nzi a. ¹¹ Kpakara ogbako Chiokike nu ele berere ke nuru a turu ogwnu k'agida.

Ele izi wam gworu ele nriria

¹² Ele izi nuru agida ernu ndu-ehni nu ernu elekema n'esilawuru ele badnu. Kpakara ele kweru naagbako nu mgbemgbe oro Solomoni. ¹³ O za nye berere nwernu

rikne sno be, o bu n'ezi nu ele badnu naakaa be oka oma. ¹⁴ Kovu agida ele badnu snornu ele kweru ekwe, ele rukna nu ele rinya. ¹⁵ Ka mernu be kwuya ele naaria ehni igbugbu, dnanyita be nu ngeri apna n'olu okpata be nu etere be, ma kpa Pita naagawhe enine a metu agwna be. ¹⁶ Igbudu ele badnu hi n'eli gbaru Jerusalem gburugburu va kwuya ele ke be naari ehni igbugbu, ma ele renwu ojo nwugwu, be gworu kpakara be.

Be kpakarnu ele izi ehni

¹⁷ Ige wam okwno-awuwa jihiaru nye risi arjohna nu ele nu ya sno, bu ele otu Sadusi, mkpoma. ¹⁸ Be nwudne ele izi, yisi be ikelu nu ruwhnu ohna. ¹⁹ Kovu enine izi Nyenwe ai varu n'abali, gbamanu be onuhna ikelu, kwuhia be. ²⁰ O kanu be, "Anu zne gwuzoru n'Oro Nso Chiokike, kanu ele badnu kpakara izi ke budnu ikne ka."

²¹ Ele izi wam zne n'Oro Nso Chiokike ke chi boru neezni ele badnu nhne.

Nga nye risi arjohna nu ele nu ya sno varu, be sukwukota ele eze-ikpe nu kpakara ele risi Izireli, zizne izi ma be kwuhianu be ele izi wam. ²² Ele be ziznenu oro ikelu, whnuge be n'oro ikelu. Be lahna kanu ele dusiri be, ²³ "Nga a duru oro ikelu, oro turu otu, kpakara ele nse neese onuhna, kovu nga a gbamarnu oro, o za nye zi

nụ rime ọro.” ²⁴ Nga nye risi ele neese Oro Nso Chiokike nụ ele risi ariohna nurnu a, ọ gbagwojiri be anya.

²⁵ Ige wam otu badnụ va, kanụ be. “Anụ le, ele rukna wam anụ yisiri n'ikelu zị n'Oro Nso Chiokike neezni ele badnụ nhne.” ²⁶ Nye risi ele neese Oro Nso Chiokike nụ ele ya nụ be neese Oro Nso zne kwuya ele izi wam, be méne be nhne rikne kwnornu nụ be nọtutu ogwnu ele badnụ jọtutu be akaworugwu.

²⁷ Be kwuya ele izi wam gwuzote be nụ ruwhnu ele eze-ikpe. Nye risi ariohna sịkwa be, ²⁸ kaa, “A dọru anụ aka nụ nsnị anụ zní nhne nụ rẹwhna Jizọsi. Anụ mernu kpakara ẹli Jeruselem jihia n'iznizni anụ, anụ noovukwasi aị ẹnwu ọvnarna Nyerukna ka.”

²⁹ Pita nụ ele izi saru be, “A kwesiri o bnonu Chiokike nsnị karu badnụ. ³⁰ Chiokike ke ele nda aị mernu Jizọsi hi n'ẹnwu lizo, bu nye anụ gburu, kpogidne a n'olu ọgba. ³¹ Chiokike gwelizo a olu n'akarikwnunga a ma ọ buru Nye Risi nụ Nye Oznohia, ma ele Izireli tuhnasma, ma Chiokike gbarunu be mmehie be. ³² A bu ele akebne nhne ele ka, ma Enine Nso, ke bu nkesi Chiokike nyernu ele noobnonu a nsnị.”

³³ Nga be nurnu ọka ka, ovu weru be ẹhni k'agida, be kpebi o gbu ele izi wam. ³⁴ Kọvu otu nye Farisi rẹwhna a bu Gamalieli, nye zní iwu ele Ju, nye ele badnụ nọoso

anya, gwuzoru n'esilawuru ele ikpe, kaa ele izi wam whoga n'ederezi. ³⁵ Ọ kanu ele ikpe wam, “Ele Izireli, anya du anu ẹli nhne anu noopio o mee ele rukna ka. ³⁶ N'ige wheru ewhe, Tadiyosi whuyaru neeme ẹhni a nụ ọ bu nye zị rikne, riwhu badnụ eno snornu a. Be gburu a, kpakara ele snornu a gbasaru, otu a nwurnu. ³⁷ Omekwo, Judasi nye Galili whuyaru n'ige be gwnurnu ele badnụ, ọ dọru agida ele badnụ, be gburu a masi, kpakara ele snornu a gbasaru. ³⁸ Kiti me kanu anu, anu mee nhne ọbula megidne ele rukna ka. Anu sigbasi be. Ọ buru nụ nhne ka bu ẹnu aka ke badnụ, ọ joowhu. ³⁹ Kọvu ọ buru nụ o hi n'aka Chiokike, anu nwée rikne megbu be. Anu jowhnu nụ anu nọolusi Chiokike ọgwnu.”

Be kweru nhne o kwuru bu ezi ọka. ⁴⁰ Be sukwu ele izi wam, pnia be nhne, kanu be kwuma ọka berere nụ rẹwhna Jizọsi, be sigbasi be, be la. ⁴¹ Ele izi wam whoga nụ ruwhnu ele ikpe, ovu nọoso be n'onu kwnornu nụ Chiokike gwnusiri be ele kwesiri ọ ta awhnuwhnu kwnornu nụ rẹwhna Jizọsi. ⁴² Kpakara ọbochi be zị n'Oro Nso Chiokike, neezne n'oro n'oro ele badnụ nọokpo okwo izi ọma nụ Jizọsi bu Karaisi.

6

1 N'ige wam, nga ọnu ọgwunugwnu ele kweru ekwe zị naaba aba, ọdogbuta whụyaru n'esilawuru ele Ju nookwu Giriki nụ ele Ju nookwu Hiburu. Ele Ju Giriki kanụ be lewhuru ele rinya be nzi be nwurru anya nụ wiri be neeke n'ọbochi n'ọbochi. 2 Ele izi nri nụ ẹbo wam sukwu kpakara ele sno apna Jizọsi n'otu, kaa, "Ọ bụo ọma a gharu nhne gbasiri ikwu-ọnu Chiokike neeke wiri. 3 Kịtna, rụmu nda aị, anụ hohia ele rukna ẹsau n'esilawuru anụ ele nwernu agwa ọma, ele Enine Chiokike nụ akoniche jihiaru, ma a yisi be nụ nhne gbasiri nhne ka. 4 Kọvu aila jeegweru ẹhni aị yisi n'okpukpe nụ ọkpo okwo ikwu-ọnu Chiokike."

5 Kpakara be kweru nhne ele izi wam kwuru. Be hohia Sitivini, nyerukna ke okwnata ovu nụ Enine Nsọ jihiaru, nụ Filipu nụ Porokorosi, Nikanọ, Timoni, Pamẹnasi nụ Nikolasi, nye Antioku nye bnarnu okpukpe ele Ju. 6 Be gwuzote be nụ ruwhnu ele izi, be kpe okpukpe tukwasi be aka.

7 Ikwu-ọnu Chiokike neezne nụ ruwhnu. Ọnu ọgwunugwnu ele sno apna Jizọsi nụ rime Jeruselem zị koriri naaba aba. Agida ele okwa arịohna kwnata Chiokike mkpoma.

Be nwudnernu Sitivini

8 Sitivini bụ nwerukna Chiokike goziri ke nwernu rikne ọ rnu ernalu-ehni nụ nhne elekema n'esilawuru ele badnu. 9 Kọvu nụ agwna

ele zị n'oro ọgbako ele Ju, ele be kwu Ele Nwernu Ehni be, nụ ele Ju hiri nụ Sirini nụ Alẹkizandaria, lizoru megidne a. Be nụ ele Ju hi nụ Silisia nụ Esia nụ Sitivini bete neesigha ọka. 10 Kọvu nụ be nwée rikne megidne Enine nụ akoniche ke Sitivini ji nookwu ọka. 11 Be gno ele badnu be kaa, "A nurnu hne ọ nookwulu Mozizi nụ Chiokike."

12 Ele ka kpakne ele badnu, be lizo, be nụ ele okno badnu nụ ele zni iwu, vakwnusi Sitivini, nwudne a, kwuzne a nụ ruwhnu ele eze-ikpe. 13 Be kwuya agwna ele jaagba akebne aghalaghala megidne a. Be kaa, "Nwerukna ka ziko nookwu ọka megidne Oro Nsọ nụ Iwu Mozizi. 14 A nurnu hne ọ naakaa nụ Jizọsi nye Nazareti ka jaakwnadna Oro Nsọ Chiokike ka, gbanwo kpakara omen'eli aị ke Mozizi nyernu aị."

15 Kpakara ele eze-ikpe legidne Sitivini anya, be whnu nụ ruwhnu a nụ lele ruwhnu enine izi.

7

Ikwu-ọnu Sitivini

1 Nye risi arịohna sịkwa Sitivini, "Nhne ka be nookwu megidne i, ọ bụ n'eziz?"

2 Sitivini saru be, "Rumu nda m, nụ ele nda, anụ bnote nsni. Chiokike ke zị igwugwu mernu Ebereham, nda aị oknani, whnu a anya nga ọ zị n'eli Mesopotemia, su o znernu wuru nụ Harani. 3 Ọ kanu a, 'Sigbasi ezi-nu-oro i nụ eli i, zne n'eli ke me jegesi i.'

4 “O sɔgbasi ɛli Kalidia zne wuru nɔ Harani. Nga nda Ebereham nwurnu, Chiokike mernu o bnanya n'eli ka, hne anu wu kitna. 5 N'ige wam Chiokike nyene Ebereham agwna ɛli ka ma o buru ke a, o bubedi otu renu ochi, kovu Chiokike kweru a mkwna nɔ o jeenye a ɛli ka, ma o buru ke a nɔ eburnu ele joosno a n'aznu. Nga Chiokike kweru mkwna ka, Ebereham nwee rumu. 6 Ka bu nhne Chiokike kannu a, ‘Rumu i joowu n'eli berere, hne be joburu ele ohi, be jeeme be nhne ojo riwhu awha eno.’ 7 Kovu Chiokike karu, ‘M jeekpe ele wam be jobunu ohi ikpe, omekwo, be jeehi n'eli wam whuya, be jookponu m risi ɛli nɔ hna.’ 8 Chiokike mernu ogba-njogheni okpa nka ziri n'esilawuru ya nɔ Ebereham. Ebereham kparu Aziki nnwo a nka nga o gbaru obochi esato kpa be muru a, Aziki kpa Jekpu nka, Jekpu kpa nri nɔ rumu a lawuru ele nda ai oknani nka.

9 “Ele nda ai oknani kwnosiri nwene be Josefu awuwa, be rezne a Ijipiti lele ohi, kovu Chiokike dagwunu a, 10 dokia a nɔ kpakara mkpa a. Nga Josefu gwuzo nɔ ruwhnu Fero, eze Ijipiti, Chiokike nyernu a ruwhnu oma nɔ akoniche. Fero mernu a nye risi ochichi kpakara Ijipiti nɔ kpakara oro eze.

11 “N'ige wam oknuno dnarnu nɔ kpakara ɛli Ijipiti nɔ Kenani, ke vuyaru agida awnwhnu. Ele nda ai oknani nwee wiri. 12 Nga

Jekpu nuru nɔ wiri zi nɔ Ijipiti, o zizne ele nda ai oknani pii nɔ mbom. 13 Nga be zernu ke mgba lawuru, Josefu mernu rumu nne a mahia a, Fero mahia masi ezi-nu-oro Josefu. 14 Nga ka mekworu, Josefu ziznenu Jekpu nda a izi, kanu a, o kwuru kpakara ezi-nu-oro a va Ijipiti, be bu nri badnu esau nɔ isne. 15 Jekpu zne Ijipiti hne ya nɔ ele nda ai oknani zi nwu. 16 Be vuru iznu be zne Sekem hne be liri be n'ilili ke Ebereham zunahoru avurnu Hamo n'iwai.

17 “Nga ige Chiokike jeemezu mkwna o kweru Ebereham duru, onu ogwnugwnu ele ke ai zi nɔ Ijipiti zilam agida. 18 N'ipneznu, eze berere ke ma Josefu bete nechi Ijipiti. 19 O mernu ele nda ai oknani nhne rikne, gho be aghigho, mee be tuwhu rumu be, ma be nwuma.

20 “O bu n'ige ke nɔ kpa bu nga be muru Mozizi, nnwo marnu mma nɔ ole anya, be legidne anya n'oro nda a enwa eto. 21 Nga be ghasaru a n'ederezi, adna Fero kwuru a, znulizo a lele nnwo a rukna. 22 Be znirni a kpakara nhne omumu nɔ ako ele Ijipiti, Mozizi buru dikne n'ikwu-onu nɔ dimkpa nɔ rikne.

23 “Nga Mozizi gbaru nri awha eno, o kpebi o zne lekasi rumu nda a, ele Izireli. 24 O whnu hne otu nye Ijipiti neemegebu nye Izireli, o zne megwnahianu nye Izireli, gbu

nye Ijipiti. ²⁵ O che nū ele ke a ȳoghohia nū Chiokike jeehi n'aka a dōhia be, kōvu be ghōhiage. ²⁶ Ke chi a bōru, ọ whnūrnū rūmu Izireḗi lawūru nōolu ọgwnu, o zne bno be, ọ kaa, 'Le, anū bū rūmu nwene, kīni mernu anū nōolu ọgwnu?'

²⁷ "Kōvu nye ke mejōru nwene a kwnahala Mozizi, sīkwa a, 'Nyele mernu i nye risi nū nye ikpe aī?' ²⁸ I noopio o gbu m lele kpa i gburu nye Ijipiti n'ekile sa?' ²⁹ Nga Mozizi nūrnū ka, ọ gbawhu, zne wuru nū Midia lele nye izne, hne ọ mūrnū rūmu rukna lawūru.

³⁰ "Nga nri awha ẹno whe-mernu, enine izi Chiokike mernu ọ whnū a anya nū riro bēkwnu isisi matī n'ẹli-ikpa zī Rugwu Saina ndūndu. ³¹ Nhne Mozizi whnūrnū a jiri anya, o znedu isisi matī wam ndūndu, ọ nūrnū nkōli Nyenwe aī, ³² 'Mawa bū Chiokike ele nda i ọknani, Chiokike ke Ebereham, nū Aziki nū Jekōpu.' Mozizi tūru ogwnu k'agīda, o nwée rikne legidne anya. ³³ Nyenwe aī kanū a, 'Tūma okoro-ochi i, kwnornu nū hne i gwuzo bū ẹli nsō. ³⁴ M leru m anya, whnū awnūwhnu ele ke m n'Ijipiti. M nūrnū m ọsnu-idne be, m hiednana m ma m znōhia m be. Kītna, va, m jeezizne i Ijipiti.'

³⁵ "Ka bū Mozizi wam be jūru kaa, 'Nyele mernu i nye risi nū nye ikpe aī?' Ya bū nye Chiokike ziznenu lele nye risi nū nye ọznohia, hite nū oyi aka enine izi wam ke

mernu ọ whnū a anya n'isisi matī wam neerne bēkwnu. ³⁶ O duhia be hite nū Ijipiti hne ọ rnūrnū ẹrnū ndu-ehni nū nhne elekema, ma n'Okne Osimini Ihie, ma nū ẹli-ikpa nri awha ẹno.

³⁷ "Ọ bū Mozizi kannū ele Izireḗi, 'Chiokike jeeziyanu anū nye ọwhnurninya lele me, hite nū ele ke anū.' ³⁸ Ọ bū Mozizi ka bū nye zī n'esilawūru agīda ele wam n'ẹli-ikpa, ya nū ele nda aī ọknani, ma enine izi wam nye kwunnu a ọka nū Rugwu Saina. Ọ nahīaru ikwu-ōnu ke zī būdnu ke Chiokike, ma o nyewhete aī ya n'aka.

³⁹ "Kōvu ele nda aī ọknani bnōgele a nsnī, be kwnahala a n'otu nkō, nū be jaalahna Ijipiti. ⁴⁰ Be kanū Erōni, 'Menu aī rūmu chi berere ke joodu aī. A máa nhne mernu Mozizi wam nye kwuhīaru aī n'Ijipiti.' ⁴¹ Nga wam be mee chi lele nnwō ehni, kwanū a arīohna, kwu ikwu iriri, kwnornu nū nhne be jiri aka be kpū. ⁴² Kōvu Chiokike dasīnnu be aznū, nyewhete be ma be kpenu mbō ke oligwe, lele kpa be gbarū a n'ọkwukwo ele ọwhnurninya,

'Ele Izireḗi, anū kwannū m arīohna nū nhne nkesi nri awha ẹno n'ẹli-ikpa?'

⁴³ Anū vulizōru ọro Mōloku anū vulizō mbō Refanī, ke bū chi anū kpūru, kpōnu be risi ẹli.

M jeezihala anū whe Babīloni.'

44 “Ele nda aị ọknani vu Oro-
 Ẹka ruwhnu Chiokike n'eli-
 ikpa. Be wuru a lele kpa
 Chiokike kannu Mozizi wu
 a, lele ọdi ke be gesiri Mozizi.
 45 Omekwo, ele nda aị ọknani
 ele nahoru Oro-Ẹka wam
 n'aka ele nda be, wuru a zne
 be nu Josua, nahoru ele mba
 wam eli be, bu ele Chiokike
 chihalaru nu ruwhnu be.
 Oro-Ẹka wam zi tem du ige
 Devidi. 46 Devidi nahiaru
 ruwhnu oma n'aka Chiokike,
 o rio Chiokike o gharu a ma
 o wutenu Chiokike Jekopu
 oro. 47 Kovu Solomoni bu nye
 wunnu a oro wam.

48 “Kovu Nye Kakwo Nhne
 Dum Olu za noowu n'oro
 badnu wuru, lele kpa nye
 owhnurninya kwuru,

49 ‘Ka bu nhne Nyenwe aị
 kwuru,

Oligwe bu ngadna eze m,
 ọwa bu nhne otukwasi ọchi
 m lawuru,

Ndaa okpa oro ke anu
 joowunu m?

Ndaa hne me jeezukwa
 inwe?

50 O buo me keru kpakara
 nhne ka?”

51 “Anu ele risi rikne nu ele
 ke be kpáge nka nu mkpoma,
 anu mesirni nsni anu. Anu
 noogwuzigidne Enine Nso,
 lele kpa ele nda anu ọknani
 mernu. 52 Ndaa nyenum
 n'esilawuru ele owhnurninya
 ke ele nda anu kpáknana ehni?
 Be gburu ele izi Chiokike ele
 kwuru n'ige wheru ewhe nu
 nye mee mma jaava, kovu
 anu reru a, gbu a. 53 Anu
 nahoru iwu Chiokike hite

n'aka ele enine izi, kovu anu
 bitagele a.”

*Be turu Sitivini
 akaworugwu*

54 Kpa ele eze-ikpe bnormu
 nsni nhne Sitivini nookwu,
 onuma jihiaru be mkpoma, be
 ta rukwnurnu-ize megidne a
 n'ovu owe ehni. 55 Enine Nso
 jipiyaru Sitivini, o lelizo anya
 n'oligwe whnu igwugwu
 Chiokike, nu Jizosi hne
 o gwuzo n'akarikwnunga
 Chiokike. 56 O kaa, “Anu
 le, m whnurnu m hne
 oligwe kpumernu, nu Nnwọ
 ke Badnu hne o gwuzo
 n'akarikwnunga Chiokike.”

57 Be siwama lulo, gweru
 aka kpusnime nsni be,
 kpakara be gbagidne a.
 58 Be tohala a n'aznu eli-ohna,
 gweru akaworugwu logbu
 a. Ele akebne chibita iwo
 be n'ochi otu nnwọ ikoro
 rewhna bu Solu. 59 Be logbu
 Sitivini, o kwnakwu Nyenwe
 aị, kaa, “Nyenwe aị Jizosi,
 narnu enine m.” 60 O gwute
 mpnerne ọchi, gweru okne
 nkoli siwama lulo, “Nyenwe
 aị, bikno, i gwnu mmehie ka
 nu risi be.” Nga o kwuru kpa,
 o nwuma.

8

1 Solu bniasiri aka n'enwu
 Sitivini.

*Solu kpaknarnu
 ogbako Chiokike ehni*

N'obochi wam, be bete
 naakpakna ogbako Chiokike
 ke zi nu Jeruselem ehni,
 kpakara ele kweru ekwe
 gbasa nu rime kpakara eli
 Judiya nu Sameria, okwolem

ele izi bu ele gwnarnu nu Jeruselem. ² Agwna ele nootu ogwnu Chiokike zne vuru iznu Sitivini lite, be kwnanu a ekwna k'agida. ³ Kovu Solu gbalı o lulu ogbako Chiokike, o neezne hite n'oro du n'oro, pnuhia ele rukna nu ele rinya bu ele kweru ekwe tubna be n'oro ikelu.

Filipu znirni izi oma nu Sameria.

⁴ Kpa kpakara ele kweru nu Nyenwe ai gbasaru, be zne neezni izi oma kpa be neezne. ⁵ Filipu zne n'eli Sameria kpo okwo izi oma Karaısi pii. ⁶ Nga ele badnu nurnu nhne Filipu nookwu ya nu ernu ndu-ehni o noornu, be bnotenu a nsni. ⁷ Renwu ojo hiri nu rime agida ele badnu neesi okokoba, be gworu agida ele ngeri ehni be donwurnu odonwu nu ele mgworo. ⁸ Okne snarnıma dnarnu nu rime Sameria.

⁹ Otu nwerukna rewhna a bu Saımoni wu nu eli wam, nye mernu anya ji ele Sameria hite n'ernu aghigho. O karu nu o bu nye siri rikne. ¹⁰ Kpakara ele wu n'eli wam nosobisinu a, hite nu nye mati du nu nye zi n'olu. Be naakaa, "Nwerukna ka bu okne iknernema Chiokike." ¹¹ Ernu aghigho a bu nhne o jiri mee anya ji be gbu okwnu. ¹² Kovu nga be kweru izi oma Filipu znirni gbasiri eli-eze Chiokike nu rewhna Jizosi Karaısi, be wu be mini, ma ele rukna ma ele rinya. ¹³ Saımoni masi kweruru, nga be wuru a mini, o dazitasi Filipu ndundu, ernu elekema

nu ernu ndu-ehni o whnurnu jiri a anya.

¹⁴ Ele izi ele zi nu Jeruselem nurnu nu ele Sameria kweruru ikwu-onu Chiokike, be zizne Pita nu Joni pii. ¹⁵ Nga be vaduru, be kpenu be okpukpe ma be nahoru Enine Nso. ¹⁶ Kwnornu nu Enine Nso yaadnakwasila nye obula n'esilawuru be. Be wuru be mini nu rewhna Nyenwe ai Jizosi kpoi. ¹⁷ Pita nu Joni tukwasi be aka nu risi, be nahia Enine Nso.

¹⁸ Nga Saımoni whnurnu nu be nyernu be Enine Nso hite n'otukwasi be aka, o nyee Pita nu Joni iwai, ¹⁹ kaa, "Anu nyee m rikne ka masi ma nye obula ke me tukwasiri aka m lawuru, o nahia Enine Nso."

²⁰ Pita kanu a, "Ji nu iwai i whu n'ohia, kwnornu nu i cheru nu i joozuhiali nkesi Chiokike n'iwai. ²¹ I nwée igwe nu ernu ai, kwnornu nu mkpoma i zila snam n'anya Chiokike. ²² Tuhnasna hite nu mmuma ojo i, kpe okpukpe, ma Nyenwe ai gbarunu i. ²³ Kwnornu nu m whnurnu m nu agida okwno-awuwa jiri nu rime mkpoma i, i bu nye ikelu ke mmehie."

²⁴ Saımoni kanu Pita nu Joni, "Anu kpenu m okpukpe nu ruwhnu Nyenwe ai ma nhne anu kwuru gharu a dnakwası m."

²⁵ Nga be gbaru ama, kpo okwo izi oma Nyenwe ai, Pita nu Joni lahna Jeruselem. Nu apna kpa be naala be zni izi oma nu eli-ohna zi nu Sameria.

Filipu nū nye chī-īwai

²⁶ Enine izi Nyenwe aī kanū Filipu, “Lizō, zne apna ke zī nū ēli ēli ke larū Jeruselem zne Gaza apna ēli chna chna chna.” ²⁷ Filipu lizō, zne. Otu nwerukna Itiopiā bū okiri badnū lazne ēli a. Nwerukna ka bū nye zī mkpa n'ēli Itiopiā, o bū ochi-īwai eze nyerinya Itiopiā nye rēwhna bū Kandasi. O znernu o kpenu Chiokike nū Jeruselem. ²⁸ O dazī nū rime oḡbo-ēli a, nōogwnu oḡwukwo Azaya nye owhnurninya. ²⁹ Enine Nsō kanū Filipu, “Zne ndūndu dazīri n'ēhni oḡbo-ēli wam.”

³⁰ Filipu gba ẹso zne, nū kpa o nōogwnu hite n'okwukwo Azaya nye owhnurninya, o sīkwa a, “I nōoghohia nhne i nōogwnu?”

³¹ O kaa, “Ndaa kpa me jeeji nōoghohia, okwolem ma o nwnernu nye jōokowanu m?” O sukwu Filipu, o pnেকwnusi a, dazīri ēli nū rime oḡbo-ēli a.

³² Nhne be gbarū n'okwukwo nsō o nōogwnu bū ka,

“O nū lele atnūrnū be duru zne o gbu ogbu

lele nnwō atnūrnū ke dnarnū mgbu nū ruwhnu ele nōoko a rijni,

o kwūle oka.

³³ Be gwednarnū a n'ēli, be ḡonahoru a n'ikpe zī snam,

O zá nye jookwuli nhne gbasīri rūmu a, kwnornu nū be gwe-mernu būdnu a n'owa.”

³⁴ Nwerukna wam sīkwa Filipu, “Bikno, kanū m,

ndaa nye nye owhnurninya ka nookwu nhne gbasīri a? O bū ēhni a sōbu nye berere?”

³⁵ Filipu bete nookwu oka, hite nū nhne be gbarū n'okwukwo nsō ka, zni izi oma gbasīri Jizōsi. ³⁶ Kpa be neezne, be vadu hne mini zī, okiri badnū wam kaa, “Le mini, kīni jeeme be gharū o wū m mini?”

[³⁷ Filipu kaa, “Be nwnernu rikne wū i mini, o būru nū i jiri kpakara mkpōma i kweru.” O kaa, “M kweru m nū Jizōsi Karaīsi bū Nnwō Chiokike.”]

³⁸ Nwerukna wam kanū oḡbo-ēli a kwnusi, Filipu nū okiri badnū wam bna nū rime mini, o wū a mini.

³⁹ Nga be hiri nū mini whūya, Enine Nyenwe aī vuhala Filipu. Okiri badnū wam whnūna a berere, kōvu, o la n'ēli a nū ovu oso n'ōnu.

⁴⁰ Filipu whnū ēhni a nū Azōtosi. O zne nū kpakara ēli nōokpo okwo izi oma tem o vadu Sizaria.

9

Otuhnasna mkpōma Sōlu
(Ernu 22:6-16; 26:12-18)

¹ Sōlu zī kōriri neemegidne ele noosno apna Nyenwe aī, naakpasī be ogwnu o gbu be. O znekwnusi nye risi ariōhna,

² nahōru a oḡwukwo o jeenye kpakara oḡo oḡbako ele Ju zī nū Damasīkosi, o būru nū o jōowhnu nye oḡbula ke noosno apna Nyenwe aī pīi, ma o nwudne be, rukna nū rinya, ma o pnūrnū be va Jeruselem.

³ Kpa o neezne, o gw-narnu matị o du Damasikosi, ngangam, okne iwhe hiri n'oligwe mukwasi a gburug-buru. ⁴ O dna n'eli, o nurnu otu akpiri naakanu a, "Solu, Solu, kini mernu i naakpakna m ehi."

⁵ O sika, "I bu nyele, Nyenwe ai?"

Akpiri wam kaa, "Mawa bu Jizosi, nye i naakpakna ehi. ⁶ Kovu lizo, bna nu rime elihna, hne be jaakanu nhne i jeemeriri."

⁷ Ele rukna be nu Solu sno nwée rikne kwu oka, be nurnu akpiri wam, kovu o za nye be whnurnu. ⁸ Solu lizo n'eli, kpume anya a, kovu o nwée rikne whnu nhne obula. Be duru a n'aka bna nu rime Damasikosi. ⁹ O whnuna osno obochi eto, o rile wiri, o nwona mini.

¹⁰ Otu nye sno apna Nyenwe ai zi nu Damasikosi, nye rewhna a bu Ananayasi, o whnurnu owhnurninya, hne Nyenwe ai sukwuru a, "Ananayasi."

O naakwe, "Le m, Nyenwe ai."

¹¹ Nyenwe ai kanu a, "Jiknernu, zne n'apna be kwu Zirikwem, nu oro Judasi, sika otu nye be kwu Solu, nye Tasosi. O neekpe okpukpe.

¹² O whnurnu owhnurninya otu nwerukna rewhna a bu Ananayasi, varu tukwasi a aka a lawuru nu risi ma o whnurnu osno berere."

¹³ Ananayasi kaa, "Nyenwe ai, agida ele badnu kanu m nhne gbasiri nwerukna

ka, nu kpakara nhne ojo o mernu ele ke i nu Jeruselem. ¹⁴ O jiri rikne ele risi ariohna va Damasikosi ma o nwudne kpakara ele naakwnakwu rewhna i."

¹⁵ Nyenwe ai kanu a, "Zne, kwnornu nu m hohiaru m a ma o znenu m izi, o jeeme ele buo ele Ju nu ele eze mahia rewhna m ma ele Izireli. ¹⁶ M jeegesi a kpakara awhnuwhnu o jaata kwnornu rewhna m."

¹⁷ Ananayasi zne, bna n'oro wam, tukwasi aka a lawuru nu risi Solu, kaa, "Nwene rukna Solu, Nyenwe ai Jizosi, nye mernu ma i whnu a anya n'apna nga i naava, ziyaru m ma i whnurnu osno berere, ma Enine Nso jihia nu rime i." ¹⁸ Ngangam, nhne nu lele rukporo aznu dnahnala n'anya a, o bete o whnu osno, o lizo, be wu a mini. ¹⁹ Nga o riri wiri, rikne bna a n'ehni.

Solu znirni izi oma nu Damasikosi

O daziri obochi ele nu ele ya nu ele sno apna Jizosi nu rime Damasikosi. ²⁰ O bna kpakara oro ogbako ele Ju bete neezni izi oma gbasiri Jizosi, nu o bu Nnwọ Chiokike.

²¹ O jiri kpakara ele nurnu a anya, be nesikwa, "Ka o buo nwerukna wam noogbu kpakara ele naakwnakwu rewhna ka nu Jeruselem? O buo ma o pnurnu be zne nyee ele risi ariohna bu nhne o kwnornu va hna?"

²² Kovu Solu gwzosiri rikne neezni izi oma, neegesi nu Jizosi bu Karaisi n'ezi oka,

ke gbagwojiri ele Ju zì nù Damasìkosi anya. ²³ Nga agìda ọbochi whemernu, ele Ju gba iznuznu o gbu a. ²⁴ Kọvu Sọlu mahiàru mmụma be. Ele Ju zì neese ọnu-mgbo iwhnehnie nù abalì ma be gbu a. ²⁵ Kọvu ele noosno a jiri abalì znuhala a nù rime nkịta n'iketa mkpọ.

Sọlu nù rime Jeruselem

²⁶ Sọlu zne Jeruselem, ọ gbalì ma o snornu ele sno apna Jizọsi, kọvu ogwnu tũru be, kwnornu nù be kwéhiàla nù ọ bụ nye sno apna Jizọsi. ²⁷ Banabasì varù kwuru a kwuznenu ele sno apna Jizọsi, ọ kọwanu be kpa Sọlu whnũrnu Nyenwe aì n'apna, nù Nyenwe aì kwunnu a ọka. Ọ kanù be kpa Sọlu znirni izi ọma n'anya rikne nù Damasìkosi. ²⁸ Be nù Sọlu dazìri, o zne nù rime kpakara Jeruselem, gweru anya rikne nọokpo okwo izi ọma nù rẹwhna Nyenwe aì. ²⁹ Ya nù ele Ju nookwu Giriki nọdogbuta, be pio o gbu a. ³⁰ Nga rụmu nda nũrnu nhne gbasìri a, be kwuru Sọlu zne Sizaria, zizne a Tasọsi.

³¹ Kpakara ọgbako Chiokike ke zì nù Judiya nù Galili nù Sameria zukwaru inwe n'udno. Enine Nsọ mernu be gwuzosi rikne, ba aba, kpa be noowu bũdnu nọotu ogwnu Nyenwe aì.

Pita nù rime Lida nù Jọpa

³² Kpa Pita neezneghari kpakara ọhna neelekasi rụmu Chiokike, o zne lekasi ele zì nù Lida. ³³ Ọ whnù otu

nwerukna rẹwhna a bụ Eniàsi, nye ngeri ẹhni a dọnwurnu ọdonwu, nye zì n'olu ọkpata awha ẹsato. ³⁴ Pita kanù a, “Eniàsi, Jizọsi Karaìsi mernu i ẹhni si rikne, lizọ, gbakwata ọkpata i.” Ngangam, o lizọ. ³⁵ Kpakara ele wu nù Lida nù Sarọni whnũrnu a, tũhnasna hne Nyenwe aì zì.

³⁶ Otu nwerinya rẹwhna a bụ Tabita (ke bụ Dọkasi), nye sno apna Jizọsi, zì nù Jọpa. Ọ bụ nye neeme nhne ọma ige ọbula, neeyinu ele mboni aka. ³⁷ N'ige wam ọ rìa ẹhni igbugbu, nwụma. Be hnià ẹhni a dọbita n'oro olu. ³⁸ Nga ele sno apna Jizọsi nũrnu nù Pita zì nù Lida, Jọpa zìla ikere nù Lida, be zizne ele rukna lawũru, riasno a, kaa, “Bikno, va wara wara.” ³⁹ Pita jiknernu, snornu be zne. Nga ọ vaduru be kwuzne a n'oro olu. Kpakara ele rinya nzi be nwũrnu zì naakwna ẹkwna, neegesi a kpakara iwo Dọkasi dũnnu be nga ya nù be zì.

⁴⁰ Pita chihala kpakara be ederezi, gwu mkpnerne-ọchi n'ẹli, kpe okpukpe, ọ tũhnasna hne iznu wam zì, kaa, “Tabita, lizọ.” O sama anya a, nga ọ whnũrnu Pita, ọ dazìri ẹli. ⁴¹ Pita yisinu a aka, o gwuzoru. O sukwu ele kweru ekwe nù ele rinya nzi be nwũrnu, gesi be ya nù bũdnu. ⁴² Ọtnutnu gbasìri nhne ka gbasà nù kpakara Jọpa, agìda ele badnù kweru nù Nyenwe aì. ⁴³ Pita dazìri agìda ọbochi nù rime Jọpa n'oro otu nye nọornu ẹrnu akpukpo anọ be kwu Saimoni.

10

Pita nū Kōneliosi

¹ Otu nwerukna rēwhna a bu Kōneliosi zī nū Sizaria, nye risi ele oḡwnu Rom be kwu Otu ele Itali. ² O bu nye nōotu oḡwnu Chiokike, ya nū kpakara ele ọro a neekpenu Chiokike. O neeyinu ele mboni Ju aka, neekpe okpukpe nyee Chiokike kpakara ige. ³ Otu ọbochi, n'otnu-ige ke ẹto n'iwhnehnie* ọ whnurnu enine izi Chiokike n'owhnurninya hne ọ vakwnusiri a, kaa, "Kōneliosi."

⁴ Nga o leru anya, oḡwnu tūru a, ọ kaa, "O kīni, Nyenwe aī?"

Enine izi kaa, "Chiokike nurnu okpukpe i, o chenwanyarnū ernalu oyinu ele mboni aka i. ⁵ Kītna, zizne ele badnū be zne Jopa, be sukwu otu nwerukna rēwhna a bu Saīmoni Pita. ⁶ O zī n'oro otu nwerukna rēwhna a bu Saīmoni nye ernalu akpukpo anọ, nye ọro a zī nū ngeri osimini."

⁷ Nga enine izi wam ya nū a nookwu ọka lahnarnū, Kōneliosi sukwu ele izi a lawuru, nū otu nye oḡwnu ke bu otu nū rime ele izi a, nye nōotu oḡwnu Chiokike. ⁸ O kanū be nhne mernu, zizne be Jopa.

⁹ N'ekile a, kpa be naavadu Jopa ndundu, Pita zne n'olu ọro n'iwhnehnie† zne kpe okpukpe. ¹⁰ Nga wiri

gwnurnu a, o pio nhne o jeeri, be zī neesi wiri, ọ whnurnu ọwhnurninya. ¹¹ O whnurnu hne oligwe kpumernu, nū nhne nū lele etere be dōdnarnu nū nkala ẹno a dū ẹli. ¹² Kpakara anọhia ọbula ma agwo, ma onunu oligwe zī nū rime a. ¹³ Otu akpīri kanū a, "Pita, lizo, gb, ri."

¹⁴ Kovu Pita saru, "Ọza, Nyenwe aī, kwnornu nū m rīlele m nhne ọbula ruru ọru, mọbu ke zīla rīchna."

¹⁵ Akpīri wam kwu ke mgba lawuru, "Nhne ọbula Chiokike karu nū ọ zī rīchna, i kwula nhne zīla rīchna."

¹⁶ Nhne ka mernu mgba ẹto, kpakara be lahna nū rime oligwe. ¹⁷ Kpa Pita zī naagbadi risi ọwhnurninya ka, ele rukna wam Kōneliosi ziyaru mahjaru ọro Saīmoni, be gwuzoru n'ogodo onuhna. ¹⁸ Be jikwa, "O bu hna hne Saīmoni Pita zī?"

¹⁹ Nga Pita zī kōriri naagbadi risi ọwhnurninya ka, Enine Nso kanū a, "Le, ele rukna ẹto noopio i. ²⁰ Jiknenu ẹhni i, snornu be zne, i sígha ọka o sno be zne, kwnornu mawa ziyaru be."

²¹ Pita hiedna n'olu ọro, kanū be, "Me bu nye anu noopio. Ndaa nhne anu kwnornu va?"

²² Be kaa, "Kōneliosi nye risi neechi ele oḡwnu ziyaru aī, ọ bu nye mee mma nū nye nōotu oḡwnu Chiokike. Kpakara ele Ju nōoso a anya k'agida. Otu enine izi

* 10:3 otnu-ige ke ẹto n'iwhnehnie: okwukwo ke mbom kwuru ige awa ke tolu

† 10:9 iwhnehnie: okwukwo ke mbom kwuru ige awa isunu

Chiokike kannu a o sukwu i n'oro a, ma o nuru nhne i jookwu.”²³ Pita kwubnanya be oro, be dnanyi chi bo. N'osisi a, Pita nu agwna rumu nda ele zi nu Jopa snornu be zne.

Pita zi n'oro Koneliosi

²⁴ N'ekile a, o vadu Sizaria, hne Koneliosi nu rumu nwene a nu ele enyi a o sukuru zi neese a. ²⁵ Kpa Pita naabna n'oro, Koneliosi kwnusi a, dna n'eli n'ochi a, kpõnu a risi eli. ²⁶ Kõvu Pita tolizo a, kanu a, “Lizo, kwnornu nu m bu m badnu etekne.”

²⁷ Pita nookwunu Koneliosi oka, be bna nu rime oro, o owhnu agida ele badnu gbakoru. ²⁸ O kanu be, “Hite n'iwu ai, anu magwu nu nye Ju nwée rikne meko nhne ya nu nye buo nye Ju mobu zne oro be. Kõvu nu Chiokike karu me kwu badnu nhne zila richna mobu nhne ruru oru. ²⁹ Nga anu sukuru m, m nwée m rikne sikwa ajji. Kĩtna, ndaa nhne mernu anu jiri sukuru m.”

³⁰ Koneliosi kaa, “Obochi eno wheru ewhe, m zi m neekpe okpukpe n'otnu-ige ke eto n'iwnehnie.† Ngangam, otu nwerukna wogwu iwo naacha va-a-a, gwuzoru nu ruwhnu m. ³¹ O kaa, 'Koneliosi, Chiokike nuru okpukpe i, o chenwanyanu ernu oyinu ele mboni aka i. ³² Zizne ele badnu Jopa be sukuru otu nyerukna rewhna a bu Saĩmoni Pita, o bu nye

izne n'oro Saĩmoni nye ernu akpukpo ano, nye wu nu ngeri osimini.’³³ M ziyannu ji izi wara wara, i mekwaru nkarĩ va. Kĩtna, kpakara ai zi nu ruwhnu Chiokike, neese o nuru kpakara nhne Nyenwe ai nyernu n'iwu ji kanu ai.”

Ikwu-õnu Pita n'oro Koneliosi

³⁴ Pita bete o kwu oka, kaa, “M mahiaru m kĩtna n'ezi oka nu Chiokike za neele badnu anya nu ruwhnu. ³⁵ Kõvu Chiokike nookwubnanya nye obula ke notu ogwnu a, nye neeme mma hite nu mba obula. ³⁶ Anu magwu izi Chiokike ziznenu ele Izireli, notkpo okwo izi oma udno hite nu Jizosi Karaĩsi, nye bu Nyenwe kpakara badnu. ³⁷ Anu magwu nhne mernu nu kpakara Judiya hite nu Galili, kpa Joni znikworu izi oma owu mini. ³⁸ Anu magwu masi nhne gbasiri Jizosi nye Nazareti, kpa Chiokike nyernu a Enine Nso nu rikne. O zneghariri nu rime kpakara eli neeme nhne oma, notogwo kpakara ele renwu ojo nuwugwu, kwnornu nu Chiokike dagwunu a.

³⁹ “A bu ele akebne kpakara nhne o mernu n'eli ele Ju ma nu rime Jeruselem. Be kpogidne a n'ogba, gbu a. ⁴⁰ Kõvu Chiokike mernu ma o hi n'enwu lizo n'obochi ke eto, mee ma o whuya iwhe. ⁴¹ O buo kpakara ele badnu whurnu a, kõvu o bu aiwa ele akebne Chiokike hõhiaru.

† 10:30 otnu-ige ke eto n'iwnehnie: okwukwo ke mbom kwuru ige awa ke tolu

Ai nū a snornu ri wiri, nwo mini nga o hiri n'ɛnwu lizọ. ⁴² O nyee ai iwu a zne zni izi ọma ka nyee ele badnū, a gba akebne nū ọ bụ ya nye Chiokike Һohiaru ọ buri nye ikpe kpakara ele zi budnu nū ele nwurnu ọnwu. ⁴³ Kpakara ele ọwhnurninya gbarū nhne gbasiri a, nū kpakara ele jeekweru nū ya, be jaagbarūnu be mmehie be hite nū rikne ke zi nū rẹwhna a.”

Ele b́uo ele Ju nahiaru Enine Nso

⁴⁴ Kpa Pita zi nookwu ọka, Enine Nso dnakwasiri kpakara ele noobno nsni nū izi ọma. ⁴⁵ Ọ gbagwojiri ele Ju kweru ekwe ele snornu Pita hi nū Jopa va anya, nū Chiokike wukwasiri ele b́uo ele Ju Enine Nso. ⁴⁶ Be nurnu kpa be naaznarni Chiokike n'ikwu-onu zi ọdo n'ọdo.

Pita kaa, ⁴⁷ “Ele ka nahiaru Enine Nso lele ai, ọ zi nye joobnosni ọ wu be mini?” ⁴⁸ O nyee iwu be wu be mini nū rẹwhna Jizosi Karaisi. Be riasno Pita ma ya nū be daziri ọbochi ele nū ele.

11

Pita kọwaru nhne o mernu

¹ Ele izi nū rumu nda zi nū kpakara Judiya nurnu nū ele b́uo ele Ju nahiaru ikwu-onu Chiokike. ² Nga Pita znernu Jeruselem, ele be kparu nka lizọ kwugidne Pita, ³ kaa, “I znernu n'oro ele be kpáge nka, ji nū be rikọ wiri.”

⁴ Pita kanu be nhne mernu hite n'oziri du okwukwo,

⁵ “Kpa me zi neekpe okpukpe nū eli Jopa, m whnurnu m ọwhnurninya, m whnurnu nhne nū lele etere be dọdnarnu nū ngeri ẹno a hite n'oligwe, ọ kwusi hne me zi. ⁶ M lebna anya n'olu a, m whnū nū rime a anohia, nū okne anohia ojo, nū agwo nū onunu oligwe. ⁷ M nurnu m otu akpiri naakanu m, ‘Lizọ, Pita, gbu, ri.’

⁸ “Kovu m karu m, ‘Oza, Nyenwe ai, ọ za nhne ọbula ruru ọru mọbu ke zila richna bnaleru m onu.’

⁹ “Akpiri wam kwu ke mgba lawuru, kaa, ‘Nhne ọbula Chiokike karu nū ọ zi richna, i kwula nhne zila richna.’ ¹⁰ Nhne ka mernu mgba ẹto, omekwo, kpakara be lahnarnu oligwe.

¹¹ “N'ige wam, ele rukna ẹto ele be ziyannu m hite nū Sizaria vaduru nū ọro wam me zi. ¹² Enine Nso kanu m me sgha ọka, kovu me snornu be zne. Rumu nda m isunu ka hiri nū Jopa snornu m zne Sizaria, kpakara ai bna n'oro Koneliosi. ¹³ Ọ kanu ai kpa ọ whnurnu enine izi gwuzo n'oro a, ke kannu a, ‘Zizne ele badnū zne Jopa, be sukwu otu nwerukna rẹwhna a bu Saimoni Pita. ¹⁴ Ọ jaakanu i ọka ke be jọoznohia ji nū ezi-nu-oro i.’ ¹⁵ Kpa me panizornu nookwunu be ọka, Enine Nso dnakwasiri be lele kpa ọ dnakwasiri ai n'oziri. ¹⁶ M chenwanya ikwu-onu Nyenwe ai kwuru, ‘Joni jiri mini wu ele badnū mini, kovu be jeeji Enine Nso ọowu anu

mini.' ¹⁷ Chiokike nyernu be nkesi wam o nyernu aị kpa a kweru nụ Nyenwe aị Jizōsi Karaisi. M bụ nyele ke me joobnosnili Chiokike?"

¹⁸ Nga be nurnu nhne ka, be kpusni ọnu be, be znarni Chiokike, kaa, "Chiokike nyernu ele búo ele Ju obirizi ọtuhnasna mkpoma ma be ziri budnu."

Ogbako ke zị n'Antioku

¹⁹ Kĩna, okne ọkpakna ẹhni wam ke whuyaru kwnornu ẹnwu Sitivini mernu ele kweru ekwe gbasá dụ Fonisia nụ Saiporosi nụ Antioku. Be neezni ele Ju kpọi izi ọma. ²⁰ Kọvu agwna ele kweru ekwe, ele rukna hiri nụ Saiporosi nụ Sirini znernu Antioku, be nụ ele búo ele Ju nookwu ọka, nọokpo okwo izi ọma gbasiri Nyenwe aị Jizōsi. ²¹ Iknernema Nyenwe aị sno be, agida ele badnu kweru, tuhnasna hne Nyenwe aị zị.

²² Ọtnutnu ka duru ọgbako ke zị nụ Jeruselem nsni, be zizne Banabasị Antioku. ²³ Nga ọ varu, whnu ẹrnu Chiokike n'esilawuru ele ke a, mkpoma sọru a n'ọnu, ọ kanu be yisi ẹhni gweru kpakara mkpoma be tukwasi nụ Nyenwe aị. ²⁴ Banabasị bụ ọmamarna badnu ke nwernu Enine Nso nụ ọtukwasi ovu. Agida ele badnu kweruru nụ Nyenwe aị.

²⁵ Banabasị zne o pio Sọlu nụ Tasosi. ²⁶ Nga o piohiaru a, o kwuya a Antioku. Be lawuru zị neezni agida ele badnu nhne nụ Antioku otu

awha. Be sukwuru ele sno apna Jizōsi "Kirisiteni" ọziri n'Antioku.

²⁷ N'ige wam, agwna ele ọwhnurninya hiri nụ Jeruselem zne Antioku. ²⁸ Otu nyenum nụ rime be nye rewhna a bụ Agabosi, gwuzoru nụ rikne Enine Nso whnu ọwhnurninya nụ okne ọknunyo jaazi nụ kpakara ọwa. (Ọknunyo ka dnarnu nga Kalaudiōsi neechi.) ²⁹ Ele sno apna Jizōsi kpebi nụ nye ọbula jeezizne nhne kpa o nwernu rikne yisinu rumu nda ele zị nụ Judiya aka. ³⁰ Ka bụ nhne be mernu, be bita iwai gweznenu ele risi ọgbako hite n'aka Banabasị nụ Sọlu.

12

Erọdu gburu Jemisi, tų Pita ikelu

¹ N'ige ka Eze Erọdu panizoru ọ kpakna agwna ele zị n'ọgbako Chiokike ẹhni. ² O gweru ama-ogwnu gbu Jemisi nwene rukna Jōni. ³ Nga ọ whnurnu nụ ọ sọru ele Ju ovu n'ọnu, o zne nụ ruwhnu nwudne Pita. (Ka mernu n'ige Iriri Brēdi Whuge Ọwhu.) ⁴ Nga ọ nwudnernu Pita, o yisi a n'oro ikelu, o gweru a nyewhete n'aka otu ele ogwnu ẹno ẹno. Erọdu neese o gwehia a n'ikpe ọhna nga Iriri Ọgawhe whemernu. ⁵ Pita zị n'oro ikelu, kọvu ọgbako Chiokike neekpesi okpukpe rikne gbasiri a nụ ruwhnu Chiokike.

Pita whuyaru n'oro ikelu

6 N'abali ke j̄obo obochi Er̄odu jeegweya n̄u ruwhnu ele ōhna, Pita zi neezni anyarna n'esilawuru ele ōgwnu lawuru ele neese a. Be t̄uru a ijigba lawuru, ele neese nhne gwuzo n'̄onu-mgbo. 7 Ngangam, enine izi Nyenwe āi varu gwuzoru, iwhne mukwasi n̄u rime ōro ikelu. Enine izi wam kpatu Pita aka n̄u ngeri ēhni, o kanu a, "Lizo wara wara." Ijigba dnahnala n'aka Pita. 8 Enine izi wam kaa, "Suru aj̄ni i, woru okoro-ōchi i." Pita mee kpm, enine izi wam kanu a, "Woru iwo i, snornu m." 9 Pita snornu a whoga n'̄oro ikelu. O māa n̄u hne enine izi wam neeme bu nhne zi ire. O che n̄u o n̄owhnu owhnurninya. 10 Be whe ele nse ke mbom, n̄u ke ebo, be va n̄u ke ipne-aznu ke bu onu-mgbo rugwe bnarnu n̄u rime eli-ōhna. Onu-mgbo wam gbama n'aka a. Be whoga, be neezne n'otu apna, ngangam, enine izi wam ghasa Pita.

11 Pita mahia ēhni a, o kaa, "K̄itna, m maam n̄u o bu n'ezi n̄u Nyenwe āi ziyaru enine izi a, dohia m n'aka Er̄odu, dohia m n̄u kpakara nhne ele Ju neele anya a." 12 Nga o mahiaru nhne ka, o zne n̄u ōro Meri nne Joni Mak̄i. Agida ele badnu gbakoru pii neekpe okpukpe. 13 Pita znu aka n̄u onu-mgbo, otu nnwo rinya rewhna a bu Roda zne o nakwe a. 14 Nga o mahiaru nkoli a, oву oso n'̄onu mernu o nw̄ee rikne gbama ōro, o gba eso zne kanu be n̄u Pita

gwuzogwu n̄u onuhna.

15 Be kanu a, "Anya buo i oma." Kovu o kwusi a rikne, be kanu a, "O bu enine a."

16 Kovu Pita zi koriri nooznu aka n'̄onu-mgbo. Nga be gbamarnu ōro, whnu a, o gbagwojiri be anya. 17 O whenu be aka be kpusnime onu be. O kanu be kpa Nyenwe āi gwehjaru a n'̄oro ikelu. O kanu be, "Anu kanu Jemisi n̄u rumu nda m ele berere." O whoga zne hne berere.

18 N'osisi, o mernu ele neese nhne anya aghari k'agida nhne mernu Pita. 19 Er̄odu kaa be pio a, kovu be nw̄ee rikne piohia a, o kaa be sikwa ele neese nhne aj̄ji, o nyee iwu be gbu kpakara be. Omekwo, Er̄odu hiri n̄u Judiya zne n̄u Sizaria daziri ige mati.

Enwu Er̄odu

20 Ele Taya n̄u Sāidoni mernu Er̄odu oву owe ēhni, be ziri n'otu zne o whnu a, be mee ma Bilatosi nye neelekwa ōro eze gbagwasinu be. Be zne riasno Er̄odu ma udno ziri, kwnornu n̄u eli be neenwehia nhne oriri hite n'eli a. 21 N'obochi be hohiaru, Er̄odu woru iwo eze a daziri n̄u ngadna eze a, kwunu ele badnu wam oka. 22 Be siwama lulo, kaa, "O buo badnu nookwu oka ka, kovu o bu otu chi." 23 Ngangam, enine izi Nyenwe āi lidna Er̄odu kwnornu n̄u o nyene Chiokike igwugwu. Rukpu-rukpu ru a, o nwuma.

24 Ikwu-ọnu Chiokike neezne nū ruwhnu, naag-basa, nooso oso. 25 Nga Banabasi nū Sọlu rnukworu ẹrnu be, be hi nū Jeruselem hiehna kwuru Jọni Makị. *

13

Be zihalaru Banabasi nū Sọlu

1 N'ogbako Chiokike ke zị nū Antiokoku, ele neezni nhne nū ele ọwhnurninya zị, Banabasi, Simiọni nye be kwu Naija, Lusọsi nye Sirini nū Mane, nye ya nū Eze Erọdu soru, nū Sọlu. 2 Kpa be zị neekpenu Nyenwe aị, noovu ọnu, Enine Nsọ kaa, "Anụ kewamanụ m Banabasi nū Sọlu, ma be zne nū ẹrnu me kwnornu sukwu be." 3 Nga be vukworu ọnu, kpe okpukpe, be tükwasi be aka nū risi, zihala be.

Nū rime Saipurọsi

4 Kpa Enine Nsọ zihalaru Banabasi nū Sọlu, be zne Selusia, hite nū pị zne Saiporosi. 5 Nga be dūru Salamisi, be kpọ okwo ikwu-ọnu Chiokike nū rime ọro ọgbako ele Ju, be nū Jọni Makị nye izi be. 6 Be zne n'ẹli ọhia esilawuru tem be dū ẹli-ọhna Pafọsi, be whnụ otu nye ẹrnu aghigho rẹwhna a bụ Ba-jizọsi, nye Ju kwuru ẹhni a nye ọwhnurninya. 7 Ọ bụ enyi nye nẹchi ẹli ọhia esilawuru wam nye rẹwhna a bụ Sajọsi Pọlosi, nye nwernu akọniche. Nye ọchichi wam sukwuru Banabasi nū Sọlu

nū ruwhnu a ma ọ nūru ikwu-ọnu Chiokike. 8 Kọvu nye ẹrnu aghigho ka, Ẹlimasi (ke bụ rẹwhna a nū ikwu-ọnu Giriki), piору ọ kwnama nye nẹchi ẹli wam ma ọ gharu o kweru nū Jizọsi. 9 Sọlu, nye rẹwhna bụ Pọlu, nye Enine Nsọ jihiaru a nū rime, lekwasiri a anya, 10 kaa, "Ji nnwọ Ekwensu, nye irno kpakara nhne bụru ọma. Ji nye kpakara ẹrnu aghigho nū aruru-ẹli jiri nū rime. I jéesigbasi ọ gbanwo apna ziri ezi ke Nyenwe aị? 11 Kịtna, le, aka Chiokike zị n'olu risi megidne i, i jookpu isni, i jọowhnu iwhe ke ọbochi ige matị."

Ngangam, Ẹlimasi whnurnu nhne nū lele rijiriji nū ọchichiri n'anya a, ọ whọga noopio nye joodu a n'aka. 12 Nye nẹchi ẹli wam kweru nga ọ whnurnu nhne mernu, iznizi ikwu-ọnu Chiokike jiri a anya.

Nū rime Antiokoku ke Pesidia

13 Pọlu nū ele nū ya sno kwọru ọgbo hiri nū Pafọsi zne Pega nū rime Pamfilia, kọvu Jọni Makị gharuru be, lahna Jeruselem. 14 Be hi nū Pega va nū Antiokoku ke Pisidia nū Ọbochi Ozukwa Inwe, be bna nū rime ọro ọgbako ele Ju daziri ẹli. 15 Nga be gwnurnu hite n'Iwu Mozizi nū nhne ele ọwhnurninya gharu, ele risi ọro ọgbako zi be izi, "Rumu nda aị, ọ jaamasị aị ọ bụru nū anụ

* 12:25 be hi nū Jeruselem hiehna kwuru Jọni Makị Ọkwukwo berere kwuru, be lahna Jeruselem, be nū Jọni Makị.

ji izi okwnata ovu anụ jeezni ele ka.”

¹⁶ Pọlu gwuzoru, whenu be aka, bete nookwu oka, “Ele Izireli ibne m, nụ kpakara ele eli berere neekpenu Chiokike, anụ bnote m nsni. ¹⁷ Chiokike ke ele Izireli hohiaru ele nda ai oknani, mee be okne mba nụ ige be zi n'eli Ijipiti, Chiokike hiri n'eli Ijipiti kwuhia be n'aka rikne. ¹⁸ O nagidneru be nri awha eno n'eli-ikpa. ¹⁹ O luluru mba esau ke eli Kenani, gweru eli be nyee ele ke a ma o buru ke be. ²⁰ Kpakara nhne ka mernu nhne nụ lele riwhu awha eno nụ nri isne.

“Omekwo, o nyee be ele ikpe, tem o du ige Sameli nye owhnurninya. ²¹ Nga be pioru eze, Chiokike nyernu be Solu nnwo Kisi, ke hi n'avnurnu Benjamini, buru eze nri awha eno. ²² Nga o gwemernu a, Chiokike mernu Devidi eze be, ka bu nhne Chiokike kwuru gbasiri a, ‘M whnurnu m Devidi nnwo Jesi, nye nụ lele mkpoma m, nye jeeme kpakara nhne me pioru o mee.’

²³ “Hite n'avnurnu nwerukna ka, Chiokike gwelizoru Nye Oznohia Jizosi, nyee Izireli lele kpa o kweru mkwna. ²⁴ Si Jizosi panizoru ernu a, Joni beru osno kpọ okwo ma kpakara ele Izireli tuhnasna mkpoma ma be wu be mini. ²⁵ Kpa Joni nornukpa ernu a, o kaa, ‘Anụ neeche nụ m bu m nyele?’ M buo m nye wam anụ neele anya a. Kọvu o naava n'aznụ m, m

kwésige m owhudnahie toma eriri okoro-ochi a lawuru.’

²⁶ “Rumu nda m, ele avnurnu Eberham nụ kpakara ele eli berere ele neekpenu Chiokike, izi oznohia ka bu nhne be neezni ai. ²⁷ Ele wu nụ Jeruselem nụ ele risi be máa nụ ya bu Nye Oznohia, be ghohiage ikwu-onu ele owhnurninya be nọogwnu kpakara Obochi Ozukwa Inwe. Kọvu be mernu nhne ele owhnurninya kwuru mezu nga be kperu a ikpe enwu. ²⁸ O bu ezi nụ be nwée nhne be ji ma a ikpe enwu, be kaa Paleti gbu a. ²⁹ Nga be mezuru kpakara nhne be kwuru n'okwukwo nsọ gbasiri a, be vudna n'olu ogba, lite a. ³⁰ Kọvu Chiokike mernu o hi n'enwu lizo. ³¹ O mernu ele snornu a hi nụ Galili va Jeruselem whnụ a anya. Be bu ele akebne nyee ele Izireli.

³² “A neezni anụ izi oma Chiokike kweru ele nda ai oknani mkwna. ³³ Chiokike mezunnu ai rumu be mkwna wam, hite nụ ome Jizosi hi n'enwu lizo. Lele kpa be gbaru Eri Oma ke ebo, ‘Jiwa bu Nnwo m, m murnu m ji tna.’

³⁴ “Nhne Chiokike kwuru gbasiri ome ma o hi n'enwu lizo, o joro oro, bu ka, ‘M jeenye i ngozi zi nsọ ke kwesiri okwnata ovu me kweru Devidi mkwna.’

³⁵ O kwuru nụ hne berere, ‘I jeekwe ma nye nsọ ke i ro oro.’

36 “Devidi mernu nhne Chiokike pioro o mee n'ige ke a, o nwu, be lite a nu ngeri ilili ele ke a, o ro. ³⁷ Kovu nye wam Chiokike mernu o hi n'enwu lizo roge oro.

38 “Rumu nda m, anu mahia nu o bu hite nu Jizosi hne a nokpo okwo ogbaru mmehie. ³⁹ Hite nu ya, kpakara ele kweru jeenwernu ehni be hite nu kpakara mmehie. Ka bu nhne Iwu Mozizi nwée rikne mee. ⁴⁰ Anya du anu eli, o zi nhne ele owhnurninya kwuru be mezu n'ehni anu,

⁴¹ ‘Le, anu ele onu ojo,
o ji anu anya, anu nwu enwu,

kwnornu nu nhne me jornu n'obochi anu,
bu nhne anu jiekweru,
o bubedi nu nye berere kanu anu.’ ”

⁴² Kpa Polu nu Banabasi n'owhoga n'oro ogbako, be kanu be va n'Obochi Ozukwa Inwe berere kwunu be oka. ⁴³ Nga ogbako gbasaru, agida ele Ju nu ele bnarnu okpukpe ele Ju snornu Polu nu Banabasi. Be nookwunu be oka ma be dazigidne n'oru ke Chiokike.

⁴⁴ N'Obochi Ozukwa Inwe berere, kpakara ele zi n'eli wam znernu o nurnu ikwu-onu Nyenwe ai. ⁴⁵ Nga ele Ju whnurnu igbudu badnu wam, owho-anya jihia n'ovu be, be kwu oka megidne nhne Polu kwuru, kpasu a iwhnerne.

⁴⁶ Kovu Polu nu Banabasi jiri anya rikne kwu oka, kaa, “O zi mkpa nu a znernu

ebe osno kwunu anu ikwu-onu Chiokike, kovu hne anu juru a, gwnu ehni anu ele kwesile budnu kwó okwo, a jaagharu anu, znekwnusi ele buo ele Ju. ⁴⁷ Kwnornu nu ka bu nhne Nyenwe ai nyernu niwu,

‘M ziznernu m anu ma anu buru iwhne ke ele buo ele Ju,

ma anu buru apna oznohia mmehie ke kpakara owa.’ ”

⁴⁸ Nga ele buo ele Ju nurnu nhne ka, mkpoma soru be n'onu k'agida, be znarni izi oma Nyenwe ai, ele be hohiaru kwnornu budnu kwó okwo kweru.

⁴⁹ Ikwu-onu Nyenwe ai gbasaru nu kpakara eli. ⁵⁰ Kovu ele Ju kpasu ele risi nu rime eli nu ele rinya kwu ele eli berere ele neekpenu Chiokike, be bete o kpakna Polu nu Banabasi ehni, be chihala be n'eli be. ⁵¹ Ele izi wam lisnama rizna ochi be megidne be, zne Aikoniom. ⁵² Ele sno apna Jizosi zi nu Antioku nwudna k'agida, Enine Nso jihia be.

14

Nu rime Aikoniom

¹ Nu rime Aikoniom, Polu nu Banabasi znernu nu rime oro ogbako ele Ju lele kpa be mesi, be kwu ikwu-onu Chiokike nu rikne ke mernu agida ele Ju nu ele buo ele Ju ghó ele kweru ekwe. ² Kovu ele Ju ele kwé ekwe kpasuru ovu owe ehni ele buo ele Ju megidne

rụmu nda aị. ³ Pọlu nụ Banabasi daziri pi gbu okwnu, be kwusi nhne gbasiri oru Nyenwe aị rikne. Nyenwe aị mesiri ernali izi oma be rikne hite n'ernali ndu-ehni nụ ernali elekema ke be nornu. ⁴ Kọvu ele eli wam kewaru, agwna be danu ele Ju, ele berere dagwunu ele izi wam. ⁵ Ele Ju nụ ele buo ele Ju gba iznuznu, be nụ ele risi be mee be nhne rikne, o tu be akaworugwu nụ o gbu ele izi wam. ⁶ Kpa ele izi wam nurnu a, be gbazne Lisitira nụ Dēbi, eli ele Laikonia, nū eli ke gbaru a gburugburu, ⁷ hne be zi neezni izi oma.

Nu rime Lisitira nu Dēbi

⁸ Otu nwerukna zi nu Lisitira nye dnarnu mgworo n'ochi lawuru, o bu nye mgworo kpa be muru a, o znekolele izne. ⁹ O dazi noobno nsni nhne Pọlu nookwu, Pọlu le a anya whnu nū o nwernu otukwasi ovu be ji o gwọ a. ¹⁰ Pọlu gweru okne nkoli si okokoba kaa, "Lizo n'ochi i lawuru." Nwerukna wam gbụ ewuru, bete neezne izne.

¹¹ Nga agida ele badnu wam whnurnu nhne Pọlu mernu, be bete esi okokoba n'ikwunonu ele Laikonia, kaa, "Chi ai gholam badnu va lekasi ai."

¹² Be jita Banabasi Zusi, be jita Pọlu Hemisi kwnornu nū o bu onu nookwu oka. ¹³ Nye naakwa ariohna Zusi ke oro a zi nu ruwhnu eli-ohna gweya ehni nu igwugwere n'onuhna. Ya nu agida ele badnu wam

noopio o kwanu ele izi wam ariohna.

¹⁴ Nga Pọlu nū Banabasi nurnu nhne be noopio o mee, be dowa iwo be, gba eso bna n'esilawuru agida ele badnu wam, neesi okokoba, ¹⁵ "Ele nwe m, ndaa nhne anu kwno neeme nhne ka? A bu badnu etekne lele anu. A varu o kpo okwo izi oma ma anu hi nu kpakara nhne ka bna iru whya, tūnasnakwnusi ke Chiokike zi budnu, nye mernu oligwe nu owa nu okne osimini nu kpakara nhne zi nu rime be. ¹⁶ N'ige wheru ewhe, Chiokike gharuru kpakara ele badnu ma be zne n'apna ke be, ¹⁷ kovu, Chiokike mernu ehni a whya iwhne hite nu nhne oma o neeme, o neenye anu mini ozuzo hite n'oligwe, nu mkpuru n'ige o kwesiri, o neenye anu wiri, mee snarnima jihia mkpoma anu." ¹⁸ O bu n'ezi nu ele izi wam kwuru oka kpa, o bu nhne raru ehni o mee be gharu o kwanu be ariohna.

¹⁹ Agwna ele Ju hiri nu Antioke ke Pisidia nu Aikoniom va, be doru igbudu ele badnu wam yisi n'ehni be, be tu Pọlu akaworugwu, dōhala a nu rime eli be, be neeche nu o nwunam. ²⁰ Kovu kpa rumu nda gbaru a gburugburu, o lizo lahna nu rime eli-ohna, ke chi boru ya nu Banabasi zne Dēbi.

Be lahna Antioke nu rime Siriya

²¹ Pọlu nū Banabasi zne zni izi oma nu Dēbi, be nwehia

agida ele sno apna Jizosi. Be lahna Lisitira, hite pji zne Ajkoniom, zne Antioku nu rime Pisidia. ²² Be mee ele kweru ekwe gwuzosi rikne, kasi be mkpoma ma be dazigidne n'okwnata ovu, be kaa, "A jeehi nu rime agida awhnuwhnu bna n'eli-eze Chiokike." ²³ Nu rime ogbako Chiokike obula, Polu nu Banabasi hohia ele okno badnu, hite nu okpukpe nu ovu onu chete be nu ruwhnu Nyenwe ai, nye be kwnataru mkpoma. ²⁴ Nga be znezuru eli Pisidia, be va nu Pamfilia. ²⁵ Be kpọ okwo izi oma nu rime Pega, hite pji zne Atalia. ²⁶ Be hite n'Atalia kworu ogbo lahna Antioku, hne be gweru be nyewhete n'oru ke Chiokike nu ernu be rnukworu* kitna. ²⁷ Nga be vaduru nu rime Antioku, be sukwukota ele ogbako Chiokike kanu be kpakara nhne Chiokike jiri be rnu, nu kpa ogbamanu ele buo ele Ju onuhna ma be kweru. ²⁸ Be nu ele kweru ekwe daziri pji gbu okwnu.

15

Ogbako ke zi nu Jeruselem

¹ Agwna ele rukna hiri nu Judiya va Antioku bete neezni rumu nda, kaa, "Be nwée rikne znohia anu okwolem ma be kparu anu nka, lele kpa Iwu Mozizi kwuru." ² Polu nu Banabasi nu be nodogbuta gbasiri nhne ka, be kwekota nu Polu nu Banabasi nu agwna ele zi

nu Antioku jeezne Jeruselem whnu ele izi Karaisi nu ele okno badnu gbasiri nhne ka. ³ Ele ogbako Chiokike zizne be, be zne nu rime Fonisia nu Sameria, be kwuhia kpa ele buo ele Ju tuhnsnakwnusiri Chiokike. Otnutnu ka mernu kpakara rumu nda nwudna k'agida. ⁴ Nga be vaduru Jeruselem, ogbako Chiokike, nu ele izi nu ele okno badnu nabnanyarnu be, be kanu be kpakara nhne Chiokike jiri be mee.

⁵ Kovu agwna ele kweru ekwe ele otu ele Farisi gwuzoru, kaa, "Be jaakpariri be nka, kanu be bita Iwu Mozizi."

⁶ Ele izi nu ele okno badnu zne iznuznu ma be lebna anya nhne gbasiri oka ka. ⁷ Nga be kwuru agida oka gbu okwnu, Pita gwuzoru, kaa, "Rumu nda m, anu magwu kpa n'ige wheru ewhe kpa Chiokike hohiaru m n'esilawuru anu, zne zni ele buo ele Ju izi oma ma be nurnu, kweru masi. ⁸ Chiokike nye marnu mkpoma kpakara badnu, gbaru akebne gbasiri be. O nyernu be Enine Nso lele kpa o nyernu ai. ⁹ O kpáge ike n'esilawuru ai nu be, o snusnarnu ovu be kwnornu nu be kweruru. ¹⁰ Kini kpararu anu jaakpa Chiokike iru kitna hite n'otukwasi ele kweru ekwe ivu ke ai nu ele nda ai oknani nwée rikne vuli. ¹¹ Óza, a kweruru, be znohia ai hite n'oru Nyenwe ai Jizosi

* 14:26 Gwnu Ernu Ele Izi 13:1,2.

lele be masi.”

12 Kpakara be daziri bii kpa be noobno nsn̄i nhne Banabasi n̄u P̄olu nookwu gbasiri kpakara ernaldu-ehni Chiokike hiri n'aka be n̄u n'esilawuru ele buo ele Ju.

13 Nga be kwukworu, Jemisi gwelizo onu kaa, “Rumu nda m, anu bnote m nsn̄i n'onu.

14 Saimoni karu kpa Chiokike hiri nu mbom gesi ele buo ele Ju ruwhnu oma a, o mernu agwna be buru ele ke a.

15 Ikwu-onu ele owhnurninya nu nhne ka dnakotaru n'otu, lele kpa okwukwo ns̄o kwuru,

16 ‘Nyenwe ai karu, Omekwo, m jaalahna,

m jeegwulizo oro Devidi dnarnu adna,

m jeegweme mkpomkpo oro a, wulizo a,

m jeeme a o gwuzosi rikne berere.

17 M jeeme ka ma kpakara ele badnu pio Nyenwe ai,

kpakara ele buo ele Ju ele me sukwuru ma be buru ke m.

Ka bu nhne Nyenwe ai nye mernu kpakara nhne kwuru.

18 O bu nye mernu ele badnu mahia kpakara nhne hite nu mbom.’ ”

19 Jemisi nookwuzne, “Echiche m bu ka, a kpakna ele buo ele Ju ehni, bu ele tuhnasnakwnusiri Chiokike.

20 Kovu a gbanu be okwukwo, kanu be, be ri wiri obula zila richna be kwaru ariohna nyee renwu, be meko oyi, be riko an̄o obula be higburu ehigbu, be riko onvurna. 21 Kwnornu

nu be nogwnu Iwu Mozizi agida ige wheru ewhe n'oro ogbako be nu kpakara Obochi Ozukwa Inwe, be nokpo okwo ikwu-onu Mozizi nu kpakara eli.”

*Ele izi gbanu ele buo
ele Ju ele okwukwo*

22 Ele izi nu ele okno badnu, be nu kpakara ogbako Chiokike, kpebi o hohia agwna ele badnu n'esilawuru be zizne be Antioku, be nu P̄olu nu Banabasi. Be hohia Judasi, nye be kwu Basabasi, nu Saïlasi, ele rukna lawuru berere ele rumu nda noso anya. 23 Be gba okwukwo izi ka zizne be,

“Aïwa ele izi Karaïsi nu ele okno badnu, rumu nda anu, neebekwu kpakara rumu nda ele buo ele Ju wu nu rime Antioku, Siriya nu Silisia. A bekwulem anu.

24 A nurnu nu agwna ele rukna n'esilawuru ai varu kpakna anu ehni, mee ovu la anu mini hite nu nhne be kwuru, be nuna nhne ka n'onu ai gbasiri a.

25 A gbaru iznuznu n'otu, a kwekõrita o ziyanu anu ele izi a hohiaru, be nu ele enyi ai a whurnu n'anya, Banabasi nu P̄olu, 26 ele gweru budnu be nyee nu nhne oze budnu kwnornu nu n'ernaldu Nyenwe ai Jizosi Karaïsi. 27 A ziyannu anu Judasi nu Saïlasi, ele jaakanu anu nu ruwhnu nu ruwhnu nhne a gbaru n'okwukwo. 28 Ai nu Enine Nso kwekõtaru, a tukwasi ivu berere, be gweme

kpakara nhne ka zị mkpa. ²⁹ Anụ ríko wiri ọbula be kwaru arịohna nyee renwu, anụ ríko ọvna, anụ ríko anọ ọbula be hịgburu ẹhigbu, anụ méko ọyi. O jọburunu anụ ọma ọ buru anụ mee kpa. Anụ dazikwaru nkari.”

³⁰ Be zizne ele izi wam Antioku, nga be duru Antioku, be sukwukota kpakara ele kweru ekwe nyega be okwukwo izi wam. ³¹ Nga ele badnu wam gwnurnu okwukwo izi wam, ovu sora be nonu k'agida kwnornu nu izi okwnagidne wam. ³² Judasi nu Saĩlasi, ele bu masi ele ọwhnurninya, kwu oka gbu okwnu naagba be inwe. ³³ Be daziri ige mati, be zihnala be n'udno znekwunusi ele ziyaru be. [³⁴ Kovu o masiri Saĩlasi o daziri pii.] ³⁵ Polu nu Banabasi daziri ige mati nu Antioku be nu agida ele berere, be zne kpo okwo ikwu-onu Nyenwe ai.

Polu nu Banabasi kewaru

³⁶ Omekwo, Polu kanu Banabasi, “Ngwa ma a lahna, lekasi rumu nda ai nu kpakara eli-ohna hne a znirni izi oma Nyenwe ai, whnu kpa be naagbali.” ³⁷ Banabasi pioru ma be nu Joni Maki snornu zne. ³⁸ Kovu Polu kwege o snornu be, kwnornu a dazigidnege n'ernu wam, kovu o ghasaru be nu Pamfilia. ³⁹ Be dogbuta ka k'agida, be kewa ehni be. Banabasi kwuru Maki kwowhe mini zne Saĩporosi. ⁴⁰ Polu horu Saĩlasi, rumu nda gweru be

yisi n'oru ke Nyenwe ai, be whoga. ⁴¹ O gawhe Siriya nu Silisia naagba kpakara ogbako Chiokike inwe.

16

Timoti snornu Polu nu Saĩlasi zne

¹ Polu zne Dębi nu Lisitira. Otu nye sno apna Jizosi zi pii, nye rewhna a bu Timoti, nne a bu nyerinya Ju ke kweru ekwe, kovu nda a bu nye Giriki. ² Kpakara rumu nda ele zi nu Lisitira nu Aikoniom nookwu Timoti oka oma. ³ Polu pioru o kwuru Timoti zne, o kpa a nka. O mernu ka kwnornu nu kpakara ele Ju wu n'eli ka maam nu nda a buo nye Ju. ⁴ Kpa be neezne hite n'otu eli-ohna du n'eli-ohna berere, be nyee ele kweru ekwe iwu ke ele izi nu ele okno badnu zi nu Jeruselem nyernu, kanu be be bita kpakara iwu ka. ⁵ Kpakara ogbako Chiokike gwuzosi rikne n'okwnata ovu, naabahnasi n'obochi n'obochi.

Polu whnurnu ọwhnurninya nu Torasi

⁶ Be gawhe n'esilawuru eli Firigia nu Galasia, kwnornu nu Enine Nso kwele be kpo okwo izi oma nu eli Esia. ⁷ Nga be duru n'ike eli Misia, be pio o zne eli Bitinia, kovu Enine Jizosi kwele be. ⁸ Kam kpayaru be jiri zne Misia nu Torasi. ⁹ Polu whnu ọwhnurninya n'abali hne o whnurnu otu nwerukna Masidonia, gwuzo nu ruwhnu a naariasno a,

“Bikno, va Masidonia yisinu aị aka.”¹⁰ Kpa Pọlu whnurnu ọwhnurninya ka, ngangam a jiknenu o zne Masidonia, kwnornu nụ a kweru nụ Chiokike sukuru aị kpọ okwo izi ọma pịi.

Lidiya nụ ele ọro a

¹¹ A kwọru ọgbo hite nụ Torasi otu ngam zne Samotirasi, n'ekile a zne Niapolisi.
¹² A hite nụ pịi zne Filipai, ẹli ele Rom nẹchi ke bu risi ọchichi ẹli Masidonia. A daziri ọbochi ele nụ ele n'ẹli wam.
¹³ N'Ọbochi Ozukwa Inwe a whọga n'ẹli-ọhna zne ngeri osimini, hne a leru anya nụ a jọwhnu hne be kpe okpukpe. A daziri ẹli bete o kwunu ele rinya ele gbakọru pịi ọka.
¹⁴ Otu nye bnoteru nsni bu Lidiya nye hi nụ Tajira, nye neere iwo odno odno. O bu nwerinya neekpenu Chiokike, Nyenwe aị kpume mkpọma a, o bno nsni nhne Pọlu nookwu.
¹⁵ Nga be wuru a mini ya nụ kpakara ele ọro a, o sukuru aị, kaa, “Ọ buru nụ anụ kweru nụ m bu m nye kweru nụ Nyenwe aị, anụ va daziri n'ọro m.” O kwnagidne aị.

Pọlu nụ Saịlasi n'ọro ikelu

¹⁶ Otu ọbochi kpa a neezne hne okpukpe, otu ọhi rinya nye renwu ọjọ nwugwu zuru aị, nye nookwu nhne jeeme n'ige zi nụ ruwhnu. Ọ naakpanu ele nwe a agida iwai hite n'ọwhnurninya.
¹⁷ Nnwọ rinya ka snornu aị nụ Pọlu neesi okokoba, kaa, “Ele rukna ka bu ele izi Chiokike ke Kakwo

Nhne Dum Olu. Be neegesi anụ apna anụ jeenwe ọznohia.”
¹⁸ Ka bu nhne o neeme agida ọbochi, tem ovu we Pọlu ẹhni, ọ tūhnasna kanu renwu ọjọ wam, “M ji m renwna Jizosi Karaịsi nyee i iwu, hi nụ rime a whuya.” Renwu ọjọ wam hi nụ rime a whuya ngangam.

¹⁹ Nga ele nwe a whnurnu nụ apna be neeji naakpa iwai mesnirni, be pnurnu Pọlu nụ Saịlasi zne n'esilawuru ahia n'aka ele nẹchi ẹli-ọhna.
²⁰ Be gwuzote be nụ ruwhnu ele risi, kaa, “Ele rukna ka bu ele Ju, be neegweya mkpakpọ nụ rime ẹli-ọhna aị.
²¹ Be neezni omen'ẹli ke megidnenu iwu aị ele Rom, ke a nwée rikne bitali mọbu mee nhne be neezni.”

²² Agida badnu wam yisi aka megidne be, ele risi dọwa iwo Pọlu nụ Saịlasi, nyee iwu be pni be nhne.
²³ Nga be pniakworu be nhne k'agida, be tūbna be nụ rime ọro ikelu, kanu nye risi ọro ikelu o legidne be anya nkari.
²⁴ Nga nye risi ọro ikelu nurnu iwu ka, ọ tūbna be nụ rime rime ọro ikelu, tūsi ọchi be nụ rime igwe isisi.

²⁵ N'esilawuru abali Pọlu nụ Saịlasi bete neekpe okpukpe, nọogwnunu Chiokike eri ọzarni, ele ikelu berere noobnonu be nsni.
²⁶ Ngangam, ẹli tneru enye, ke mernu ntụ-ẹli ọro ikelu mernu imerne. Ngangam, kpakara ọnuhna gbamarnu, ijigba dnahnala n'ẹhni kpakara ele ikelu.
²⁷ Nye risi ọro ikelu wam

tneyarnu n'anyarna, nga o whnurnu kpakara o ro ikelu gbamarnu, o che nu kpakara ele ikelu gbawhulem, o mniornu ama-ogwnu a ma o gbu ehni a. ²⁸ Kovu Polu siwama okokoba, kaa, "I mekasi ehni i nhne, kpakara ai zi hna."

²⁹ Nye nye risi o ro ikelu wam kaa be nyee a tonji, o gbabna rime o ro ikelu, o marnu rururu dna n'eli n'ochi Polu nu Sailasi. ³⁰ O kwuhia be, sikwa be, "Ele nwe m, kini bu nhne me jeeme ma be znohia m?"

³¹ Be kaa, "Kweru nu Nyenwe ai Jizosi, be jooznohia ji nu ele o ro i." ³² Be kwunu a izi oma Nyenwe ai, ya nu kpakara ele zi n'oro a. ³³ N'ige abali wam, nye risi o ro ikelu wam kwuru be, snu enya be, otu ngam be wu ya nu ele o ro a mini. ³⁴ Nye risi o ro ikelu wam kwuru Polu nu Sailasi la n'oro a, nyee be wiri, mkpoma soro a n'onu, ya nu ele o ro a, kwnornu nu be kweruru nu Chiokike.

³⁵ N'osisi, ele risi eli-ohna zizne ele badnu be sigbasi ele rukna wam la. ³⁶ Nye risi o ro ikelu wam kanu Polu, "Ele risi nyernu iwu ji nu Sailasi la. Anu la n'udno."

³⁷ Kovu Polu kanu ele wam be duyaru, "Be magele ai ikpe nhne ojo obula, be pnia ai nhne n'ahia, hne a bu ele Rom. Be tubna ai n'oro ikelu. Kitna, be nesigbasi ai nu mgwugwa? Oza! Ele ochichi ele risi eli-ohna jaava hna, gbahia ai n'oro ikelu."

³⁸ Ele wam znernu kanu ele risi eli-ohna nhne Polu kwuru. Nga be nurnu nu be bu ele Rom, ogwnu turu be. ³⁹ Be zne riasno be, gbahia be n'oro ikelu, kanu be whoga nu rime eli be. ⁴⁰ Polu nu Sailasi whoga n'oro ikelu, zne n'oro Lidiya. Be nu rumu nda whnu, be kwunu be ikwu-onu osnuta mkpoma, gharu be, la.

17

Nu rime Tesalonika

¹ Be gawhe nu rime Amfipolisi nu Apolonia, be vadu Tesalonika, hne be whnurnu o ro ogbako ele Ju. ² Lele kpa omen'eli Polu zi, o zne n'oro ogbako ele Ju, n'Obochi Ozukwa Inwe obochi eto, ya nu ele badnu kwurita oka nhne zi n'okwukwo nsu. ³ O kowanu be, gesi be nu Karaisi jaata awhnwhnu, omekwo, o hi n'enwu lizo. Polu kanu be, "Jizosi nye me nookpo okwo a, bu Karaisi wam." ⁴ Agwna be kweru, snornu Polu nu Sailasi, ma agida ele buo ele Ju neekpenu Chiokike nu agida ele rinya be marnu rewhna be.

⁵ Kovu ele Ju kwnornu awuwa, chikota agwna ele ojo zi n'ahia, be lizo megidne be. Okne mkpakpo dna n'eli wam. Be zne n'oro Jasoni ma be pnuhia Polu nu Sailasi nyee ele wam. ⁶ Kovu kpa be whnuge be, be pnurnu Jasoni nu rumu nda berere zne nu ruwhnu ele risi eli, neesi okokoba, kaa, "Ele rukna ka noovuya mkpaghasi kpakara ohna valam eli ai. ⁷ Jasoni

bikwataru be n'oro a. Be zá naabita iwu Siza, be naakaa eze berere zi, nye be nookwu Jizosi.”⁸ Be ji ikwu-onu nu kpa mee okne mkpakpo dna n'eli-ohna ma n'esilawuru ele risi eli.⁹ Ele risi eli mee Jasoni nu ele ya nu be sno kwu iwu, be sigbasi be la.

Nu rime Beria

¹⁰ Nga chi jiri, rumu nda zihala Polu nu Saɪlasi zne Beria. Nga be duru, be zne n'oro ogbako ele Ju.¹¹ Ele zi nu Beria nwernu ovu oma karu ele zi nu Tesalonika. Mkpoma be jikneru o bno nsni n'ikwu-onu ka, be nyosna rime okwukwo nsɔ kpakara obochi ma be whnu nhne Polu nookwu o bu ezi oka.¹² Agida ele Ju kweru, ma agida ele buo ele Ju, ka bu ele rinya be marnu rewhna be, nu ele rukna, kweru masi.

¹³ Kovu nga ele Ju ele zi nu Tesalonika nuru nu Polu nookpo okwo izi oma Chiokike nu rime Beria, be va kpakne ovu ele badnu megidne Polu.¹⁴ Ngangam, rumu nda zihala Polu zne ngeri osimini, kovu Saɪlasi nu Timoti dazigidne nu Beria.¹⁵ Ele rukna sno Polu snornu a du Atensi. Polu kanu be, be kanu Saɪlasi nu Timoti kwnusi a wara wara. Ele rukna lahna Beria.

Nu rime Atensi

¹⁶ Kpa Polu neese ma Saɪlasi nu Timoti vakwnusi a n'Atensi, o gburu a igbugbu kpa o whnurru nu kpakara ele eli wam neekpenu renwu zi odo n'odo.¹⁷ Ya nu be kwurita oka n'oro ogbako ele

Ju, ma ele Ju ma ele buo Ju ele neekpenu Chiokike. Ya nu kpakara ele o whnurru nu rime ahia kpakara obochi nookwurita oka.¹⁸ Agwna ele zni nhne be kwu ele Epikuri nu ele Sitoiki nu Polu noodogbuta, ele ka kaa, “Ndaa nhne nye iwhnirniwhno ka nookwu?” Ele berere kaa, “O nookwu nhne gbasiri chi ikne.” Be kwuru ka kwnornu nu Polu nookpo okwo izi oma gbasiri Jizosi nu kpa o hiri n'enwu lizo.¹⁹ Be kwuru Polu zne n'ogbo ele Ariopagosi, kaa, “A piuru o mahia nhne gbasiri iznizni ikne i nookwu.²⁰ Agwna nhne i nookwu bu nhne ikne nu nsni ai, a piuru o mahia risi oka ka.”²¹ (Kpakara ele Atensi nu ele eli berere wu nu Atensi nootuwu ige be noobno nsni nu otnutnu ikne obula varu.)

²² Polu gwuzoru nu ruwhnu ogbako ele Ariopagosi, kaa, “Ele rukna Atensi, m whnurru m nu anu nwernu ovu okpukpe n'apna obula.²³ Kpa me neezne izne nu rime eli anu, m whnurru m nhne zi odo n'odo anu neekpenu, m whnurru m masi otu ojo ariohna be gbasiri nhne n'olu a, ‘Nye Chi ke a maa.’ Nye wam anu neekpenu, o bu n'ezi nu anu maa, bu nye me nookwu oka gbasiri a.²⁴ Chiokike ke keru owa nu kpakara nhne zi nu rime a, bu Nyenwe oligwe nu owa, o wu n'oro okpukpe ke ele badnu jiri aka be wu.²⁵ Nhne badnu mernu nyee

a zila mkpa, hne o bu ya neenye badnu budnu nu inwe nu kpakara nhne. ²⁶ Hite nu otu badnu o keru kpakara mba zi n'owa, mee be wuru nu kpakara owa. O jiri aka a kpa ike ige kwesiri nu hne ele badnu joowu n'owa. ²⁷ O mernu ka ma ele badnu pio a, dna ndidna gbasiri, pohia a. Kovu Chiokike zila ikere hne a zi. ²⁸ Lele kpa otu badnu kwuru, 'A zi budnu, neezne izne nu rime a.' Agwna ele nkari okwukwo anu karu, 'A bu rumu a masi.'

²⁹ "Hne a bu rumu Chiokike, a cheko nu Chiokike nu lele nhne obula be pniornu opnio lele golu mabu siliva, mabu akaworugwu ke badnu jiri nkari aka a nu akoniche a pniio. ³⁰ Chiokike lewhuru ige badnu maa nhne anya, kovu, kitna, o nyernu iwu kpakara ele badnu hi nu nhne ojo be whuya. ³¹ Kwnornu nu o bitaru otu obochi o jeeji ikpe zi snam kpe kpakara owa ikpe, hite n'aka otu badnu o hohiaru. O mernu ka whuya iwhne kwnornu nu o mernu o hi n'enwu lizo."

³² Nga be nuru Pulu kwuru nhne gbasiri olizo n'enwu, agwna be mee a nhne rumu, kovu agwna be kaa, "A pioru o nuru nhne ka n'onu i berere." ³³ Pulu whoga nu rime ogbako be. ³⁴ Agwna ele rukna snornu Pulu kweru, n'esilawuru be bu Dionisiosi nye otu ele Ariopagosi. Otu nwerinya rewhna a bu Damarisi nu ele berere kweru masi.

18

Nu rime Korinti

¹ Nga ka wheru, Pulu whoga nu Atensi zne Korinti. ² O whnurnu otu nye Ju, rewhna a bu Akwila, nye be muru nu Pontosi, nye hiri n'Itali va, ya nu nnwerne a Prisila, kwnornu Kalaudiysi nye nechi nyernu iwu kpakara ele Ju whoga nu rime Rom. Pulu zne o whnu be. ³ Ya nu be wuru, o snornu be rnu ernu ome tenti, kwnornu nu be nwernu otu aka ernu. ⁴ O nookwu oka n'oro ogbako ele Ju kpakara Obochi Ozukwa Inwe, naakanu ele Ju nu ele Giriki oka.

⁵ Nga Sailasi nu Timoti hiri nu Masidonia va, Pulu gweru kpakara ige yisi nu okpo okwo izi oma, naagba ama nu Jizosi bu Karaisi nyee ele Ju. ⁶ Nga be lizoru megidne Pulu, kpari a, o lishnama iwo a kanu be, "Ovnarna anu dazim nu risi anu, aka m zi richna. Hite kitna, m jeeznekwnusi eli ele buo ele Ju."

⁷ O gharu be, zne wuru n'oro otu nye buo nye Ju neekpenu Chiokike, rewhna a bu Taitsosi Jositosi, nye oro a n'oro ogbako ele Ju gba. ⁸ Nye risi oro ogbako ele Ju wam, nye rewhna a bu Kirisiposi, kweru nu Nyenwe ai, ya nu ele oro a, nu agida ele berere nu rime Korinti nuru izi oma, kweru, be wu be mini. ⁹ Pulu whnurnu owhnurninya n'otu abali, Nyenwe ai kanu a, "Ogwu tuko i, nookpo okwo, i kpusni onu i. ¹⁰ M dagwunu

m ji, o zá nye jeenwe rikne mekasi i nhne, m nwernu m agida ele badnu n'eli ka.”

¹¹ Pòlu daziri n'eli wam otu awha n'enwa isunu, neezni ele badnu ikwu-ònu Chiokike.

¹² Nga Galio bu nye neechi Akaya, ele Ju gbakòru n'otu mee mkpakpo megidne Pòlu, be kwuru a zne n'òro ikpe. ¹³ Be kaa, “Nwerukna ka neezni ele badnu kpa be jeekpenu Chiokike ke megidnernu iwu ai.”

¹⁴ Pòlu noopio o kwu òka nga Galio kanu ele Ju, “Ò buru nu ka bu nhne ojo ke megidnernu iwu eli, m jobnonu anu nsni. ¹⁵ Kòvu hne o bu nhne gbasiri rewhna, n'òka ke iwu anu, anu lebna anya nu rime a, m jeenwe rikne kpe ikpe gbasiri a.” ¹⁶ O chihala be n'òro ikpe. ¹⁷ Be nwudne Sòsitenisi, nye risi òro ògbako ele Ju, li a nhne nu ruwhnu òro ikpe. Kòvu o gbàsià Galio rìa rìa.

Pòlu lahnarnu Antioku nu rime Siriya

¹⁸ Pòlu nu rumu nda daziri nu Kòrinti agida obochi, o whòga, Prisila nu Akwila snornu a zne Siriya. O kò rukeri-ize a nu Kenkiria, kwnornu mkwna o kweru ige wheru ewhe. ¹⁹ Be du Efesosi, Pòlu ghasa Prisila nu Akwila. O bna nu rime òro ògbako ele Ju, ya nu ele Ju kwurita òka. ²⁰ Be kanu a, o daziri gbu òkwnu, kòvu o kwéle. ²¹ Nga o naala, o kanu be, “Ò buru o masi Chiokike, m jeehienakwnusi anu.” O kwòru ògbo whòga nu

Efesosi. ²² Nga o duru Sizaria, o zne Jeruselem bekwu ògbako Karaìsi, hite pii zne Antioku. ²³ O daziri ige matì pii, o whòga zne nu rime Galasia nu Firigia, naagba kpakara ele kweru ekwe inwe.

Pòlu nu rime Efesosi

²⁴ Otu nye Ju rewhna a bu Apòlosi, nye be muru nu Alèkizandaria varu Efesosi, o bu nye nkari òka, nye marnu nhne be gbaru n'òkwukwo nsò nkari. ²⁵ Be znurnu a n'apna ke Nyenwe ai. O ji onwunwu bekwu mkpoma zni nhne gbasiri Jizosi nu kpa o kwesiri, kòvu o magwu nhne gbasiri owu mini Joni kpò. ²⁶ O bete nookwu òka n'anya rikne n'òro ògbako ele Ju. Nga Prisila nu Akwila nurnu a, be kwuru a la n'òro be, znikwata a n'apna Chiokike nkari.

²⁷ Apòlosi kpebi o zne Akaya, rumu nda ele zi n'Efesosi gba òkwukwo ma rumu nda ele zi n'Akaya nabnanya a. Nga o duru, o zneknusi ele kwehìaru hite n'oru Chiokike, o yinu be aka. ²⁸ Hite n'anya rikne ke òka a, o mernu ele Ju kpusni ònu n'òhna, o mernu be mahia hite n'òkwukwo nsò nu Jizosi bu Karaìsi.

19

Pòlu nu rime Efesosi

¹ Kpa Apòlosi zi nu Kòrinti, Pòlu gawheru nu rime eli vadu Efesosi. O whnurnu agwna ele sno apna Jizosi pii. ² O sika be, “Anu

nahiala Enine Nso kpa anu kweruru?"

Be kaa, "A nuna rja rja ma o zi nhne be nookwu Enine Nso."

³ Polu sikwa be, "Nda kpa be wuru anu mini?"

Be kaa, "Hite n'owuwu mini Joni."

⁴ Polu kaa, "Joni wuru ele tuhnasarnu nu nhne ojo be mini, o kanu ele Izireli be kweru nu nye naava n'aznu a, nye wam bu Jizosi." ⁵ Nga be nurnu a, be wu be mini nu rewhna Nyenwe ai Jizosi. ⁶ Polu tukwasi be aka nu risi, Enine Nso dnakwasi be, be kwu oka nu riro ikne, kwusa izi oma Chiokike. ⁷ Be hna lele ele nri ele rukna lawuru.

⁸ Polu zne n'oro ogbako ele Ju, enwa eto ya nu be nodogbuta, o jiri anya rikne kwu oka gbalu o kanu ele Ju nhne gbasiri eli-eze Chiokike. ⁹ Kovu agwna be mernu risi rikne, be kwéle o kweru, be kwu oka ojo megidne apna Nyenwe ai nu ruwhnu agida ele badnu. Polu gharu be, kwuru ele sno apna Jizosi, ya nu be nookwurita oka kpakara obochi n'oro omumu okwukwo Tajranosi. ¹⁰ Be mernu nhne ka awha lawuru ke mernu kpakara ele wu n'eli Esia nurnu ikwu-onu Nyenwe ai, ma ele Ju nu ele buo ele Ju.

¹¹ Chiokike nurnu ernu elekema zi n'ichne hite n'aka Polu. ¹² Hite n'ehni a be neegwepiya wepe nu nkiti nhne gweznenu ele nriria zi odo n'odo ji, be gwọ be, renwu ojo hi n'ehni be whoga.

¹³ Agwna ele Ju ele naagaghari neechihala renwu ojo pio o ji rewhna Jizosi mee kpa. Be kanu renwu ojo, "M neenye i iwu nu rewhna Jizosi nye Polu nokpo okwo a." ¹⁴ Rumu rukna esau otu nye Ju, nye risi ariohna rewhna a bu Sikeva, mernu kpa. ¹⁵ Kovu renwu ojo wam kanu be, "M maam Jizosi, m maam Polu, kovu anu bu ele kele?" ¹⁶ Nwerukna wam renwu ojo wam wu nu rime a bna be, megbu kpakara be, mekasi be ehni. Be hi nu rime oro wam vuru oru, gbaru eto gbawhu.

¹⁷ Kpakara ele Ju nu ele buo ele Ju wu nu Efesosi nurnu nhne ka, ogwnu tu kpakara be. Be sobisinu rewhna Nyenwe ai Jizosi k'agida. ¹⁸ Agida ele kweru ekwe varu kwuhia nhne be mernu nu ruwhnu ele badnu. ¹⁹ Agida ele amusu vuyaru kpakara okwukwo be, kpo be bekwnu nu ruwhnu ele badnu. Be gwnukota onu ahia be, pokwu mkpuru iwai siliva isne. ²⁰ Kpa ikwu-onu Chiokike gbasaru, ji iknernema gwuzosi rikne.

²¹ Nga nhne ka mekworu, Polu kpebi o gawhe Masidonia nu Akaya zne Jeruselem. O kaa, "Me znekwo, m jeezne Rom." ²² O zizne ele neeyinu a aka izi, Timoti nu Erasitosi, zne Masidonia. O daziri ige mati n'eli Esia.

Eli ghara ghara n'Efesosi

²³ Okne eli ghara ghara dnarnu n'Efesosi kwnornu

n'apna Nyenwe aị. ²⁴ Otu nye nọokpu siliva, nye rẹwhna a bu Demetirisi, nye nọokpu ọro igbudu Dịana, chi ele Efesọsi, nye mernu ele ernalu a nwe mbnarna k'agida. ²⁵ O sukwukọta ele ernalu a nu kpakara ele nu ya nwernu otu aka ernalu, ọ kanu be, "Anu magwu nu a neenwehia agida iwai hite n'ernalu aị. ²⁶ Anu nọowhnu, nọonu nhne badnu ka be kwu Pọlu neeme. Ọ karu nu chi be jiri aka kpu buo chi rịa rịa. O mernu agida ele badnu kweru ọka a, nu hna n'Efesọsi ma nu kpakara eli Esia. ²⁷ Ọ buo nu ernalu aị joowhu dai, kovu ogwnu nọtutu aị nu ọro okne chi aị Dịana jọoburu nhne etekne, igwugwu a whu, bu chi ke kpakara ele Esia nu kpakara ọwa nọokponu risi eli."

²⁸ Nga agida ele badnu wam nurnu a, onuma jihia be mkpoma, be bete neesi okokoba, "Dịana ele Efesọsi bu dikne." ²⁹ Mkpakpo wam gbasia kpakara eli-ohna. Agida ele badnu wam nwudne Gayosi nu Arisitakosi, ele rukna Masidonia be nu Pọlu sno neezne izi, pnurnu be zne ọgbakoro eli-ohna. ³⁰ Pọlu pioru ma o zne nu ruwhnu ele badnu wam, kovu ele kweru ekwe kwela a. ³¹ Agwna ele nęechi echi ele enyi Pọlu zi izi, naariasno a, o gėsiko ehi a n'ọgbakoro.

³² Kovu nu mkpakpo zi nu rime ọro ọgbako wam, agwna badnu neesi otu nhne, ele berere neesi nhne berere, ele kakwo n'esilawuru be

māa nhne be kwnornu gbako. ³³ Agwna be kaa nu Alękizanda bu nye risi mkpakpo wam, ele Ju gwuzote a nu ruwhnu ohna. Alękizanda whenu be aka ma o nwernu rikne kwu ọka, ma ọ gọhoru onu nu ruwhnu ele badnu.

³⁴ Kovu nga be mahiaru nu ọ bu nye Ju, be si okokoba n'otu onu lele awa lawuru, kaa, "Dịana ele Efesọsi bu dikne." ³⁵ N'ipne-aznu, nye gba okwukwo eli-ohna mee be daziri bii, ọ kaa, "Ele rukna Efesọsi, ele badnu magwu nu eli Efesọsi bitaru ọro Dịana nu igbudu a ke hiri n'olu dna. ³⁶ Badnu nwela rikne gonahuru nhne ka. Anu daziri bii, anu meela nhne buo oma. ³⁷ Anu kwuyaru ele rukna ka hna, ọ bu n'eziri nu be znuga buznu n'oro Dịana, mọbu kpari chi aị. ³⁸ Ọ buru nu Demetirisi nu ele ernalu a noobno nye obula nhne, obochi ikpe zi, ele risi ikpe zimako, be kpe ehi be ikpe nu ruwhnu ele ikpe. ³⁹ Ọ zi nhne berere anu pioru, be jookwu a n'oro ọgbako ikpe lele kpa iwu kwuru. ⁴⁰ Kwnornu nu ogwnu nọtutu aị nu be jaakaa nu a mernu mkpakpo nu nhne mernu tna. A nwela rikne kowali risi mkpakpo ka mọbu kaa nhne vuyaru a." ⁴¹ Nga o kwukworu kpa, ọ gbasia ọgbako wam.

20

Pọlu znernu Masidonia nu Girisiri

¹ Nga mkpakpo wam biri, Pọlu sukwukọta ele kweru

ekwe n'otu, kwunu be oka
 ọsnuta mkpoma, ọ kanu be,
 be dazikwaru nkari, o whoga
 zne Masidonia. ² O zne
 nu rime kpakara eli wam
 nookwu agida ikwu-onu
 ọsnuta mkpoma tem ọ vadu
 Girisi. ³ O daziri pii enwa eto.
 Ele Ju naagba iznuznu nhne
 be jeeme a kpa o pioru o zne
 Siriya, o kpebi ọ lahna hite
 nu Masidonia. ⁴ Sopata nnwo
 Piroši nye Beria snornu a zne,
 ma Arisitakosi nu Sekundosi
 hi nu Tesalonika, Gayosi hi nu
 Dēbi, Taikikosi nu Tirofimoši
 ele hi n'Esia, nu Timoti. ⁵ Ele
 ka beru ọsno neese ai nu
 Torasi. ⁶ Nga Iriri Brēdi
 Whuge Owhu whemernu, a hi
 nu Filipai kworu ogbo zne ke
 ọbochi isne wheru du Torasi.
 A daziri otu ikwezu.

Polu znernu Torasi

⁷ N'obochi mbom n'ikwezu,
 kpakara ai gbaoru ma
 a ri wiri n'otu, Polu bete
 nookwunu ele badnu oka
 tem du n'esilawuru abali,
 hne ọ bu nu ọ naala n'osisi.
⁸ Agida tonji noonwu n'oro
 olu hne a zi n'ogbako. ⁹ Otu
 nnwo ikoro rukna rewhna
 a bu Yutikoši dazigwu eli
 n'olu mgbo-wekpeke. O bete
 neezni anyarna kpa Polu zi
 koriri nookwu oka, o hi n'olu
 oro ke ikwnu eto dna n'eli
 n'anyarna. Be vulizo a, kovu
 ọ nwunam. ¹⁰ Polu gbadna
 eli, dnagidne a, bnagidne a,
 ọ kaa, "Ogwnu tuko anu, ọ zi
 budnu." ¹¹ O lahna nu rime
 oro olu, nyawa brēdi, ri, kpa
 o kwukworu oka gbu okwnu
 tem ennam wasi, ọ la. ¹² Be

kwula nnwo ikoro rukna
 wam oro nu budnu, be snuta
 be ovu k'agida.

Hite nu Torasi zne Miletosi

¹³ A bna ogbo kworu zne
 Asosi, hne a jookwuru Polu
 n'ogbo. O kannu ai a mee
 kpam, o jeeji ọchi zne pii.
¹⁴ Kpa o kwnusiri ai nu
 Asosi, a vuru a n'ogbo zne
 Mitelini. ¹⁵ N'ekile a, a hi
 nu pii kworu ogbo zne nhne
 zi Kiosi ndundu. N'obochi ke
 sno a, a du Samosi n'obochi
 ke berere, a du Miletosi.
¹⁶ Polu kpebiri ọ kworu ogbo
 whe Efesosi ma ọ gharu o
 tuwhu ige n'Esia. O zi a wara
 wara ọ du Jeruselem, ọ buru
 nu o jeekwe o mee n'obochi
 Pentikosi.

Polu kwunnu ele okno badnu Efesosi oka

¹⁷ Polu zizne izi hite nu
 Miletosi zne Efesosi kanu ele
 okno badnu ogbako whnu a.
¹⁸ Nga be vaduru, ọ kanu
 be, "Anu magwu kpa me
 tuwhuru ige me nu anu zi,
 hite n'obochi me varu eli Esia.
¹⁹ M ji m ovu hieru eli nu
 anya-mini ekwna rnu ernu
 lele nnwo izi Chiokike, ọ bu
 n'ezi nu ele Ju ji mmuma ojo
 be kpakna m eni. ²⁰ Anu
 magwu nu ọ za nhne ke
 jaabnanu anu iru ke me tug-
 wannu anu kpa me neezni
 anu izi oma, kovu m znirni
 m nhne nu ruwhnu ohna nu
 hite n'oro anu zi ichne ichne.
²¹ Ma ele Ju ma ele buo ele
 Ju, m doru m anu aka nu

nsni, ma anu hi nu nhne ojo anu tuhnasnakwnusi Chiokike, kweru nu Nyenwe a Jizosi. ²² Hite n'obno nsni nhne Enine Nso kwuru, m jeezne Jeruselem, m maam nhne jaadnakwasi m pii. ²³ Kovu m magwu m nu rime kpakara eli-ohna, Enine Nso doru m aka nu nsni, nu ikelu nu okpagbu neese m. ²⁴ Kovu nu kpakara nhne ka za naakpa m, m za m noogwnu budnu m nu nhne zi mkpa, ma m rnukwo m ernu Nyenwe a Jizosi nyernu m me rnu. Ernu wam bu o kpo okwo izi oma oru Chiokike.

²⁵ "M zneghari m n'esilawuru anu zni izi oma eli-eze Chiokike. M magwu m nu anu jowhnu m anya berere. ²⁶ Me kanu anu tna, nu o za nye ikpe onarna a jaama m. ²⁷ Kwnornu nu o za nhne bu echiche Chiokike ke me bitaru, gharu o kanu anu. ²⁸ Anya du anu eli n'ehni anu, anu legidne rumu aturnu Chiokike ke Enine Nso yisiri n'aka anu. Anu znu rumu aturnu ogbako Chiokike jiri onarna Nnwọ a zuru. ²⁹ M magwu m nu me la, edu wanohia jaava n'esilawuru anu, be jodonu rumu aturnu wam obirizi. ³⁰ Ige vawa nga ele zi n'esilawuru anu joolulu ezi oka wam ma be duwhu ele kweru ekwe, mee be snornu be. ³¹ Anya du anu eli, anu chenwanya nu m ji m agida anya-mini ekwna iwhnehnne nu abali neezni anu nhne awha eto.

³² "Kitna, m neeyisi anu n'aka Chiokike nu ezi oka ke ikwu-onu oru a, ke nwernu rikne o wulizo anu olu lele oro, nyee anu ngozi nhne okehia ke a n'esilawuru ele o bitaru nso. ³³ M nwege m owho-anya nu hne siliva mọbu golu mọbu iwo nye obula zi. ³⁴ Anu magwu nu aka m lawuru rnuhiaru kpakara nhne ke zi m mkpa, nu ke me nu ele sno m. ³⁵ M gesiri m anu nu hite n'ernu aka ai, a jeeyisinu ele za rikne aka. Anu chenwanya ikwu-onu Nyenwe ai, 'Owa oma zinu nye neekesi nhne kakwo nye nanahoru nhne.' "

³⁶ Nga Polu kwukworu oka ka, ya nu be gwute mpnerne ochi n'eli kpe okpukpe. ³⁷ Kpakara be naakwna ekwna kpa be bnakwnusiri a, snutu a onu ipne-aznu. ³⁸ Ehninwurnu be n'ikwu-onu wam o kwuru nu be jowhnu a anya berere, Kpakara be snornu a zne, o bna n'ogbo.

21

Polu znernu Jeruselem

¹ Nga ai nu be gbasaru, a kworu ogbo zne Kosi otu ruwhnu, n'ekile a, a du Rodisi, hite pii a zne Patara. ² A whurnu otu ogbo neezne Fonisia, a bna ogbo kworu whoga. ³ Nga a duru hne a noowhnu Saiporosi, a gharu a n'akarita zne Siriya. A hiedna nu Taya hne ogbo wam noovume ivu a. ⁴ A whurnu agwna ele kweru ekwe pii, ai nu be daziri otu ikwezu. Hite nu rikne

Enine Chiokike, be kanu Pölu o znékò Jeruselem. ⁵ Kòvu nga ige aì zuru, a whòga. Kpakara be nu nnwerne be, nu rumu be snornu aì whòga n'èli-òhna. Kpakara aì gwute mpnerne òchi nu ngeri osimini kpe okpukpe. ⁶ A bekwurita èhni aì, a bna n'ògbo, be lahna òro.

⁷ A kwòru ògbo aì hite nu Taya zne Pitolimasi, a zne bekwu rumu nda aì, aì nu be dazìri otu òbochi. ⁸ N'òbochi ke sno a, a vadu Sizaria. A bna n'òro otu nye nòokpo okwo izi òma Chiokike, nye rèwhna a bu Filipu, a dazìri n'òro a. Filipu bu otu nu rime ele izi èsau wam be hòhiaru nu Jeruselem. * ⁹ Filipu nwernu rumu oknornokno èno yòogbola izi ele nòokpo okwo izi òma Chiokike.

¹⁰ Kpa a dazì n'òro a agìda òbochi, otu nye òwhnurninya be kwu Agabòsi hiri nu Judiya va. ¹¹ O vakwnusi aì, gweru ajnì Pölu, kne èhni a òchi n'aka, ò kaa, “Ka bu nhne Enine Nso kwuru, ‘O bu kpa be ele Ju jeekne nye nwe ajnì ka nu Jeruselem, gweru a nyewhete a n'aka ele búo ele Ju.’ ”

¹² Nga a nurnu a, aì nu ele èli wam riasno Pölu o znékwadia Jeruselem. ¹³ Pölu kaa, “Ndaa kpa anu naakwna èkwna neeme ma inwe gwu mkpòma m? Be jéekne m eriri kpòì nu Jeruselem, kòvu m kwelem ò nwù ènwu kwnornu rèwhna Nyenwe aì Jizòsi.” ¹⁴ Kpa a nwée rikne mee ò gbanwo

ovu a, a gweme aka aì, kaa, “Chiokike mee nhne bu echiche a.”

¹⁵ Nga a dazìri ige matì pìi, a jiknernu o zne Jeruselem. ¹⁶ Agwna ele sno apna Jizòsi ele zì nu Sizaria snornu aì, be duru aì zne n'òro otu nyerukna nye be kwu Masoni, nye Saiporosi, nye sno apna Jizòsi gbu òkwnu, a dazìri nu n'òro a.

Pölu vaduru Jeruselem

¹⁷ Nga a vaduru Jeruselem, rumu nda aì kwubnanya aì nkari nkari. ¹⁸ Ke chi bòru, aì nu Pölu snornu zne ò whnu Jemisi, kpakara ele okno badnu ògbako Chiokike zì masì pìi. ¹⁹ Pölu bekwu be, kanu be otu otu kpakara nhne Chiokike mernu n'esilawuru ele búo ele Ju hite n'èrnu izi òma a.

²⁰ Kpa be nurnu a, be znarnì Chiokike. Be kanu Pölu, “Nwene aì, agìda pokwu ele Ju kweru ekwe, be zì kòriri neerne bèkwnu nu mkpòma be, naabita Iwu Mozizi. ²¹ Agwna ele badnu kannu be nu i neezni kpakara Ju ele wu n'èli ele berere be sigbasi Iwu Mozizi, nu i neezni be kpá rumu be nka, be snó omen'èli ele Ju. ²² Be jòonu nu ì varu, ndaa kpa a jeeme? ²³ Bikno mee nhne a karu jì mee. Ele rukna èno zì n'esilawuru aì, ele kweru mkwna, ²⁴ snornu be zne mee mmemem òbita èhni be rìchna, kwu ògwo nhne be mewhuru, ma be nwernu rikne kòma risi be. Kpakara badnu jeeji ka mahia nu nhne

be kwuru gbasiri i buo ezi oka, nu ji n'iwuru i naabita Iwu Mozizi. ²⁵ Kovu ele buo ele Ju ele kweru ekwe, a ziznenu be okwukwo izi, kanu be nhne a kpebiri, be rikọ wiri be kwaru ariohna nyee renwu, mọbu ọvnarna, mọbu anọ ọbula be hıgburu ẹhıgbu, be meko ọyi.”

²⁶ Pọlu kwuru ele rukna wam, n'ekile a, ya nu be mernu mmemem ọbita ẹhni be richna. O bna n'Oro Nso Chiokike, kanu ele badnu ọbochi be jeemezu o bita ẹhni be richna, kwa masi ariohna nu risi kpakara be.

Be nwudnernu Pọlu n'Oro Nso

²⁷ O gwnarnu matı ọbochi ẹsau ọbita ẹhni be richna zute, agwna ele Ju hiri n'Esia whnurnu Pọlu n'Oro Nso. Be kpakne igbudu badnu wam, be nwudne Pọlu. ²⁸ Be siwama okokoba, “Ele Izireli, anu yisi aka, ka bu nwerukna wam naagaghari kpakara ọhna neezni ele badnu nhne megidne ele Izireli, megidne Iwu Mozizi, ma Oro Nso ka. Kitna, o kwubnarnu ele buo ele Ju n'Oro Nso, meru hna zi nso.” ²⁹ Ka bu kwnornu nu be whnurnu Tirofimosi nye Efesosı hne ya nu Pọlu sno nu rime eli-ohna, be che nu Pọlu kwubnarnu a Oro Nso.

³⁰ Okne mkpakpo dna nu kpakara eli-ohna, ele badnu gbakota n'otu, nwudne Pọlu, dọhala a nu rime Oro Nso, gbasni mgbo. ³¹ Igbudu

badnu wam pioru o gbu Pọlu, kovu izi duru nye risi ele ọgwnu Rom nsni nu kpakara Jeruselem neeme mkpakpo. ³² Ngangam, nye risi ọgwnu ele Rom chiri ele nechi otu riwhu ele ọgwnu nu ele ọgwnu be, gbazne n'esilawuru igbudu badnu wam. Nga be whnurnu a, ya nu ele ọgwnu a, be sigbasi o li Pọlu nhne.

³³ Nye risi ọgwnu wam zneknusi Pọlu nwudne a, nyee iwu be tu a ijigba lawuru. O sikwa be, “Nyele bu nwerukna ka, kini bu nhne o mernu?” ³⁴ Agwna ele zi n'igbudu badnu wam neesi otu nhne, ele berere neesi nhne berere. Okne mkpakpo dnarnu ke mernu nye risi ọgwnu wam nwee rikne mahia risi nhne mernu. O kanu ele ọgwnu be kwubna Pọlu rime hne ele ọgwnu wu. ³⁵ Ya nu be snornu du mgbamgba ọchi ọro,† ele ọgwnu wam kwuru a, o zi ele badnu wam mekasi nhne kwnornu ọvnarna chnarnu be n'anya. ³⁶ Be gbasnornu a, neesi okokoba, “Gbu nwerukna ka.”

Pọlu goruru onu a

³⁷ Kpa be nookwubna Pọlu nu rime hne ele ọgwnu wu, o kanu nye risi ọgwnu, “Me kanu i oka sa?”

Nye risi ọgwnu wam sikwa a, “I jeenwe rikne kwu Giriki?” ³⁸ I buo nye Ijipiti wam nye n'ige wheru ewhe vuyaru omegidne, nye duru pokwu

† 21:35 mgbamgba ọchi ọro: Ka bu hne be pne neezne ọro olu.

badnu ẹno ele ogbu badnu bna n'ẹli-ikpa?"

³⁹ Pọlu kaa, "M bu m nye Ju, be murnu m nu Tasosi nu ẹli Silisia, m bu m nye ẹli ke zi okne mkpa. Bikno, me kwunu ele badnu ka ọka."

⁴⁰ Nye risi ogwnu wam nyee a rikne, Pọlu gwuzoru nu olu mgbamgba ọchi ọro, whenu ele badnu wam aka. Nga be daziri bii, Pọlu kwunu be ọka ikwu-ọnu ele Hiburu.

22

¹ Ọ kaa, "Ele rukna, rumu nda, nu ele nda, bikno, anu bno nsni kpa me noogoru onu m nu ruwhnu anu."

² Nga be nurnu kpa o nookwu ọka n'onu ele Hiburu, be daziri bii k'agida, Pọlu zne nu ruwhnu kaa, ³ "M bu m nye Ju, be murnu m nu Tasosi n'ẹli Silisia, kovu m soru m hna nu rime Jeruselem, lele nnwo ọkwukwo ke Gamalieli znukwaru nkari n'iwu ele nda ai, m ji m mkpoma orne bekwnu rnunu Chiokike ẹnu lele kpa anu zi tna.

⁴ M kpaknarnu m ele sno apna ka ẹni du n'ẹnwu. M nwudnenu m ele rukna nu ele rinya tubna be n'oro ikelu.

⁵ Nye risi ariohna nu kpakara ele eze-ikpe magwu nu m nookwu ezi ọka. M naahiaru m n'aka be ọkwukwo izi be gbaznenu rumu nda ele Ju zi nu Damasikosi, m neezne pii ma m nwudne m ele badnu, tu be ijigba, pnurnu be va Jeruselem ma be ta be awhnuwhnu.

Pọlu kwuru nhne

gbasiri otuhnasna a

(Ernu 9:1-19; 26:12-18)

⁶ "Kpa me neezne, ọ gw-narnu mati m du Damasikosi, n'iwnehnie, nu ibiri, okne iwhe hiri n'oligwe mukwasi m. ⁷ M dna n'ẹli, otu akpiri kannu m, 'Sọlu, Sọlu, kini mernu i naakpakna m ẹni?'

⁸ "M sikwa, I bu nyele, Nyenwe ai?"

"O kaa, 'M bu m Jizosi nye Nazareti, nye i naakpakna ẹni.' ⁹ Ele rukna me nu be sno whnurnu iwhe wam, kovu be nuge akpiri nye nookwunu m ọka. ¹⁰ M sikwa, 'Ndaa nhne me jeeme, Nyenwe ai?'

"Nyenwe ai kaa, 'Lizọ, zne nu rime Damasikosi, be jaakanu i kpakara nhne Chiokike karu ji mee.' ¹¹ Isni kpuru m kwnornu okne iwhe wam, ele me nu be sno toru m n'aka, duru m zne Damasikosi.

¹² "Otu nye rewhna a bu Ananayasi, nye nootu ogwnu Chiokike lele kpa iwu ai kwuru, nye kpakara ele Ju wu nu Damasikosi nooso anya, ¹³ ọ vakwnusi m, gwuzoru n'ẹni m, kaa, 'Nnwọ nda Sọlu, whnurnu osno,' ngangam, m whnurnu m osno, le a anya.

¹⁴ "O kaa, 'Chiokike ke ele nda ai, hohiaru i ma i mahia echiche a, ma i whnu Nye Izi a ke mee mma, ma i nurnu kpa o nookwunu i ọka n'akpiri ke a. ¹⁵ I jobu nye akebne a, ma i kanu ele badnu nhne i whnurnu nu nhne i nurnu. ¹⁶ Kitna, i

dázìma, lizò, ma be wu ì mini, ma be snùsnama mmehie ì hite n'òkpokwu rẹwhna a.'

Pọlu, nye izi ele búo ele Ju

17 "M lahna nù rime Jeruselem, kpa me neekpe okpukpe n'Ọro Nsọ, m whnùrnunú m ọwhnurninya. 18 M whnùrnunú m Nyenwe aì, ọ kaa, 'Lizò, wara wara, whọga nù rime Jeruselem, kwnornu be jéekwe akebne ì gbasìri m.'

19 "M kaa, 'Nyenwe aì, be magwu nù m znernu m n'otu ọro ọgbako ele Ju dù n'ọro ọgbako, nwudne ele kweru nù rẹwhna ì, lị be nhne yisi be n'ikelu. 20 Nga be gburu Sitivini nye akebne ì, m gwuzo m yisi aka n'ẹnwu a, m legidnernu m iwo ele gburu a.'

21 "Ọ kaa, 'Whọga, kwnornu m jeezizne ì hne zì ikere, nù ẹlì ele búo ele Ju.' "

Pọlu bú nye Rom

22 Ele badnù wam bnonu a nsnì tem Pọlu kwu ka, be bete neesi okokoba n'okne nkọli, kaa, "Gweme nwerukna ka n'ọwa, o kwésile ọ zì búdnú."

23 Be neesi okokoba, neewhe iwo be n'olu risi be, nọbolizo ruznurnuznu. 24 Nye risi ọgwunú wam nyee ele ọgwunú a iwu be kwubna Pọlu rime hne ele ọgwunú wu, be pńja a nhne ma be mahija nhne ele Ju kwno neesi okokoba megidne a. 25 Kpa be knernù a eriri ma be pńja nhne, Pọlu kanù nye wam nẹchi otu riwhu ele ọgwunú gwuzo pńi, "O kwesiri n'iwu ọ pńja nye Rom

nhne, nye be kpége ikpe nhne ọjo o mernu?"

26 Nga nye ọgwunú wam nurnu a, ọ znekwnusi nye risi ọgwunú kanù a, "Anyá dù ẹlì nhne ì neeme, nwerukna ka bú nye Rom."

27 Nye risi ọgwunú wam znekwnusi Pọlu síkwa a, "Kanù m, ì bú nye Rom?"

Pọlu kaa, "Owe."

28 Nye risi ọgwunú wam kaa, "M kwurú m agida iwai sí me ghọru nye Rom."

Pọlu kaa, "M bú m nye be murnu lele nye Rom."

29 Ngangam, ele rukna wam noopio ọ síkwa Pọlu ajiji sígbasi a, ọgwunú turu nye risi ọgwunú nga ọ nurnu nù Pọlu bú nye Rom, nù ọ turu a ijigba.

Pọlu nù ruwhnu ele eze-ikpe

30 Nye risi ọgwunú piору ọ mahija nhne bú ezi ọka ele Ju kwno noobno Pọlu nhne, ke chi bọru, ọ tọma Pọlu ijigba, kanù ele risi ariọhna nù kpakara ele eze-ikpe be gbako. O kwupiya Pọlu, gwuzote a nù ruwhnu be.

23

1 Pọlu lebna anya n'esilawuru ele eze-ikpe wam, kaa, "Rumu nda m, ovu m zì snam nù ruwhnu Chiokike kpakara búdnú m dù tna." 2 Nye risi ariọhna be kwu Ananayasì kanù ele gwuzo Pọlu ndundu be gbọ Pọlu aka n'ọnu. 3 Pọlu kanù a, "Chiokike jọogbo ì aka, jì mkpọ be teru nznu. Ì dazì ẹlì neekpe m ikpe lele kpa iwu

kwuru, i noolulu iwu naakaa be gbọ m aka.”

4 Ele rukna gwuzo Pọlu ndundu kaa, “I naakaja nye risi ariohna Chiokike?”

5 Pọlu saru be, “Rumu nda m, m máam nù ọ bụ nye risi ariohna Chiokike. Be gbarụ a n'okwukwo nsọ, kaa, 'I kwú nhne ojo megidne nye risi ele ke i.' ”

6 Nga Pọlu whnurnu nù agwna ele eze-ikpe wam bụ ele Sadusi, ele berere bụ ele Farisi, o siwama, “Rumu nda m, m bụ m nye Farisi, ele nda m oknani bụ ele Farisi. Be kwuyaru m n'ikpe hna kwnornu okwnata mkpọma me nwernu n'olizọ n'enwu ke bụdnú.” 7 Kpa o kwuru ka, ele Farisi nù ele Sadusi bete nọdugbuta, ọgbako iznuznu ikpe wam kewa. 8 (Kwnornu nù ele Sadusi karu nù ele nwurnu onwu jéelizọ n'enwu, enine izi zila, nù enine zila masi, kovu ele Farisi kweru nù ẹto wam zi.) 9 Ọgbugbo naala olu k'agida, agwna ele zni iwu ele otu Farisi gwuzoru kwusi ọka rikne, kaa, “O zá nhne ojo a whnurnu nù rime nwerukna ka, ọ bụru nù enine mọbu enine izi kwunu a ọka.” 10 Ọdogbuta wam laru olu k'agida ke mernu ogwnu turu nye risi ogwnu nù be jodogbu Pọlu. O nyee ele ogwnu a iwu be zne n'esilawuru be gweme Pọlu, kwubna a nù rime hne ele ogwnu wu.

11 N'abalị ke sno a, Nyenwe aị gwuzoru n'ehni Pọlu, kaa, “Ogwnu túko i, kpa i gbarụ

akebne m hna nù Jeruselem, bụ kpa i jaagba akebne m nù Rom masi.”

Be gbarụ iznuznu o gbu Pọlu

12 N'osisi, ele Ju gbakoru n'otu gba iznuznu. Be duru risi nù be jéeri wiri mọbu nwọ nhne ọbula tem be gbu Pọlu. 13 Be kakwo nri ele rukna ẹno ele snornu gba iznuznu be gbu Pọlu. 14 Be zneknwusi ele risi ariohna nù ele okno badnù, kaa, “A duru risi n'otu nù a jéeri nhne ọbula tem a gbu Pọlu. 15 Kịtna, bikno, jị nù ele eze-ikpe ziznenu nye risi ogwnu ele Rom izi, ma o kwuhia Pọlu, anụ mee lele nù anụ jaasikwahia nhne bụ risi ọka. A joogbu a sù o vadu hna.”

16 Nnwọ rukna nwene rinya Pọlu nurnu iznuznu wam, o zne bna nù rime hne be bitaru Pọlu, kanu a. 17 Pọlu sukwu otu nye ogwnu nẹchi otu riwhu ele ogwnu, kanu a, “Kwuru nnwọ ikoro ka zneknwusi nye risi ogwnu, o nwernu nhne ọ jaakanu a.”

18 Nye ogwnu wam kwuru a, duzne a nù hne nye risi ogwnu zi, kaa, “Pọlu nye ikelu sukwuru m, kaa me kwuya nnwọ ikoro ka hne i zi, kwnornu nù o nwernu nhne ọ jaakanu i.”

19 Nye risi ogwnu wam toru a n'aka whoga, sika a, “Kini bụ nhne i jaakanu m?”

20 O kaa, “Ele risi ele Ju kwekotaru nù be jaakanu i kwuhianu be Pọlu nù ruwhnu ele eze-ikpe ekile, be nọgho aghigho, nù ele

ikpe jaasikwahia nhne bu risi oka gbasiri a. ²¹ Kovu i bnó be nsni, kwnornu nu nhne nu lele nri ele rukna eno jootugwa neese a. Be duru risi nu be jeri wiri mibu nwó mini tem be gbu Pólu. Be jiknenu o mee kpm, be neese nhne i jeekpebi.”

²² Nye risi ogwnu wam kaa, “O zá nye i kanu nu i tnu sinu m.” O zihala nnwó ikoro wam.

Be ziznenu Pólu znekwnusi Felikisi

²³ Nye risi ogwnu wam sukwu ele ogwnu a lawuru neechi otu riwhu ele ogwnu, kanu be, “Anu jiknenu riwhu ele ogwnu lawuru o zne Sizaria, nu ele gba iyinya nri esau, ele ama-ogwnu riwhu lawuru, be jiknenu o zne n'otnu-ige ke tolu n'abali.*

²⁴ Anu gweya iyinya Pólu jaagba, anu kwuzne a n'udno ke nye ochichi Felikisi.”

²⁵ Nye risi ogwnu wam gba okwukwo izi nu kpa,

²⁶ Hite n'aka Kalaudiōsi Lisiasi, nyee Nye zi Ogwnu, nye ochichi Felikisi, m bek-wulem ji.

²⁷ Ele Ju nwudnenu nwerukna ka noopio o gbu a, m nurnu m nu o bu nye Rom, m chiri ele ogwnu dōhia a n'aka be. ²⁸ M pioru m o mahia nhne be noobno a, m kwuru a zne nu ruwhnu ele eze-ikpe be. ²⁹ M whnurnu m nu o zá nhne o mernu be jeeji noogbu a mibu tu a ikelu,

nhne be noobno a bu nhne gbasiri iwu be. ³⁰ Nga be kannu m nu agwa ele Ju naagba iznuznu megidne a, m kpebi o ziyanu i ya. M kanu ele noobno a nhne be va gwnu iwu be megidne a nu ruwhnu i.

³¹ Ele ogwnu wam mee kpa be nyernu be iwu. Be kwuru Pólu n'abali wam zne Antipatirisi. ³² N'ekile a, ele ogwnu ji ochi hiehna oro, be sigbasi ele gba iyinya ma be kwuru Pólu zne. ³³ Be kwuru a zne Sizaria, nyee nye ochichi okwukwo izi wam, nyewhete a Pólu masi. ³⁴ Nye ochichi wam gwnu okwukwo izi wam, o sika Pólu eli o hi. Nga o whnurnu nu o hi nu Silisia, ³⁵ o kaa, “M jōonu onu i nga ele noobno i nhne varu.” O nyee iwu be bita Pólu n'obna Erōdu hne be jeese a nse.

24

Pólu nu ruwhnu Felikisi

¹ Nga obochi isne whemernu, nye risi ariohna Ananayasi nu agwna ele okno badnu nu otu nye noogwnu iwu be kwu Tētulasi znenu Sizaria. Be gwuzo nu ruwhnu Felikisi, gwnuhia nhne be noobno Pólu. ² Be sukwu Pólu, Tētulasi bete noobno Pólu nhne nu ruwhnu Felikisi, kaa, “Nye zi Ogwnu, hite n'ochichi i nu akoniche i, a nwernu udno gbu okwnu, i mernu agida nhne oma n'eli ai. ³ A nakweru ka, n'ige obula nu

* 23:23 otnu-ige tolu n'abali: okwukwo ke mbom kwuru ige awa ke eto n'abali

kpakara ọhna aị hite n'otu mmamma a nọtunu i. ⁴ M chioḡe m o tuwuhu ige i, m naariasno i, i gweru ovu ọma i bno nsni nụ nhne a nookwu ige mati.

⁵ “A whnurnu nwerukna ka nụ ọ bụ nye naakpakna ele badnụ ẹhni, o noovuya mkpakpo n'esilawuru ele Ju nụ kpakara ọwa, ọ bụ nye risi otu nye Nazareti. ⁶ O pioru o meru Oro Nso aị, a nwudne a. [A pioru o kpe a ikpe lele kpa iwu aị kwuru. ⁷ Kọvu nye risi ọgwu Lisiasi varu gweru anya rikne dọhoru a n'esilawuru aị. ⁸ Lisiasi nyee iwu ele noobno nhne va nụ ruwhnu i.] Ọ bụru nụ i sịkwa a ajiji, i jaamahia hite n'ọnu a kpakara nhne a noobno a.”

⁹ Kpakara ele Ju yisi ọnu noobno Pọlu nhne nụ ọ bụ ezi ọka nhne Lisiasi kwuru.

Pọlu ọgọru ọnu a nụ ruwhnu Felikisi

¹⁰ Nye ọchichi wam whenu Pọlu aka, o kwu ọka. Pọlu kaa, “M magwu m nụ i bụ nye ikpe ẹli ka agida awaha. Mkpoma nọso m n'ọnu ọ gọru ọnu m nụ ruwhnu i. ¹¹ I jeenwe rikne pohia nụ ọ kákwole nri ọbochi nụ ẹbo me znernu nụ Jeruselem ọ kpọ risi ẹli. ¹² Ele Ju whnúge me nụ nye ọbula nọdogbata nụ rime Oro Nso, be whnúge hne me naakpakne mkpoma ele badnụ mọbu n'oro ọgbako mọbu nụ hne berere nụ rime ẹli-ọhna. ¹³ Be nwée rikne kahia nhne be kwno noobno m nhne. ¹⁴ Kọvu m nookwu ka nụ ruwhnu i, m neekpenu

Chiokike ke ele nda aị hite nụ osno apna be karu nụ ọ bụo ezi apna. M kweru m nụ kpakara nhne be gbaru n'Iwu Mozizi nụ ọkwukwo ele ọwhnurninya. ¹⁵ M nwernu m otu olile anya nụ Chiokike kpa ele ka nwernu, nụ ele mee mma ma ele ojo jeehi n'ẹnwu lizo. ¹⁶ Kwnornu nụ m nwernu m olile anya ka, m naakpakna ẹhni m ẹhni ma m nwernu m ovu zi snam nụ ruwhnu Chiokike ma nụ ruwhnu badnụ ige ọbula.

¹⁷ “Agida awaha m zila m nụ Jeruselem, m va gweyanu ele ke m iwai, kwa masi ariohna. ¹⁸ Kpa me neeme ka n'Oro Nso, be whnurnu m kpa me mezuru mmemem ọbita ẹhni m richna, be whnúge m hne me nụ ele badnụ zi, ọ zá mkpakpo me naakpakne. ¹⁹ Kọvu agwna ele Ju hi n'Asia va zi pi, be n'iwuhuru be kwesiri ọ zi hna nụ ruwhnu i bno m nhne ọ bụru nụ o nwernu nhne be ji megidne m. ²⁰ Mọbu ele rukna ka zi hna kahia nhne ojo be piohiaru nụ rime m nga me gwuzoru nụ ruwhnu ele eze-ikpe, ²¹ okwolem otu nhne me kwuru nga me gwuzoru nụ ruwhnu be, ‘Anu neekpe m ikpe tna nụ ruwhnu anu kwnornu nụ m kweru m nụ ele nwurnu ọnwu jeelizo n'ẹnwu bna nụ budnu.’ ”

²² Felikisi nye magwu nhne gbasiri apna ka, mesni ikpe, kaa, “M jaawa ikpe nga nye risi ọgwu Lisiasi varu.” ²³ O kanu nye ọgwu wam neechi otu riwhu ele ọgwu o legidne

Pọlu anya, kọvu o nyee a oghere, kweru ele enyi a znenu a izi.

*Pọlu nụ ruwhnu
Felikisi nụ Durusila*

²⁴ Nga ọbochi ele wheru, Felikisi nụ nnwerne a Durusila nyerinya Ju varu. O dusi be sukwu Pọlu ma o bno nsni kpa o jookwu nhne gbasiri okwnata ovu nụ Karaisi Jizosi. ²⁵ Kpa Pọlu nookwu nhne gbasiri ome mma, badnu ojikwaru ẹhni a, nụ ikpe ke jaava, ogwnu turu Felikisi, ọ kaa, “Bikno, la kitna, m joosukwu i nga me nwernu oghere.” ²⁶ O leri anya nụ Pọlu jeenye a iwai, o noosukwu a ige ọbula ya nụ a nookwurita ọka.

²⁷ Kpa awha lawuru whemernu, Pokiosisi Fesitosi gweru ọnodi Felikisi lele nye ọchichi. Felikisi mernu ma mkpoma sọ ele Ju n'ọnu, ọ sigbasi koriri Pọlu n'oro ikelu.

25

*Pọlu kweru o zne
nụ ruwhnu Siza*

¹ Kpa Fesitosi varu, ke ọbochi ẹto whemernu, o hi nụ Sizaria zne Jeruselem. ² Ele risi arjohna nụ ele risi ele Ju bno Pọlu nhne nụ ruwhnu Fesitosi. Be riasno a ³ o menu be nhne ọma, o mee ma Pọlu va Jeruselem. Be kwuru kpa kwnornu nụ be gbalam iznuznu o gbu a n'apna. ⁴ Fesitosi kaa, “Pọlu zi n'ikelu nụ Sizaria, m jaalahna pi ige mati. ⁵ Ele risi anu snornu m zne Sizaria bno nwerukna ka

nhne ọburu nụ o mernu nhne ojo.”

⁶ Fesitosi dazi ọbochi ẹsato mọbu nri berere, lahna Sizaria. N'ọbochi ke sno a, ọ daziri nụ ngadna ikpe, kaa be kwuya Pọlu. ⁷ Nga Pọlu varu, ele Ju hi nụ Jeruselem varu gwuzoru a ndundu, bete noobno a agida nhne tu ogwnu be nwée rikne gwuzote nkari.

⁸ Pọlu goru ọnu a, “Ọ zá nhne ojo me mernu megidne iwu ele Ju, mọbu Oro Nso Chiokike mọbu Siza.”

⁹ Fesitosi ma o mee nhne joso ele Ju n'ọnu, ọ sika Pọlu, “Ọ jaamasị i o zne Jeruselem ma m kpe ji ikpe nụ nhne be noobno i nụ ruwhnu m pi?”

¹⁰ Pọlu kaa, “M gwuzo m nụ ruwhnu ọro ikpe Siza, hne be kwesiri o kpe m ikpe. Ọ zá nhne ojo me mernu ele Ju ke ji n'iwuru i magwu. ¹¹ Ọ buru nụ m luluru m iwu, mọbu mee nhne me kwesiri ẹnwu, m kwerulem ọ nwu ẹnwu. Kọvu nụ nhne be noobno m buo ezi ọka, ọ zá nye jeenwe rikne kwuru m nyee be, m jeezne nụ ruwhnu Siza.”

¹² Fesitosi nụ ele neezni a ezni gba iznuznu, ọ kaa, “I karu nụ i jeezne nụ ruwhnu Siza, i jeezne nụ ruwhnu Siza.”

*Pọlu nụ ruwhnu
Agiripa nụ Benisi*

¹³ Kpa ọbochi ele nụ ele wheru, Eze Agiripa nụ nwene a rinya Benisi varu Sizaria va o bekwu Fesitosi. ¹⁴ Kpa be daziri agida ọbochi, Fesitosi kanu eze nhne gbasiri Pọlu, ka

“O zị otu nwerukna Felikisi sigbasiri n'ikelu hna. ¹⁵ Nga me zneru Jeruselem, ele risi ariohna ele Ju nụ ele okno badnụ bnormu Pọlu nhne, kaa, me kpe a ikpe ẹnwu. ¹⁶ Kọvu m kannụ m be nụ ele Rom zá neekpe nye ọbula ikpe ẹnwu hna be béle ọsno mee ya nụ ele noobno a nhne whnuta ruwhnu nụ ruwhnu, ma o nwernu oghere ọrụ ọnu a. ¹⁷ Nga be varu hna, m gbúgele m ọkwnu, ke chi bọru m daziri nụ ọro ikpe, kaa be kwuya nwerukna wam. ¹⁸ Ele noobno a nhne nwée rikne bno a nhne ojo ọbula me neeche be jobno a. ¹⁹ Kọvu be nụ Pọlu nọdogbuta nhne gbasiri ọkwa Chiokike be, nụ otu nwerukna rẹwhna a bu Jizosi, nye nwurnu ọnu, kọvu Pọlu naakaa nụ ọ zị budnu. ²⁰ M máam nhne me jeeme dna ndidna gbasiri ọka ka, m sika Pọlu ma ọ jaamasị a o zne Jeruselem, ma m kpe m a ikpe kwnornu nhne be noobno a. ²¹ Kọvu Pọlu karu be bita a n'ikelu ma Siza kpe a ikpe. M nyee iwu be bita a n'ikelu tem m zizne a ke Siza.”

²² Agiripa kanu Fesitosi, “M jeeji nsni m nurnu nwerukna ka.”

Fesitosi kaa, “I jonu a n'ekile.”

Pọlu nụ ruwhnu *Eze Agiripa*

²³ N'ekile a, Agiripa nụ Benisi jiri okne tne eri nụ dudugna bnanya ọro ọgbako, ma ele risi ele ọgwu nụ ele risi eli. Fesitosi kaa be

kwuya Pọlu, be kwuya Pọlu. ²⁴ Fesitosi kaa, “Eze Agiripa, nụ kpakara ele ai nụ be zị hna, anụ whnurnu nwerukna ka nye kpakara ele Ju zị hna nụ Jeruselem dnarnu ikpo gbasiri a nụ ruwhnu m. Be siwama okokoba nụ o kwésile ọ zị budnu neezne nụ ruwhnu. ²⁵ Kọvu nụ m pihiala m nhne o mernu ke kwesiri be ji kpe a ikpe ẹnwu. O kaa nụ o jeezne nụ ruwhnu Siza, m kaa nụ m jeezizne a. ²⁶ Kọvu m nwée m risi nhne me jaagbaznenu Siza ọkwukwo gbasiri a. O bu nhne mernu me kwuharu a nụ ruwhnu anụ, ke kakwo nụ ruwhnu i, Eze Agiripa, ma a dna ndidna ọka ka, m jeenwe risi nhne me jaagba n'okwukwo. ²⁷ Kwnornu nụ m kwésile m o zizne nye ikelu hne me nwée rikne kahia risi nhne be noobno a.”

26

Pọlu nọogoru ọnu *nụ ruwhnu Agiripa*

¹ Agiripa kanu Pọlu, “Ka bu oghere inwernu i jookwu ọnu i.”

Pọlu dnọsnima aka a, ọrụ ọnu a, ² “Eze Agiripa, m gwnurnu m ehni m nye ruwhnu ọma nụ m jọogoru ọnu m nụ ruwhnu i tna, hite nụ kpakara nhne ele Ju noobno m. ³ Ke kakwo, kwnornu nụ i magwu kpakara omen'eli ele Ju nụ nhne a kwno nọdogbuta, m naariasno, bikno, nwe ndidi, bnote m nsni n'onu. ⁴ Kpakara ele Ju magwu kpa budnu m zị hite

nga me bu nnwo ikoro. Be magwu hite nu mbom kpa me wuru kpakara budnu m nu rime eli m ma nu Jeruselem. ⁵ Be magwu, o buru be jeekwe agba akebene, nu hite nu mbom m bu m nye otu siri rikne nu okpukpe ai, m bu m nye Farisi. ⁶ Kitna, m gwuzogwu m n'ikpe kwnornu nu m nwernu m olile anya nu mkwna Chiokike kweru ele nda ai. ⁷ Ka bu mkwna ke Chiokike kweru kpakara nri avnurnu nu ebo ke ai, kpa be neekpenu Chiokike iwhnehnue nu abali. O bu kwnornu okwnata ovu ka, Eze Agiripa, nhne ele Ju kwno noobno m nhne. ⁸ Ndaa kpa anu nwée rikne kwe nu Chiokike neeme ele nwurnu onwu hi n'enwu lizo?

⁹ "Me n'iwhuru m cheru nu m jeenwe rikne mee nhne megidne rewhna Jizosi nye Nazareti. ¹⁰ O bu nhne me mernu nu Jeruselem. M nahiaru m rikne n'aka ele risi ariohna yisi agida ele Chiokike n'ikelu, nga be noogbu be, m yisiri m aka m megidne be. ¹¹ Agida ige m znernu m hite n'otu oro ogbako ele Ju du berere ta be awhnuwhnu, mee ma be gonahoru rewhna Jizosi, m vuru okne onuma ke mernu m zne n'eli ele berere kpakna be ehni.

*Otuhasna mkpoma Polu
(Ernu 9:1-19; 22:6-16)*

¹² "Ka bu nhne me kwno neezne Damasikosi nu rikne nu iwu ele risi ariohna. ¹³ N'apna n'esilawuru iwhnehnue, Eze, m whnurnu

m okne iwhne kpakpa iwhne ehnam hiri n'oligwe mukwasi me nu ele nu me sno. ¹⁴ Kpakara ai dna n'eli, m nurnu m otu nkoli kanu m n'onu ele Hiburu, 'Solu, Solu, ndaa nhne i kwno naakpakna m ehni, i nwée rikne gba ochi n'igwnu.'

¹⁵ "M sikwa, 'I bu nyele, Nyenwe ai?'

"Nyenwe ai kaa, 'M bu m Jizosi nye i naakpakna ehni. ¹⁶ Lizo, gwuzoru n'ochi i lawuru. M mernu m ma i whnu m anya, ma m hohia m ji buru nye izi m, i jaakanu ele berere nhne i whnurnu tna, nu nhne me jeegesi i nu ruwhnu. ¹⁷ M jodohia i n'aka ele Izireli ma n'aka ele buo ele Ju ele me jeezizne i. ¹⁸ M jeezizne i ma i kpume anya be, mee be hi n'ochichiri bna n'iwhne, hite nu rikne Ekwensu tuhhasna hne Chiokike zi. Ngam, Chiokike jaagbarunu be mmehie be, ma be nwehia oghere n'esilawuru ele Chiokike bitaru nsọ hite n'okwnata ovu nu me.'

Polu tnu nu otnutnu ernu a

¹⁹ "Eze Agiripa, m mene m risi rikne n'owhnurninya wam hiri n'oligwe va. ²⁰ Hite nu rime Damasikosi, Jeruselem nu kpakara Judiya, du ele buo ele Ju, m kpuru m okwo be hi nu nhne ojo be tuhhasna, vakwnusi Chiokike, mee nhne neegesi nu be hiri nu mmehie be whuya. ²¹ Ka bu nhne mernu ele Ju nwugwuru m n'Oro Nso, ma be gbu m. ²² Kovu Chiokike yinu m aka du tna, m

gwuzo m hna naagba akebne nyee ele ezi nū ele matī. Nhne me nookwu bụ nhne ele ọwhnurninya nū Mozizi kwuru jeeme. ²³ Be karū nū Karaisi jaatariri awhnūwhnu, kovu ọ jọbu nye mbom jeehi n'ẹnwu lizo, gesi ele Ju iwhe ne ọznohia ma ele buo ele Ju.”

²⁴ Kpa Pọlu zị nọogoru onu a kpa, Fesitosi gweru okne nkoli si okokoba, kaa, “Pọlu, ẹra naachna i, okne omumu okwukwo i neeme ẹra naagba i.”

²⁵ Pọlu kaa, “Ọ zá ẹra naagba m, Fesitosi Nye zị Ogwnu. Nhne me nookwu bụ ezi ọka nū ọka nye anya dnornu. ²⁶ Eze, i magwu kpakara nhne me ji m onu nookwu. M magwu m nū i magwu kpakara be, kwnornu nū ọ zá nhne be mernu nū hne zị mgwugwa. ²⁷ Eze Agiripa, i kwegwu nū nhne ele ọwhnurninya kwuru? M magwu m nū i kwegwu.”

²⁸ Agiripa kanu Pọlu, “N'ige matī ka, i nwernu rikne mee m buru nye kweru nū Karaisi?”

²⁹ Pọlu saru a, “N'ige matī mọbu ke kwu, okpukpe m hne Chiokike zị bụ ma jī nū kpakara ele noobno m nsnī tna buru nhne me bụ, ọ buo n'ijigba ka.”

³⁰ Eze nū nye ọchichi nū Benisi nū kpakara ele nū be dazī lizo. ³¹ Be whoga, zne nookwu n'esilawuru be, be kaa, “Ọ zá nhne ojo nwerukna ka mernu be jeeji gbu a mọbu tu a ikelu.”

³² Agiripa kanu Fesitosi, “Ọ

buru nū nwerukna ka kwule nū o jeezne nū ruwhnu Siza, be znernu sigbasi a, ọ la.”

27

Pọlu kwọru ọgbo zne Rom

¹ Nga be kpebiri nū a jeezne Itali, be gweru Pọlu nū agwna ele ikelu berere yisi n'aka otu nye neechi otu riwhu ele ọgwnu rewhna a bụ Jilioshi, nye ọgwnu ele otu Ogositosi. ² A bna ọgbo hite n'Adiramitium ma a zne n'apna ẹli Esia, a kwọru ọgbo zne. Arisitakosi nye Tesalonika n'ẹli Masidonia snornu ai.

³ Ke chi boru, a du Saidoni. Hite n'ovu oma, Jilioshi sigbasi Pọlu o zne whnu ele enyi a, be nyee nhne zị a mkpa. ⁴ A hite nū pii zne, kovu ruwhere neewhegidne ai, a kwọru ọgbo whe aznu ẹli ohia esilawuru Saiporosi. ⁵ A kwowhe osimini Silisia nū Pamfilia, vadu Mira nū rime Lisia. ⁶ Nye neechi ele ọgwnu whnurnu otu ọgbo hi nū Alekizandaria ke neezne Itali, o yisi ai n'ogbo wam. ⁷ A kwọru wohnernerne agida obochi, hite nū nhne osi rikne a vadu n'ẹli Sinidusi, ruwhere kwéle a zne nū ruwhnu, a kwọru ọgbo whe aznu ẹli Kiriti whe Salimone. ⁸ A nọkwo ọgbo nū ngeri ẹli. Hite nū nhne osi rikne a du hne be kwu “Onu Mini Udno,” ke zá ikere nū ẹli-ohna Lasia.

⁹ Kpa a tuwhuru agida ige, a whnurnu nū ọ kwọ ọgbo kitna nū lele nhne aghom, kwnornu nū Ọbochi Okpusni

Mmehie* gawhelem. Pọlu zni be ezni, ¹⁰ “Ele nwe m, m whnurnu m nọ izne mini aị ka hite kịtna jọoburu nhne aghom, ivu nọ ọgbo joolulu, ma budnu ele badnu.” ¹¹ Kọvu nye nẹechi ele ọgwnu gnernu nsni nhne nye nọokwo ọgbo nọ nye nwe ọgbo kwuru karu nhne Pọlu kwuru. ¹² Ẹli ngeri osimini wam buo oma o daziri n'ige okirika, agida ele kakwo kweru be kwoma ọgbo bna osimini ma be zne Fonikisi. Hna bu onu mini n'eli Kiriti ke keteru ruwhnu nọ nkala lawuru nọ odidna ẹnam.

Abaka-mini osimini

¹³ Ruwhere matị hite nọ ẹli ẹli bete neewhe, ele rukna wam neechi nọ be jeeme kpa be kwuru, be dolizo nkno ọgbo kworu ọgbo neezne nọ ngeri Kiriti. ¹⁴ O gbule okwnu ruwhere siri rikne be kwu rugwu obosi ẹnam bete ewhe hite n'eli ohia esilawuru wam. ¹⁵ O whekwasị ọgbo wam, a nwée rikne knekwali ọgbo wam, a sigbasi a ma ruwhere vuru a neezne. ¹⁶ A kworu ọgba whe aznu ẹli ohia esilawuru matị be kwu Kauda. O rarụ ẹni o vubna ọgbo matị aị nọ rime ọgbo aị. ¹⁷ Nga be vuru ọgbo matị wam, be gweru eriri knegidne ọgbo aị gburugburu. Be nọotu ogwnu o zị be dnabna nọ rime rịzna roto nọ ngeri Libiya, be gwedna bala ọgbo, sigbasi ọgbo ma ruwhere vuru a neezne. ¹⁸ Okne abaka-mini bete ewhe, ke chi boru be

bete nootuwu ivu zị n'ogbo nọ rime mini. ¹⁹ N'obochi ke sno a, be gweru aka be tubna nhne be ji nọokwo ọgbo osimini. ²⁰ Agida obochi, a whnuna ẹnam mọbu mbo, ruwhere zị koriri neewhesi rikne. A nwema ntukwasi ovu nọ o nwernu nye be jooznohia.

²¹ Ele rukna wam dazị agida obochi, rile wiri, Pọlu gwuzoru nọ ruwhnu be, kaa, “Ele nwe m, anọ bnóne nsni nhne me kwuru, a znékele okwohala ọgbo hite nọ Kiriti, a znékele owu mwhu kpakara nhne ka. ²² Kịtna, anọ nwe ovu siri rikne, o zá nye obula n'esilawuru anọ jootuwu budnu a, okwolem ọgbo joowhu. ²³ Kwnornu nọ enine izi Chiokike nye nwe m, nọ nye me neekpenu gwuzoru nọ ngeri m abalı tna. ²⁴ O kaa, ‘Pọlu, ogwnu tú i, i joogwuzoriri nọ ruwhnu Siza, Chiokike hite n'oru a nyenem ji kpakara budnu ele ji nọ be zị n'ogbo.’ ²⁵ Ele nwe m, anọ nwe ovu siri rikne, kwnornu nọ m kwnatarnu m Chiokike mkpoma nọ o jeeme kpa o kanu m. ²⁶ Kọvu a jaakpotasi n'otu ẹli ohia esilawuru n'osimini.”

Ọgbo wam kpuru

²⁷ N'obochi ke nri nọ ẹno n'abalị, abaka-mini noovughari aị nọ osimini Adiratiki. N'esilawuru abalı ele nọokwo ọgbo neechi nọ a zị ndundu ngeri ẹli. ²⁸ Be gwedna eriri whnu nọ mini zị otu riwhu nọ nri lawuru

* **27:9** Obochi Okpusni Mmehie mọbu owhaji-ẹli Okwukwo ke mbom kwuru obochi ovu onu

rula ẹli ẹli, ige matị be tu kwno a berere whnụ nụ ọ bụ nri tolu. ²⁹ Be nọtụ ogwnu n'ogbo aị jọokpotasi nụ rugwu, be gwedna nkno ẹno hite n'aznụ ogbo, neekpe okpukpe ma iwhne whụya. ³⁰ Ele nọkwo ogbo noopio ma be gbawhu n'ogbo, be gwedna ogbo matị nụ mini nọogho aghigho lele be neezne bīta nkno nụ ruwhnu ogbo. ³¹ Kọvu Pọlu kanụ nye nẹchi ele ogwnu nụ ele ogwnu, “Ọ bụru ele nọkwo ogbo dázịla nụ rime ogbo, be jọoznohia anụ.” ³² Ele ogwnu wam gbubi eriri knegwu ogbo matị wam, sigbasi a, o wheru zne.

³³ Kpa chi nọobo, Pọlu rjasno be ri wiri, “Anụ neese ka bụ nri ọbochi nụ ẹno, anụ ríle nhne ọbula kpakara ige ka. ³⁴ Bikno, anụ ri wiri, ọ zị mkpa ma anụ ziri bụdnu, otu rukeri-ize anụ jáadnahala nụ risi anụ.” ³⁵ Kpa o kwukworu ka, Pọlu gweru brẹdi, tūnu Chiokike mmamma nụ ruwhnu kpakara be, nyawa a, bete neeri. ³⁶ Be yisi ẹhni, nye ọbula n'esilawuru be ri wiri. ³⁷ A zị riwhu badnụ lawuru nụ nri ẹsau nụ isunu nụ rime ogbo. ³⁸ Kpa be rikworu wiri, be tūbna kpakara ikpa zị n'ogbo ma ogbo ziri ewheke n'olu mini.

³⁹ Nga chi bọru, ele nọkwo ogbo máa ẹli ka, kọvu be whnurnu otu ọnu mini rịzna rịzna, be kaa, ọ bụru o jeekwe omume be jọkwo ogbo n'olu rịzna. ⁴⁰ Be gbuhala nkno, sigbasi ọ dnabna nụ rime osimini, be kneme eriri kne

nhne be jeeji ọ kwọ ogbo. Be gwelizọ bala nụ ruwhnu ogbo, ma ruwhere whekwasi a nụ ruwhnu, be neezne nụ mkpomkpo ẹli. ⁴¹ Ogbo dnakwasi olu rịzna, miì nụ rịzna, ruwhnu ogbo takwnusi nwée rikne whụya, aznụ a gbaja mpekele mpekele hite n'abaka-mini. ⁴² Ele ogwnu pioru ma be gbu kpakara ele ikelu, ọ zị otu badnụ gwu mini gbawhu. ⁴³ Kọvu nye nẹchi ele ogwnu pioru ọ bīta Pọlu bụdnu, kwéle be mee kpam. Kọvu ọ kanụ kpakara ele rukna wam ele marnụ o gwu mini be dnabna mini, beru ọsno gwuru mini zne mkpomkpo ẹli. ⁴⁴ Ọ kanụ ele berere snornu be, knernụ aka n'isisi mọbu mpekele ogbo, kpakara aị mernu kpa dū olu ẹli.

28

N'ẹli Malịta

¹ Nga a dūru n'ẹli n'udno, a nurnu nụ ẹli ọhia esilawuru wam be kwu a Malịta. ² Ele nwe ẹli wam gesiri aị ovu ọma k'agida, kpa mini noozo, iyi nọtụ, be kpawhūsi bẹkwnu kwnornu aị. ³ Pọlu chikota nkala isisi nọtubna be nụ rime bẹkwnu, otu okpu-ẹli bẹkwnu chīhiaru gbakwnusi Pọlu n'aka. ⁴ Ele nwe ẹli whnurnu hne agwọ wam gbakwnusiri Pọlu n'aka, be kwu n'ẹhni be, “Nwerukna ka bụ nye noogbu badnụ, ọ bụ n'ezì nụ ọ whūyaru nụ rime ogbo, nhne ojo a noosno a.” ⁵ Kọvu Pọlu kpabna agwọ wam nụ rime bẹkwnu. Ọ zá

nhne mernu a. ⁶ Be neese, neele anya nū ọ jaaza, mọbu dna n'ẹli nwuma. Be se gbu ọkwnu, ọ zá nhne búo oma be whnurnu, be gbanwo mkpoma be kaa, "Ọ bú chi."

⁷ Hne zila ikere bú agida ẹli nye risi ẹli wam be kwu Pubiliọsi. O kwubnanyarnu aị nkari, ọbochi ẹto a zị n'oro lele ele izne. ⁸ Nda Pubiliọsi dnanyi ẹli naari ẹhni igbugbu ogori nū ruwho ọwuwu. Pọlu zne nū rime oro hne ọ zị, kpenu a okpukpe, tųkwasi a aka a lawuru, gwọ a. ⁹ Nga ka mernu, kpakara ele berere n'ẹli wam naari ẹhni igbugbu varu, Pọlu gwọ kpakara be. ¹⁰ Be nyee aị agida nkesi, nga a bnarnu ọgbo panizo izne mini aị, be nyee aị agida nhne zị aị mkpa.

Hite nū Malita du Rom

¹¹ Ke ẹnwa ẹto wheru, a kwọru ọgbo hi nū Alẹkizandaria be kwu "Rumu Ejima." Ọgbo ka daziri hna n'okirika. ¹² A vadu ẹli Sirakosi daziri pịi ọbochi ẹto. ¹³ Hite nū pịi, a kwọru ọgbo zne ẹli Regium, ke chi a bọru, ruwhere bete neewhe hite nū ẹli ẹli, n'ọbochi lawuru a vadu ẹli Puteoli. ¹⁴ A whnurnu agwna rumu nda, be riasno aị daziri otu ikwezu pịi. Ka bú kpa a jiri vadu Rom. ¹⁵ Rumu nda ele zị nū Rom nurnu nhne gbasiri aị, be va hne zị ikere lele Ahia Apiusi nū Oro Ẹto Ele Izne, kwnusi aị. Nga Pọlu whnurnu be, ọ tunu Chiokike mmamma, mesi mkpoma rikne.

Pọlu nū rime Rom

¹⁶ Nga a vaduru Rom, be kweru Pọlu wuru ke a ichne ya nū nyé ọgwnu neese a.

¹⁷ Kpa ọbochi ẹto wheru, Pọlu sukwukọta ele risi Ju ikwu. Nga be gbakọru, ọ kanu be, "Rumu nda m, ọ bú n'ezi nū ọ zá nhne ojo me mernu megidne ele ke aị mọbu omen'ẹli a nahiaru n'aka ele nda aị, be mernu m nye ikelu nū rime Jeruselem, gweru m nyewhete n'aka ele Rom. ¹⁸ Be sịkwaru m ajiji, be pioru ọ sigbasi m kwnornu nū be whnurnu nū ọ zá nhne ojo me mernu ke kwesiri ẹnwu. ¹⁹ Nga ele Ju kwéle, be mernu m, m kaa nū m jeezne nū ruwhnu Siza, ọ bú n'ezi nū ọ zá nhne me noobno ele ke m. ²⁰ Ọ bú nhne me kwno pio ma me nū anu kwurita ọka, kwnornu be turu m ijigba ka kwnornu nū nhne wam kpakara ele Izireli neele anya a."

²¹ Be saru Pọlu, "Ọ zá ọkwukwo izi ọbula a whnurnu hite nū Judiya gbasiri i, ọ zá rumu nda aị vuyaru ọtnutnu mọbu ọka ojo ọbula gbasiri i. ²² Kọvu a jọnu nhne i jookwu, kwnornu nū kpakara ele badnu nookwu ọka megidne otu wam i noosno."

²³ Be nū Pọlu yi igba, agida be varu n'ọbochi wam hne Pọlu zị. Hite n'osisi du abali o znirni be izi oma ẹli-eze Chiokike. Ọ gbalị ma be jeekweru nhne gbasiri Jizosi. Pọlu kanu be kpakara nhne be gbaru n'Iwu Mozizi nū nhne ele ọwhnurninya gbaru n'ọkwukwo nsọ. ²⁴ Agwna be kweru ikwu-ọnu a, kọvu

ele berere kwéle. ²⁵ Kpa be
naala, okewa ziri n'esilawuru
be, Pọlu kwuru otu nhne ka,
“Enine Nsọ kwuru nkari hite
n'ọnu Azaya nye ọwhnurninya
nyee ele nda anụ,

²⁶ ‘Zne kanụ ele ka,
Anụ jaazi nọonu kpọi, kọvu
anụ jọghohia.

Anụ jaazi neele anya, kọvu
anụ jọowhnu ọsno.

²⁷ Kwnornu ovu ele ka zi
rinya,

nsni nynọnu be,
anya be kpuru isni,
ọ zi be whnụ n'anya be,
nsni be nurnu,
echiche be ghohia, be
tuhnasna mkpọma,
m gwọ ẹhni igbugbu be.’

²⁸ Pọlu kwukwo ọka a,
kaa, “Anụ mahia nụ ọznohia
Chiokike bu nhne be gwez-
nenu ele búo ele Ju. Be
joobno nsni.” [²⁹ Kpa
Pọlu kwukworu ọka, ele Ju
la, nọdogbuta n'anya rikne
n'esilawuru ẹhni be.]

³⁰ Awha lawuru Pọlu wuru
n'oro ke a, nọkwu ọgwo ọro,
nanabnanya kpakara ele
naavakwnusi a. ³¹ Ọ kpọ
okwo izi ọma ẹli-eze Chiokike,
zni nhne gbasiri Nyenwe aị
Jizọsi Karaisi hite n'ọnu rikne,
ọ zá nye noobnosni a.

**Okwukwo izi Pọlu
gbaznennu
Ele Rom
Nhne gbasiri
okwukwo izi ka**

Okwukwo izi Pọlu gbaznennu ele Rom bu ma be jiknenu o nabnanya Pọlu nu Rom. Echiche a bu ma o rnu ernalu n'esilawuru be ige matị, hite n'oyi aka be, o zne Sipeni. Okwukwo izi ele Rom neegesi kpa Chiokike nọogwnu ele badnu ele ikpe mana, mee ya nu be ziri n'udno. Chiokike mernu ele badnu nu a ziri n'udno hite n'okwnata mkpoma ke zi nu Jizosi Karaisi. Nye Karaisi obula nwernu udno kwnornu nu Chiokike mernu badnu nwernu ehni a, whoga nu rikne ke mmehie nu enwu. Pọlu kwuru nu ele Ju nu ele buo ele Ju nwernu igwe n'oru Chiokike hite nu Jizosi Karaisi.

Nhne zi n'okwukwo ka

Opanizo (1:1-17)

Oznohia hite nu mmehie zi mkpa (1:18--3:20)

Apna Chiokike kwnornu oznohia (3:21--4:25)

Budnu ikne nu rime Karaisi (5:1--8:39)

Izireli zi nu mmuma Chiokike (9:1--11:36)

Agwa nye Karaisi (12:1--15:13)

Okwukwo nu obekwu ikwu (15:14--16:27)

¹ Mawa Pọlu, nye izi Karaisi Jizosi, nye Chiokike sukwuru,

ma m buru m nye izi Jizosi, hohia masi a ma m buru m nye zni izi oma a, naagba okwukwo izi ka. ² Ka bu izi oma Chiokike kweru mkwna ogologo ige wheru ewhe hite n'onu ele owhnurninya, lele kpa be gbaru a n'okwukwo nso. ³ Izi oma ka gbasiri Nnwọ a, Nyenwe ai Jizosi Karaisi, nye ghoru badnu, be mu a n'avnurnu Devidi. ⁴ Chiokike gesiri nu Jizosi Karaisi bu Nnwọ a, nga o mernu o hi n'enwu lizo hite nu rikne ke Enine Nso. ⁵ Hite n'aka a, Chiokike nyernu ai oru o buru ele izi kwnornu Karaisi, ma a sukwu kpakara mba ma be kweru nu ya, bno a masi nsni. ⁶ Kpakara anu ele zi nu Rom, zi n'esilawuru ele Chiokike sukwuru ma be buru ke Jizosi Karaisi. ⁷ M naagbanu anu ele zi nu Rom okwukwo, ele Chiokike whnurnu n'anya, sukwu ma be buru ele ke a,

Oru nu udno ke Chiokike Nda ai nu Nyenwe ai Jizosi Karaisi dazinu anu.

Okpukpe otu mmamma

⁸ Ke mbom, m notunu Chiokike mmamma hite nu Jizosi Karaisi kwnornu anu, nu okwnata mkpoma anu gazuru owa. ⁹ Chiokike, nye me ji kpakara mkpoma m naakwanu, hite n'okpo okwo izi oma Nnwọ a, bu nye akebne m, nu m neechenwanya anu ige obula. ¹⁰ Ige obula me neekpe okpukpe, m norio Chiokike ma hite n'echiche oma a, o nyee m oghere me va lekasi anu.

11 Kwnornu nù m pioru m ọ whnù anù anya ma me nù anù kerì ngọzi ke enine, ke jeeme anù gwuzosi rikne. 12 Ke bụ me va, a kasirita ẹhni aị ovu, ọkwnata ovu m jaakasi anù ovu, ọkwnata anù jaakasi m ovu. 13 Rụmu nda m, m pioru anù mahia nù agida ige, m pioru m ọ va lekasi anù, kọvu m nwée m rikne dọ kịta. M pioru m o rihia mkpuru ovu n'esilawuru anù lele kpa me rihiaru mkpuru ovu n'esilawuru ele búo ele Ju. 14 Kwnornu nù m ji m kpakara ele badnụ ọgwo ọkpo okwo izi ọma, ma ele Giriki, ma ele búo ele Giriki, ele nwernu akọ, ma ele nwée akọ. 15 Ke bụ nù ọ zị m mkpa o zni anù ele zị nù Rom izi ọma.

Iknerne ma ke izi ọma

16 Iwhnerne izi ọma ka zá nọtụ m, ọ bụ rikne Chiokike dọ ọznohia kpakara ele kweru, ele Ju ke mbom, nù ele búo ele Ju. 17 Kwnornu nù ome mma ke Chiokike whuyaru iwhne n'izi ọma, hite n'okwnata ovu dọ ọkwnata ovu, lele kpa be gbarụ a n'okwukwo nsọ, "Nye mee mma jeehi nù ọkwnata ovu a ziri bụdnu."

Onuma Chiokike megidne badnụ

18 Kwnornu nù ovu owe ẹhni Chiokike hiri n'oligwe whuya iwhne megidne kpakara ele máa Chiokike, ele hi nù risi rikne aruru-ẹli be naakpagidne ezi ọka. 19 Chiokike neewe ẹhni megidne be, kwnornu nù

nhne be kwesiri ọ mahia gbasiri Chiokike whuyaru iwhne. Ọ bụ Chiokike n'iwhuru a gesiri be ẹhni a. 20 Hite n'okike ọwa, nhne be whnù anya gbasiri Chiokike, nù rikne a zị ọkwnukokwnu, nù oyiyi a zị nsọ bụ ke badnụ whnurnu anya, be whnurnu be nù kpakara nhne Chiokike keru, ke bụ nù badnụ nwée nhne o ji gọnahoru ẹhni a.

21 Be marnụ Chiokike, kọvu be nyéne a igwugwu kwesiri a, be tú mmamma, kọvu echiche be bụ nhne etekne, mkpoma iwhnirniwhno be jihiaru n'ochichiri. 22 Be kaa nù be bụ ele nwernu akoniche, be bụ ele iwhnirniwhno. 23 Tnụnuma be jaakwanụ Chiokike ke nwú ọnwu, be nọkpo risi ẹli nyee nhne be pniornu ọpniọ lele badnụ ke nọonwu ọnwu, nù ọnunu, nù anọhia nù agwọ.

24 Chiokike gweru be nyewhete n'aka nhne zila richna hite nù ome nhne ovu ọjo be pioru, be gweru ẹhni be mee nhne tị iwhnerne n'esilawuru ẹhni be. 25 Be gweru aghalaghala gbanwo ezi ọka Chiokike, be nọkpo risi ẹli nyee nhne be keru eke tnụnuma nye keru nhne n'iwhuru a, nye nwe ọznarni ọkwnukokwnu. Amim.

26 Kam kpayarụ, Chiokike nyernu be n'aka ome nhne tị iwhnerne. Ele rinya gharụ o mee nhne lele kpa omen'ẹli omekorita nyerukna nù nyerinya zị, be be neemekorita. 27 Kpam masi, ele rukna sigbasiri ọ dnanyi ele rinya,

be naadnanyitaru ẹhni be. Be neeme nhne tų iwħnerne n'esilawuru be, be naata awħnųwhnu nhne ojo be mernu.

²⁸ Kpa be kwéle ọ marnų Chiokike nų mkpọma be, Chiokike nyewhete be n'aka ovu rųru ọru, ma be mee nhne be kwésile o mee. ²⁹ Arųru-ẹli zị ọdo nų ọdo jihiaru mkpọma be, mmehie, ọwho-anya, okne nhne ojo, ntaknarnama ovu, ogbu badnų, ọlu ọgwnu, aghigho, nų osno irno, ozno izno. ³⁰ Ele naakaja ẹhni be, be snornu Chiokike irno, ele sọ anya, ele noolu ọnu, ele neechehia apna ikne kpa be jeeme nhne ojo, ele zá noobnonu ele mųrnų be nsni, ³¹ ele nwée ọghohia, ele zá naabita ọgba-njọ-ẹhni, ele nwée ovu ọma, ele zá nọdonu ele berere obirizi. ³² Be magwų nų iwu Chiokike kwuru nų ele neeme nhne ojo ka jọonwu ẹnwu, ọ búo nų be neeme nhne ele ka kpọi, kọvu be naadasinų ele neeme nhne ele ka n'ikwnu.

2

Ikpe zị snam ke Chiokike

¹ Ji badnų, i nwée rikne gọnahoru ẹhni i, ji nye neekpe nye berere ikpe, kwnornu nų hne i zị neekpe nye berere ikpe bu hne ikpe zị naama i, kwnornu nų i neeme otu nhne wam. ² A magwų nų Chiokike neekpe ikpe zị snam nų risi ele neeme kpakara nhne ka. ³ Ji badnų etekne ke neeme nhne ke i kwno neekpe

ele berere ikpe, i che nų i jaagbanahoru ikpe Chiokike sa? ⁴ Mọbu i neeledna okne ovu ọma Chiokike anya, nų ọnabnanya a, nų ogologo ọsnuta ovu a? N'ezi, Chiokike neemenu i nhne ọma ka ma o dubna i nų ọtuhnasna ovu. ⁵ Kọvu hite nų ovu rikne nų ovu kwé ọbniaji i, i naabitanu ẹhni i awħnųwhnu ke kakwo n'ọbochi ovu owe ẹhni Chiokike nų okpume ikpe a zị snam. ⁶ Chiokike jọokwu nye ọbula ọgwo lele kpa ẹnru a jiri zị. ⁷ Ele gwuzosi rikne neeme nhne ọma, noopio igwugwu nų ọsobisi, nų nkọli bųdnų, Chiokike jeenye be bųdnų kwó okwo. ⁸ Kọvu, ele noopio nhne ke aka be, ele kwéle ezi ọka, ele noosno nhne ojo, Chiokike jọowukwasi be ovu owe ẹhni a nų ọnuma a. ⁹ Okne awħnųwhnu nų nhne igbugbu jaazinų kpakara ele neeme nhne ojo, ke mbọm ele Ju, ma ele búo ele Ju. ¹⁰ Kọvu igwugwu, ọsobisinų nų udno jaazinų nye ọbula neeme nhne ọma, ke mbọm ele Ju, nų ele búo ele Ju. ¹¹ Kwnornu nų Chiokike zá neele badnų anya nų ruwhnu.

¹² Kpakara ele mernu mmehie hne be nwée Iwu Mozizi jọonwu hne Iwu zila, ele mehieru hne Iwu zị, Iwu jeekpe be ikpe. ¹³ Ọ búo ele nọonu Iwu bu ele zị snam nų ruwhnu Chiokike, kọvu ele neeme nhne Iwu kwuru. ¹⁴ Nga ele búo ele Ju ele nwée Iwu hiri n'ovu be mee nhne Iwu kwuru, kam bųnu be Iwu, ọ bu n'ezi nų be nwée Iwu. ¹⁵ Bųdnų be neegesi

nụ be gbagwụ Iwu n'ovu be, ovu be naagbanụ be akebne, noobno be nhne, mọbu nọogomanu be. ¹⁶ Ka jọobu n'ọbochi Chiokike jeekpe nhne tugwaru otugwa ke badnụ ikpe, hite n'aka Karaịsi Jizọsi lele kpa izi ọma me neezni kwuru.

Ele Ju nụ Iwu

¹⁷ I noosukwu ẹhni ị nye Ju, nọotukwasi ovu n'Iwu, neeji Chiokike naanya risi. ¹⁸ Ị magwụ echiche a, i nahọru nhne ke kakwo mma, kwnornu nụ ị mụhiaru a n'iwu. ¹⁹ Ị kwnataru ovu nụ i bụ nye noodu nye isni, iwhne ele zị n'ọchichiri, ²⁰ nye neezni ele iwhnirniwhno nhne, nye neezni rụmu takiri nhne, nye nwegwu akoniche zuru ozu, nụ ezi ọka. ²¹ Jị nye neezni ele berere nhne, i zní ẹhni i nhne sa? I neezni ọ zá nye znu buznu, jị n'iwuhuru i znú buznu sa? ²² Ị kaa, “Ọ zá nye mee ọyi,” jịwa, i méé ọyi sa? I snornu chi berere irno, kọvu i znú buznu nụ ruwhnu rẹnwu? ²³ Jị nye jị iwu Chiokike noolu ọnu, ọ bụ ị zá neeme Chiokike nhne iwhnerne hite n'olulu iwu a? ²⁴ Lele kpa be gbarụ a n'ọkwukwo nsọ, “Ele búo ele Ju naakaja rẹwhna Chiokike kwnornu anụ ele Ju.”

²⁵ Ọ búru nụ ị bíta iwu, ọkpa nka ị bụ nhne, kọvu ọ búru nụ ị bítage iwu, ọkpa nka ị bụ nhne etekne. ²⁶ Ọ búru nụ ele búo ele Ju be kpáge nka, bíta Iwu, be jeegweru be lele ele be kparụ nka. ²⁷ Nye be kpáge nka n'anọ-ẹhni kọvu

ọ bítaru Iwu jaama ị ikpe, jị nye nwegwu Iwu be gbarụ n'ọkwukwo nụ nye be kparụ nka, kọvu ị zá naabíta Iwu. ²⁸ Badnụ búo nye Ju n'anọ-ẹhni kpọi, ọkpa nka búo masi ke anọ-ẹhni kpọi. ²⁹ Nye Ju n'ezi bụ nye Ju n'ovu. Ọkpa nka bụ ke be kparụ n'ovu hite n'enine Chiokike, ọ búo n'Iwu be gbarụ n'ọkwukwo. Ọznarni badnụ wam híge n'aka badnụ, kọvu n'aka Chiokike.

3

Chiokike kwesiri ọ kwnata ovu

¹ Kini bụ nhne ele Ju nwernu kakwo ele búo ele Ju? Ọ zị mbnarna zị nụ ọkpa nka? ² Owe! K'agida n'apna ọbula. Ke mbọm, Chiokike nyernu ele Ju ikwu-ọnu a. ³ Ọ búru nụ agwna be nwée ọkwnata ovu? O jeeme Chiokike búru nye kwésile ọ tükwasi ovu? ⁴ Ọza rịa rịa! Chiokike jọoburiri nye ezi ọka, ọ búbedi nụ kpakara badnụ jọoburu ele aghalaghala. Lele kpa ọkwukwo nsọ kwuru, “Ma ị gesi nụ ị bụ nye nookwu ezi ọka, Ikpe jáama ị nga be neekpe i ikpe.”

⁵ Ọ búru nụ a mernu nhne búo ọma, ke jeegesi ome mma Chiokike ke zị snam, kini bụ nhne a jookwu? Nụ Chiokike mernu nhne ojo nụ ọ ta aị awhnụwhnu nụ ovu owe ẹhni sa? (M nookwu lele badnụ etekne.) ⁶ Ọza rịa rịa! Ọ búru nụ Chiokike búo nye mee mma, ndaa kpa o jeeji kpe

owa ikpe? ⁷ O bụrụ nụ aghalaghala m jeenye Chiokike igwugwu hite nụ ome ezi oka a whụya iwhne, ndaa kpa be jaama m ikpe lele nye mmehie? ⁸ O bụrụ nụ anụ neeche kpam, anụ jaakaa, “Ngwa ma a mee nhne ojo ma nhne bụrụ oma va”? Agwna ele badnụ nyernu m mkpari, noobno m nụ ka bụ nhne me neezni ele badnụ. Be jaama be ikpe lele kpa o kwesiri.

Nye mee mma zá

⁹ Ndaa, a ka ele búo ele Ju mma? Óza rịa rịa. M karu m nụ ele Ju ma ele búo ele Ju n'otu zị nụ mkpururu mmehie. ¹⁰ Lele kpa okwukwo nsọ kwuru,

“O zá nye bụ nye mee mma, o bụbedi otu.

¹¹ O zá nye nwernu akoniche,
o zá nye noopio Chiokike.

¹² Kpakara ele badnụ dasinnu Chiokike aznụ,
o zá iru be bnarnụ,
o zá nye neeme nhne oma o bụbedi otu.

¹³ Onu be nụ lele ilili gberu anya,
riro be nookwu oka aghigho,
oka ojo lele njulu agwo neehi nụ mgbele-onu be whụya.

¹⁴ Ovu onu nụ okne onu ojo jihiaru be nụ mkpoma.

¹⁵ Ochi be zị snarna snarna n'owusa onarna.

¹⁶ Olulu nhne nụ nhne anyamini noosno be n'apna be.

¹⁷ Be máa apna udno.

¹⁸ Ogwnu Chiokike zá be n'anya.”

¹⁹ Kĩtna a magwụ nụ kpakara nhne Iwu kwuru zinu ele zị nụ mkpururu Iwu, ma be kpusni kpakara onu ele badnụ, ma kpakara owa bna n'ikpe Chiokike. ²⁰ Kwnornu nụ o zá nye mee mma n'anya Chiokike hite nụ ome nhne Iwu kwuru, kovu Iwu neeme ele badnụ mahia nụ be mehieru.

Ome mma hite n'okwnata mkpoma

²¹ Kovu ome mma Chiokike whụyaru iwhne hne Iwu zila, o bụ ezi oka nụ Iwu nụ ele owhnurninya naagbanu a akebne. ²² Ome mma Chiokike ka hiri n'okwnata ovu nụ Jizosi Karaisi zinu kpakara ele kwehiaru, kwnornu nụ okpa ike zila nụ rime a rịa rịa. ²³ Kwnornu nụ kpakara ele badnụ mehieru, be nwée rikne dụ igwugwu Chiokike. ²⁴ Kovu nkesi ke oru Chiokike mernu kpakara badnụ bụrụ ele ikpe mámana hite n'ogbahia aị ke hi n'aka Karaisi Jizosi. ²⁵ Chiokike nyernu a lele nkesi owhajielite hite n'okwnata ovu, ka bụ ma Chiokike gesi ome mma a. N'ige wheru ewhe Chiokike jiri ogologo osnuta ovu lewhuru mmehie ke badnụ anya. ²⁶ O mernu kam ma o gesi ikpe a zị snam n'ige ka, ma o bụrụ nye mee mma nga o neegweru badnụ lele nye ikpe mámana hite n'okwnata ovu nụ Jizosi.

²⁷ Ọ bụru kpam, ndaa hne mpako zị? Ọ zịla! Kịni kpararu a? Ọ bụ nụ hite n'ọbita nhne Iwu kwuru? Ọza! Kọvu a kwnataru ovu. ²⁸ A nookwusi a rikne nụ be neegweru badnu lele nye ikpe mama hite n'okwnata ovu, ọ buo hite n'ernu ke Iwu. ²⁹ Chiokike, ọ bụ Chiokike ke ele Ju kpọi? Ọ buo Chiokike ke ele buo ele Ju sa? Owe! Ọ bụ ya. ³⁰ Hne ọ bụ otu Chiokike, ọ jọogwnu ele be kparu nka lele ele ikpe mama hite n'okwnata ovu be, nụ ele be kpala nka hite n'okwnata ovu be. ³¹ A jaakaa nụ ka neegesi n'Iwu bnage nụ nhne hite n'okwnata ovu ka? Ọza rịa rịa, kọvu a neeme Iwu gwuzosi rikne.

4

Okwnata ovu Ebereham

¹ Ndaa nhne a jaakaa gbasiri Ebereham nda ai? Kini bu nhne o piohiaru? ² Ọ bụru nụ be hiri n'ernu Ebereham gwnusu a nụ nye mee mma, o znernu anyaa risi nụ ka. Kọvu o nwée rikne mee oknomokno nụ ruwhnu Chiokike. ³ Okwukwo nsọ kwuru kini? “Ebereham kweruru Chiokike, Chiokike gwnusu a nụ ọ bụ nye mee mma.” ⁴ Nye be kwuru ogwo ernalu a, ogwo ernalu a bua nkesi, kọvu nhne ọ rnuhiaru n'ernalu. ⁵ Kọvu nye rnuge ernalu, ke kwnataru Chiokike, nye nọogwnu ele ojo lele ele ikpe mana ovu, Chiokike ji okwnata ovu a gwnu a nye mee mma. ⁶ Ka bu nhne Devidi kwuru gbasiri nye ọwa oma, nye

Chiokike hige n'ernalu a gwnu nụ nye mee mma,

⁷ “Nye ọwa oma bu nye Chiokike gbarunu mmehie, nye be kpusnirni aruru-eli a.

⁸ Nye ọwa oma bu nye Chiokike za nọogwnu mmehie a megidne a.”

⁹ Ngozi ka, ọ zinu ele be kparu nka kpọi sa? Ọza, ma ele be kpala nka. Kwnornu nụ a karu nụ Ebereham kweruru Chiokike, Chiokike gwnusu a nụ ọ bụ nye mee mma. ¹⁰ Ndaa hne nhne ka mernu? Ọ nga be kparu a nka, su ọ bụ nga be kpala a nka? Ọ bụ nga be kpala nka. ¹¹ Be kparu a nka ma ọ bụru nhne elekema ke ome mma nụ ọ kwnataru Chiokike ovu nga be kpala a nka, ma ọ bụru nda kpakara ele kweru, ma be gwnusi be n'ele mee mma, ọ bụ n'ezi nụ be kpala be nka. ¹² Ọ bụ masi nda ele be kparu nka, ọ bua nụ be kparu be nka kpọi, kọvu nụ be noowu budnu okwnata ovu lele nda ai Ebereham wuru su be kparu a nka.

Mkwana Chiokike

¹³ Mkwana Chiokike kweru Ebereham nụ avnurnu a nụ be jeekehia ọwa buo hite n'ọbita Iwu, kọvu ome mma ke hiri n'okwnata. ¹⁴ Ọ bụru nụ ele zị nụ mkpururu Iwu jeekehia mkwana wam, okwnata ovu bu nhne etekne, mkwana Chiokike kweru bnana iru. ¹⁵ Iwu neegweya ovu owe ehni Chiokike. Hne Iwu zila, ọ za nye jaadna Iwu.

16 Mkwana wam hiri n'okwnata mkpoma. O mernu o hite n'oru gwuzoru kwem nu rime kpakara rumu Ebereham. O buo ele zi n'Iwu kpoi, kovu ma ele sno okwnata ovu Ebereham, kwnornu nu o bu nda kpakara ai. 17 Lele kpa be gbaru a n'okwukwo nsọ, "M mernu m ji nda agida mba." O bu nda ai n'anya Chiokike, nye o kwnataru ovu, Chiokike ke naakpatne nye nwurnu onwu, nye neeme nhne zigele a whuya iwihne.

18 Nga olile anya zila a, Ebereham kwnataru ovu, o buru nda agida mba, lele kpa okwukwo nsọ kwuru, "Mkpuru i jaazi agida kpa." 19 Okwnata ovu a dnage adna, nga o whnurnu nu ano-ehni a bu nhne nwurnu onwu, hne o bu otu riwhu awaha, nu rekpa-nnwọ Sera nwurnu onwu. 20 Kovu okwnata ovu a dnage adna hite nu okwe ekwe mọbu onwe mkpoma lawuru gbasiri nhne Chiokike kweru a mkwana, okwnata ovu a mernu o gwuzosi rikne naaznani Chiokike. 21 Ovu siri a rikne nu Chiokike nwernu rikne o mezu nhne o kweru mkwana. 22 Kam kpayarū, "Chiokike gwnusinu a nu o bu nye mee mma." 23 Nu be gwnusiri a nu nye mee mma, buo nhne ke zinu a kpoi. 24 O zi masinu ai ele be jogwnusi n'ele mee mma, ele kweru nu nye wam mernu Jizosi Nyenwe ai hi n'enwu lizo. 25 Be nyernu a ma o nwu kwnornu mmehie ai, o hiri n'enwu lizo ma Chiokike gwnusi ai lele ele

ikpe mamana.

5

Snarnima nu udno

1 Kitna, hne Chiokike gwnurnu ai lele ele ikpe mana hite n'okwnata ovu, a nwernu udno nu Chiokike hite n'aka Nyenwe ai Jizosi Karaisi. 2 Jizosi bu nye a hiri n'aka a, hite n'okwnata ovu gwuzoru n'oru Chiokike. A nonwudna onwudna nu a nwernu olile anya nu a jeekehia igwugwu Chiokike. 3 O buo kam kpoi, a nonwudna nu rime awnwhnu, kwnornu nu awnwhnu neegweya onwudna ovu, 4 onwudna ovu neegweya agwa oma, agwa oma gweya olile anya. 5 Olile anya ai jobu nhne etekne, kwnornu nu Chiokike wukwasiri ai owhnun'anya a n'ovu ai hite n'Enine Nso, ke o kesiri ai.

6 Kwnornu nu nga a nwee rikne, Karaisi nwurnu kwnornu ai ele ojo ma Chiokike. 7 O bu nhne siri rikne nu badnu jookwono nye oma nwu enwu. Kovu badnu eleghi anya jeenwe rikne kwnornu nye mee mma nwu. 8 Kovu Chiokike gesiri ai owhnun'anya a ke bu nu Karaisi kwnornu ai nwuma kpa a zi koriri nu rime mmehie.

9 Be hiri n'onvurna a gwnu ai lele ele ikpe mana, o jooznohia ai n'ovu owe ehni Chiokike. 10 Kwnornu nu a bu ele irno Chiokike nu mbom, kovu ai nu Chiokike mernu udno hite n'enwu Nnwọ a. Kitna, a bu ele enyi Chiokike, o jooznohia a hite nu budnu Nnwọ a.

11 O bũo kam kpõi, kõvu a nõonwudna õnwudna nõ rime Chiokike hite nõ Nyenwe aĩ Jizõsi Karaĩsi, nye mernu aĩ nõ Chiokike zĩri n'udno.

Adam nõ Karaĩsi

12 Lele kpa mmehie hiri n'aka otu badnũ bna nõ rime õwa, mmehie vuyarũ ẽnwu, ẽnwu wam zuru kpakara õwa, kwnornu nõ kpakara badnũ mehieru. 13 Mmehie zĩ n'õwa sũ be nyernu Iwu, kõvu mmehie zĩla ire nga Iwu zĩla a. 14 Ẽnwu hiteru n'Adam dũ n'ige Mozizi nẽchi kpakara badnũ, ma ele mẽhiele lele kpa Adam mehieru. Adam bũ nye bĩtala nhne Chiokike nyernu n'iwu.

Adam bũ oyiyi nye wam jaava. 15 Kõvu nkesi wam nõna lele mmehie. Kwnornu õ buru nõ agĩda badnũ nwũrnũ hite nõ mmehie otu badnũ, oru nõ nkesi Chiokike zĩ agĩda kakwo, ke gazuru kpakara ele badnũ hite n'oru otu nye wam bũ Jizõsi Karaĩsi. 16 Nkesi Chiokike zĩ ichne nõ hne mmehie otu badnũ zĩ. Ikpe snornu otu mmehie wam ke vuyarũ õmuma ikpe, kõvu nkesi wam sno agĩda mmehie ke vuyarũ õgwnusi badnũ lele nye ikpe mãmama. 17 Mmehie otu badnũ ka, Adam, mernu ẽnwu nẽchi õwa, kõvu kpakara ele nahĩaru nkesi oru zĩ agĩda ke Chiokike nõ ome mma a, jeemegbu mmehie nõ ẽnwu hite nõ otu badnũ wam ke bũ Jizõsi Karaĩsi.

18 Owe! Otu mmehie Adam vuyarũ õmuma ikpe nõ risi

kpakara ele badnũ, kõvu, otu ẽrnũ ome mma Karaĩsi mernu ele badnũ buru ele ikpe mãmama n'anya Chiokike, ke nyernu be bũdnu. 19 Hite nõ risi rikne otu badnũ kpakara ele badnũ ghõru ele mmehie, otu aka wam masĩ, obno nsnĩ otu badnũ jeeme kpakara ele badnũ buru ele mee mma.

20 Iwu varũ ma nhne ojo zĩ agĩda, kõvu hne mmehie zĩ agĩda, oru Chiokike barũ aba k'agĩda. 21 Hne mmehie nẽchi hite n'ẽnwu, oru Chiokike nẽchi hite n'ome mma ke noodubna nõ bũdnu kwõ okwo hite nõ Jizõsi Karaĩsi Nyenwe aĩ.

6

Nwu nõ mmehie, zĩri bũdnu nõ Karaĩsi

1 Kĩni bũ nhne a jaakaa? O bũ ma a zĩ kõriri nõ neeme mmehie ma oru Chiokike ba õba? 2 Oza rĩa rĩa! Ndaa kpa aĩ ele nwũrnũ õnwu nõ rime mmehie jaazĩ kõriri bũdnu nõ rime a? 3 O bũ nõ anũ maa sa, be wũru aĩ mini ma aĩ nõ Karaĩsi Jizõsi buru otu, nõ be wũru aĩ mini ma aĩ nõ Karaĩsi buru masĩ otu n'ẽnwu a? 4 Hite nõ mini be wũru aĩ, be likõtaru aĩ nõ Karaĩsi n'ẽnwu a, ma a nõ lele Karaĩsi nga o hiri n'ẽnwu lizõ hite n'igwugwu ke Nda, a joowu bũdnu ikne.

5 Kwnornu nõ õ buru nõ aĩ nõ a bũ otu n'ẽnwu a, kpam masĩ, aĩ nõ a jõoburu otu n'olizõ n'ẽnwu a. 6 A magwũ nõ ẽhni õknani aĩ bũ ke be kpõgidnernu ya nõ Karaĩsi

n'olu oḡba a, ma be lulu eḡni mmehie, ma a gharu o buru ohi ke mmehie. ⁷ Kwnornu nga badnu nwurnu, mmehie nwema iknernema n'eḡni a berere. ⁸ O buru a snornu Karaḡsi nwu enwu, a kweru nu a joosno a ziri budnu. ⁹ A magwu nu Chiokike mernu Karaḡsi hi n'enwu lizo, o jounwu kwno berere, enwu nwema iknernema hne o zi berere. ¹⁰ Enwu o nwurnu, o nwurnu kwnornu mmehie otu mḡba, o zi budnu kitna, o zinu Chiokike budnu.

¹¹ Kpam masi, anu gwnu eḡni anu lele ele nwurnu onwu kwnornu mmehie, kovu ele zi budnu nyee Chiokike hite nu Karaḡsi Jizosi. ¹² Anu kwé mmehie neechi ano-eḡni anu, neeme anu noobno nsni nhne ojo ano-eḡni noopio. ¹³ Anu kwéko o gweru eḡni anu nyee mmehie ma o buru nhne enu ke risi rikne. Kovu anu gweru eḡni anu nyee Chiokike, lele ele hiri n'enwu bna nu budnu, anu gweru kpakara eḡni anu nyee ma be buru nhne enu ke nhne oma. ¹⁴ Kwnornu nu mmehie za neechi anu, anu zila nu mkpururu Iwu, kovu nu mkpururu oru ke Chiokike.

Ele ohi ke ome mma

¹⁵ Kini bu ka? A jaazi neeme mmehie kwnornu nu a za nu mkpururu Iwu, kovu mkpururu oru ke Chiokike? Oza ria ria. ¹⁶ Anu magwu nu nye anu noobno nsni nhne o nookwu, anu bu ele ohi nye anu noobno nsni. Anu bu ohi ke mmehie ke noodubna

n'enwu, mambu ohi obno nsni ke noodubna n'ome mma. ¹⁷ Kovu oznarni zinu Chiokike, kwnornu nu mbom anu bu ohi ke mmehie, kovu anu bnornu nsni hite nu mkpoma anu bna n'ezi oka wam anu nahiaru. ¹⁸ Be dōhiaru anu nu mmehie anu, ma anu buru ohi ke ome mma.

¹⁹ M nookwu lele badnu, kwnornu nu anu za rikne. Nu mbom, anu gweru eḡni anu nyee nhne zila richna nu risi rikne o mee nhne ojo, kpam masi, anu gweru eḡni anu buru ohi ome mma bna n'enru zi nsō. ²⁰ Nga anu bu ohi ke mmehie, anu nwée igwe n'ome mma. ²¹ Ndaa mbnarna anu nwehiaru hite nhne kam nootu iwħnerne? Risi kpakara nhne kam, bu enwu. ²² Kovu kitna, be dōhiaru anu nu rime mmehie, anu buru ele ohi ke Chiokike, mbnarna anu jeenwehia jeeme anu ziri nsō ke joodubna nu budnu kwó okwo. ²³ Kwnornu nu oḡwo enu mmehie bu enwu, kovu nkesi ke Chiokike bu budnu kwó okwo hite nu Karaḡsi Jizosi Nyenwe ai.

7

Nhne atu ke olulu nzi nu nnwerne

¹ Rumu nda m, m nookwunu anu oka lele ele magwu Iwu, anu magwu nu Iwu jigwu badnu hne nye wam zi budnu. ² Nyerinya nwernu nzi zi n'iwu nga nzi a zi budnu, kovu o buru nzi a nwu, o zima iwu jigwu a lele nye zi nu nzi. ³ Ka neegesi, o buru nu

nzi a zị bụdnu, nyerinya wam gbọ nzi berere, be jookwu a nye neeme ọyi. Kọvu ọ bụru nụ nzi a nwurnu ọnwu, iwu jigele a, ọ bụru nụ ọ gbọru nzi berere. O méne ọyi.

⁴ Rụmu nda m, otu aka wam, bụ kpa ọ zinu anụ. Anụ nwurnu ọnwu n'Iwu hite n'ehni Karaịsi. Anụ bụ ke nye wam hiri n'ẹnwu lizo, ma anụ bụru mgwna ẹrnu ke bnarnụ iru n'aka Chiokike. ⁵ Nga a zị bụdnu n'anọ-ehni, nhne ojo ke Iwu Mozizi vuyarụ bụ nhne a noosno, kpakara nhne a mernu dubnarnụ aị n'ẹnwu. ⁶ Kọvu kịtna, a nwernunem ẹhni aị n'Iwu, kwnornu nụ a agburulam n'iwu wam jigwu aị, a kpenu Chiokike n'apna ikne ke Enine, ọ bụo n'apna ọknani ke Iwu be gbarụ n'ọkwukwo.

Iwu nụ mmehie

⁷ Kịni bụ nhne a jookwu? Iwu wam ọ bụ mmehie sa? Ọza rịa rịa. Kọvu iwu mernu m mahija mmehie. M znégele m amahija nhne bụ a ọwho-anya ọ bụru n'Iwu kwúle, "I nwéko ọwho-anya." ⁸ Kọvu mmehie hite nụ nhne be nyernu n'iwu nwehjaru oghere ọ kpakne ọwho-anya zị ichne ichne. Kwnornu nụ mmehie nwurnu ọnwu hne iwu zila. ⁹ M zị m bụdnu hne iwu zila, kọvu nga nhne be nyernu n'iwu varụ, mmehie ziri bụdnu nụ rime m, m nwụma. ¹⁰ Nhne be nyernu n'iwu ke kwesiri o gweya bụdnu, vuyanu m ẹnwu.

¹¹ Mmehie hite nụ nhne be nyernu n'iwu duwhuru m,

hite nhne be nyernu n'iwu, gbu m. ¹² Iwu wam zị nsọ, nhne be nyernu n'Iwu zị masị nsọ, ọ zị kwem, ọ bụru ọma. ¹³ Ka o neegesi nụ nhne bụru ọma vuyanu m ẹnwu? Ọza rịa rịa. Ọ bụ mmehie ke kpayarụ a. Mmehie gweruru nhne bụru ọma mee a o vuyanu m ẹnwu, ma mmehie whụya iwhne nụ ọ bụ mmehie n'ezi. Hite nụ nhne be nyernu n'iwu be jeegesi nụ mmehie bụo ọma rịa rịa.

¹⁴ A magwụ nụ Iwu bụ nhne enine. Kọvu m bụ m badnụ etekne, nye be reru lele ọhi ke mmehie. ¹⁵ M máam nhne me neeme, kwnornu nụ nhne me noopio o mee, m nwée m rikne mee a, kọvu nhne me píole o mee, bụ nhne me neeme. ¹⁶ Nga me neeme nhne me píole o mee, ka neegesi nụ Iwu wam bụru ọma. ¹⁷ Kọvu ọ bụo me neeme nhne ka, kọvu ọ bụ mmehie ke wu nụ rime m. ¹⁸ M magwụ m nụ ọ zá nhne ọma ọbula zị nụ rime m (ke bụ n'anọ-ehni m). Kwnornu nụ ọ naamasị m o mee nhne bụru ọma, kọvu m nwée m rikne o mee a. ¹⁹ M mée m nhne ọma me pioru o mee, kọvu nhne bụo ọma me píole o mee, bụ nhne me neeme. ²⁰ Ọ bụru nụ me mee nhne me píole o mee, ka neegesi nụ ọ bụo me bụ nye neeme a, kọvu ọ bụ mmehie wam ke wu nụ rime m.

²¹ M magwụ m nụ iwu nọornu ẹrnu, nga me pioru o mee nhne bụru ọma, nhne ojo zị nụ ruwhnu m. ²² Nụ

rime enine m, m noopio iwu Chiokike. ²³ Kọvu m nọowhnu iwu berere nọornu ẹnu nọ rime m, iwu ke nọolusi iwu ke ovu ogwnu. O neeme m bọru ọhi iwu ke mmehie ke nọornu ẹnu nọ anọ-ẹhni m. ²⁴ M bọ m badnọ ke nọowhnuji anya. Nyele jọdohia m n'anọ-ẹhni ke ẹnuw ka? ²⁵ A nọotunu Chiokike mmamma hite nọ Nyenwe aị Jizọsi Karaịsi.

Hite n'echiche m, m bọ m ọhi ke iwu ke Chiokike, kọvu, anọ-ẹhni m bọ ọhi iwu ke mmehie.

8

Budnu hite n'Enine

¹ Kịtna, ọ zá ikpe naama ele zị nọ rime Karaịsi Jizọsi.

* ² Kwnornu nọ iwu ke Enine ke neegweya budnu nọ Karaịsi Jizọsi, mernu m whọga n'ọhi iwu ke mmehie nọ ẹnuw. ³ Nhne Iwu nwée rikne meli kwnornu nọ anọ-ẹhni badnọ zila rikne, Chiokike mernu a, o ziyaru Nnwọ a lele badnọ ke mmehie ma ọ bọru ariohna mmehie. Hite nọ ya ọ ma budnu mmehie ke badnọ ikpe. ⁴ Chiokike mernu ka ma nhne ziri ezi ke Iwu zu ozu nọ rime aị ele noowu budnu lele kpa Enine noopio, ọ bọo kpa anọ-ẹhni noopio. ⁵ Ele noowu budnu n'anọ-ẹhni neeme nhne anọ-ẹhni noopio, ele noowu budnu n'Enine neeme nhne Enine noopio. ⁶ Nye anọ-ẹhni nẹchi nwurru ọnuw, kọvu nye Enine nẹchi nwernu budnu nọ

udno. ⁷ Kwnornu nọ nye anọ-ẹhni nẹchi bọ nye irno Chiokike, o nwée rikne bita iwu Chiokike, n'ezi, o jéenwe rikne bita a. ⁸ Ele anọ-ẹhni nẹchi jéenwe rikne mee nhne jọoso Chiokike n'ọnu.

⁹ Anọ-ẹhni zá nẹchi anọ, kọvu Enine, ọ bọru nọ Enine Chiokike wu nọ rime anọ. Nye ọbula ke nwée Enine Karaịsi, bọo ke Karaịsi. ¹⁰ Ọ bọru nọ Karaịsi zị nọ rime anọ, ọ bọ n'ezi nọ anọ-ẹhni anọ nwurru ọnuw kwnornu mmehie, kọvu enine anọ zị budnu kwnornu ome mma. ¹¹ Ọ bọru nọ Enine Chiokike ke mernu Jizọsi hi n'ẹnuw lizọ wuru nọ rime anọ, nye wam ke mernu Karaịsi hi n'ẹnuw lizọ jeeme anọ-ẹhni anọ ziri budnu hite n'Enine a ke wu nọ rime anọ.

¹² Kam kpayarọ, rọmu nda m, a jigwu ogwo o wu budnu aị, ọ bọo kpa anọ-ẹhni noopio. ¹³ Kwnornu nọ ọ bọru nọ anọ wu lele kpa anọ-ẹhni anọ noopio, anọ jọonwu ẹnuw, kọvu ọ bọru nọ anọ jeehi n'enine gbu kpakara ẹnuw ọjo ke anọ-ẹhni, anọ jaazị budnu. ¹⁴ Kpakara ele Enine Nsọ Chiokike nẹchi bọ rọmu Chiokike. ¹⁵ Kwnornu nọ Enine Chiokike nyernu anọ méne anọ ele ọhi, ke neeme anọ bọru ele ogwnu. Kọvu Enine neeme anọ bọru rọmu Chiokike, anọ jeenwe rikne kwnakwu a, "Papa, Nda m." ¹⁶ Enine Nsọ Chiokike naagbanọ enine aị akebne

* **8:1** Agwna ọkwukwo ọknani kwuru: ele zá noowu budnu lele kpa mmehie pioru, kọvu lele kpa enine noopio.

nụ a bụ ụmu Chiokike. ¹⁷ O bụ nụ a bụ ụmu Chiokike, a bụ ele neekheja mkpe, ele neekheja mkpe Chiokike, ele be nụ Karaisi neekerikota mkpe. O bụ nụ a snornu a ta awnwhnu, a joosno a kehja igwugwu a masi.

Igwugwu ke zi nụ ruwhnu

¹⁸ M whnuru m nụ awnwhnu ke ige ka bụ nhne a jeeji tusunu igwugwu ke be jookpumenụ aị.

¹⁹ Kpakara nhne be keru eke ji olile anya siri rikne neese nga be jeegesi ụmu Chiokike.

²⁰ Kwnornu nụ nhne be keru eke ghoru nhne etekne, o bụo nụ rikne aka ke be, kovu kpa Chiokike mernu be, be zi koriri neele anya, ²¹ nụ nhne be keru eke jeenwernu eñni be whoga n'ehni oro oro, kehja igwe nụ o nwernu eñni zi igwugwu ke be bitannu ụmu Chiokike.

²² A magwu du kina nụ kpakara nhne be keru eke nosnu idne lele nye rime omumu nnwo neeme. ²³ Kovu o bụo nhne be keru eke kpoi, ma aị masi ele nwernu Enine ke bụ nkesi mbom ke Chiokike, a nosnu idne nụ rime ovu aị, neese nga Chiokike jeeme a bụ ụmu a, ma o gbahja ano-ehni aị.

²⁴ Kwnornu be znohiaru aị hite n'olile anya, kovu o bụ nụ a whnu nhne a neele anya a, o buma olile anya n'ezi. O za nye neele anya nhne ke o whnugwu anya. ²⁵ Kovu o bụ nụ a neele anya nhne a za nownu anya, a jeeji nkasi ovu neese a.

²⁶ Kpam masi, Enine Nso neeyinu aị aka, o bụ ezi nụ a za rikne. Kwnornu nụ a ma kpa a jeekpe okpukpe, kovu Enine Nso Chiokike neekpehianu aị, hite nosnu idne ke onu jokwuli.

²⁷ Kwnornu nụ Chiokike nye noonyosna mkpoma badnu magwu echiche Enine, o bụ Enine Nso ngorio aririo nụ risi ele nso lele kpa echiche Chiokike jiri zi.

A kakwo ele mmeri

²⁸ A magwu nụ Chiokike neeme kpakara nhne nornuko ernu oma n'otu kwnornu ele whnuru Chiokike n'anya, ele o sukuru ma be mee echiche a.

²⁹ Kwnornu nụ ele Chiokike mahiamarnu, o bitaru be ichne, ma be nụ lele Nnwọ a, ma Nnwọ wam bụ nụ Onarna n'esilawuru agida ụmu nda.

³⁰ Ele Chiokike bitaru ichne, o sukuru be, ele o sukuru, o mee be ele ikpe mama, ele o mernu ikpe ele mama, o mernu be kehja igwugwu a.

³¹ Ndaa nhne a jookwu nụ kpakara nhne ka? O bụ nụ Chiokike dasi aị n'ikwnu, nyele jeemegidne aị? ³² Nye wam ke bitala Nnwọ a, kovu kesi aị ya, ndaa kpa o jeenye aị kpakara nhne? ³³ Nyele jobno ele Chiokike hohiaru nhne? O bụ Chiokike bụ nye neeme ele badnu ele ikpe mama. ³⁴ Nyele bụ nye naama aị ikpe? O bụo Karaisi Jizosi, nye nwuru enwu, nye hiri n'enwu lizo, daziri n'akarikwnunga Chiokike ngorionu aị aririo. ³⁵ Nyele

jeekewa aị n'òwhnun'anya ke Karaịsi? O bụ mkpa, sọbu nhne osi rikne sa, sọbu okne ọkpagbu, sọbu ọknunyo, sọbu ọgba-ẹto, sọbu aghom, sọbu ama-ogwnu? ³⁶ Lele kpa be gbarụ a n'ọkwukwo nsọ,

“Kwnornu anụ, ẹnwu neche aị aka nụ ruwhnu kpakara ọbochi, be nọopnughari aị lele atnurnu be noogbu ogbu.”

³⁷ Óza! A nwernu omeri nụ kpakara nhne ka hite nụ nye wam ke whnurnu aị n'anya. ³⁸ Kwnornu nụ m magwu m nụ ẹnwu mọbu budnu, mọbu enine izi, mọbu renwu ojo, mọbu nhne ke zị kịta, mọbu nhne ke jaava, mọbu rikne ọbula, ³⁹ mọbu olu mọbu nhne zị nụ rime ẹli, mọbu nhne berere be keru eke, jéenwe rikne kewama aị n'òwhnun'anya ke Chiokike ke zị nụ rime Karaịsi Jizọsi.

9

Chiokike nụ ele ke

ọ hohoruru

¹ M nookwu ezi ọka nụ rime Karaịsi, ọ bụo aghalaghala, Enine Nsọ naaghanụ ovu m akebne nụ m zá m naagha aghalaghala. ² Anya-mini zị m nụ mkpoma, nhne igbugbu zị m nụ mkpoma kpakara ige. ³ O jaamasị m, ọ bụru nụ Chiokike vuru m ọnu, kewama m nụ hne Karaịsi zị, kwnornu rụmu nda m, ele ẹli m, ⁴ ele Izireli. Chiokike mernu be bụru rụmu a, o okpumennu be igwugwu a, ya nụ be gbarụ njọ-ẹhni, o

nyernu be Iwu, be nwernu okpukpe oma, nụ kpakara mkwna Chiokike, ⁵ be bụ avnurnu kwu ele nda ọknani, Karaịsi hiri n'avnurnu be va n'anọ-ẹhni. Oznarni zịnu Chiokike ke nẹchi kpakara nhne ọkwnukokwnu. Amim. ⁶ O bụo nụ Chiokike mézule ikwu-ọnu a, kwnornu nụ ọ bụo kpakara ele hi n'avnurnu Izireli bụ rụmu Izireli n'ezi. ⁷ Kpakara be bụo rụmu Ebereham n'ezi, ọ bụbedi nụ be hi n'avnurnu Ebereham. Kwnornu nụ ọkwukwo nsọ kwuru, “Kovu be jọogwnu rụmu ị hite n'Aziki.” ⁸ Ka bụ nụ ọ bụo rụmu be murnu n'anọ-ẹhni bụ rụmu Chiokike, kovu ele be murnu lele kpa Chiokike kweru Ebereham nụ mkwna bụ rụmu a n'ezi. ⁹ Kwnornu nụ ka bụ nhne mkwna wam kwuru, “N'ige be karụ aka, m jeehiehna, Sera jọomu nnwọ rukna.”

¹⁰ O bụo ka kpọi, rụmu Ribeka nwernu otu nda, ke bụ nda ọknani aị Aziki. ¹¹ Sụ ọ murnu rụmu ejima rukna lawuru wam, nga be mége nhne oma mọbu ke ojo, ma nhne Chiokike kwuru gwuzosi rikne, ¹² ọ bụo hite n'ernu kovu kwnornu nụ o sukwu ikwu a, Chiokike kannu Ribeka, “Nye ke okno badnu jeeznenu nye ke matị izi.” ¹³ Lele kpa be gbarụ a n'ọkwukwo nsọ, “M whnurnu m Jekọpu n'anya, sno Iso irno.”

¹⁴ Ndaa nhne a jookwu? O bụ nụ Chiokike bụ nye ndala sa? Óza rịa rịa. ¹⁵ Kwnornu nụ ọ kannu Mozizi,

“M j̄odonu nye me j̄odonu obirizi, obirizi, mee mas̄inu nye mas̄iri m̄oru.”

16 Ka neegesi n̄u ọ b̄uo hite n̄u nhne badn̄u noopio m̄obu nhne be n̄oornu, k̄ovu ọ b̄u obirizi Chiokike. 17 Kwnornu n̄u ọkwukwo ns̄o kann̄u Fero, “Ka b̄u nhne me kwno gwuzote i, ma m̄ gesi m̄ iknernema m̄ n'ehni i, ma kpakara ọwa mah̄ia r̄ewhna m̄.” 18 Chiokike n̄odonu nye mas̄iri a obirizi, neemenu nye o pioru ma o knesni mkp̄oma, knesni mkp̄oma a.

Ikpe n̄u obirizi Chiokike

19 Otu badn̄u jaakan̄u m, “Ndaa kpa Chiokike naama āi ikpe? Nyele nwernu rikne o gwuzogidne echiche a?” 20 J̄i badn̄u etekne, i b̄u nyele naasa Chiokike ọka? Nhne be kp̄uru ọkp̄u ọ jaas̄ikwa nye kp̄uru a ājji, “I kwno k̄ini kp̄u m̄ kpa?” 21 Ọ b̄u nye n̄okpu ite o nw̄ee rikne n'ehni otu ọrura wam kp̄u ite law̄uru, otu bna n'ernu z̄i okne mkpa, ke berere be j̄i a rn̄u ̄ernu kpakara ige?

22 Ọ z̄i Chiokike n'aka o gesi ikpe n̄u iknernema a, k̄ovu, ọ z̄i kwno a n'aka o gesi ogol-ogo ọsnuta ovu n'ehni ele o neekpe ikpe, b̄u ele ọ b̄itaru ma ọ la be n'iyi. 23 Ọ z̄i mas̄i n'aka a ọ w̄ukwasi ọkwnamarna igwugwu a n̄u b̄udnu ele ọ b̄itannu obirizi a. 24 Kwnornu n̄u a b̄u ele o sukwuru, ọ b̄uo hite n'avn̄urnu ele Ju kp̄oi, k̄ovu ma hite n'eli ele b̄uo ele Ju. 25 Ka b̄u nhne o kwuru n'ọkwukwo Hosiya,

“M jookwu be ele ke m, ele wam b̄uo ele ke m, ele wam me whn̄uge n'anya, m jookwu be ele me whn̄urnu n'anya.

26 Ọ j̄obu n̄u hne be z̄i kaa, n̄u be b̄uo ele ke m, j̄obu hne be jookwu be r̄umu Chiokike ke z̄i b̄udnu.”

27 “Azaya siri okokoba gbas̄iri r̄umu Izirēli, kaa, Ọ b̄u n'ezi n̄u r̄umu Izirēli n̄u lele r̄izna ke ngeri osimini, ele be j̄oznohia jaaz̄i mat̄i k'aḡida.

28 Kwnornu n̄u Jihova jeekpebi ikpe ọwa wara wara n'ome mma.”

29 Lele kpa Azaya kwuru n̄u mb̄om, “Ọ b̄uru n̄u Chiokike ke Meli Nhne Dum d̄onu āi obirizi ghasan̄u āi agwna r̄umu, a znernu ọnu lele S̄odom, a znernu ọnu lele Ḡomora.”

Ele Izirēli kw̄ele ọ nabnarn̄u izi ọma

30 Ndaa nhne a jookwu? Ọ b̄u n̄u ele b̄uo ele Ju ele z̄a noosno ome mma Chiokike, nweh̄iaru ome mma ke hi n'ọkwnata mkp̄oma? 31 K̄ovu ele Izirēli, noosno iwu ome mma nw̄ee nhne iwu ome mma kar̄u, be p̄ioh̄iala a. 32 K̄ini kp̄ayar̄u ka? Kwnornu n̄u be j̄ige ọtukwasi ovu pio a, k̄ovu lele n̄u ọ b̄u n'ernu. Be dna n'olu rugwu n̄okpobi ọchi. 33 Lele kpa be gbar̄u a n'ọkwukwo ns̄o, kaa,

“Le, m bítaru m otu aka-
worugwu nù rime
Zayoni
ke jeeme ele badnù kpòbi
òchi,
rugwu ke jeeme be dna.
Kòvu nye òbula ke tükwasiri a
mkpòma,
be jéekwe iwhnerne tù a.”

10

1 Rùmu nda m, nhne
nòogwnu m nù mkpòma, m
neekpe masìnu Chiokike
gbasìri ele ke m bù Izireli,
bù ma be znòhia be. ² M
jaagbanù be ákebne nù be
nwegwu mkpòma o kpenu
Chiokike, kòvu be nwée
òghohia. ³ Kwnornu nù be
máa ome mma ke Chiokike,
be bete noogwuzote ome
mma ke be, be bíkala èhni
be nù mkpururu ome mma
Chiokike. ⁴ Karaìsi bù mbi-
mambi Iwu, nye òbula ke
tükwasiri a mkpòma, jeen-
wehìa ome mma.

*Òznohia zìnu
kpakara badnù*

⁵ Ka bù nhne Mozizi kwuru
gbasìri ome mma ke hi
n'Iwu, “Nye òbula ke bítaru
Iwu jaazì budnu nù rime
be.” ⁶ Kòvu ome mma ke
hiri n'òtukwasi mkpòma karù
kpa, “I kwúko nù mkpòma ì,
‘Nyele jeezne oligwe?’ (zne
gwedna Karaìsi). ⁷ Mòbu,
‘Nyele jeezne nù rime èli?’
(zne gwelizo Karaìsi n'ènwu).”
⁸ Kòvu ndaa nhne o kwuru?
“Ikwu-ònu wam zì ì ndundu,
ò zì n'ònu ì ma n'ovu ì.” Kam
bù ikwu-ònu òtukwasi ovu ke
a nòokpo okwo. ⁹ Ò bùru nù ì

jeeji ònu ì kwuhìa nù Jizòsi bù
Nyenwe aì, gweru mkpòma
ì kweru nù Chiokike mernu
o hi n'ènwu lizo, be jòoznohia
ì. ¹⁰ Kwnornu nù badnù jì
ovu a kweru, be gwnùsi a
nù nye ikpe mána, o jì ònu
a kwuhìa, o nwehìa òznohia.
¹¹ Òkwukwo nsò kwuru kpa,
“Iwhnerne zá nòotu ele
kwnatarù a ovu.” ¹² Ò zá
nhne zì ichne hne nye Ju nù
nye búo nye Ju zì. Chiokike
bù Nyenwe kpakara badnù,
nòowukwasi ngòzi a nù risi ele
naakwnakwu a. ¹³ Kwnornu
nù be jòoznohia kpakara ele
noosukwu rèwhna Nyenwe
aì.

¹⁴ Kòvu ndaa kpa be
joosukwu a, ò bùru nù be
kwéle nù ya? Ndaa kpa be
jeekweru, ò bùru nù be nùna
nhne gbasìri a sa? Mòbu ndaa
kpa be jòonu, hne ò zá nye
nòokpo okwo izi òma? ¹⁵ Ndaa
kpa be jòokpo okwo hne ò
zá nye ziznènu be? Lele
kpa be gbarù a n'òkwukwo
nsò, kaa, “Le kpa òchi be
marnù mma bù ele neezni
izi òma.” ¹⁶ Kòvu, ò búo
kpakara be kweru izi òma
wam, kwnornu nù Azaya
karù, “Nyenwe aì, nyele
kweru izi a ziri?” ¹⁷ Ka
neegesi nù òkwnata mkpòma
jeehi nù ònurnu izi òma va,
ònurnu jeehi n'òkpo okwo
izi òma Karaìsi. ¹⁸ Kòvu m
nèesikwa, ò bù ezi nù be nùna
izi òma wam? Be nurnu a.
Lele kpa òkwukwo nsò kwuru,
“Nkòli be gazuru kpakara
òwa,

ikwu-ònu be dùru hne
òwa sòtoru.”

19 M n̄esikwa kwno, ọ bụ nū ele Izireli máa? Mozizi n'iwhuru a beru ọsno kaa,
 “M jeeji ele mba ọ zá nhne be bụ mee anụ nwe anya-kwu,
 m jeeji mba ke nwée akoniche kpasu anụ iwe.”

20 Azaya kwusiri a rikne kaa,
 “Ele zá noopio m, piohiaru m, m mernu m ele zá n̄esikwa ajiji gbasiri m whnụ m anya.”

21 Ka bụ nhne o kwuru gbasiri Izireli,
 “Kpakara ọbochi, m gbasaru m aka m lawuru o kwubnanya
 ele risi rikne nū ele zá noobno nsni.”

11

Chiokike ghásala ele ke a

1 M s̄ikwa kwno, ọ bụ nū Chiokike ghasaru ele ke a sa? Óza! Ma n'iwhuru m bụ nye Izireli, ke avnurnu Ebereham, eriri rụwho Benjamini.
 2 Chiokike ghásala ele ke a ọ mahiamarnu nū mbom. Anụ magwu nhne ọkwukwo nsọ kwuru nū hne Elaija naariasno Chiokike megidne Izireli,
 3 “Nyenwe aị, be gburu ele ọwhnurninya i, be kwnadna ojo ariohna i, me nū nsnunu m gwnarnu, be noopio o gbu m.” 4 K̄ini bụ nhne Chiokike kannu a? “M bitannu m ẹhni m pokwu ele rukna ẹsau, ele kpónna Balı risi ẹli.” 5 Kpam masi, n'ige ka, Chiokike, hite n'oru a hohiaru ele ke gwnarnu. 6 Kwnornu nū ọ

bụ oru a, ọ búo n'ernu, ọ b̄uru nū ọ bụ hite n'ernu, oru búma oru.

7 K̄ini kwno? Ele Izireli piohiala nhne be noopio, kovu ele wam ọ hohiaru piohiaru a, ovu kporu ele berere b̄ekwnu. 8 Lele kpa be gbaru n'okwukwo nsọ, kaa,
 “Chiokike nyernu be enine iwhnirniwhno
 be nwernu anya, kovu be whnụ ọsno,
 be nwernu nsni, kovu be nū nhne,
 dụ tna.”

9 Devidi karu,
 “Iriri be ghọ mbita nū nhne joogbu be,
 be dna n'olu a, ta awhnūwhnu.

10 Isni kpu be, be whnụ ọsno, ivu rinya nyigbu be ọkwukokwnu.”

Ọznohia ele búo ele Ju

11 M n̄esikwa, ele Izireli be dnarnu ma be la n'iyi sa? Óza r̄ia r̄ia. Kwnornu nū mmehie be, ele búo ele Ju nwehiaru ọznohia, ke jeeme ele Izireli nwe anya-kwu. 12 Ọ b̄uru nū mmehie be mernu kpakara ọwa nwe ngozi, be dnarnu mboni ma ele búo ele Ju nwehia ngozi, kpakara ọwa jeenwe agida ngozi nga be jeekweru nū Karaisi.

13 M nookwunu anụ ọka k̄itna ele búo ele Ju. Hne me bụ nye izi ele búo ele Ju, m jeeji ernalu m kpa nganga.
 14 Nyele ma, m nwernu rikne mee ele ẹli m nwe anya-kwu, ma m nwernu m rikne znohia agwna be. 15 Kwnornu nū nga Chiokike ghasaru be,

kpakara ọwa nù Chiokike mernu udno. Kìni jeeme nga Chiokike jookwubnanya be? Ọ jọbu nù ele nwurnu ọnwu jaazi bụdnu. ¹⁶ Ọ bụru nù mpekele brẹdi mbọm be nyernu Chiokike zị nsọ, kpakara ke gwnarnù zị nsọ. Ọ bụru nù ẹgwngwnu isisi zị nsọ, kpakara nkala a zị masị nsọ. ¹⁷ Ọ bụru nù be o gbukwahalarù agwna nkala olivu, be gweru anù bụ nkala olivu ọhia nyakwnusi a, anù neeri nhne ọma ke hi n'isisi olivu wam. ¹⁸ Anù ménu nkala wam oknomokno, chenwanya nù ọ búo anù vu ẹgwngwnu, kọvu ẹgwngwnu vugwu anù. ¹⁹ Kọvu kwu kpa, “Be gbukwahalarù nkala isisi gweru aị nyakwnusi.” ²⁰ Owe! Be gbukwahalarù be kwnornu nù be kwé ekwe, kọvu, anù gwuzo kwnornu nù anù tųkwasiri ovu. Anù vúlizọ ẹhni anù olu, tųnnuma, anù tų ogwnu. ²¹ Kwnornu nù ọ bụru nù Chiokike gharùla ọ ta nkala isisi olivu ke ruhjaru awnhųwhnu, ọ jáagharù ọ ta anù awnhųwhnu.

²² Le mkpọma ọma nù nhne rikne ke Chiokike, nù o mesiri ele dnarnù adna rikne, kọvu ọ donu anù obirizi, ọ bụru nù anù jaadazigidne nù mkpọma ọma a. Ọ bụru nù anù jáadazigidne nù mkpọma a, o joogbukwahala anù. ²³ Ọ bụru nù ele Ju jeehi n'ókwe ekwe be whųya, Chiokike jaanyakwnusi be berere, kwnornu nù Chiokike nwernu rikne ọ nyakwnusi be. ²⁴ Anù

bụ nkala isisi olivu ọhia, ke Chiokike nyakwnusiri n'ẹhni isisi olivu be znurnu ọznu, lele kpa o kwésile. Ọ bụru nù Chiokike mernu kpa, anù mahja nù o nwernu rikne nyakwnuhnasi nkala isisi olivu be znurnu ọznu n'ẹhni isisi olivu kam be zị.

*Obirizi Chiokike
zịnu kpakara badnu*

²⁵ Rụmu nda m, o nwernu nhne omimi me noopio anù mahja, ma anù gharù eche nù anù bụ ele akọ n'anya anù. Nhne omimi kam bụ nù risi rikne rụmu Izireli jáazi ọkwnukokwnu. Kọvu ọ jaazi tem ọnu ọgwngwnu ele búo ele Ju ele jaavakwnusi Chiokike zute. ²⁶ Kpam masị, be jọoznohia kpakara ele Izireli, lele kpa be gbarù a n'ọkwukwo nsọ,

“Nye Ọznohia jeehi nù Zayọni
va,
o joovume kpakara
mmehie rụmu Jekọpu.

²⁷ Me nù be jaagba njọ-ẹhni,
nga me vumernu mme-
hie be.”

²⁸ Ele Ju bụ ele irno izi ọma. Ka bụ mbnarna ke anù ele búo ele Ju. Kọvu be bụ ele ọ họhiaru, whnù be n'anya kwnornu ele nda be ọknani. ²⁹ Chiokike zá naagbanwo echiche a n'ẹhni ele ọ họhiaru, gozi masị. ³⁰ Hne anù ele búo ele Ju zị, anù bnóge Chiokike nsni nù mbọm, kọvu kịtna, anù nwernu obirizi Chiokike kwnornu ele Ju ele bnóge nsni. ³¹ Kpam masị, anù nwehjaru obirizi Chiokike mernu ele Ju bnóge Chiokike

nsni ma be nwehia masi obirizi Chiokike. ³² Kwnornu nu Chiokike mernu kpakara ele badnu buru ele risi rikne ma be nwehia obirizi a.

Oznarni zinu Chiokike

³³ A! Le kpa ekwnu nu akoniche nu nhne omuma Chiokike hna omimi.

Kpa a nwée rikne nyosna a echiche a,
badnu nwée rikne pi-
ohiali apna a.

³⁴ “Nyele magwu mkpoma Nyenwe ai?”

Nyele nwernu rikne zni a ezni?”

³⁵ “Nyele nyeleru Chiokike nhne,
ma Chiokike kwu a ogwo?”

³⁶ Ya keru kpakara nhne, kpakara nhne ke zi bu ke a, ya nwe kpakara nhne.

Oznarni zinu a okwnukokwnu. Amim.

12

Budnu nye ernu Chiokike

¹ Rumu nda m, kam kpa-yaru, m ji m obirizi Chiokike naariasno anu, anu gweru ehni anu yisi n'aka Chiokike lele ariohna zi budnu, zi nsó, ke noso Chiokike n'onu, bu ke anu kwannu Chiokike n'ezí. ² Anu nuko lele ele owa ka, kovu Chiokike gbanwo echiche anu ma o ziri ikne ikne, ma anu mahia nhne bu echiche Chiokike, echiche oma a, ke noso a n'onu, ke zuru ozu. ³ Kwnornu nu oru Chiokike nyernu m, me kanu anu, o za nye vulizo ehni a olu n'oriri a karu kpa o kwesiri,

kovu anya dno anu nu risi n'okpe ehni anu ikpe. Anu gweru okwnata ovu Chiokike tusinnu anu kpe ehni anu ikpe. ⁴ Lele kpa a nwernu agida nhne ke zi ehni, ke obula nwernu ernu ke a. ⁵ Kpam masi, o bu n'ezí nu a zi agida, a bu otu nu rime Karaísi, be knekotaru ai n'otu lele nhne zi odo nu odo n'otu anó-ehni. ⁶ Nye obula nwernu nkesi ke a lele kpa oru Chiokike nyernu a. O buru nu nkesi otu badnu bu whnu owhnurninya, nye wam gweru otukwasi ovu mee a. ⁷ O buru nu nkesi a bu o zne izi, o zne a, o buru o zni nhne, o zni nhne. ⁸ O buru o gba ele badnu inwe, o mee kpam. Nye neekesi ele berere nhne, o mee a nu mkpoma oma, nye noodu ele badnu, o rnusi ernu a rikne. Nye nodo obirizi, o gweru mkpoma oma mee a.

Iznizni gbasiru

owhnun'anya

⁹ Owhnun'anya kwesiri o zi snam. Anu sno nhne ojo irno, anu knekwaru nhne oma aka rikne. ¹⁰ Anu gweru owhnun'anya rumu nda whnu ibne anu n'anya nu rime Karaísi, anu sobisinu ibne anu karu ehni anu. ¹¹ Anu buo ele ime mgwu, anu rnusi ernu rikne, anu gweru mkpoma zi snam neeznenu Nyenwe ai izi. ¹² Anu nwudna n'olile anya, anu snuta mkpoma nu rime okpagbu, neekpe okpukpe kpakara ige. ¹³ Anu nu ele nwée nhne kerita ekwnu anu, anu lekota ele izne.

14 Anụ nọgozi ele naak-pagbu anụ, anụ nọgozi, anụ vúko be ọnu. 15 Anụ snornu ele nọonwudna ọnwudna, nwudnahoru, anụ snornu ele naagba mkpe, gba mkpe. 16 Nhne gbasiri ele berere metụ anụ nụ mkpọma. Anụ búko ele oknomokno, anụ snornu ele ovu duru ẹli mekọ nhne. Anụ búo ele akọ n'anya anụ.

17 Anụ jíko nhne ojo kwụ nye mernu anụ nhne ojo ọgwo. Anụ mee nhne buru ọma n'anya ele badnụ. 18 Anụ nụ kpakara ele badnụ ziri n'udno, ọ buru nụ o kwe omume, kpa anụ nwernu rikne. 19 Ele me whnurnu n'anya, anụ mégwarnụ, kọvu gharụ ọnuma Chiokike rnụ ọnu a, kwnornu nụ ọkwukwo nsọ kwuru, nụ Nyenwe a kwuru, “Mawa nwe mmegwnahia, m jeemegwnarnụ.”

20 Kọvu lele nhne ọkwukwo nsọ kwuru,

“Ọ buru nụ wiri nọogwnu nye irno i, nyee a wiri,

ọ buru nụ akpiri nọokpo a bẹkwnu, kwute a mini, o nwornu,

kpam, i naaghakwasị esekere bẹkwnu n'olu risi a.”

21 Anụ kwé nhne ojo megbu anụ, kọvu anụ gweru nhne ọma megbu nhne ojo.

13

Mkpururu ele ọchichi

1 Nye ọbula bita ẹhni a nụ mkpururu ọchichi, kwnornu nụ ọ zá ele nẹchi ọchichi ke Chiokike bitala, Chiokike bitaru kpakara

ele nẹchi ọchichi. 2 Nye ọbula ke neemegidne ọchichi neemegidne nhne Chiokike bitaru, nye mernu kpam jeegweyanụ ẹhni a ikpe. 3 Ele neeme nhne ọma zá nọotu ogwnu ele ọchichi, kọvu ele neeme nhne ojo jọotu ogwnu.

I pioru ogwnu ele nẹchi ẹchi gharụ ọ tụ i? Mee nhne buru ọma, be jaaznarni i.

4 Kwnornu nụ ọ bú nnwọ izi Chiokike neeme nhne ọma. Kọvu ọ buru nụ i mee nhne ojo, ogwnu a tụ i, kwnornu nụ o vúle ama-ogwnu a etekne. Ọ bú nnwọ izi Chiokike, neemegwnahianu a oву owe ẹhni a n'ẹhni ele neeme nhne ojo.

5 Kam kpayarụ, i joobno nsni ele ọchichi, ọ búo kwnornu nụ oву owe ẹhni Chiokike kpọi, kọvu kwnornu nụ mkpọma i.

6 Ke bú anụ jọotu ntụ-ẹli, kwnornu nụ ele ọchichi bú rumu izi Chiokike nọornu ọnu zinu be, ele ji kpakara ige be nẹchi ọchichi.

7 Anụ kwụ ọgwo anụ ji be, tụ ntụ-ẹli ọ buru anụ ji ọgwo ntụ-ẹli, tụ ntụ ahia ọ buru nụ anụ ji ọgwo ntụ ahia, sọ nye kwesiri anya, bisinu nye kwesiri.

Whnụ ibne anụ n'anya

8 Anụ jí nye ọbula ọgwo, kọvu anụ whnurita ẹhni anụ n'anya. Nye ọbula ke nọowhnu badnụ ibne a n'anya mezuru Iwu. 9 Iwu wam, “I méko ọyi, i gbúko badnụ, i znúko buznu, i nwéko ọwho-anya.” Ka nụ kpakara iwu berere jikogwu aka n'otu iwu ka, “Whnụ nye agbatibi i n'anya lele ẹhni i.” 10 Nye ọbula ke whnurnu

nye agbatibi a n'anya jéeme a nhne ojo. Ọwhnun'anya bu o mezu kpakara Iwu.

¹¹ Anu mee kpa, anu magwu nhne ige ka bu. Ka bu ige anu jeetnanya n'anyarna, kwnornu nu oznohia ai zi ndundu kitna karu nga a kweru nu mbom.

¹² Chi jiminem, chi obubo zi masi ndundu, a gharu ernalu oghichiri, woru mgwna ogwnu ke iwhne. ¹³ Ngwa ma a kpa agwa lele ele zi n'iwhne ke obochi, o buo ele okne iriri nu ele era manya naagba, o buo nu nhne rune nu nhne tu iwhnerne, o buo olu ogwnu, nu anya-kwu. ¹⁴ Kovu anu woru Nyenwe ai Jizosi Karaisi lele iwo, anu nyee ano-ehni anu oghere o mee nhne ojo ke noogwnu a.

14

Anu kpe rumu nda anu ikpe

¹ Anu kwubnanya nye za rikne nu okwnata ovu, kovu anu nu a dogbuta kwnornu nhne o kweru. ² Okwnata ovu otu badnu kweru a, o ri kpakara nhne, kovu nye berere, okwnata ovu a za rikne, neeri okwukwo ohia kpoi. ³ Nye ke neeri kpakara nhne ledna nye za neeri anya, nye za neeri kpakara nhne kpe nye neeri kpakara nhne ikpe kwnornu nu Chiokike nakweruru a. ⁴ I bu nyele ke neekpe ohi nye berere ikpe? O bu nyenwe a jaaka ma o mekwaharu mibu o mekwahala. O jeemekwahia,

kwnornu nu Nyenwe ai jeeme a o gwuzoru kwem.

⁵ Otu badnu kanu otu obochi zi mkpa k'agida n'esilawuru obochi berere, nye berere jaaka nu kpakara obochi bu otu. Echiche nye obula ji a ruwho.

⁶ Nye karu nu otu obochi zi mkpa k'agida neeme a nosobisinu Nyenwe ai, nye neeri nhne obula nosobisinu Nyenwe ai, kwnornu nu o notunu Chiokike mmamma nu wiri wam. Nye za neeri agwna nhne nosobisinu Nyenwe ai, notunu Chiokike mmamma. ⁷ O za nye zinu ehni a budnu kpoi, o za nye nonwunu ehni a enwu. ⁸ O buru nu a zi budnu, a zinu Nyenwe ai budnu, a nwurnu enwu, a nwunu Nyenwe ai, ma a zi budnu ma a nwurnu onwu, a bu ke Nyenwe ai.

⁹ Kwnornu nu Karaisi nwurnu, hi n'enwu lizo ma o buru Nyenwe ele zi budnu nu ele nwurnu onwu. ¹⁰ Jiwa, i kwno kini neekpe nnwo nda i ikpe? I kwno kini neeledna nnwo nda i anya? Kpakara ai joogwuzo nu ruwhnu ngadna ikpe Chiokike. ¹¹ Lele kpa be gbaru a n'okwukwo nsq,

“Nyenwe ai kwuru kpa, ‘Kpa me zi budnu
kpakara mpnerne ohi
joogbunu m'eli,
kpakara riro jookwupiya
nu mawa bu Chiokike.’”

¹² Kpakara ai n'otu n'otu jaakahia nhne a mernu nu ruwhnu Chiokike.

13 A gharu o kpe eñni aị ikpe, tñnuma, ị bíta nhne jọokpo nnwọ nda ị ọchi, mọbu nhne jeeme ọ dna.

14 M magwu m nu hite nu mmekorita ke me nu Nyenwe aị Jizosi, ọ zá nhne ke zıla richna, ọ buru nu badnu kaa nu otu wiri zıla richna, ọ zıla richna hne ọ zi. 15 Ọ buru nu nhne i riri jeemekasi nnwọ nda ị eñni, ị zá neezne izne n'owhnum'anya. I kwéko nhne i riri lulu nye Karaịsi kwnornu nwu eñwu. 16 I kwéko be kaa nu nhne oma ị bu nhne ojo. 17 Kwnornu nu eli-eze Chiokike buo nhne oriri nu onwunwo, kovu ọ bu ome mma, udno nu snarnima nu rime Enine Nso. 18 Kwnornu nu nye neeznenu Karaịsi izi kpa neeme nhne nooso Chiokike n'onu ma nu ruwhnu ele badnu. 19 Ngwa ma a neeme nhne jeegweya udno, nu ke joowuli aị olu lele ọro. 20 I kwnó wiri lulu ernalu aka Chiokike. Kpakara wiri zi richna, kovu ọ buo oma o ri nhne jeeme badnu dna. 21 Ọ buru oma ị gharu o ri wiri, mọbu nwọ manya, mọbu mee nhne ọbula ke jeeme nnwọ nda ị dna.

22 Kpakara nhne i kweru nu rime nhne ele ka, dazinum ji nu Chiokike. Nye ikpe máge nu nhne o kweru bu nye ọwa oma. 23 Kovu ọ buru nu mkpoma badnu marnu a ikpe nu nhne o riri, Chiokike jaama a ikpe ma o ri a, kwnornu nu ọ kwnátala mkpoma nu nhne o neeme. Nhne ọbula ke híge n'okwnata

mkpoma bu mmehie.

15

Mee nhne jọoso ele berere n'onu

1 Aị ele zi rikne nu okwnata mkpoma kwesiri o vuru ekperi ele zá rikne. Ọ buo neeme nhne nooso aị n'onu. 2 Nye ọbula menu badnu ibne a nhne buru oma, ke jọoso a n'onu, ma o wulizo a olu lele ọro. 3 Kwnornu nu Karaịsi méne nhne jọoso eñni a n'onu, lele kpa be gbaru a n'okwukwo nso, "Nhne iwhnerne ele naakpasị ị iwhnerne dnakwasiri m." 4 Kpakara nhne be gbaru n'okwukwo nso n'obochi wheru ewhe zinu aị, neezni aị nhne, ma a nwernu olile anya hite n'ndidi nu ọgba inwe ke okwukwo nso nyernu aị.

5 Chiokike ke neenye ndidi nu ọgba inwe mee anu nwernu enine oziri n'otu kpa anu noosno Karaịsi Jizosi, 6 ma kpakara anu n'otu jeegweru otu onu znarni Chiokike nu Nda Nyenwe aị Jizosi Karaịsi.

7 Anu kwubnanya ibne anu lele kpa Karaịsi kwubnanyarnu anu ma anu znarni Chiokike. 8 M naakanu nu Karaịsi ghoru nnwọ izi ele Ju ma o gesi ezi oka Chiokike, mezu mkwna o kweru nda be oknani, 9 ma ele buo ele Ju nyee Chiokike igwugwu kwnornu obirizi a, lele kpa be gbaru a n'okwukwo nso, "Ka bu nhne me kwno znarni ị n'esilawuru ele buo ele Ju,

m j̄ogwnunu r̄ewhna i
eri.”

10 O kaa, berere,

“Anu snornu r̄umu Chiokike
nwudna, anu ele buo
ele Ju.”

11 O kaa, berere,

“Anu ja Nyenwe ai, kpakara
ele buo ele Ju,
kpakara ele badnu
gwnunu a eri oznarni.”

12 Berere kwno, Azaya karu,

“Otu Badnu jeehi n'ebnurnu
Jesi va,
o jeelizo chi kpakara
mbam,
ele buo ele Ju jeelekwasi a
anya.”

13 Kitna, Chiokike ke olile
anya gweru ovu oso nu udno
mejite okwnata mkpoma anu
nu rime a, ma olile anya anu
nooso oso hite nu rikne Enine
Ns̄o.

Polu nye izi ele buo ele Ju

14 R̄umu nda m, m magwu
m nu nhne oma zi nu mkpoma
anu. Anu magwu kpakara
nhne ka nkari nkari, ke
jeeme anu nwernu rikne
neeznitaru ehni anu nhne.

15 M ji m anya siri rikne
gbanu anu okwukwo, ma anu
chenwanya agwna nhne,
kwnornu nu oru Chiokike
nyernu m. 16 Chiokike mernu
m nye izi Karaisi Jizosi, nye
n̄ornunu ele buo ele Ju ernu,
nye naakwa ar̄iohna, n̄okpo
okwo izi oma Chiokike, ma ele
buo ele Ju buru nhne ar̄iohna
Chiokike jeegweru, ke Enine
Ns̄o bitaru ns̄o.

17 Kam kpayaru, m ji m ernu
m naanya risi nu rime Karaisi
Jizosi nhne gbasiri Chiokike.

18 M j̄okwu nhne berere
karu nhne Karaisi mernu
hite n'aka m, o duru ele buo
ele Ju be buru ele noobnonu
Chiokike ns̄i hite n'ikwu-
onu m nu ernu m. 19 Hite
nu rikne nhne ogba akebne
nu ernu ndu-ehni ke Enine
Chiokike hite nu Jeruselem
du Ilirikom, m n̄okpo okwo
izi oma gbasiri Karaisi n'apna
zuru ozu.

20 O bu nhne zi nu mkpoma
m o zni izi oma hne be nuna
nhne gbasiri Karaisi, ma m
gharu m o wu oro n'olu nt̄u-eli
oro nye berere. 21 Lele kpa be
gbaru a n'okwukwo ns̄o,
“Ele be kannu be nhne gbasiri
a j̄owhnurnu,
ele nuna nhne gbasiri a
j̄ogghohia.”

22 Kam kpayaru, be kwéle
me vakwnusi anu.

*Polu marnu mmuma
o zne Rom*

23 K̄ovu kitna, o za nhne
me j̄ornu nu kpakara eli ka,
o n̄ogwnu m o whnu anu
anya agida awha ka. 24 M
jeeme k̄pam kitna, m j̄owhnu
anu kpa me neezne Sipeni.
Anu jeeyinu m aka n'izne m,
ma me nu anu dazikwole ige
mat̄i. 25 K̄ovu kitna, m neezne
Jeruselem kwnornu ele ke
Chiokike zi pii. 26 Kwnornu
nu o masiri ogbako Chiokike
ke zi nu Masidonia nu Akaya
o gweya nhne be jeekesi ele
mboni zi n'esilawuru r̄umu
Chiokike ke zi nu Jeruselem.
27 O masiri be o yinu be aka,
k̄ovu ezi oka zi a bu ka, o
bu ernu zinu be o yinu ele
mboni wam aka, kwnornu

nụ ele Ju nụ ele bụo ele Ju neekerita ngozi ke enine, ele bụo ele Ju kwesiri o kesi ele Ju ngozi ke ekwnu be. ²⁸ Nga me rnụkparu ernalu ka, nyega be nhne be tuiharu, m jowhnu anu nga me neezne Sipi. ²⁹ M magwu m nuna nga me jaava, m jeeji agida ngozi Karaishi va.

³⁰ M naariasno anu, rumu nda m, hite nu Nyenwe aji Jizosi Karaishi nu owhnun'anya ke Enine Nso, anu snornu m kpesi okpukpe rikne nu ruwhnu Chiokike kwnornu nhne me nowhnu. ³¹ Anu kpe okpukpe ma be dokia m n'aka ele kwe ekwe ziji nu Judiya, ma ele Chiokike ziji nu Jerusalem nabnarnu ernalu m n'esilawuru be, ³² ma hite n'echiche Chiokike, m jeeji snarnima vakwnusi anu, ma me nu anu dazirikota nu mkpoma oma. ³³ Chiokike ke udno dazinu kpakara anu. Amim.

16

Obekwu ikwu Pulu

¹ M neegesi anu nwene aji rinya Febi, ke nowornu ogbako Chiokike ke ziji nu Kenkiria ernalu. ² Anu bikno nabnanya a nu rewhna Nyenwe aji lele kpa rumu Chiokike kwesiri, anu yisinu a aka nu nhne obula ziji mkpa, kwnornu nu o bu nye ovu oma neeyinu agida ele berere aka ma me masi.

³ Anu bekwu Prisila nu Akwila, ele ernalu ibne m, ele me nu be sno nowornu Karaishi Jizosi ernalu. ⁴ Be gweru

budnu be bita nu nhne oze budnu nu risi m, m notnu be mmamma, o budo me nu nsunu m kpai, kovu kpakara ogbako Chiokike ziji n'eli ele budo ele Ju notu masinu be mmamma. ⁵ Anu bekwu ogbako Chiokike ziji n'oro be. Anu bekwu enyi m me whnurnu n'anya Epenetusi, nye mbom ke hi n'Esia kweru nu Karaishi.

⁶ Anu bekwu Meri nye rnunu anu agida ernalu.

⁷ Anu bekwu Andronikusi nu Juniasi, ele Ju ibne m me nu be ziji n'ikelu, be bu ele badnu marnu nkari nkari n'esilawuru ele izi, be beru m osno mahia Karaishi.

⁸ Anu bekwu Ampilatusi, nye me whnurnu n'anya nu rime Nyenwe aji. ⁹ Anu bekwu Uribanusi nye ernalu ibne aji n'ernalu Karaishi, nu Sitakisi enyi oma m.

¹⁰ Anu bekwu Apelesi nye be kparu iru, o whe nu Karaishi.

Anu bekwu ezi-nu-oro Arisitobulosi.

¹¹ Anu bekwu Erodoni nye Ju ibne m. Anu bekwu ele ezi-nu-oro Nakisosi, ele ziji nu rime Nyenwe aji.

¹² Anu bekwu Terifena nu Terifosa ele ernalu nu rime Nyenwe aji, nu nye me whnurnu n'anya bu Pesisinye ernalu nu rime Nyenwe aji.

¹³ Anu bekwu Rufosi, nye ernalu Nyenwe aji hoiharu. Anu bekwu nne a, nye bu masi nne m.

¹⁴ Anu bekwu Asikiritosi, Filegoni, Hemisi, Patirobasi,

Hemasi nū kpakara rumu nda anū nū be zì.

¹⁵ Anū bekwu Filologosi nū Julia, nū Nerusi nū nwene a rinya, nū Olimpasi nū kpakara rumu Chiokike be nū be zì. ¹⁶ Anū gweru obekwu ikwu nsò ke rumu nda bekwurita ẹhni anū. Kpakara ọgbako Chiokike neebekwu anū.

Ezni ipne-aznu Pọlu

¹⁷ Rumu nda m, anū bikno, anya dū anū ẹli gbasiri ele neegweya okewa nū naakpahie ọkwnata ovu ele badnū anya, ele neezni nhne ke neemegidne iznizni anū nahiaru. Anū neeze be. ¹⁸ Kwnornu nū ele nū kpm zà nọornunu Karaịsi ẹrnu, kovu ruwhò be. Hite n'ọnu b̄iri b̄iri be nū ọka sọ n'ọnu, be nooduwhu ele zì snam nū mkpọma. ¹⁹ Kpakara ọhna nurnu obno nsni anū, ke mernu mkpọma sọ m n'ọnu k'agida kwnornu anū. Kọvu m pioru m anū buru ele nwernu akoniche hne nhne ọma zì, ele ikpe mána hne nhne ojo zì.

²⁰ N'ige matì Chiokike ke udno jọozogbu Ekwensu nū mkpururu ọchi anū. Oru ke Nyenwe aì Jizọsi dazinu anū.

²¹ Timoti nye ẹrnu ibne m neebekwu anū, ya nū Lusọsi, nū Jasoni nū Sọsipata ele Ju ibne m.

²² Mawa, Tetiọsi, nye gbaru ọkwukwo ka neebekwu anū nū rime Nyenwe aì.

²³ Gayọsi nye me zì n'oro a, nye ọgbako Chiokike zì n'oro a, neebekwu anū. Ọchi-ìwai ọhna b̄u Erasitosi nū nwene

aì rukna Kwatusi neebekwu anū. [²⁴ Oru ke Nyenwe aì Jizọsi Karaịsi dazinu kpakara anū. Amim.]

²⁵ Ọznarni zinu Chiokike nye nwernu rikne mee anū gwuzoru lele kpa izi ọma me neezni kwuru, nū ọkpo okwo Jizọsi Karaịsi, lele kpa okpume nhne gw-narnū agwna ke zì omimi ogologo ige wheru ewhe. ²⁶ Kọvu be kpumernu a hite nū nhne ele ọwhnurninya gbaru n'ọkwukwo hite n'iwu Chiokike zì ọkwnukokwnu. O mernu kpakara mbam mahia, ma be kweru bnonu a nsni. ²⁷ Ọznarni zinu Chiokike nye nū nsnu a b̄u nye akọ hite nū Jizọsi Karaịsi ọkwnukokwnu. Amim.

**Ọkwukwo izi
ke Mbọm
Pọlu gbaznennu
Ele Kọrinti
Nhne gbasiri
ọkwukwo izi ka**

Ọkwukwo izi Pọlu gbaznennu ele Kọrinti ke mbọm neelebna anya nọ bụdnu nọ ọkwukwo mkpọma ke nye Karaịsi. O nookwu ọka gbasiri mkpa ke zị nọ ọgbako Chiokike ke zị nọ Kọrinti ke Pọlu miteru. Nọ ige wam, Kọrinti bụ ẹli-ọhna ke zị mkpa n'ẹli Girisi, ke bụ risi ọchichi ẹli Rom n'ọdoru-ẹli wam. Ele ẹli ka bụ ele be marnu rẹwhna be n'ahia, ele mkpako, nọ ele agwa ojo, ele nọkponu chi zị ichne ichne risi ẹli.

Pọlu nookwu gbasiri okewa nọ agwa ojo ke zị nọ rime ọgbako Chiokike pị. O kwuru nhne gbasiri bụdnu ọgbako Chiokike nọ okpukpe, olizo n'ẹnwu, ọlulu nzi nọ nnwerne. O kwuru nọ Izi Oma nwernu ọsisa kpakara ajji ele ka.

Nọ risi 13, Pọlu gesiri nọ ọwhnun'anya bụ ngozi ke kakwo mma Chiokike nyernu ele badnu.

Nhne zị n'ọkwukwo izi ka

Opanizo (1:1-9)

Okewa nọ rime ọgbako (1:10--4:21)

Agwa oma nọ bụdnu ezi-nu-oro (5:1--7:40)

Ele Karaịsi nọ ele naakwa rẹnwu (8:1--11:1)

Budnu ọgbako nọ okpukpe Chiokike (11:2--14:40)

Olizo n'ẹnwu Karaịsi nọ ke ele kweru ekwe (15:1-58)
Nkesi ele Karaịsi nye ele zị nọ Judiya (16:1-4)
Mmuma Pọlu nọ okwukwo (16:5-24)

¹ Mawa, Pọlu, nye Chiokike sukwuru hite n'echiche ma ọ bụru nye izi Karaịsi Jizọsi nọ nnwọ nda aị Sọsitenisi, ² naagbaznenu anu, ọgbako Chiokike ke zị nọ Kọrinti ọkwukwo. Anu bụ ele Chiokike sukwuru ma anu be bụru ele ke a zị nsọ nọ Karaịsi Jizọsi, anu nọ kpakara ele zị nọ hne ọbula be nọkpokwu rẹwhna Nyenwe aị Jizọsi Karaịsi, Nyenwe be nọ Nyenwe aị.

³ Oru nọ udno ke Chiokike Nda aị nọ Nyenwe aị Jizọsi Karaịsi dazinu anu.

Ọtu mmamma

⁴ M nọtunu Chiokike m mmamma ige ọbula nọ risi anu, o nyernu anu oru hite nọ Karaịsi Jizọsi. ⁵ O mernu anu ba aba nọ rime Karaịsi nọ kpakara nhne, ma nọ ikwu-onu nọ nhne omuma anu. ⁶ Izi gbasiri Karaịsi gwuzosiri rikne nọ rime anu. ⁷ Kam kpayaru, ọ zá nkesi ke enine kọgwu anu kpa anu neese ige be jookpume Nyenwe aị Jizọsi Karaịsi. ⁸ O jeeme anu gwuzoru kwem du ọsoto, ma anu bụru ele nwée ọru n'ọbochi Nyenwe aị Jizọsi Karaịsi. ⁹ Chiokike, nye sukwuru anu ma anu nọ Nnwọ a Jizọsi Karaịsi Nyenwe aị nwekọta nhne, bụ nye kwesiri ọkwukwo ovu.

*Okewa nū rime
ogbako Chiokike*

10 Rūmu nda m, m ji m rēwhna Nyenwe aī Jizōsi Karaīsi naariasno anū, anū bikno, anū kwekōrita n'otu nhne anū nookwu, okewa zōma n'esilawūru anū. Anū zīri n'otu n'echiche ma nū nhne anū neeme. 11 Rūmu nda m, agwna ele hi n'ezinū-ōro Kilo kannū m kpa o dnornu m anya, nū okno ọka zī n'esilawūru anū. 12 Ka bụ nhne me naakaa, otu badnū naakaa, “M bụ m ke Pọlu,” nye berere kaa, “M bụ m ke Apọlosi,” nye berere kwno kaa, “M bụ m ke Pita,” nye berere masī kaa, “M bụ m ke Karaīsi.”

13 Be kewarū Karaīsi sa? Be kpogidnernu Pọlu n'olu ọgba kwnornu anū? Be wūru anū mini nū rēwhna Pọlu sa? 14 M nōotunu Chiokike mmamma nū ọ zá nye me wūru mini kwekọlam Kirisipōsi nū Gayōsi. 15 Ọ zá nye jaakaa sī nū me wūru a mini nū rēwhna m. 16 (Owe, m wūru m ezi-nū-ōro Stefanasi mini, be gweme kpam, m máam ma m wūru m nye berere mini.) 17 Karaīsi zíyage m me wū mini, kọvu o zni izi ọma. Ọ bụo hite n'ikwu-ọnu ke akōniche badnū, ọ zī ẹnwu Karaīsi n'olu ọgba bụru nhne etekne.

*Karaīsi bụ akōniche
nū iknernema Chiokike*

18 Kwnornu nū izi gbasīri ọgba bụ nhne etekne hne ele nōonwu ọnwu zī, kọvu hne ele

be nọoznohia zī, ọ bụ ikn-ernema Chiokike. 19 Be gbarū a n'ọkwukwo nsọ, kaa, “M joolulu akōniche ke ele akọ, tuwhu ọghohia ke ele marnū nhne.”

20 Ndaa hne nye akọ zī? Ndaa hne nye okne ọkwukwo zī? Ndaa hne nye agirigo ke ọwa ka zī? Chiokike mernu akōniche ke ọwa bụru nhne iwahnirniwhno. 21 Kwnornu nū hite n'akōniche Chiokike o kwéle ọwa mahīa nye ọ bụ hite n'akōniche ke ọwa. Ọ sọru Chiokike n'ọnu o hite n'iwhnirniwhno ke ọkpo okwo izi ọma znōhia ele kweru ekwe. 22 Ele Ju noopio nhne elekema, ele Giriki noopio akōniche. 23 Kọvu a nọkpo okwo nū be kpogidnernu Karaīsi n'olu ọgba, ke bünü ele Ju rugwu ọkpobi ọchi, hne ele bụo ele Ju zī, ọ bụ nhne iwahnirniwhno. 24 Kọvu hne ele Chiokike sukwuru zī, ele Ju ma ele bụo ele Ju, Karaīsi bụ ikn-ernema Chiokike nū akōniche Chiokike. 25 Kwnornu nū iwahnirniwhno Chiokike kakwo akōniche ke badnū, rikne ọgwugwu Chiokike kakwo iknernema ke badnū.

26 Rūmu nda m, anū chenwanya nhne anū bụ sū Chiokike sukwuru anū. Agīda anū bụ ele ọwa karū nū be nwée akōniche, agīda anū bụ ele ọwa máa, agīda anū bụ ele híge ezi-nū-ōro eze whūya. 27 Kọvu Chiokike hōhiaru nhne iwahnirniwhno ke ọwa ma iwahnerne tū ele akọ. Chiokike hōhiaru nhne

ele ọwa karu nọ ọ zila rikne ma iwhnerne tọ ele zị rikne. 28 Chiokike hohiaru nhne ele ọwa lednarnu anya nọ nhne zá nhne ọ bu, mee nhne ke be kwuru nhne buru nhne etekne. 29 O mernu ka ma badnu obula gharu o mee oknomokno nu ruwhnu Chiokike. 30 Chiokike mernu anu nu Karaisi Jizosi buru otu, nye burunu ai akoniche nu rime Chiokike. Ya bu ome mma ai nu ozi nsọ ai nu ogbahia ai. 31 Lele kpa be gbaru a n'okwukwo nsọ, "Nye obula ke jeeme oknomokno, o mee oknomokno nu nhne Nyenwe ai nrurnu."

2

Izi oma gbasiri Karaisi nu ogba a

1 Rumu nda m, nga me vakwnusiri anu, m jile m okne oka mọbu akoniche ke badnu va kpọ okwo nhne tugwaru otugwa ke Chiokike. 2 Kwnornu nu m piole m ọ marnu nhne obula kpa me nu anu zi, kwekolam nhne gbasiri Jizosi Karaisi, nye be kpogidnernu n'ogba. 3 M ji m oza rikne nu ogwnu nu ehni oznu biri biri va. 4 Nhne me znirni nu izi m buo hite nu nkari oka ke akoniche ke badnu, kovu o gesi Enine nu iknernema a n'esilawuru anu, 5 ma anu buru ele kweru ekwe, ọ buo kwnornu nu akoniche ke badnu, kovu n'iknernema Chiokike.

Akoniche Chiokike

6 Kovu n'esilawuru ele sozuru osozu bu hne a

nookwu oka akoniche, ọ buo akoniche ke ọwa ka, mọbu ke ele neechi ọwa ka. Ige mati, ọ zá nhne be jọbu. 7 A nookwu nhne gbasiri akoniche Chiokike ke tugwaru otugwa, ke Chiokike hohiaru kwnornu igwugwu ai tutu su ọwa panizoru. 8 Ele ochichi ke ọwa ka máa akoniche ka. Kwnornu nu ọ buru nu be marnu a, be bo kpogidene Nyenwe igwugwu n'olu ogba. 9 Kovu kpa be gbaru a n'okwukwo nsọ, "Anya whnulele, nsni nulele, ọ bnana n'ovu badnu rja rja, nhne Chiokike bitannu ele whnrnu a n'anya."

10 Kovu Chiokike hiri n'Enine a kpumenu ai nhne o tugwaru otugwa, kwnornu nu Enine noonyosna kpakara nhne, ma nhne miri emi ke Chiokike. 11 Ọ zá nye magwu echiche ke mkpoma badnu, o kwolem enine ke zi nu rime badnu. Kpam masi, ọ zá badnu ke magwu echiche Chiokike, okwolem Enine Chiokike magwu kpakara nhne gbasiri Chiokike. 12 A nahjage enine ke ọwa ka, kovu a nahjaru Enine Chiokike ziyaru ma a mahja kpakara nhne Chiokike hiri n'ovu oma a kesi ai. 13 Ka bu nhne a nookwu, ọ buo hite nu nhne ke badnu znirni ai nu akoniche ke badnu, kovu nhne Enine znirni ai. A nọkowa ezi oka ke enine hne ele nwernu Enine Chiokike zi. 14 Badnu ke nwée Enine Chiokike nwée rikne kweru nhne hi n'Enine Chiokike

va, kwnornu nù be b̀nu a nhne iwhnirniwhno, o nwée rikne nahia be kwnornu nù Enine Chiokike ǹokowanu ele nwernu Enine. ¹⁵ Badnù ke nwernu Enine Chiokike neekpe kpakara nhne ikpe, k̀vu ọ zà nye jeekpe a ikpe. ¹⁶ Lele kpa be gbarù a n'̀kwukwo nsọ, “Nyele magwù echiche Nyenwe aì, ma nye wam zni a ezni?” K̀vu a nwernu echiche ke Karaìsi.

3

Ele ̀nu Chiokike

¹ R̀mu nda m, m nwée m rikne kwunu anù ọka lele ele nwernu Enine, k̀vu m nookwunu anù ọka lele badnù etekne, lele r̀mu takiri nù rime Karaìsi. ² M jeeji mini-r̀ma ǹoznu anù, ọ búo wiri siri rikne, kwnornu nù anù jéenwe rikne ri be. Tem dù k̀tna, anù nwée rikne ri wiri siri rikne. ³ Anù zì k̀riri n'anọ-̀hni, kwnornu nù okwno-awùwa nù okno ọka zì n'esilawùru anù, ka ọ zà neegesi nù anù zì n'anọ-̀hni? Anù neeme lele badnù etekne. ⁴ Otu badnù naakaa, “M bù m ke Polu.” Nye berere kaa, “M bù m ke Ap̀losi.” Anù zà neeme lele badnù etekne?

⁵ Nyele bù Polu? Nyele bù Ap̀losi? A bù ele ̀nu, ele anù hiri n'aka be kweru. Nye ̀bula ǹornu ̀nu ke Nyenwe aì nyernu a. ⁶ Mawa kpasiri mkpùru, Ap̀losi wùsi a mini. K̀vu Chiokike mernu mkpùru wam so oso. ⁷ Nye

wam kpasiri mkpùru nù nye wam wùsiri a mini bù nhne etekne. Chiokike zì mkpa kwnornu nù ọ bù ya mernu mkpùru wam so oso. ⁸ Nye wam kpasiri mkpùru nù nye wam wùsiri a mini bù otu. Nye ̀bula jaanarnù ̀gwo ̀nu a lele kpa ̀nu a hna. ⁹ Kwnornu nù aì nù Chiokike ǹornuko ̀nu n'otu, anù bù ̀kwu Chiokike. Anù bù ̀ro Chiokike noowu.

¹⁰ Hite nù oru Chiokike nyernu m, m ǹornu ̀nu lele nye nka-owu ̀ro. M t̀ru m ntù-̀li ̀ro, nye berere noowukwasì ̀ro n'olu a. K̀vu anya dù nye noowu ̀ro n'olu a ̀li. ¹¹ Kwnornu nù ọ zà ntù-̀li berere badnù jeenwe rikne t̀, kakwo ke Chiokike t̀ru, ke bù Jizọsi Karaìsi. ¹² O bùru nù badnù ̀bula jeeji golu, m̀bu siliva, m̀bu akaworugwu zì okne ̀nu ahia, m̀bu isisi, m̀bu ruhia, m̀bu isisi ikpa wukwasì ̀ro n'olu ntù-̀li ka, ¹³ ̀nu a j̀owhuya iwhne, kwnornu nù ̀bochi Karaìsi jookpume a. Be jeeji b̀kwnu kpa ̀nu nye ̀bula iru, b̀kwnu jeegesi nhne nye ̀bula jiri wu ̀ro a. ¹⁴ O bùru nhne badnù jiri wu ̀ro n'olu ntù-̀li wam gwuzogidne b̀kwnu, ọ jaanahia ̀gwo ̀nu. ¹⁵ K̀vu ọ bùru nù b̀kwnu rne ̀nu a, nhne whuru a, k̀vu be j̀oznohia a, k̀vu lele nye hi nù b̀kwnu whùya. ¹⁶ Anù máa nù anù bù Oro Nsọ Chiokike, nù Enine Chiokike wu nù rime anù? ¹⁷ O bùru nye ̀bula lulu Oro Nsọ Chiokike, Chiokike joolulu a. Oro Nsọ

Chiokike zị nsọ, anụ bụ Ọro Nsọ a.

18 Ọ zá nye duhie ẹhni a, ọ bụru nụ nye ọbula neeche nụ o nwernu akọ nụ nhne ke ọwa ka, ọ ghọ nye iwahnirniwhno ma ọ bụru nye nwernu akọnliche. 19 Kwnornu nụ akọnliche ke ọwa ka bụ nhne iwahnirniwhno n'anya Chiokike. Lele kpa be gbarụ a n'ọkwukwo nsọ, "O jidnernu ele akọ n'aghigo be." 20 Be gba kwno a n'ọkwukwo nsọ, kaa, "Nyenwe aị magwụ echiche ele akọ nụ ọ bụ nhne etekne." 21 Ọ zị badnụ ke ji nhne badnụ etekne nwernu rikne mee nyaa risi. Kwnornu nụ kpakara nhne bụ ke anụ, 22 Pọlu mọbu Apọlosi, mọbu Pita, ọwa ka, bụdnụ nụ ẹnwu, nhne zị kịtna mọbu ke zị nụ ruwhnu, kpakara be bụ ke anụ, 23 anụ bụ ke Karaisi, Karaisi bụ ke Chiokike.

4

Ele izi Karaisi

1 Ele badnụ kwesiri ọ gwnụ aị lele ele izi Karaisi, ele Chiokike nyernu nhne tugwaru otugwa ke ezi ọka a n'aka. 2 Nhne be pioru n'aka nye neelegidne nhne ọbula bụ be whnụ a nụ ọ bụ nye kwesiri ọkwnata ovu. 3 Nhne anụ nookwu gbasiri m zá m mkpa, mọbu ikpe nye berere neekpe m, m jéekpe ẹhni m ikpe. 4 Ovu m zị snam, kọvu ka zá neegesi nụ m bụ m nye ikpe mána. Nyenwe aị bụ nye neekpe m ikpe. 5 Kam kpayarụ, anụ kpé nhne ọbula

ikpe hne ige yóoduge, seru tem Nyenwe aị va, o jeeme kpakara nhne tugwaru otugwa n'ọchichiri whụya iwhe. Ọ jaakahia kpakara nhne zị n'ovu badnụ. Ige wam nye ọbula jaanahia ọznarni a n'aka Chiokike.

6 Rụmu nda m, m gweru m kpakara nhne ka tūsinu ẹhni m nụ ẹhni Apọlosi kwnornu anụ, ma anụ jiri aị mụhia nhne ele badnụ nookwu, "Ọ zá nye mee nhne be gbáge n'ọkwukwo." Ọ zá nye ji otu badnụ nyaa risi megidne ibne a. 7 Nyele mernu i, i ziri ichne hne ele berere zị? Kịni bụ nhne i nwernu ke be késige i? Ọ bụru nụ nhne i nwernu bụ nkesi, ndaa kpa i jeeji a nyaa risi lele nụ ọ bụo nkesi?

8 Kịtna, rụwho jihjaru anụ. Anụ balam aba. Anụ gholam eze, ọ bụ n'ezi a bụo ele eze. Ọ jaama mma ọ bụru nụ anụ bụ ele eze, ma a snornu anụ bụru masi eze. 9 M che m nụ Chiokike beteru aị ele izi aznụ, lele ele be joogbu ogbu, nhne olekiri nyee ọwa, ma hne ele enine izi nụ hne ele badnụ zị. 10 A bụ ele iwahnirniwhno kwnornu Karaisi, kọvu anụ bụ ele nwernu akọ nụ Karaisi. A nwée rikne, kọvu anụ nwernu rikne. Be lednarnụ aị anya, kọvu anụ nwernu igwugwu. 11 Tem dū kịtna, wiri nọogwnu aị, akpịri nọokpo aị bẹkwnu, a gba ẹto, be mejoru aị, a nwée hne a bita risi. 12 A nọdogbu ẹhni aị n'ernu, a ji aka aị nọornu nhne a neeri. Be nọovu aị ọnu, a nọgozi, nga be kpagburu aị, a

snuta ovu. ¹³ Nga be kpajaru aị, a ji ovu oma sa oka. A nu lele nhne mkpomkpo ke owa ka, tem du kitna, ele owa kwuge aị nhne obula.

¹⁴ M za m naagba okwukwo ka ma iwhnerne tu anu, kovu ma m zni m anu ezni lele rumu ke m me whuru n'anya. ¹⁵ Kwnornu nu o buru nu anu nwernu nri pokwu ele noodu anu nu rime Karaịsi, anu nwernu otu nda. M bu m nda anu nu rime Karaịsi Jizosi kwnornu nu m gweyanu m anu izi oma. ¹⁶ M naariasno anu snornu renu ochi m. ¹⁷ Kam kpayarụ, me neeziyanu anu Timoti. O bu nnwo m me whuru n'anya ke kwesiri be kwnata a ovu nu rime Nyenwe aị. O jeechenwanyanu anu kpa me noowu budnu m nu rime Karaịsi Jizosi, kpa me neezni nu rime kpakara ogbako Chiokike ke zi nu hne obula.

¹⁸ Agwna anu bu ele oknomokno, anu neeche nu m jaava lekwa anu. ¹⁹ O buru nu Nyenwe aị kweru, m jaava kwnusi anu wara wara, m jaamahia nhne ele oknomokno wam jeeme. O buo nhne be jookwu kpoi, ma rikne be nwernu masi. ²⁰ Kwnornu nu eli-eze Chiokike buo n'agida ikwuonu kpoi, kovu iknernema. ²¹ Ndaa nhne anu pioru? Me gweru mbinibini va, su o bu ovu owhnun'anya nu enine zi wohnernerne?

5

Anu gweme nnwo nda

ke zila richna

¹ M nonu nu ome oyi zi n'esilawuru anu, ke zila n'esilawuru ele ma Chiokike, nu badnu nookwuru nnwerne nda a. ² Ndaa kpa anu neeme oknomokno nu kpa? Anu kwesiri o kwna ekwna, nwe ovu ojo, anu kwesiri o chihala nyerukna ke mernu nhne ka n'esilawuru anu. ³ O bu n'ezim zi m ikere hne anu zi n'anogehni, kovu me nu anu zi n'enine, m marnu m nye mernu nhne ojo ka ikpe lele nu me nu anu zi. ⁴ Kpa anu gbakoru nu rewhna Nyenwe aị Jizosi, m joosno anu gbako n'enine, rikne Nyenwe aị Jizosi jaadazimu aị masi. ⁵ Anu gweru nye wam yisi n'aka Ekwensu ma o lulu anogehni a, ma be zoghia enine a n'obochi Nyenwe aị.

⁶ Anu me ma oknomokno, kwnornu nu nhne whu bredi mati neeme kpakara bredi whu owhu. ⁷ Anu gweme mmehie ke nu lele nhne whu bredi oknani ma anu ziri richna. Nga wam, anu jonu lele bredi ikne ke nwee nhne whu bredi, lele kpa anu kwesiri. Kwnornu nu be jiri Karaịsi Nnwọ Aturu Ogowhe aị kwanu aị ariohna. ⁸ Ngwa ma a bita Iriri ka, o buo hite nu nhne whu bredi ke mmehie oknani nu risi rikne, kovu bredi ke nwee nhne whu bredi nu rime a, bredi ke zi richna ke nwernu ezi oka nu rime a.

⁹ M gbannu m anu okwukwo, anu nu ele neeme oyi mekota nhne. ¹⁰ M za m

nookwu gbasiri ele neeme oyi k'owa, ele owho-anya nu ele buznu nu ele naakwa renwu. O buru kpm, anu jowhoga n'owa. ¹¹ Kovu m naagbanu anu kitna, naakaa, anu nu nye obula ke kwuru ehni a nnwo nda, kovu o neeme oyi, ke nwernu owho-anya, nye naakwa renwu, mibu nye naakaja badnu, nye okne manya, mibu nye buznu mekota nhne. Anu nu nye wam dazikota eli ri wiri.

¹² O za m mkpa me kpe ele zi n'ederezi ikpe. O buo anu kwesiri o kpe ele zi n'esilawuru anu ikpe? ¹³ Chiokike jeekpe ele zi n'ederezi ikpe. Lele kpa okwukwo nsu kwuru, "Anu chihala badnu ojo wam n'esilawuru anu."

6

O kwuru badnu zne oro ikpe

¹ O buru nu otu badnu nwernu nhne megidne nnwo nda, i ga ola gba nnwo nda i okwukwo n'oro ikpe, ele ma Chiokike kpe be ikpe, tnunuma, o jookwuru a zne n'esilawuru rumu Chiokike? ² Anu ma nu rumu Chiokike jeekpe owa ikpe sa? O buru nu anu jeekpe owa ikpe, anu nwee rikne kpe ikpe oka mati n'esilawuru anu? ³ O bu nu anu ma nu a jeekpe ele enine izi ikpe? O ko buru nhne ke budnu ka. ⁴ O buru nu oka dnarnu ke gbasiri budnu ka, kini mernu anu neekwe ele zi n'ederezi kpe anu ikpe? Ele ikpe ka bu

ele nwee oso anya n'ogbako Chiokike. ⁵ Iwhnerne tu anu. M kweru m nu otu badnu ke nwernu akoniche zi n'esilawuru anu, nye jeenwe rikne kpe ikpe n'esilawuru rumu nda. ⁶ Tnunuma, otu nnwo nda jookwuru nnwo nda berere zne n'oro ikpe ma ele kwe ekwe kpe be ikpe.

⁷ Anu naagbarita ehni anu okwukwo n'oro ikpe, ka neegesi nu anu dnarnu adna. O jaaka mma nu i bu nye be mejoru? O jaaka mma nu nhne whunahoru i? ⁸ Tnunuma, anu neeme ibne nhne ojo, anu znunahoru nnwo nda anu nhne. ⁹ O bu nu anu ma nu ele ojo jeekhia eli-eze Chiokike? Anu duwhu ehni anu, ele naagba ewhere, mibu ele naakwa renwu, mibu ele neeme oyi, ele rukna naadnanyi ele rukna ibne be, ¹⁰ mibu ele buznu, mibu ele owho-anya, mibu ele okne manya, mibu ele naakaja badnu, mibu ele noghogbu ele badnu jeekhia eli-eze Chiokike. ¹¹ Agwna anu nu kpm nu mbom. Kovu be snumarnu mmehie anu, be gweru anu nyewhete n'aka Chiokike. Be mernu anu nu Chiokike ziri n'udno hite nu rewhna Nyenwe ai Jizosi Karaisi nu Enine ke Chiokike ai.

Kwasinu Chiokike igwugwu

¹² "M nwernu m rikne mee kpakara nhne." Kovu o buo kpakara nhne naabna mbnarna. "M nwernu m rikne mee kpakara nhne."

Koṣu m jọbu ọhi nhne ọbula.
¹³ “Wiri zinu ruṣho, ruṣho zi masinu wiri.” Koṣu Chiokike joolulu kpakara be. Be jéeji ẹhni badnu neeme ọyi, koṣu kpenu Nyenwe aị, Nyenwe aị jeeme ẹhni badnu nwehia nhne zi mkpa. ¹⁴ Chiokike nye mernu Nyenwe aị hi n'ẹnwu lizo, o jeeme masi anọ-ẹhni aị hi n'ẹnwu lizo hite n'iknerna a. ¹⁵ O bu nu anu máa nu ẹhni anu bu nhne zi n'ẹhni Karaịsi? M jeegweru nhne zi n'ẹhni Karaịsi mee be buru nhne zi n'ẹhni nyerinya ewhere? Óza rja rja. ¹⁶ O bu nu anu máa nu nye gweru ẹhni a yisi n'ẹhni nye ewhere, ya nu a gholam otu anọ-ẹhni? Kwnornu nu okwukwo nsọ kwuru, “Be lawuru jọburu otu anọ-ẹhni.” ¹⁷ Koṣu nye gweru ẹhni a yisi nu Nyenwe aị, ya nu Nyenwe aị gholam otu n'enine.
¹⁸ Anu gbanahoru ome ọyi. Kpakara mmehie berere badnu mernu zi n'olu ẹhni, koṣu nye neeme ọyi megidnenu ẹhni a mmehie. ¹⁹ O bu nu anu máa nu ẹhni anu bu Oro Nsọ ke Enine Nsọ, nye wu nu rime anu, ke Chiokike nyernu anu? Anu nwée ẹhni anu, Chiokike nwe anu. ²⁰ O jiri onu ahia gbahia anu. Anu gweru ẹhni anu kwasinu Chiokike igwugwu.

7

Ajiji gbasiri olulu nzi nu nnwerne

¹ Nhne gbasiri nhne anu gbaru n'okwukwo, “O buru

oma nu nyerukna nu nyerinya dnanyi lele nzi nu nnwerne.” ² Koṣu kwnornu nu agida ele neeme ọyi zi nesilawuru anu, o buru oma nyerukna ọbula luru nnwerne ke aka a, nu nyerinya gbọru nzi ke aka a. ³ Nyerukna ọbula mee nhne kwesiri a lele nzi hne nnwerne a zi, nyerinya ọbula mee nhne kwesiri a lele nnwerne hne nzi a zi. ⁴ Nnwerne nwée rikne hne ẹhni a zi, koṣu nzi nwernu, kpam masi nzi nwée rikne hne ẹhni a zi, koṣu nnwerne a nwernu. ⁵ Anu gónahoru ẹhni anu ẹhni anu, okwolem ma o bu ige mati kpa anu kwekotaru, ma anu vu onu nu kpe okpukpe. Omekwo, anu ziri n'otu berere ma Ekwensu gharu o rna anu ornurna, kwnornu nu anu nwée rikne jikwaru ẹhni anu. ⁶ Ka bu rikne me neenye anu, o buo iwu. ⁷ N'ezi oka, o jaamasị m nu kpakara badnu jaadazi lele me. Koṣu nye ọbula nwernu nkesi ke Chiokike kesiri, otu nyenum kpa, nye berere nkesi berere.

⁸ Kịtna, m naakanu ele luge nnwerne mọbu ele gboge nzi, mọbu ele rinya nzi be nwurnu, o jaaka mma anu daziri etekne, lele kpa me daziri. ⁹ Koṣu o buru nu anu jéenwe rikne jikwaru ẹhni anu, anu luru nnwerne mọbu gbọru nzi. O ka mma o luru nnwerne mọbu gbọru nzi, tñunuma ẹhni anu jeerne bekwnu.

¹⁰ Ele nwernu nzi mọbu nnwerne, m neenye anu iwu Nyenwe aị, o buo ke

m. Nnwerne gbákwadia nzi a nnam. ¹¹ Kọvu, o mee kpm, ọ jaadaziri etekne mọbu ọ lahna ke nzi a, nzi gbákwadia nnwerne a nnam.

¹² M naakanu ele ke gwnarnu, ọ bụo Nyenwe ai, ọ bụru nu nye Karaisi ọbula nwernu nnwerne ke kwé ekwe, kọvu o kweru ya nu a wugidne, ọ gbála a nnam. ¹³ Ọ bụru nu nyerinya Karaisi ọbula nwernu nzi ke kwé ekwe, kọvu nzi a kweru ma be wugidne n'otu, ọ gbála a nnam. ¹⁴ Kwnornu nu Chiokike nabnanyarnu nzi ke kwé ekwe kwnornu nnwerne a ke kweru ekwe. Chiokike naabanyarnu nnwerne ke kwé ekwe kwnornu nzi a ke kweru ekwe. Ọ bụru nu ọ bụo kpm, rumu takiri anu joburu ele zila richna, kọvu be zi nsọ kitna.

¹⁵ Kọvu ọ bụru nu ọ masiri nye ke kwé ekwe ọ gba nnam, o mee kpm. Ọ zá iwu ke ji nye Karaisi, nzi mọbu nnwerne, n'onodi nu kpa. Chiokike sukwuru ai ma a wuru n'udno. ¹⁶ Ndaa kpa i jiri mahia, ji nnwerne ke kweru ekwe, nu i jooznohia nzi i? Mọbu ji nzi ke kweru ekwe, ndaa kpa i jiri mahia nu i jooznohia nnwerne i?

Daziri n'onodi Chiokike sukwuru i

¹⁷ Kọvu nye ọbula daziri n'onodi ọ zi nga Chiokike sukwuru a, bu ke Chiokike nyernu a. Ka bu nhne me neezni nu rime kpakara ọgbako Chiokike. ¹⁸ Ọ bụru nu nye be kparu nka nurnu ikwu

Chiokike, o gwépuke nhne atu ọkpa nka a. Ọ bụru masi nu nye be kpáge nka nurnu ikwu Chiokike, be kpála a nka. ¹⁹ Ọkpa nka nu be kpáge nka zá nhne ọ bu, nhne zi mkpa bu ọbita iwu Chiokike. ²⁰ Badnu ọbula daziri n'onodi ọ zi nga Chiokike sukwuru a. ²¹ I zi n'ohi nga Chiokike sukwuru i? O mékpa i ẹhni, kọvu ọ bụru nu i nwernu oghere ọ whoga n'ohi, mee kpm. ²² Kwnornu nu nye bu ọhi nga Nyenwe ai sukwuru a bu nye nwernu ẹhni a nu rime Nyenwe ai. Kpm masi, badnu ke nwernu ẹhni a nga Nyenwe ai sukwuru bu ọhi Karaisi. ²³ Chiokike ji onu ahia gbahia anu, anu ghoko ọhi ke badnu. ²⁴ Rumu nda m, badnu ọbula daziri n'anya Chiokike n'onodi ọ zi nga Chiokike sukwuru a.

Ele nwée nzi mọbu nnwerne

²⁵ Nhne gbasiri ele rinya máa nyerukna, mọbu ele rukna máa nyerinya, m nwée m nhne Nyenwe ai nyernu n'iwu, kọvu m neenye anu nhne bu echiche m, nye hite n'obirizi ke Nyenwe ai m kwesiri m ọtukwasi ovu. ²⁶ Mkpa karlam n'owa kitna, m che m nu ọ bụru oma ọ bụru nu badnu daziri kpa ọ zi. ²⁷ Ọ bụru nu i nwernu nnwerne? I ghásala a. I nwée nnwerne sa? I luko nnwerne. ²⁸ Ọ bụru nu i luru nnwerne ọ zá mmehie i mernu. Ọ bụru nyerinya máa nyerukna gbo nzi, ọ zá nhne ojo ọ bu. Kọvu ele nwernu nnwerne mọbu

nzi jeenwe agida mkpa n'owa ka, m noopio o dōhia anu nu nhne ka.

²⁹ Rumu nda m, nhne me nookwu bu ka, ige wam zi ndundu, hite kitna ele nwernu nnwerne ziri lele nu be nwée nnwerne, ³⁰ ele naakwna ekwna lele nu be za n'anyamini, ele nōomu rumu lele nu ovu za nōoso be n'onu, ele nōozu ahia lele nu o za nhne be zūhiaru, ³¹ ele ji nhne owa ka lele nu o za be mkpa. Kwnornu nu owa ka n'onodi a jaagawhe.

³² M noopio ma nhne obula gharu o kpakna anu ehni. Nyerukna obula ke nwée nnwerne neeche echiche gbasiri ernu Nyenwe ai, kwnornu nu o pioru o mee nhne jaamasị Nyenwe ai. ³³ Kovu nyerukna ke nwernu nnwerne neeche echiche gbasiri nhne ke owa ka, kwnornu nu o pioru o mee nhne jaamasị nnwerne a, ³⁴ ke nōodoghari a n'apna lawuru. Nyerinya ke nwée nzi mōbu ke maa nyerukna neeche echiche gbasiri ernu Nyenwe ai, kwnornu nu o pioru o gweru ehni a nu enine a nyee Nyenwe ai. Kovu nyerinya ke nwernu nzi neeche echiche gbasiri nhne ke owa ka, kpa o jeeme nhne jaamasị nzi a. ³⁵ M nookwu nhne ka ma o bnanu anu iru. M za m noobnosni anu. Kovu m pioru m ma anu mee nhne buru oma nu ke kwesiri ekwesị, ma anu gweru kpakara ehni anu yisi n'ernu Nyenwe ai, gharu o le anya n'aznu.

³⁶ Nhne ke gbasiri ele kwekotaru olulu, o buru nu badnu obula whnurnu nu o za naakpakwa agwa nkari hne nyerinya o kweru o lu zi, o buru n'awha neezne, o luru a, be mege mmehie. ³⁷ Kovu hne badnu kpebiri n'ovu a, o za nye naamagidne a nu o joolu nnwerne, o nwernu rikne gharu o lu nnwerne wam, o mernu nhne kwesiri. ³⁸ Nye ke luru nnwerne mernu nhne oma, kovu nye ke luge ria ria mekakworu nu nhne oma.

³⁹ Nyerinya gboru nzi zi n'iwu kpa nzi a zi budnu, kovu hne nzi a nwurnu, o za iwu ji a ma o gboru nzi berere. Kovu o jōobu nye magwu Nyenwe ai. ⁴⁰ Kovu n'echiche m, ovu jōoso a n'onu o buru o daziri etekne. M che m nu m nwernu m Enine Chiokike.

8

*Wiri be jiri kwanu
renwu ariohna*

¹ Nhne ke gbasiri wiri be jiri kwanu renwu ariohna, o bu n'ezi nu, "Kpakara ai nwernu nhne omuma." Kovu nhne omuma neegweya badnu vulizo ehni a olu. Owhnun'anya noowulizo badnu olu lele oro. ² O buru nu badnu obula neeche nu o magwu nhne, o maa kpa o kwesiri o mahia. ³ Kovu Chiokike magwu ele whnurnu a n'anya.

⁴ Nhne gbasiri wiri be jiri kwanu renwu ariohna, a magwu nu o za nhne renwu ke owa ka bu, kwnornu nu chi berere za, okwolem Chiokike

kpọi. ⁵ Ọ bụbedi nụ agịda nhne be nookwu “chi” zị n'oligwe mọbu n'ọwa, ọ bụ n'ezị nụ be zị agịda “chi” nụ “nyenwe,” ⁶ kọvu hne a zị, otu Chiokike kpọi nye bụ Nda. O keru kpakara nhne, a zinu a bụdnu. Otu Nyenwe aị Jizọsi Karaịsi zị, nye be hiri n'aka a ke kpakara nhne, nye a zị bụdnu n'aka a.

⁷ Kọvu ọ bụo kpakara badnụ magwụ ezi ọka ka. Agwna badnụ yiri risi nụ rẹnwu dụ kịtna, nga be riri wiri kị, be neeche nụ be ji a kwanụ rẹnwu ariọhna. Echiche ovu be zá rikne, wiri be riri kparụ be. ⁸ Kọvu wiri jéeme aị nụ Chiokike ziri ndundu. A ríle wiri, ọ zá nhne o neegweme n'ehni aị, a ri wiri ọ zá nhne o neeyisi ehni aị.

⁹ Kam kpayarụ, anya dụ anụ ẹli, i kwékwadia oghere i nwernu nụ ome kpa ọ masịri i mee ele zá rikne n'okwnata ovu dnabna nụ mmehie. ¹⁰ Ọ bụru nụ otu badnụ ke mkpọma síle rikne whnurnu i hne i dazị ẹli neeri wiri n'oro rẹnwu, kwnornu nụ i nwernu “nhne ọmuma,” o jéenye a mkpọma siri rikne o ri nhne be jiri kwanụ rẹnwu ariọhna? ¹¹ Nnwọ nda wam zá rikne, nye Karaịsi kwnornu nụ a nwuma, joowhu etekne kwnornu nụ nhne ọmuma i. ¹² Kpam, anụ mehieru nnwọ nda anụ wam zá rikne, lulu ovu a, anụ mehielem Karaịsi masị. ¹³ Ọ bụru nụ wiri me jeeri jeeme nnwọ nda m mmehie, m jéeri ọkpna rịa rịa

kpa me zị bụdnu, ọ zị me mee nnwọ nda m dnabna nụ rime mmehie.

9

Rikne nụ ẹrnu ke nye izi

¹ Ọ bụ nụ m nwée m ehni sa? Me bụo nye izi sa? Me whnúge Jizọsi Nyenwe aị anya? Anụ bụo nhne me rnụhiaru n'ẹrnu Nyenwe aị? ² Ọ bụru nụ ele berere whnúge m lele nye izi, anụ magwụ nụ m bụ m nye izi. Anụ bụ nhne atụ ke neegesi nụ m bụ m nye izi Nyenwe aị.

³ Nhne me naakanụ ele nookwulu m bụ ka, ⁴ a nwée rikne ri wiri mọbu nwọ mini n'ẹrnu aị sa? ⁵ A nwée rikne mee nhne ele izi berere neeme? A nwée rikne luru otu nnwọ rinya Karaịsi lele nnwerne, o snornu aị zne izi lele ele izi ele berere nụ rụmu nne Nyenwe aị nụ Pita? ⁶ Okwokọla me nụ Banabasi kwesiri ọ rnụ ẹrnu sị a ri wiri?

⁷ Ndaa nye ọgwnu ke nọlu ọgwnu hite n'iwai ke hi nụ rẹkpa a whụya? Ndaa nye jọornu ẹkwu, ma o jéeri mkpuru hi nụ rime ẹkwu a? Ndaa nye nọoznu atnurnu ma ọ zá nọonwo mini-rẹma atnurnu a? ⁸ Me nookwu lele badnụ etekne sa? Ọ bụo nhne Iwu aị kwuru sa? ⁹ Kwnornu nụ be gbarụ n'okwukwo Iwu Mozizi, “I knésni ọnu ehni ke nọzosna ikpa.” Chiokike o nookwu nhne gbasiri ehni kpọi? ¹⁰ O kwuru nhne ka kwnornu aị. Be gbarụ a n'okwukwo kwnornu aị, nụ nye nọotu ọnu-ẹli nụ nye

nọzosna mkpuru nwernu ọkwnata ovu nọ be jeeri mkpuru hiri n'ekwu. ¹¹ A kpasiri mkpuru ke enine nọ rime anọ, ọ bọo nhne kwesiri nọ a jọghoru mkpuru etekne n'ehni anọ? ¹² Ọ bọo nọ ele berere nwernu rikne kpa hne anọ zị, ọ bọ ayila jéenwe rikne karukwo hne anọ zị?

Kọvu a mége kpm, a nwernu ndidi nọ kpakara nhne, ọ zị a bita nhne ọkpobi ọchi n'apna izi ọma Karaịsi. ¹³ Ọ bọ nọ anọ máa nọ ele nọornu ẹnu n'Ọro Nsọ neeri nhne hi n'Ọro Nsọ whụya? Ọ bọ nọ anọ máa masị nọ ele nọornu ẹnu n'ọjo ariohna neeri agwna nhne be jiri kwa ariohna? ¹⁴ Kpm masị, Chiokike nyernu iwu nọ ele neezni izi ọma be ri wiri hiri n'izi ọma whụya.

¹⁵ Kọvu m mége m kpm. M zá m naagba ọkwukwo ka ma m nwernu rikne mee kpm. Kwnornu nọ ọ jaakanu m mma me beru ọsno nwuma ẹnwu tna, ọ zá nye mee igwugwu m nhne etekne. ¹⁶ M nwée m rikne nyaa risi nọ m neezni izi ọma. Mkpa naakpa m bọ o zni izi ọma. Owe! Ọvu ọnu zinu m ọ bọo nọ m zni ọma. ¹⁷ Ọ bọ me gweru mkpọma m zni izi ọma ka, m nwernu m ọgwo ẹnu, kọvu ọ bọo nọ jíge m mkpọma m zni izi ọma, m nọornu ẹnu Chiokike yisiri m n'aka. ¹⁸ Ọ bọo kpm, kini bọ ọgwo ẹnu m? Ọ bọ oghere o zni izi ọma gharu ọ whnu ọnu ahia, gharu o gweru rikne me nwernu n'izi ọma mee nhne.

¹⁹ Ọ bọ n'ezị nọ m bọo m ọhi nye ọbula, m nwernu m ẹhni, kọvu m mernu m ẹhni ọhi kpakara badnu ma m rihia m agida badnu n'iru. ²⁰ Hne ele Ju zị, m bọ m nye Ju ma m rihia m ele Ju. Hne ele zị nọ mkpururu iwu zị, m ziri lele nọ m zị m nọ mkpururu iwu (ọ bọ n'ezị nọ m zá m nọ mkpururu iwu), ma m rihia m be n'iru. ²¹ Hne ele zá nọ mkpururu iwu, m ziri lele nye zá nọ mkpururu iwu (ọ bọ n'ezị nọ m léwhule m iwu Chiokike anya, m zị nọ mkpururu iwu Karaịsi), ma m rihia m be n'iru. ²² N'esilawuru ele zá rikne n'ọkwnata ovu, m nọ m lele be, ma m rihia m be n'iru. M bọ m kpakara nhne hne ele badnu zị, m neeme kpa me nwernu rikne, ma m rihia m agwna be n'iru. ²³ M neeme kpakara nhne ka kwnornu izi ọma, ma m kehia m igwe nọ ngọzi a.

²⁴ N'ezị ọka, anọ magwu nọ ele naagba ẹso naagba ẹso n'otu, kọvu otu badnu kpọi naagbahia nhne ẹso. Anọ gba ẹso, ma anọ gbahia nhne n'eso.

²⁵ Nye ọbula ke naagba ẹso jooknekwaru ẹhni a nkari, ma be kpusi a okpu ọ gbahiaru n'eso ke jáazị ọkwnukokwnu, kọvu a naagba ẹso ma a nwehia okpu-eze ke jaazị ọkwnukokwnu. ²⁶ Ka kphiaru m zá m naagba ẹso lele nye ọ zá nhne o vu nọ mkpọma, m zá m nọolo igbakwu lele nye nọolo ruwhere igbakwu. ²⁷ M naata ẹhni m awnhnuwhnu ma m

nwernu m rikne n̄echi a, ọ zị me znikpa ele berere izi ọma, m b̄uru nye kw̄ésile okpu-eze wam.

10

Ọ dọ aka n̄u ns̄n̄i gbas̄iri ọkwa r̄enwu

1 R̄umu nda m, m pi-oru m an̄u mah̄ia, nhne mernu ele nda āi ọknani ele snornu Mozizi kpa be zị n̄u mkpururu erumeru, kpakara be gawheru Osimini Ihie. ² Be w̄uru be mini n̄u rime erumeru n̄u osimini ke neegesi n̄u be sno Mozizi. ³ Kpakara be riri otu wiri enine wam. ⁴ Kpakara be nw̄ornu otu mini enine wam, kwnornu n̄u be nw̄ornu mini enine ke hiri n̄u rugwu wam snornu be, rugwu wam b̄u Karāisi. ⁵ K̄ovu nhne gbas̄iri agwna be s̄oge Chiokike ovu n'ọnu, iznu be w̄usaru n'ẹli-kpa wam.

⁶ Kpakara nhne ka b̄unnu āi nhne at̄u ke n̄odo āi aka n̄u ns̄n̄i. Nhne ojo gwn̄īko āi lele kpa ọ gwn̄urnu be. ⁷ An̄u kw̄ákọ r̄enwu lele kpa agwna be kwar̄u, lele kpa ọkwukwo ns̄ọ kwuru, “Èle wam daz̄iri ẹli ri nhne, nw̄ọ nhne ọnwunwo, be liz̄ọ tne eri.” ⁸ A mékọ ọyi, lele kpa agwna be mernu, nri pokwu law̄uru n̄u pokwu ẹto nw̄u otu ọbochi. ⁹ A kpákọ Nyenwe āi iru, lele kpa agwna be mernu, agw̄ọ tagbu be. ¹⁰ An̄u támu, lele kpa agwna be tam̄urnu, enine izi ke ẹnwu gbu be.

¹¹ Kpakara nhne ka mernu be n̄u lele nhne at̄u, be gba be n'ọkwukwo ns̄ọ, ma be b̄uru nhne jeezni āi ezni, āi ele zị b̄udnu n'okwukwo ọwa ka. ¹² Nye ọbula ke neeche n̄u o gwuzogwu kwem, ledu anya, ọ zị ọ dna. ¹³ Ọ zá ọrnurna ke vakwnusiri an̄u ke vakwnusilele badn̄u. K̄ovu Chiokike kw̄esiri be kwn̄ata a ovu, o j̄éekwe ọrnurna ke an̄u nw̄ée rikne gwuzoli vakwnusi an̄u. K̄ovu nga be naarna an̄u ọrnurna, Chiokike jeenye an̄u rikne o gwuzo, gbaman̄u an̄u apna an̄u jeeji wh̄uya n̄u rime a.

¹⁴ Nhne at̄u ele ka neegesi, ele me wh̄n̄urnu n'anya, ma an̄u ghanah̄oru ọkwa r̄enwu. ¹⁵ M nookwunu an̄u ọka lele ele nwernu ak̄oniche, an̄u tulek̄om nhne me nookwu. ¹⁶ Okiko Iriri Ns̄ọ wam ke a n̄otunu Chiokike mmamma, ọ búo ọvnarna Karāisi nhne a neekeri nga a n̄onwo nhne hi n'okiko wam? Br̄edi wam a naanyawa, a zá neekeri an̄o-ẹhni Karāisi nga a neeri br̄edi wam? ¹⁷ Kwnornu n̄u otu br̄edi z̄inu kpakara āi. Ọ b̄u n'ezi n̄u a zị aḡida, k̄ovu a b̄u otu an̄o-ẹhni, a neeri otu br̄edi wam.

¹⁸ An̄u tule ele Izir̄eli, ele neeri nhne be jiri kwa arīohna, neekerik̄ota nhne n'otu n'ọjo arīohna Chiokike. ¹⁹ Ndaa nhne me nookwu? Ọ b̄u n̄u r̄enwu m̄obu wiri be kwan̄u r̄enwu arīohna b̄u nhne ọbula? ²⁰ Óza! Nhne me naakaa b̄u n̄u nhne ele naakwan̄u r̄enwu kwar̄u arīohna b̄u nhne be

kwannu ele renwu ojo. O buo Chiokike. M chioje m anu nu ele renwu ojo neekeri nhne n'otu. ²¹ Anu jeenwe rikne nwọ okiko Nyenwe aị, nwọ kwno okiko ele renwu ojo. Anu jeenwe rikne ri wiri n'ikpechi Nyenwe aị, ri kwno n'ikpechi renwu ojo. ²² Anu noopio o mee Nyenwe aị kwno awuwa? A nwernu iknernema karu a sa?

²³ “A nwernu rikne mee kpakara nhne,” kovu o buo kpakara nhne buru oma. “A nwernu rikne mee kpakara nhne,” kovu o buo kpakara nhne nọowulizo badnu olu lele oro. ²⁴ O za nye lebna anya nu nhne ke a, kovu nu nhne oma ke jeenyinu ele berere aka.

²⁵ Anu ri nhne obula be neere n'ahia, anu sika awa ajji kwnornu mkpuru ovu anu. ²⁶ Okwukwo nsọ kwuru, “Chiokike nwe owa nu kpakara nhne zi nu rime a.”

²⁷ O buru nu nye kwe ekwe sukwuru anu ma anu ri wiri, o masi anu o zne, anu ri nhne obula o bitaru nu ruwhnu anu, anu sika awa ajji obula kwnornu mkpuru ovu anu. ²⁸ Kovu o buru nu otu badnu kanu anu, “Be jiri wiri ka kwanu renwu ariohna,” anu rikọ wiri wam kwnornu nu nye wam kannu anu kpam, ma kwnornu masi mkpuru ovu. ²⁹ O buo kwnornu mkpuru ovu anu, kovu mkpuru ovu nye berere wam. Ndaa kpa rikne me nwernu o mee nhne jiri gbasị mkpuru ovu nye berere?

³⁰ O buru nu me ri wiri tunu Chiokike mmamma, kini mernu nye berere jaama m ikpe nu wiri me turu mmamma?

³¹ Kovu, nhne obula anu neeme, anu neeri wiri mọbu anu nonwo mini, anu mee kpakara nhne kwnornu igwugwu Chiokike. ³² Anu meko nye obula dna, mọbu nye Ju mọbu nye buo nye Ju, mọbu ogbako Chiokike, ³³ lele kpa me naagbali o mee kpakara nhne jaamasị kpakara badnu. M za m neeche nhne gbasiri nhne oma ke m, kovu nhne oma agida badnu ma be zohia be.

11

¹ Anu snornu m lele kpa me noosno Karaịsi.

Okpukpe nu ogbako Chiokike

² M naaja anu mma kwnornu nu anu neechenwanya m, naabita kpakara nhne me znirni anu. ³ Kitna, m pioru m anu ghohia nu Karaịsi bu risi nyerukna obula, nzi bu risi nnwerne, Chiokike bu risi Karaịsi. ⁴ Nyerukna obula ke neekpe okpukpe mọbu nọkpo okwo izi oma Chiokike kpusnime risi a, bu nhne iwhnerne nyee Karaịsi. ⁵ Nyerinya obula ke neekpe okpukpe mọbu nọkpo okwo izi oma Chiokike, gbesa risi a anya, neeme risi a nhne iwhnerne, o nu lele o kọpuru rukerize risi a. ⁶ O buru nu nyerinya kpunsige risi a, o koma rukerize a. Kovu

o bu nhne iwhnerne nu nyerinya joko rukeri-ize a, o kpusi risi a. ⁷ Nyerukna kpúsní risi a kwnornu nu o bu oyiyi ke neegesi igwugwu Chiokike. Kọvu nyerinya neegesi igwugwu ke nyerukna. ⁸ Kwnornu nu Chiokike híge nu nyerinya kpu nyerukna, kọvu hiri nu nyerukna kpu nyerinya. ⁹ O kpúge nyerukna kwnornu nyerinya, kọvu o kọpuru nyerinya kwnornu nyerukna. ¹⁰ Kam kpayaru, kwnornu ele enine izi, nyerinya kwesiri o kpusni risi a, ke neegesi o zi nu mkpururu nzi a.

¹¹ Lele kpa budnu nu rime Nyenwe ai zi, nyerinya zi nyerukna mkpa, nyerukna zi masi nyerinya mkpa. ¹² Kwnornu kpa be kọpuru nyerinya hite nu nyerukna, kpa masi, nyerinya mọru nyerukna. Kpakara nhne hi n'aka Chiokike va. ¹³ Anu kpekọm ma o bọru oma nu nyerinya jeekpe okpukpe gbesa risi a anya. ¹⁴ Iwu okike kwuru nu nyerukna ke nwernu ogologo rukeri-ize bọnu a nhne iwhnerne. ¹⁵ Kọvu o bọru nu nyerinya ke nwernu ogologo rukeri-ize, o bu igwugwu a, kwnornu nu rukeri-ize a bu nhne Chiokike nyernu, o jeeji nookpusni risi a. ¹⁶ Kọvu o bọru nu nye obula kwége kpa, nhne me jaaka bu, ai mọbu ogbako Chiokike nwée omen'eli berere karu kpa.

(*Mat 26:26-29; Mak 14:22-25; Luk 22:14-20*)

¹⁷ Gbasiri nhne ke a nookwu kitna, m jaaja anu mma. Nhne anu neeme nu rime ogbako anu bu nhne ojo, o buo oma ría ría. ¹⁸ Ke mọm, be kannu m nu agida okewa zi n'esilawuru anu, m neekweru agwna a. ¹⁹ O dnornu m anya nu okewa jaaziri n'esilawuru anu ma nye zi snam whuya iwhne. ²⁰ Nga anu vakotaru n'otu, anu vage o ri Wiri Anyasnu Nyenwe ai. ²¹ Kpa anu neeri, nye obula neeri, o za nye neese ibne a. Kam kpayaru wiri noogwnu agwna badnu nga manya noogbu ele berere. ²² Anu nwée oro, hne anu jeeri wiri, nwọ manya? Anu neeledna ogbako Chiokike anya, kpa ele nwée nhne iwhnerne? Ndaa nhne anu pioru me kwu gbasiri nhne ka? Me ja anu mma sa? Oza! M jaaja anu mma ría ría.

²³ M nahjaru m nhne me znirni anu n'aka Nyenwe ai Jizosi. N'abali wam be reru a, Nyenwe ai Jizosi gweruru bredi, ²⁴ tunu Chiokike mmamma, nyawa a, kaa, "Ka bu anọ-ehni m ke zinu anu, anu neeme ka neechenwanya m." ²⁵ Kpa masi, nga wiri anyasnu whemernu, o gweru okiko, kaa, "Ka bu okiko ogba-njọ-ehni ikne ke onarna m. Nga obula anu nonwo a, anu neeme ka neechenwanya m." ²⁶ Kpa anu neeri bredi ka, nonwo okiko ka, anu nookwusa enwu Nyenwe ai

tem o va.

²⁷ Ka neegesi nū o buri nū nye obula ri bredi Nyenwe ai mōbu nwō nhne hi n'okiko, kpa o kwésige, ikpe anọ-ehni Nyenwe ai nū ovrnarna a naama a. ²⁸ Nye obula beru osno nyosnama ehni a sū o ri bredi wam mōbu nwō nhne hi n'okiko wam. ²⁹ Kwnornu nū nye obula ke jeeri mōbu nwō nhne hi n'okiko wam hne o maa anọ-ehni Nyenwe ai, neeri, nōonwo ikpe nū risi a. ³⁰ Kam kpayaru, agida anū zī nū nriria, agida anū zá rikne, ele berere nwunam. ³¹ O buri a beru osno nyosnama ehni ai, Chiokike jéekpe ai ikpe. ³² Kovu Nyenwe ai neekpe ai ikpe, naata ai awhnūwhnu, ma a gharu o sno ele zī n'owa buri ele ikpe marnu.

³³ Rumu nda m, nga anū gbakoru n'otu neeri wiri Nyenwe ai, anū sete ibne anū. ³⁴ O buri nū wiri nōogwnu nye obula, o ri wiri n'oro a, o zī ikpe Chiokike ma anū kpa anū gbakoru n'otu.

M jeemkwata nhne ke berere nga me varu.

12

Nkesi ke Enine Nso

¹ Rumu nda m, nhne gbasiri nkesi zī odo n'odo ke Enine Nso, m pioru m anū mahia nhne gbasiri be. ² Anū magwu nū nga anū bu ele naakwa renwu ke dnarnu mgbu, be duru anū hie apna. ³ M neeme ma anū mahia nū o zá nye Enine Nso Chiokike noodu jeenwe rikne kaa, "Kosna Jizosi." O zá nye

jeenwe rikne kaa nū, "Jizosi bu Nyenwe ai," okwokolam ma Enine Nso hiri n'onu a kwu kpa.

⁴ Agida nkesi enine zī odo n'odo, kovu otu Enine Nso. ⁵ Agida apna be jeezne izi, kovu otu Nyenwe ai. ⁶ Agida ernu zī odo n'odo, kovu otu Chiokike wam neenye rikne be jeeji nornu ernu.

⁷ Enine Nso nyernu badnu obula nkesi ma o buri mbnarna kpakara badnu. ⁸ O nyernu otu badnu izi akoniche, nyee nye berere izi oghohia nhne hite n'otu Enine wam. ⁹ Otu Enine wam nyee nye berere okwnata ovu, o nyee nye berere rikne o gwō nriria. ¹⁰ Enine wam masi nyee otu badnu rikne o rnu ernu ndu-ehni, nyee nye berere rikne o kpō okwo izi oma, nyee nye berere rikne o mahia nhne zī ichne nū hne enine zī ichne ichne, nyee nye berere rikne o kwu oka nū riro zī ichne ichne, nyee nye berere rikne o tuhmasna ikwu-onu. ¹¹ Kovu o bu otu Enine wam nornu kpakara nhne, o neenye badnu obula nkesi zī odo n'odo lele kpa o jiri masi a.

¹² Ehni badnu bu otu. Kovu o nwernu agida nhne zī odo n'odo ke knekotaru a n'otu. O bu masi kpa o zī n'anọ-ehni Karaisi. ¹³ Kwnornu nū be jiri otu Enine wu ai mini bna n'otu anọ-ehni. A bu ele Ju, ma a bu ele buo ele Ju, ohi mōbu nye buo ohi, be mernu a nwō otu Enine wam.

14 Ọ búo otu nhne zì n'èhni badnú, be zì agída. 15 Ọ búru nù ọchi jaakaa, “Kwnornu nù m búla m aka, m búla m nhne zì n'èhni,” kì jéeme a ọ gharù ọ búru nhne zì n'èhni badnú. 16 Ọ búru nù nsní kaa, “Kwnornu nù m búla m anya, m búla m nhne zì n'èhni,” kì jéeme a ọ gharù ọ búru nhne zì n'èhni badnú. 17 Ọ búru nù kpakara èhni bú anya anya, ndaa kpa ọ jọonu nhne? Ọ búru nù kpakara èhni bú nsní nsní, ndaa kpa ọ jọonu èknarna nhne? 18 Kọvu Chiokike yisiri kpakara nhne zì n'èhni badnú lele kpa o jiri masì a. 19 Ọ búru nù kpakara be bú otu nhne, ndaa hne èhni jaazì? 20 Kítna, agída nhne zì n'otu èhni badnú.

21 Kam kpayarù, anya jáakanù aka, “Ì zá m mkpa.” Mọbu risi kanù ọchi, “Ì zá m mkpa.” 22 N'ezi, a jéenwe rikne gwuzoli ọ búru nù nhne ke zì n'èhni ke a neeche nù be zá rikne zíla. 23 Nhne ke zì n'èhni aì ke a neeche nù be nwée igwugwu, bú ke a neeledu anya gbasìri be, ele ke tų iwhnerne bú ele ke a jì iwo nookpusni. 24 Ngeri èhni aì ke marnù mma a zá neeledu a anya. Chiokike n'iwuru a yisiri èhni aì n'otu, o nyernu nhne zì n'èhni ke nwée igwugwu, igwugwu ke kakwo. 25 Okewa kwésile ọ zì n'èhni, kọvu kpakara nhne zì ọdo n'ọdo n'èhni magwù nhne gbasìri íbne be. 26 Ọ búru n'otu nhne zì n'èhni nọowhnu awhnúwhnu, kpakara ele ke berere sno a

whnú awhnúwhnu. Ọ búru be znarnì otu, kpakara be sno a nwe ovu ọso n'ọnu.

27 Kpakara anù bú èhni Karaisi, anù n'otu n'otu bú nhne zì n'èhni Karaisi. 28 Chiokike bitaru kpakara nhne kpa o kwesiri n'ogbako a. Ọ bitaru ke mbọm, ele izi, ke èbo, ele nọokpo okwo, ke èto, ele znì nhne, ele nọornu ẹrnu ndu-èhni sno be, nù ele nwernu nkesi ọgwo nrìria, mọbu ele neeyinu ele berere aka, ele nẹchi èchi, nù ele nookwu ọka nù riro zì ọdo n'ọdo. 29 Kpakara be búo ele izi, kpakara be búo ele nọokpo okwo, mọbu ele neezni nhne. Ọ búo kpakara be nwernu rikne rnù ẹrnu ndu-èhni, 30 mọbu gwọ nrìria zì ọdo n'ọdo, mọbu kwu ọka nù riro zì ọdo n'ọdo, mọbu ọ tųnasna ikwu-ọnu. 31 Kọvu nkesi ke kakwo mma gwnu anù lele wiri.

Kọvu me gesi anù apna ke kakwo mma.

13

Ọwhnun'anya

1 Ọ búru m nwernu m rikne kwu ọka nù riro ele badnú nù ke enine izi, kọvu m nwée m ọwhnun'anya, ọka m jọoburu ọgbugbo etekne mọbu igele warù-awa. 2 Ọ búru m nwernu m nkesi ke ọkpo okwo izi ọma, nù ọghohia kpakara nhne zì omimi, nù kpakara nhne ọmuma, ọ búru nù m nwernu m kpakara ọkwnata ovu ke joovume rugwu, kọvu m nwée m ọwhnun'anya, ọ zá nhne me bú. 3 Ọ búru me nyee

ele mboni kpakara nhne me nwernu, mọbu nyee ẹhni m be gba ẹkwunu, kọvu m nwée m ọwhnun'anya, ọ zá ọgwo ẹrnu me jeekehia.

⁴ Ọwhnun'anya nwernu ọsnuta ovu, nọ ovu ọma. Ọwhnun'anya kwnó awuwa, o mée oknomokno, ọ kpá nganga. ⁵ Ọwhnun'anya mée nhne búo ọma n'anya. O pío nhne ke aka ke a, o nwée ovu owe ẹhni. Ọwhnun'anya zá nọogwnu nhne ojo be mernu a. ⁶ Ọwhnun'anya zá nọonwudna nọ nhne ojo, kọvu ezi ọka neeme ovu ọso a n'ọnu. ⁷ Inwe zá nọogwu ọwhnun'anya. O neekweru kpakara nhne, o nwernu olile anya nọ kpakara nhne, o needi kpakara nhne.

⁸ Ọwhnun'anya zị ọkwunokwunu. Ọkpo okwo jeebi, riro zị ọdo n'ọdo jọokwusi. Ọ búru ọghohia, be jaagawhe. ⁹ Ọghohia aị nọ ọkpo okwo aị zú ozu. ¹⁰ Nga nhne ke zuru ozu varu, nhne ke zúge ozu jaagawhe. ¹¹ Nga me bú watakiri, m nookwu ọka lele watakiri, m naari ọriri lele watakiri, m ghoiaru m nhne lele watakiri, kọvu nga me sozuru nọ badnu, m gweme kpakara agwa watakiri n'ẹhni m. ¹² Kwnornu nọ kịtna, a nọowhnu nhne nọ nyno ke nọotu ewheke, kọvu nga wam a jọowhnu ruwhnu nọ ruwhnu. Kịtna, m maam agwna nhne, nga wam m jaamakwo kpakara nhne lele kpa Chiokike magwu m.

¹³ Kịtna, nhne ẹto ka zị, ọkwunata ovu, olile anya,

nọ ọwhnun'anya. Kọvu ọwhnun'anya kakwo kpakara be.

14

Ọkpo okwo nọ riro ikne

¹ Anọ snornu apna ọwhnun'anya, nkesi ke Enine nọogwnu anọ lele wiri, ke kakwo ibne a, nkesi ke ọkpo okwo izi ọma. ² Nye nookwu ọka nọ riro zị ichne ichne zá nookwunu badnu, kọvu Chiokike. Kwnornu nọ ọ zá nye nọoghohia nhne o nookwu, nhne o nookwu bú nhne tugwaru otugwa hite nọ rikne Enine. ³ Kọvu nye nọokpo okwo izi ọma nookwunu ele badnu ọka, noowulizọ ele badnu olu lele ọro, neezni nhne, naakasi mkpọma. ⁴ Badnu ke nookwu ọka nọ riro zị ichne ichne noowulizọ ẹhni a olu lele ọro, kọvu nye nọokpo okwo izi ọma noowulizọ ọgbako Chiokike olu lele ọro.

⁵ Ọ jaamasị m ọ búru nọ kpakara anọ jọokwu ọka nọ riro zị ichne ichne. Kọvu ọ ka mma, ọ búru nọ kpakara anọ kpo okwo izi ọma Chiokike. Kwnornu nọ nye nọokpo okwo izi ọma Chiokike zị okne ọnu ahia kakwo nye nookwu ọka nọ riro ichne ichne, okwolem ma ọ zị nye jọotuhnasnanu ọgbako Chiokike nhne o nookwu, ma be wulizọ ọgbako Chiokike olu lele ọro. ⁶ Ọ búru me vakwnusi anọ nookwu ọka nọ riro ichne ichne, mbnarna kini nhne anọ jeenwe n'aka m, okwolem ma m nookwu nhne Chiokike kpumennu m

mọbu nhne ọmuma mọbu ọkpo okwo izi ọma mọbu zni nhne?

7 Nhne ke nwée bụdnu lele opi mọbu ọbo, ọ zá nye jaamahia nhne ọ nọogwnu n'eri ọ bụru nụ be gbúgele a kpa ọ bụru ọma. 8 Ọ bụru nụ nye nọogbu ọkwodu gbúgele a nkari, ọ zá nye jeejiknerneru o zne ọgwnu. 9 Kpam masi, ọ bụru nụ i kwúkwala ọka nkari, ọ zá nye jọoghohia nhne i nookwu, ọ bụru nụ i kwu ọka nụ riro zị ichne ichne. Ruwhere joovu ọka i. 10 Ọ bụ n'ezị n'agida ikwu-ọnu zị n'owa. Ọ zá ke nwée nhne ọ naakasi. 11 Ọ bụru nụ m ghóhiage m nhne badnu nookwu, m bunu m nye wam nye ẹli berere, nye wam masi bunu m nye ẹli berere. 12 Ọ bụ masi kpa ọ zinu anụ. Hne nkesi ke Enine nọogwnu anụ, anụ gbalị nwehia masi nkesi ke jeewulizọ ọgbako Chiokike olu lele ọro.

13 Nye nookwu ọka nụ riro zị ichne ichne, kpe okpukpe ma ọ tughnasna ikwu-ọnu a. 14 Ọ bụru me kpe okpukpe kpa nụ riro zị ichne ichne, enine m neekpe, kọvu echiche m nwée igwe nụ rime a. 15 Ndaa nhne me jeeme? M jeeji enine m nụ echiche m kpe okpukpe, m jeeji masi enine m nụ echiche m gwnu eri. 16 Kpa i naaznarni Chiokike nụ rime enine, nye izne ke zị nụ rime ọgbako jéenwe rikne kwe Amim, kwnornu nụ o máa nhne i nookwu. 17 I nọtunu Chiokike mmamma nkari nkari, kọvu nhne i neeme zá

noowulizọ nye wam olu lele ọro.

18 M nọtunu Chiokike mmamma kwnornu nụ m nookwu ọka nụ riro zị ichne ichne kakwo kpakara anụ. 19 Kọvu nụ rime ọgbako Chiokike, ọ bụru ọma me kwu mkpuru ọka isne ke ele badnu jọoghohia, zni be nhne, karu o kwu nri pokwu ọka ọ zá nye jọoghohia.

20 Rumu nda m, anụ ghó rumu takiri nụ n'oriri anụ, kọvu anụ bụru rumu takiri nụ hne mmehie zị, anụ bụru dimkpa nụ ọghohia anụ. 21 Be gbaru a n'okwukwo nsọ, kaa, "M jeeji ikwu-ọnu ele ẹli berere, kwunu ele ka ọka, m jeeji masi mgbele-ọnu ele ẹli berere kwunu ele ka ọka, kọvu be kwéle o bnonu m nsni."

Ka bụ nhne Nyenwe ai kwuru.

22 Riro zị ichne ichne bụ nhne elekema ele kwé ekwe, ọ búo ke ele kweru ekwe. Ọkpo okwo izi ọma Chiokike bụ ke ele kweru ekwe, ọ búo ke ele kwé ekwe. 23 Ọ bụru nụ kpakara ọgbako Chiokike gbako n'otu, kpakara anụ nookwu ọka nụ riro zị ichne ichne, ọ bụru ele izne mọbu ele kwé ekwe va n'esilawuru anụ, be jáakaa nụ kpakara anụ bụ ele ẹra? 24 Kọvu ọ bụru kpakara anụ nọokpo okwo izi ọma Chiokike, nye kwé ekwe mọbu nye izne va n'esilawuru anụ, be jootu a mmehie a n'anya, kpakara nhne ọ nurnu jaama a ikpe.

25 Nhne tugwaru otugwa ke zị n'ovu a jọwhnuya iwhe. O jaadna kpọ risi ẹli nyee Chiokike, kwuhia, "N'ezị ọka nụ Chiokike zị n'esilawuru anụ."

Okpenu Chiokike n'ahiri n'ahiri

26 Rụmu nda m, nhne me nookwu bụ ka, nga anụ gbakọru n'otu, anụ ji ọgwu eri, anụ ji iznizni, nye berere jigwu nhne be kpumennu a, nye berere ji riro zị ichne ichne, nye berere nọtuhmasna nhne be nookwu. Kpakara nhne bụ ma be wulizo ọgbako Chiokike olu lele ọro. 27 O bụru nye ọbula kwu ọka nụ riro zị ichne ichne, be jaazị badnụ lawuru, mọbu ke kakwo ẹto. Otu kwukwo, ibne a kwu, otu badnụ tūhmasna nhne be nookwu. 28 O bụru nụ ọ zā nye jọtuhmasna nhne be nookwu, nye wam nookwu nụ riro zị ichne ichne daziri bii, nye wam kwunu ẹhni a ọka, kwu masinu Chiokike ọka. 29 Badnụ lawuru mọbu ẹto kpọ okwo izi ọma Chiokike, ele berere tule nhne be neezni. 30 Kọvu ọ bụru nụ otu dazigwu ẹli nụ rime ọgbako nwehīaru izi n'aka Chiokike, nye nookwu ọka daziri bii. 31 Kpakara anụ jeenwe rikne kpọ okwo izi ọma Chiokike otu n'otu, ma kpakara anụ mūhia nhne, kpakara anụ nwehīa nkasi ovu. 32 Enine nye nọkpo okwo noobnonu nye nọkpo okwo nsnī. 33 Kwnornu nū

Chiokike bụo nye ẹyiriya, kọvu nye udno.

Lele kpa ọ zị nū kpakara ọgbako Chiokike, 34 ele rinya daziri bii nū rime ọgbako Chiokike. Be kwú ọka, be bụo ele risi lele kpa Iwu kwuru. 35 O bụru nū be piuru ọ mahīa nhne ọbula, be sīkwa nzi be n'oro. O bụ nhne iwheerne nū nyerinya jookwu ọka nū rime ọgbako Chiokike.

36 Kini masi? Ikwu-ọnu Chiokike ọpanizoru nhne anụ zị sa? Mọbu ọ bụ anụ kpọ bụ ele ọ vakwnusiri? 37 O bụru nū nye ọbula neeche nū ọ bụ nye nọkpo okwo izi ọma, mọbu nye nwernu nkesi enine, nye wam marnū nū nhne me naagbanū anū n'okwukwo bụ nhne Nyenwe aī nyernu n'iwu. 38 Nye bnóge nsnī nū nhne ka, anụ bnónu a nsnī.

39 Rụmu nda m, kam kpayaru, ọkpo okwo izi ọma Chiokike nọogwu anụ lele wiri, anụ bnósni ele nookwu ọka nū riro ichne ichne. 40 Anụ gweru ovu dūru ẹli mee kpakara nhne kwesiri n'apna bụru ọma, ma n'ahiri n'ahiri.

15

Olizo n'enuw Karaisi

1 Kīta, rụmu nda m, m neechenwanyanū anū izi ọma wam me znirni anū, ke anū nahīaru, bụ ke anū gwuzogwu n'olu a. 2 Chiokike znōhiaru anū hite n'izi ọma ka, ọ bụru nū anū bīta nhne me znirni anū, okwolem ma anū kweru n'etekne.

³ M nyernu m anụ nhne me nahịaru, ke zị okne mkpa, nụ Karaịsi nwurru kwnornu mmehie aị, lele kpa be gbaru a n'okwukwo nsọ. ⁴ Be liri a, Chiokike mernu o hi n'enwu lizọ n'obochi ke ẹto, lele kpa be gbaru a n'okwukwo nsọ. ⁵ O mernu Pita whnụ a anya, omekwo, ele izi nri nụ ẹbo wam whnụ a anya. ⁶ Omekwo, o mernu nhne nụ lele ele kakwo riwhu badnụ isne whnụ a anya otu mgba, ele bụ rụmu nda aị. Agwna be zị budnu dụ tna, kovu agwna be dnarnụ n'anyarna ẹnwu. ⁷ Omekwo, Jemisi whnụ a anya, nụ kpakara ele izi.

⁸ N'ipne-aznụ, o mernu m m whnụ a anya, me nye be murnu lele nnwọ ká aka. ⁹ M bụ m nye zikakworu matị n'esilawuru ele izi, m kwésile m be sukwu m nye izi, kwnornu nụ m mekparụ m ọgbako Chiokike ẹhni. ¹⁰ Kovu hite n'oru Chiokike, m bụ m nhne me bụ. Oru o nyernu m búo n'etekne. Kovu m doligburu m ẹhni m n'ernu kakwo kpakara ele izi, ọ bụ n'ezi nụ ọ búo me nọornu, kovu oru Chiokike nọornu ernalu nụ rime m. ¹¹ Kam kpararụ, ọ bụ me, mọbu be, a znirni izi ọma, kam bụ nhne anụ kweru.

Olizọ n'enwu ele nwurru ẹnwu

¹² O buru nụ izi ọma aị bụ nụ Karaịsi hiri n'enwu lizọ, ndaa kpa agwna anụ naakaa nụ ele nwurru ẹnwu zá neelizọ n'enwu? ¹³ O buru nụ ele nwurru ẹnwu zá neelizọ

n'enwu, o neegesi nụ Karaịsi híge n'enwu lizọ. ¹⁴ O buru nụ Karaịsi híge n'enwu lizọ, izi ọma a znirni anụ bụ nhne etekne, okwnata ovu anụ bụ masị nhne etekne. ¹⁵ Tụkwasi n'olu a, a bụ ele akebne aghalaghala megidne Chiokike, a naagba akebne megidne Chiokike nụ o mernu Karaịsi hi n'enwu lizọ, nye o méne o hi n'enwu lizọ, ọ buru nụ ele nwurru ẹnwu jéelizọ n'enwu. ¹⁶ Kwnornu nụ ọ buru nụ ele nwurru ẹnwu jéelizọ n'enwu, Karaịsi híge n'enwu lizọ. ¹⁷ O buru nụ Karaịsi híge n'enwu lizọ, okwnata ovu anụ bụ nhne etekne, anụ zị kọriri nụ mmehie anụ. ¹⁸ Kam neegesi nụ ele dnarnụ n'anyarna ẹnwu bụ ele kweru nụ Karaịsi whuru etekne. ¹⁹ O buru nụ okwokọlam nụ budnu ka a zị bụ hne a nwernu okwnata ovu nụ Karaịsi, a bụ ele be kwesiri ọ donu obirizi kakwo kpakara ele wu n'ọwa.

²⁰ N'ezi ọka, Chiokike mernu Karaịsi hi n'enwu lizọ, bụ mkpuru mbom ke ele nwurru ẹnwu. ²¹ Kpa ẹnwu hiri n'aka badnụ va, kpa masị, olizọ n'enwu hiri n'aka badnụ va. ²² Kwnornu nụ kpakara badnụ nwurru ẹnwu nụ rime Adam, kpa masị, Chiokike jeeme kpakara badnụ ziri budnu nụ rime Karaịsi. ²³ Kovu nye ọbula n'ige ke a, Karaịsi bụ mkpuru mbom, omekwo, kpakara ele kweru nụ Karaịsi nga ọ jaava. ²⁴ Omekwo, okwukwo kpakara nhne jaava, nga Karaịsi lụgburu kpakara

rikne, nū ele nēechi ẹchi, nū kpakara iknernema, o jeenyewhete Chiokike Nda ẹli-eze a. ²⁵ Kwnornu o jaachi tem ọ bīta kpakara ele irno nū mkpururu ọchi a. ²⁶ Nye irno ipne-aznū o joolulu bụ ẹnwu. ²⁷ Kwnornu nū ọkwukwo nsọ kwuru, “Chiokike bītaru kpakara nhne nū mkpururu ọchi a.” A magwū nū Chiokike zá n'esilawūru kpakara nhne ka, nye bītaru kpakara nhne nū mkpururu Karaịsi. ²⁸ Nga kpakara nhne daziri nū mkpururu Karaịsi, Karaịsi jaadazị nū mkpururu nye wam bītaru kpakara nhne nū mkpururu a, ma Chiokike būru nye nēechi kpakara nhne.

²⁹ Ọ būru nū ele nwūru ọnwu zá neelizo n'ẹnwu, mbnarna kīni bụ nhne ele be nọowu mini kwnornu ele nwūru ọnwu jeenwe? Kīni kpayarū be nọowu be mini kwnornu ele nwūru ọnwu? ³⁰ Ndaa nhne mernū a neeze būdnu ige ọbula? ³¹ M zī m n'ọnu ẹnwu kpakara ọbochi. Rūmu nda m, m nookwu ka kwnornu nū m jī m anū naanya risi, anū zī nū rime Karaịsi Jizọsi Nyenwe aī. ³² Ọ būru lele badnū etekne me nū anọhia ọjọ lūru ọgwnu nū Efesoị, ndaa nhne me jeenwehīa? Ọ būru nū ele nwūru ọnwu zá neelizo n'ẹnwu,

“Ngwa ma a ri, nwọ tna,

kwnornu ekile a jọonwu.”

³³ Anū kwé be duwhu anū.

“Ele enyi ọjọ noolulu agwa ọma.” ³⁴ Anya dno anū nū

risi, anū mée mmehie. Agwna anū máa Chiokike. M nookwu ka ma iwħnerne tū anū.

Anọ-ẹhni a jeenwe

³⁵ Kọvu agwna anū jaakaa, “Ndaa kpa ele nwūru ọnwu jeelizo? Ndaa anọ-ẹhni be jeenwe?” ³⁶ Jī nye iwħnirni-whno. Nga ị kpasiri mkpuru n'ẹli, o jóofu okwolem ma ọ beru ọsno nwū. ³⁷ Nhne ị kpasiri n'ẹli bụ mkpuru etekne, mkpuru ịkpa, mọbu mkpuru berere, ọ búo isisi. ³⁸ Chiokike jeenye mkpuru wam ẹhni ke masiri a. O neenye mkpuru ọbula ẹhni ke a. ³⁹ Kpakara anọ-ẹhni búo otu, badnū nwernu anọ-ẹhni, anọhia nwernu anọ-ẹhni ke berere, ọnwu nwernu anọ-ẹhni ke berere, aznū anọ-ẹhni berere. ⁴⁰ Anọ-ẹhni ke oligwe zī, anọ-ẹhni ke ọwa zī masi, ọma mma ke oligwe zī, ọma mma ke ọwa zī masi. ⁴¹ Mma ke ẹhnam zī ichne, ẹnwa nwernu ọma mma ke a, mma ke mbọ zī ichne, mma ke mbọ zī ọdo n'ọdo.

⁴² Kpam masi bụ kpa olizo n'ẹnwu zī, anọ-ẹhni ke be kpasiri n'ẹnwu nwernu rikne ro oro, nga Chiokike gwelizo a, o jóoro oro. ⁴³ Be kpasiri a n'iwhnerne, Chiokike gwelizo a n'igwugwu, be kpasiri a n'inwe ọgwugwu, Chiokike gwelizo a n'iknernema. ⁴⁴ Be kpasiri a anọ-ẹhni etekne, Chiokike gwelizo a n'anọ-ẹhni ke enine. Anọ-ẹhni ke etekne zī, anọ-ẹhni ke enine zī

masi. ⁴⁵ Kwnornu be gbaru n'okwukwo nso, "Adam badnu mbom bu badnu ke zi budnu." Kovu Adam ke ipne-aznu bu Enine ke neenye budnu. ⁴⁶ Anọ-ehni ke enine bege osno, kovu anọ-ehni etekne, omekwo, ke enine sno a. ⁴⁷ Adam ke mbom bu rizna ke owa, Adam ke ebo hi n'oligwe va. ⁴⁸ Lele badnu be jiri rizna kpu, bu kpa ele ke rizna bu, ele ke oligwe nu lele nye wam hi n'oligwe va. ⁴⁹ Lele kpa a vuru oiyi ke badnu ke rizna, kpm masi bu kpa a joovuru ke oligwe lele badnu wam hi n'oligwe va.

⁵⁰ Rumu nda m, ka bu nhne me nookwu, kwnornu anọ-ehni nu onnarna jekehia eli-eze Chiokike. Nhne jonwu onwu jekehia nhne jonwu onwu. ⁵¹ Le, me kanu anu nhne miri emi, o buo kpakara ai jonwu enwu, kovu be jaagbanwo kpakara ai, ⁵² n'ige mati, n'otu nsnabi anya, nga okwodu ipne-aznu dnarnu. Kwnornu nu be jogbu okwodu, ele nwurnu onwu jeelizoro roge oro, be jaagbanwo ai. ⁵³ Kwnornu nu anọ-ehni ke jooro oro jooworu anọ-ehni ke jooro oro, anọ-ehni ke jonwu enwu jooworu anọ-ehni ke jonwu enwu. ⁵⁴ Nga anọ-ehni ke jooro oro wokparu anọ-ehni ke jooro oro, anọ-ehni ke jonwu onwu woru anọ-ehni ke jonwu onwu, nhne be gbaru n'okwukwo nso jeemezu, "Be megburu enwu."

⁵⁵ "Enwu, ndaa hne mmeri i zi?"

Enwu, ndaa hne nhne ogbugba i zi?"

⁵⁶ Nhne ogbugba enwu bu mmehie, iknernema mmehie bu iwu. ⁵⁷ Kovu a notunu Chiokike mmamma nye neenye ai mmeri hite nu Nyenwe ai Jizosi Karaisi.

⁵⁸ Rumu nda m, ele me whnurnu n'anya, anu gwuzosi rikne, anu kweko be whome anu, anu gweru kpakara mkpoma anu norunu enu Nyenwe ai ige obula, hne anu magwu nu enu anu nu rime Nyenwe ai jowhu etekne.

16

Otu iwai ke rumu Chiokike

¹ Gbasiri iwai be jotunu rumu Chiokike ke zi nu Judiya, anu mee kpa me kannu ogbako Chiokike ke zi nu Galasia. ² N'obochi mbom ke ikwezu, nye obula bita iwai ichne lele kpa o nwernu, o bitakwata a nkari ma anu zoma o tu iwai nga me jaava. ³ Nga me varu m jaagba okwukwo izi nyee ele anu hohiaru, m zizne be gwezne nkesi anu nu Jeruselem. ⁴ O buru nu o buru oma, me nu be joosno zne.

Oriasno Polu

⁵ Nga me zne zuru Masi-donia, m jaavakwnusi anu, kwnornu m jeezne Masidonia. ⁶ Me nu anu jaadazi ige mati mobu tem okirika whe, ma anu yinu m aka m zne hne obula me jeezne. ⁷ M piole m o whnu anu ige mati, kovu m pioru m me nu

anụ daziri gbu okwnu, o buru nu Chiokike kwe. ⁸ Kọvu m jaadazi hna nu Efesosi du obochi Pentikosi. ⁹ Kwnornu nu be gbamannu m okne onuhna ernali izi oma hna, kovu agida ele neemegidne m zi masi.

¹⁰ O buru nu Timoti va, anu kweko ogwnu tu a kpa o zi nesilawuru anu, kwnornu nu o nonu ernali Nyenwe ai lele me. ¹¹ O za nye ledna a anya, anu yinu a aka ma o lizo izne a nudno, vakwnusi m. M neele anya ya nu rumu nda ai.

¹² Nhne gbasiri nwene ai rukna Apolosi, m riasnornu m a agida ige ma ya nu rumu nda ai va lekasi anu, kovu o jiknene o va kitna. O jaava nga o nwehjaru oghere.

¹³ Anu sama anya anu, anu gwuzosi rikne nokwnata ovu, ovu si anu rikne, anu ghọ ele dikne. ¹⁴ Anu gweru owhnun'anya rnu kpakara ernali anu.

¹⁵ Anu magwu nu ele oro Stefanasi bu ele mbom ghoru ele Karaisi nu Akaya. Be ji kpakara nhne be nwernu nonu ele Chiokike ernali. M naariasno anu, ¹⁶ anu bita ehni anu nu mkpururu ele nu kpa nu nye obula ke ji mkpoma be snornu be nonu ernali. ¹⁷ Ovu sori m nonu nga Stefanasi nu Fotunatosi nu Akaikosi varu, be mesirni owu anu ke koru m. ¹⁸ Be vulizoru ovu m nu ovu anu masi. Ele nu kpa kwesiri be hnata be ama.

¹⁹ Ogbako Chiokike ke zi nu Esia neebekwu anu. Akwila nu Prisila nu ogbako Chiokike

zi n'oro be ji rewhna Nyenwe ai neebekwu anu k'agida. ²⁰ Kpakara rumu nda ele zi hna neebekwu anu. Anu bekwurita ibne anu lele rumu nda.

²¹ Mawa, Polu, ji aka m naagba obekwu ikwu ka.

²² Be vu nye obula ke whnuge Nyenwe ai n'anya onu. Nyenwe ai, vaa.

²³ Oru ke Nyenwe ai Jizosi dazinu anu.

²⁴ Owhnun'anya m nu rime Karaisi Jizosi dazinu kpakara anu.

**Ọkwukwo izi
ke Ẹbo
Pọlu gbaznenu
Ele Kọrinti
Nhne gbasiri
ọkwukwo izi ka**

Ọkwukwo izi Pọlu gbaznenu ele Kọrinti ke ẹbo bu ke Pọlu gbarụ nga ọgbako Chiokike ke zị nụ Kọrinti nụ Pọlu zị nụ mkpa. Agwa ele zị nụ rime ọgbako wam bnornu Pọlu nhne, kọvu Pọlu noopio ma ya nụ be mee udno.

Nụ rime nhne mbom Pọlu gbarụ n'ọkwukwo, o nookwu ọka nhne gbasiri ọgbako Chiokike ke zị nụ Kọrinti, nọokowa nụ mkpoma nọoso a n'onu k'agida kwnornu nụ be tūhnasarnu mkpoma. Ọ naariasno ọgbako Chiokike gbalị gweru mkpoma be gweya nhne be jeekesi ele Karaịsi zị nụ Judiya. Nụ ipne-aznụ, Pọlu nọogoru onu a lele ọmamarna nye izi Karaịsi, megidne agwa ele kwuru ẹhni be ọmamarna ele izi. Be naakaa nụ Pọlu bu nye izi aghalaghala.

Nhne zị n'ọkwukwo ka

Opanizo (1:1-11)

Pọlu nụ ọgbako Chiokike zị nụ Kọrinti (1:12--7:16)

Nkesi be nyernu ọgbako Chiokike zị nụ Judiya (8:1--9:15)

Pọlu gọru onu a lele nye izi (10:1--13:10)

Obekwu ikwu ipne-aznụ (13:11-14)

¹ Mawa Pọlu, nye izi Jizọsi Karaịsi lele kpa ọ masiri Chiokike, nụ nnwọ nda aị Timoti, gbaznenu ọgbako Karaịsi ke zị nụ Kọrinti nụ kpakara ele ke Chiokike zị nụ kpakara Akaya ọkwukwo. ² Oru nụ udno ke Chiokike Nda aị nụ Nyenwe aị Jizọsi Karaịsi dazinu anụ.

Pọlu nọotunu Chiokike mmamma

³ Ozarni zinu Chiokike bu Nda Nyenwe aị Jizọsi Karaịsi, Nda ke obirizi, Chiokike ke nkasi ovu, ⁴ nye naakasi aị ovu nụ rime kpakara awhnụwhnu aị, ma a nwernu rikne kasi ele berere zị n'awhnụwhnu ọbula ovu hite n'okasi ovu a nwehjaru n'aka Chiokike. ⁵ Lele kpa a snornu Karaịsi takọ agida awhnụwhnu a, ọ bu masi kpa Karaịsi naakasi aị ovu k'agida. ⁶ Ọ buru nụ a zị nụ mkpa, ọ bu ma be snuta ovu anụ, znohia masi anụ. Okasi aị ovu bu nkasi ovu anụ masi, okasi ovu wam nọornusi ẹrnu rikne neegwehia ndidi nụ rime awhnụwhnu wam a nọowhnuzu. ⁷ Olile anya aị nụ hne anụ zị, zị chim chim, kwnornu nụ a maam nụ kpa anụ sno aị ta awhnụwhnu anụ joosno masi aị nwe nkasi ovu.

⁸ A pioru anụ mahia nhne dnakwasiri aị n'Esia, nhne zị ogwnu ke dnakwasiri aị kakwo aị rikne, a nwéma olile anya budnu. ⁹ A neche nụ be joogbu aị. Kọvu ka gesiri aị nụ a kwésile ọ tūkwasị ẹhni aị mkpoma, kọvu a tūkwasiri Chiokike ovu, nye neeme nye

nwurnu onwu hi n'enwu lizo.
 10 O dọhiaru aị n'aka ẹnwu tu ogwnu, nọdohia aị kọriri, a kwnataru ovu nu hne o zi nu o jaazi kọriri nọdohia aị,
 11 kpa anu zi neekpenu aị okpukpe. Agida ele badnu jootunu Chiokike mmamma kwnornu nu ruwhnu oma o jeenye aị, o jaaza okpukpe agida ele badnu.

Polu gbanwornu mmuma a

12 Ka bu nhne a ji naanya risi, nhne mkpoma aị naagba akebne, a wuru budnu zi snam, zi masi nsọ ke hi n'aka Chiokike. O buo kpa akoniche ke badnu pioru, kovu hite n'oru ke Chiokike, a wuru budnu aị nu rime owa, ke kakwo nu hne anu zi.
 13 A gbala okwukwo nhne anu jogwnuli mọbu joghohiali, kovu nhne anu joghohiali. M neele anya nu anu joghohiazu a,
 14 lele kpa anu ghohiaru aị matị, ma a kpa nganga kwnornu anu, anu kpa masi nganga kwnornu aị n'ọbochi Nyenwe aị.

15 Ka bu olile anya me vu nu mkpoma nu mbom kpa me marnu mmuma o va, ma anu nwehia ngozi okpukpu lawuru.
 16 M marnu m mmuma o vakwnusi anu kpa me neezne Masidonia nu nga me jeehi Masidonia hiehna. Anu znenu eyinu m aka m zne Judiya.
 17 Nga me neeme ka, m mernu m a ewheke ewheke sa? M marnu m mmuma kwnornu nhne anọ-ehni m pioru, o kaa, "Owe, owe" nu "Oza, oza"?

18 Kovu kpa Chiokike bu nye ezi oka, izi me znirni anu buo izi "Owe" nu "Oza."
 19 Kwnornu nu Jizosi Karaisi Nnwọ Chiokike nye Saịlasi nu Timoti nu me gbasaru n'esilawuru anu buo nye "Owe" nu "Oza." Kovu kpakara nhne bu "Owe" hne o zi.
 20 Jizosi neeji "Owe" neemezu kpakara mkwna Chiokike kweru. Hite nu rime Jizosi a naakaa, "Amim" neenye Chiokike igwugwu.
 21 O bu Chiokike nye neeme aị nu anu gwuzosi rikne nu rime Karaisi, Chiokike jiri aka a hohia aị,
 22 nye bniasiri aka nyenwe nu risi aị, nye kesiri aị Enine Nso nu rime mkpoma aị neemesi nhne o bitannu aị rikne.

23 M noosukwu Chiokike nye akebne m, o magwu mkpoma m, nhne mernu me vala Kọrinti bu m gharu o bigbo anu.
 24 A za neeme ehni aị lele nu o bu aị nwe anu, ele naakanu anu nhne anu jeekweru. Tnụnuma, aị nu anu nọornuko ọnu ma ovu so anu n'onu. Anu gwuzoru kwem n'okwnata mkpoma anu.

2

1 Ka bu nhne me kpebiri nu mkpoma m, m jaavakwnusi anu berere mee nhne joogbu anu igbugbu.
 2 O bu ru me mee nhne gbu anu igbugbu, nyele jeeme ovu so m n'onu? Okwolem nye wam me mernu nhne gbu a igbugbu.
 3 Kam kpayaru, me gbannu anu okwukwo nu mbom, o

zị n'aga me varu, ele wam kwesiri o mee ovu so m n'onu mee m nhne gbu m igbugbu. Kwnornu nu m maam nu anu joosno m nwudna. ⁴ M zị m n'awhnuwhnu k'agida kpa me ji igbugbu mkpoma nu agida anya-mini gbanu anu okwukwo, o buo ma o gbu anu igbugbu, kovu o gesi nu m whnuru m anu n'anya k'agida.

Ogbaru nye mmehie

⁵ O buru nu nye obula mernu nhne igbugbu, o mene me kpoi, kovu nhne gburu kpakara anu igbugbu mati, me kwu k'agida. ⁶ Awhnuwhnu nye wam taru n'aka agida ele badnu zulem. ⁷ Bikno, anu gbarunu a, kasi a mkpoma, o zi igbugbu a nyigbu a, mee mkpoma dna mba. ⁸ Anu mee a ma o mahia nu anu whnuru a n'anya n'ezi. ⁹ Ka bu nhne me kwno gbanu anu okwukwo, ma m mahia m ma anu gwuzosiri rikne, noobno nsnj kpakara nhne me kannu anu. ¹⁰ O buru nu anu gbarunu badnu nhne o mernu, m gbarulam masi. M gbarulam, o buru nu o zi nhne obula ke zi nu o gbarunu, ka bu nhne me mennu anu nu ruwhnu Karaishi, ¹¹ ma Ekwensu gharu o megbu ai, kwnornu nu a magwu kpakara aghigho a.

Mkpoma ola mini Polu nu Torasi

¹² Nga me vaduru Torasi o zni izi oma Karaishi, Nyenwe ai gbamannu m onu-mgbo izi oma. ¹³ Kovu nu enine m

kwé ozukwa inwe kwnornu nu m whnuna m nnwo nda m Taitosi, m ghasaru m be zne Masidonia.

Omegbu hite nu Karaishi

¹⁴ Kovu Chiokike nwe kpakara mmamma, nye mernu a snornu Karaishi tne eri omeri a. O ji ai mee ele badnu mahia Karaishi, nhne ke nu lele eknarna oma ke noozute penupe obula. ¹⁵ Kwnornu nu a bu nhne eknarna oma Karaishi ke neeznekwnusi Chiokike n'esilawuru ele be nooznohia nu ele noowhu owhu. ¹⁶ Nu hne ele noowhu owhu zi, a bu eknarna enwu, hne ele be nooznohia zi, a bu eknarna budnu. Nyele jounuli enu ka hna rikne kpa? ¹⁷ A buo ele ji izi oma Chiokike noozu ahia lele agida ele berere, kovu a bu ele ezi, nookwu ezi oka Karaishi nu ruwhnu Chiokike lele ele Chiokike ziyaru.

3

Ele enu ogba-njo-ehni ikne

¹ A naanya risi nu rime ehni ai berere sa? A neeme lele ele berere, noopio okwukwo o kahia nhne a bu ke a jeenye anu, mabu ke hi n'aka anu? ² Anu n'iwhuru anu bu okwukwo izi ai, be gbaru anu nu mkpoma ai ke ele badnu magwu, noogwnu masi. ³ Ka neegesi nu anu bu okwukwo izi ke Karaishi ke hi n'aka ai. Be jile nki gba a n'olu rugwu, kovu be ji Enine Chiokike zi budnu gbasai anu n'ano-ehni ke mkpoma.

⁴ Ka bu okne otukwasi ovu ai nu Chiokike hite nu Karaṣi. ⁵ O buo nu a nwernu rikne nu rime ai ke a kwesiri o rnu ernalu ka, kovu ozu ozu ai hi n'aka Chiokike va. ⁶ Chiokike mernu ai a buru ele zuru ozu n'ernalu ogba-njo-ehni ikne, o buo ke mkpuru okwukwo, kovu ke enine, kwnornu nu mkpuru okwukwo neegweya enwu, kovu enine neenye budnu.

Igwugwu ke ogba-njo-ehni ikne

⁷ O buru nu ernalu ke enwu be gbakwasiri n'olu rugwu vuru igwugwu va, ke mernu rumu Izireli nwée rikne legidne Mozizi anya nu ruwhnu, o bu n'ezi nu igwugwu a jaagawhe, ⁸ ndaa kpa igwugwu ke ernalu Enine jaahna? ⁹ O buru nu ernalu ke noovuya enwu nwernu igwugwu, le kpa ernalu ke neegweya ome mma jaahna n'igwugwu karukwo. ¹⁰ N'ezi, nhne ke nwernu igwugwu nwema igwugwu kwnornu nu nhne ke kakwo n'igwugwu whuyaru iwhne. ¹¹ O buru nu nhne ke jaazi ige matu vu igwugwu, le kpa nhne ke jaazi okwnukokwnu jaahna n'igwugwu karukwo.

¹² Kwnornu nu a nwernu olile anya ke nu kpa, a nwernu onu rikne nookwu oka. ¹³ A nu lele Mozizi nye jiri ikpe kpusni ruwhnu a ma ele Izireli gharu o whnu okwukwo ogbu marna marna ke naagawhe agawhe. ¹⁴ Mkpoma be zi koriri n'ochichiri, tem du tna. Ikpe

wam be jiri kpusni zi koriri nga be noogwnu ogba-njo-ehni oknani. Be kpumene ikpe wam, Karaṣi kpai nwernu rikne o kpume a. ¹⁵ Du tna, ige obula be noogwnu Iwu Mozizi, ikpe wam nookpusni mkpoma be. ¹⁶ Kovu ige obula nye obula znekwnusiri Nyenwe ai, be jeegweme ikpe wam. ¹⁷ Nyenwe ai bu Enine, hne obula Enine Nyenwe ai zi, badnu jeenwernu ehni a. ¹⁸ Kovu kpakara ai, ji ruwhnu be jile ikpe kpusni neele igwugwu ke Nyenwe ai lele nhne a noowhnu nu nyno, a naagbanwo hite n'otu igwugwu bna n'igwugwu berere. Enine Nyenwe ai neeme nhne ka.

4

Ekwu ke zi nu rime ite rina

¹ Kam kpayarū, hne Chiokike nyernu ai ernalu ka hite n'obirizi a, a jekwe inwe gwu ai. ² Tnnuma, a sigbasiri kpakara nhne ke tugwaru otugwa ke tu iwhnerne. A za noogho aghigho mōbu mee ikwu-onu Chiokike aghalaghala. A gwuzo nu ruwhnu Chiokike nookwu ezi oka, neegesi ele badnu nu a bu ele ezi oka. ³ O buru nu be tugwaru izi oma a nookpo okwo a otugwa, o bu n'anya ele noowhu owu. ⁴ Chi ke owa ka mernu mkpoma ele ke kwé ekwe gba ochichiri. O mernu be whnu iwhne ke izi oma noomukwasi be, bu izi oma igwugwu Karaṣi, nye bu oyiyi ke Chiokike

n'ezi. ⁵ Kwnornu nū a zá nọkponu ẹhni aị okwo, kọvu a nọkpo okwo Jizọsi Karaịsi bụ Nyenwe aị, aị n'iwuru aị bụ ele izi anụ kwnornu Karaịsi. ⁶ Chiokike wam ke karu, "Iwhne mụ n'ọchichiri," bụ otu Chiokike wam ke mernu iwhne a mụkwasi nū mkpọma aị, ma a mụhia igwugwu Chiokike ke a nọowhnu nū ruwhnu Karaịsi.

⁷ A nwernu ẹkwnu ka nū rime ite rịzna, ke neegesi nū rikne ke kakwo rikne hi nū Chiokike, ọ bụo nū rime aị. ⁸ Be naakpakna aị ẹhni n'apna ọbula, kọvu inwe zá nọogwu aị, a neenwe mkpọma lawuru, kọvu inwe zá nọogwu aị. ⁹ Ele irno naakpakna aị ẹhni, kọvu Chiokike ghásala aị etekne. Be mekasi aị ẹhni, kọvu a nwuna. ¹⁰ A vu n'ẹhni aị ẹnwu Jizọsi ige ọbula, ma bụdnu Jizọsi whuya iwhne nū rime aị. ¹¹ Aị ele zị bụdnu zị n'ọnu ẹnwu ige ọbula kwnornu Jizọsi, ma bụdnu a whuya iwhne n'anọ-ẹhni aị ke nọonwu ọnwu. ¹² Kam kpayarū, ẹnwu nọornu ẹnu nū rime aị, kọvu bụdnu zị nū rime anụ.

¹³ Be gbarū n'ọkwukwo nsọ, kaa, "M kwuru m ọka kwnornu nū m kweru m." A ji otu enine ọkwnata ovu wam kwu ọka kwnornu nū a kweru ekwe. ¹⁴ A magwū nū Chiokike wam ke mernu Jizọsi hi n'ẹnwu lizọ, jeeme a snornu Jizọsi hi n'ẹnwu lizọ masi, mee aị nū anụ gwuzoru nū ruwhnu a. ¹⁵ Kpakara nhne ka bụ kwnornu anụ, ma oru ke naabanū anụ ọba dūnu

agịda ele badnū, ma be tūnu Chiokike mmamma k'agịda, neenye a igwugwu.

¹⁶ Kam kpayarū, inwe zá nọogwu aị, ọ bụ n'ezi nū a naata ẹhni n'anọ-ẹhni aị, kọvu badnū ke enine aị zị ikne ikne hite n'ọbochi dū n'ọbochi. ¹⁷ Awhnūwhnu matị ka a naata neegweyanū aị okne igwugwu ke zị ọkwnukokwnu ke kakwo kpakara awhnūwhnu. ¹⁸ A zá neele anya nhne a nọowhnu anya, kọvu nhne a whnū anya. Kwnornu nū nhne a nọowhnu anya zị ige matị, kọvu nhne a zá nọowhnu anya zị ọkwnukokwnu.

5

Oro aị n'oligwe

¹ A magwū nū ọ bụru nū oro-ẹka ke ọwa ka, ke bụ ẹhni aị dnarnū, Chiokike wunnu aị oro berere n'oligwe ke jaadazigidne, ke be jile aka badnū wu, ke jaazi tim tọm.

² Kam kpayarū, a nọosnu idne k'agịda, ọ nọogwu aị ma a wuru nū rime oro aị ke zị n'oligwe, ³ ma a woru a lele iwo, a jọbu ele gba ẹto. ⁴ Hne a zị kọriri n'anọ-ẹhni ka, a zị nọosnu idne nū rime awhnūwhnu, ọ bụo nū a pioru ọ whoga n'anọ-ẹhni ka, kọvu ma be wosi aị anọ-ẹhni ke oligwe, ma Chiokike gbanwo anọ-ẹhni aị ke nọonwu ọnwu nū anọ-ẹhni ke zị ọkwnukokwnu. ⁵ Chiokike n'iwuru a kpuru aị ma a jikneru ọ gbanwo ka, o nyernu aị Enine a ma ọ bụru

nhne neemesi kpakara nhne jaava rikne.

⁶ Kam kpayaru, mkpoma siri aị rikne ige obula. A mahjaru nu nga a zi n'oro aị n'anogehni, a zila hne Chiokike zi. ⁷ Kwnornu nu a noowu budnu hite n'okwnata mkpoma, o buo nu nhne anya noowhnu. ⁸ Mkpoma siri aị rikne, o jaamasị aị a whoga n'anogehni ka, wuru hne Nyenwe aị zi. ⁹ Ke kakwo, a pioru o mee nhne jaamasị Chiokike, ma a wu hne Nyenwe aị zi, mọbu a zi n'owa ka. ¹⁰ Kwnornu nu kpakara aị joogwuzo nu ruwhnu ngadna ikpe Karaịsi, ma nye obula nahoru ogwo ernalu kpakara nhne a rnu nu nga a zi budnu, mọbu nhne oma mọbu nhne buo oma.

Badnu nu Chiokike ziri n'udno

¹¹ Hne a mahjaru o tu ogwnu Chiokike, a naariasno ele badnu be vakwnusi Chiokike. Chiokike mazuru aị, m neele anya nu anu mazuru aị masi n'echiche anu. ¹² A za naaja ehni aị n'anya anu berere, kovu a neenye anu oghere ma anu gweru aị nyaa risi, ma anu mahja nhne anu jaasa ele ji nhne be noowhnu nu ruwhnu badnu naanya risi kakwo nhne zi nu mkpoma badnu. ¹³ Anu neeche nu a bu ele era naagba? O bu kwnornu Chiokike. Kovu o bu nu a bu ele anya dnornu, o bu kwnornu anu. ¹⁴ Owhnun'anya Karaịsi neeme a mee kpa a neeme.

A magwu nu otu badnu nwuhianu kpakara badnu enwu, ka gesiri nu kpakara badnu snornu a n'enwu. ¹⁵ O nwuhianu kpakara badnu enwu, ma ele zi budnu gharu o wunu ehni be budnu, kovu wunu Nyenwe aị nye nwuhianu be enwu, ke hiri n'enwu lizo masi.

¹⁶ A za neele badnu anya nu ruwhnu lele kpa ele berere neele, o bu n'ezị nu o bu kpa a leru Karaịsi nu mbom. Kovu a za neeme kpam kitna. ¹⁷ O bu nu nye obula zi nu rime Karaịsi, o bu nye be kpughariri ikne, nhne oknani whelem, be gholam nhne ikne. ¹⁸ Kpakara nhne ka hi n'aka Chiokike va, nye hiteru nu Karaịsi mee ma aị nu ya ziri n'udno, nee masi aị ernalu ma a mee ya nu ele badnu ziri n'udno. ¹⁹ Chiokike hiteru nu Karaịsi neeme ma ya nu kpakara ele badnu ziri n'udno. Chiokike za noogwnu mmehie be megidne be. O nyernu aị ernalu a mee ya nu ele badnu ziri n'udno. ²⁰ A bu ele naadnasni anya Karaịsi, Chiokike zi nu rime aị naariasno. A ji Karaịsi naariasno anu, anu mee ma anu nu Chiokike ziri n'udno. ²¹ Karaịsi mene mmehie, kovu Chiokike mernu a o bu mmehie kwnornu aị, ma a hite nu rime a kehja igwe nu ome mma ke Chiokike.

6

¹ Lele ele be nu Chiokike sno noornu ernalu, a naariasno anu kwé oru Chiokike anu nahjaru bu nu nhne etekne.

2 Ka bụ nhne Chiokike kwuru,

“M nūnu m anụ n'ige o gesi anụ ruwhnu ọma, m yinu m anụ aka n'ọbochi ọznohia.”

Anụ bno nsni, kịna bụ ige ọ nahọru ruwhnu ọma Chiokike, kịna bụ ọbochi ọznohia. 3 A píole badnụ ọbula piohia nhne ojo n'ernu aị, kpayarụ a kwéle ọ bíta nhne jọkpobi badnụ ọchi n'ogodo apna.

4 Kọvu nụ kpakara nhne a neeme, a neegesi ẹhni aị lele ele ẹrnu Chiokike hite n'osnuta mkpọma nū rime awnūwhnu, nū nhne siri rikne, nū nhne igbugbu, 5 ma ọli nhne, ma nū ọro ikelu, nū mkpakpọ, nū ẹrnu rikne, ma nū ọka anyarna abali, ma nū ọgwnu wiri, 6 ma nū ọzi rịchna, ma nū nhne ọmuma, nū ndidi, ma nū ovu ọma, hite n'Enine Nsọ, n'ezi ọka ọwhnun'anya, 7 hite n'okwu ezi ọka nū rikne Chiokike, ya nū mgwna ọgwnu ke ome mma nū akarikwnunga ma nū akarita. 8 A nwernu ọson'anya agwna ige, agwna ige be ledna aị anya, agwna ige ele badnụ kpari aị, agwna ige be znarni aị. Be neeme aị ele aghalaghala, kọvu a bụ ele kwu ezi ọka. 9 A bụ ele be máa, kọvu kpakara ele badnụ magwụ aị. A nū lele ele nọowu ọnwu, kọvu a zị kọriri bụdnu, awnūwhnu a naata nwée rikne gbu aị. 10 A bụ ele mkpọma sọ n'ọnu, kọvu a nwernu snarni, ele mboni, kọvu neeme ele berere ele

eze. Ọ zá nhne a nwernu, kọvu kpakara nhne bụ ke aị.

11 Anụ ele Kọrinti, a kpumernu mkpọma aị kwunu anụ ezi ọka. 12 Anụ kpusunrni mkpọma anụ megidne aị, ọ bụo aị megidne anụ. 13 Anụ menu aị kpa a mennu anụ, m nookwu lele nū anụ bụ rụmu m, anụ kpume mkpọma anụ.

*Ọdo aka nū nsni
gbasiri ele kwé ekwe*

14 Anụ nū ele kwé ekwe knékoṭa ẹhni anụ n'otu. Kịni bụ nhne ome mma nū aruru-ẹli nwekọru? Ndaa ọzi n'otu ke iwhe n'ochichiri nwekọru? 15 Mọbu ndaa nhne Karaịsi nū Ekwensu neekeko? Kịni bụ nhne nye Karaịsi nū nye kwé ekwe nwekọru n'otu? 16 Ndaa okwerikoṭa ke Ọro Nsọ Chiokike nū rẹnwu nwernu? Kwnornu nū a bụ Ọro Nsọ Chiokike ke zị bụdnu, lele kpa Chiokike kwuru, “M joosno be wuru, zne izne n'esilawuru be.

M jọobu Chiokike be,
be jọobu ele ke m.”

17 Kam kpayarụ, “Anụ hi nū rime be whuya, ziri ichne, anụ kpátu nhne zila rịchna aka, m jaanabnanya anụ,” ka bụ nhne Nyenwe aị kwuru.

18 “M jọoburu Nda anụ, anụ jọoburu rụmu m rukna nū rụmu m rinya.

Ka bụ nhne Nyenwe aị ke Meli Nhne Dum kwuru.”

7

1 Ele me whnurnu n'anya, hne a nwernu kpakara mkwna ka, a mee ẹhni aị ma a ziri rịchna ma n'ano-ẹhni ma nụ rime enine, whoga nụ kpakara nhne ke neemeru emeru, ma a ziri nsọ kпам kпам noowu budnu ke nọtu ogwnu Chiokike.

Ovu ọso n'onu Polu

2 Anụ gweru aị kwnornu nụ ọ zá badnụ ọbula a mejoru, mọbu lulu, mọbu megbu n'apna ọbula. 3 Nhne me kwno nookwu ka búo ma ikpe ma anụ, lele kpa me kwuru nụ mbom, anụ zị aị mkpa nụ mkpoma, ma a snornu anụ ziri budnu mọbu a snornu anụ nwụ ẹnwu. 4 M tųwasiri m anụ mkpoma k'agida, m ji m anụ noolu ọnu. Anụ mernu mkpoma neesi m rikne, mkpoma nọoso m n'onu nụ rime awhnwhnu.

5 Nga a vaduru Masionia, a nwée ozukwa inwe n'ano-ẹhni, be kpakarnnụ aị ẹhni n'apna ọbula, ogwnu n'ederezi, ogwnu nụ mkpoma. 6 Kọvu Chiokike ke naakasi ele inwe gwuru mkpoma kasiri aị mkpoma nga Taitosi varu. 7 Ọ búo kwnornu nụ Taitosi varu kpọi, kọvu nkasi mkpoma anụ nyernu a. Ọ kannu aị nhne gbasiri obirizi anụ, nụ nhne igbugbu nụ nhne gbasiri m meturu anụ nụ mkpoma. Ka mernu mkpoma sọ m n'onu k'agida.

8 Ọ burubedi nụ ọkwukwo izi me gbarụ vuteru anụ nhne igbugbu, m nwée m mkpoma

lawuru nụ me gbarụ a. Nụ mbom, o mernu m mkpoma lawuru, nga me whnurnu nụ ọkwukwo me gbarụ vuteru anụ nhne igbugbu ige matị. 9 Kịtna, mkpoma nọoso m n'onu, ọ búo nụ m vuteru anụ nhne igbugbu, kọvu kwnornu nụ nhne igbugbu anụ mernu anụ tųhasna mkpoma. Chiokike jiri nhne igbugbu anụ rnụ ẹnu, ka neegesi nụ ọ zá nhne ojo a mernu anụ. 10 Kwnornu nụ nhne igbugbu ke Chiokike noodubna badnụ ọ tųhasna mkpoma dụ oznohia, ka nwée mkpoma lawuru. Kọvu nhne igbugbu ke ọwa noodubna n'ẹnwu. 11 Anụ le kpa nhne igbugbu ke Chiokike kpahiaru anụ jiknernu ọ gọru ọnu anụ. Nhne ka kpahiaru ovu owe ẹhni, o ji anụ anya, o neerne anụ lele bẹkwnu, o meturu anụ nụ mkpoma, anụ jiknernu ọ ta nye mmehie awhnwhnu. Anụ gesiri ẹhni anụ lele ele ikpe mána. 12 Ọ bú n'ezi nụ me gbarụ ọkwukwo izi wam, ọ búo kwnornu nye mernu nhne ojo mọbu nye o mejoru. Kọvu m gbarụ m ma anụ mahia nụ ruwhnu Chiokike kpa anụ noobnonu aị nsni. 13 Ka mernu mkpoma si aị rikne.

Ọ búo nụ mkpoma siri aị rikne kpọi, Taitosi mernu mkpoma sọ aị n'onu, kpa anụ mernu a ọ nwudna nga ọ vakwnusiri anụ. 14 M ji m anụ noolu ọnu nụ ruwhnu a. Anụ kpásila m iwħnerne. A nookwunu anụ ezi ọka ige ọbula, kпам masi, a jiri Taitosi

luu ọnu nụ ruwhnu anụ, anụ whnurnu nụ ọ bụ ezi ọka. ¹⁵ Ka mernu ọwhnun'anya o nwernu hne anụ zị si rikne, nga o neechenwanya anụ noobno nsni, kpa anụ jiri ogwnu nụ ọznu biri biri nabnanya a. ¹⁶ Mkpoma nọoso m n'ọnu nụ m nwernu rikne tükwasi anụ mkpoma.

8

Nkesi ke nye Karaịsi

¹ Rụmu nda m, a pioru ma anụ mahia nhne Chiokike jiri oru a rnụ n'ogbako Chiokike ke zị nụ Masidonia. ² Ọ bụ n'ezi nụ be gawheru agida ọkpagbu, kovu okne mkpoma ọso n'ọnu mernu be gweya agida nkesi, ọ bụ n'ezi nụ be bụ ele ọwa nyirni. ³ M naagbanụ be akebne nụ be nyernu kpa be nwernu rikne, n'ezi, kakwo kpa be nwernu rikne, hite nụ mkpoma be. ⁴ Be riasnosi aị rikne ma be nwernu oghere yisi aka be n'oyinu ele Chiokike ke zị nụ Judiya aka. ⁵ Be mernu nhne a tula anya a, be beru ọsno gweru ẹhni be nyega Nyenwe aị, nyee kwno aị hite n'echiche Chiokike. ⁶ Kam kpayarụ, a riasno Taiṭosi nye panizoru ẹrnu ka, rnurnu a zne nụ ruwhnu mee anụ rnuzu ẹrnu ọwhnun'anya ka. ⁷ Anụ nwernu kpakara nhne, ọkwnata oву, nụ ikwu-ọnu, nụ nhne ọmuma, nụ ezi ọka zuru ozu nụ ọwhnun'anya anụ nwernu hne a zị. Anụ buri masi ele zuru ozu nụ oru ke nkesi.

⁸ M zá m neenye anụ iwu. Kovu m kannu m anụ kpa ele berere nwernu mkpoma o kesi be nhne, ma m mahia m ezi ọka ke ọwhnun'anya anụ hite nụ nhne anụ jeenye be. ⁹ Anụ magwu oru ke Nyenwe aị Jizosi Karaịsi, ọ bụ n'ezi nụ ọ bụ nye eze, kovu o mernu ẹhni a womboni kwnornu anụ, ma o mee anụ buri ele eze hite n'odna mboni a.

¹⁰ Ka bụ ezni me neezni anụ, ọ jọburu ọma ọ buri nụ anụ rnuzne ẹrnu anụ panizoru otu awha wheru ewhe. Anụ bụ ele mbom panizoru ẹrnu wam, ma ele mbom jiknernu ọ rnụ a. ¹¹ Anụ zne nụ ruwhnu nọornu a, rnukwo a masi. Anụ ziri gnarnagnarna nụ ọ rnukwo ẹrnu wam hite nụ nhne anụ nwernu, lele kpa ọ zị nga anụ marnu mmuma a. ¹² Ọ buri nụ anụ nwernu mkpoma nkesi, Chiokike jaanaru nkesi anụ hite nụ nhne anụ nwernu, ọ buo hite nụ nhne anụ nwée.

¹³ A zá nookwu ma ele berere nwedna inwe ozukwa inwe, anụ buri ele zị nụ mkpa, kovu ma nye ọbula hnata n'otu. ¹⁴ Kitna, agida nhne anụ nwernu anụ jeenye be nụ mkpa be. Ige berere, be jeenwe nhne be jeenye anụ nụ mkpa anụ, ma nye ọbula hnata n'otu. ¹⁵ Lele kpa be gbaru a n'okwukwo nso, “Nye chikataru agida nwée kakwo nye wam ke chikataru mati, ke ọ chikataru zunnu a.”

*Be ziznenu Taiṭosi
Korinti*

16 M nọtunu Chiokike mmamma nye yisiri nū mkpọma Taịtosi, nhne gbasiri anū lele kpa ọ zị nū mkpọma m. 17 O kweruru, ọ bụo kwnornu nū a kannu a, kovu o jiknenu hite nū mkpọma a ọ va. 18 A neeziya ya nū otu nnwọ nda ke nwernu igwugwu nū kpakara ọgbako Chiokike n'okpo okwo izi oma. 19 Tụkwasi nū ka, ọgbako Chiokike hohiaru a ma o snornu aị vuru nkesi ka zne Judiya. Eru ka neenye Nyenwe aị igwugwu, neegesi nū a nwernu mkpọma o yisi aka n'ernu ka. 20 A neeze ehnı aị ọ zị badnu ọbula ma aị ikpe kpa a neeke agida nkesi. 21 A naagbalı o mee nhne kwesiri ekwesi, ọ bụo n'anya Chiokike kpọi, kovu ma n'anya ele badnu.

22 A neeziya otu nnwọ nda berere yisinu be, bụ nye a kparu iru agida ige, whnu nū a nwernu rikne kwnata a mkpọma. Nū olu ka, kına, o jiknenu o yinu anū aka, ke kakwo kpa ọ tükwasiri anū mkpọma. 23 Nhne gbasiri Taịtosi, ọ bụ nye me nū a nọornu ernu, neenyinu anū aka. Rumu nda ele ya nū be sno bụ ele dnasni anya ọgbako Chiokike, be bụ igwugwu Karaısi. 24 Anū gesi be ọwhnun'anya anū ma kpakara ọgbako Chiokike whnu nhne kpayarū a jiri anū luu onu n'ezı.

9

O yinu ele Karaısi aka

1 O zá mkpa nū me jaagbanu anū okwukwo gbasiri o yinu ele Chiokike ele zı nū Judiya aka. 2 M maam nū anū jiknenu o yinu be aka, m ji m anū lunu ele zı nū Masidonia onu. M kanu m be nū rumu nda aı ele zı nū Akaya jiknenu o yi aka hite n'awha ke wheru ewhe. Nga be nurnu nū anū jiknenu o kesi nhne, mkpọma be kwnalizoru o mee kpam. 3 Kovu m neeziya rumu nda ka, ma onu a jiri anū luu gharu ọ bụ nhne etekne. Lele kpa me kwuru, anū bıta nhne nkesi anū, 4 ọ zı ele Masidonia snornu m va whnu nū anū jiknennune, ọ jọobunu aı nhne iwhnerne, ke kakwo iwhnerne jọotu anū k'agida. 5 Kam kpayarū, me rıasno rumu nda ele ka be beru osno va, ma be whnu anū jaabıta nkesi anū kweru mkwna sū me va. Ka jeegesi nū anū nyernu hite nū mkpọma anū, ọ bụo nū be kwnagidnenu anū.

6 Anū chenwanya nū nye kpasiri mkpuru matı jọoghohia mkpuru matı, nye wam ke kpasiri agida mkpuru jọoghohia agida mkpuru. 7 Nye ọbula nyee lele kpa o kpebiri nū mkpọma a, ọ bụo nū mkpọma lawuru kwnornu nū be karu be nyee. Chiokike whnurnu nye wam jiri mkpọma oma a nyee n'anya. 8 Chiokike nwernu rikne o nyee anū karukwo kpa ọ zı anū mkpa, ma anū nwernu nhne kpakara ige, nū karukwo kpa anū jeeji o mee nhne buru oma. 9 Lele kpa be gbaru a n'okwukwo

nsọ, kaa,
 “O neenye ele mboni k'agịda,
 ome mma a jaazi
 ọkwnukokwnu.”

¹⁰ Chiokike, nye neenye nye ẹrnu ẹkwu mkpuru ọkpukpa nụ wiri ele badnụ jeeri, jeeme kpakara mkpuru anụ so oso, mīnya agịda mkpuru hite nụ nkesi anụ nyernu hite nụ mkpoma ọma anụ. ¹¹ O jeeme anụ ba agịda nụ kpakara nhne, ma anụ bụru ele jeekesi ele badnụ nhne ige ọbula, ke jeeme ele badnụ tūnu Chiokike mmamma kwnornu anụ.

¹² Ẹrnu ọma ka anụ nọornu zá neeme ele Chiokike riji ruwho kpọi, kọvu o neeme ele badnụ nọtunu Chiokike mmamma k'agịda. ¹³ Lele kpa ẹrnu ọma ka neegesi nụ anụ bụ ele ezi ọka, ele badnụ jaaznarni Chiokike kwnornu nụ anụ noobno nsni izi ọma Karaisi ke anụ kwuharu, anụ neeki mkpoma ọma neekesi be nụ ele berere nhne. ¹⁴ Be jeeji mkpoma ọwhnun'anya be kpenu anụ okpukpe kwnornu oru Chiokike ke zi agịda hne anụ zi. ¹⁵ Ngwa ma a tūnu Chiokike mmamma kwnornu nkesi a ke ọnu jọkowali.

10

Pọlu gọru ọnu ẹrnu a

¹ Mawa Pọlu, naariasno anụ, me nye be karu nụ m bụ nye nye mési rikne nga me zi nụ ruwhnu anụ, kọvu nye nwernu anya rikne hne anụ zila. M ji m ọzi wọhnerne nụ mkpoma ọma Karaisi,

naariasno anụ, anụ bikno, ² anụ méé m, m bụru nye anya rikne hne anụ zi nga me varu, kwnornu nụ m nwernu m rikne nwe anya rikne n'ehni ele nookwu nụ a noowu budnu lele kpa ele ọwa noowu. ³ O bụ n'ezinụ a zi n'ọwa, kọvu a zá nọlu ọgwnu lele kpa ele ọwa nọlu. ⁴ Kwnornu nụ mgwna ọgwnu aị búo ke badnụ, kọvu ọ zi rikne nụ Chiokike ke naakwnadna hne be wusiri rikne. A naakwnadna kpakara agirigo ⁵ nụ kpakara nhne ke noovulizo ehni a olu megidne ọmahia Chiokike, a nọodoru kpakara echiche n'ọgwnu mee be bnonu Karaisi nsni. ⁶ Nga anụ ghọru ele bnozuru nsni, a jeejiknenu ọ ta kpakara nye ọbula ke zá noobno nsni awhnụwhnu.

⁷ Anụ neele kpakara nhne anya n'olu kpọi. O zi nye ọbula n'esilawuru anụ ke neechi nụ ọ bụ nye Karaisi? Nye wam che kwno echiche, kwnornu nụ a bụ ele Karaisi lele nye wam. ⁸ O bụrubedi nụ me gweru rikne Nyenwe aị nyernu aị mee oknomokno k'agịda, iwhnerne jọtu m. Nyenwe aị nyernu aị rikne o wulizo anụ olu lele ọro, ọ búo rikne ọ kwnadna anụ akwnadna. ⁹ M píole m o ji ọkwukwo izi me gbannu anụ kpasị anụ ogwnu. ¹⁰ Otu badnụ jaakaa, “Ọkwukwo Pọlu naagba siri rikne, nọtun ọgwnu, kọvu, nga aị nụ a ziri, o nwée rikne, ikwu-ọnu a bụ nhne etekne.” ¹¹ Nye wam

mahija nū ọ zá nhne zị ichne nū nhne a gbarū n'ọkwukwo nga a zị ikere nū nhne a jeeme nga aị nū anū zị.

¹² Kwnornu nū a zá nọogwnu ẹhni aị n'esilawuru ele ji ẹhni be nọtutu nhne zị olu k'agida. Ele ji ẹhni be nọtutunu n'ẹhni be, neekpe ẹhni be ikpe n'iwu ke be nyernu, bụ ele nwée akoniche.

¹³ Kọvu nū oknomokno aị zá neewhe hne a nwernu rikne, oknomokno aị bụ n'ernu Chiokike nyernu aị, bụ ke duru nū hne anū zị. ¹⁴ Hne ọ bụ nū ẹrnu aị zị n'esilawuru anū, a gáwhele a. A vuru izi ọma Karaịsi vakwnusi anū.

¹⁵ A zá neeji ẹrnu ele berere rnurru naanya risi. Ẹrnu kam wheru hne Chiokike nyernu. Kọvu a neele anya nū ọkwnata mkpọma anū jooso oso, ma a nwe rikne rnū agida ẹrnu n'esilawuru anū du hne Chiokike nyernu aị. ¹⁶ Nga wam, a jeenwe rikne kpọ okwo izi ọma nū mba berere whe anū. Kọvu a jéeji ẹrnu ele berere rnurru nyaa risi.

¹⁷ Lele kpa ọkwukwo nsọ kwuru, “Nye ọbula ke jeeme oknomokno, o mee oknomokno nū nhne Nyenwe aị rnurru.” ¹⁸ Kwnornu nū nye naaja ẹhni a mma bụ nhne etekne, kọvu nye wam Nyenwe aị naaja mma bụ nhne.

11

Pọlu nū ele izi aghalaghala

¹ Ọ jaamasị m ọ bụru nū anū jeenwe rikne nagidne

iwhnirniwhno m, bikno, anū gweru m. ² Mkpọma m zị nū hne anū zị lele Chiokike, anū nū lele nyerinya máa nyerukna zị snam me kweru ọ nịsi otu badnū, ke bụ Karaịsi. ³ Kọvu ogwnu nọtutu m nū be joolulu mkpọma anū, lele kpa agwọ wam jiri aghigho rnawhu Ivu, mee anū gharū o gweru kpakara mkpọma anū kpenu Karaịsi. ⁴ Kwnornu nū anū jiri ẹso nahọru nye wam ke znirni anū Jizọsi berere bụo Jizọsi ke a znirni anū, nū enine berere nū izi ọma berere ke bụo ke a znirni anū.

⁵ Kọvu ọ bụo nū m zị m matị kakwo ele izi ka anū kaa nū be ka m mma. ⁶ Nyele ma, m máam kpa be kwu ọka sọ n'ọnu, kọvu m magwū m nhne, a mernu ka whuya iwhe hne anū zị ige ọbula ma nū ọnodi ọbula.

⁷ M náge m anū nhne ọbula nga me znirni anū izi ọma Chiokike, m gwednarnū m ẹhni m ẹli ma anū bụru ele be gwelizọru olu. Kị ọ bụ nhne ojo me mernu sa? ⁸ M nahjaru m ọgbako Chiokike berere nhne me jiri nọornu ẹrnu n'esilawuru anū. ⁹ Ige me nū anū zị, m kpáknage m anū ẹhni nū iwai nga me zị nū mkpa, rụmu nda ele hi nū Masidonia va gweyarū kpakara nhne zị m mkpa. Lele kpa me neeme, m jọobu ivu nyee anū tna mọbu ekile. ¹⁰ Hite n'ezi ọka Karaịsi ke zị nū rime m, ọ zá badnū ọbula ke zị n'Akaya jeenwe rikne kpusni ọnu m, kpa me naanya

risi. ¹¹ Ndaa nhne me jiri kwu kpa? Me whnúge anụ n'anya sa? Chiokike magwụ nụ m whnurnu m anụ n'anya.

¹² M jaazị kọriri neeme kpa me neeme, ma ele izi ka gharụ o nwe oghere be noopio gweru luu ọnu, kaa nụ be nụ aị neeme otu nhne. ¹³ Be bụ ele izi aghalaghala, be búo ezi, be ji ọnu be naagha ogha, ma be nụ lele ele izi Karaisi n'ezi. ¹⁴ O jí anụ anya, Setani n'iwhuru a gbanwornu ẹhni a lele enine izi ke iwhne. ¹⁵ O búo okne nhne ọ bụru nụ ele ọnu a gbanwornu ẹhni be ma be nụ lele ele ọnu ome mma. Be jeeji aka ọnu be kwụ be ọgwo ọnu.

Awhnụwhnu Pọlu lele nye izi Karaisi

¹⁶ M nookwu kwno a berere, ọ zā nye kwu m nye iwhnirniwhno. Ọ bụru nụ ọ bụ nhne me bụ, anụ gweru m kpa, ma m gweru m nhne matị luu ọnu. ¹⁷ Nhne me nookwu kịta búo nhne Nyenwe aị pioru me kwu, ke gbasiri olu ọnu ka, m nookwu lele nye iwhnirniwhno. ¹⁸ Agida ele badnụ noolu ọnu lele kpa ele badnụ noolu, m jeeme kpa. ¹⁹ Anụ bụ ele ji ovu ọso n'ọnu nagidne ele iwhnirniwhno, ọ bụ n'ezi nụ anụ bụ ele nwernu akoniche. ²⁰ Anụ nagidnenu ele mernu anụ lele ọhi, nahoru anụ nhne, kwnaghari anụ, gwuzote ẹhni a, gbọ anụ aka nụ nti. ²¹ Ka ọnotu m iwhnerne nụ a nwée rikne mee anụ kpa.

Kọvu ọ bụru nụ nye ọbula luu ọnu nhne ọbula, m jeeme masi kpa. M nookwu lele nye iwhnirniwhno. ²² Be bụ ele Hiburu? M bụ m masi. Be bụ ele Izireli? M bụ m masi. Be bụ ele hi n'avnurnu Ebereham? M bụ m masi. ²³ Be bụ ele ọnu Karaisi? Era naagba m sa? M bụ m nye ọnu Karaisi kakwo be. M ọnotu ọnu kakwo be. M lala m ikelu agida ige kakwo be, be pniarnu m nhne k'agida kakwo be, agida ige ọ gwnarnu matị m nwụ. ²⁴ Mgba isne ele Ju pniarnu m nri ẹto nụ tolu ọnu mbini. ²⁵ Ele Rom liri m isisi mgba ẹto, be turu m akaworugwu otu mgba, ọgbo me zị nụ rime a kpuru mgba ẹto, m daziri m nụ rime mini iwhnehnne nụ abali. ²⁶ Kpa me neezne izne ige ọbula, m neeze budnu nụ rime mini, ma n'aka ele buznu, m neeze budnu n'aka ele Ju ma n'aka ele búo ele Ju. Nhne oze budnu nụ rime ẹli-ọhna, ma nụ rime ẹli-ikpa, neeze budnu n'okne abaji, neeze budnu n'aka rumu nda aghalaghala. ²⁷ M ọnotu ọnu, ọnotu ndoli, ma n'ọka anyarna abali, ma wiri ọgwnugwu nụ akpiri ọkpo bẹkwu, m dazila m agida ige nwée wiri o riri, ma nụ iyi ọtutu, m nwée m iwo o kpusni ẹto. ²⁸ Be gweme kpakara nhne ka, nhne naakpa m kpakara ọbochi bụ nhne gbasiri ọgbako Chiokike. ²⁹ Ndaa nye rikne gwuru ke rikne gwulam? Ndaa nye dnabnarnu nụ

mmehie ke mkpọma lála m mini, neerne m bẹkwnu?

³⁰ O bụru nhne be luu ọnu, m jeeji kpakara nhne neegesi nụ m bụ nye nwée rikne noolu ọnu. ³¹ Chiokike nụ Nda Nyenwe aị Jizọsi, nye nwe ọznarni ọkwnukokwnu, magwụ nụ m nookwu ezi ọka. ³² Nga me zị nụ Damasịkosi, nye nẹchi ẹli, nye zị nụ mkpururu Eze Arẹtasi, bítaru ele neese ọnu-mgbo ẹli-ọhna, be nwudne m. ³³ Kọvu be yisiri m nụ rime nkịta garu n'ọnunu zị nụ mkpọ ẹli-ọhna kwuhala m n'ẹli a, ọ bụ kpa me jiri gbawhunahọru a.

12

Owhnurninya Pọlu

¹ M joolu ọnu, ọ bụ n'ezi nụ ọ zá nhne zị nụ rime a. Kọvu m jookwu ọka gbasịri nhne me whnurnu nụ nhne Nyenwe aị kpumennu m. ² M maam otu nye Karaịsi nri nụ awha ẹno wheru ewhe, nye be gwelizọru zne oligwe k'ẹto. (O bụru nụ ọ bụ n'anọ-ẹhni mọbu ọ bụo n'anọ-ẹhni, m máam, Chiokike kpọi ma. ³ Berere, m máam ma ọ bụ n'anọ-ẹhni ma ọ bụo n'anọ-ẹhni, Chiokike kpọi ma.) Nhne me magwụ bụ nụ ⁴ be gwelizọru badnụ ka zne Paradasị. O nurnu nhne ke be jáagbali n'ọkwukwo, nhne ọnu badnụ jéenwe rikne kwu. ⁵ M jeeji nyerukna ka nọolu ọnu, m jéji ẹhni m noolu ọnu, okwolem nhne neegesi nụ m bụ m nye nwée rikne. ⁶ O bụru nụ me luu ọnu m jóobu nye iwahnirniwhno, kwnornu

nụ m nookwu ezi ọka. Kọvu m jóolu ọnu, ọ jáamasị m badnụ ọbula gweru m kakwo kpa o gweruru m hite nụ nhne ọ whnurnu me mernu nụ ke ọ nurnu me kwuru. ⁷ Lele kpa ọ bụo ọma me vulizo ẹhni m olu kwnornu okne nhne me whnurnu, be nyernu m nhne igbugbu n'ẹhni m. O bụ nye izi ke Setani, ma ọ kpakna m ẹhni ma m gharu m o luu ọnu. ⁸ M rịoru m Nyenwe aị nhne gbasịri a mgba ẹto, ma o gweme a n'ẹhni m. ⁹ Ka bụ nhne ọ saru m, "Oru m zunnem jị, iknernema m zuru ozu nga i nwée rikne." Kam kpayaru, mkpọma nọoso m n'ọnu me luu ọnu nụ m nwée m rikne, ma rikne Karaịsi whuya iwhe nụ rime m. ¹⁰ Kam kpayaru, m bụ m nye nwée rikne. Ele badnụ naakpasị m iwheerne, be ta m awhnwhnu, be kpagburu m. Kpakara nhne igbugbu me gawheru kwnornu Karaịsi jiri m ruwho. Nga me nwée rikne, iknernema zị m n'ẹhni.

Ele Kọrinti meturu Pọlu nụ mkpọma

¹¹ Anụ mernu m mee lele nye iwahnirniwhno. Anụ bụ ele kwesiri o kwu nhne ọma gbasịri m, kwnornu nụ ele izi anụ wam, ke anụ kaa nụ be ka m mma, béle m ọsno. O bụ n'ezi nụ ọ zá nhne me bụ. ¹² Kwnornu n'ezi, nhne neegesi nhne nye izi whuyaru iwhe n'esilawuru anụ. Be bụ ẹrnu elekema, nụ ẹrnu ndu-ẹhni nụ ẹrnu rikne zị ọdo nụ ọdo me jiri ndidi

rnụ. ¹³ Ndaa nhne me mernu ọgbako Chiokike ele berere ke me méne hne anụ zị? Ọ bụ nụ m kwéle m ọ bụru nhne ivu rịnya hne anụ zị? Anụ gbarunụ m nhne ọjọ ka.

¹⁴ Ka jọobu mgba ẹto me jiknernu ọ vakwnusi anụ. M jọoburu ivu rịnya hne anụ zị. Anụ zị m mkpa, ọ búo nhne anụ nwernu. Ọ búo rụmu naakpabitanu ele murnu be ẹkwnu, kọvu ele nda nụ nne naakpabitanu rụmu be ẹkwnu. ¹⁵ Ọ jaamasị m o nyega anụ nhne me nwernu. Owe! M jeenye iwhuru m nụ risi anụ ma m yisinu m anụ aka. Ka o jeeme anụ bó whnụ m n'anya, lele kpa me whnurnu anụ n'anya k'agida? ¹⁶ Anụ jeekweru, nụ m búo m ivu rịnya nyee anụ. Hne me bụ nye aghigho, m ji m aghigho nwudne anụ. ¹⁷ Ndaa? Ele me ziyannu anụ, m jiri be nahọru anụ nhne sa? ¹⁸ M riasnornu m Taịtosi ọ va, ya nụ nye Karaisi berere, anụ jaakaa nụ Taịtosi nahọru anụ nhne? Me nụ ya a jíle otu enine mee nhne lele nụ a bụ otu badnụ?

¹⁹ Anụ neeche nụ a noopio ọ gọru ẹhni aị nụ hne anụ zị? Ọza! A nookwu ọka nụ ruwhnu Chiokike lele ele Karaisi, kpakara nhne a neeme bụ ma anụ bụru ele zị kwem lele ele a whnurnu n'anya. ²⁰ Ogwnu nọotu m nụ me vadu n'esilawuru anụ, m jọowhnu nụ anụ zị ichne, ke búo nhne me leru anya a. Anụ jọowhnu masị nụ m zị m ichne, ke

búo nhne anụ leru anya a. Ogwnu nọotu m nụ m jọowhnu oknorno nụ okwno-awụwa, mkpọma bẹkwnu nụ okewa, ọnu-ọjọ, izno, oknomokno nụ mkpakpọ. ²¹ Ogwnu nọotu m nụ me va berere nụ Chiokike m jeegwedna m ẹli nụ ruwhnu anụ, m jaakwa ẹkwna kwnornu agida ele mernu mmehie ke kwéle ọ tũnasna, hite nụ nhne zá rịchna be mernu, ke bụ ome ọyi n'apna tị iwhnerne.

13

Ọdo aka nụ nsñi ipne-aznụ

¹ Ka jọobu mgba ẹto me naava lekasi anụ. “Kpakara nhne be bnornu badnụ, jeenweriri ele akebne lawuru mọbu ẹto,” lele kpa ọkwukwo nsọ kwuru. ² Lele kpa me kannụ anụ nga me varu ke mgba lawuru, ele mehieru n'ige wheru ewhe, nụ kpakara ele berere, m nookwu a berere kpa me zị ikere, me va kwno, kpakara be jaata awhnụwhnu mmehie be. ³ Hne anụ noopio nhne ke neegesi nụ Karaisi ji m nookwu ọka, ọ búo nye nwée rikne n'esilawuru anụ kọvu o jeegesi iknernema a hne anụ zị. ⁴ Ọ bụ n'ezị nụ be gburu a n'énwe rikne, kọvu ọ zị bụdnu hite nụ iknernema Chiokike. A bụ ele nwée rikne nụ rime Karaisi, kọvu hne anụ zị a joosno a ziri bụdnu n'iknernema Chiokike.

⁵ Anụ nyosnama ẹhni anụ lekasi ma anụ zị kọriri bụdnu n'ọkwnata mkpọma. Ọ bụ nụ anụ máa Karaisi Jizọsi wu nụ

rime anụ? Okwolem ma anụ dnarnụ adna. ⁶ M kweru m nụ anụ jaamahia nụ a búo ele dnarnụ adna. ⁷ A naarijasno Chiokike, anụ méé nhne ọjọ. Ọ búo ma ele badnụ kaa nụ a bú ele ọma, kọvu ma anụ mee nhne ke kwesiri, ọ búbedi nụ a nụ lele ele dnarnụ adna. ⁸ A jéenwe rikne mee nhne megidne ezi ọka, kọvu dasinu ezi ọka n'ikwnu. ⁹ Mkpọma nọoso aị n'ọnu nga a nwée rikne, kọvu nụ anụ nwernu rikne. A neekpe ma anụ búru ele zuru ozu. ¹⁰ Kam kpayarụ, me naagbanụ anụ ọkwukwo ka kpa me zị ikere, ma ọ búru me va, m jéeme anụ nhne rikne hite n'iknerna Nyenwe aị nyernu m, rikne o wulizọ anụ olu lele ọro, ọ búo ọ kwnadna anụ akwnadna.

Obekwu ikwu ipne-aznụ

¹¹ N'ipne-aznụ, rụmu nda m, anụ dazịkwaru nkari. Anụ gbalị dū ozuzu. Anụ bno nsni nụ nhne me nọorio anụ, anụ búru ele nwernu otu mkpọma, anụ wuru n'udno. Chiokike ke ọwhnun'anya nū udno dazịgidnenu anụ.

¹² Anụ bekwurita ibne anụ lele rụmu nda. ¹³ Kpakara ele nsọ Chiokike neebekwu anụ. ¹⁴ Oru ke Nyenwe aị Jizọsi Karaịsi, ọwhnun'anya ke Chiokike, nū owugidne ke Enine Nsọ dazịnu kpakara anụ.

**Ọkwukwo izi Ọlu
gbaznenu
Ele Galasia
Nhne gbasiri
ọkwukwo izi ka**

Hite n'ọpanizo ọkwukwo izi Ọlu gbaznenu ọgbako Chiokike ke zị nụ Galasia, o mernu be mahia nhne lawuru ke zị mkpa. Ke mbom, bu ma be mahia nụ ọ bu ezi nye izi Karaịsi, ke ẹbo bu nụ izi ọma ọ nọkpo okwo a bu ezi ọka. Ka bu kwnornu nụ agida ele badnu naakaa nụ Ọlu bu nye izi aghalaghala nụ nye nọkpo okwo izi ọma aghalaghala.

Ọlu bu nye izi Karaịsi n'ezi ọka, nye Nyenwe aị nyernu ẹrnu o zni ele buo ele Ju izi ọma. Ọlu kannu Pita nụ ọ bu nye ruwhnu lawuru, kwnornu nụ o kwemana o snornu ele buo ele Ju ele za naabita Iwu Mozizi ri wiri nga ọ whnuru ele hi nụ Jeruselem va.

Ọlu kwusiri a rikne nụ okwolem hite n'okwnata mkpoma nhne Chiokike jeeji znohia badnu. Ka whuyaru iwhne nụ budnu Ebereham, nye naharu mkwna Chiokike hite n'okwnata mkpoma.

Nhne zị n'okwukwo izi ka

Ezi nye izi nụ ezi izi ọma (1:1-10)

Chiokike hohiaru Ọlu lele nye izi Karaịsi (1:11-24)

Ọlu naagbanu izi ọma akebe (2:1-21)

Ọznohia kwolem hite n'okwnata mkpoma (3:1-4:31)

Ele Enine Nso nū ọwhnun'anya noodu (5:1--6:10)

Ọdo aka nū nsni ipne-aznu (6:11-18)

¹ Mawa, Ọlu, nye izi Karaịsi ke hige n'aka badnu mọbu nū rikne ke badnu, kovu hite nū Jizosi Karaịsi nū Chiokike Nda, nye mernu Jizosi hi n'enwu lizo, ² nū kpakara rumu nda ele me nū be zị naagbaznenu kpakara ọgbako Chiokike ke zị nū Galasia ọkwukwo.

³ Oru nū udno ke Chiokike Nda aị nū ke hi n'aka Nyenwe aị Jizosi Karaịsi dazinu anu.

⁴ Karaịsi gweru budnu a nyee kwnornu mmehie aị ma ọ dōhia aị n'ige ojo ka lele kpa echiche Chiokike Nda aị pioru. ⁵ Ọznarni zinu a ọkwukokwnu. Amim.

Izi ọma berere zila

⁶ Ọ gbagwojiri m anya nū anu ghasaru nye wam sukwuru anu bna n'oru ke Karaịsi, zne izi ọma berere.

⁷ N'ezi, izi ọma berere zila, kovu agwna ele badnu naakpahie anu anya, noopio ọ gbanwo izi ọma Karaịsi.

⁸ Kovu ọ buru aị mọbu enine izi hi n'oligwe va zni anu izi ọma berere ke buo ke a znirni anu, Chiokike vu a onu okwnukokwnu. ⁹ Lele

kpa a kwuru nū mbom, m nookwu kwno a berere, ọ buru nū nye obula zni anu izi ọma ke zị ichne nū ke anu

nahiaru, Chiokike vù a ọnu ọkwnukokwnu.

¹⁰ Ka o neegesi nù m noopio ruwhnu ọma ke badnù, búo ke Chiokike? M noopio nhne jaamasị badnù sa? Ọ búru nù m noopio ruwhnu ọma ke badnù, m jọbu nye izi Karaịsi.

Chiokike sukwuru Pọlu

¹¹ Me kanù anù, rùmu nda m, izi ọma me nọkpo okwo a búo nhne hi n'aka badnù. ¹² M náhiage m a n'aka badnù, ọ búo badnù znirni m a, kọvu Jizọsi Karaịsi kpumernu a nyee m.

¹³ Anù nùnu kpa me wuru búdnù nù mbọm n'okpukpe ele Ju, nù kpa me kpaknarnù ọgbako Chiokike ẹhni k'agịda, gbalị ma o whu. ¹⁴ M be m ele Ju ibne m ọsno ele me nù be bú ebiri n'okpukpe ele Ju, m ji m kpakara mkpọma yisi n'omen'ẹli ele nda aị ọknani. ¹⁵ Kọvu Chiokike bítaru m ichne hite nù rùwho nne m, o sukwuru m hite n'oru a. Nga ọ masịri a, ¹⁶ o kpumennu m Nnwọ a, ma m nwernu m rikne znirni ele búo ele Ju izi ọma gbasịri a. Ige wam, m znége ma me nù badnù ọbula tñu ọtnutnu gbasịri a. ¹⁷ M znége m Jeruselem zne ọ whnù ele be m ọsno búru ele izi, kọvu m znernu m Arebịa, m lahna Damasịkosi.

¹⁸ Nga awha ẹto whemernu, m znernu m Jeruselem zne mahia Pita, me nù a daziri nri nù ọbochi isne. ¹⁹ M whnúge m nye izi berere okwolem Jemisi nwene Nyenwe aị

Jizọsi. ²⁰ Nhne me gbannù anù n'okwukwo bú ezi ọka, Chiokike magwù nù ọ búo aghalaghala. ²¹ Omekwo, m zne n'ẹli ke zị nù rime Siriya nù Silisia. ²² Ọ zá nye Karaịsi ke zị nù ọgbako Chiokike ke zị nù Judiya magwù nye me bú ruwhnu nù ruwhnu. ²³ Kọvu nù be nùnu ọtnutnu, “Nye wam ke naakpakna aị ẹhni neezni izi ọma ọkwnata mkpọma wam ọ gbalịri o mee ma o whu nù mbọm.” ²⁴ Be znarni Chiokike kwnornu m.

2

Ele izi berere nabnanyarnù Pọlu

¹ Nga nri nù awha ẹno whemernu, m lahna m Jeruselem, me nù Banabasi, m kwuru Taiťosi zne. ² M znernu m kwnornu nù Chiokike kpumennu m me zne. N'iznuznu ke me nù ele risi gbarù ichne, m kọwaru m izi ọma me znirni ele búo ele Ju, ọ zị ẹnu me rnùnu mọbu ke me nọornu kịta bọ bú nhne etekne. ³ Taiťosi nye me nù a sno, ọ bú n'ezi nù ọ bú nye Giriki, be kwnágidnene a ọ kpa nka. ⁴ Agwna rùmu nda aghalaghala gbebnarnù va o nyosna kpa a jiri nwernu ẹhni aị nù rime Karaịsi Jizọsi, be pioru ma a búru ọhi iwu ele Ju. ⁵ A nyége be oghere rịa rịa ma a bítannu anù ezi ọka ke izi ọma chim chim.

⁶ Agwna ele nù lele be bú ele risi. Nhne ọbula be bú zá m mkpa, kwnornu nù Chiokike lé badnù anya nù ruwhnu n'ikpe. Ọ zá nhne

ele ka tũkwasi nũ izi me zni. ⁷ Kõvu be whnũnu nũ Chiokike nyernu m izi õma me zni ele bũo ele Ju, lele kpa o nyernu Pita ẽnu o zni ele Ju izi õma. ⁸ Chiokike wam ke nõornu ẽnu n'izi õma Pita zni ele Ju lele nye izi, bũ masi nye nõornu ẽnu n'izi õma me zni ele bũo ele Ju lele nye izi. ⁹ Nga Jemisi nũ Pita nũ Jõni, ele nũ lele ele risi whnũnu nũ Chiokike nyernu m ẽnu ka zi ichne, be gbasiri me nũ Banabasĩ akarikwnunga ke neegesi nũ a bũ otu. Be kweru a zne zni ele bũo ele Ju izi õma, be zne zni ele Ju izi õma. ¹⁰ Nhne be nõorio kpõ bũ, a chenwanya ele mboni, kĩ bũ nhne me mernu wara wara.

*Põlu bigbõru Pita
n'Antĩoku*

¹¹ Nga Pita vaduru Antĩoku, m bigbõru m a nũ ruwhnu õhna kwnornu nũ õdnahieru. ¹² Sũ ele Jemisi ziyaru va, Pita nũ ele bũo ele Ju neerikõ wiri. Kõvu nga be vaduru, o kwéle o sno be ri wiri, kwnornu nũ ogwnu ele be kparũ nka tũru a. ¹³ Ele Ju ke gwnarnũ snornu a kpa ichne ichne kwnornu nũ ruwhnu lawũru a, ke kparũ Banabasĩ sno be nũ ruwhnu lawũru be.

¹⁴ Nga me whnũnu nũ be mène lele ezi õka ke izi õma, m kanũ Pita nũ ruwhnu kpakara be, “I bũ nye Ju, kõvu i noowu bũdnu lele ele bũo ele Ju, õ bũo lele nye Ju. Ndaa kpa i naakwnagidne ele bũo ele Ju be snornu omen'eli ele Ju?”

Õznohia bũ hite n'oru

¹⁵ N'ezi, a bũ ele Ju hite n'õmumu aĩ, a bũo ele mmehie lele kpa be nookwu ele bũo ele Ju. ¹⁶ Kõvu a magwũ nũ badnũ nũ Chiokike mernu udno hite n'õkwnata mkpõma nũ Jizõsi Karaĩsi, õ bũo n'ome nhne iwu kwuru. A kweru nũ Karaĩsi Jizõsi ma aĩ nũ Chiokike zĩri n'udno hite n'õkwnata mkpõma nũ Karaĩsi. O bũo n'ome nhne iwu kwuru, kwnornu nũ õ zá nye õbula bũ nye õma hite n'ome nhne iwu kwuru.

¹⁷ O bũru nũ nga a noopio ma aĩ nũ Karaĩsi zĩri n'udno, a whnũ ẽhni aĩ nũ a bũ ele mmehie lele ele berere, ka o neegesi nũ Karaĩsi naadasĩ mmehie n'ikwnu? Chiokike kwé. ¹⁸ O bũru nũ me panĩzo noowu nhne me kwnadnarnũ akwnadna, ka neegesi nũ m bũ m nye noolulu iwu. ¹⁹ Kwnornu nũ hite n'iwu m nwũnu ẽnwu hne iwu zi, ma m zĩri m bũdnu nũ rime Chiokike. ²⁰ Be gweru m yisinu Karaĩsi kpõgidne aĩ n'olu õgba a, m zá m bũdnu ke m, kõvu Karaĩsi wu nũ rime m. Bũdnu ke me zi n'anõ-ẽhni bũ ke me zi n'õkwnata mkpõma ke Nnwõ Chiokike, nye whnũnu m n'anya gweru bũdnu a nyee kwnornu m. ²¹ M zá m neelewhu oru Chiokike anya, kwnornu nũ õ bũru nũ ome mma bũ hite n'iwu, ẽnwu Karaĩsi nwũnu bũ nhne etekne.

3

Iwu mõbu õkwnata

mkpoma

¹ Anụ ele Galasia iwahnirni-
whno, nyele kpahieru anụ
anya? Nụ ruwhnu anụ bụ
hne me gesiri anụ nụ be
kpogburu Jizọsi Karaisi n'ogba.
² M piuru m ọ mahia otu nhne
n'aka anụ. Anụ nahiaru Enine
Nsọ hite n'ome nhne iwu
kwuru, sọbu hite n'okweru
nhne anụ nurnu? ³ Anụ bụ
ele iwahnirniwhno kpa? Anụ
panizoru n'Enine ke Chiokike,
anụ naagbalị o wu bụdnu
kịtna hite nụ rikne ke aka
anụ? ⁴ Kpakara awnūwhnu
anụ taru ọ bụ nhne etekne?
N'ezi, ọ bụ kwnornu nū
nhne etekne? ⁵ Chiokike
nyernu anụ Enine a, rnū
ernu ndu-ehni n'esilawuru
anụ. Ọ bụ kwnornu nū anụ
mernu nhne iwu kwuru sọbu
nū anụ kweru nhne anụ
nurnu? ⁶ Lele kpa Ebereham
“kweruru Chiokike, Chiokike
gwnusinu a nū ọ bụ nye mee
mma.” ⁷ Anụ mahia nū
kpakara ele nwernu okwnata
mkpoma bụ rumu Ebereham.
⁸ Okwukwo nsọ kwuru nū hne
zị nū ruwhnu nū Chiokike
jeeme ma ya nū ele bụo ele
Ju ziri n'udno hite n'okwnata
mkpoma, znirni Ebereham
izi oma, kaa, “Hite nū rime
i, m jōgozi kpakara mba
ke ọwa.” ⁹ A whnurnu nū
Chiokike nōgozi kpakara
ele ke jeekweru lele kpa
Chiokike gōziri Ebereham,
nye kweru nū ya.

¹⁰ Ọvu ọnu zinu kpakara
ele neche nū Chiokike
jōgwnu be lele ele ikpe mana
kwnornu nū be naabita Iwu.

Be gbaru a n'okwukwo nsọ,
kaa, “Ọvu ọnu zinu kpakara
ele zá naabita kpakara nhne
be gbaru n'Iwu, neeme masi
be.” ¹¹ O dnornu aị anya nū
ọ zá nye ya nū Chiokike zị
n'udno hite n'Iwu, kwnornu
nū okwukwo nsọ kwuru, “Nye
mee mma jeehi n'okwnata
mkpoma a ziri bụdnu.” ¹² Kọvu
Iwu knóge aka n'okwnata
mkpoma, lele kpa okwukwo
nsọ kwuru, “Nye neeme
kpakara nhne ka jaazi bụdnu
nū rime be.” ¹³ Karaisi
gbahiaru aị hite n'aka ọvu ọnu
ke iwu, ọ ghonu aị ọvu ọnu.
Okwukwo nsọ kwuru, “Be vuru
nye ọbula be kpokwnusiri n'olu
isisi ọnu.” ¹⁴ Karaisi mernu
ka ma ngozi wam Chiokike
kweru Ebereham mkwna
buru ke ele bụo ele Ju hite
nū Karaisi Jizọsi, ma a hite
n'okwnata mkpoma nahoru
mkwna Enine Chiokike.

Iwu nū mkwna

¹⁵ Rumu nda m, m jeeji
nhne anya nōowhnu noogbu
esni. Ọ zá nye nwernu rikne
o lulu njo-ehni badnu lawuru
gbaru, mọbu tukwasi nhne
n'olu a. ¹⁶ Kịtna, Chiokike
kweru Ebereham nū nnwọ
a mkwna wam. Okwukwo
nsọ kwúge agida rumu, kọvu
“nnwọ i,” ke bụ otu badnu,
nye bụ Karaisi. ¹⁷ Nhne me
nookwu bụ ka, iwu wam
ke be nyernu riwhu awha
eno nū nri ẹto kpa mkwna
Chiokike kweru Ebereham
whemernu, nwée rikne lulu
mkwna Chiokike kweru
mọbu mee a ọ gharu ọ zị
ire. ¹⁸ Kwnornu nū ọ buri

nụ nhne okehĩa ka kno aka n'iwu, ọ buma mkwna, kọvu Chiokike kwnornu n'oru a, o nyernu a Ebereham hite nụ mkwna.

¹⁹ Kĩni bụ nhne be kwno nyee iwu? Be nyernu a kwnornu ọdnahie ke badnụ tem dụ nga Nnwọ wam jaava bụ nye mkwna wam ọotu aka. Chiokike nyernu iwu hite n'aka ele enine izi, o nyee a nye ibno. ²⁰ Nye ibno zá mkpa hne otu badnụ zi, Chiokike bụ otu.

²¹ Ka o neegesi nụ iwu megidnernu mkwna Chiokike? Ọza rĩa rĩa! Kwnornu nụ ọ bụru nụ be nyernu iwu ke jeenye bụdnu, ome mma jọburu hite n'iwu. ²² Kọvu ọkwukwo nsọ kwuru nụ kpakara ọwa bụ ọhi mmehie, ma nhne Chiokike kweru mkwna o nyee hite n'okwnata mkpọma nụ Jizọsi Karaịsi bụru ke ele kweru ekwe.

²³ Tụtu sụ ọkwnata mkpọma varu, a bụ ele ikelu ke iwu, be gbagidnernu aị ọnuhna dụ nga be kpumernu ọkwnata mkpọma. ²⁴ Iwu wam bụ nye neelegidne aị anya, kwuru aị vakwnusi Karaịsi, ma aị nụ Chiokike ziri n'udno hite n'okwnata mkpọma. ²⁵ Kpa ọkwnata mkpọma varu, a zima nụ mkpururu nye neelegidne aị anya, ke bụ iwu.

A bụ rụmu Chiokike

²⁶ Kpakara anụ bụ rụmu Chiokike hite n'okwnata mkpọma nụ Karaịsi Jizọsi. ²⁷ Kpakara anụ ele be wuru mini bna nụ Karaịsi jooworu

bụdnu ikne Karaịsi lele iwo. ²⁸ Ọ zá nhne zi ichne nụ hne nye Ju nụ nye Giriki zi, mọbu hne ọhi nụ nye bụo ọhi zi, mọbu hne nyerukna nụ nyerinya zi. Kpakara anụ bụ otu nụ rime Karaịsi Jizọsi. ²⁹ Ọ bụru nụ anụ bụ ele Karaịsi, anụ bụ rụmu Ebereham, ele jeekehĩa mkwna wam Chiokike kweru Ebereham.

4

¹ Nhne me nookwu bụ kọriri ka, nye ọbula ke jeeri mkpe nda a hne ọ bụ watakiri, ọ zá nhne zi ichne hne ya nụ nye ọhi zi, ọ bụ n'ezi nụ ya nwe kpakara nhne. ² Ele berere jaazi neelegidne a anya, neezni a nhne, tem dụ ige nda a karu. ³ Kpam masi, nga a bụ rụmu takiri, a bụ ọhi renwu ojo matị matị ke ọwa. ⁴ Kọvu nga ige duru, Chiokike ziyaru Nnwọ a, nye nyerinya murnu nụ mkpururu Iwu Mozizi, ⁵ ma ọ gbahĩa ele zi nụ mkpururu iwu, ma a bụru rụmu Chiokike. ⁶ Kwnornu nụ anụ bụ rụmu a, Chiokike ziyaru Enine Nnwọ a nụ rime mkpọma aị, Enine ke naakwna, "Papa, Nda m." ⁷ Kam kpayaru i buma ọhi, kọvu nnwọ, hne i bụ nnwọ, Chiokike mernu i bụru nye jeeri mkpe a.

Nhne meturu Pọlu nụ mkpọma

⁸ Nụ mbom, nga anụ máa Chiokike, anụ bụ ọhi nhne bụo chi. ⁹ Kọvu kịtna, anụ magwu Chiokike, mọbu Chiokike magwu anụ. Ndaa kpa anụ jaalahnakwnusi

reṅwu ojo maṭi maṭi ke nwée rikne, ọ zá nhne be ji be neeme? Kìni kpayaru anu jòoburu kwno ọhi be berere? ¹⁰ Kìni kpayaru anu naabita ọbochi zi ichne, ma ẹnwa, ma ige nu awha? ¹¹ Ogwnu anu nootu m. Ọ jòobu nu ẹnnu m nu risi anu bu nhne etekne sa?

¹² Rumu nda m, m naariasno anu, anu nu lele me, m nu m lele anu ele búo ele Ju. Ọ zá nhne ojo ọbula anu mernu m nga me znirni anu izi oma nu mbom. ¹³ Anu chenwanya ọ bu ẹnhi igbugbu mernu me daziri zni anu izi oma nu mbom. ¹⁴ Ọ bu n'ezi nu ẹnhi igbugbu m bunnu anu nhne ọrnurna, anu lédnage m anya mọbu zusa m. Kọvu anu kwubnanyarnu m lele nu m bu m enine izi Chiokike, lele nu m bu m Karaisi Jizosi n'iwihuru a. ¹⁵ Kìni mernu ovu ọso n'onu ke anu nwernu nu mbom? M jaagbanu anu akebbe, ọ buru nu o kweru o mee, anu znernu ahnahia mkpuru anya anu lawuru chita m be. ¹⁶ M ghola nye irno anu kwnornu nu m kannu m anu ezi oka sa?

¹⁷ Kpakara ele neegesi nu nhne gbasiri anu neemetu be nu mkpoma, be zá neeme a kwnornu nhne oma anu. Nhne be noopio bu ma be gweme anu hne a zi, ma anu menu be kpa be neemenu anu. ¹⁸ Ọ buru oma o gweru mkpoma anu neeme nhne buru oma ige ọbula, ọ búo nga me nu anu zi kpoi. ¹⁹ Rumu takiri m, ele rime

neeme m kwnornu be lele kpa rime neeme nyerinya noomu nnwo. M zi m nu nhne igbugbu ka tem oyiyi Karaisi ziri nu rime anu. ²⁰ Ọ kanu m mma ọ buru nu me nu anu zi kitna, m znernu m amahia kpa me znernu ọbita onu kwunu anu oka. Kwnornu nu mkpoma naala m mini hne anu zi.

Haga nu Sera

²¹ Anu kanu m, anu ele noopio ọ zi nu mkpururu iwu, anu máa nhne iwu wam kwuru? ²² Kwnornu nu be gbaru a n'okwukwo nsọ, kaa nu Ebereham nwernu rumu rukna lawuru, nnwerne ọhi murnu otu, nnwerne ke búo ọhi murnu ke berere. ²³ Nnwọ ke nnwerne ọhi murnu bu ke ọ murnu kpa be murnu ele berere. Kọvu nnwọ ke nnwerne ke búo ọhi murnu bu nnwọ Chiokike kweru mkwna a.

²⁴ Ka bu nhne oma atụ, ele rinya lawuru ka bu ọgba-njọ-ẹnhi lawuru. Otu bu Haga, ke hi nu rugwu Saina, nye rumu a bu ele ọhi. ²⁵ Haga nu lele rugwu Saina ke zi nu Arebia, ọ nu kwno lele eli Jeruselem tna, ke ya nu kpakara rumu a bu ọhi nu mkpururu iwu. ²⁶ Kọvu Jeruselem ke zi n'olu búo ọhi, ọ bu nne aj. ²⁷ Kwnornu nu be gbaru a n'okwukwo nsọ, kaa, “Nwudna, ji nyerinya ke nwée nnwọ,

ji nye múge nnwọ,
gweru okne nkoli siwama
lulo, mkpoma so i n'onu,
ji nye rime nnwọ mélele,

kwnornu nū nyerinya ke be ghasarū jeenwe agida rŭmu, kakwo nyerinya ke nwernu nzi.”

28 Kĩtna, rŭmu nda m, lele Aziki, anū bŭ rŭmu Chiokike kweru nū mkwna. 29 N'ige wam, nnwŭ wam be mŭrnu lele kpa be mŭrnu ele berere kpaknarnū nnwŭ wam be mŭrnu hite nū rikne Enine ẹhni. Ọ zị kŕiri kpam kĩtna.

30 Kŕvu kĩni bŭ nhne ọkwukwo nsŭ kwuru? “Chihala ọhi nyerinya wam nū nnwŭ a, kwnornu nū nnwŭ nnwerne ọhi nū nnwŭ nnwerne ke bŭo ọhi jėeri otu mkpe.” 31 Ke bŭ nū, rŭmu nda m, a bŭo rŭmu nnwerne ọhi, kŕvu a bŭ rŭmu nnwerne ke bŭo ọhi.

5

A nwernu ẹhni aị nŭ rime Karaịsi

1 Karaịsi mernu a nwernu ẹhni aị. Kam kpayarū, anū gwuzosi rikne, anū kwé anū bŭru kwno ọhi berere.

2 Anū bnote nsni, mawa Pŭlu naakanū anū, anū kwé be kpa anū nka, kwnornu nū anū mee kpam, ọ zá mbnarna Karaịsi bnannū anū rĩa rĩa. 3 Me kwu kwno a berere, nye ọbula ke kweru be kpa a nka jaabitariri kpakara iwu. 4 Anū ele noopio be nū Chiokike ziri n'udno hite n'iwu, anū kewahalaru ẹhni anū hne Karaịsi zị. Anū zĩma n'oru Chiokike. 5 Kŕvu a neele anya nū aị nū Chiokike jaazị n'udno hite n'okwnata ovu. Ka bŭ nhne a neese hite n'Enine. 6 Kwnornu nū rime Karaịsi

Jizŕsi, ọ zá nhne zị ichne nū ọkpa nka nū ọkpáge nka, kŕvu ọkwnata ovu aị ke nŕornu ẹrnu n'ŕwhnun'anya bŭ nhne zị mkpa.

7 Anū neemekwa nkari nū mbŕm, nyele kpahieru anū anya, kaa, anū bnŕ nsni nhne ezi ọka nookwu? 8 Nhne nū kpa híge n'aka nye wam suk-wuru anū. 9 “Nhne whŭ brėdi matị neeme kpakara brėdi whŭ ọwhu.” 10 M tŭkwasiri m Nyenwe aị mkpŕma nū anū jėekwe anya hie anū, anū mee nhne berere. Kŕvu nye ọbula ke naakpakna anū ẹhni jeeri nhne ọ kpasiri, nye ọ masiri a ọ bŭru. 11 Rŭmu nda m, ọ bŭru nū m zị kŕiri m neezni nū ọkpa nka zị mkpa, kĩni kpararū be naakpakna m ẹhni? Ọ bŭru nū m zị m nookwu nū ọkpa nka zị mkpa, izi gbasiri ọgba Karaịsi jŕoburu rugwu ọkpobi ọchi. 12 Ọ jaamasị m ọ bŭru nū ele wam naakpakna anū ẹhni jŕowhoga, mee ẹhni be okiri badnŭ.

13 Rŭmu nda m, Chiokike sukwuru anū bŭru ele nwernu ẹhni be. Kŕvu anū kwėkwadia o nwernu ẹhni anū mee, anū mee nhne anŕ-ẹhni anū noopio. Kŕvu anū gweru ọwhnun'anya znenu ibne anū izi. 14 Kpakara nhne be nyernu n'iwu chikotaruru risi n'otu nhne ka, “I jŕowhnu nye agbatibi i n'anya, lele ẹhni i.” 15 Ọ bŭru nū anū jaazị naatagbu, nŕodoka ibne anū, anya dŭ anū ẹli ọ zị anū gbukwo ẹhni anū.

Anū kweru Enine nẹchi anū

16 Nhne me naakaa bu ka, anu wuru budnu n'Enine, anu jeemezu nhne ano-ehni noopio. 17 Kwnornu nu nhne ano-ehni noopio neemegidne nhne Enine Chiokike noopio. Nhne Enine Chiokike noopio neemegidne nhne ano-ehni noopio. Be neemegidne ibne be, anu gharu o mee nhne anu noopio. 18 Kovu, o buru nu Enine noodu anu, anu za nu mkpururu iwu.

19 Ernu ke ano-ehni whuyaru iwhne, ke bu, ome oyi, ogba ikoro, nhne zila richna, 20 okwa renwu nu amusu, irno, olu ogwnu, okpa ichne ichne, okwno-awuwa, onuma, akanchni, obna otu, 21 owho-anya, okne manya, okne otne eri, nu nhne nu kpa. Ka bu nhne me nododo anu aka nu nsni kitna, lele kpa me doru anu nu mbom, kaa nu ele neeme nhne nu kpa, jeekhia igwe n'eli-eze Chiokike.

22 Kovu mkpuru ke Enine neegweya bu owhnun'anya, snarnima, udno, ndidi, ovu oma, oburu oma, okwesi okwnata mkpoma, 23 ozi wohnerne, badnu nwukwaru ehni a, o za iwu ke megidnerne nhne nu kpa. 24 Ele ke Karaisi Jizosi bu ele gweru ano-ehni be nu nhne nogwnu be kpogidne n'olu ogba. 25 O buru nu a zi budnu nu rime Enine, ngwa ma a zne izne nu rime Enine. 26 Ngwa ma a gharu oknomokno, gharu naakpasu ibne ai ovu owe ehni, gharu enwe owho-anya hne ibne ai zi.

6

A vurita ivu ibne ai

1 Rumu nda m, o buru nu badnu obula mee mmehie, anu ele gwuzosiri rikne nu rime enine gweru wohnerne znikwata a nkari. Anya du masi anu eli, o zi anu dnabna n'ornurna. 2 Anu vurita ivu ibne anu. O buru nu anu neeme kpa, anu jeemezu iwu Karaisi. 3 O buru nu badnu obula neeche nu o bu nhne nga o za nhne o bu, o nooduwhu ehni a. 4 Nye obula tule ernu a, ige wam, o jeenwe rikne mee oknomokno n'ernu a. O za nye ji ernu a tu n'ernu nye berere, 5 kwnornu nu nye obula jorunu ernu zinu a.

6 Nye obula be znirni izi oma ke Karaisi whnu nu ya nu nye znirni a nhne kehjaru nhne buru oma.

7 Anu duwhu ehni anu. Kwnornu nu o za nye jookpoli Chiokike mgbai. Mkpuru obula badnu kpasiri bu nhne o joghuru. 8 Nye obula ke kparu mkpuru n'ano-ehni a, jeehite n'ano-ehni a ghoru enwu, kovu nye kparu mkpuru n'Enine, jeehi n'Enine a ghoru budnu kwó okwo lele mkpuru.

9 Anu kwéko rikne gwu anu n'ome nhne buru oma, kwnornu nu ige vawa nga a joghuru mkpuru, o buru nu rikne gwúge ai. 10 Kam kpayaru, lele kpa a nwernu oghere, a ziri neemenu kpakara ele badnu nhne buru oma, ke kakwo, ele zi n'ezi-nu-oro ke okwnata mkpoma.

Qdo aka nū nsñi ipne-aznū

¹¹ Kịtna, m ji m aka m naagba ọkwukwo izi. Le kpa mkpuru ọkwukwo me naagba hna ezi.

¹² Ele neeme oknomokno n'anọ-ẹhni bụ ele naakaa be kpa anụ nka. Ka bụ ma be gharụ ọ kpakna be ẹhni kwnornu ẹnwu n'ogba Karaịsi. ¹³ O bụbedi be ele be kparụ nka zá naabita iwu. Be noopio be kpa anụ nka ma be mee oknomokno nū nhne zị n'anọ-ẹhni anụ. ¹⁴ Chiokike kwékọ me mee oknomokno hne ọ bụo n'ogba Nyenwe aị Jizọsi Karaịsi, nye be kwnornu ẹhni a kpọgidne ọwa n'ogba hne me zị, kpọgidne masị m n'ogba hne ọwa zị.

¹⁵ Kwnornu nū ọkpa nka nū ọkpáge nka bụo nhne. Nhne bụ nhne bụ bụdnu ikne. ¹⁶ Udno nū obirizi zinu kpakara ele noosno iwu ka nū bụdnu be, be nū kpakara ele bụ Izireli ke Chiokike.

¹⁷ Hite kịtna zne ruwhnu, ọ zá nye kpakna m ẹhni berere, kwnornu nū m vu m n'ẹhni m ẹnya ke neegesi nū m bụ m nye izi Jizọsi.

¹⁸ Rụmu nda m, oru ke Nyenwe aị Jizọsi Karaịsi dazinu enine anụ. Amim.

Ibekwu ipne-aznụ (6:21-24)

**Ọkwukwo izi Pọlu
gbaznenu
Ele Efesọsi
Nhne gbasiri
ọkwukwo izi ka**

Nụ Ọkwukwo izi Pọlu gbaznenu ele Efesọsi, ọ naakanụ ọgbako Chiokike nhne gbasiri olile anya be nwernu. Risi ikwu-ọnu Pọlu bụ nụ Karaịsi nwurnu ẹnwu n'olu ọgba ma ọ znohia aị hite nụ mmehie. Kọvu nụ Chiokike mernu o hi n'ẹnwu lizo, ọ daziri ẹli n'akarikwnunga Chiokike n'oligwe, hne ọ zị neechi ọwa. Ọ jeechi masị ọwa ke vazne nụ ruwhnu.

Karaịsi mernu ele Ju nụ ele buo ele Ju buru otu, kwnornu nụ ọ kwnadnarnu mkpo irno ke kewaru be (2:14). Ka neegesi nụ Chiokike jeehite n'Enine a mee mkpoma ele Karaịsi buru otu, mee be ziri n'udno n'esilawuru be, (4:3), ma ele Karaịsi buru otu. Ka bu nhne zị mkpa n'ọkwukwo izi, ka mernu Pọlu gbaru a k'agida neegesi nụ ọ buru oma ma ele Karaịsi ziri n'otu. A nwernu otu Nyenwe aị, ọkwnata mkpoma aị bu otu, ọwuwu mini aị bu otu, ke neeme ele Karaịsi gho otu anọ-ehni.

Nhne zị n'ọkwukwo izi ka

Obekwu ikwu (1:1-2)

Karaịsi nụ ọgbako a (1:3--3:21)

Budnu ikne hite nụ Karaịsi (4:1--6:20)

Obekwu ikwu

¹ Mawa, Pọlu, nye izi Karaịsi Jizọsi hite n'echiche Chiokike, naagbaznenu ele Chiokike ke zị n'Efesọsi ọkwukwo, ele kw-nagwu mkpoma nụ Karaịsi Jizọsi.

² Oru nụ udno ke hi n'aka Chiokike Nda aị nụ Nyenwe aị Jizọsi Karaịsi dazinu anụ.

Ngọzi ke enine

³ A nọtunu Chiokike nụ Nda Nyenwe aị Jizọsi Karaịsi mmamma, nye jiri kpakara ngọzi ke oligwe kesi aị n'enine nụ rime Karaịsi.

⁴ Chiokike beru osno horukwo aị ma a buru ele ke a kwnornu Karaịsi, sụ ọ kpuru ọwa, ma a buru ele zị nsọ, ele nwée ọru nụ ruwhnu a kwnornu ọwhnun'anya a.

⁵ O beru osno horu aị, o kwubnanya aị lele rumu a hite nụ Jizọsi Karaịsi lele kpa o jiri masị a.

⁶ Ngwa ma a ja Chiokike kwnornu agida oru a ke o nyernu aị etekne hite nụ Nnwọ a ọ whnurnu n'anya.

⁷ Chiokike gbaharu aị hite n'ovnarna Karaịsi wusiri, nụ ọ gbaru mmehie aị kwnornu n'oru a zị agida, ⁸ bu ke o nyernu aị n'okwnamarna, ya nụ akoniche nụ ọghohia a.

⁹ Chiokike mernu a mahia nhne miri emi ke echiche a lele kpa o jiri masị a hite nụ Karaịsi. O marnu mmuma ¹⁰ o mezu echiche a ka nga ige a duru. Ka bu ma o gwebnanya kpakara nhne zị n'oligwe

n'owa n'otu nū mkpururu risi Karaisi.

¹¹ Chiokike hōrukwo aī ma a būru ele ke a nū rime Karaisi, hne o beru ośno kpebi kpakara nhne lele kpa echiche a jiri zi. ¹² Chiokike mernu ka ma a znarni a kwnornu igwugwu a. A bū ele mbōm neele anya Karaisi. ¹³ Anū bū masi ele Karaisi nga anū nūrnū ezi oka wam, ke bū izi oma ke oźnohia anū. Anū kweru nhne anū nūrnū, Chiokike hñiasiri anū iri Enine Nso nū anū bū ke a lele kpa o kweru mkwna. ¹⁴ Enine Nso wam zi nū rime aī, a maam nū Chiokike jeenyeriri aī kpakara nhne būru oma nga Chiokike jaagbahiakwo ele ke a. N'ige wam, a jaaznarni Chiokike kwnornu igwugwu a.

Okpukpe Pōlu

¹⁵ Kam kpayaru, nga me nūrnū nhne gbasiri okwnata mkpōma anū nū Nyenwe aī Jizōsi, ya nū owhnun'anya anū nwernu hne rūmu Chiokike zi, ¹⁶ m gwépuḡam aka nū o tūnu Chiokike mmamma nū risi anū. M zi m neekpenu anū okpukpe kpakara ige. ¹⁷ M naariasno Chiokike ke Nyenwe aī Jizōsi Karaisi, Nda ke igwugwu, o mee anū nwehia enine akōnīche, kpumenu anū eñni a ma anū mahia a nkari nkari. ¹⁸ M nōorio masi ma Chiokike kpume anya ke ovu anū, ma anū ghōhia olile anya o nyernu ele o sukwuru, nū ekwnu ngōzi zi igwugwu o

kweru ele ke a nū mkwna. ¹⁹ M nōorio masi ma anū mahia iknernema a ke nwée atū bū ke o nyernu aī ele kweru nū Karaisi. O bū okne iknernema ka ²⁰ ke Chiokike jiri mee Karaisi hi n'ēnwu lizō, mee o daziri eli n'akarikwnunga Chiokike n'oligwe, ²¹ hne kakwo kpakara oħichi nū rikne nū iknernema nū ele nwe. Rēwhna a kakwo kpakara nhne ke nwernu rēwhna, o būo n'ige ka kpoi, kovu n'ige ke jaava. ²² Chiokike bitaru kpakara nhne nū mkpururu oħi Karaisi, mee a o būru risi kpakara nhne ma oḡbako Chiokike naahia ngōzi. ²³ Oḡbako Chiokike bū eñni Karaisi, Karaisi jihiaru n'ogbako Chiokike. Karaisi bū nye mezuru kpakara nhne n'apna oḡbula.

2

Hite n'ēnwu bna nū budnu

¹ Nū mbōm, anū nū lele ele nwūrnū onwu, ele be kewamarnū hne Chiokike zi kwnornu nū anū bnōne nsni, mee nhne ojo. ² N'ige wam anū wuru būdnu ojo lele ele zi n'owa. Anū snornu badnū ojo wam ke nechi kpakara rēnwu ojo n'owa. Setani bū rēnwu ojo wam ke nōornu ērnū nū mkpōma ele zá noobnonu Chiokike nsni kitna. ³ Kpakara aī wuru būdnu n'esilawuru be n'ige wheru ewhe lele kpa nhne nōogwnu anō-eñni aī. A snornu ele berere mezu nhne echiche ojo aī pioru,

kam kpayarū, a buru ele ke ovu owe ẹhni Chiokike dnakwasiri.

⁴ Kọvu Chiokike bụ nye obirizi k'agịda. Owhnun'anya a zị agịda hne a zị. ⁵ O bụ n'ezị nū a bụ ele nwurūnu ọnwu nū rime mmehie, kọvu Chiokike mernu aị nū Karaịsi ziri bụdnu nga o mernu Karaịsi hi n'ẹnwu lizọ. Chiokike znọhiaru anū kwnornu nū oru a. ⁶ Chiokike mernu a snornu Karaịsi hi n'ẹnwu lizọ. O mee aị nū Karaịsi Jizọsi daziri ẹli nū hne kakwo n'oligwe. ⁷ Chiokike mernu ka ma kpakara ele badnū mahia n'ige vazne nū ruwhnu ẹkwnu ke oru a ke nwée atụ ke o jiri ovu ọma a gesi aị nū rime Karaịsi Jizọsi. ⁸ Kwnornu nū Chiokike jiri oru a znọhia anū hite n'ọkwnata mkpọma nū Karaịsi. O bụo kwnornu nhne ọbula ke anū mernu. Ọznohia anū bụ nkesi hi n'aka Chiokike. ⁹ O bụo ẹrnu ọma ọbula anū rnurūnu, ọ zá nye ji a mee oknomokno. ¹⁰ A bụ ẹrnu aka Chiokike. O kpuru aị ma aị nū Karaịsi Jizọsi ziri n'otu rnū ẹrnu ọma Chiokike beru ọsno kwabitanu aị.

A bụ otu nū Karaịsi

¹¹ Anū chenwanya nū mbom anū ele bụo ele Ju hite nū ọmumu anū. Anū bụ ele ke ele Ju be kparū nka neeledna anya, nookwu anū ele be kpáge nka. Ọkpa nka bụ ke be jiri aka kpa n'anọ-ẹhni. ¹² N'ige wam, be kewamarnū anū hne Karaịsi zị, anū bụo ele Izireli, ke

kpayarū, anū nwée igwe nū mkwna Chiokike kweru ọ znọhia Izireli. Anū wuru bụdnu n'ọwa ka lele ele nwée olile anya, anū máa Chiokike nū mbom. ¹³ Anū bụ ele be kewamarnū hne Chiokike zị nū mbom, kọvu kịtna, Chiokike mernu anū nū Karaịsi ziri n'otu, mee masi anū va nū ruwhnu a hite n'ọvnarna Karaịsi wụsiri kwnornu anū.

¹⁴ Karaịsi mernu udno ziri n'esilawuru ele Ju nū ele bụo ele Ju nga o mernu ele Ju nū ele bụo ele Ju otu badnū. O mernu ka nga o jiri anọ-ẹhni a kwnadna mkpọ irno ke kewamarnū ele Ju nū ele bụo ele Ju. ¹⁵ Karaịsi luluru iwu ele Ju hite n'ẹnwu a ma o gweru ele Ju nū ele bụo Ju ele kweru mee otu badnū ikne, mee ma udno ziri n'esilawuru be. ¹⁶ Karaịsi mernu ele Ju nū ele bụo ele Ju nū Chiokike ziri n'udno hite n'ẹnwu ọ nwurūnu n'olu ọgba, mee be buru otu badnū. Ka gwemernu irno n'esilawuru ele Ju nū ele bụo ele Ju. ¹⁷ Karaịsi varū zni anū izi ọma udno, anū ele bụo ele Ju nū aị ele Ju masi. ¹⁸ Hite nū Karaịsi, kpakara aị nwernu oghere o znekwunusi Chiokike Nda aị hite n'otu Enine.

¹⁹ Kam kpayarū, anū ele bụo ele Ju buma ele izne, kọvu anū gholam rumu Chiokike nū ele ezi-nū-oro Chiokike. ²⁰ O wukwasiri anū lele ọro n'olu ntụ-ẹli ele izi nū ele ọwhnurninya, hne Karaịsi Jizọsi n'iwhuru a bụ risi nsukala ọro. ²¹ Ya bụ galaba

jigwu ọro n'otu, ọro wam noosopiya bụru Ọro Nsọ be bítaru nsọ nyee Nyenwe aị. ²² Be wukotaru anụ n'otu nụ rime Karaịsi, ma anụ bụru Ọro Nsọ hne Enine Chiokike wu.

3

*Pọlu nye ẹrnu
ele búo ele Ju*

¹ Kam kpayarụ, mawa Pọlu, m bụ m nye ikelu kwnornu Karaịsi Jizọsi nụ kwnornu risi anụ ele búo ele Ju neekpenu Chiokike. ² N'ezi, anụ nurnu nhne gbasiri kpa Chiokike nyernu m ẹrnu o mee anụ ele búo ele Ju mahia oru a. ³ Chiokike mernu m mahia nhne miri emi ke badnu máa nụ mbom, lele kpa me gbaru a n'okwukwo matị nụ mbom.

⁴ Nga anụ gwnurnu ka anụ jowhnu nụ Chiokike mernu m ghohia nhne miri emi gbasiri Karaịsi. ⁵ N'ige wheru ewhe, Chiokike kpumene ele badnu nhne ka, kovu kịtna Enine Chiokike kpumennu a ele izi nụ ele ọwhnurninya ele ọ hohiaru. ⁶ Nhne miri emi wam bụ anụ ele búo ele Ju ele kweru nụ ele Ju ele kweru ghoru otu anọ-ehni. Anụ joosno masị ele Ju kehia nhne Chiokike kweru be nụ mkwna hite nụ Karaịsi Jizọsi kwnornu nụ izi ọma.

⁷ Chiokike nyernu m ẹrnu ke o zni izi ọma ka kwnornu ovu ọma a. O mernu ka hite nụ rikne a nọornu ẹrnu nụ rime m. ⁸ O bụ n'ezi nụ m kwésile m, kovu Chiokike nyernu m oru a n'esilawuru ele ke a, o zni anụ ele búo

ele Ju izi ọma ke okne nhne gbasiri Karaịsi ke ele badnu nwée rikne ghohiali. ⁹ O nyee kwno m ẹrnu o mee kpa ele badnu jaamahia kpa o jeeme nhne miri emi ka. Chiokike nye keru kpakara nhne kpusnirni nhne miri emi ka n'anya ele badnu agida ige wheru ewhe. ¹⁰ Echiche a bụ ma kpakara rikne ke nechi echi n'oligwe mahia akoniche Chiokike ke hna ezi hite n'ogbako a.

¹¹ Ka bụ nhne Chiokike vu nụ mkpoma sụ ọ kpuru ọwa. Kịtna, o mezuru a hite nụ Karaịsi Jizọsi Nyenwe aị. ¹² Aị nụ Karaịsi bụ otu, a kweru nụ ya, kam kpayarụ, a nwernu mkpoma siri rikne o zne nụ ruwhnu Chiokike, énwé ogwnu. ¹³ M naariasno anụ, anụ bikno kwé rikne gwụ anụ kwnornu awhnwhnu me naatanụ anụ, ke jeegweyanụ anụ igwugwu.

Karaịsi whnurnu aị n'anya

¹⁴ Kam kpayarụ, me gwu mpnerne ọchi kpenu Chiokike Nda, ¹⁵ nye jiri kpakara ezi-nụ-oro ke zi n'oligwe nụ ọwa rwhna be. ¹⁶ M nọorio Chiokike ma o hite n'ekwnu ke ngozi a, nyee anụ iknernema hite n'Enine a ma mkpoma anụ si rikne, ¹⁷ ma Karaịsi hite n'okwnata ovu wuru nụ rime mkpoma anụ, ma anụ gba egwnugwnu, gwuzoru chim chim n'owhnun'anya a. ¹⁸ M nọorio masị ma anụ nụ kpakara ele Chiokike mahia ọwhnun'anya Karaịsi nwernu hne a zi, kpa ọ hna nụ rude, nụ ogologo

a, nū kpa ọ hna n'olu, nū omimi a, ¹⁹ ma anū mahja ọwhnun'anya ka ke kakwo nhne badnū etekne nwernu rikne ghohiali. M nọorio ma Chiokike mejihja anū nū kpakara nhne Chiokike bụ.

²⁰ A ja Chiokike, nye nwernu rikne o mee kakwo kpa a nwernu rikne rịo mọbu rị hite nū iknernema a ke nọornu ẹrnu nū rime ai. ²¹ Ngwa ma aị ọgbako Chiokike ele o mernu aị nū Karaịsi Jizọsi bụru otu, ja Chiokike hite n'otu ebiri dū n'ebiri berere, ọwa kwnurnu ọwa. Amim.

4

A bụ otu nū rime Karaịsi

¹ Mawa, nye ikelu kwnornu Nyenwe aị, naariaso anū, anū wu bụdnu kwesiri ikwu Chiokike sukwuru anū. ² Nhne ọbula anū neeme, anū gweru ovu hieru ẹli nū ọzi wọhnerne nū ndidi naabnanya ibne anū kwnornu anū whnurnu ẹhni anū n'anya. ³ Anū gbalị ọ bita ọzi n'otu ke Enine hite noowu n'udno n'esilawuru anū. ⁴ Ele Chiokike bụ otu anọ-ẹhni, a nahjaru otu Enine, lele kpa Chiokike sukwuru anū n'otu olile anya. ⁵ A nwernu otu Nyenwe aị, ọkwnata mkpoma aị bụ otu, ọwuwu mini aị bụ otu. ⁶ A neekpenu otu Chiokike bụ Nda kpakara badnū, nye neechi kpakara badnū, ọ nọornu ẹrnu hite nū kpakara badnū, nye zị nū rime kpakara badnū.

⁷ Karaịsi nyernu nye ọbula nū rime aị rikne ọ rñu ẹrnu

lele kpa o kpebiri a. ⁸ Lele kpa be gbarụ a n'ọkwukwo nsọ,

“Nga ọ larū olu,

ọ dọru agịda ele irno
a n'ohi, be snornu a
n'aznū,

o nyee ele badnū nkesi.”

⁹ Kini bụ n'ọkwukwo nsọ kwuru nū ọ larū n'olu? Ọ bụ nū Karaịsi beru ọsno hiedna n'owa ka. ¹⁰ Nye wam hiednarnū n'owa bụ masi nye larū hne kakwo n'olu n'oligwe, ma o jihja kpakara nhne. ¹¹ Karaịsi bụ nye wam, nye nyernu ele badnū rikne ọ rñu ẹrnu, mernu agwna badnū ele izi, ele berere ele ọwhnurninya, ele berere ele naagaghari nọokpo okwo izi ọma, ele berere ele nọoznu atnurnu nū ele neezni nhne. ¹² O mernu ka ma o jiknernu ele Chiokike ma be rñunu a ẹrnu, ma ọgbako Chiokike nooso, gwuzosi rikne, ¹³ tem a dū n'ọzi n'otu ke ọkwnata ovu, nū ọ mahja Nnwọ Chiokike, ma a bụru ele sozuru nū badnū, ele dūru nū nhne ọtutu ke zuru ozu nū rime Karaịsi.

¹⁴ Ige wam a jọbuma rumu takiri. Ele aghigho nū ele nooduwu ele badnū jéegweru iznizni aghalaghala ọbula ruwhere noovughari duwuhu aị, lele kpa abakamini nū ruwhere noovughari ọgbo n'olu mini. ¹⁵ Tnūnuma, a gweru ọwhnun'anya nookwu ezi ọka, ma a nooso lele Karaịsi Nyenwe aị nū nhne ọbula. ¹⁶ Karaịsi neeknekoṭa ele ke a n'otu, lele kpa rụknani jikotaru kpakara

nhne zì n'èhni badnu n'otu. Ọ bụru nhne ọbula zì n'èhni nọornu ẹrnu a, kpakara ẹhni jọburu nhne gwuzosiri rikne n'ọwhnun'anya.

Budnu ikne nu rime

Karaisi

17 Kam kpayarụ, m ji m rewhna Nyenwe aị nọodo anụ aka nụ nsni, anụ wúma budnu lele ele máa Chiokike, hite n'ọri ọriri ke nwée mbnarna. 18 Ele ka nwée rikne ọ ghọhia nhne gbasiri Chiokike. Be kewamarnụ be hne Chiokike zì kwnornu nụ be máa Chiokike, be bụ ele risi rikne. 19 Iwhnerne o mee nhne bụo ọma tū be. Be bụ ele neeme nhne ọjọ ke gwnurnu be, ma be neeme nhne sọ ize n'anya lele kpa ọ nọogwnusi be rikne.

20 Kọvu kị bụo nhne anụ mụhiaru gbasiri Karaisi. 21 N'ezi, anụ nurnu nhne gbasiri a, be znirni anụ ezi ọka zì nụ Jizọsi. 22 Be znirni anụ sigbasi budnu ọknani wam anụ noowu. Badnu ọknani wam neji kpakara nhne nọogwnu anụ nooduwhu anụ, noolulu masi budnu anụ. 23 Kịtna, anụ gharụ Chiokike ma ọ gbanwo echiche anụ. 24 Anụ wuru budnu ikne ke Chiokike nyernu anụ, ma anụ bụru ele ke Chiokike, ele mee mma, ele zì masi nsọ n'ezi.

25 Kam kpayarụ, anụ gháma aghalaghala, nye ọbula kwunu ibne a ezi ọka, kwnornu nụ a nụ lele nhne zì n'otu ẹhni. 26 Ọ bụru nụ ovu we anụ ẹhni, anụ mékọ mmehie, anụ kwéko ovu owe ẹhni anụ daziri tem

ẹhnam dna. 27 Anụ nyéko Ekwensu oghere nụ budnu anụ ọ rnawhu anụ. 28 Nye buznu znúma buznu, o gweru aka a rnụ ẹrnu kwesiri ma o yinu ele zì nụ mkpa aka.

29 Anụ kwé ọka bụo ọma hi n'ọnu anụ whụya, kọvu anụ kwu ọka bụru ọma ke jeeme badnu gwuzosi rikne n'ọkwnata mkpọma a. Ige ọbula, anụ kwu nhne bụru ọma nụ nsni ele badnu ma be wulizo be olu lele ọro. 30 Anụ méé Enine Nsọ Chiokike ovu owe ẹhni, bụ ke Chiokike jiri hñasi anụ iri nụ anụ bụ ke a tem dū n'ige anụ jeenwernukwo ẹhni anụ. 31 Anụ gweme kpakara mkpọma nlulu, nụ ọnuma, nụ ovu owe ẹhni, ya nụ ọlu ọgwnu nụ ọkaja nụ irno mkpọma. 32 Kọvu anụ nwe ovu ọma, whnụ ibne anụ n'anya, naagbarunụ ibne anụ lele kpa Chiokike gbarunụ anụ kwnornu Karaisi.

5

1 Lele rumu Chiokike whnurnu n'anya, anụ wu budnu lele Chiokike. 2 Anụ wuru budnu ọwhnun'anya, lele kpa Karaisi whnurnu aị n'anya, gweru budnu a kwanụ Chiokike ariohna ke nwernu ẹknarna ọma kwnornu aị.

3 Anụ kwé be whnụ ewhere, mọbu nhne zila rịchna, mọbu anya-kwu n'esilawuru anụ. Nhne ele ka kwésile ele Chiokike zì nsọ. 4 Anụ kwú ọka tū iwhnerne, mọbu ọka iwhnirniwhno, mọbu ọka bnána nụ nhne,

ke kwésile, tnunuma, anu
 tunu Chiokike mmamma.
 5 Kwnornu nu anu magwu
 nu o za nye naagba ewhere,
 mōbu nye zila richna, mōbu
 nye anya-kwu, ke nu lele
 okwa renwu, nwernu igwe nu
 nhne oma ke eli-eze Karaishi nu
 Chiokike.

6 Anu kwéko badnu obula
 gweru oka etekne rnawhu
 anu. Chiokike jaata ele za
 noobnonu a nsni awnūwhnu
 kwnornu nu nhne nu kpa.
 7 Kam kpayaru, anu nu ele
 nu kpa méko nhne.

8 Anu zi n'ochichiri nu
 mbom, kovu kitna anu bnarnu
 n'iwhe Nyenwe ai, anu
 wu budnu kwesiri ele zi
 n'iwhe. 9 Ele zi n'iwhe
 naami mkpuru oma ke ovu
 oma, ome mma nu ezi oka.
 10 Anu piohia, neeme masi
 nhne jaakpasu Nyenwe ai
 ovu oso n'onu. 11 Anu sno
 ernu ochichiri ke nwernu
 mkpuru bnage nu nhne
 kekō nhne, kovu anu bigbo
 be, ma nhne ojo be mernu
 whuya iwhe. 12 Kwnornu
 nu o nootu iwheerne o
 kwu nhne ele za noobnonu
 Chiokike nsni neeme nu
 mgwugwa. 13 Kovu iwhe
 jeeme kpakara nhne whuya
 iwhe. 14 Kwnornu nhne
 obula ke iwhe kpumernu
 buma nhne zi nu mgwugwa.
 Kam kpayaru, be karu,

“Tnenya, ji nye neezni an-
 yarna,
 ji nye nu lele nye nwurnu
 onwu, lizo,
 Karaishi joomukwasi i
 iwhe a.”

15 Anya du anu eli kpa
 anu noowu budnu anu. Anu
 wu budnu lele ele iwheirni-
 whno, kovu lele ele nwernu
 akoniche. 16 Anu gweru
 oghere obula anu nwernu
 rnu ernu oma, kwnornu nu
 ele badnu noornu ernu ojo
 k'agida n'ige ka. 17 Anu buo
 ele iwheirniwhno, tnunuma,
 anu yisi ehni piohia, neeme
 masi nhne Nyenwe ai pioru.
 18 Anu nwō manya ke naabna
 n'anya, ke joolulu budnu anu.
 Tnunuma, anu gharu Enine
 Chiokike ma o mejihia ovu
 anu. 19 Anu gweru eri oma,
 eri oznarni nu eri mkpoma
 oso n'onu kanu ibne anu
 oka, gweru kpakara mkpoma
 anu gwnunu Nyenwe ai eri,
 20 nootunu Chiokike bu Nda
 mmamma ige obula kwnornu
 kpakara nhne nu rewhna
 Nyenwe ai Jizosi Karaishi.
 21 Ele Chiokike bita ehni
 be nu mkpururu ibne anu
 kwnornu nu anu nosobisinu
 Nyenwe ai Karaishi.

Nzi nu nnwerne

22 Ele bu nnwerne anu bita
 ehni anu nu mkpururu nzi
 anu lele nu anu bitaru ehni
 anu nu mkpururu Nyenwe
 ai. 23 Kwnornu nu nzi bu risi
 nnwerne lele kpa Karaishi bu
 risi ogbako Chiokike. Ogbako
 Chiokike nu lele ano-ehni
 Karaishi. Karaishi bu Nye
 Oznohia ogbako a. 24 Lele
 kpa ogbako Chiokike zi nu
 mkpururu Karaishi, kpa
 masi, nnwerne obula bita
 ehni a nu mkpururu nzi a nu
 kpakara nhne.

25 Ele bu nzi, anu whnu nnwerne anu n'anya lele kpa Karaishi whnurnu ogbako a n'anya nwu kwnornu a,²⁶ ma o mee a o ziri nsq, o gweruru ikwu-onu Chiokike nu mini snu a, mee a, o ziri richna. 27 Karaishi mernu ka ma o chetenu ogbako wam n'ehni a, lele nhne zi igwugwu, nwée rune, mōbu ruwhnu dōliri odili, mōbu nhne ojo berere, tnunuma, ogbako ke zi nsq, ke nwée otna. 28 Kpam masi, nzi kwesiri o whnu nnwerne a n'anya lele kpa o whnurnu ehni a. Nye obula ke whnurnu nnwerne a n'anya whnurnu ehni a n'anya. 29 O za badnu obula ke snornu ehni a irno, kovu o nooznu, neelekwa ehni a anya nkari. O bu masi kpa Karaishi neelekwa ogbako Chiokike,³⁰ a bu nhne zi n'ehni Karaishi. 31 Kam kpayarū, nyerukna jaagharū nda a nu nne a, takwnusi n'ehni nnwerne a, be lawuru ghō otu badnu. 32 Ka bu nhne miri emi k'agida, kovu m nookwu gbasiri Karaishi nu ogbako Chiokike. 33 Nyerukna obula n'esilawuru anu, whnu nu o whnurnu nnwerne a n'anya lele kpa o whnurnu ehni a, nnwerne masi, whnu nu o nooso nzi a anya.

6

*Rumu takiri nu
ele murnu be*

1 Rumu takiri, anu noobnonu ele murnu anu nsni lele kpa Nyenwe ai pioru, kwnornu nu o buru oma o mee kpam. 2 Lele kpa

be gbarū a n'okwukwo nsq, "Sobisinu nda i nu nne i." Ke bu nhne mbom ke Chiokike nyernu n'iwu ke nwernu mkwna. 3 I mee kpam, nhne jaagakwanu i nkari, ma i ziri budnu ogologo n'owa. 4 Ele bu nda, anu mee nhne jaakpasu rumu anu ovu owe ehni. Tnunuma, anu gweru ikwu-onu Chiokike nooznu, neezni be.

Ele ohi nu ele nwe be

5 Ele ohi, anu noobnonu ele nwe anu nsni, anu so be anya, nootu ogwnu be. Anu gweru mkpoma anu neeme a lele anu neemenu a Karaishi. 6 Anu bnonu be nsni, o buo ke anya noowhnu kpōi lele ele neeme nhne naamasī badnu, kovu noobnonu be nsni lele ele ohi Karaishi, ele neeme nhne Chiokike pioru hite nu mkpoma anu. 7 Anu gweru ovu oma noornu ernu lele nu anu bu ohi Nyenwe ai, buo ke badnu. 8 Kwnornu nu anu magwu nu Nyenwe ai jookwu nye obula ogwo ernu oma a, ma ohi mōbu nye buo ohi.

9 Kpam masi, anu ele nwe ohi, anu mee masi ele ohi anu kpam. Anu kpasī be ogwnu, hne anu mahiaru nu Nyenwe anu nu be zi n'oligwe. O za neele badnu anya nu ruwhnu.

Mgwna ogwnu Chiokike

10 Ka bu oka ipne-aznu m, anu gbasī rikne nu Nyenwe ai nu okne iknernema ke a. 11 Anu woru kpakara mgwna ogwnu Chiokike nyernu anu, ma anu nwernu rikne o gwuzogidne kpakara

nhne ke Ekwensu neeziya.
 12 Kwnornu nū a zá nḡolu
 ọgwnu megidne ele badnū
 etekne. Kḡvu a nḡolu ọgwnu
 megidne kpakara ele ọchichi,
 megidne kpakara rikne,
 megidne kpakara ele nwe
 ọwa ke ọchichiri ka, megidne
 ele renwu ojo ke zī n'olu.
 13 Kam kpayarū, anū woru
 kpakara mgwna ọgwnu
 Chiokike nyernu anū ma
 anū nwernu rikne o gwuzo
 n'ọbochi ojo, nga anū mezuru
 kpakara nhne, o gwuzoru
 chīm chīm.

14 Anū jiknernu ọ lū ọgwnu,
 anū suru ezi ọka n'ikwnu anū
 ke nū lele ajnī. Anū woru
 ome mma ke nū lele mbno
 nū mkpoma anū. 15 Anū
 gweru masī ojiknernu ọ
 kpḡ okwo izi ọma ke udno
 woru n'ọchi lele okoro-ọchi.
 16 Tḡkwasi n'olu ka, anū
 gweru ọkwnata mkpoma nū
 Chiokike ke nū lele ekpeke
 anū jeeji mesni kpakara
 mkpakwū bḡkwnu ke Ek-
 wensu naagba megidne anū.
 17 Anū kpuru ọznohia nū risi
 anū ke nū lele okpu-ọgwnu.
 Anū gweru ama-ọgwnu ke
 Enine neenye, ama-ọgwnu
 wam bḡ ikwu-ọnu Chiokike.
 18 Anū neekpe okpukpe lele
 kpa Enine noodu anū ige
 ọbula n'ọnodi ọbula. Anū
 neese nse kpa anū neekpe
 okpukpe, anū gwuzosi rikne
 kpa anū neekpenu kpakara
 ele Chiokike okpukpe.

19 Anū neekpenu m
 okpukpe masī ma Chiokike
 nyee m ikwu-ọnu ke me
 kwesiri o kwu ige ọbula me

kpumernu ọnu m, ma m
 gweru ọnu rikne mee ele
 badnū mahia nhne miri emi
 ke izi ọma,²⁰ ke me bḡ nye izi
 a n'oro ikelu. Anū kpenu m
 okpukpe ma m kpḡ m okwo
 izi ọma énwe ọgwnu lele kpa
 me kwesiri.

Obekwu ikwu ipne-aznū

21 Taijikosi bḡ nnwḡ nda
 aī a whnurnu n'anya nye be
 kwesiri ọ kwnata mkpoma
 n'ernu Nyenwe aī jaakanū
 anū kpakara nhne gbasiri m,
 ma anū mahia kpa me nū,
 nū nhne me neeme. 22 Ka
 bḡ nhne me kwno neeziyanu
 anū ya, ma anū mahia kpa a
 nū, ma ọ kasi anū mkpoma.

23 Udno ke Chiokike Nda aī
 nū Nyenwe aī Jizḡsi Karaīsi
 dazīnu ele kweru nū Karaīsi,
 o mee anū whnū ibne anū
 n'anya kpa anū naakwnata
 mkpoma nū Karaīsi. 24 Oru
 ke Chiokike dazīnu kpakara
 ele whnurnu Nyenwe aī Jizḡsi
 Karaīsi n'anya n'ezi.

**Okwukwo izi Pọlu
gbaznenu
Ele Filipai
Nhne gbasiri
okwukwo izi ka**

Pọlu gbarụ okwukwo izi ka nga ọ zị n'ikelu nọtunu ogbako Chiokike ke zị nụ Filipai mmamma kwnornu nkesi nụ okpukpe be. Ogbako Chiokike ke zị nụ Filipai bụ ogbako mbom Pọlu miteru n'eli ele Iropu. O kannu ele Karaịsi zị nụ Filipai nụ be kwesiri ọ ta awnụwhnu lele kpa Karaịsi taru, nụ kpa Pọlu naata awnụwhnu ige wam. O buru kpm, ele Filipai gweru a lele ngozi be naharu hite n'okwnata mkpoma be nwernu nụ Karaịsi.

Agwna ele zị nụ Filipai nookwu nụ ele badnụ kwesiri ọ bita Iwu Mozizi, ọ buo kpm, nụ be nwée oznohia. Pọlu kanu be neeze ele nụ lele nkita (3:2-11). Snarnima nụ ovu oso n'onu jiharu okwukwo izi ka, kwnornu nụ Pọlu muiaru kpa o gweru onodi obula ọ whnuru ehni a mee nhne buru oma. Ovu sọru a n'onu k'agida kpa o chenwanyarnu ovu oma ogbako Chiokike zị nụ Filipai gesiri a. Pọlu kaa nụ ele ke Chiokike kwesiri o wu n'udno, neeche echiche lele kpa Karaịsi neeche.

Nhne zị n'okwukwo izi ka

Obekwu ikwu nụ okpukpe (1:1-11)

Nhne budnu bunu Pọlu (1:12-30)

Nhne atu ke Karaịsi (2:1-18)

Nhne gbasiri Timoti nụ Epafroditusi (2:19-30)

Ele Chiokike nabnanyarnu (3:1--4:9)

Pọlu nọtnu ele Filipai mmamma (4:10-20)

Obekwu ikwu ipne-aznu (4:21-23)

1 Pọlu nụ Timoti, ele izi Jizosi Karaịsi, naagbaznenu kpakara rumu Chiokike ke zị nụ Karaịsi Jizosi ele wu nụ Filipai, be nụ ele neelekota be, nụ ele ernalu okwukwo. ² Oru nụ udno ke hi n'aka Chiokike Nda ai nụ Nyenwe ai Jizosi Karaịsi dazinu anu.

Okpukpe nụ otu mmamma

³ M nọtunu Chiokike mmamma ige obula me chenwanyarnu anu. ⁴ M ji m snarnima neekpenu kpakara anu okpukpe ige obula ⁵ kwnornu nụ me nụ anu bu ele ernalu n'izi oma hite n'obochi mbom tem du kina. ⁶ M kwnataru m ovu nụ ka, nụ nye wam ke panizoru ernalu oma nụ rime anu, jorunuzu ernalu wam tem du n'obochi Karaịsi Jizosi jaava.

⁷ O kwesiri me vuru nhne ka nụ mkpoma gbasiri anu, hne anu zị nụ ovu m, ma m zị m n'ikelu, ma m zị naagbanu izi oma akebne, mọbu naakwnagidne a, kpakara anu neekehia igwe n'oru Chiokike nyernu m. ⁸ Chiokike bu nye akebne m, kpa ọ nọogwnu m ọ whnu anu anya hite n'owhnun'anya Karaịsi Jizosi.

⁹ Ka bu okpukpe m, ma owhnun'anya anu n'ehni ibne anu naaba aba, hite nhne omuma nu oghohia, ¹⁰ ma anu nwernu rikne o mahia nhne ke kakwo mma, ma anu ziri snam, nwée otna tem du n'obochi Karaishi jaava. ¹¹ Mkpuru ke ome mma ke hi nu Jizosi Karaishi va jihia nu rime anu, ma igwugwu nu oznarni buru ke Chiokike.

Ikolu Polu mernu izi oma gbas

¹² Rumu nda m, m pioru ma anu mahia nu nhne obula ke dnakwasiri m, mernu izi oma gbas. ¹³ Kpakara ele nse zi n'oro eze nu kpakara ele berere mahiaru nu m zi m n'ikelu kwnornu Karaishi. ¹⁴ Ikolu be turu m mernu ele kakwo n'esilawuru rumu nda ai nu Nyenwe ai nwe onu rikne o kwu ikwu-onu Chiokike n'ovu siri rikne, be nwée ogwnu.

¹⁵ O bu n'ezi nu agwna be nookpo okwo izi oma n'owho-anya nu omegidne, kovu ele berere nookpo okwo izi oma Karaishi kwnornu ovu oma. ¹⁶ Ele ipne-aznu neeme kpan n'owhnun'anya, kwnornu nu be magwu nu m zi m hna kwnornu izi oma. ¹⁷ Ele ke mbom nookpo okwo Karaishi kwnornu nhne be jeerihia nu rime a, o buo n'ezi oka, ma be mee nhne joogbu m igbugbu kpa me zi n'ikelu. ¹⁸ Kini mee? Ma be kporu okwo izi oma n'ezi oka mibu n'aghigo, nhne zi mkpa bu be nookpo okwo Karaishi. Ka bu risi nhne me kwno nonwudna.

M jaazikoriri nonwudna. ¹⁹ M maam nu kpa anu neekpenu m okpukpe, hite n'oyi aka ke Enine Jizosi Karaishi, kpakara nhne dnakwasiri m joburu nhne jeeme m whya n'ikelu. ²⁰ Ka bu nu olile anya m siri rikne, nu iwhnerne jotu m n'apna obula, kovu m jeenwe ovu siri rikne ma kina ma ige obula nu be jeegwelizo Karaishi olu n'ehni m, hite nu budnu mibu n'enwu. ²¹ Kwnornu nu kpa me zi budnu, m bu m ke Karaishi, me nwu, o bu mbnarna. ²² O buru me ziri budnu n'ano-ehni, o joburu eru ke jaami mkpuru. Ndaa ke me jeegweru? M maam ke ka mma. ²³ Nhne lawuru ka zi nodoka m, o nogwnu m me la ma me nu Karaishi daziri, bu ke kakwo mma. ²⁴ Kovu o zi mkpa me daziri budnu kwnornu anu. ²⁵ Ka dnornu m anya, m magwu m nu m jaadaziri, me nu anu jaazigidne, ma anu so oso, nwe snarnima n'okwnata ovu anu. ²⁶ Ka bu me nu anu ziri, ovu oso n'onu anu nu rime Karaishi jaazi agida kwnornu m.

²⁷ Nhne nu nhne obula mene, anu wu budnu ke kwesiri izi oma Karaishi. Me va o whnu anu mibu m vage m, mibu m nurnu m nhne gbasiri anu hne me zi, m jaamahia nu anu gwuzosiri rikne n'otu enine, nolu ogwnu lele otu badnu kwnornu okwnata ovu ke izi oma. ²⁸ Anu kwe ele neemegidne anu kpasu anu ogwnu n'apna obula. Ka jobu

nhne jeegesi be nū Chiokike joolulu be, kovu Chiokike jooznohia anū. ²⁹ Kwnornu nū Chiokike nyernu anū oghere, o bũo o kweru nū Karaĩsi kpõ, kovu o tanū a awnūwhnu. ³⁰ Me nū anū nõolu otu oḡwnu. Anū whnũrnũ kpa me luru oḡwnu wam n'ige wheru ewhe, kĩtna anū nõonu nū m zĩ kõriri m naagba otna.

2

Badnu ogwedna eñni a eñi

¹ O bũru nū oḡba inwe zĩnu aĩ nū Karaĩsi, o bũru nū oñnuta mkpõma hite n'owhnun'anya a, o bũru nū omekõrita zĩ n'Enine Nso, o bũru nū ovu õma õbula nū obirizi, ² anū mee ma ovu õso n'õnu m zũ ozu, anū nwe otu echiche, otu owhnun'anya, anū zĩri n'otu enine nū echiche. ³ O zá nye õbula mee nhne kwnõrnũ nhne o jeenwehĩa mõbu ovu ojo, kovu hite nū badnu ogwedna eñni eñi, nye õbula kweru nū nye berere ka a mma. ⁴ O zá nye õbula ke lebna anya nū nhne ke a kpõ, kovu nū nhne gbasĩri ele berere.

⁵ Nye õbula nwe ovu ke Karaĩsi Jizõsi.

⁶ Nye, o bũ n'ezi nū o bũ Chiokike mēne a lele nhne anya rikne nū ya nū Chiokike hna.

⁷ O sigbasiri kpakara nhne o nwerũ, o gweru õnodi ke nnwõ izi, be mee a lele badnu etekne.

⁸ O whũya iwhe lele badnu etekne, o ḡwedna eñni a eñi, o bno nsni dũ n'ẽnwu, bũ ẽnwu ke olu oḡba.

⁹ Kam kpayarũ, Chiokike jiri ḡwelizõ a olu kakwo kpakara nhne, nyega a rewhna ke kakwo kpakara rewhna,

¹⁰ ke bũ nū rewhna Jizõsi kpakara mpnerne õchi joogbu,

nhne ke zĩ n'oligwe, ma n'õwa, ma nū mkpũrũrũ õwa,

¹¹ kpakara riro jookwuhĩa nū Jizõsi Karaĩsi bũ Nyenwe aĩ, ma be nyee Chiokike Nda igwugwu.

Noonwu lele mbõ

¹² Kam kpayarũ, ele me whnũrnũ n'anya, anū noobno nsni lele kpa anū neeme, o bũo nū ruwhnu m kpõ, ke kakwo, nga me zĩla ndũndũ. Anū gweru oḡwnu nū õznu biri biri rnũhia õznohia anū. ¹³ Kwnornu nū o bũ Chiokike nye nõornu ẽrnũ nū rime anū, nye neeme anū kweru hite nū mkpõma anū, neeme nhne lele kpa echiche a jiri zĩ.

¹⁴ Kpa anū neeme kpakara nhne, anū ḡweme õtamu nū aḡĩrigo, ¹⁵ ma anū bũru ele nwēe õtna, ele zĩ snam, rũmu Chiokike ele nwēe õru nū rime ebiri ele ojo ka hĩri aḡĩ, hne anū noonwu lele mbõ n'õwa. ¹⁶ Anū jikwaru ikwuõnu ke bũdnu ka aka rikne, ma m gweru m anū mee oknomokno n'õbochi Karaĩsi, ke jeegesi nū m ḡbãge m ẽso

etekne, mọbu ọ ọgbu ẹhni m n'ẹnu búo nhne etekne. ¹⁷ Ọ búbedi nù be ọowusi ọvnarna búdnú m lele ariọhna manya n'omezu ariọhna, lele kpa ẹnu ọkwnata ovu anù bú ariọhna anù kwannù Chiokike, ovu nọoso m n'ọnu, m sno m anù nọonwudna. ¹⁸ Anù n'iwuhuru anù snornu m nwe ovu ọso n'ọnu nù ọnwudna.

Nhne gbasiri Timoti nù Epafroditusi

¹⁹ M neele anya nù Nyenwe aì jeekwe me zianu anù Timoti ige matì, ma ovu sọ m n'ọnu nga me ọonu izi gbasiri anù. ²⁰ M nwée m nye berere nù lele ya, nye nhne gbasiri anù neemetù nù mkpọma n'ezi. ²¹ Kwnornu nù nye ọbula neele anya nù nhne ke a, ọ búo ke Karaìsi Jizọsi. ²² Kọvu anù magwù nù Timoti gesiri ẹhni a lele nnwọ nù nda a, o znenu m izi, snornu m rnù ẹnu izi ọma. ²³ M neele anya nù m jeeziya a ige matì kpa nhne jaaganù hna me zì. ²⁴ M kwnatarù m Chiokike ovu nù me n'iwuhuru m jaava whnù anù ige matì.

²⁵ Kọvu m whnurnu m nù ọ búru ọma me zihnahie Epafroditusi, nnwọ nda m, nù nye ẹnu nù nye ọgwnu ibne m, nye bú masì nye izi anù, nye anù ziannu m o lebna anya nù mkpa naakpa m. ²⁶ Ọ nọogwnusi a rikne ọ whnù anù anya, kwnornu nù anù nurnu nù ọ rìaru ẹhni igbugbu. ²⁷ N'ezi, ọ rìaru ẹhni igbugbu, ọ gwnarnù matì ọ nwù. Kọvu Chiokike ọnnu a

obirizi, ọ búo ya kpọi, kọvu ma me, ọ zì me nwe nhne igbugbu n'olu nhne igbugbu. ²⁸ Kam kpayarù, ovu nọoso m n'ọnu k'agìda o ziya a. Nga anù ọowhnu a, ovu ọoso anù n'ọnu, mkpọma jáala m mini berere. ²⁹ Anù gweru okne ovu ọso n'ọnu nabnanya a nù rẹwhna Nyenwe aì, anù sọ ele nù lele ya anya k'agìda. ³⁰ Kwnornu nù ọ gwnarnù matì ọ nwù nù ẹnu Karaìsi. O gweruru búdnú a n'aka a nọornu ẹnu kpa anù nwée rikne rnù.

3

Ezi ome mma

¹ N'ipne-aznù, rùmu nda m, anù nwudna ọnwudna nù Nyenwe aì. Ọ zá noogbu m igbugbu ọ gbanù anù otu nhne ka berere, ka bú ma ọ búnu anù ọma.

² Anù neezeru ẹhni anù kwnornu rùmu nkìta, ele arùru-ẹli wam, ele noogbuja anọ-ẹhni. ³ Kwnornu nù aì ele be kparù nka n'ezi, bú ele neekpenu Chiokike hite n'Enine a, ele jì Karaìsi Jizọsi naanya risi, ele zá nọotukwasi anọ-ẹhni mkpọma.

⁴ Ọ bú n'ezi nù m nwernu m nhne nù lele ka me jì nọotukwasi mkpọma. Ọ búru nù badnù ọbula nwernu nhne o jìri tükwasi mkpọma n'anọ-ẹhni, m nwernu m karúkwo. ⁵ Be kparù m nka nga me gbarù n'ọbochi ẹsato, nye Izireli, nye avnurnu Benjamini, m bú m nye Hiburu n'ezi. Nù nhne gbasiri iwu, m bú m nye Farisi, ⁶ nye nwernu bẹkwnu

nụ mkpoma, naakpakna ọgbako Chiokike ẹhni. Nụ nhne gbasiri ome mma ke hi n'iwu, m nwée m ọtna.

7 Kọvu kpakara nhne ke bnannụ m iru, bụ nhne me gwnurru nụ nhne etekne kwnornu Karaịsi. 8 Owe! M gwnurru m kpakara nhne lele nhne etekne ma m mahia m nhne ke kakwo bụ ọ mahia Karaịsi Jizọsi Nyenwe m, nye me kwnornu nụ a whu mwhu kpakara nhne. M gwnurru m be lele nhne bnána nụ nhne ma m rihia m Karaịsi nụ iru, 9 ma me nụ ya bụru otu, hne me nwée ome mma ke aka m ke hiri n'iwu, kọvu ome mma ke hiri n'okwnata ovu nụ Karaịsi, ka bụ ome mma ke hi n'aka Chiokike hite n'okwnata ovu. 10 M pioru m ọ mahia Karaịsi nụ iknernema olizọ n'ẹnwu a, ma m kehia m igwe n'awhnuwhnu a, nụ lele ya n'ẹnwu a, 11 ọ bụru nụ o jeekwe omume, ma m dụ m n'olizọ n'ẹnwu ke ele nwurru ọnwu.

Ọgbazne nụ ruwhnu

12 Ka zá neegesi nụ m nwehiala m kpakara nhne ka, mọbu nụ m dula m ozu ozu. Kọvu m naagbalị ma m nwudne m nhne wam, ke bụ nhne Karaịsi kwno nwudne m. 13 Rụmu nda aị, m zá m nọgwnu ẹhni m nụ m ji m a n'aka. Kọvu ka bụ nhne me neeme, m nechezu kpakara nhne ke zị m n'aznụ, nọodosni aka m nụ nhne ke zị m nụ ruwhnu. 14 M naagbalị neezne nụ ruwhnu, ma m

gbahia m nhne n'eso, ke bụ nhne Chiokike kwno sukwu m zne oligwe kwnornu Karaịsi Jizọsi.

15 Kam kpayarụ, kpakara aị ele sozuru lele ele Karaịsi nwernu mkpoma ka. Ọ bụru nụ nye ọbula n'esilawuru anụ ri nhne zị ichne, Chiokike jeeme a o dno anụ anya nkari nkari. 16 Ngwa ma a yisi ẹhni jikwaru kpakara nhne a nwernu nkari.

17 Rụmu nda m, anụ snornu ele sno nhne atụ m, anụ hnata ele noowu bụdnu lele kpa a znirni anụ ama. 18 Lele kpa me kannụ anụ agida ige, kpa me ji anya-mini ẹkwna naakanụ anụ kitna, agida ele badnụ noowu bụdnu lele ele irno ke ọgba Karaịsi. 19 Okwukwo bụdnu be bụ mwhu, chi be bụ rụwho be, nhne iwhnerne bụ igwugwu be. Kpakara mkpoma be tukwasiri nụ nhne zị n'owa. 20 Kọvu a bụ rụmu oligwe. A zị neese Nye Ọznohia aị ke jeehi n'oligwe va, nye bụ Karaịsi Jizọsi. 21 O jeegweru iknernema wam o jiri megbu kpakara nhne, bita be nụ mkpururu ọchi a, gbanwo anọ-ẹhni aị ka ke nwée rikne, mee a ọ nụ lele ke a n'igwugwu.

4

1 Rụmu nda m, anụ bụ ele me whnurru n'anya, ele ọ nọgwnu m ọ whnụ anya, anụ bụ ovu ọso n'ọnu m nụ ọgwo ẹrnu m. Anụ gwuzosi rikne nụ Nyenwe aị, ele me whnurru n'anya.

Ezni

² M naari-asno Udia nū Sintike, be ziri n'udno, kwnornu nū anū ele ke Nyenwe aī. ³ M naari-asno masi ī, nye ɛrnu ibne m, yinu ele rinya ka aka ma be ziri n'udno. Kwnornu nū be sno m ɔgbu ɛhni be n'ɛrnu ɔkpo okwo izi ɔma, be nū Kīlementi nū ele ɛrnu ibne m ele berere, ele be gbarū rɛwhna be n'ɔkwukwo ke bɔdnu.

⁴ Anū nwudna ɔnwudna nū Nyenwe aī ige ɔbula. M kwu kwno a berere, anū nwudna ɔnwudna. ⁵ Anū mee ma kpakara ele badnū mahia ovu ɔma anū. Nyenwe aī zi ndundu. ⁶ Mkpoma lá anū mini kwnornu nhne ɔbula, kovu anū gweru okpukpe nū ɔtu mmamma chete kpakara nhne naakpa anū nū ruwhnu Chiokike. ⁷ Udno Chiokike ke kakwo kpakara ɔghohia chekwata ovu anū nū echiche anū nū rime Karaīsi Jizōsi.

⁸ N'ipne-aznū, rumu nda aī, anū naari ɔriri nhne bū ezi ɔka, nhne ɔbula bū nhne nwernu igwugwu, nhne ɔbula ke buri ɔma, nhne ɔbula ke zi richna, nhne ɔbula ke be whnurnu n'anya, nhne ɔbula ke nwernu ɔnutnu ɔma, ɔ buri nhne ɔbula ke ka mma, ke kwesiri ɔznarni. ⁹ Kpakara nhne anū mūhiaru, ke anū nahiaru nū ke anū nurnu n'ɔnu m, mɔbu ke anū whnurnu nū rime m, anū neeme be. Chiokike ke udno jaadazinu anū.

Polu tūnu ele Filipai mmamma

¹⁰ M ɔnwudna ɔnwudna nū Nyenwe aī kwnornu nū anū gwnaknenu ɛrnu anū ke gbasiri m. Nhne gbasiri m neemetu anū nū mkpoma, kovu anū nwée oghere o gesi a. ¹¹ M zá m nookwu ka kwnornu nū mkpa naakpa m, kovu nū m maam kpa ɔ daziri nū ruwho ojiji n'ɔnodi ɔbula me whnurnu ɛhni m. ¹² M magwu m kpa ɔ zi nū mkpa, m magwu m kpa ɔ zi nū ige me nwejiri nhne. M mūhiaru m nhne tugwaru otugwa ke ruwho ojiji n'ɔnodi ɔbula, mɔbu agwnu wiri mɔbu nū ruwho jiri eji, o nwernu agida nhne mɔbu lele nye nhne kogwu. ¹³ M jeemeli kpakara nhne hite nye wam ke neeme m gbasiri rikne.

¹⁴ ɔ buri ɔma nū anū snornu m kehia igwe n'awhnuwhnu m. ¹⁵ N'ezi, okwolem anū ele Filipai bū ele yinnu m aka nga me panizoru neezni izi ɔma. Nga me hi nū Masidonia ɔowhuya, ɔ zá ɔgbako Chiokike ɔbula ke snornu m nū nhne gbasiri okesi nū ɔnahoru nhne, okwolem anū. ¹⁶ ɔ bɔbedi nga me zi nū Tɛsalonika, anū gweyanu m nkesi ige ɔbula me zi nū mkpa. ¹⁷ Ka zá neegesi nū m noopio nkesi, kovu m noopio nhne jeeme anū nwehia nhne buri ɔma. ¹⁸ M nahiaru m kpakara nhne anū ziyaru, tukwasi kwno n'olu a. Anū gweyanu m kpakara nhne ke zi nū mkpa, ke me nahiaru m n'aka Epafroditi. Kpakara be bū nhne nwernu ɛknarna ɔma,

arijohna ke n̄oso Chiokike ovu n'onu ke ọ nahoru. ¹⁹ Chiokike m jeenye anu kpakara nhne ke zi anu mkpa, hite n'agida ekwnu a ke zi igwugwu nu Karaisi Jizosi.

²⁰ Chiokike Nda aị nwe igwugwu du okwnukokwnu. Amim.

Obekwu ipne-aznu

²¹ Anu bekwu kpakara ele ke Chiokike ke zi nu Karaisi Jizosi. Rumu nda ele me nu be zi neebekwu anu. ²² Kpakara ele Chiokike zi nsọ neebekwu anu, ke kakwo ele zi n'ezi-nu-oro Siza.

²³ Oru ke Nyenwe aị Jizosi Karaisi dazinu enine anu. Amim.

**Ọkwukwo izi Pọlu
gbaznenu
Ele Kọlosi
Nhne gbasiri
ọkwukwo izi ka**

Kọlosi bụ ẹli-ọhna ke zị mkpa nù rime Esia Matì. Pọlu nye gbarù ọkwukwo izi ka znélele Kọlosi, kọvu ọ nurnu nù ele Karaìsi zì pìi gwuzosiri rikne n'ọkwnata ovu be (1:3-7; 2:6,7). Be nurnu izi ọma hite n'ọnu otu nye be kwu Epafarasi nye wu pìi (1:7; 4:12,13), kọvu ya nù Pọlu zì nù ikelu (Failemoni 23) n'ige Pọlu gbarù ọkwukwo izi ka (1:14; 4:3,10,18).

Agịda ele zì nù ọgbako Chiokike ke zì nù Kọlosi bụo ele Ju (1:27), ke kpayarù agịda okpukpe zì ichne ichne nù omen'ẹli noopio o megbu be. Pọlu pioru be mahija nù Karaìsi zì n'oligwe nẹchi kpakara rikne ke zì n'owa (3:1). Ka neegesi nù be jeekpenu Karaìsi kpọi.

Karaìsi bụ oyiyi ke Chiokike, nye be whnù anya.

Karaìsi bụ nye risi kpakara nhne Chiokike keru.

Ọ masiri Chiokike o mee kpakara nhne wuru nù rime Karaìsi.

Ọ mernu ka ma ya nù kpakara nhne ziri n'udno (1:15,19,20a).

Nhne zì n'ọkwukwo izi ka

Obekwu ikwu (1:1,2)

Otu mmamma (1:3-14)

Badnù nù ẹrnu Karaìsi (1:15--2:19)

Budnu ikne nù rime Karaìsi (2:20--4:6)

Obekwu ikwu ipne-aznù (4:7-18)

¹ Mawa, Pọlu, nye izi Karaìsi Jizọsi lele kpa echiche Chiokike jiri zì, nù nnwọ nda aì Timoti, ² naagbaznenu rumu Nda aì ele zì nsọ, ele kwesiri ọkwnata mkpọma nù Karaìsi, ele ke zì nù Kọlosi ọkwukwo. Oru nù udno ke Chiokike Nda aì dazinu anù.

Pọlu turu mmamma

³ A nọtunu Chiokike mmamma, Nda Nyenwe aì Jizọsi Karaìsi, neekpenu anù okpukpe ige ọbula.

⁴ Kwnornu nù a nurnu nhne gbasiri ọkwnata mkpọma anù nù Karaìsi Jizọsi nù ọwhnun'anya anù nwernu hne kpakara ele nsọ Chiokike zì.

⁵ Olile anya ke be bitannu anù n'oligwe neenye anù ọkwnata mkpọma nù ọwhnun'anya ka. Anù nurnu nhne gbasiri olile anya ka n'ezi ọka ke izi ọma, ⁶ bụ izi ọma ke vakwnusiri anù. Izi ọma ka naamiya mkpuru, nooso masi nù kpakara ọwa, lele kpa o neeme n'esilawuru anù hite n'ọbochi anù nurnu a, ghọhia masi oru Chiokike n'ezi.

⁷ Anù nurnu izi ọma ka n'ọnu Epafarasi nye izi ibne aì a whnurnu n'anya, nye bụ nye ẹrnu Karaìsi nye kwesiri ọkwnata mkpọma n'ọnodi aì.

⁸ Ọ kannu aì nhne gbasiri ọwhnun'anya anù ke Enine Chiokike nyernu anù.

⁹ Kam kpayarù, hite n'ọbochi a nurnu nhne gbasiri

anụ, a zị neekpenụ anụ okpukpe, nọorio Chiokike ma anụ mahia echiche a nkari nkari hite nụ kpakara akoniche nụ oghohia ke Enine Chiokike neenye. ¹⁰ A nọorio ma anụ wuru budnu ke jeegweyanụ Nyenwe aị igwugwu, neeme nhne jaamasị Nyenwe aị n'apna obula, naami mkpuru oma zị odo n'odo. Ka jeeme anụ nooso, naamahia Chiokike nkari nkari. ¹¹ Anụ buru ele gbasiri rikne hite nụ kpakara rikne nụ iknernema ke zị igwugwu Nyenwe aị ma anụ nwehia osnuta mkpoma nụ ndidi. Anụ gweru ovu oso n'onu ¹² nọtunu Nda aị mmamma, nye mernu anụ nwernu igwe n'esilawuru rumu Chiokike zị nsọ n'elieze ke iwhne. ¹³ Kwnornu nụ Chiokike dohiaru aị n'aka nye wam neechi nụ rime ochichiri, kwubnanya aị n'elieze ke Nnwọ a, nye o whnurnu n'anya. ¹⁴ O nyernu aị ogbahia ke bu ogbaru mmehie.

Karaisi kakwo kpakara nhne

¹⁵ Karaisi bu oiyi ke Chiokike, nye be whnu anya. Karaisi bu nye risi kpakara nhne Chiokike keru. ¹⁶ Chiokike keru kpakara nhne hite n'aka a, kpakara nhne ke zị n'oligwe nụ owa, nhne anya nọowhnu nụ nhne anya zá nọowhnu, be bu ele dazị nụ ngadna eze, mọbu ele nwernu rikne nụ ele neechi echi nụ ele nwernu iknernema. Chiokike keru kpakara nhne hite n'aka a,

ma kpakara nhne nyee a igwugwu. ¹⁷ O zị tutu nhne obula, kpakara nhne jikotaru n'otu nụ rime a. ¹⁸ Ya bu risi ehi a, ke bu ogbako Chiokike. Ya bu opanizo nụ mkpuru mbom ke ele hiri n'enwu lizo, ma o buru nye risi kpakara nhne. ¹⁹ Kwnornu nụ o masiri Chiokike o mee ma kpakara nhne o bu, wuru nụ rime Karaisi. ²⁰ O mernu ka ma ya nụ kpakara nhne ziri n'udno, ma nhne ke zị n'owa ma nhne ke zị n'oligwe, ma ya nụ be mee udno hite n'ovnarna a ke o wusaru n'olu oga.

²¹ Nụ mbom, anụ bu ele zị ikere hne Chiokike zị nụ ele irno n'ovu anụ kwnornu n'ernu ojo anụ. ²² Kọvu kitna, o mernu anụ nụ ya ziri n'udno hite n'enwu Karaisi nwurnu n'anọ-ehni, ma o gweru anụ chete nụ ruwhnu a, ele zị nsọ, nwée oru mọbu nhne be bnornu be, ²³ o buru nụ anụ gwuzosi rikne n'okwnata ovu, ele gwuzo kwem, anụ kwé nhne obula gweme anụ n'olile anya izi oma ke anụ kweru. Ka bu izi oma ke anụ nurnu, be kpọru okwo a nụ kpakara mkpururu oligwe, ke me Pọlu bu nye izi a.

Ernu Pọlu

²⁴ M nọonwudna onwudna kitna kwnornu awhnuwhnu me taru nụ risi anụ, m ji m anọ-ehni m mezu nhne ke gwnarnu gbasiri awhnuwhnu Karaisi taru, kwnornu ehi a, ke bu ogbako Chiokike. ²⁵ M ghoru m nye izi ogbako Chiokike hite n'ernu Chiokike

nyernu m me zni anụ ikwu-
 ọnu Chiokike n'ozuzu oke
 a. ²⁶ Ikwu-ọnu Chiokike ka
 bụ nhne ke tugwaru otugwa
 agịda ige nụ agịda ebiri, kịtna,
 o kpumennu a ele nsọ a. ²⁷ Ọ
 masịri Chiokike o mee ele ke a
 mahia nhne tugwaru otugwa
 ke bụ nụ ẹkwnu ke zị igwugwu
 bụ ke ele bụo ele Ju. Ẹkwnu
 ka bụ Karaisi nụ rime anụ,
 bụ olile anya nụ anụ jeekehia
 igwe n'ebube a.

²⁸ A nọokpo okwo gbasiri
 Karaisi, nọodo ele badnụ aka
 nụ nsni, neezni nye ọbula hite
 n'akoniche Chiokike nyernu
 ai, ma a gweru nye ọbula
 chete nụ ruwhnu Chiokike
 nụ ozu oke kwnornu Karaisi.
²⁹ Kam kpayarụ, m ji m
 kpakara rikne Karaisi nyernu
 m ke nọornusi ẹrnu rikne, m
 nọdogbu ẹhni m n'ẹrnu ka.

2

¹ M pioru m anụ mahia kpa
 me nọdogbu ẹhni m n'ẹrnu
 kwnornu anụ nụ ele zị nụ
 Laodisia, nụ kpakara ele
 whnúlele m anya. ² Ka bụ ma
 be kwnagidne be n'ovu, ziri
 masi n'otu n'owhnnun'anya, ma
 be nwehia kpakara ẹkwnu ke
 ọghohia ke zuru ozu, ka jeeme
 be mahia nhne tugwaru
 otugwa ke Chiokike, ke bụ
 Karaisi. ³ Kpakara nhne ke
 tugwaru otugwa zị nụ rime
 a, ke bụ akoniche nụ nhne
 ọmuma. ⁴ M naakanụ anụ ka,
 anụ kwé nye ọbula duwhu
 anụ hite n'ikwu-ọnu ke nọoso
 n'ọnu. ⁵ Ọ bụ n'ezị nụ me
 nụ anụ zila n'anọ-ẹhni, kọvu
 me nụ anụ zị nụ enine. Ọ

nọoso m kpa me nọowhnu nụ
 anụ noowu bụdnu lele kpa
 o kwesiri, noogwuzo kwem
 n'okwnata ovu ke zị nụ Karaisi.

Karaisi neegweya budnu n'ezị

⁶ Lele kpa anụ nahiaru
 Karaisi Jizosi lele Nyenwe
 ai, anụ dazigidne noowu
 bụdnu nụ rime a. ⁷ Anụ gba
 ẹgwngwnu nụ rime a, anụ
 wulizọ ẹhni anụ lele ọro kpa
 ọ bụ ntụ-eli ọro, gbasị rikne
 n'okwnata ovu lele kpa be
 znirni anụ, ọtu mmamma
 jihia ovu anụ.

⁸ Anụ kwé badnụ ọbula
 duwhu anụ hite nụ ikwu-ọnu
 etekne nụ aghigho ikwu-ọnu
 bnána nụ nhne, ke knosiri aka
 n'omen'eli ke ele badnụ nụ
 renwu ojo matị matị ke ọwa
 ka, bụo ke Karaisi.

⁹ Kwnornu nụ kpakara
 nhne Chiokike bụ wu nụ
 rime Karaisi n'anọ-ẹhni a.
¹⁰ Chiokike mernu anụ sozu
 nụ badnụ nụ rime Karaisi,
 nye bụ risi kpakara ele
 nwernu rikne nụ ele ọchichi.
¹¹ Be kparụ anụ nka nụ rime
 a, ke bụ ogweme mmehie
 anụ, ọ bụo nka ke be jiri aka
 ele badnụ kpa, kọvu nka ke
 Karaisi n'iwhuru a kparụ.
¹² Hne be likotaru anụ nụ ya
 n'owuwu-mini, be gwelizọkota
 anụ hite n'okwnata ovu anụ
 n'iknernema Chiokike, nye
 mernu Karaisi hi n'ẹnwu lizọ.

¹³ Anụ bụ ele nwurnu
 ọnwu nụ rime mmehie,
 anụ bụ ele bụo ele Ju be
 kpála nka. Kọvu Chiokike
 mernu anụ snornu Karaisi
 ziri bụdnu, kpa ọ gbarunu

aṣ kpakara mmehie aṣ. ¹⁴ O dọkaru kpakara ọkwukwo be gbaru nṣ kpakara iwu ke megidnernu aṣ, o gweme be, kpogidne be n'ogba Jizosi. ¹⁵ Chiokike nahoru kpakara ele ọchichi nṣ ele nwernu rikne iknernema, kpaṣi be iwhnerne nṣ ruwhnu ọhna, neegesi nṣ o megburu be hite n'ogba Jizosi.

¹⁶ Kam kpayarṣ, anṣ kwé nye ọbula gweru nhne anṣ neeri mọbu nhne anṣ nonwo, mọbu nṣ anṣ zá naabita mmemem okpukpe, mọbu ẹnwa ikne, mọbu Ọbochi Ozukwa Inwe, kpe anṣ ikpe. ¹⁷ Kpakara nhne ka bu enine nhne ke jaava, kovu risi nhne bu Karaṣi. ¹⁸ Anṣ kwé nye ọbula ke ọ naamasṣ o gwedna ẹnni a ẹli nṣ okpenu ele enine izi mee anṣ buru ele kwésile, ọ bu n'ezṣ nṣ nye wam ka nṣ ọ whnurnu ọwhnurninya gbasiri be, ovu ke badnu a mernu a ọ buru nye nganga n'etekne. ¹⁹ Nye wam bu nye gwemernu ẹnni a nṣ Karaṣi, nye bu risi ẹnni, nye mernu kpakara ruknani nṣ rekpṣ ọchi nṣ aka knekota n'otu. Kpa ọ nonoznu kpakara ẹnni, o nooso lele kpa Chiokike neeme a nooso.

²⁰ Anṣ snornu Karaṣi nwṣ ẹnwu, o mernu anṣ nwernu ẹnni anṣ whoga nṣ rikne renwu ojo matṣ matṣ ke ọwa ka. Kini mernu anṣ noowu budnu lele nṣ anṣ bu ke ọwa, naabita iwu be? ²¹ Bu ke karu, "Anṣ kpá ka aka, anṣ ratu a riro, anṣ kpá kiyari aka." ²² Kpakara iwu ka

gbasiri nhne ke joowhu kpa ele badnu jiri be rnu ẹnru mọbu rikwo be, iwu ele ka kno aka nṣ nhne ele badnu nyernu n'iwu nṣ iznizni be. ²³ Kpakara iznizni nṣ kpa nṣ lele nhne nwernu akoniche, ke bu okpenu Chiokike lele kpa badnu karu be kpenu a, ogwedna ẹnni be n'ẹli, nṣ ome anọ-ẹnni nhne rikne, kovu be nwée rikne bnosni echiche ojo ke ovu.

3

Owu budnu zṣ nso

¹ Hne ọ bu nṣ anṣ nṣ Karaṣi hiri n'ẹnwu lizṣ n'otu, anṣ bita ovu anṣ nṣ nhne zṣ n'olu, hne Karaṣi dazṣ n'ẹli n'akarikwnunga Chiokike. ² Anṣ neeche echiche nṣ nhne zṣ n'olu, ọ buo nṣ nhne zṣ n'owa. ³ Kwnornu nṣ anṣ nwurnu onwu, budnu anṣ nṣ Karaṣi bu nhne tugwaru otugwa nṣ rime Chiokike. ⁴ Nga Karaṣi nye bu budnu anṣ jowhuya iwhne, anṣ joosno a whuya iwhne, kehia igwe n'igwugwu a.

⁵ Anṣ mee ma kpakara nhne ke bu nhne ọwa nwṣ ẹnwu, kpakara ome oyi, ọzi richna, ẹgnurnu nhne ojo, echiche ojo nṣ anya-kwu, ke nṣ lele ọkwa renwu. ⁶ Kam kpayarṣ, ovu owe ẹnni Chiokike naadnakwasṣ kpakara ele zá noobno nsni. ⁷ Ka bu kpa anṣ wuru budnu nga anṣ bu ele ke ọwa. ⁸ Kovu kitna, anṣ gweme kpakara nhne ka nṣ rime anṣ, ovu owe ẹnni, onuma, irno ovu, okaja, nṣ ikwu-onu

zila rìchna nù mgbele-ònu anù. ⁹ Ọ zá nye ọbula ghanù ibne a aghalaghala, hne anù gwemernu badnù ọknani wam nù kpakara ẹrnu ojo a. ¹⁰ Anù worulem badnù ikne lele iwo. Chiokike neeme anù ziri ikne ma anù muhia nhne gbasiri nye kpuru anù. ¹¹ Ọ zá nhne zi ichne nù hne nye Giriki mọbu nye Ju zi, nye be kparù nka nù nye be kpáge nka, nye izne, nye nù lele anọhia,* ọhi mọbu nye búo ọhi, kọvu Karaísi bú kpakara nhne, nye zi masi nù rime kpakara badnù.

¹² Kam kpararù, lele kpa ele Chiokike hohiaru, ele nsọ a, ele ọ whnurnu n'anya, anù woru obirizi, ovu ọma, ogwedna ẹhni anù ẹli, ọzi wọhnernerne nù ọsnuta ovu lele iwo. ¹³ Anù naagidne ibne anù, gbarunu ibne anù nhne ọbula be mehieru anù. Anù gbarunu ibne anù lele kpa Chiokike n'iwuhuru a gbarunnu anù. ¹⁴ Tụkwasi n'olu kpakara nhne ka ọwhnun'anya, bú nhne ke neeknegidne kpakara be n'otu n'apna ke zuru ozu.

¹⁵ Anù kweru ma udno ke Karaísi neechi ovu anù, lele ele bú otu badnù, ele Chiokike sukwuru bna n'udno. Anù nọotu mmamma. ¹⁶ Anù kweru ma ikwu-ọnu Karaísi gweru ẹkwnu a wuru nù rime anù, kpa anù ji akoniche neezni ibne anù nhne, neezni be ezni. Anù nọogwnu eri ọma,

eri ọznarni, nù eri mkpọma ọso n'ọnu, gweru ovu anù nọotunu Chiokike mmamma. ¹⁷ Nhne ọbula anù neeme, ọ bú n'ikwu-ọnu mọbu nhne aka neeme, anù mee kpakara nhne nù rẹwhna Nyenwe aì Jizọsi, nọotunu Chiokike Nda mmamma hite nù a.

Ezi-nù-oro nye Karaísi

¹⁸ Ele bú nnwerne, anù bita ẹhni anù nù mkpururu nzi anù, kpa o kwesiri ele noosno Nyenwe aì.

¹⁹ Ele bú nzi, anù whnù nnwerne anù n'anya, anù méé be nhne rikne.

²⁰ Ele bú rumu, anù noobnonu ele murnu anù nsni nù kpakara nhne, ka bú nhne Nyenwe aì noopio.

²¹ Ele nda, anù mékọ rumu anù ovu owe ẹhni, ọ zi inwe gwù be.

²² Ele ọhi, anù noobnonu ele nwe anù n'ọwa nsni nù kpakara nhne, anù neeme be, ọ búo nga be neele anù anya ma anù búru ele ọma be, kọvu ma nga be zá neele anù anya. Anù gweru ovu anù nọoso be anya n'ezi, nọotu ogwnu Nyenwe aì. ²³ Nhne ọbula anù neeme, anù gweru kpakara ovu anù mee be lele ele nọornunu Nyenwe aì ẹrnu, ọ búo lele ele nọornunu ele badnù ẹrnu. ²⁴ Anù magwù nù anù jeekehia mkpe n'aka Nyenwe aì lele ọgwo ẹrnu, hne ọ bú Karaísi bú nye anù nọornunu ẹrnu. ²⁵ Nye ọbula ke nọornu ẹrnu ojo jaanahia ọgwo ẹrnu ojo n'aka Chiokike.

* 3:11 nye nù lele anọhia ọkwukwo ke mbom kwuru: nye Sikitia

Chiokike zá neele badnu anya nu ruwhnu.

4

¹ Ele nwe ele ohi, anu mee ohi anu nhne buru oma nu nhne kwesiri, kwnornu nu anu nwernu Nyenwe anu ke zi n'oligwe.

Agida ezni

² Anu gweme aka n'okpe okpukpe, neese nse, notu mmamma. ³ Anu kpenu ai okpukpe masi, ma Chiokike gbamanu ai onuhna o zni izi oma, ma a kpo okwo nhne tugwaru otugwa ke Karaisi. Ka bu nhne mernu me zi n'ikelu. ⁴ Anu kpe okpukpe ma m kpo m okwo izi oma ka kpa ele badnu joooghohia a, ka bu ernu me kwesiri o rnu. ⁵ Anu gweru akpo kpa agwa oma n'esilawuru ele buo ele Karaisi. Anu gweru oghere obula anu nwernu mee nhne. ⁶ Anu mee ma otnurita otnutnu anu buru nhne nwernu ovu oma, ke nooso n'onu lele arua, ma anu mahia nhne anu jaasa nye obula.

Obekwu ikwu ipne-aznu

⁷ Taikikosi, nnwo nda a whnurnu n'anya nu nye ernu Nyenwe ai ke kwesiri okwnata ovu, nye izi ibne ai, jaakanu anu kpakara nhne gbasiri m. ⁸ M neeziyanu anu ya ma anu mahia kpa a zi, ma o mee ovu si anu rikne. ⁹ Ya nu Onesimosi sno naava, nye bu nnwo nda a whnurnu n'anya kwesiri okwnata ovu, nye bu masi otu nu rime anu. Be jaakanu anu kpakara nhne ke neeme hna.

¹⁰ Arisitakosi, nye me nu a zi n'ikelu neebekwu anu, ma Maki, nnwo nwene Banabasi. Anu nurnu nhne gbasiri a, anu nabnanya a nga o varu. ¹¹ Jizosi, nye be kwu Jositosi neebekwu anu. Ka kwolem ele Ju ibne m me nu be sno notornu ernu eli-eze Chiokike, be neeme ovu si m rikne.

¹² Epafarasi, nye bu otu nu rime anu nu nye izi Karaisi Jizosi neebekwu anu. O zi naagba otna n'okpukpe nu risi anu, naariasno Chiokike ma anu gwuzosi rikne n'ome nhne bu echiche a, buru masi ele sozuru nu badnu. ¹³ M naagbanu a akebne nu o notornusi ernu rikne kwnornu anu nu ele zi nu Laodisia nu Hirapolisi. ¹⁴ Enyi ai Lukwu wodibia a whnurnu n'anya, nu Demasi neebekwu anu. ¹⁵ Anu bekwunu m rumu nda ele zi nu Laodisia, nu Nimfa, ma ogbako Chiokike zi n'oro a.

¹⁶ Kpa anu gwnurnu okwukwo izi ka, anu whnu nu be gwnurnu a n'ogbako Chiokike ke zi nu Laodisia. Anu gwnu masi okwukwo izi me gbannu ele Laodisia.

¹⁷ Anu kanu Akiposi, "Whnu nu i rnukworu ernu i naahiaru n'aka Nyenwe ai."

¹⁸ Mawa, Polu, ji aka m gba obekwu ikwu ka. Anu chenyanya nu m zi m n'ikelu. Oru Chiokike dazinu anu.

**Okwukwo izi
ke Mbom
Polu gbaznenu
Ele Teshalonika
Nhne gbasiri
okwukwo izi ka**

Polu panizoru ogbako Chiokike ke zi nu Teshalonika (2:13,14) nga o noornu ernu o ji nooznu ehni a. Nu rime eli-ohna ka zi mkpa nu rime Giriisi bu hne agida ele naakwa renwu ghoru ele Karaishi (1:9). Be bu ele kwesiri okwnata mkpoma, ke mernu izi oma Nyenwe ai gbasaru nu kpakara eli wam (1:8). Eleghi anya okwukwo izi ka joburu okwukwo izi mbom Polu gbaru, mobu okwukwo mbom be gbaru nu Tesitamenti Ikne.

Nga agida ele badnu lizoru megidne Polu, o gbazne Atensi. Omekwo, o zizne Timoti zne lekwa kpa ele Karaishi nooso (3:6-10). Nga Timoti hiehnarnu, o nyernu Polu otnutnu buru oma gbasiri ele Karaishi zi nu Teshalonika.

Kpa be zi neese ovuva Nyenwe ai, agwna be zima noornu ernu. Mkpoma naala ele berere mini kwnornu nu agwna be nwurnu, kovu Nyenwe ai yavage. Polu gbalu o mee ma be mahia nhne jeeme nga Nyenwe ai jaava (4:13-15), nu kpa be kwesiri o wu budnu be (5:1-11).

Nhne zi n'okwukwo izi ka

Obekwu ikwu (1:1-3)

Nhne atu ke okwnata mkpoma ele Teshalonika (1:4--3:13)

Budnu ke nooso Chiokike ovu n'onu (4:1-12)

Nhne be jeele anya a nga Nyenwe ai jaava (4:13--5:11)

Ezni ipne-aznu nu obekwu ikwu (5:12-28)

¹ Mawa, Polu nu Saikasi nu Timoti naagba okwukwo gbaznenu ogbako Chiokike ke zi nu Teshalonika nu rewhna ke Chiokike Nda nu Nyenwe ai Jizosi Karaishi.

Udno nu oru dazinu anu. ² A nootunu Chiokike mmamma nu risi kpakara anu ige obula, neekpenu anu okpukpe. ³ A neechenwanya ernu anu ige obula nu okwnata ovu anu nu ruwhnu Chiokike Nda ai, nu ernu owhnun'anya anu, nu osuta mkpoma anu ke hi nu olile anya anu nwernu nu Jizosi Karaishi.

Nhne atu ke okwnata ovu

⁴ Ele me whnurnu n'anya, Chiokike whnurnu anu n'anya, ka kpayaru o jiri horu anu buru ele ke a. ⁵ Kwnornu nu izi oma a znirni anu vage n'ikwu-onu etekne, kovu o ji iknernema nu okwnagidne ke Enine Nso mee anu mahia ezi oka. Anu magwu kpa a wuru budnu ai n'esilawuru anu. ⁶ Anu ghoru ele muhiaru nhne hite n'ole ai nu Nyenwe ai anya. O bu n'ezi nu anu taru agida awhnuwhnu, kovu anu jiri ovu oso n'onu nabnanya izi a znirni anu hite n'Enine Nso. ⁷ Kam kpayaru, anu jiri buru ele

be ji gbu atụ n'esilawuru ele kweru ekwe nụ kpakara Masidonia nụ Akaya. ⁸ Ikwu-ọnu Chiokike hiri n'ọnu anụ gazu kpakara ọhna, ọ bụo nụ Masidonia nụ Akaya kpọi. Okwnata ovu anụ nụ Chiokike zuru kpakara ọwa, ọ zá nhne berere a jookwu gbasiri a. ⁹ Be nookwu nụ anụ nabnanyarnụ aị nkari, nụ kpa anụ sigbasiri ọ kwanụ renwu neekpenu Chiokike ke zị budnu nụ ezi ọka. ¹⁰ Anụ zị neese Nnwọ a ke hi n'oligwe, nye o mernu o hi n'ẹnwu lizọ, Jizọsi nye dọhiaru aị n'ovu owe ẹhni Chiokike ke naava.

2

Ernu Pọlu nụ Teshalonika

¹ Rụmu nda aị, anụ magwụ nụ ige aị nụ anụ dazikotaru n'otu bụo nhne etekne. ² Ọ bụ n'ezi nụ a tarụ awhnụwhnu nụ nhne iwhnerne nụ Filipai kpa anụ magwụ, kọvu Chiokike yinu aị aka o zni izi ọma a megidne okne ọkpagbu. ³ Nhne a nọorio anụ bụo hite nụ nhne ojo mọbu echiche ojo, a zá noopio ọ ghọnu anụ aghigho. ⁴ Tnụnuma, a nookwu ọka lele ele Chiokike kwnataru ovu yisi izi ọma n'aka aị. A zá noopio o mee nhne jaamasị ele badnụ, kọvu a neeme nhne jọoso Chiokike ovu n'ọnu, nye magwụ nhne zị n'ovu aị. ⁵ Anụ magwụ nụ a jíle ikwu-ọnu ke jeeme badnụ tne eri, a kpúsnine ruwhnu aị n'aghigho, ma a rigbu ele badnụ, Chiokike bụ nye akebe n'ẹli. ⁶ A zá noopio

ele badnụ znarni aị, mọbu anụwa mọbu ele berere.

Ọ bụ n'ezi nụ a bụ ele izi Karaịsi, kọvu a kwéle ọ bụru ivu rinya nyee anụ. ⁷ Kọvu a nụ lele nyerinya neechi nnwọ rẹma n'esilawuru anụ, nye anya duru ẹli, ji wọhnernerne nọoznu rụmu a. ⁸ Ọwhnun'anya a nwernu hne anụ zị kpayarụ, ọ masiri aị anụ snornu aị kehia igwe, ọ bụo n'izi ọma Chiokike kpọi, kọvu ọ bụru nụ o kwe omume, nụ budnu aị masi kwnornu nụ anụ zị aị mkpa. ⁹ Rụmu nda m, m magwụ m nụ anụ jeechenwanya, kpa a jiri aka aịlawuru rñu ẹrnu iwhnehnie nụ abali, ma a gharu ọ bụru ivu rinya hne anụ zị kpa a nọokpo okwo izi ọma Chiokike n'esilawuru anụ.

¹⁰ Chiokike bụ nye akebe n'ẹli aị ma anụwa masi, kpa a wuru budnu zị nsọ, nụ ome mma ke nwée ọru n'esilawuru anụ ele kweru ekwe. ¹¹ Anụ magwụ nụ a mesnornu anụ lele kpa nda neemesno rụmu a. ¹² A zị naakwnagidne anụ, nọosnuta anụ ovu ma anụ noowu budnu lele kpa ele Chiokike sukwuru, ma anụ bna n'ẹli-eze a nụ igwugwu a.

¹³ Kam kpayarụ, a nọotunu Chiokike mmamma ige ọbula kwnornu nụ anụ nahọru ikwu-ọnu Chiokike ke anụ nurnu n'ọnu aị. Anụ gwérule a lele nụ ọ bụ ikwu-ọnu ke badnụ, kọvu ọ bụ ikwu-ọnu Chiokike ke nọornu ẹrnu nụ rime anụ ele kweru ekwe. ¹⁴ Anụ bụru ele sno ọchi ọgbako Chiokike ke zị nụ Judiya, ele ke Karaịsi Jizọsi.

Anu taru awnūwhnu n'aka ele eli anu lele kpa ogbako Chiokike taru awnūwhnu n'aka ele Ju. ¹⁵ Ka bu ele gburu Nyenwe ai Jizosi nu ele owhnurninya, chihala ai. Be mejoru Chiokike mee masi ele badnu nhne rikne. ¹⁶ Ka bu ma a gharu o kwunu ele buo ele Ju ikwu-onu Chiokike, ma Chiokike znohia be. Be zi nootukwasi mmehie nu risi be, tem ovu owe ehni Chiokike dnakwasị be.

*O noogwnu Polu
o zne Teshalonika*

¹⁷ Kovu rumu nda ai, nga a whogaru hne anu zi ige mati n'anọ-ehni, o buo nu echiche, o noogwnusi ai rikne o whnu anu anya. ¹⁸ O masiri ai o vakwnusi anu, agida ige, mawa Polu pioru o va, kovu Ekwensu bnosnirni ai. ¹⁹ Anu bu olile anya nu igwugwu nu ovu oso n'onu a nwernu nga Nyenwe ai Jizosi jaava, ²⁰ N'ezi, anu bu igwugwu nu ovu oso n'onu ai.

3

¹ Kpa a nwée rikne naagidne a berere, a kpebi o daziri nu Atensi n'iwhuru ai. ² Kam kpayaru, a ziyaru Timoti nnwo nda ai nu nye sno ai noornu ernu Chiokike naagbasa izi oma Karaisi, ma o kwnagidne anu, mee masi ma okwnata ovu anu si rikne. ³ Anu kwé nhne ornurna mee nye obula whoga n'onodi a. Anu magwu nhne ornurna jodonu nye Karaisi obula. ⁴ Nga ai nu anu zi, a kannu anu nu be jaakpakna ai ehni.

Anu whnurnu nu ka mezuru. ⁵ Kam kpayaru, kpa me nwée rikne gwuzoli nu mkpoma m nu nhne gbasiri anu, m ziya Timoti ma m mahia m kpa anu nu n'okwnata ovu. Ovu laru m mini ma nye ornurna wam o kwnamana anu n'okwnata ovu, ma ernu ai nu risi anu buru nhne etekne.

*Izi nkasi ovu Timoti
gweyaru*

⁶ Nga Timoti hi hne anu zi hiehna, gweyannu ai otnutnu oma gbasiri okwnata ovu nu owhnun'anya anu, o kannu ai nu anu neechenwanya nhne buru oma gbasiri ai ige obula, nu o noogwnu anu o whnu ai anya lele kpa o noogwnu masi ai o whnu anu anya. ⁷ Kam kpayaru, rumu nda ai, a nwernu okasi ovu nu rime awnūwhnu ai kwnornu okwnata ovu anu. ⁸ N'ezi oka, a nwernu budnu ikne kwnornu nu anu gwuzo kwem nu rime Nyenwe ai. ⁹ A jéenwe rikne tunu Chiokike mmamma kpa o kwesiri kwnornu nu ovu oso n'onu a nwernu nu ruwhnu Chiokike nu risi anu. ¹⁰ A zi neekpe okpukpe iwhnehnie nu abali ma a nwe rikne whnu anu anya ma a nyee anu nhne ke zi anu mkpa n'okwnata ovu.

¹¹ Kitna, a neekpe Chiokike Nda ai n'iwhuru a nu Nyenwe ai Jizosi gbamanu ai apna ma a vakwnusi anu. ¹² Nyenwe ai mee ma owhnun'anya anu ba aba k'agida nu risi nye obula, lele kpa owhnun'anya ai zi nu risi anu. ¹³ Chiokike gba

anụ inwe ma anụ ziri snam, ziri masi nsọ nụ ruwhnu Chiokike Nda aị nga Nyenwe aị Jizọsi nụ ele nsọ a jaava.

4

Budnu ke jọoso Chiokike ovu n'ọnu

¹ Ke ipne-aznụ, rụmu nda aị, a riasno anụ wuru budnu ke jọoso Chiokike ovu n'ọnu, lele kpa a noowu. Bikno, anụ neeme kpa neezne nụ ruwhnu kwnornu Nyenwe aị Jizọsi. ² Anụ magwụ nhne a znirni anụ bu hite nụ rẹwhna Nyenwe aị Jizọsi.

³ Ka bu nhne Nyenwe aị noopio ma ọ bita anụ nsọ, ma anụ whọga nụ nhne ọbula ke zila richna lele ome ọyi, ⁴ ma nye ọbula mụhia kpa o jeejikwaru ẹhni a* nụ apna ke zị nsọ nụ igwugwu, ⁵ ọ bụo ome nhne tụ iwhnerne ke nọogwnu be lele kpa ele máa Chiokike neeme. ⁶ Ọ zá nye mejọ nwene a nụ nhne nụ kpa mọbu ghọgbu a. Nyenwe aị jaata kpakara ele neeme nhne ojo ka awhnụwhnu lele kpa a kannụ anụ, dọ masi anụ aka nụ nsni. ⁷ Anụ magwụ nụ Chiokike súkwule aị ma a bụru ele zila richna, kọvu ma a wuru budnu zị nsọ. ⁸ Kam kpayarụ, nye ọbula ke juru ọdo aka nụ nsni ka júla badnụ, kọvu Chiokike nye nyernu anụ Enine Nsọ a.

⁹ Nụ nhne gbasiri ọwhnun'anya ke rụmu nda, ọ zila mkpa a gbanụ anụ ọkwukwo, kwnornu nụ anụ

magwụ nụ Chiokike znirni anụ whnụ ibne anụ n'anya. ¹⁰ N'ezị, anụ whnurnu kpakara rụmu nda ele zị nụ Masidonia n'anya. A naariasno anụ neemeko kpa neezne nụ ruwhnu.

¹¹ Anụ gbalị noowu budnu zị wọhnerne, neeme nhne ke gbasiri anụ, anụ rnusi ẹrnu rikne lele kpa a znirni anụ, ¹² ma ele bụo ele ke Chiokike nọoso anụ anya, anụ gharu ọ dnakwaru n'ẹhni nye ọbula.

Nyenwe aị vawa

¹³ Rụmu nda aị, ọ bụo ọma anụ ziri nụ ọma ama nụ nhne gbasiri ele nwurnu ọnwu, ma ọ gharu gbu anụ igbugbu lele ele nwée olile anya. ¹⁴ A kweru nụ Jizọsi nwurnu ẹnwu, hi masi n'ẹnwu lizọ, kpa masi, a kweru nụ Chiokike jeeme ele nwurnu ọnwu nụ rime Jizọsi jooosno a va. ¹⁵ Lele kpa ikwu-ọnu Nyenwe aị kwuru, nụ aị ele zị budnu, tem dụ ige Nyenwe aị jaava, jéenwe rikne beru ele nwurnu ọnwu ọsno. ¹⁶ Kwnornu nụ Nyenwe aị n'iwhuru a jeegweru okne nkọli hi n'oligwe hiedna, nụ nkọli nye risi enine izi, nụ ọdidna ọkwodu Chiokike. Ele nwurnu nụ rime Karaisi jeebe ọso lizọ. ¹⁷ Omekwo, be jeegwelizọ aị ele zị budnu neese a nụ be nụ rime erumeru znekwnusi Nyenwe aị n'olu. Aị nụ Nyenwe aị jaazi kpa ọkwukwo. ¹⁸ Kam kpayarụ, anụ gweru

* 4:4 kpa o jeejikwaru ẹhni a mọbu, kpa ya nụ nnwerne a jooowu

ikwu-ọnu ka naakasitaru ibne anụ mkpọma.

5

Jiknernu kwnornu ọbochi Nyenwe aị

¹ Kịtna, rụmu nda aị, ọ zịla mkpa ọ gbanụ anụ ọkwukwo gbasiri ige nụ ọbochi nga nhne ele ka jeeme, ² kwnornu nụ anụ magwụ nkari nkari nụ ọbochi Nyenwe aị jaava lele nye buznu n'abali. ³ Nga ele badnụ neeche "Udno nụ ẹli-ọji-iyi," aghom jaavakwnusi be n'ibiri, lele kpa rime neeme nnwerne zị rime, be jęenwe rikne gbanahoru a.

⁴ Kọvu anụ zịla nụ rime ọchichiri rụmu nda aị, ke jeeme ọbochi wam vakwnusi anụ n'ibiri lele nye buznu. ⁵ Hne anụ bu rụmu ke iwhne nụ rụmu ke ọbochi, a wú budnu ke abali mọbu ke ọchichiri. ⁶ Kam kpayarụ, a nụ lele ele berere, ele neezni anyarna, kọvu a bu ele tnegwụ etne nụ ele anya duru ẹli.

⁷ Kwnornu nụ ele anyarna neezni anyarna n'abali, ele manya, manya noogbu be n'abali. ⁸ Kpa a bu rụmu ke iwhne, a buru ele anya duru ẹli, ele wogwu ọkwnata ovu nụ ọwhnun'anya lele mbno mkpọma, a gweru olile anya ọznohia kpuru nụ risi lele okpu-ogwnu. ⁹ Kwnornu Chiokike súkwule aị ma a ta awhnụwhnu ke ovu owe ẹhni a, kọvu ma a nwehia ọznohia hite Nyenwe aị Jizọsi Karaịsi.

¹⁰ Jizọsi Karaịsi nwurnu ẹnwu nụ risi aị, ma a snornu a ziri budnu, a tne etne mọbu a zị

n'anyarna. ¹¹ Kam kpayarụ, anụ naakasi ibne anụ ovu, noowu ibne anụ lele ọro lele kpa anụ neeme n'ezi.

Ezni ipne-aznụ ke Pọlu

¹² Kịtna rụmu nda aị, a naariasno anụ, anụ sọbisinu kpakara ele nọornu ẹnru n'esilawuru anụ, bu ele nọoznu anụ nụ rime Nyenwe aị. ¹³ Anụ nyee be igwugwu ke agida, anụ whnụ be n'anya kwnornu ẹnru be. Anụ wuru n'udno n'esilawuru ẹhni anụ. ¹⁴ Rụmu nda aị, anụ gbalị dọ ele ime mgwụ aka nụ nsni, anụ kwnagidne ele nọotu iwhnerne, anụ yinu ele nwée rikne aka, anụ gweru enwerne ovu mesno kpakara badnụ nhne. ¹⁵ Ọ zá nye ji nhne ojo kwuhnata nhne ojo. Kọvu anụ gbalị ma anụ nwe mkpọma ọma n'ẹhni ibne anụ ma kpakara ele badnụ ige ọbula.

¹⁶ Anụ nwudna ige ọbula. ¹⁷ Anụ kpe okpukpe ige ọbula. ¹⁸ Anụ nọotu mmamma n'ọnodi ọbula, kwnornu nụ ka bu nhne Chiokike noopio n'aka anụ nụ rime Karaịsi Jizọsi.

¹⁹ Anụ mėsni bękwnu ke Enine Nso. ²⁰ Anụ lędna izi ọwhnurninya anya. ²¹ Anụ tule kpakara nhne, anụ nwukwaru nhne ke buru ọma aka rikne, ²² kọvu zeru kpakara nhne ke búo ọma.

²³ Chiokike ke udno n'iwhuru a jaabita anụ nso n'apna ke zuru ozu. Chiokike bita enine anụ, nụ mkpuru ovu nụ anọ-ẹhni anụ n'apna nwée ọru tem dọ ige Nyenwe

aị Jizọsi Karaisi jaava. ²⁴ Nye wam sukwuru anụ bụ nye kwesiri ọkwonata ovu, o jeeme nhne ka.

²⁵ Rụmu nda aị, anụ bikno, kpenu aị okpukpe. ²⁶ Anụ bekwutaru ẹhni anụ lele ele sno Karaisi. ²⁷ M ji m rẹwhna Nyenwe aị naakaa anụ gwnụ ọkwukwo izi ka nụ nsni kpakara rụmu nda.

²⁸ Oru ke Nyenwe aị Jizọsi Karaisi dazigidnenu anụ.

**Okwukwo izi
ke Ebo
Pọlu gbaznenu
Ele Tęsalonika
Nhne gbasiri
okwukwo izi ka**

Pọlu panizoru nọtunu Chiokike mmamma kwnornu okwnata mkpọma nọ ọwhnun'anya ele Tęsalonika ke nooso oso ige ọbula (1:3). Ọ bụ n'ezi nọ be naagawhe agida mmekpehni, Pọlu naakanu be nọ Chiokike nọtule okwnata mkpọma be nwernu nọ hne ọ zị, ọ zá naata be awnụwhnu (1:4,5).

Be whnuru okwukwo izi ke otu badnu karu nọ Pọlu gbaru, ke nookwu nọ Nyenwe aị valẹm (2:2). Kọvu Pọlu nọodo be aka nọ nsni be kwékọ nye ọbula duwhu be, kwnornu nọ Nyenwe aị jáava tem “nye ojo wam” whụya iwhe (2:3).

Pọlu jiri okpukpe mesni okwukwo izi ka (3:16).

Nhne zị n'okwukwo izi ka

Obekwu ikwu (1:1,2)

Otu mmamma nọ okpukpe (1:3-12)

Nyenwe aị yáavage (2:1-12)

Buru nye be kwesiri okwnata mkpọma (2:13-17)

Kpe okpukpe, rnu masi ẹrnu (3:1-15)

Okpukpe ipne-aznu (3:16-18)

gbaznenu ọgbako Chiokike ke zị nọ Tęsalonika, anọ ele Chiokike Nda aị nọ Nyenwe aị Jizọsi Karaịsi. ² Oru nọ udno ke hi n'aka Chiokike Nda aị nọ Nyenwe aị Jizọsi Karaịsi dazigidnenu anọ.

Ọtu mmamma nọ okpukpe

³ A kwesiri nọtunu Chiokike mmamma nọ risi anọ ige ọbula, ke kakwo kwnornu nọ okwnata ovu anọ nooso oso kpakara ọbochi lele kpa ọwhnun'anya anọ nooso masi oso n'ẹhni ibne anọ. ⁴ A ji anọ noolu ọnu n'esilawuru ọgbako Chiokike kwnornu nọ okwnata ovu anọ gwuzo kwem nọ ruwhnu okpakna ẹhni nọ nhne ọrnurna anọ naagawhe.

⁵ Ka neegesi nọ ikpe Chiokike zị snam, ke kpa-yaru, be jọogwnusi anọ nọ ele kwesiri ọ bna ẹli-eze Chiokike ke anọ kwno naata awnụwhnu. ⁶ Chiokike bụ nye zị snam. O jaakpakna ele naakpakna anọ ẹhni. ⁷ O jeeme anọ ele be naakpakna ẹhni zukwaru inwe, ma aila masi. Ka jọobu nga Nyenwe aị Jizọsi jaava hite n'oligwe, ya nọ ele enine izi a zị rikne nọ lele bekwnu noowu va-a-a. ⁸ Ọ jaata kpakara ele máa Chiokike awnụwhnu nọ ele zá noobno nsni izi ọma gbasiri Nyenwe aị Jizọsi. ⁹ Ọ jaata be awnụwhnu okwnukokwnu, chima be nọ ruwhnu Nyenwe aị nọ igwugwu ke iknernema a. ¹⁰ N'ọbochi ọ jaava, ele ke a zị nsọ nọ kpakara ele kweru nọ ya jeenye a igwugwu, jaa a mma. Anọ joosno ele

¹ Mawa, Pọlu, nọ Sailasi nọ Timoti naagba okwukwo

kweru ekwe kwnornu nu anu kweru izi oma a znirni anu.

¹¹ Ka bu nhne a vu n'ovu neekpenu anu okpukpe ige obula, ma Chiokike ai gwnusi anu ele kwesiri osukwu ikwu a, hite n'iknerna a mee kpakara nhne oma anu vu n'echiche mezu nu kpakara nhne anu neeme buru nhne hi n'okwnata ovu. ¹² Ka bu ma be znarni rewhna Nyenwe ai Jizosi kwnornu nu anu, ma anu kwnornu ya, hite n'oru Chiokike ai nu Nyenwe ai Jizosi Karaishi.

2

Badnu wam ke noolulu Iwu

¹ Nhne gbasiri ovuva ke Nyenwe ai Jizosi Karaishi nu kpa a jeezneknwusi a, a naariasno anu rumu nda ai, ² mkpomalaako anu mini, ogwnu tuko anu kwnornu agwna izi owhnurninya, mubu izi berere, mubu okwukwo izi be naakaa nu a gbaru, ke naakaa n'obochi Nyenwe ai jeehieha whelem. ³ Anu kwe nye obula duwhu anu n'apna obula, kwnornu nu obochi Nyenwe ai jeehieha jaava tem okne olulu wam nu nye wam noolulu iwu va. Nye wam bu nye Chiokike jaata awhnuwhnu okwnukokwnu, ⁴ O joovulizo ehni a olu megidne kpakara chi ele badnu neekpenu. O joogwuzote ehni a n'Oro Nso Chiokike kaa nu o bu Chiokike.

⁵ Anu chenwanya nu m kannu m anu nhne ka nga me nu anu zi. ⁶ Anu magwu nhne noobnosni a ma o gharu o whuya iwhne kitna, kovu be jeegesi nye ojo wam n'ige kwesiri. ⁷ Kwnornu nu rikne nye wam noolulu iwu noru ernu nu mgwugwa kitna, kovu nye wam ke noobnosni a jaazi koriri noobnosni a tem be gweme a n'apna. ⁸ Ige wam be jookpume nye wam noolulu iwu, nye Nyenwe ai Jizosi jeeji inwe ke onu a gbu nu hite n'onwu va-a ke ovuva a. ⁹ Nga nye wam noolulu iwu jaava, Ekwensu jeegesi ernu nduehni o kphie anya zi odo n'odo nu nhne elekema nu ernu tu n'anya, ¹⁰ nu kpakara ernu ojo o jeeji nooduwhu ele nonwu onwu. Be whu etekne kwnornu nu be kwele o kweru ezi oka ma Chiokike znohia be. ¹¹ Kam kpayaru, Chiokike ziznenu be rikne o mee nhne buo oma ma be kweru aghalaghala, ¹² ka bu ma kpakara ele kwele o kweru ezi oka, ele whuru aruru-eli n'anya buru ele ikpe Chiokike marnu.

Gwuzosi rikne

¹³ Kovu a notunu Chiokike mmamma ige obula kwnornu anu rumu nda ai, ele Nyenwe ai whuru n'anya. Hite n'opanizo, Chiokike hohiaru anu ma o znohia anu hite n'ernu Enine Nso ke neeme anu ziri nso, kwnornu nu anu kweruru ezi oka. ¹⁴ Kam kpayaru, o sukwuru anu hite n'izi oma ai, ma anu kehia

igwe n'igwugwu Nyenwe aị Jizọsi Karaịsi. ¹⁵ Rụmu nda aị, anụ gwuzoru kwem, anụ jikwasi nhne a znirni anụ rikne, hite n'ikwu-ọnu mọbu ọkwukwo izi a gbarụ.

¹⁶ Kịtna, Nyenwe aị Jizọsi Karaịsi n'iwhuru a nụ Chiokike Nda aị, nye whnurnu aị n'anya, hite n'oru o nyernu aị nụ olile anya buru ọma, mee a gwuzosi rikne, ¹⁷ gba anụ inwe, mee anụ gbasị rikne nụ kpakara ọnu ọma nụ ikwu-ọnu.

3

Anụ kpenu aị okpukpe

¹ Ke ipne-aznụ, rụmu nda aị, anụ kpenu aị okpukpe ma izi Nyenwe aị gbasa k'agịda, nwernu masị igwugwu a lele kpa ọ zị n'esilawuru anụ. ² Kpe masị ma Chiokike dọhia aị n'aka ele ojo nụ ele aruru-ẹli, kwnornu nụ ọ bụo kpakara badnụ nwernu ọkwnata ovu. ³ Kọvu Chiokike bụ nye kwesiri ọkwnata ovu, o jeenye anụ rikne, kpusni anụ hite n'aka nye ojo wam. ⁴ A tųkwasiri Nyenwe aị mkpọma nụ anụ zị kọriri neeme neezne nụ ruwhnu kpakara nhne a nyernu anụ n'iwu. ⁵ Nyenwe aị duru mkpọma anụ dụ n'ọwhnun'anya Chiokike nụ ọsnuta mkpọma ke zị nụ rime Karaịsi.

Ọ dọ aka nụ nsni gbasiri ime mgwu

⁶ Rụmu nda aị, a ji rẹwhna Nyenwe aị Jizọsi Karaịsi neenye anụ iwu, anụ zeru

nnwọ nda ọbula ke bụ nye ime-mgwu, nye zá noowu budnu lele kpa nhne a znirni anụ. ⁷ Kwnornu nụ anụ magwu kpa anụ kwesiri o snornu nhne atụ aị. A bụo ele ime-mgwu nga aị nụ anụ zị. ⁸ A ríge wiri nye ọbula ke a kwula ọgwo. Tnụnuma, a dọgburu ẹhni aị n'ẹrnu iwhnehnie nụ abalị, nọornu ẹrnu ma a gharu ọ buru ivu rinya nyee anụ. ⁹ Ka bụo nụ a nwée rikne nahoru anụ nhne, kọvu ma a buru ele anụ jomuhia nhne n'aka be. ¹⁰ Nga aị nụ anụ zị, a znirni anụ nhne ka, "Ọ buru nụ nye ọbula jọornu ẹrnu, o rí wiri."

¹¹ A nọonu nụ agwna ele badnụ dazị etekne, be mée nhne ọbula, ele nookwu ọka gbásila be. ¹² A ji rẹwhna Nyenwe aị Jizọsi Karaịsi neenye be iwu, be gbasị rikne, rnhia nhne be jeeri. ¹³ Rikne gwu anụ rụmu nda aị n'ome nhne buru ọma.

¹⁴ Nye ọbula ke zá naabita nhne a gbarụ n'okwukwo izi ka, anụ hnata nye wam ama. Anụ nụ nye wam mékọ nhne ọbula, ma iwhnerne tų a. ¹⁵ Kọvu anụ mée be ele irno anụ, anụ zni be ezni lele rụmu nda.

Obekwu ikwu ipne-aznụ

¹⁶ Kịtna, Nyenwe aị ke udno n'iwhuru a nyee anụ udno ige ọbula n'apna ọbula. Nyenwe aị dazigidnenu kpakara anụ.

¹⁷ Mawa, Pọlu, ji aka m gba obekwu ikwu ipne-aznụ ka. Ka bụ nhne neegesi nụ

mawa gbarụ obekwu ikwu
ipne-aznụ ke me gbarụ.

¹⁸ Oru Nyenwe aị Jizọsi
Karaịsi dazịgidnenu kpakara
anụ.

**Ọkwukwo izi
ke Mbọm
Pọlu gbaznenu
Timoti
Nhne gbasiri
ọkwukwo izi ka**

Timoti snornu Pọlu zne izne, rnụ masi ẹrnu izi ọma Karaịsi. Timoti nụ Pọlu nwernu otu ọkwnata mkpọma, kam kpa-yaru, Timoti nụ lele nnwọ ke Pọlu mụrnu (1:2). Timoti bụ nye ẹrnu ke Pọlu kwnataru mkpọma k'agida.

Ọ bụ n'ezị nụ Pọlu gbaz-nennu Timoti ọkwukwo izi ka, kọvu o kwuru agida nhne ke gbasiri kpakara ọgbako Chiokike. Pọlu kahiaru kpa be jeeji nọohoru ele risi ọgbako Chiokike. Ọ kaa nụ ele Karaịsi kwesiri neekpenu ibne be okpukpe. A nwernu otu Chiokike nụ Karaịsi Jizọsi, nye nwernu rikne o kwuru aị zneknwusi Chiokike.

Nhne zị n'ọkwukwo izi ka

Obekwu ikwu (1:1,2)

Budnu ọgbako Chiokike (1:3--3:13)

Nhne tugwaru otugwa ke okpukpe aị (3:14-16)

Pọlu znirni Timoti ezni (4:1--6:21)

¹ Mawa, Pọlu, nye izi Karaịsi Jizọsi lele kpa Chiokike Nye Ọznohia aị nyernu n'iwu nụ ke Jizọsi Karaịsi nye bụ olile anya aị.

² M naagbaznenu Timoti nnwọ m n'ezị n'ọkwnata ovu ọkwukwo.

Chiokike Nda aị, nụ Nyenwe aị Jizọsi Karaịsi nyee i oru, obirizi nụ udno.

*Anụ zeru iznizni
aghalaghala*

³ Lele kpa me kannu i nga me neezne Masidonia, daziri n'Efesọsi ma i bnosni ele zni iwu aghalaghala ma be kwusi o zni nhne nụ kpam. ⁴ Be tũwhuma ige o zni ọntutnu ruwhere nụ osnusno ọmumu kwó okwo. Kpakara nhne ka, tñunuma be jeeme ẹrnu Chiokike ke hi n'ọkwnata ovu neezne nụ ruwhnu, be noovuya okewa. ⁵ Ka bụ ma i zni ele badnụ be whnụrita n'anya hite nụ mkpọma zị snam nụ ovu bụru ọma nụ ezi ọkwnata ovu. ⁶ Agwna ele badnụ kpawhulem, snornu ikwu-ọnu etekne. ⁷ Be noopio ọ bụru ele zni iwu, kọvu be máa nhne be nookwu, ọ bụ n'ezị be nookwusi a rikne.

⁸ A magwụ nụ iwu bụru ọma, ọ bụru badnụ mekwa a nkari. ⁹ A magwụ nụ be kwnóge ele mee mma bita iwu, kọvu ele noolulu iwu nụ ele risi rikne, ma ele máa Chiokike, nụ ele mmehie, ele zila richna, ele tũ ogwnu Chiokike, ma ele noogbu badnụ, ele noogbu nne nụ nda be, ¹⁰ ele neeme ọyi, nụ omekorita nyerukna nụ ibne a, nụ omekorita nyerinya nụ ibne a, ele neerne ohi, ele aghalaghala, ele kwú ezi ọka n'ikpe, nụ kpakara nhne ọbula ke neemegidne iznizni ka zị snam. ¹¹ Iznizni ka bụ izi ọma wam ke zị igwugwu ke hi n'aka Chiokike nye nwe

ngọzi. Chiokike nyernu m izi ọma ka n'aka me b̄ta.

*Oru Nyenwe aị
nyernu Pọlu*

¹² M n̄otunu Karaịsi Jizọsi Nyenwe aị mmamma nye nyernu m rikne, nye gwn̄siri m nye kwesiri ọkwnata ovu, mee m b̄ru nye n̄ornu a ẹrnu. ¹³ Ọ b̄ n'ezi n̄u m b̄ m nye nookwulu a n̄ mb̄m n̄u nye kpaknarn̄u ele ke a ẹhni, n̄u nye mee nhne rikne, k̄ovu ọ d̄onu m obirizi kwnornu n̄u m mernu m kpakara nhne ka n̄u ọma ama n̄u ọkwe ekwe. ¹⁴ Nyenwe aị w̄kwasiri m oru a z̄i aḡida n̄u ọkwnata ovu n̄u ọwhn̄un'anya a ke z̄i n̄u rime Karaịsi Jizọsi.

¹⁵ Ka b̄u ikwu-ọnu ke kwesiri ọkwnata ovu, ke nye ọbula kwesiri o kweru, Karaịsi Jizọsi varu n'owa ọ zn̄ohia ele mmehie, me b̄u nye risi ele mmehie. ¹⁶ Ka b̄u nhne kpah̄iaru Chiokike jiri d̄onu m obirizi, me nye risi ele mmehie ma Karaịsi Jizọsi gesi ọsnuta ovu a z̄i ogologo ma m b̄ru m nhne at̄u nyee ele jeekweru n̄u ya ma be nweh̄ia b̄dnu kwó okwo. ¹⁷ K̄itna, eze ke z̄i ọkwnukokwnu, nye nw̄ ọnwu, nye be whn̄ ọnyanya, nye ya n̄u nsn̄unu a b̄u Chiokike, ya n̄u nsn̄unu a nwe igwugwu n̄u ọson'anya tim t̄m. Am̄m.

¹⁸ Timoti nnw̄o m, m neenye i iwu ka lele kpa ọwhnurninya be whn̄urnu gbasīri i n'ige wheru ewhe, snornu nhne be kwuru gbasīri i, ma i nwernu rikne l̄u ọgwnu ọma lele nye Karaịsi.

¹⁹ Jikwasi ọkwnata ovu i rikne n̄u ovu z̄i snam. Agwna ele badn̄u ghasaru be, ke kpah̄iaru ọgbo ọkwnata ovu be kpuru. ²⁰ N'esilawuru be b̄u Haīmenousi n̄u Alekizanda ele me sīgbasiri n'aka Setani ma be muh̄ia gharu o kwulu Chiokike.

2

Kpa be kpe okpukpe

¹ Ke mb̄m, m naakaa, an̄u kpe okpukpe n̄u risi kpakara ele badn̄u, n̄orio ar̄rio, n̄otunu Chiokike mmamma. ² An̄u kpenu ele eze n̄u kpakara ele z̄i n'ọchichi okpukpe, ma a wuru b̄dnu udno n̄u b̄dnu b̄ru ọma, n̄otu ogwnu Chiokike. ³ Ka b̄u nhne b̄ru ọma, ke n̄oso Chiokike Nye Ọznohia aị mkp̄oma n'onu, ⁴ kwnornu n̄u Chiokike noopio ma ọ zn̄ohia kpakara ele badn̄u, ma be mah̄ia ezi ọka.

⁵ Otu Chiokike z̄i, otu nye ibno z̄i n'esilawuru Chiokike n̄u badn̄u. Nye ibno wam b̄u Karaịsi Jizọsi, ⁶ nye gweru ẹhni a nyega ma ọ b̄ru nhne ọgbahia ke kpakara badn̄u. Chiokike gesiri aị ka n'ige kwesiri. ⁷ Ka b̄u nhne mernu Chiokike h̄ohiaru m ma m b̄ru nye n̄okpo okwo n̄u nye izi. Ka b̄u ezi ọka, ọ b̄u aghalaghala, Chiokike h̄ohiaru m ma m b̄ru m nye zni nhne ke ezi ọka ọkwnata ovu ke ele b̄u ele Ju.

⁸ M noopio n̄u rime ọgbako ọbula ele rukna ch̄lizo aka lawuru z̄i ns̄o n'okpukpe ẹnwe ovu owe ẹhni n̄u aḡio.

⁹ M noopio ele rinya masị yiri ẹyi lele kpa o kwesiri, ke bụru ọma n'anya. Ele rinya kpá risi gburu okne ọnu, mọbu tūru golu mọbu pali, mọbu woru iwo gburu okne ọnu, ¹⁰ kọvu rnu ẹnu ọma, bu ke kwesiri ele rinya ele ka nu be neekpenu Chiokike.

¹¹ Ele rinya kwesiri ọ daziri bii, mụhia nhne hite n'orube risi. ¹² M kwéle m nyerinya zn nhne mọbu ziri nu risi nyerukna, o kwesiri ọ daziri bii. ¹³ Kwnornu nu Chiokike beru ọsno kpụ Adam, omekwo, ọ kpụ Ivu. ¹⁴ Setani dúhie Adam, kọvu o duhieru nyerinya wam, ọ ghọ nye mmehie. ¹⁵ Kọvu Chiokike jọoznohia ele rinya hite n'omumu nnwọ* ọ bụru nu be jeenwe ọkwnata ovu, nu ọwhnun'anya, nu ọzi nsọ nu anya udno.

3

Ele risi ọgbako Chiokike

¹ Ka bu ikwu-ọnu ke kwesiri be kwnata ovu. Ọ bụru nu nye ọbula ke pioru ọ bụru nye risi ọgbako Chiokike, o noopio nhne bụru ọma. ² Kịtna, nye risi ọgbako Chiokike jọoburu nye nwée ọtna, nye nwernu otu nnwerne, nye anya udno, nye mkpọma dūru ẹli, nye be nọosonu anya, nye nookwubna ele izne, nye nwernu rikne o zn nhne, ³ nye nwọ okne manya, nye mee nhne rikne, enwerne badnu, nye zá nookno ọka, nye whnúge iwai n'anya.

⁴ Nye risi ọgbako Chiokike jọoburiri nye nwernu rikne chikwa ezi-nu-oro a nkari, rumu a jọoburu ele noobnonu a nsni, nọoso a anya. ⁵ (Ọ bụru nu nye ọbula nwée rikne chikwa ọro a nkari, ndaa kpa o jeenwe rikne legidne ọgbako Chiokike anya?) ⁶ Ọ jọoburu nye varu ikne n'ọgbako Chiokike, ọ zi o mee oknomokno, dnabna n'otu ikpe omuma wam lele Ekwensu. ⁷ Ọ jọoburu nye nwernu rewhna ọma n'ederezi, ọ zi ọ dnabna nu nhne iwhnerne nu mbita Ekwensu.

⁸ Ele dikneni masị jọoburu ele be nọosonu anya, ele ezi ọka, ele nwọ okne manya, ele zá noopio iru zile ezi. ⁹ Be jeeji mkpọma bụru ọma jidnesi ezi ọka ke Chiokike nyernu ai rikne gbasiri ọkwnata ovu. ¹⁰ Be jeebe ọsno kpa be iru, ọ bụru nu ọ zá nhne ke megidnernu be, be bụru dikneni ọgbako Chiokike.

¹¹ Ele nnwerne be masị jọoburu ele nwernu ọson'anya, ele zá nookwu ọka etekne, kọvu ele ovu ọma, ele be kwesiri ọ tūkwasị ovu nu kpakara nhne.

¹² Nye dikneni jọoburiri nye nwernu otu nnwerne, nye neechikwa rumu a nu ezi-nu-oro a nkari. ¹³ Ele nọornu ẹnu be nkari jeenwehia ovulizo n'olu bụru ọma, be joogwuzosi rikne n'ọkwnata ovu ke zi nu rime Karaịsi Jizọsi.

Nhne tugwaru otugwa ke okpukpe ai

* 2:15 hite n'omumu nnwọ mọbu nu omumu nnwọ

14 M naagbanu i okwukwo ka, o bu n'ezini nu m neele anya nu m jaava wara wara.

15 Kovu o buru me gbu okwnu, m naagba ma i mahia kpa ele badnu jaabita ehni be nu ezinu-oro Chiokike ke bu ogbako Chiokike ke zi budnu, ke bu nsununu oro nu ntun-eli ezi oka.

16 A za neesigha oka, nhne tugwaru otugwa ke okpenu Chiokike zi agida,

Jizosi whuyaru iwihne n'anogehni,

Enine Nso gbaru akebne a,

ele enine izi whununu a,
be kporu okwo a
n'esilawuru kpakara mba,

ele badnu kweru a n'owa,
Chiokike kwuru a la
n'oligwe n'igwugwu.

4

Polu znirni Timoti ezini

1 Enine Nso kwuru kpa o dnornu anya nu ige ipneaznu nu ele badnu jowhoga n'okwnata ovu snornu enine ke nooduwhu nu nhne ele renwu ojo neezni.

2 Ka bu iznizni ke ele ruwhnu lawuru neezni n'aghalaghala, ele jiri rugwe bekwnu da akoniche be.

3 Be kwéle ele badnu lu nnwerne mobu gbo nzi, be kanu ele badnu be ri agwna wiri, ke Chiokike keru ma ele kweru ekwe gweru otu mmamma ri, bu ele mahiaru ezi oka.

4 Kwnornu nu kpakara nhne Chiokike keru buru oma, o za ke badnu jeeri, o buru nu o gweru a,

tu mmamma. 5 Be ji ikwuonu nu okpukpe Chiokike bita wiri nso.

6 O buru nu i kanu rumu nda kpakara nhne ka, i jowburu nye izi Karaisi Jizosi oma, nye be jiri ezi oka ke okwnata ovu nu iznizni oma ke i snornu znu.

7 O za nhne i ji otutnu ruwhere etekne nu oka ele nnwerne okno badnu mee, znuhia ehni i ma i buru nye notu ogwnu Chiokike.

8 Kwnornu nu oznuznu ke anogehni nweru iru mati, kovu omahia Chiokike barnu iru nu kpakara nhne, o vugwu mkwna ke budnu ka nu budnu ke jaava.

9 Ka bu ikwuonu ke be kwesiri o tukwasi ovu, ke badnu kwesiri o kweru. 10 Ka bu risi nhne a kwno nodoli n'ernu, naagba otina, nu olile anya ai zi nu Chiokike ke zi budnu, Nye Oznohia ke kpakara badnu, ke kakwo ke ele kweru ekwe.

11 Zni kpakara nhne ka, nyee iwu ma ele badnu mee nhne i neezni. 12 I kwé nye obula ledna i anya kwnornu nu i bu nnwo ikoro. Kovu buru nhne atu ke ele kweru ekwe, ma n'ikwuonu, nu budnu, nu owhnun'anya, nu okwnata ovu, nu ozi snam.

13 Tem m va, gweru ehni i yisi nu ogwnu nhne be gbaru n'okwukwo nso nu rime ogbako Chiokike, notkpo okwo, neezni nhne. 14 I lewhu nkesi i anya, ke be nyernu hite n'izi owhnurninya wam nga ele okno badnu tukwasiri i aka nu risi.

15 Anya dụ ị ẹli gbasịri kpakara nhne ka, gweru ẹhni ị yisi neeme be ma kpakara ele badnụ whnụ nụ i nooso oso. 16 Ledu anya nụ bụdnu ị nụ kpakara nhne i neezni. Gbalị neeme kpakara nhne ka, kwnornu nụ i mee kpam, i jọoznohia ẹhni ị ma ele nọonu nhne i neezni.

5

Kpa a jeemesno ele badnụ

1 I bígbo nye okno badnụ rikne rikne, kọvu kwunu a ọka lele nụ ọ bụ nda ị. Mesno rụmu ikoro lele rụmu nwene. 2 Mesno ele rinya okno badnụ lele nụ be bụ nne i, gweru ọzi rịchna sọ rụmu oknornokno anya lele rụmu nwene i rinya.

3 Lekọta ele rinya nzi be nwurru ele zị nụ mkpa anya nkari. 4 Kọvu ọ bụru nụ nyerinya nzi a nwurru nwernu rụmu mọbu rụmu rụmu a, rụmu be beru ọsno mụhia kpa be kpenu Chiokike, hite n'olekasi ele mụru be anya, lele kpa ele mụru be jiri lekasi be. Ka bụ nhne nọoso Chiokike ovu n'ọnu.

5 Nyerinya nzi a nwurru ke nwée badnụ ọbula neelekwasi Chiokike anya, neekpe okpukpe iwhnehnne nụ abalị ma Chiokike yisinu a aka. 6 Kọvu nyerinya nzi a nwurru ke noowu bụdnu ke nọoso a n'ọnu nwurru ọnwu kpa ọ zị bụdnu. 7 Kanụ be mee kpakara nhne ka, ma be mee nhne bụru ọma. 8 Ọ bụru nụ nye ọbula nwée rikne legidne ele ọro a, ke kakwo

ele ezi-nụ-ọro a, nye wam gọnahorulam ọkwnata ovu, nye maa Chiokike ka nye wam mma.

9 Nyerinya ke nzi a nwurru ke gbarụ nri awha isunu, be gwnụsi a n'esilawuru ele nzi be nwurru, nye kwesiri nzi a kwnata a ovu,* 10 nye be jiri ẹru ọma a mahia, nye nọoznu rụmu a nkari, neelekota ele izne nkari, snornu ele nso sñu ọchi be, nye neeyinu ele zị nụ mkpa aka, nọornu agida ẹru ọma.

11 Kọvu ị gbási rẹwhna oknornokno nye nzi a nwurru n'okkwukwo. Kwnornu nụ nga anọ-ẹhni kpalizọru be, be jéenwe rikne gwuzonu Karaisi, be pio ọ gbọru nzi berere. 12 Be bụru ele ikpe marnụ, kwnornu nụ be luluru mkwna be kweru nụ mbom. 13 Tụkwasi n'olu ka, be bụru ele nwée nhne be mee, be neezne n'oro n'oro noozno izno, nookwu nhne gbásiła be, nookwu nhne be kwésile o kwu. 14 Kam kpayarụ, m neeznikwa ele oknornokno ele nzi be nwurru, be gbọru nzi berere, mụhia rụmu, legidne ọro be anya ọ zị be nyee nye irno wam oghere ọ kaja be nụ ọgbako Chiokike. 15 Agwna ele rinya wam snornulem Setani.

16 Ọ bụru nụ nyerinya ọbula nwernu nnwerne nzi a nwurru n'oro a, o yinu be aka, o kwé ọgbako Chiokike vuru ivu nye wam, kọvu ma ọgbako Chiokike lebna anya n'oyinu ele rinya nzi be nwurru ele zị nụ mkpa aka.

* 5:9 mọbu nye nwernu otu nzi

17 Ele okno badnụ, ele neelegidne ọgbako Chiokike anya kwesiri be sọnu be anya okpukpu lawuru, ke kakwo ele nọokpo okwo izi ọma, neezni nhne. 18 Kwnornu nụ ọkwukwo nsọ kwuru kpa, “Ị knésni ọnu ehni ke nọzosna ikpa,” nụ “Nye ọnu kwesiri ọgwo ọnu a.” 19 Ị kwéko nhne ọbula be bnormu nye okno badnụ, okwolem ma be nwernu ele akebne lawuru mọbu ẹto. 20 Bigbọ nye okno badnụ ọbula mernu mmehie nụ ruwhnu ọhna, ma ele berere mụhia nhne.

21 M noogwuzo nụ ruwhnu Chiokike nụ Karaisi Jizosi nụ ele enine izi Chiokike hohiaru neenye i iwu ka, bita kpakara nhne ka me nyernu i, i lé badnụ anya nụ ruwhnu kpa i neeme be.

22 I méé wara wara nọotukwasi ele badnụ aka, i snó ele berere nụ mmehie be. Kọvu bita ẹhni i nsọ.

23 Ị nwóma mini kpọi, kọvu nwọ manya matị kwnornu nụ ruwho i nụ ẹhni igbugbu i naarija ige ọbula.

24 Mmehie agwna ele badnụ kpumernu, beru be ọsno neezne n'ikpe, kọvu mmehie agwna ele berere sno be n'aznụ. 25 Kpam masị, ọnu ọma whuyaru iwhe, ọ bụru nụ be whóge iwhe, be nwée rikne kpusni be.

6

1 Nye ọbula ke bụ ọhi whnụ nụ ọ nọso nye nwe a anya lele kpa o kwesiri, ma be gharu ọ kaja rẹwhna Chiokike nụ iznizni a. 2 Ele ọhi ke ele

nwe be kweru nụ Chiokike lédna be anya, kwnornu nụ be bụ rụmu nda. Tnụnuma, be rñnu be ọnu ka mma kwnornu nụ ele neerihja mbnarna n'ọnu be bụ ele kweru ekwe, ele be whnurnu n'anya. Ka bụ nhne i kwesiri neezni, ma be neeme masị be.

Ọwhnu iwai n'anya

3 Ọ bụru nụ nye ọbula neezni iznizni aghalaghala, ke kwéle nụ n'iznizni ke nọotu ogwnu Chiokike nụ iznizni ke zị snam ke Nyenwe aị Jizosi Karaisi, 4 nye wam bụ nye oknomokno. Kọvu ọ máa nhne ọbula. Echiche a búo ọma, ka noodubna nụ okno ọka, nụ ọwho-anya, ọlu ọgwnu, ọka ojo, anya ojo, 5 ọdogbuta zị n'esilawuru ele ovu ojo, ele tuwhuru ezi ọka. Be neeche nụ okpenu Chiokike bụ apna be jeeji neenwehia iru ke be.

6 Kọvu okpenu Chiokike nụ ruwho ojiji bnarnu mbnarna k'agida. 7 Kwnornu nụ ọ zá nhne a vuru va n'owa, a nwée masị rikne vuru nhne ọbula whóga nụ rime a. 8 Kọvu ọ bụru nụ a nwernu wiri oriri nụ iwo o kpusni ẹto aị, ka kwesiri o ji aị ruwho. 9 Ele noopio ọ bụru ele eze naadnabna nụ rime ọrurna nụ mbita, nụ agida nhne iwhe-nirniwhno ke naakpakna be ẹhni, ke noodubna ele badnụ nụ mwhu. 10 Kwnornu nụ ọwhnun'anya iwai bụ mgbaregwnugwnu kpakara nhne ojo zị ọdo nụ ọdo. Agwna ele noopio iwai k'agida kpawhuru n'okwnata ovu,

gweru agịda nhne igbugbu mekasi ẹhni be ẹhni.

*Lụ ọgwu ọma
ke ọkwnata ovu*

¹¹ Kọvu, jị badnụ ke Chiokike, gbanahọru kpakara nhne ka. Tnụnuma, snornu ome mma, ọtu ogwnu Chiokike, ọkwnata ovu, ọwhnun'anya, ndidi nụ ọzi wọhnerne. ¹² Lụ ọgwu ọma ke ọkwnata ovu. Jikwasi bụdnu kwó okwo aka ke Chiokike nyernu i nga i kwuhịaru ọkwnata ovu i nkari nụ ruwhnu agịda ele akebne. ¹³ Nụ ruwhnu Chiokike nye neenye kpakara nhne bụdnu, nụ Karaisi Jizosi, nye gbarụ akebne ọma nụ ruwhnu Pọtiosi Pailetị, m neenye i iwu, ¹⁴ bīta nhne ka ma i gharụ o nwe ntupo nụ ọtna tem Nyenwe aị Jizosi Karaisi va, ¹⁵ nye Chiokike jeegweya n'ige ke a, nye nwe ngozi, nye nẹchi kpọi, Eze kakwo ele eze, nụ Nyenwe kakwo ele nwe. ¹⁶ Chiokike ke zị bụdnu ọkwnukokwnu, nye wu n'iwhe ke ọ zá nye nwernu rikne vadu ndundu, nye ọ zá nye whnuleru anya, mọbu whnuli a anya, ọson'anya nụ rikne bụru ke a tim tọm. Amim.

¹⁷ Dọ ele eze ke ọwa ka aka nụ nsni be bụo ele oknomokno, be tükwasi ẹkwnu be ovu, ke jáazi tim tọm, kọvu be tükwasi Chiokike ovu nye naasama aka a neenye aị kpakara nhne bụru ọma ke a neeri. ¹⁸ Dọ be aka nụ nsni, be mee nhne bụru ọma, be bụru ele barụ aba n'ome nhne bụru

ọma, ele ovu ọma ke neekesi ele badnụ nhne be nwernu. ¹⁹ Be mee kpam, be nọotu ntụ-ẹli bụru ọma ke zị kwem n'ige naava, ma be nwehịa bụdnu ke bụ ezi.

²⁰ Timoti, legidne nhne be yisiri i n'aka anya nkari. Whọga nụ nhne ọbula ke neegweya ikwu-ọnu ke neemegidne ogwnu Chiokike nụ ọka iwhnirniwhno ke nụ lele nụ o nwernu akọniche, kọvu o nwée. ²¹ Agwna ele badnụ snornu a kpawhu n'ọkwnata ovu.

Oru Chiokike dazinu anụ.

**Okwukwo izi
ke Ebo
Pọlu gbaznenu
Timoti
Nhne gbasiri
okwukwo izi ka**

Nụ Okwukwo izi ke Ebo ka ke Pọlu gbaznenu Timoti, bụ ke ọ gbarụ lele okwukwo izi nda naagbanụ nnwọ ọ whnuru n'anya (1:2,3), Pọlu pioru ma Timoti bụru nye ọgwu ọma ke Karaịsi, o nwe ndidi nga ọ naata awnwhnu lele nye Karaịsi (2:1,3). Pọlu gbadiyarụ nne Timoti nụ nne nne a, ele nwernu okwnata mkpoma nụ Karaịsi. Pọlu karụ Timoti chenwanya nụ ya Pọlu tükwasiri a aka a lawuru nụ risi, ke neegesi nụ Enine Chiokike noodu a nụ ọru a.

Agwna ele kweru nụ Nyenwe aị dnabnaru nụ mbịta nye irno, kovu Pọlu dọru Timoti aka nụ nsị ọ gbanahọru kpakara ọrnarna ke nooduwhu rụmu ikoro (2:20-26; 3:1-9). Ọ kanụ Timoti ọ ziri kwem neezni izi ọma, ọ bụ n'ezị nụ agịda ele badnụ jéekweru (4:2).

Pọlu magwụ nụ ige matị ọ jọonu ẹnwu kwnornu okwnata ovu a, kovu o nwernu ọgwo ọru (4:6-8). Ọ bụru nụ a sno Karaịsi nwụ ẹnwu, a joosno a ziri bụdu, ọ bụru nụ a nwe ndidi, a joosno a chị lele eze (2:11,12a).

Nhne zị n'okwukwo ka

Obekwu ikwu nụ okpukpe o kpenu Timoti (1:1,2)

Iwhnerne Nyenwe aị tuko i (1:3-18)

Buru nye ọgwu ọma Karaịsi (2:1-26)

Kpa ele badnụ joowu bụdu be n'ige ipne-aznụ (3:1-9)

Buru nye be kwesiri okwnata mkpoma (3:10--4:8)

Ezni ke aka Pọlu nụ obekwu ikwu ipne-aznụ (4:9-22)

¹ Mawa, Pọlu, nye izi Karaịsi Jizọsi hite n'echiche Chiokike, o ziyaru m me zni ele badnụ gbasiri mkwna bụdu ke zị nụ Karaịsi Jizọsi.

² M naagbaznenu Timoti nnwọ m me whnuru n'anya okwukwo.

Oru, obirizi nụ udno ke hi n'aka Chiokike Nda aị nụ Nyenwe aị nụ Jizọsi Karaịsi dazinu i.

Iwhnerne Nyenwe aị tuko i

³ M nọtunu Chiokike mmamma, nye me neekpenu hite n'ovu zị snam lele kpa ele nda m kpennu a, neekpe okpukpe iwhnehnē nū abalị, neechenwanya i n'okpukpe m.

⁴ Me chenwanya anyamini ekwna i, ọ nọgwu m ọ whnụ i anya ma ovu sọ m n'ọnu. ⁵ M neechenwanya okwnata ovu i n'ezị, ke beru ọsno ziri nụ rime nne nne i, Lọisi, nū nne i Unisi, m kweru m nū ọ zị masị kpam nū rime i.

⁶ Kam kpayarụ, gwakne békwnu ke nkesi Chiokike, ke o nyernu i nga me tükwasiri i aka m nū risi. ⁷ Kwnornu

nụ Chiokike nyége aị enine ke ogwnu, kọvu enine ke iknernema nụ ọwhnun'anya nụ anya udno.

⁸ Bikno, iwhnerne ọkpo okwo nhne gbasiri Nyenwe aị tuko i, mọbu iwhnerne me nye ikelu a. Kọvu snornu m ta awhnụwhnu n'izi oma hite n'iknernema Chiokike nyernu i. ⁹ Chiokike znọhiaru aị, sukwu aị ma a wuru budnu zị nsọ. Ka búo hite nụ nhne ọbula ke a mernu, kọvu ọ bú mmụma a hite n'oru a. Ka bú oru ke o nyernu aị nụ Karaịsi Jizọsi sụ ọwa panizoru. ¹⁰ Kịtna, o mernu ka whụya iwhne nga Nye Ọznohia aị Karaịsi Jizọsi whụyaru iwhne, nye megburu ẹnwu gweyanụ aị budnu ke kwó okwo, ke noonwu n'iwhne ke izi oma. ¹¹ Me jiri búru nye nọokpo okwo izi oma ka, nụ nye izi nụ nye zni nhne. ¹² Kam kpayarụ, me naata awhnụwhnu nụ rime ikelu. Kọvu iwhnerne zá nọotu m, kwnornu nụ m magwụ m nye me kweru nụ ya, m magwụ m masị nụ o nwernu rikne ọ bíta nhne me yisiri a n'aka* dụ ọbochi wam.

¹³ Hite n'okwnata ovu nụ ọwhnun'anya Karaịsi Jizọsi, bíta kpakara nhne i nurnu n'onu m, ma be búru nhne atụ ke iznizni zị snam. ¹⁴ Enine Nso yinu i aka bíta nhne oma wam be yisiri i n'aka.

¹⁵ I magwụ nụ kpakara ele zị nụ Esia ghasarụ m, ma Figelusi nụ Hamogenisi.

¹⁶ Nyenwe aị dọnu ezi-nụ-oro Onesiforosi obirizi kwnornu nụ o mesiri m ovu rikne, ijigba be turu m zá nọotu a iwhnerne. ¹⁷ Nga ọ zị nụ Rom, o piosiri m rikne tem o piohia m. ¹⁸ Nyenwe aị dọnu a obirizi n'ọbochi ikpe. I magwụ nkari nkari kpa o yinu m aka n'apna zị ọdo n'odo n'Efesosi.

2

Nye ọgwu oma ke Jizọsi

¹ Timoti nnwọ m, gbasị rikne n'oru ke Karaịsi Jizọsi. ² Kpakara nhne i nurnu me kwuru nụ ruwhnu agida ele akebne, zni ele kwesiri be kwnata be ovu, ele jeenwe rikne zni masị ele berere. ³ Nwe ọkasi ovu n'awhnụwhnu lele nye ọgwu oma ke Karaịsi Jizọsi. ⁴ Ọ zá nye ọbula ke bú nye ọgwu ke neeme nhne nye búo nye ọgwu neeme, ma o mee nhne jọosno nye risi a ovu n'onu. ⁵ Kpam masị, ọ zá nye naagba eso ke jeenwe rikne kpuru okpu mmeri ọ búru nụ ọ gbáge eso lele kpa iwu eso kwuru. ⁶ Nye ẹnụ ẹkwu ke nọornu ẹnụ nkari kwesiri o beru oso ri mkpuru mbom ke hi n'ẹkwu a whụya. ⁷ Tule nhne me nookwu, Nyenwe aị jeenye i ọghohia nụ kpakara nhne.

⁸ Chenwanya nụ ka bú izi oma m, Jizọsi Karaịsi nye hiri n'avnurnu Devidi, hiri n'ẹnwu lizọ. ⁹ Kwnornu nụ izi oma ka, m naata awhnụwhnu dụ kpa be turu m ijigba lele nye

* 1:12 nhne me yisiri a n'aka mọbu nhne Chiokike yisiri n'aka m

noolulu iwu, kovu be tuge ikwu-onu Chiokike ijigba. ¹⁰ Ka bu nhne mernu me neenwe nkasi ovu kwnornu ele wam Chiokike hohiaru, ma be nwehia oznohia ke zi nu Jizosi Karaisi nu igwugwu kwó okwo.

¹¹ Ka bu ikwu-onu ke kwe-siri okwnata ovu,

O buru nu a snornu a nwu,
a joosno a ziri budnu.

¹² O buru nu a nwe ndidi,
a joosno a chi lele eze.

O buru nu a gonahoru a,
o jogonahoru ai.

¹³ O buru nu a nwée okwnata ovu,

o jeekwesi koriri okwnata ovu,

kwnornu nu o jogonahoru ehi a.

*Nye ernu ke Chiokike
naakweru*

¹⁴ Chenwanyanu be kpakara nhne ka. Do be aka nu nsni nu ruwhnu Chiokike gbasiri odogbuta n'ikwu-onu, o za mbnarna obula zi a, o noolulu ele noobno nsni.

¹⁵ Gbali gweru ehi i gesi nu ruwhnu Chiokike lele nye ernu Chiokike nakweru, nye iwhnerne za notu, nye nwernu rikne zni ikwu-onu ke ezi oka nkari.

¹⁶ Zeru oka iwhnirniwhno nu oka etekne, kwnornu nu ele nookwu a neegweme ehi be hne Chiokike zi.

¹⁷ Iznizni be naagbasa lele bekwnu okochi, * ke Hai menousi nu Filetusi zi n'esilawuru ele neezni a.

¹⁸ Ka bu ele kpawhuru n'ezi oka. Be nookwu nu olizo n'enu ele

nwurnu onwu whelem, be naakwnadna okwnata ovu agwna ele badnu. ¹⁹ Kpa o zi, ntu-eli Chiokike gwuzo kwem, ke nwernu akara ka, "Chiokike magwu ele ke a," nu "Nye obula ke noosukwu rewhna Nyenwe ai, hi nu nhne ojo whuya."

²⁰ N'oro hna okpotokpo, o buo agbugba wiri golu nu agbugba wiri siliva bu nhne zi a kpai, kovu okiko isisi nu rizna, agwna be ji notornu ernu zi mkpa, agwna be ji notornu ernu zila okne mkpa.

²¹ Kovu o buru nu badnu obula snusnama ehi a nkari, be jeeji a notornu ernu zi mkpa, ke zi nsó, be jiknornu a, Nyenwe a jeeji notornu ernu oma obula.

²² Gbanahoru kpakara nhne ojo ke notogwnu ele ikoro. Gbasnornu ome mma, nu okwnata ovu, nu ohnun'anya nu udno, ji nu kpakara ele neekpenu Nyenwe ai nu mkpoma zi richna.

²³ I kwu oka obula ke iwhnirni-whno nu agirigo nwée risi, kwnornu nu be noovuya okno oka.

²⁴ Nye izi Nyenwe ai joburu nye nookno oka, tnuma, o joburiri nye neegesi nye obula ovu oma, nye nwernu rikne zni nhne, nye nwernu ndidi.

²⁵ O jeegweru wohnerne neezni ele neemegidne a nhne, neele anya nu Chiokike jeeme be tuhna, o dubna be n'ezi oka, ²⁶ ma be mahia nhne, gbanahoru mbita Ekwensu sninu be, kpa o gidnornu be ma be mee nhne o pioru be

* 2:17 mibu lele mbam mbam

mee.

3

Ọbochi ipne-aznu

¹ Kọvu hnata ka ama, ige tū ogwnu k'agida vawa n'ọbochi ipne-aznu. ² Ele badnū jọoburu ele whnūru ẹhni be n'anya, ele whnūru iwai n'anya, ele oknomokno, ele nganga, ele noolulu ele badnū, ele zá noobnonu ele mūru be nsni, ele nwée ovu ọtu mmamma, ele zá nsọ, ³ ele nwée ọwhnun'anya, ele zá naagbarūnu ele badnū nhne be mernu be, ele nookwulu, ele nwée rikne jikwaru ẹhni be, ele nū lele anọhia, ele nhne buru ọma zá naamasị, ⁴ ele neere ele badnū, ele risi rikne, ele nọowhu nū nganga, ele whnūru nhne sọ n'ọnu n'anya karū ọ whnū Chiokike n'anya, ⁵ ele nwernu ọdi ogwnu Chiokike kọvu be gọnahoru rikne a. Jị nū be nwékọ nhne ọbula.

⁶ Be bụ ele jì aghigho nooduwu ezi-nū-oro, duwuh ele rinya nwée rikne, ele rinya mmehie noovughari lele ele nwọru manya nū ẹgwnurnu nhne ojo. ⁷ Ele rinya nū kpa zị nọomu nhne, kọvu be nwée rikne mụhia ezi ọka. ⁸ Lele kpa Janisi nū Jambirisi gwuzogidnenu Mozizi, ele ka neemegidne ezi ọka, ele mkpọma be nwūru ọnwu, ele ọkwnata ovu be bụ nhne etekne. ⁹ Kọvu be jéenwe rikne zne nū ruwhnu, lele kpa iwhnirniwhno ele wam whūyaru iwhne, ọ bụ masị

kpa iwhnirniwhno ele ka jọowhuya iwhne.

Pọlu znirni Timoti ezi ipne-aznu

¹⁰ Kịtna, Timoti, ị magwū kpakara nhne me znirni nū kpa me wuru bụdnu m. Ị magwū nhne me neeme nū nhne me kweru nū ya, nkasi ovu m, nū ọwhnun'anya m, nū ndidi, ¹¹ nū kpa me nagidnenu ọkpagbu, nū awhnūwhnu. Ị magwū kpakara nhne me whnūru n'Antjoku, nū Aikoniom, nū Lisitira, kpa me nagidnenu ọkpagbu. Kọvu Nyenwe aị dọhiaru m nū rime kpakara be. ¹² Me kanū ị ezi ọka, nye ọbula ke joowu bụdnu ke nọotu ogwnu Chiokike nū rime Karaịsi Jizọsi jaata awhnūwhnu. ¹³ Kọvu ele ojo nū ele ka nū be bụ nhne be bula, jaazi nọojokari bujo, nooduwu ele badnū, be nooduwu masị be. ¹⁴ Kọvu dazigidne nū nhne me znirni ị nū nhne i kweru, hne ị magwū nye ị mụhiaru nhne n'aka a. ¹⁵ Hite n'ige ị bụ nnwọ matị, ị magwū nhne ọkwukwo nsọ kwuru, ke nwernu rikne mee i ị bụru nye nwernu akoniche. Ka joodubna i n'oznohia hite n'ọkwnata ovu ke zị nū Karaịsi Jizọsi. ¹⁶ Kpakara nhne be gbarū n'ọkwukwo nsọ hi n'echiche Chiokike whūya, be bụru ọma n'ogweru zni nhne, bigbọ, dọ aka nū nsni nū ọznuznu ke ome mma, ¹⁷ ma badnū ke Chiokike bụru nye

zuru ozu, nye be jiknernu n̄ornu kpakara ɛrnu ɔma.

4

¹ M gwuzo m n̄ ruwhnu Chiokike n̄ Karaisi Jizosi nye jeekpe ele zi b̄udnu n̄ ele nw̄urnu ɔnwu ikpe nga ɔ jaava lele eze, neenye i iwu ka. ² Kp̄o okwo izi ɔma, z̄iri gnarnagnarna n'ige kwesiri n̄ ige kw̄ésige, bna mbna, bigb̄o, kw̄naliz̄o mkp̄oma, gweru aḡida ndidi n̄ anya d̄uru ɛli neezni nhne. ³ Kwnornu n̄ ige jaava nga ele badn̄u j̄eekweru iznizni b̄uru ɔma. Tn̄unuma, be jaach̄ikota ele neezni nhne, ele jeezni be nhne ke nsn̄i n̄oko be ɛko noopio. ⁴ Be j̄eekwe o bno nsn̄i n'ezi ɔka, k̄ovu snornu ɔtnutnu ruwhere. ⁵ K̄ovu b̄uru nye anya d̄uru ɛli ige ɔbula, naagidne awhn̄uwhnu, rn̄u ɛrnu nye n̄okpo okwo izi ɔma, rn̄u kpakara ɛrnu ke kwesiri nye izi Chiokike.

⁶ K̄itna, ige be j̄owusi b̄udnu m lele arīohna manya d̄ulam, ige me j̄onwu ɛnwu val̄em. ⁷ M lukwolem ɔgwnu ɔma wam, m gbazulem ɛso wam, m b̄itala m ɔkwnata ovu wam. ⁸ K̄itna, Nyenwe āi b̄itannu m okpu-eze ke ome mma, ke nye ikpe ziri ezi jeenye m n'ɔbochi wam, o j̄eenye me n̄ nsn̄unu m, k̄ovu o jeenye kpakara ele noopio ɔ whn̄u a anya nga ɔ j̄owhuya iwhe.

Iznuznu P̄olu n̄u Timoti

⁹ Me wara wara va. ¹⁰ Demasi wh̄urnu nhne ɔwa n'anya, ɔ ghasa m zne T̄esalonika. Kir̄skensi znernu

Galasia, Tāitosi zne Dalimatia. ¹¹ Me n̄u Lukwu kp̄oi zi. Nga ī jaava kwuru Mak̄i va, kwnornu n̄u o jeenyinu m aka n'ɛrnu me n̄ornu. ¹² M zizn̄ernu m Tāikikosi Efes̄osi. ¹³ Nga ī jaava ch̄iyanu m iwo me ch̄isaru n'oro Kap̄osi n̄u Torasi, n̄u ɔkwukwo, ke kakwo mkpa ɔkwukwo.

¹⁴ Al̄ekizanda nye ɛrnu rugwe mernu m nhne ojo k'agida. Nyenwe āi j̄okwu a ɔgwo ɛrnu a. ¹⁵ Anya d̄u ɛli hne ɔ zi, kwnornu n̄u ɔ b̄u nye neemegidne izi āi.

¹⁶ Nga me gwuzo n'ikpe n'oziri n̄ogoru ɔnu m, ɔ zá nye ɔbula ke sno m, kpakara ele badn̄u gbanah̄oru m. Chiokike bikno, gwn̄uko nhne ka megidne be. ¹⁷ K̄ovu Nyenwe āi dagw̄unu m, nyee masi m rikne, me jiri kp̄o okwo izi ɔma n̄u nsn̄i kpakara ele b̄uo ele Ju. Be d̄ohiaru m n'ɔnu odum. ¹⁸ Nyenwe āi j̄odohia m n̄u kpakara nhne ojo, duru m n'udno bna n'ɔchichi ɛli-eze oligwe. Ya nwe igwugwu ɔkwnukokwnu. Am̄im.

Obekwu ipne-azn̄u ke P̄olu

¹⁹ Bekwu Prisila n̄u Akwila n̄u ezi-n̄u-oro Onesiforosi. ²⁰ Eras̄itosi daz̄iri n̄u Korinti, Tirofimosi naarīa ɛhni igbugbu, m ghasa a n̄u Miletosi. ²¹ Gbal̄i va s̄u okirika d̄u. Ebulusi neebekwu i, ma Pudesi, Lainosi, n̄u Kalaudia n̄u kpakara r̄umu nda.

²² Nyenwe āi daz̄inu i. Oru Chiokike daz̄inu an̄u.

**Okwukwo izi
Pọlu gbaznenu
Tajitosi
Nhne gbasiri
okwukwo izi ka**

Pọlu kwuru nhne gbasiri Tajitosi nọ hne zị ichne ichne nọ rime okwukwo izi ọ gbarụ. Ọ karụ nọ ya nọ Tajitosi sno rñu ọrnu izi ọma nọ Esia Matị nọ Girisị (2 Kọrinti 2; Galasia 2:3). Pọlu kannu a, ọ hohia ele risi nọ ele jeelekọta ọgbako Chiokike anya nọ Kiriti.

Pọlu kannu Tajitosi ọ whnu ele risi nọ ele neelekọta ọgbako Chiokike bu ele, ele badnu nookwu ọka ọma (1:5-9). Kpakara ele sno Nyenwe aị jọbu ele bitaru ẹhni be snam, ele zá neesigha ọka (1:10-2:9).

Pọlu kwuru ọka gbasiri ele zị ichne ichne nọ rime ọgbako Chiokike ke zị nọ Kiriti. Ọ karu nọ a nwernu rikne o wu budnu ikne kwnornu nọ Chiokike ziyaru Jizosi Karaisi, Chiokike znohiaru aị, snuma aị hite nọ rikne Enine Nso, mee aị a panizo budnu ikne ke nwernu olile anya budnu kwó okwo. Chiokike znohiaru aị kwnornu nọ ọ bu nye obirizi, ọ buo kwnornu nhne ọma ọbula a mernu.

Nhne zị n'okwukwo izi ka

Obekwu ikwu nọ okpukpe

Pọlu kpenu Tajitosi (1:1-4)

Ezni ele risi ọgbako Chiokike (1:5-16)

Ezni ke Ọgbako Chiokike (2:1--3:11)

Ezni ke o znirni Tajitosi nọ obekwu ikwu ipne-aznu (3:12-15)

¹ Mawa, Pọlu nye izi ke Chiokike nọ nye izi Jizosi Karaisi. Ernu m bu o mee ele Chiokike hohiaru nwe okwnata ovu, ma be mahia ezi ọka ke noodubna n'otu ogwnu Chiokike, ² ma be nwehia olile anya budnu kwó okwo, hne Chiokike zá naagha aghalaghala, bu ke o kweru mkwna su ọwa panizoru. ³ O mernu ikwu-onu a whuya iwhe n'ige ke a hite nọ ọgbasa izi ọma, bu ke o yisiri n'aka m lele nhne Chiokike Nye Ọznohia aị nyernu n'iwu. ⁴ M naagbanu i Tajitosi nnwo m n'ezi n'okwnata ovu ke a kwekotaru okwukwo.

Oru, nọ udno ke hi n'aka Chiokike Nda aị nọ Jizosi Karaisi, Nye Ọznohia aị.

*Ernu Tajitosi nọ rime
Kiriti*

⁵ Nhne mernu me gharuru i nọ Kiriti bu ma i bikwata nhne ke kwesiri ọbikwa, hohia ele okno badnu nọ rime eli-ohna ọbula, lele kpa me kannu i. ⁶ Nye okno badnu kwesiri ọ bu nye nwée ọtna, nye lu otu nnwerne, nye nwernu rumu be tukwasiri mkpoma, nye kpahie agwa, ele mee risi rikne. ⁷ Kwnornu nọ nye risi jọbu nye nwée ọtna lele nye izi Chiokike, nye mee n'iche ovu a, wé ovu ẹhni wara wara, nye zá nonwo manya gbu ogbu, nye mee nhne rikne, nye nwée ọwho-anya. ⁸ Ọ jọbu nye neelekọta

ele izne, nye whnúrnú nhne ọma n'anya, nye zá neeme-whe nhne ike, nye zì snam, zìri nsọ, nye neejikwaru ẹhni a. ⁹ O jikwaru ọka wam ke kwesiri ọkwnata ovu rikne lele kpa be znirni a, ma o mesi ele berere ovu rikne hite n'iznizni a zì snam, gesi masi ele neemegidne a nhne ojo be.

¹⁰ Agida ele kwé ekwe nooduwhu ele berere hite nù ikwu-ọnu etekne, ke kakwo ele knesnigwù omen'ẹli ele Ju aka rikne. ¹¹ Be kwesiri o mee be kpusni ọnu be, ele noolulu agwna ezi-nù-ọro, ele neezni nhne be kwésile o zni, kwnornu iwai. ¹² Otu nye ọwhnurninya be, nye Kiriti, karu kpa, "Ele Kiriti bu ele aghalaghala, ele ovu ojo lele anọhia, ele ime-mgwù, nù ele okne nkọli." ¹³ Nhne o kwuru bu ezi ọka, ka kpayaru bigbọsi be rikne, ma be gwuzosi rikne n'ọkwnata ovu, ¹⁴ ma be gharu iznizni aghalaghala ele Ju nù iwu ele badnu ke hi n'aka ele whọgaru n'ezi ọka. ¹⁵ Kpakara nhne zì rìchna n'anya ele zì rìchna, kọvu nye ruru ọru nù nye kwé ekwe, ọ zá nhne zì rìchna, kwnornu nù akoniche be nù echiche be ruru ọru. ¹⁶ Be karu nù be magwù Chiokike, kọvu ẹrnu be neegesi nù be ọogonahoru a. Ele sọ ize, ele risi rikne, ele nwée rikne mee nhne ọma ọbula.

2

Iznizni zì snam

¹ Gbalì zni iznizni zì snam. ² Ele okno badnu nwernu anya udno, ele nwernu ọso n'anya, ele zá neemewhe nhne ike, ele zì kwem n'ọkwnata ovu be, nù ọwhnun'anya nù ndidi. ³ Ele okno badnu ele rinya masi wuru budnu lele ele zì nsọ, ele zá noobno ele berere nhne, ele zá ọnonwo manya gbu ogbu, ele neezni nhne buru ọma, ⁴ ma be zni ele nnwerne ikne anya udno, whnu nzi be nù rumu be n'anya. ⁵ Be kwesiri ọ buru ele zá neemewhe nhne ike, ele zì rìchna, ele rinya neelegidne ọro be anya nkari, ele noobnonu nzi be nsni, ma ele badnu gharu ọ kaja ikwu-ọnu Chiokike.

⁶ Kpam masi, neezni rumu ikoro ma be buru ele zá neemewhe nhne ike. ⁷ Nù kpakara nhne i neeme, gesi ẹhni i nye ọma atù n'ẹrnu ọma. Nù nhne i neezni gwuzosi rikne nù rime a, nye anya duru ẹli. ⁸ Ikwu-ọnu buru ọma ma nye ọbula ke neemegidne i tọ iwħnerne hne be nwée nhne ojo be jeeji nookwugidne ai.

⁹ Zni ele ọhi be bnonu ele nwe be nsni nù kpakara nhne, neeme nhne jọoso be n'ọnu, be sá ọka nga be nookwunu be ọka. ¹⁰ Be znú nhne ele nwe be, kọvu be gesi nù be jọtukwasi be mkpọma, neegesi nhne ọma ke zì nù iznizni Chiokike Nye Ọznohia ai nù kpakara nhne.

¹¹ Oru Chiokike ke neegweya ọznohia whuyaru iwħne

hne kpakara ele badnu zi,
 12 neezni aì a sigbasi nhne
 noogwnu ano-ehni aì n'owa,
 nu budnu ke zá nootu ogwnu
 Chiokike, a wuru budnu ele
 zá neemewhe nhne ike, ome
 mma, nootu ogwnu Chiokike
 nu rime owa ka. 13 A nwernu
 olile anya zi ngozi, bu o
 whuya iwhne igwugwu ke
 Chiokike hna ezi nu Nye
 Oznohia aì Jizosi Karaìsi. 14 O
 bu nye gweru ehni a nyee
 n'onodi aì ma o gbahia aì nu
 rime nhne ojo, bitannu ehni
 a ele ke a, ele zi richna, ele
 ovu neerne bekwnu n'ernu
 oma. 15 Zni kpakara nhne ka,
 naakwnagidne, bna mbna
 nu kpakara rikne i nwernu.
 I kwé badnu obula ledna i
 anya.

3

Budnu nye Karaìsi

1 Chenwanyanu ele badnu
 be bita ehni be nu mkpu-
 ruru ele risi nu ele nechi
 echi, noobno nsni, jiknernu o
 rnu ernu oma, 2 be kwúko oka
 ojo megidne badnu obula, be
 buru ele udno, ele agwa oma,
 ele ovu hieru eli hne kpakara
 ele badnu zi.

3 N'ige mbom, a bu ele iwh-
 nirniwhno, ele zá noobno
 nsni, ele be duwhuru, noosno
 agida nhne ojo zi odo nu
 odo ke noogwnu aì, a wuru
 budnu ojo, kwno awuwa, be
 snornu aì irno, aila sno masi
 be irno. 4 Kovu nga ovu oma
 nu owhnun'anya Chiokike Nye
 Oznohia aì whuyaru iwhne,
 5 o znohia aì, o buo kwnornu
 ernu oma a rnurnu, kovu

kwnornu obirizi a. Hite
 n'osnusnu ke omu berere,
 Enine Nso nyernu aì budnu
 ikne. 6 Chiokike wukwasiri
 aì Enine Nso k'agida hite nu
 Jizosi Karaìsi Nye Oznohia
 aì. 7 Hne o gwnurnu aì lele
 ele mee mma hite n'oru, a
 buru ele neekheja olile anya
 budnu kwó okwo. 8 Ka bu
 oka kwesiri okwnata ovu. M
 naakaa, ji kwusi a rikne ma
 ele kweru nu Chiokike buru
 ele anya duru eli, neeme nhne
 buru oma. Kpakara nhne ka
 buru oma naabna iru hne ele
 badnu zi.

9 Kovu zeru ajiji iwhnirni-
 whno, nu ogwnu rewhna
 eburnu, oknorno, olu ogwnu
 kwnornu iwu, be bnána iru,
 be bu nhne etekne. 10 Do
 nye obula ke neegweya okewa
 aka nu nsni mgba lawuru,
 i mekwo, gharu a. 11 I
 magwu nu badnu ki bu nye
 aghorome, nye mmehie, o bu
 nye naama ehni a ikpe.

Ezni ipne-aznu

12 Nga me jeeziya Atemasi
 nu Taijikosi, hna anu zi, gbalì
 vakwnusi m nu Nikopolisi,
 kwnornu nu m jaadazi pi
 n'ige okirika. 13 Gbalì yisinu
 Zenasi nye ogwnu iwu nu
 Apolosi aka n'izne be, whnu
 nu be nwehjaru nhne obula
 be pioru. 14 Ele ke aì mughia
 kpa be jeeji ige be rnu ernu
 oma, rnughia nhne zi mkpa,
 be wúko badnu bnána nu
 nhne. 15 Kpakara ele me nu
 be zi neebekwu i. Bekwu
 kpakara ele whurnu aì
 n'anya nu rime okwnata ovu.

Oru Chiokike dazinu kpakara
anụ.

**Ọkwukwo izi
Pọlu gbaznenu
Filemōni
Nhne gbasiri
ọkwukwo izi ka**

Filemōni bụ otu nye zị mkpa n'ogbako Chiokike ke zị nụ Kọlosi, nye nwe ọhi ke rẹwhna a bụ Ọnesimosi. Ọhi ka hiri n'oro nye nwe a gbawhu. Kpa ọ kpawhuru, ya nụ Pọlu nye zị n'ikelu whnataru. Hite n'aka Pọlu, Ọnesimosi ghọ nye Karaịsi. Pọlu gbaznenu Filemōni ọkwukwo izi ka naariaso a, ọ kwubnahnarnu ọhi a, nye Pọlu neezihnahienu a. Pọlu naariaso a, ọ naabnarnu a lele nnwọ nda nụ rime Karaịsi, ọ bụo lele ọhi.

Nhne zị n'ọkwukwo izi ka

Ọpanizo (1-3)

Ọwhnun'anya Filemōni nụ ọkwnata ovu a (4-7)

Ọriaso nụ risi Ọnesimosi (8-22)

Ọkwukwo (23-25)

¹ Mawa, Pọlu, nye ikelu kwnornu Karaịsi Jizọsi, nụ nwene aị rukna Timoti, naagbaznenu enyi aị nụ nye ẹnu ibne aị, Filemōni, ọkwukwo izi. ² A naagbaznenu masinu nwene aị rinya Afia nụ nye ọgwnu ibne aị Akiposi nụ ọgbako ke zị n'oro i. ³ Oru nụ udno ke Chiokike Nda aị nụ Nyenwe aị Jizọsi Karaịsi dazinu anu.

Pọlu nọtunu Chiokike mmamma

⁴ M nọtunu Chiokike mmamma ige ọbula me neechenwanya i n'okpukpe m, ⁵ kwnornu nụ m nọonu nhne gbasiri ọwhnun'anya i hne kpakara rumu Chiokike zị nụ ọkwnata ovu i nụ Nyenwe aị Jizọsi Karaịsi. ⁶ M neekpe ma ọkwnata ovu i nọornusi ẹnu rikne n'esilawuru rumu nda ma i mahia kpakara nhne ọma ke a nwernu a ji nọornu ẹnu nụ rime Karaịsi. ⁷ Ọwhnun'anya i nyernu m mkpoma ọso n'onu k'agida sụ nwene m rukna, bụ ke mernu ovu ele nsọ ziri bụdnu ikne, gbata kwno m inwe.

*Pọlu riasnornu
nụ risi Ọnesimosi*

⁸ M nwernu m anya rikne nụ rime Karaịsi ọ kanu i mee nhne ke kwesiri. ⁹ Kọvu ọwhnun'anya mernu me riasno i, lele ọkpa badnu me bụ, Pọlu nye okno badnu, kọvu kitna, nye ikelu kwnornu Jizọsi Karaịsi. ¹⁰ M nọorio i kwnornu Ọnesimosi nnwọ m rukna nụ rime Karaịsi, nye ghọru nnwọ m kpa me zị n'ikelu. ¹¹ Nụ mbom, ọ bnáge nụ nhne ọbula nyee i, kọvu kitna ọ bnarnu iru nyee i, ma mawa masi.

¹² M neeziyanu i ya hite n'ovu m, lele nye zị m okne mkpa. ¹³ O znernu amasi m ọ bita a hna me zị ma o yinu m aka n'onodi i kpa me zị n'ikelu kwnornu izi ọma. ¹⁴ Kọvu m jéeme nhne ovu i kwéle, kpa nhne ọma ọbula i jeeme jeehi n'ovu i whuya, ọ bụo nhne be kwnagidnenu i

mee. ¹⁵ Ọ jọbu nọ Onesimosi whọgaru ige matị, ma i kwubnanya a n'ẹhni i ọkwnukokwnu. ¹⁶ Ọ bụma lele ọhi, o kakwo ọhi, kọvu lele nnwọ nda be whnurnu n'anya. Ọ zị m mkpa k'ezi, kọvu ọ zị i mkpa kakwo lele badnọ nọ lele nnwọ nda nọ rime Nyenwe aị.

¹⁷ Ọ bụru nọ i kwuru m nye ẹrnu ibne i, kwubnanya a lele kpa i jeegweru m. ¹⁸ Ọ bụru nọ o nwernu nhne ojo ọbula mọbu ọgwo ke o ji i, gwnụsi a nọ risi m. ¹⁹ Mawa Pọlu, ji aka m naagba nhne ka, m jọokwu i be. I magwọ nọ ji n'iwuhuru i jigwu m ọgwo bụdnu i. ²⁰ Bikno, nwene m rukna, menu m nhne ka kwnornu nọ Nyenwe aị, mee ovu sọ m n'ọnu lele nwene rukna nọ Karaịsi. ²¹ M tųkwasiri m mkpọma nọ i jọobno nsni kpa me naagba ọkwukwo ka nọ i jeeme kakwo nhne me nọorio i.

²² Kpam masị, bịtanu m otu ọnu ọro, kwnornu m neele anya nọ Chiokike jaaza kpakara okpukpe anọ mee m hiehnakwnusi anọ berere.

Obekwu ikwu ipne-aznọ

²³ Epaarasị nye me nọ a zị n'ikelu kwnornu Karaịsi Jizọsi neebekwu i, ²⁴ ma ele ẹrnu ibne m Makị, Arịsitakosi, Demasị nọ Lukwu. ²⁵ Oru ke Nyenwe aị Jizọsi Karaịsi dazinu enine anọ.

Okwukwo izi Ele Hiburu Nhne gbasiri okwukwo izi ka

Okwukwo izi Ele Hiburu bu ke be gbaznennu ele Karaïsi ele be neemegidne, ele zi nu ogwnu nu be jaaghasa okwnata mkpoma nu Karaïsi. Nye gbaru okwukwo ka naakanu be nu Jizosi Karaïsi bu ezi oiyi Chiokike n'iwuru a. O neegesi nhne ka, ke mbom, Jizosi bu Nnwọ Chiokike ke zi okwnukokwnu, nye muiaru obno nsni hite n'awhnuwhnu o gawheru. Lele Nnwọ Chiokike, Jizosi kakwo kpakara ele owhnurninya ke Tesitamenti Oknani, ma ele enine izi, ma Mozizi n'iwuru a. Ke ebo, Chiokike karu nu Jizosi bu nye ariohna, nye obula ke kweru nu ya, jeenwehia oznohia nu mmehie.

Nye gbaru okwukwo izi ka kwuru oka gbasiri ele dikne ke okwnata ovu, ele gwuzoru kwem du n'enu. Be lekwasiri Jizosi anya, nu ruwhnu awhnuwhnu nu okpagbu be kpagburu be. O jiri odo aka nu nsni nu ezni mesni okwukwo izi a.

Nhne zi n'okwukwo izi ka

Karaïsi bu oiyi Chiokike zuru ozu (1:1-3)

Karaïsi kakwo ele enine izi (1:4--2:18)

Karaïsi kakwo Mozizi nu Josua (3:1--4:13)

Karaïsi bu nye risi ariohna kakwo (4:14--7:28)

Ogba-njo-ehni Karaïsi kakwo (8:1--9:22)

Ariohna Karaïsi kakwo (9:23--10:39)

Okwnata mkpoma bu risi nhne (11:1--12:29)

Mee nhne joso Chiokike n'onu (13:1-17)

Okpukpe nu oka ipne-aznu (13:18-25)

Nnwọ a kakwo ele owhnurninya

1 N'ige wheru ewhe, Chiokike kwunnu ele nda ai oknani oka agida ige hite n'onu ele owhnurninya n'apna zi ichne ichne. 2 Kovu kitna, n'obochi ipne-aznu ka, o kwunnu ai oka hite n'onu Nnwọ a Jizosi, bu nye o hohiaru ma o buru nye jeeri kpakara mkpe, nye o hiri n'aka a kpu owa. 3 O nwernu igwugwu Nda a. Nnwọ wam bu nhne Nda a bu. O ji ikwunu a ke nwernu iknernema jigidne kpakara nhne. O jiri aka a snusnama mmehie owa. Nga o mekworu ka, o daziri eli n'akarikwnunga Chiokike n'oligwe, nye kakwo kpakara nhne n'olu.

Nnwọ Chiokike kakwo ele enine izi

4 Nnwọ wam kakwo ele enine izi lele kpa rehna a "Nnwọ," ke Chiokike nyernu a kakwo rehna be.

5 Kwnornu nu o za enine izi obula ke Chiokike kannu, "Ji bu Nnwọ m.

M gholam Nda i tna."

Mobu, o zi masi enine izi ke Chiokike kannu,

"M joburunu i Nda, i joburu Nnwọ m."

6 Nga Chiokike neeziya
Nnwọ a nụ rime ọwa, ọ kaa,
“Kpakara ele enine izi
Chiokike kpọnu a risi
ẹli.”

7 Ka bụ nhne Chiokike
kwuru gbasiri ele enine izi,
“Chiokike mernu ele enine izi
a lele ruwhere,
ele izi a lele bẹkwnu
neerne erne.”

8 Kọvu nhne gbasiri Nnwọ
wam, Chiokike karu,
“Chiokike, ngadna eze i jaazi
tim tọm,
Mkpara ẹli-eze i bụ ikpe
zị snam.

9 I whnuru nhne ọma n'anya,
sno nhne ọjo irno,
kam kpayaru, Chiokike,
bụ Chiokike i teru i
mọno ovu oso n'onu,
bita i nụ hne kakwo
kpakara ele ibne i.”

10 O kaa,
“Ji Jihova, i turu ntụ-ẹli ọwa
hite nụ mbom.
I ji aka i lawuru kpu
oligwe.

11 Kpakara be joowhu, kọvu i
jaazi ọkwukokwnu.
Be jaaka bụka lele iwo.

12 I jaapiakota be lele iwo olu,
be jaagbanwo be lele
ikpe,
kọvu i zị kpa i zị nụ mbom,
onu ọgwugwu awaha i
jéebi ebi.”

13 O zá enine izi ọbula ke
Chiokike kannu,
“Daziri ẹli n'akarikwnunga m
tem dụ nga me jaabita ele
irno i
lele nhne i jootukwasi ọchi i
lawuru.”

14 Ele enine izi, kpakara be
bụo ele o ziyaru o yinu ele
jeekehia ọznohia aka sa?

2

Okne ọznohia wam

1 Kam kpayaru, a jigidne
ezi ọka wam a nuru aka
rikne, ọ zị be vume ai lele
kpa mini noovume ọgbo.
2 O buri nụ ikwu-onu ele
enine izi kwuru gwuzosiri
rikne, kpakara mmehie
nụ risi rikne naharu ọgwo
enu awnwuhnu kwesiri be,
3 ndaa kpa a jaagbanahuru,
ọ buri nụ a lewhuru okne
oznohia hna kpa anya? O
bụ ke Nyenwe ai niwhuru
a beru osno zni, ele nuru
a kannu ai nụ ọ bụ ezi ọka.
4 Chiokike gbannu be akebne
hite nụ enu elekema zị ichne
ichne ke rikne, nụ enu ndu-
ehni, nụ enu rikne zị ichne
ichne. O gba masiri akebne
nga o nyernu ele badnu nkesi
ke Enine Nso lele kpa ọ masiri
a.

Jizosi nụ lele rumu nne a

5 Berere kwno, Chiokike
bitage ele enine izi ele jaachi
ọwa ke jaava, bụ ọwa ke
a nookwu ọka a. 6 Kọvu
be kwuru n'otu hnenum
n'okwukwo nso,
“Kini bụ nhne badnu etekne
bụ, ke i naari ọriri
gbasiri a,
nụ nnwọ ke badnu ke i
neelekota a?

7 I mernu a o hietu ẹli ma
karu ele enine izi.

I jiri igwugwu nụ ọson'anya
kpusi a nụ risi lele
okpu-eze.

⁸ I mernu a nye risi kpakara nhne.”
Ka neegesi nū ọ zá nhne ọ sigbasiri ọ b̄ita nū mkpururu ọchi a. Kọvu k̄itna, a whn̄uge nū kpakara nhne ka z̄i nū mkpururu ọchi a. ⁹ Kọvu a whn̄urnu Jiz̄osi, nye o mernu hietu ẹli mat̄i kar̄u ele enine izi. O jiri igwugwu nū ọson'anya kpusi a nū risi lele okpu-eze kwnornu nū ọ nwurnu ẹnwu. Hite n'oru Chiokike, o rat̄uru ẹnwu riro kwnornu kpakara badn̄u.

¹⁰ Chiokike nwe kpakara nhne, ya ke mas̄iri kpakara nhne hite n'iknerna a. O mernu nhne kwesiri nga o mernu Jiz̄osi zu ozu hite n'awhn̄uwhnu, ma ọ zn̄ohia aḡida r̄umu Chiokike, mee be snornu a keh̄ia igwe n'igwugwu a. ¹¹ Kwnornu nū nye b̄itaru be ns̄o nū ele be b̄itaru ns̄o b̄u otu ọro. Kam kpayaru, o sukwu be r̄umu nda a zá n̄ootu a iwhnerne. ¹² Ọ kar̄u,
“M jookwupiya r̄ewhna i
n'esilawuru r̄umu nda
m,
mjaaznarni i n'esilawuru
ogbako Chiokike.”

¹³ Berere kwno,
“M j̄otukwasi a ovu,”
o kwu kwno,
“Le me nū r̄umu Chiokike
nyernu m.”

¹⁴ Lele r̄umu o sukwuru vugwu an̄o-ẹhni nū ọvnarna, Jiz̄osi gh̄oru badn̄u ke vugwu an̄o-ẹhni nū ọvnarna ke nwernu rikne nw̄u ẹnwu, ma hite n'ẹnwu a, o megbu nye wam b̄u Ekwensu ke nwernu rikne ẹnwu, ¹⁵ ma ọ d̄ohia ele

z̄i n'ohi kpakara b̄udnu be n'ogwnu ẹnwu. ¹⁶ Kwnornu n'ezi, Jiz̄osi váge o yinu ele enine izi aka, kọvu r̄umu avn̄urnu Ebereham. ¹⁷ Kam kpayaru, ọ z̄i mkpa Jiz̄osi nū lele r̄umu nda a nū apna ọbula, ma ọ b̄uru nye risi arīohna ke nwernu mkp̄oma obirizi kwesiri ọkwnata ovu nū ruwhnu Chiokike, ọ b̄uru mas̄i nye mernu badn̄u nū Chiokike z̄iri n'udno hite nū ọgbaru mmehie. ¹⁸ Kwnornu nū o tar̄u awhn̄uwhnu nga be rnarn̄u a ọrnurna, o nwernu rikne yisinu ele be naarna ọrnurna aka.

3

Jiz̄osi kakwo Mozizi

¹ Kam kpayaru, r̄umu nda m, ele z̄i ns̄o, ele vu osukwu ikwu oligwe, an̄u r̄i ọriri nhne gbas̄iri Jiz̄osi, nye izi, nū nye risi arīohna ke ọkwnata ovu āi. ² Ọ b̄u nye kwesiri ọkwnata ovu nyee nye h̄ohiaru a, lele kpa Mozizi b̄uri nye be t̄ukwasiri ovu nū kpakara ẹnru a n'oro Chiokike. ³ Jiz̄osi kwesiri o nwe igwugwu ke kakwo igwugwu Mozizi lele kpa nye wuru ọro nwernu igwugwu kar̄u ọro o wuru. ⁴ Kwnornu nū kpakara ọro nwernu nye wuru a, kọvu Chiokike wuru kpakara nhne. ⁵ Mozizi, lele nnw̄o izi be kwesiri ọ t̄ukwasi ovu nū kpakara ọro a, gbar̄u akebene nhne be jookwu nū ruwhnu. ⁶ Kọvu Karāisi kwesiri ọkwnata ovu lele nnw̄o n'oro Nda a. A b̄u ọro a, ọ b̄uru a b̄ita mkp̄oma siri rikne āi, gwuzosi mas̄i

rikne nù nhne a neele anya
a.

Ozukwa inwe ke rùmu

Chiokike

⁷ Lele kpa Enine Nso karù,
“Tna, ọ bụru nù anù nùrnù
nkọli a,

⁸ anù méé ovu anù si
rikne,

lele kpa ele Izireli mernu nga
be gwuzogidnernu
Chiokike,
ige ọrnurna n'ẹli-ikpa.

⁹ Nga ele nda anù ọknani
kparù m iru, kpahia m,
be whnurnu ẹrnu m nri
awha ẹno.

¹⁰ Ovu weru m ẹhni kwnornu
ebiri kam,
m kaa, ‘Mkpoma be
noowhu apna,
be kwége ọ bita iwu m.’

¹¹ Kam kpararù, m ji m ovu
owe ẹhni dù risi, kaa,
‘Be jáabna hne me jeenye
be ozukwa inwe.’ ”

¹² Rùmu nda m, anya
dù anù ẹli, ọ zá nye ọbula
n'esilawuru anù ke jeenwe
ovu mmehie ke kwé ekwe
ke jeeme a ọ whoga nù
hne Chiokike ke zì bũdnu
zì. ¹³ Kọvu anù kwnagidne
ibne anù hnebũko ọbochi be
kwuru “Tna.” Ọ zá nye kwe
aghigo ke mmehie mee ovu
a si rikne megidne Chiokike.

¹⁴ Kwnornu nù ọ bũru a jidne
ọknata mkpoma a nwernu
nù mbom dù okwukwo, aì nù
Karaisi jeekekọ nhne. ¹⁵ Lele
kpa be gbarù n'okwukwo nso,
“Tna, ọ bũ nù anù nùrnù nkọli
a,

anù mékọ ovu anù si
rikne

lele kpa ele Izireli mernu nga
be gwuzogidnernu
Chiokike.”

¹⁶ Ndaa ele nurnu nkọli
Chiokike mee risi rikne?
Ọ búo ele Mozizi hiri n'ẹli
Ijipiti duhia sa? ¹⁷ Ndaa
ele Chiokike wesanu ovu
ẹhni nri awha ẹno? Ọ búo
ele mehieru, bũ ele iznu be
dnarnu n'ẹli-ikpa? ¹⁸ Ndaa
ele Chiokike dùru risi nù be
jáabna nù hne o jeenye be
ozukwa inwe? Ọ búo ele
bnóge nsni? ¹⁹ A whnurnu
nù be bnáge hne o jeenye be
ozukwa inwe kwnornu nù
ókwe ekwe be.

4

¹ Chiokike kweru aì mk-
wna ọ bna n'ozukwa inwe
a, mkwna wam noogwuzo
kwem, anù ngwa ma a tũ
ogwnu, ọ zì otu nyenum
n'esilawuru anù ba adna nù
ọ bna nù rime a. ² Kwnornu
nù be znirni aì izi oma lele
kpa be znirni be. Kọvu izi
be znirni be bnágene be nù
nhne, kwnornu nù ele nurnu
a jile ọknata ovu naahoru a.
³ Kìtna aì ele kweru bnarnu
n'ozukwa inwe a lele kpa
Chiokike kwuru,

“M ji m ovu owe ẹhni dù risi,
be jáabna hne me jeenye
be ozukwa inwe.”

O kwuru ka, ọ bũ n'ezi nù
ẹrnu wam kwolem kpa ọ
tũru ntũ-ẹli ọwa. ⁴ O kwuru
ọka gbasiri ọbochi ke ẹsau
n'otu hnanum, “Chiokike
zukwaru inwe n'ọbochi ke
ẹsau nù kpakara ẹrnu a.” ⁵ Nù
hnam kwno, ọ kaa, “Be jáabna
n'ozukwa inwe m.”

⁶ A whnurnu nu ozukwa inwe zinu ele ke Chiokike. Kovu, ele nurnu izi oma wam nu mbom bnage n'ozukwa inwe wam kwnornu n'okwe ekwe be. ⁷ Chiokike bitaru obochi berere ele badnu ji naabna n'ozukwa inwe a, kwu a "Tna." Nga agida awha whemernu, o hi n'onu Devidi kwu lele kpa o kwuru nu mbom,

"Tna, o buru nu anu nurnu nkoli a,
anu mee ovu anu si rikne."

⁸ Kwnornu nu o buru nu Josua duru be bna n'ozukwa inwe, Chiokike bo kwule oka gbasiri obochi ozukwa inwe berere. ⁹ Ka neegesi nu ozukwa inwe berere zinu rumu Chiokike lele kpa Chiokike zukwaru inwe kpa o kekworu owa n'obochi ke esau. ¹⁰ Nye obula ke bnarnu n'ozukwa inwe ke Chiokike, noozukwa inwe nu kpakara ernu a lele kpa Chiokike zukwaru inwe n'ernu a. ¹¹ A yisi ehni ma a bnazne n'ozukwa inwe a, o zi nye obula ba adna kwnornu nu okwe ekwe lele kpa rumu Izireli dnarnu.

¹² Ikwu-onu Chiokike zi budnu nornusi ernu rikne. O zi buko kakwo ama-ogwnu ruwhnu lawuru. O nodubna, neekewa mkpuru ovu nu enine, ma okpukpu nu omio. O notupiya echiche ovu nu agwa ke badnu. ¹³ O za nhne be keru eke ke tugwaru otugwa n'anya Chiokike, kpakara nhne gbe anya

n'anya nye wam a jaasa ajiji gbasiri ehni ai.

Jizosi bu nye risi ariohna

¹⁴ Hne a nwernu nye risi ariohna hna ezi kpa, nye beru osno zne nu ruwhnu Chiokike n'oligwe, Jizosi Karaisi Nnwọ Chiokike, a jidnesi okwuhia ke otukwasi ovu ai aka rikne. ¹⁵ Kwnornu nu a nwée nye risi ariohna ke nhne gbasiri ai za neemetu n'ovu, kovu a nwernu nye risi ariohna nye be kparu iru n'apna obula lele ai, kovu o mene mmehie. ¹⁶ Ngwa ma a gweru ovu siri rikne vadu ngadna oru ke Chiokike ma a nahia obirizi nu oru jeeyinu ai aka n'ige mkpa.

5

¹ Nye risi ariohna obula bu nye be hohiaru n'esilawuru ele badnu, be bita a ichne ma o dnasni anya badnu nu ruwhnu Chiokike, naakwanu be ariohna nu nkesi kwnornu mmehie. ² O nwernu rikne gweru ovu oma mesno ele nwée rikne nu ele ma nhne n'apna obula, kwnornu nu ya n'iwihuru a za rikne. ³ Kam kpararu, o naakwa ariohna kwnornu mmehie ke a, nu ke ele berere. ⁴ O za nye gweru igwugwu o chni ehni a nye risi ariohna, kovu nye Chiokike sukwuru lele kpa o sukwuru Eroni. ⁵ Kpam masi, Karaisi nyege ehni a igwugwu ke nye risi ariohna. Kovu Chiokike kwuru nhne gbasiri a,
"Ji bu Nnwọ m,
M ghulam Nda i tna."

⁶ Chiokike kwu kwno nū hne berere,

“Ịbụ nye ariohna ọkwnukokwnu, n'ahiri ke Mękizedeki.”

⁷ Nga Karaisi zi budnu n'owa, o ji okne ękwna nū anya-mini riọ ariri a n'okpukpe nyee Chiokike, bụ nye nwernu rikne ọ dọhia a n'ęnwu. Ọ nurnu okpukpe a, kwnornu nū o gwednarnu ęhni a ęli. ⁸ Ọ bụ n'ezi nū Jizosi bụ Nnwọ Chiokike, kovu, ọ mụhiaru obno nsni hite n'awhnuwhnu ọ taru. ⁹ Nga be mernu a ọ ziri snam, ọ ghọru nye risi ọznohia ọkwnukokwnu ke kpakara ele joobno nsni. ¹⁰ Chiokike mernu a ọ buru nye risi ariohna n'ahiri Mękizedeki.

Odnahala aznu

¹¹ A nwernu agida nhne a jookwu gbasiri Karaisi nye risi ariohna n'ahiri Mękizedeki, kovu a jookwu a kwnornu nū anu jęenwe rikne ghohia be. ¹² Kiti, anu kwesiri ọ buru ele jeezni nhne, kovu ọ zi koriri mkpa be neezni anu nhne mbom ke ikwuonu Chiokike. Ọ buru nū mini-remu bụ nhne anu zi koriri nonwo, ọ buo wiri siri rikne. ¹³ Kwnornu nū nye obula ke nonwo mini-remu bụ watakiri, o nwęe rikne mahia nhne oma nū nhne buo oma. ¹⁴ Wiri siri rikne bụ ke ele soru oso, bụ ele be znurnu ọ mahia nhne zi ichne nū hne nhne oma nū nhne ojo zi.

6

¹ Ngwa ma a zne ruwhnu, a sigbasi iznizni mbom ke

Karaisi zne nū ozu ozu, a zoma ọ tu ntu-eli otuhnasna nū mmehie berere hite n'ome nhne ke neegweya ęnwu, kweru nū Chiokike. ² Ka bụ iznizni ke owu mini nū ke obniakwasi aka nū risi, nū ke ohi n'ęnwu lizo, nū ke ikpe zi ọkwnukokwnu. ³ Chiokike kwe, a jeeme nhne ka. ⁴ Ọ bụ nhne kwę omume nū ele mahiaru iwhne ke Chiokike dnahnala, jeehieha, bụ ele raturu nkesi oligwe riro, bụ ele kehjaru igwe nū rime Enine Nso. ⁵ Ele ka bụ ke raturu nhne oma ke ikwuonu Chiokike riro ya nū iknernema ke owa ke jaava, ⁶ be hi nū ya dnahnala. Ọ bụ nhne jęekwe omume o kwuhnaya be, ọ nū lele be nokpogidne Nnwọ Chiokike n'olu ogha berere, naakpasị a iwhnerne nū ruwhnu ohna.

⁷ Ęli ke nwornu mini ke noozokwasi a, naamipiya mkpuru ke bnannu ele ękwu iru, ọ nahia ngọzi Chiokike. ⁸ Kovu ęli ke nooru igwnu nū akikara bnage iru obula. Be jovu a onu, n'ipne-aznu, bekwnu jeerne a.

⁹ Kovu ele me whnurnu n'anya, ọ bụ n'ezi a nookwu kpa, a tukwasiri ovu nū nhne kakwo mma gbasiri anu, bụ ngọzi ke ọznohia nū mmehie. ¹⁰ Chiokike zá neeme nhne ojo. Ọ jęechezu ęrnun anu ya nū owhnun'anya anu gesiri rewhna a, zi koriri neegesi hne ele ke Chiokike zi. ¹¹ A noopio ma nye obula mee koriri kpan du okwukwo, ma olile anya anu ziri kwem. ¹² A piole anu

buru ele ime-mgwu, kovu anu nu lele ele kweru ekwe nwe masi ndidi tem du o nahia mkwna Chiokike kweru.

Mkwna Chiokike zi kwem

¹³ Nga Chiokike kweru Ebereham mkwna, o jiri ehni a du risi kwnornu nu o za nye berere kakwo a. ¹⁴ O kaa, "N'ezi oka, m joggozi i, nyee i obuba masi." ¹⁵ Ebereham jiri ogologo nkasi ovu nwehia mkwna wam Chiokike kweru a.

¹⁶ Ele badnu neeji nye kakwo be du risi, neemesi oka be rikne, kam buru mbimambi oka nu odogbuta. ¹⁷ Chiokike, ma o gesi ele jeekehia mkwna, nu o jaagbanwo mkwna wam, jiri rehna a du risi. ¹⁸ Chiokike nyernu ai mkwna a nu o du risi a, nhne lawuru ka gbánwo agbanwo kwnornu nu Chiokike jaagha aghalaghalala, ai ele gbazneru jigidne olile anya ke zi nu ruwhnu ai aka o zi inwe gwu ai. ¹⁹ A nwernu olile anya ka lele nkno ke mkpuru ovu, ke zi jii nu kwem, ke dubnarnu ai n'aznu ikpe obnosni nu rime hne zi nsó, ²⁰ hne Jizosi beru ai osno bnazne, buru nye risi ariohna okwnukokwnu n'ahiri Mekizedeki.

7

Mekizedeki, nye ariohna

¹ Mekizedeki ka bu eze Salem, nye ariohna ke Chiokike ke Kakwo Nhne Dum Olu. O zuteru Ebereham nga o hiri ogwnu ke o gburu ele eze neehiehna, o

gozi Ebereham. ² Ebereham nyee a otu nga nu nri nga kpakara nhne o gweyarú. Rehna a ke mbom bu "Eze Ome Mma," ke ebo bu "Eze Salem," ke bu "Eze Udno." ³ O za otnutnu gbaka gbasiri nda a mofu nne a, mofu avnurnu a, omumu a, mofu enwu a, lele Nnwó Chiokike, o bu nye ariohna okwnukokwnu.

⁴ Le nye kwu ka, ke nda ai Ebereham nyegarú a otu nga nu nri nga kpakara nhne o luhiaru n'ogwnu. ⁵ N'ezi oka, iwu karu rumu Livai ele ariohna nahoru rumu nda be otu nga nu nri nga. O bu n'ezi nu be bu rumu Ebereham. ⁶ Kovu Mekizedeki hige nu avnurnu Livai, kovu o nahoru Ebereham otu nga nu nri nga, gozi masi nye wam nahiaru mkwna Chiokike. ⁷ N'ezi, nye wam ke goziri kakwo nye wam o goziri. ⁸ Hna, badnu etekne ke jonwu onwu nanarnu otu nga nu nri nga. Kovu hne berere, Mekizedeki nye be gbarú akebe nu o jaazi tem nanarnu otu nga nu nri nga. ⁹ A jaakaa nu nga Ebereham kwuru otu nga nu nri nga, nu Livai nye nanahoru otu nga nu nri nga kwuru ke a masi nu rime Ebereham, ¹⁰ kwnornu nu Livai zi nu ruwho Ebereham nda a nga Mekizedeki zuteru Ebereham.

*Jizosi bu nye ariohna
lele Mekizedeki*

¹¹ Be nyernu ele Izireli iwu hite n'ele ariohna Livai. O buru nu iwu ke mernu rumu Livai buru ele ariohna mernu

badnu zu ozu, o za mkpa nu nye arìohna berere jaava n'ahiri Mèkizedeki, búo n'ahiri Eròni. ¹² Kwnornu nu kpa be gbanwornu ele arìohna, kpm masi bu kpa be jiri gbanwo iwu kam. ¹³ Nye a nookwu oka bu Nyenwe ai, nye hiri n'avnuonu berere, o za nye obula ke hiri n'avnuonu kam bu nye okwa arìohna. ¹⁴ A magwu nu Nyenwe ai hiri nu avnuonu Juda whuya, bu ele Mozizi kwúge nhne okwa arìohna gbasiri be.

¹⁵ Ka dnornu ai anya nkari nkari, kwnornu nu nye arìohna berere whuyaru lele Mèkizedeki. ¹⁶ O búo nye arìohna hite n'iwu ke osnusno omumu ke badnu, kovu o bu nye arìohna hite nu iknernema budnu ke kwó okwo. ¹⁷ Kwnornu nu okwukwo nsò karu kpa, "I bu nye arìohna okwnukokwunu, n'ahiri Mèkizedeki."

¹⁸ Be sigbasiri iwu oknani kwnornu nu o za rikne, o bnáge iru obula, ¹⁹ kwnornu nu o za nhne ke iwu mernu ozu ozu. Kovu a nwernu olile anya ke ka mma ke a jeeji vadu Chiokike ndundu.

²⁰ Chiokike duru risi gbasiri a, ele berere buru ele arìohna hne be dúge risi. ²¹ Jizosi bu nye arìohna Chiokike dunnu risi, kwu masi nhne gbasiri a, "Jihova duru risi,

o jáalahna aznu,

"I bu nye arìohna okwnukokwunu."

²² Kwnornu odu risi ka, Jizosi bu mbimambi ke ogba-njo-ehni ke kakwo mma.

²³ Ele arìohna wam zi agida kwnornu nu be nwurnu onwu ke mernu be nwée rikne dazigidne lele ele arìohna. ²⁴ Kovu Jizosi zi budnu okwnukokwunu, ernu ke nye arìohna a za naagbanwo agbanwo. ²⁵ Kam kpayaru, o nwernu rikne o znòhia kpm kpm bu ele hiri n'aka a vakwnusi Chiokike, kwnornu nu o zi budnu okwnukokwunu nòronu be arìo nu ruwhnu Chiokike.

²⁶ A nwernu nye risi arìohna nu kpa, nye zi nsò, nwée ntubo, nye mmehie zila nu rime, nye zi ichne hne ele badnu ele mmehie zi, nye be gwelizoru olu kakwo kpakara oligwe. ²⁷ Jizosi nuna lele ele risi arìohna ele berere, o za naakwa arìohna kpakara obochi kwnornu mmehie ke a nu ke ele Izireli. Kovu o kwarnu otu arìohna kpò ke zuru ohna nga o gweru ehni a kwa arìohna. ²⁸ Kwnornu nu iwu mernu ele badnu ele zúge ozu ele risi arìohna, kovu ikwu-onu wam Chiokike jiri du risi ke sno iwu wam n'aznu mernu Nnwò wam nye zuru ozu okwnukokwunu.

8

*Jizosi bu nye risi
ogba-njo-ehni ikne*

¹ Ka bu risi kpakara nhne a nookwu, a nwernu nye risi arìohna nu kpa, nye dazi n'akarikwnunga ngadna eze Chiokike n'oligwe. ² Nye arìohna nu kpa zi nòornu ernu nye arìohna nu Hne Kakwo Nso n'oligwe, bu ezi Oro-Èka

Nsọ ke Nyenwe aị wuru, ọ bụla badnụ. ³ Nye risi ariohna ọbula jaakwa ariohna nụ nkesi nụ ruwhnu Chiokike, ọ zị mkpa nụ nye ka jeenweriri nhne o jeeji kwa ariohna. ⁴ Ọ bụru nụ ọ zị n'owa, ọ jọbu nye ariohna rịa rịa, kwnornu nụ agida ele ariohna zị ele naakwa ariohna lele kpa Iwu Mozizi kwuru. ⁵ Be neezne izi n'Oro Nsọ ke nhne atụ lele ke zị n'oligwe. Lele kpa Chiokike kannụ Mozizi nga o noowu Oro-Èka Nsọ, "Whnụ nụ i mernu kpakara nhne lele kpa be gesiri i be n'olu rugwu." ⁶ Kọvu ẹrnu ọkwa ariohna ke Jizọsi kakpa ke ele rnurnu ẹrnu nụ mkpururu iwu ọknani. Ọgba-njọ-ẹhni ke ọ gbarụ n'esilawuru Chiokike nụ ele badnụ kakwo mma, kwnornu nụ o gwuzogwu n'olu mkwna ke kakwo mma.

⁷ Ọ bụru nụ ọgba-njọ-ẹhni ke mbọm zuru ozu, mkpa ke ẹbo be znéne akpa aị. ⁸ Kọvu Chiokike whnurnu nụ ele badnụ zúge ozu, ọ kaa,

"Ọbochi vawa, bụ nhne Jihova kwuru,
nga me nụ ọro Izireli nụ ọro Juda,
jaagba njọ-ẹhni ikne.

⁹ Ọ jónu lele njọ-ẹhni,
me nụ ele nda be gbarụ,
n'ọbochi me jiri be n'aka m dọhia be n'eli Ijipiti,
be kwnátala ovu nụ njọ-ẹhni wam me nụ be gbarụ,
m lemernu m be anya,
bụ nhne Jihova kwuru.

¹⁰ Kịtna, ka bụ njọ-ẹhni me nụ ele Izireli jaagba

nụ ọbochi ke jaava, bụ nhne Jihova kwuru.

M jeeyisi iwu m nụ rime echiche be,
m jaagbakwasị be n'olu mkpọma be,
m jọburu Chiokike be,
be jọburu ele ke m.

¹¹ Ọ zá nye n'esilawuru be ke jeezni ibne a,
mọbu kanụ nwene a,
'Mahia Jihova,'
kwnornu nụ kpakara be jaamahia m,
hite nụ nye zị matị du nye ezi.

¹² M jaagbarunu be ọgahie be,
m jéechenwanya mmehie be berere."

¹³ Hne o nookwu ọka ọgba-njọ-ẹhni ikne, Chiokike mernu ma ke mbọm ziri ọknani, nhne ọbula mernu ọknani jọdoka ọdoka, whume masị.

9

Okpenu Chiokike n'owa

¹ Ọgba-njọ-ẹhni ke mbọm ke Chiokike nụ rụmu Izireli gbarụ nwernu iwu osnusno okpukpe n'oro nsọ ke ọwa.

² Be wuru ọro okpukpe ke mbọm ke bụ hne zị nsọ. Nụ rime ọnu ọro ke mbọm, nhne zị nụ rime a bụ nhne be bita tọnji nụ ikpechi nụ bredi ariohna Chiokike. ³ N'aznụ ikpe obnosni ke ẹbo bụ hne be kwu Hne Kakwo Nsọ. ⁴ Nhne zị nụ rime a bụ ojo golu ke isensi, nụ Igbe Ọgba-Njọ-Èhni be wọru golu. Nụ rime igbe wam, nhne zị a bụ otu ite golu mana, nụ mkpara Eroni ke warụ ọkwukwo nụ

mbadamba akaworugwu lawuru ke be gbakwasiri iwu wam n'olu be. ⁵ N'olu igbe, ele enine izi be wuru owu zi igwugwu be kwu Cherubim gbasaru akankwu be kpusnirni ikpechi oru. A jéenwe rikne kowa kpa be kina.

⁶ Nga be bita kworu kpakara nhne, ele ariohna naabna nu hne zi nsọ kpakara obochi nornu ernu be. ⁷ Kovu okwolem nye risi ariohna naabna nu Hne Kakwo Nso n'aznu ikpe obnosni wam otu mgba n'awha. O jeeji onarna ke o jeeji kpusni mmehie ke a nu mmehie ele Izireli mernu nu oma ama. ⁸ Enine Nso neegesi kpa Oro-Eka Nso ke mbom nu omen'eli a gwuzo koriri, apna be jeeji naabna nu rime Hne Kakwo Nso mesnirni emesni. ⁹ Ka bu nhne neegesi n'ige ka, nu nkesi nu ariohna be jiri kwanu Chiokike ariohna jéenwe rikne mee ele neegweya nkesi ariohna zu ozu. ¹⁰ Ka bu wiri nu manya nu mmemem ke onusna, kpakara omen'eli ele ka bu nhne anya nownu joogwuzo tem du ige Chiokike jaagbanwo be.

Ovnarna Karaishi

¹¹ Kovu Karaishi varu lele nye risi ariohna nhne ke ka mma ke zi hna, Oro-Eka Nso ke o nornu ernu nu rime a kakpa, zu masi ozu. O buo ke be jiri aka wu, o buo ke be keru eke n'owa ka. ¹² Nga Karaishi bnazernu

nu rime Hne Kakwo Nso, o bnarnu otu mgba kpai. O jile onarna owu mibu ke nnwo ehni kwa ariohna, kovu o ji onarna ke a gbahia kpakara ai okwnukokwnu. ¹³ Onarna owu nu ehni nu nnwo ehni nu retnu ke be wekwasiri ele zila richna mernu be ziri richna n'olu ehni. ¹⁴ O ko buru onarna Karaishi, nye hiri n'Enine Nso okwnukokwnu gweru ehni a kwa ariohna nwee oru nu ruwhnu Chiokike, josnusnama akoniche ai whoga n'ernu ojo ke jaakpaya enwu, ma a kpenu Chiokike ke zi budnu.

¹⁵ Kam kpayaru, Karaishi jiri buru nye agbata ke ogba-njo-ehni ikne, ma ele Chiokike sukwuru nwehia mkwna o kehia nhne kwó okwo. Kwnornu nu o nwurnu enwu ma o zi kpa o gbahia be nu rime awnwhnu ke mmehie be mernu nu mkpururu ogba-njo-ehni ke mbom.

¹⁶ Hne iwu oke mkpe zi, be jeegesiri nu nye wam gbaru a nwurnu onwu. ¹⁷ Kwnornu nu iwu oke mkpe bu nhne etekne hne nye gbaru a zi budnu, kovu o jaabna n'ernu nga nye gbaru a nwurnu enwu. ¹⁸ Ka bu nhne kpayaru nu ogba-njo-ehni ke mbom jiri owusi onarna gwuzosiri rikne. ¹⁹ Kwnornu nu nga Mozizi kannu ele Izireli kpakara nhne iwu wam kwuru, o gweru onarna nnwo ehni gwagidne a mini, gweru hisopu nu wuulu ihie whesi n'okwukwo iwu

wam nū kpakara ele badnū. ²⁰ Ọ kaa, “Anū bno nsñ, ka bụ ọvna nna ọgba-njọ-ẹhni ke anū nū Chiokike gbarū, anū bīta a.” ²¹ Kpam masị, o whesiri Ọro-Ẹka Nsọ ọvna nna nū kpakara agbugba nū nhne be jī zne izi. ²² N’ezi ọka, ọ gwnarnū matị ọvna nna mee kpakara nhne ziri snam n’iwu, kwnornu nū hne be wúsage ọvna nna, ọgbaru mmehie zila.

*Ariohna Karaịsi
noovume mmehie*

²³ Kam kpayarū, Ọro-Ẹka Nsọ ke ọwa ka nū kpakara nhne zī nū rime a, bụ oiyi nhne zī n’oligwe, bụ nhne be jeeji ọvna nna nọosnu, kọvu nhne ke oligwe n’iwhuru a pioru ariohna ke kakwo mma karū ọvna nna anọhia. ²⁴ Kwnornu nū Karaịsi bnáge nhne zī nsọ be jiri aka wu, ke bụ oiyi ke ọkwnamarna nhne. Kọvu ọ bnaznenu oligwe hne o gwuzo nū ruwhnu Chiokike nū risi aị. ²⁵ Nye risi ariohna ele Ju naabna Hne Kakwo Nsọ otu mgba n’awha gweru ọvna nna anọhia. Kọvu Karaịsi znége o jī ẹhni a kwa ariohna agida ige. ²⁶ Ọ bụru kpam, Karaịsi znenu ata awnūwhnu agida ige hite n’ọpanizo okike ọwa. Kọvu ọ whuyaru otu mgba kpoi kwnornu aị n’okwukwo ige ka, gweru ẹhni a kwa ariohna ma o vume mmehie. ²⁷ Ka bụ ezi ọka, badnū joonwuriri otu mgba, omekwo, ikpe Chiokike sno a. ²⁸ Kpam masị, be jiri Karaịsi kwa ariohna otu mgba o vume mmehie agida

ele badnū, ọ jaava ke mgba lawuru znọhia ele neele anya a hne mmehie zila a.

10

*Karaịsi kwarū ariohna
zuru ọhna otu mgba*

¹ Iwu wam bụ enine nhne ọma ke jaava, ọ búo nhne wam, kam kpayarū, o nwée rikne hite nū ariohna ke be naakwa ige ọbula mee ele naava ọ kpọ risi ẹli zu ozu. ² Ọ bụru nū ele neekpenu Chiokike zī rịchna nū rime ovu, ikpe mmehie ba mána be. Kpakara ọkwa ariohna znenu okwome. ³ Kọvu kpakara ariohna wam bụ nhne ke neechenwanyanū be mmehie be hite n’awha dū n’awha. ⁴ Kwnornu nū ọvna nna ehni nū owu nwée rikne vume mmehie.

⁵ Kam kpayarū nga Karaịsi varū n’ọwa, ọ karū,
“Ariohna nū nkesi ruwhnu
ọma másige i,
kọvu i bītannu m anọ-ẹhni
o bnonu i nsñi.

⁶ Ovu zá nọoso i n’ọnu
kwnornu ariohna ọkporne
bẹkwnu mọbu ariohna
mmehie.

⁷ M kaa, ‘Chiokike, le, m
valẹm
o mee nhne i pioru me
mee,
lele kpa be gbarū nhne
gbasiri m n’okwukwo
nsọ.’ ”

⁸ Ke mbom, ọ karū, i pióle ariohna nū nkesi ruwhnu ọma, mọbu ariohna ọkporne bẹkwnu mọbu ariohna mmehie, ọ bụ n’ezi nū iwu wam karū be mee kpam. ⁹ Ọ kaa,

“Chiokike, le, m valèm o mee nhne i pioru me mee.” O gwemernu nhne ke mbòm ma o zì kpa o gwuzote nhne ke ẹbo. ¹⁰ Kwnornu nù Jizosi Karaisi mernu nhne Chiokike pioru o mee, o sn̄snamarnu mmehie aì hite n'ariòhna ke o jiri ẹhni a kwa otu mgba ke zuru ọhna. ¹¹ Nye ọkwa ariòhna ọbula noogwuzo kpakara ọbochi n̄ornu ẹrnu a, naakwa otu ariòhna agìda ige. Kọvu kpakara ariòhna ka nwée rikne noovume mmehie. ¹² Kọvu nga nye ariòhna ka kwarù ariòhna ke zì ọkwnukokwnu kwnornu mmehie, ọ dazìri ẹli n'akarikwnunga Chiokike. ¹³ Hite n'ige wam, ọ zì neese ige Chiokike jaabita ele irno a lele nhne ọgbakwasi ọchi a. ¹⁴ Hite nù otu ariòhna, o mernu ele zì snam hite nù mmehie zu ozu ọkwnukokwnu.

¹⁵ Enine Nso naagbanu aì akebne ka hite nù nhne o kwuru nù mbòm,

¹⁶ “Ka bu njo-ẹhni ke me nù be jaagba,

n'ọbochi ke jaava, bu nhne Jihova kwuru,

m jeeyisi iwu m nù rime ovu be,

m jaagbakwasi be n'echiche be.”

¹⁷ O kaa kwno berere,

“M jeechenwanya aruru-ẹli be, nù mmehie be berere.”

¹⁸ Kìtna, ọ gbarunnu be kpakara mmehie be, ariòhna berere zá kwnornu mmehie.

¹⁹ Kam kpayarù, rùmu nda m, a nwernu ovu siri rikne ọ bnazne nù Hne Kakwo Nso hite n'ovnarna Jizosi. ²⁰ O

gbamannu aì apna ikne ke zì budnu hite n'ikpe obnosni wam ke bu anọ-ẹhni a. ²¹ A nwernu nye risi ariòhna ke kakwo, nye neelegidne ọro Chiokike anya. ²² Ngwa ma a gweru mkpoma zì rìchna nù ezi ọkwnata ọvu, nù ovu ikpe mána vakwnusi Chiokike, ya nù ẹhni be jiri mini zì rìchna sn̄snama. ²³ Ngwa ma a knetasì olile anya ke ọkwnata ovu aì aka rikne, kwnornu nù nye kweru aì mkwna jaabita mkwna o kweru. ²⁴ A gbalì mee nhne joovulizo ọwhnun'anya n'ovu ibne aì hite n'ornu ẹrnu ọma. ²⁵ A ghása ọgbako rùmu nda n'otu lele kpa agwna ele badnu neeme. Kọvu a kwnagidne ibne aì ke kakwo kpa ọbochi wam naava ndundu.

²⁶ O buru nù a jaazì kọriri neeme mmehie hne a nurnu ezi ọka wam, ọ zá ariòhna berere be jaakwa kwnornu aì. ²⁷ Kọvu nhne ke gwnarnu bu olile anya ke tu ogwnu ke ikpe, ya nù ke okne bẹkwnu ke jeerne ele neemegidne Chiokike. ²⁸ Nye ọbula ke dnarnu Iwu Mozizi nwurnu ẹnwu hne badnu lawuru mọbu ẹto gbagidnernu a akebne, be donnu a obirizi.

²⁹ Anu le kpa ikpe wam jaazì rikne bu awhnuwhnu nye wam jaata bu nye lednarnu Nnwọ Chiokike anya, nye kpóge ọvnarna ọgbanjọ-ẹhni ke Chiokike nhne, ke sn̄snamarnu mmehie a, nye lednarnu Enine Nso ke oru anya. ³⁰ Kwnornu nù a magwu nye karu,

“Mawa nwe mmegwnahia, m jeemegwnarnu.” Jihova kwuru berere, “Jihova jeekpe ele ke a ikpe.” ³¹ O bu nhne tu ogwnu o dnabna n'aka Chiokike ke zi budnu.

³² Anu chenwanya obochi ele ke wheru ewhe kpa anu snurnu ovu kpa iwhne Karaisi mukwasiri anu nu rime kpakara awhnuwhnu.

³³ Agwna ige anu buru ele be kpasiri iwhnerne n'ohna, ige berere anu dasiri ele berere be neemegbu emegbu n'ikwnu. ³⁴ Anu donnu ele zi n'ikelu obirizi. Nga be nahoru anu nhne anu nwernu, ovu soru anu n'onu kwnornu nu anu magwu nu anu nwernu ekwnu ke jaazi okwnukokwnu n'oligwe.

³⁵ Anu tuwhu ovu osi rikne anu, o jeenwe ogwo ernu zi agida. ³⁶ Anu snuta ovu ma anu nwernu rikne mee nhne Chiokike pioru, nahia masi nhne o kweru nu mkwna.

³⁷ Kwnornu,

“Ige mati,

nye wam jaava bu nye jaava, o jooqbu okwnu.

³⁸ Kovu, nye mee mma ke m jeehi n'okwnata ovu ziri budnu,

o buru nu nye obula lahna aznu,

nhne gbasiri a joso m ovu n'onu.”

³⁹ Kovu a buo ele naalahna aznu, whu etekne, a bu ele kweru du n'oznohia mkpuru ovu.

¹ Okwnata ovu bu odnabnenu nu nhne a neele anya, nu otukwasi ovu nu nhne ke a whnuge anya zi. ² Hite n'okwnata ovu, ele gbaka nahiaru ruwhnu oma n'aka Chiokike.

³ Hite n'okwnata ovu, a ghohiaru nu Chiokike jiri ikwu-onu a ke owa, ke kpa-yaru, nhne a noowhnu anya hi nu nhne a whnuge anya whuya.

⁴ Ebeli jiri okwnata ovu kwanu Chiokike ariohna ke ka ariohna Keni nwene a mma. Hite n'okwnata n'ovu a, Chiokike gbaru akebne nu o bu nye mee mma kwnornu nu Chiokike nahoru nkesi a. Hite n'okwnata n'ovu a, o zi koriri nookwu oka o bu n'ezi nu o nwurnu onwu.

⁵ Hite n'okwnata ovu, Inoku nwuna onwu, kovu Chiokike kwururu a nu budnu, be whnuna a, kwnornu nu Chiokike kwururu a. Kovu su Chiokike kwururu a, be gbaru akebne a nu o mernu nhne soru Chiokike ovu n'onu. ⁶ Hne okwnata ovu zila, be nwée rikne mee nhne joso Chiokike ovu n'onu. Kwnornu nu nye jaavakwnusi Chiokike jeekweriri nu Chiokike zi, nu o bu nye nokwu ele noopiosi a rikne ogwo ernu.

⁷ Hite n'okwnata ovu, Noa tutu ogbo nga Chiokike doru a aka nu nsni nhne ke zi nu ruwhnu, o whnuna anya, o tu ogbo o jiri znohia ele oro a. O marnu owa ikpe, kehia ome mma hite n'okwnata ovu.

11

Ele dikne ke okwnata ovu

8 Hite n'okwnata ovu, Ebereham bnornu nsn̄i nga Chiokike sukwuru a zne ẹli ke o jeekeh̄ia n̄u mkwna, ọ whoga neezne hne ọ maa. 9 Hite n'okwnata ovu, o wuru n'eli Chiokike kweru a mkwna lele nye izne. O wuru n'oro-eka, ya n̄u Aziki n̄u Jek̄opu, ele ya n̄u be keh̄iaru otu mkwna wam. 10 Kwnornu n̄u Ebereham neele anya ẹli ke nwernu nt̄u-ẹli, ke Chiokike b̄u nye nka n̄u nye wuru a.

11 Hite n'okwnata ovu, Sera nah̄iaru rikne ọ t̄u rime nga o wheru ige, ọ b̄u n'ezi n̄u o nwée nnw̄o* kwnornu o karu n̄u ọ b̄u nye kwesiri okwnata ovu b̄u nye kweru mkwna. 12 Hite n'otu badn̄u ka, Ebereham, ọ b̄u n'ezi ọ n̄u lele nye nw̄urnu ọnwu, hne avn̄urnu a hna lele mb̄o ke oligwe n̄u lele r̄izna ke z̄i n̄u ngeri osimini hna ke nwée ọnu ọgw̄nugwnu.

13 Kpakara ele ka nw̄urnu n̄u rime okwnata ovu. Be nah̄iage nhne Chiokike kweru mkwna, k̄ovu be whn̄urnu be hite n̄u hne z̄i ikere, gweru be, kwuh̄ia n̄u be b̄u ele izne n̄u ele neewhe ewhe n'owa. 14 Nga ele badn̄u nookwu kpa, ka neegesi n̄u be neele anya ẹli ke aka be. 15 N'ezi ọka, ọ b̄uru n̄u be naari ọrii gbas̄iri ẹli ke be hiri wh̄uya, be znernu alahna azn̄u. 16 K̄itna, be neele anya ẹli ke ka mma, ẹli ke oligwe. Kam kpayar̄u, iwhnerne zá neeme Chiokike

ma be sukwu a Chiokike be, kwnornu n̄u ọ b̄itannu be otu ẹli.

17 Hite n'okwnata ovu, Ebereham gweru Aziki kwa arioh̄na nga Chiokike kparu a iru. Nye wam nah̄iaru mkwna wam jiri otu nnw̄o kp̄oi o nwernu kwa arioh̄na. 18 Ọ b̄u n'ezi n̄u Chiokike karu, "Hite n̄u Aziki, i jeenwe aḡida r̄umu." 19 Ebereham kweru n̄u Chiokike nwernu rikne mee Aziki hi n'ẹn̄wu lizo, n'ezi ọka, ọ nah̄oru nnw̄o a lele nye hi n'ẹn̄wu lizo.

20 Hite n'okwnata ovu, Aziki ḡoziri Jek̄opu n̄u Iso, nookwu ọka gbas̄iri nḡozi ke z̄i n̄u ruwh̄nu. 21 Hite n'okwnata ovu, Jek̄opu ḡoziri r̄umu Josefu law̄uru nga ọ n̄onwu ẹn̄wu. Ọ dnabn̄ernu n̄u mkpara a kp̄o risi ẹli nyee Chiokike.

22 Hite n'okwnata ovu, Josefu nga ọ n̄onwu ẹn̄wu kwuru nhne gbas̄iri okwne-hala ke r̄umu Izireli n'eli Ijipiti, nyee be iwu gbas̄iri ọkpukpu a.

23 Hite n'okwnata ovu, ele m̄urnu Mozizi tugwaru a ẹn̄wa ẹto kwnornu n̄u ọ b̄u nnw̄o z̄i ichne, ogwnu iwu eze t̄ula be.

24 Hite n'okwnata ovu, Mozizi, nga o sopiyaru n̄u badn̄u, kwée be sukwu a nnw̄o adna Fero. 25 O snornu r̄umu Chiokike ta awhn̄uwh̄nu kanu a mma kakwo o nwe ovu ọso n'ọnu ke mmehie ige mati. 26 O gwn̄urnu nhne iwhnerne ke Karāisi nhne z̄i

* 11:11 m̄obu hite n'okwnata ovu, Ebereham gh̄oru nda, ọ b̄u n'ezi o mernu okno badn̄u, Sera n'iwhuru a nwée nnw̄o

okne ọnu ahia kakwo kpakara ẹkwnu ke Ijipiti, kwnornu nu o neele anya ọgwo ẹnu ke zi nu ruwhnu. ²⁷ Hite n'okwnata ovu, ọ sigbasiri ẹli Ijipiti, ọ tula ogwnu ovu owe ẹhni ke eze, kwnornu nu o gwuzoru kwem lele nye whnurnu Chiokike wam be whnu anya, anya.

²⁸ Hite n'okwnata ovu, o miteru Iriri Ogawhe nu ọvnarna be wesaru ma enine izi ẹnu wam ke gburu kpakara nnwo mbom be murnu gharu o gbu nnwo mbom ele Izireli. ²⁹ Hite n'okwnata ovu, rumu Izireli wheru Osimini Ihie lele ẹli etekne, nga ele Ijipiti pioru ma be whe, mini riri be.

³⁰ Hite n'okwnata ovu, oghiri mkpo Jeriko dnarnu, nga ele Izireli gbaru a gburugburu ọbochi ẹsau.

³¹ Hite n'okwnata ovu, nwerinya ewhere Rehabu ziri budnu, be gbukotala ya nu ele irno Chiokike, kwnornu nu o tugwaru ele znernu o nyokahia ẹli wam.

³² Ndaa nhne me jookwu, kwnornu nu ige zila me jookwu nhne gbasiri Gidioni, nu Baraki, nu Samsini, nu Jefita, nu Devidi nu Sameli, nu kpakara ele ọwhnurninya. ³³ Ele hiri n'okwnata ovu lugbu ẹli-eze, rnu ẹnu ọma, nahia mkwna, kpusni ọnu odum, ³⁴ kpachni bekwnu noonwu onwu, gbanahoru ama-ogwnu, be nwee rikne, kovu be ghoru ele dikne, ele dikne n'ogwnu, chihala ele ogwnu ẹli berere. ³⁵ Ele rinya

nahiaru ele ke be hiri n'enu lizo. Be taru ele berere awhnwhnu, kovu be kweele be dohia be, ma be lizo n'enu ke ka mma. ³⁶ Be mernu ele berere nhne rumu, pnia be hna, owe, be knernu ele berere eriri, yisi be n'ikelu.

³⁷ Be turu be akaworugwu, be kwobiri be ẹbo, be jiri ama-ogwnu gbu be, be woru akpukpo owu nu atnurnu gbaghari, be ghọ ele mboni, be kpakna be ẹhni, megidne be.

³⁸ Ele ọwa kwesile ele ka. Be gaghari lele ele nwee ọro n'eli-ikpa nu rugwu mati, be wuru nu rime mkpewu nu onunu ẹli.

³⁹ Kpakara ele ka nwernu ọtnutnu ọma kwnornu n'okwnata ovu be, kovu be nahiage mkwna wam. ⁴⁰ Chiokike bitannu ai nhne ka mma. Chiokike mernu ma ai nu be zukota, ma a buru ele zuru ozu n'otu.

12

Chiokike naapnia rumu a nhne

¹ Kam kpayaru, hne a nwernu agida ele akebne gbaru ai gburugburu, a tuwhu kpakara nhne ke noobnosni ai nu mmehie ke naatakwnusi n'ehni ai, ma a gweru okasi mkpoma gba eso ke zi ai nu ruwhnu. ² A neelegidne Jizosi anya, nye turu ntulei nu nye mekwakworu okwnata ovu ai. Nye kwnornu ovu oso n'onu ke zi a nu ruwhnu li nhne igbugbu ke ogba, gweme iwhnerne, ọ daziri

eli k̄itna n'akarikwnunga ngadna eze Chiokike. ³ Anụ tule nhne gbasiri nye wam ke liri nhne igbugbu ke oḡba nụ omegidne ke ele mmehie, rikne bọ gwụ anụ, anụ dna n'apna. ⁴ Nụ rime oḡwnu anụ n̄olu megidne mmehie, anụ ȳoluge oḡwnu d̄u n'owusa oḡnarna anụ n'enwu. ⁵ Anụ chezuru ikwu-ḡnu oḡkasi ovu wam ke Chiokike nookwu anụ lele r̄umu,

“Nnwọ m, i lédna ọdo aka nụ nsni ke Jihova anya, ovu lákwadia anụ mini nga o bigb̄oru anụ.

⁶ Kwnornu nụ Jihova naata ele ọ whn̄urnu n'anya awhn̄uwhnu, naapnīa nye ọbula o kwuru nnwọ a nhne.”

⁷ Anụ nabnarn̄u awhn̄uwhnu anụ naata lele ọdo aka nụ nsni ke nda n̄odo r̄umu a. Anụ whn̄ulele nnwọ ke nda a zá n̄odo aka nụ nsni sa? ⁸ Ọ b̄uru nụ Chiokike zá n̄odo anụ aka nụ nsni lele ele berere, anụ búo r̄umu a, k̄ovu anụ bú r̄umu ọyi. ⁹ Nda āi k'owa n̄odo āi aka nụ nsni, a noobnonu be nsni. A kwesiri o bnonu Nda āi ke enine āi nsni karukwo ma a ziri b̄udnu. ¹⁰ Nda āi k'owa naapnīa āi nhne ige mat̄i n'ovu ọso n'ḡnu be, k̄ovu Chiokike naapnīa āi nhne kwnornu mbnarna ke āi, ma a snornu a kehia ọzi ns̄o a. ¹¹ Ọ zá ọdo aka nụ nsni ọbula ke n̄oso ọso n'ige wam, k̄ovu ọ zi igbugbu. Omekwo, ọ m̄ipiya ezi mkp̄uru ke ome mma nụ udno nụ rime ele gawheru nụ rime a.

¹² Kam kpayar̄u, anụ mee aka ke dnarn̄u adna lizo nụ mkp̄ernerne ọchi ke nwée rikne gwuzoru kwem. ¹³ Anụ zne izne n'apna ke sn̄irni asni ọ zi ele nwée ọchi ba dna n'apna, tn̄unuma, be gwọ be.

Ọ do aka nụ nsni

¹⁴ Gbal̄i ma ji nụ kpakara ele badn̄u ziri n'udno, ziri masi ns̄o, kwnornu nụ ọ zá nye j̄owhnu Chiokike anya s̄u ọ zila ns̄o. ¹⁵ Anụ whn̄u nụ ọ zá nye dnahalaru n'oru ke Chiokike. Ọ zi nye nụ lele ẹḡwnugwnu luga nlulu n'esilaw̄uru anụ ke joovuyan̄u anụ mkpa, hite nụ a mejọ aḡida badn̄u. ¹⁶ Anụ whn̄u nụ ọ zá nye neeme ọyi m̄obu nye zá n̄osonu Chiokike anya lele Is̄o, nye kwnornu otu mgba wiri re ḡnodi ḡpnarna a. ¹⁷ Anụ mah̄iaru, omekwo, o pioru ọ nah̄oru nḡozi nda a, oghere zila kwnornu nụ o nwée rikne gbanwo nhne o mernu, ọ b̄u n'ezi nụ o jiri anya-mini ẹkwna piosi nḡozi wam rikne.

¹⁸ Anụ v̄aduge nụ rugwu ke anụ jeemetu aka, lele rugwu Sāina ke neerne b̄ekwnu, nụ ọchichiri, okne oḡwnu nụ okne ruwhere, ¹⁹ nụ ọdidna ke ọkwodu nụ ọdidna nk̄oli ke ele n̄urnu a, r̄iasno nk̄oli wam kw̄uma berere. ²⁰ Kwnornu nụ be gw̄uzolige iwu wam ke kar̄u, “Ọ b̄ubedi an̄ohia vadu rugwu wam met̄u a aka, be gweru ara tugbu a.”

²¹ Nhne Mozizi whn̄urnu zi okne oḡwnu, ọ kaa, “Oḡwnu t̄uru m, ẹhni n̄oznu m biri biri.”

22 Kọvu anụ vaduru rugwu Zayōni, bụ Jeruselem ke oligwe, ẹli-ọhna ke Chiokike ke zị bụdnu, nụ ele enine izi, ọ zà nye nọogwnuli ọnu, ele neetne eri ọnwudna. 23 Anụ vadulem ọgbako Chiokike ke rụmu be beru ọsno mụ, ele be gbarụ rẹwhna be n'oligwe, vakwnusi masị Chiokike, nye neekpe kpakara ele badnụ ikpe, nụ enine ke ele ome mma zuru ozu. 24 Anụ vakwnusiri Jizōsi, nye ibno ke ọgba-njọ-ẹhni ikne, nụ ọvnarna ke owhesa, ke nookwu nhne ke ka mma kakwo ọvnarna Ebeli.

25 Anya dū anụ ẹli, anụ whnụ nụ anụ ghárula ọ nurnu nhne nye wam nookwu. Ọ bụru nụ ikpe marnụ ele wam bnóne nsnị nhne nye wam zị nọodo be aka nụ nsnị n'owa kwuru, ndaa kpa a jaagbanahọru, ọ bụru nụ a bnóne nsnị nhne nye wam zị n'oligwe nọodo aị aka nụ nsnị nookwu? 26 Nkọli a mernu ọwa znụ biri biri n'ige wam, kọvu kịtna, o kweru mkwna kaa, "Berere kwno, m jeeme ọ bụo ọwa kpọi znụ biri biri, kọvu oligwe masị." 27 "Berere kwno" neegesi nụ o jeegweme kpakara nhne nọoznu biri biri bụ nhne be keru eke, ma nhne ke zà nọoznu biri biri gwuzosi rikne.

28 Hne a nanahọru ẹli-eze ke zà nọoznu biri biri, a tūnu Chiokike mmamma, kwnakwu a kpa ọ jọoso a n'ọnu, nụ ogwnu nụ ọso anya. 29 Kwnornu nụ Chiokike bụ bẹkwnu neerne erne.

13

Kpa be wu bụdnu jaamasị Chiokike

1 Anụ nọowhnu ẹhni anụ n'anya lele rụmu nda. 2 Anụ chézu elekọta ele izne, kwnornu nụ agwna badnụ lekọtaru enine izi hne be máa. 3 Anụ chenwanya ele zị n'ikelu lele nụ anụ nụ be zị n'ikelu. Anụ chenwanya ele naata awhnụwhnu lele nụ anụ nụ be sno naata awhnụwhnu.

4 Anụ sọbisinu ọlulu nzi nụ nnwerne. Anụ méru ọkpata nzi nụ nnwerne kwnornu nụ Chiokike jeekpe ele neemé ọyi nụ ele ewhere ikpe. 5 Anụ kwé ọwhnun'anya iwai nẹechi mkpọma anụ, nhne anụ nwernu ji anụ rụwho, kwnornu nụ Chiokike karu, "M jáaghasa anụ rịa rịa, m jáasa anụ aka rịa rịa."

6 Kam kpayarụ, a ji ovu siri rikne kaa, "Jihova bụ nye neenyinu m aka, ogwnu zà nọotu m nhne badnụ jeeme m."

7 Anụ chenwanya ele risi anụ wheru ewhe, ele kwunnu anụ ikwu-ọnu Chiokike, kpa be wuru bụdnu be, kpa be nwurnu ẹnwu, anụ snornu ọkwnata ovu be. 8 Jizōsi Karaisi zị kpa ọ zị, ekile, tna, dū ọkwnukokwnu.

9 Anụ kwékwadia iznizni ikne ọbula zị ichne ichne kwnapụ anụ n'apna. Ọ ka mma mkpọma aị gwuzosi rikne n'oru Chiokike, ọ bụo nụ omen'ẹli wiri zị ichne ichne ke zà naabnanụ ele

neeri a mbnarna ọbula. ¹⁰ A nwernu ojo ke ele naakwa ariọhna n'Oro-Eka Nso nwée rikne ri nhne zị nụ olu a.

¹¹ Kwnornu nụ nye risi ariọhna neegwebna ọvnarna anọhia be gburu lele ariọhna mmehie nụ rime Hne Kakwo Nso, kọvu be nọokporne ọkpna anọhia wam bẹkwnu n'aznụ ẹli-ọhna. ¹² Kam kpararụ, Jizọsi tarụ awnụwhnu n'aznụ ẹli-ọhna ma o gweru ọvnarna a bịta ele badnụ nso. ¹³ Ngwa ma a zneknwusi a n'aznụ ẹli-ọhna vuru masị iwernerne a. ¹⁴ Kwnornu nụ a nwée ẹli-ọhna ke jaadazigidne hna, kọvu a neele anya ẹli ke naava nụ ruwhnu.

¹⁵ Ngwa ma a znarnị Chiokike ige ọbula, ma ọ bụru ariọhna hite nụ Jizọsi, ka bụ nhne nkesi ke hi aị n'ovu, hite n'ọnu nookwuhia nụ ọ bụ Nyenwe aị. ¹⁶ Anụ chenwanya, neeme nhne ọma ya nụ neekesi ele badnụ nhne anụ nwernu, kam bụ ariọhna ke nọoso Chiokike ovu n'ọnu. ¹⁷ Anụ bno nsnị, anụ bịta ẹhni anụ nụ mkpururu ele risi anụ, kwnornu nụ be neelegidne anụ anya lele ele jaasa ajiji nụ ruwhnu Chiokike, ma be rnụ ẹrnu be n'ovu ọma, ọ bụo nụ ovu owe ẹhni, ke zá bnanụ anụ mbnarna ọbula.

Obekwu ikwu ipne-aznụ

¹⁸ Anụ kpenu aị okpukpe. A magwụ nụ ovu aị zị richna kwnornu nụ a pioru o mee nhne bụru ọma ige ọbula. ¹⁹ M naariasno anụ kpenu m

okpukpe ma m vakwnusi m anụ wara wara.

²⁰ Kịtna, Chiokike udno nye mernu Nyenwe aị Jizọsi hi n'ẹnwu lizọ, nye bụ Okne Nye Znụ Atnurnu wam, hite n'ọvnarna ọgba-njọ-ẹhni kwó okwo, ²¹ nyee anụ kpakara nhne bụru ọma o mee echiche a. O gweru masị aị mee nhne masịri a, hite nụ Jizọsi Karaisi nye nwe igwugwu ọkwnukokwnu. Amim.

²² Rumu nda m, anụ bno nsnị n'ikwu-ọnu ezni ke me kwuru, kwnornu nụ ọkwukwo me gbarụ zá ogologo.

²³ Anụ mahia nụ nnwọ nda aị Timoti whụyalam n'ikelu. Ọ bụru ọ va ngwa ngwa, me nụ a joosno va lekasi anụ.

²⁴ Anụ bekwu kpakara ele risi anụ nụ kpakara rumu Chiokike. Ele Itali neebekwu anụ.

²⁵ Oru Chiokike dazinu kpakara anụ.

Okwukwo izi Jemisi Nhne gbasiri okwukwo izi ka

Okwukwo izi Jemisi jihjaru n'agida ezni o nyernu kpakara rumu Chiokike gbasaru nu "rime kpakara owa." Jemisi ji agida nhne anya n'owhnu n'obochi neezni nhne ke enine, neegesi kpa nye Karaisi kwesiri o ji akoniche wu budnu n'owa. Jemisi kwuru oka gbasiri o ba eze, owa, ornurna, agwa oma, okewa, okwnata mkpoma, riro, akoniche, okno oka, oknomokno, ozi wohnernerne, okpe ele berere ikpe, nganga, ndidi nu okpukpe.

Okwukwo izi ka nookwu mkpa o zi nu badnu nwernu okwnata mkpoma nu nhne obula o neeme, lele kpa o kwesiri nye neekpenu Chiokike.

Nhne zi n'okwukwo izi ka

Opanizo (1:1)

Okwnata mkpoma nu akoniche (1:2-8)

Odna owa nu eze (1:9-11)

Ornurna (1:12-18)

Onurnu nu omume (1:19-27)

Odo aka nu nsni gbasiri okewa (2:1-13)

Okwnata mkpoma nu ernu (2:14-26)

Nye Karaisi nu riro a (3:1-18)

Nye Karaisi nu owa (4:1--5:6)

Ezni zi odo nu odo (5:7-20)

¹ Mawa, Jemisi, nye izi ke Chiokike nu ke Nyenwe ai Jizosi Karaisi, neebekwu kpakara ele ke Chiokike, ke bu avnurnu nri nu ebo ele Chiokike zi nu rime kpakara owa.

Okwnata ovu n'ige ornurna

² Rumu nda m, o buru nhne snarnima ige obula anu dnabnarnu nu nhne ornurna zi odo n'odo. ³ Kwnornu nu o bu okpa okwnata ovu iru jeegweya ndidi. ⁴ Ndidi rnuzu ernu a, ma anu buru ele zuru ozu, o za nhne kogwu. ⁵ O buru nu o zi nye nwée akoniche, nye wam rio n'aka Chiokike, nye neenye kpakara badnu hite nu mkpoma oma a, o za naakpasi iwhnerne. O jeenye a. ⁶ Nye wam jeeji okwnata ovu norio, o nwéko mkpoma lawuru. Nye nwernu mkpoma lawuru nu lele abaka-mini osimini, nga ruwhere neewhe, o notulizo a olu. ⁷ Nye ki chéko nu o jeenwehia nhne obula n'aka Nyenwe ai. ⁸ O bu nye mkpoma lawuru, o gwúzole kwem nu kpakara apna a.

Odna owa nu eze

⁹ Nnwọ nda ke bu nye mboni nwudna nga Chiokike gwelizoru a olu. ¹⁰ Nnwọ nda ke bu nye kwu nwudna nga Chiokike gwednarnu a eli. Kwnornu nu nye kwu jaagawhe lele igwugwere oha. ¹¹ Nga eham wasiri n'orne bekwnu a, o chnagbu achara, igwugwere a dnahnala, mma a kwome masi. Kpam masi,

nye eze jaagawhe nū kpakara ẹrnu a.

Ornurna

¹² Ngozi jaazinu nye wam ovu a siri rikne nū ige ọrnurna, kwnornu nū o megbu ọrnurna, o jeenwehia budnu kwó okwo ke Chiokike kweru ele whnurnu a n'anya mkwna. ¹³ Nga be naarna anū ọrnurna, nye wam kákwadia, “Chiokike naarna m ọrnurna,” kwnornu nū o zá nye nwernu rikne rna Chiokike ọrnurna, Chiokike rná badnū ọrnurna. ¹⁴ Kọvu be naarna badnū ọrnurna nga nhne ojo ke mkpọma nọoto a, ma o duwhu a. ¹⁵ Nga nhne ojo ke mkpọma wam tūru rime, o mụhia mmehie, mmehie masị sopiya, o mụhia ẹnwu.

¹⁶ Rụmu nda m me whnurnu n'anya, anū kwé be duwhu anū. ¹⁷ Kpakara nkesi ọma nū nhne bụru ọma neehi n'oligwe naava, n'aka Nda ke keru iwhne, nye zá naagbanwo lele kpa enine naagbanwo. ¹⁸ Chiokike pioru o gweru ikwu-ọnu ke ezi ọka a mụhia aị, ma a bụru mkpuru mbọm ke kpakara nhne o keru eke.

Onurnu nū omume

¹⁹ Rụmu nda m me whnurnu n'anya, anū mahia ka, kpakara badnū ziri gnarnagnarna n'ọurnu, kọvu o búo n'okwu ọka. O wé masị ẹhni wara wara. ²⁰ Nye ovu owe ẹhni nwée rikne mee nhne jaamasị Chiokike. ²¹ Kwnornu nū ka, anū gweme kpakara rune nū

kpakara agwa ojo ke jipihiaru mkpọma anū. Anū gweru ẹhni anū bíta nū mkpururu Chiokike, nahoru ọka wam ke nwernu rikne o znọhia mkpuru mkpọma anū.

²² Anū bụru ele neeme nhne ọka wam kwuru, anū búko ele nọonu ọnu kpọi, needuwhu ẹhni anū. ²³ Nye ọbula ke nọonu ikwu-ọnu wam kpọi, kọvu o zá neeme eme, nū lele badnū ke neelekiri ruwhnu a nū nyno, whnū ruwhnu a kpa o nū, ²⁴ o lekirikwo ẹhni a, ngangam, o whọga, chezume ọkpa badnū o bụ. ²⁵ Kọvu nye ọbula ke neelegidne anya n'iwu wam zuru ozu ke neeme badnū nwernu ẹhni a, ke naadazigidne nū rime a, o búo nye nọonu ọnu nechezu masị, kọvu nye neeme nhne iwu wam kwuru, Chiokike jọgozi nye wam n'ẹrnu a.

²⁶ O bụru nū nye ọbula bụ nye neekpenu Chiokike, kọvu o knésige riro a eriri, o nọghonu mkpọma a aghịgho, okpenu Chiokike a bụ nhne etekne. ²⁷ Okpenu Chiokike ke zị snam, ke be mérula emeru nū ruwhnu Chiokike bụ Nda aị, bụ ka, o chenwanya rụmu nwée nda nū nne, nū ele rinya nzi be nwurnu nū mmekpehni be, nū badnū o bíta ẹhni a rịchna hite nū nhne ojo k'ọwa ka.

2

Ole badnū anya nū ruwhnu

¹ Rụmu nda m, lele ele kweru nū Nyenwe aị Jizọsi Karaisi, nyenwe igwugwu,

anụ lékọ badnụ anya nụ ruwhnu hite nụ ya naakpa ike. ² Ọ bụrụ nụ nye kwu ke gbagwụ ari mkpaka golu, woru iwo marnụ mma va n'ogbako anụ, nye mboni ke wogwu nkukara iwo va masi, ³ ọ bụrụ nụ anụ sobisinu nye wam wogwu iwo marnụ mma, kanụ a, "Daziri nụ ngadna ka," kovu kanụ womboni wam, "Gwuzoru hna, mọbu daziri n'eli etekne n'ochi m," ⁴ anụ kpála ike, bụrụ masi ele ikpe oriri ojo marnụ?

⁵ Anụ bnote nsni, rumu nda m me whnurnu n'anya, Chiokike horulam ele mboni ke ọwa ka, mee be bụrụ ele kwu n'okwnata ovu be, be bụrụ masi ele o jeenye eli-eze wam o kweru ele whnurnu a n'anya mkwna. ⁶ Kovu anụ lednarnụ womboni anya. Ọ bụo ele kwu wam neemegbu anụ? Ọ bụo be nọopnurnu anụ zne ọro ikpe? ⁷ Ọ bụo ele kwu noolulu rẹwhna ọma nye wam nwe anụ?

⁸ Ọ bụrụ anụ bita iwu Eze aị ke oligwe ke be gbarụ n'okwukwo nsọ, "Whnụ nye agbatibi i n'anya lele ẹhni i," anụ mekwarụ nkari. ⁹ Kovu ọ bụrụ nụ anụ le badnụ anya nụ ruwhnu, anụ mehielem. Iwu jeegesi nụ anụ dnarnụ iwu. ¹⁰ Nye ọbula ke jaabita kpakara iwu, kovu dna otu kpoi, ọ dnanam kpakara iwu wam. ¹¹ Kwnornu nụ nye wam karu, "I mékọ ọyi," kamasiri, "I gbúkọ badnụ." Ọ bụrụ nụ i méne ọyi, kovu i gburu badnụ, i bụ nye

dnarnụ iwu. ¹² Anụ kwu, mee masi lele ele Chiokike jeeji iwu ke neeme badnụ nwernu ẹhni a kpe ikpe. ¹³ Kwnornu nụ nye nwée mkpoma obirizi, Chiokike jodonu a obirizi nga o jeekpe a ikpe. Obirizi nnonwudna n'ikpe omuma.

Okwnata ovu nwée ẹrnu bụ nhne etekne

¹⁴ Rumu nda m, ndaa mbnarna ọbnarnu ọ bụrụ nụ nye ọbula kaa, "M nwernu m okwnata ovu," kovu ẹrnu a gésile a? Okwnata ovu kpọi ọ jọoznohia a? ¹⁵ Ọ bụrụ nụ rumu nne rukna mọbu rumu nne rinya nwée iwo, mọbu wiri oriri, ¹⁶ mbnarna kini bụ nhne ọ bnarnụ, ọ bụrụ nụ otu badnụ n'esilawuru anụ kanụ a, "Lekwaru anya, o nyee iwo ijoowo, chi iyi, nụ wiri i jeeji riji ruwho," kovu o nyéne a nhne ke zi anọ-ẹhni mkpa. ¹⁷ Ọ bụ masi kpa okwnata ovu ke nwée ẹrnu bụ nhne nwurnu onwu.

¹⁸ Kovu otu nyenum jaakaa, "Otu badnụ nwernu okwnata ovu, nye berere nwernu ẹrnu ọma." Gesi m okwnata ovu i ke nwée ẹrnu, m jeegesi i ẹrnu ọma m hite nụ okwnata ovu m. ¹⁹ I kweru nụ otu Chiokike, ọ bụrụ ọma. Ele renwu ojo kwe masiri, be naama rururu tu ogwu. ²⁰ Ji nye iwhnirniwhno! I pioru ọ mahia nụ okwnata ovu ke nwée ẹrnu bụ nhne etekne? ²¹ Gweru Ebereham nda aị nụ nhne atụ. Be gwnusiri a nụ nye mee mma hite n'ẹrnu ọma a, nga o jiri Aziki nnwo a rukna kwa arịohna n'olu

ojo ariohna. ²² I whnurnu nu okwnata ovu a nu ernu a rnukotaru ernu. Okwnata ovu a zuru ozu hite n'ernu oma a. ²³ Nhne be gbaru n'okwukwo nsọ mezuru ke kwuru, "Ebereham kweruru Chiokike, Chiokike gwnusinu a nu o bu nye mee mma." Be sukwu a enyi ke Chiokike. ²⁴ Anu whnurnu nu be gwnurnu badnu nu nye mee mma hite n'ernu oma a, o buo hite nu okwnata ovu kpoi.

²⁵ Kpam masi, gweru Rehabu nwerinya ewhere nu nhne atu. Be gwnurnu a nu nye mee mma hite n'ernu oma, nga o kwubnanyarnu ele varu o dna ndidna hi n'eli Izireli, zihala be n'apna berere. ²⁶ Lele kpa ano-ehni bu nhne nwurnu onwu hne enine zila, kpam masi, okwnata ovu bu nhne nwurnu onwu hne ernu zila.

3

Ledu riro i anya

¹ Rumu nda m, kpakara anu buko ele zni nhne. Kwnornu nu anu magwu nu ele zni nhne jeenwe agida ikpe kakwo ele berere. ² Kpakara ai naadnahie n'agida nhne. Nye za naadnahie nu ikwu-onu bu nye zuru ozu, nwe masiri rikne o chikota kpakara ehni a. ³ A neekne onu iyinya eriri ma be mee nhne a pioru be mee, zne masi hne a pioru be zne. ⁴ A gweru ogbo mini lele nhne atu, o bu n'ezi nu o zi okpotokpo, okne ruwhere noovughari a, kovu

nu nye risi ogbo ji amarna mati notughari ogbo penupe obula nye risi ogbo pioru. ⁵ Kpam masi, riro bu nhne mati zi n'ehni ai, o notu oka k'agida. Le kpa igbogo hna ezi bu ke bekwunu mati mernu o nwuzo bekwunu. ⁶ Riro bu bekwunu. O jihiaru nu agida nhne ojo n'esilawuru nhne zi ai n'ehni. Riro bu nhne neemeru badnu, noomusi budnu bekwunu hite nu bekwunu eli renwu.

⁷ Badnu nwernu rikne znu, znu masilam kpakara nhne be keru eke, mobu anohia ke zi ogwnu zi ichne ichne, nu onunu obula, mobu aznu zi nu mini, nhne obula noopnu opnu. ⁸ Kovu nu o za nye nwernu rikne znu riro. O bu nhne ojo ke za naadazi bidim. Nhne gbu badnu zi nu rime a. ⁹ A ji riro naaznarni Nyenwe ai nu Nda ai Chiokike. A ji masi a noovu badnu onu bu nye be kpuru n'oyiyi ke Chiokike. ¹⁰ Otu mmamma nu ovu onu neehi nu otu onu wam noowhuya. Rumu nda m, o buo oma o zi kpam. ¹¹ Be tuhia mini so n'onu nu mini lu nlulu n'otu omi? ¹² Rumu nda m, isisi figi o nwernu rikne minya mkpuru isisi olivu? Mobu isisi vai ni o nwernu rikne minya mkpuru isisi figi? Mini arua, o nwernu rikne gbahia mini so n'onu?

Akoniche zi ichne ichne

¹³ O buru nu o nwernu nye zi n'esilawuru anu ke nwernu akoniche nu oghohia, o gesi a hite nu budnu a, hite masi

nụ agwa ọma nụ ogwedna ẹhni a ẹli ke hi n'akọniche. ¹⁴ Kọvu ọ bụru nụ mkpọma anụ jihiaru nụ okwno-awụwa, nụ ovu nlulu, nụ aka-nchni, anụ kpá nganga. Anụ mée ezi ọka ghọ aghalaghala. ¹⁵ Akọniche ke nụ kpam híge n'oligwe va, ọ bụ ke ọwa. Enine Chiokike zịla nụ rime a. Ọ bụ nhne ke rẹnwu ojo neezni. ¹⁶ Hne okwno-awụwa nụ okewa zị, ọgba aghara ghara jaaziri. ¹⁷ Kọvu akọniche ke hi n'oligwe va, beru ọsno ziri rịchna, omekwo, o nwe udno, o nwernu mkpọma ọma, naadnakọta n'otu, o nwernu obirizi nụ ẹnu ọma, o nwée aghigho, ọ kwu ezi ọka. ¹⁸ Ele neeme udno naakpa mkpuru udno. Be jọghohia mkpuru ke imerne ọma.

4

Enyi ke ọwa

¹ Ọ bụ kịni noovuya ọlu ogwnu nụ ọdogbuta n'esilawuru anụ? Be hi nụ nhne ojo ke nọogwnu mkpọma anụ, ke nọolu ọgwnu nụ rime anụ. ² Anụ pioru nhne, kọvu anụ nwéhiala a, anụ jiknernu o gbu badnụ. Anụ piosi nhne rikne, anụ nwée rikne nwehĩa be, anụ jiknernu nọdogbuta, nọolu ọgwnu. Anụ nwée nhne anụ pioga kwnornu nụ anụ rịola n'aka Chiokike. ³ Anụ nọorio, kọvu anụ zá nanahĩa kwnornu n'ọriri ojo ke mkpọma anụ, ma anụ gweru a mee kpa o jiri masị anụ.

⁴ Anụ ele kwé be tükwasi anụ ovu! Anụ máa nụ nye

ọbula ke whnurnu nhne ọwa n'anya k'agida nye wam bụ nye irno ke Chiokike? Nye ọbula ke pioru ọ bụ enyi ke ọwa neeme ẹhni a nye irno ke Chiokike. ⁵ Anụ chéko nụ nhne be gbarụ n'okwukwo nsọ bụ etekne, “Chiokike neelegidne Enine Nsọ a o yisiri nụ rime anụ anya k'agida.” ⁶ Kọvu Chiokike neenye aị oru k'agida. Lele kpa be gbarụ a n'okwukwo nsọ, “Chiokike noogwuzogidne ele oknomokno, kọvu o neenye rụmu mboni oru.”

⁷ Anụ bíta ẹhni anụ nụ mkpururu Chiokike. Anụ nyigidne Ekwensu, ọ jaagbawhu hne anụ zị. ⁸ Anụ kpayabetụ Chiokike ndundu, ọ jaakpayabetụ anụ ndundu. Anụ kwnosnama aka anụ, anụ ele aruru-ẹli. Anụ snụsnama mkpọma anụ, anụ ele mkpọma lawuru. ⁹ O gbu anụ igbugbu, anụ ru ọwa, anụ gba mkpe! Rụmu anụ ghọ ẹkwna. Snarnĩma anụ ghọ ọ gbarụ ruwhnu. ¹⁰ Anụ gwedna ẹhni anụ nụ ruwhnu Chiokike, o jeegwelizọ anụ olu.

Anụ kpéko ibne anụ ikpe

¹¹ Rụmu nda m, anụ kája ibne anụ. Nye ọbula ke naakaja nnwọ nda a, mọbu neekpe a ikpe, ọ naakaja iwu, neekpe masị iwu ikpe. Ọ bụru nụ ị bụ nye neekpe iwu ikpe, ngam, ị búo nye naabíta iwu, kọvu nye ikpe iwu. ¹² Chiokike kpọi bụ nye neenye iwu nụ nye ikpe. Ya nụ nsnunu a nwernu rikne

znòhia aì mọbu gbumekwo aì. I bú nyele ke neekpe badnu ibne i ikpe?

Anu lúu onu nhne ekile jọobu

¹³ Anu bnote nsni, anu ele naakaa, “Tna mọbu ekile, a jeezne mba ka mọbu mba kiyari daziri pi otu awha, gba mgbama ahia, kpa agida iwai.”

¹⁴ Anu máa nhne jeeme ekile. Ndaa nhne budnu anu bu? Budnu anu nu lele iknornomini ke whuyaru, dazi ige mati, omekwo, o whume n'anya. ¹⁵ Ka bu nhne anu znernu okwu, “O buru o masi Nyenwe aì, a jaazi budnu mee ka mọbu mee kiyari.” ¹⁶ Kọvu kitna, anu noolu onu, neeme oknomokno. Kpakara o luu onu ka buo oma. ¹⁷ Nye mahiaru nhne buru oma o mee a, o mene a, o bunnu a mmehie.

5

Be doru ele eze aka nu nsni

¹ Anu bnote nsni, anu ele eze. Anu kwana ekwana, si okokoba kwnornu nu nhne igbugbu ke jaadnakwasi anu. ² Ekwnu anu roru oro, akika takwolem iwo anu. ³ Kpakara golu nu siliva anu tulam ajari, ajari a jọobu nhne akebe megidne anu. O jeerne ano-ehni anu lele bekwnu, anu ele kpabitaru ekwnu n'obochi ipne-aznu ka. ⁴ Anu bno nsni, anu kwila ele anu gnornu ernu n'ekwu anu ogwo ernu be. Ogwo ernu be naakwana, nhne o nookpokwu anu dulam nsni Nyenwe

aì Chiokike ke Meli Nhne Dum. ⁵ Anu wuru budnu oriri nu onwunwo n'owa, anu mee lele kpa o masiri anu. Kitna, ehni anu ke gbaru oto jiknernunem, neese ikpe naava ava. ⁶ Ele aka be zi richna bu ele anu marnu ikpe, anu gbu be. Be menne anu risi rikne.

Osnuta mkpoma nu mmekpehni

⁷ Rumu nda m, anu knata mkpoma tem Nyenwe aì va. Nye ernu ekwu ji naaknata mkpoma nu mkpuru zi okne onu ahia ke ekwu a mi, tem mini ozuzo mbom nu ke ipne-aznu zo. ⁸ Anuwa masi, anu knata mkpoma, dazisi rikne, kwnornu nu ovuva ke Nyenwe aì zi ndundu. ⁹ Rumu nda m, anu nwema mkpoma ojo n'ehni ibne anu, ma Chiokike gharu o kpe anu ikpe. Nye ikpe gwuzogwu n'onu-mgbo jiknernu o va. ¹⁰ Rumu nda m, anu chenyanya nhne ele owhnurninya kwuru nu rewhna Nyenwe aì. Anu gweru be lele nhne atu nu oknata mkpoma nu rime mmekpehni. ¹¹ Anu maam nu a nookwu ele wam ele owa oma kwnornu nu be knataru mkpoma. Anu nuru oknata mkpoma Jobu, anu maam nu Nyenwe aì donnu a obirizi n'ipne-aznu, kwnornu nu Nyenwe aì bu nye obirizi nu nye imerne oma.

¹² Rumu nda m, anu ji oligwe mọbu owa mọbu nhne berere du risi. Oka anu buru owe, owe, mọbu oza, oza, o zi Chiokike kpe anu ikpe.

*Okpukpe be kperu**n'okwnata ovu*

¹³ O zị nye ọbula n'esilawuru anụ ke zị nụ mmekpehni? O kpe okpukpe. O zị nye ovu nọoso n'ọnu? O gwnụ eri ọznarni. ¹⁴ O zị nye ọbula ke naaria ẹhni igbugbu? O sukwu ele okno badnụ ọgbako Chiokike, be kpenu a okpukpe, te a mọno olivu nụ rẹwhna Nyenwe aị. ¹⁵ Okpukpe be jiri okwnata mkpoma kpe jọgwo nye nriria wam. Nyenwe aị jeeme ẹhni si a rikne. O bụru nụ o mehieru, Chiokike jaagbarunu a. ¹⁶ Kam kpayarụ, anụ kwuhianu ibne anụ mmehie anụ, anụ kpenu ibne anụ okpukpe ma be gwọ anụ ẹhni igbugbu anụ. Okpukpe nye mee oma nọornusi ẹnu rikne. ¹⁷ Ẹlajja bụ badnụ etekne lele aịwa. O kpesiri okpukpe rikne ma mini gharu o zo, mini zóle dụ awha ẹto nụ ẹnwa isunu. ¹⁸ O kpe kwno okpukpe, oligwe gweya mini ozuzo, ẹli minya mkpuru. ¹⁹ Rumu nda m, ọ bụru nụ otu badnụ n'esilawuru anụ kpahalaru n'apna ezi ọka, nye berere kwuhnahie a, ²⁰ anụ mahia nụ nye mernu nye ojo tuhnasna n'apna ojo a, znọhiaru mkpoma a n'ẹnwu. Nye wam kpusnirni agida mmehie.

**Okwukwo izi
ke Mbom
Pita
gbaru**

**Nhne gbasiri
okwukwo izi ka**

Okwukwo izi ke Mbom Pita gbaru bu ke Pita gbaznennu ele Karaïsi naata awhnūwhnu kwnornu be neekpenu Nyenwe aï. Pita kannu be nu agida ele ke Karaïsi nõowhnusni anya n'aka ele Rom ele kwége nu Jizosi Karaïsi. Be jaazi koriri naata awhnūwhnu ke kakwo. Kõvu, Pita naakanu be nu be nwe ndidi kwnornu nu kpakara ele sno Nyenwe aï jaata awhnūwhnu kwnornu okwnata ovu be. O kaa nu ka jeeme okwnata ovu be si rikne, ke jeenye Nyenwe aï igwugwu n'õbochi Jizosi jaava.

Kõvu kwnornu nhne Chiokike mernu hite n'ome Karaïsi hi n'ẽnwu lizõ, kpakara ele Karaïsi nwernu olile anya. Lele kpa Karaïsi beru osno ta awhnūwhnu, omekwo, be nyee a igwugwu, o bu masi kpa nye Karaïsi obula jeenwe igwugwu nga Jizosi jaava.

Nhne zi n'okwukwo izi ka

Obekwu ikwu nu okpukpe (1:1,2)

Risi olile anya aï (1:3-12)

Owu budnu zi nsõ lele ele ke Chiokike (1:13--2:17)

Nhne atu awhnūwhnu Karaïsi (2:18-25)

Awhnūwhnu nye Karaïsi (3:1--4:19)

Ezni ele risi õgbako Chiokike (5:1-11)

Obekwu ikwu ipne-aznu (5:12-14)

¹ Mawa, Pita, nye izi Jizosi Karaïsi, naagbaznenu ele Chiokike hõhiaru ke gbasaru kpakara eli Põntosi, Galasia, Kapadosia, Esia nu Bitinia okwukwo izi ka. ² Chiokike Nda mahiaru anu, gweru aka a hõru anu, bita anu nsõ hite n'Enine Nsõ, ma anu noobnonu Jizosi Karaïsi nsni, ma õvnarna a snusnama anu.

Oru nu udno banu anu aba.

Olile anya ke zi budnu

³ Oznarni zinu Chiokike nu Nda Nyenwe aï Jizosi Karaïsi, nye hiri nu obirizi a muhia aï nu budnu ikne. O mernu Jizosi Karaïsi hi n'ẽnwu lizõ, ke nyernu aï okwnata ovu zi budnu. ⁴ A bna n'okehia mkpe ke za noolulu olulu, nu ke be mérula emeru, nu ke za nõobo õbo, ke Chiokike bitannu anu n'oligwe. ⁵ Chiokike jeeji iknernema a bita anu tem anu nahia õznohia, kwnornu nu anu tukwasiri a ovu. O jeeme ka whuya iwhne n'ige ipne-aznu. ⁶ Anu nõonwudna õnwudna kitna kwnornu ka, o bu n'ezi nu anu naata awhnūwhnu zi õdo n'õdo n'ige mati ka. ⁷ Kpakara õrnarna ka varu ma be tule okwnata ovu anu ma anu zi snam lele kpa be neeji bekwnu naagba golu ke noolu olulu. O bu kpa be neeji bekwnu nõotule okwnata ovu anu, ma anu nwehia õznarni nu igwugwu n'õbochi

be jookpume Jizōsi Karaīsi. ⁸Nye anụ whnụrnu n'anya, ọ bu n'ezi nụ anụ jíle anya anụ lawuru whnụ a, anụ kweru nụ ya, ọ bu n'ezi nụ anụ jíle anya anụ lawuru whnụ a kịta. Kam kpayarụ anụ nwernu snarnima k'agida ke ọnu jọkowali. ⁹Anụ nahiaru nhne anụ kwnatarụ ovu ke bu ọznohia ke mkpuru ovu anụ.

¹⁰Ka bu ọznohia wam ele ọwhnurninya piosiri rikne, nyosna nhne gbasiri a, be whnụrnu ọwhnurninya gbasiri nkesi wam Chiokike jeenye anụ. ¹¹Be pioru ọ mahia ige wam nụ kpa ọ jọburu bu nhne Enine Karaīsi ke zi nụ rime be kwuru, nhne gbasiri awhnụwhnu Karaīsi jaata nụ igwugwu ke joosno a. ¹²Chiokike kpumennu ele ọwhnurninya ka nụ ọnu be búo ke be, kọvu ke jaabnanụ anụ iru, bu ke be kwuru hite n'ọnu ele znirni anụ izi ọma, hite nụ rikne ke Enine Nso ke hiri n'oligwe va. Ka bu nhne ke ele enine izi pioru o lebna anya nụ rime a.

Anụ ziri nsọ

¹³Kam kpayarụ, anụ suru ajni n'ovu anụ, anya dụ anụ ẹli, anụ neele oru ke Jizōsi Karaīsi jeenye anụ anya nga be kpumernu a. ¹⁴Lele rụmu ke noobnonu Chiokike nsni, anụ lánna nụ rime nhne ojo ke nọogwnu anụ nụ mbom nga anụ zi lele ele máa nhne. ¹⁵Tnụnuma, lele kpa nye wam sukwuru anụ zi nsọ, anụ ziri nsọ nụ kpakara nhne anụ neeme. ¹⁶Kwnornu nụ be

gbarụ a n'okwukwo nsọ, kaa, "Anụ ziri nsọ, lele kpa me zi nsọ."

¹⁷Ọburu nụ anụ noosukwu Nda ke zá neele badnụ anya n'ikpe, bu nye neekpe badnụ ọbula lele kpa ọnu be jiri zi, anụ ziri budnu lele ele izne nọotu ogwnu n'owa ka. ¹⁸Anụ magwụ nụ ọ búo golu mọbu siliva ke noolulu olulu bu nhne be jiri gbahia anụ hite n'aka nhne ojo ke anụ nahiaru n'aka ele nda anụ ọknani, ¹⁹kọvu ọ bu ọvnarna Karaīsi ke zi okne ọnu ahia, lele nnwọ atnurnu ke nwée ọru mọbu ntupo. ²⁰Chiokike hohiaru a tutu sụ ọ tutu ntụ-ẹli ọwa. Kọvu o mernu a ọ whuya iwhe n'ọbochi ipne-aznụ ka kwnornu anụ. ²¹Anụ kweru nụ Chiokike hite nụ ya, nye o mernu ma o hi n'ẹnwu lizo, nyee a igwugwu, ma olile anya anụ nụ ọkwnata ovu ziri nụ Chiokike.

²²Hne anụ bitaru ẹhni anụ snam hite n'obno nsni n'ezi ọka, nọowhnu ele kweru ekwe n'anya, anụ gweru ọwhnun'anya ke hi n'ovu anụ whuya whnụ ibne anụ n'anya. ²³Be murnu anụ berere, ọ búo hite nụ mkpuru ke nooro oro, kọvu hite nụ mkpuru ke zá nooro oro, ke bu ikwu-ọnu Chiokike ke zi ọkwnukokwnu. ²⁴Okwukwo nsọ kwuru,

"Kpakara badnụ nụ lele
achara,
igwugwu badnụ nụ lele
okoko achara,
achara chanwụ, okoko a dna-
hala,

25 *kovu ikwu-onu ke Nyenwe aị jaazi okwnukokwnu.*

Ka bu ikwu-onu ke izi oma wam be znirni anu.

2

1 Kam kpayaru, anu gweme kpakara nhne ojo n'ehni anu, irno, nu kpakara aghigho, nu ruwhnu lawuru, nu okwno-awuwa nu okaja. 2 Lele rumu be muru ikne, akpiri ke mini-remma ke zi snam ke enine, ke bu ikwu-onu Chiokike nokpo anu bekwu, ma anu nwọ a, sopiya nu badnu du oznohia. 3 Kitna, anu raturu a riro whnu nu Nyenwe aị buru oma.

Akaworugwu zi budnu

4 Anu vakwnusi Nyenwe aị lele rugwu ke zi budnu ke ele badnu juru, kovu ke Chiokike hohiaru, zi okne onu ahia n'anya a. 5 Anuwa masi, lele akaworugwu ke zi budnu, be jiri anu wu Oro Nso ke enine, ma anu buru ele okwa arjohna zi nso, ele jaakwa arjohna enine ke Chiokike jaanarnu hite nu Jizosi Karaisi. 6 Be gbaru a n'okwukwo nso, kaa, "Le, m bitaru m nu rime Zayoni, akaworugwu nsukala oro me hohiaru ke zi okne onu ahia, nye obula ke tukwasiri a ovu, iwhnerne jootu a."

7 Nu hne anu ele kweru ekwe zi, akaworugwu ka zi okne onu, kovu hne ele kwé ekwe zi, be gbaru a n'okwukwo nso, kaa,

"Akaworugwu ke ele noowu oro juru, kijam gholam risi nsukala oro."

8 Be gba kwno,

"Akaworugwu ke jeeme badnu kpobi ochi, nu rugwu ke jeeme be dna."

Be dnarnu kwnornu nu be kwége ikwu-onu Chiokike, lele kpa echiche Chiokike zinu be.

9 Kovu anu bu ele Chiokike jiri aka a hohia, ele arjohna ke eze, mbam ke zi nso, ele ke Chiokike, ma anu gesi oznarni nye wam sukwuru anu hite nu rime ochichiri bna nu rime iwhne a zi igwugwu. 10 Nu mbom anu buo ele ke Chiokike, kovu kitna, anu bu ele ke a, ele nwéé obirizi nu mbom, kovu kitna, Chiokike donnu anu obirizi.

11 Ele me whnuru n'anya, m naariasno anu, lele ele izne nu ele neewhe ewhe n'owa ka, anu nyéé nhne ojo ke nogwunu anu, ke nolu masi ogwunu megidne mkpuru ovu anu oghere. 12 Anu wu budnu ke buru oma n'esilawuru ele máa Chiokike, o bu n'ezi nu be noobno anu nhne ojo, kovu be whnu ernu oma anu, ma be znarni Chiokike n'obochi o jeelekasi aị.

Bitá ehni anu nu mkpururu ele ochichi

13 Kwnornu nu Nyenwe aị, anu bita ehni anu nu mkpururu ochichi ke badnu, mobu eze, lele nye risi, 14 mobu ele ochi eli ele o ziyaru o ta ele ojo awhnuwhnu, nu o

znarni nye neeme nhne oma. ¹⁵ Ka bu nhne Chiokike noopio, ma anu hite n'ernu oma anu kpusni onu ele iwhnirni-whno. ¹⁶ Anu wu budnu lele ele nwernu ehni be. Anu ji onodi wam kpusni nhne ojo, kovu anu ziri budnu lele ele izi Chiokike. ¹⁷ Anu so kpakara badnu anya, anu whnu rumu Nda n'anya, anu tu ogwnu Chiokike, anu sobisinu eze.

Awhnuwhnu Karaisi

¹⁸ Ele ohi, anu gweru oso anya bita ehni anu nu mkpururu ele nwe anu. Anu menu nye ovu oma nu nye udno kpoi, ma nye aka rikne masi. ¹⁹ Kwnornu nu Chiokike joggozi anu o buru nu anu taru awhnuwhnu hne o za nhne ojo anu mernu, kovu kwnornu nu anu turu ogwnu Chiokike. ²⁰ Ndaa igwugwu ke anu jeenwe, o buru nu anu taru awhnuwhnu kwnornu nu nhne ojo anu mernu? Kovu anu gwuzogidne n'awhnuwhnu hne anu mernu nhne oma, Chiokike joggozi anu.

²¹ O bu nhne be sukwuru anu, Karaisi taru awhnuwhnu nu risi anu, ghasanu anu nhne atu, ma anu snornu renu ochi a.

²² "O za mmehie o mernu, o za aghigho be piohjaru n'onu a."

²³ Nga be mernu a nhne iwhnerne, o megwnarnuge, nga o taru awhnuwhnu, o kpala rikne, kovu o gweru ehni a yisi n'aka nye wam neekpe ikpe buru oma. ²⁴ Ya niwhuru a jiri ehni a vuru

kpakara mmehie ai n'olu ogba, ma a buru ele nwurnu onwu ghasa mmehie, ziri budnu ele mee mma. O jiri enya a gwọ kpakara ehni igbugbu ai. ²⁵ Anu nu lele aturnu ke whuru apna, kovu ke hiehnarnu hne Nye Ozuznu nu Nye Risi mkpuru ovu anu zi.

3

Ele nzi nu nnwerne

¹ Kpam masi, anu ele bu nnwerne, anu bita ehni anu nu mkpururu nzi anu. O burubedi nu be bu ele kwéle ikwu-onu Chiokike, be jeenwe rikne hiri nu agwa oma anu kweru hne anu kwúle oka, ² kpa be jowhnu anu noowu budnu buru oma ke zi masi snam n'oso n'anya. ³ Anu kwé mma anu buru nhne ke anya nowhnu kpoi, o buo kpa anu kparu risi anu, mọbu golu anu tu n'ehni, mọbu iwo marnu mma anu wogwu. ⁴ Kovu mma anu buru agwa oma wam tugwaru otugwa ke zi nu rime ovu, ke bu nhne eyi ke za nooro oro, ke bu ozi wohnernerne nu enine ke udno, ke zi okne onu ahia n'anya Chiokike. ⁵ O bu kpa ele rinya gbaka zi nsọ ele tukwasiri Chiokike ovu mernu ehni be mma, be bitaru ehni be nu mkpururu nzi be. ⁶ Sera nu kpam, o bnonnu Eberham nsni, noosukwu a, "Nyenwe m." Anu bu rumu a rinya, o buru nu anu jeeme nhne oma gharu o tu ogwnu nhne obula.

⁷ Kpam masị, anụ ele bu nzi, anụ jiri ọso anya nụ akọ, anụ nụ nnwerne anụ wuru, hne anụ magwụ nụ be bu ele nwée rikne. Anụ nụ be jeekehia nkesi budnu kwó okwo Chiokike neekesi anụ n'etekne. Anụ mee kpam, ọ zị nhne ọbula bnosni okpukpe anụ.

Awhnụwhnu kwnornu ome nhne buru ọma

⁸ N'ipne-aznụ, kpakara anụ nwe otu ovu, anụ donu ibne anụ obirizi, anụ whnụ ibne anụ n'anya lele rụmu nda, anụ nwe obirizi n'ehni ibne anụ, anụ buru ele be gwednarnụ ẹli. ⁹ Anụ jí nhne ojo kwuhnata nhne ojo, anụ gógwna ngugo, kovu anụ nọgozi ọgozi, kpa Chiokike sukuru anụ ma anụ kehia ngọzi masị. ¹⁰ Kwnornu nụ ọkwukwo nsọ kwuru, “Nye ọbula ke whnurnu budnu n'anya,

ke noopio ọbochi ọma,
 ọ bita ọnu a ma ọ gharu o kwu
 ọka ojo,
 bita masị mgbele-ọnu a
 n'aghalaghala.

¹¹ Ọ gharu nhne ojo, mee
 nhne buru ọma,
 pio udno, gbasno a.

¹² Kwnornu nụ anya lawuru
 Nyenwe aị zị n'ehni ele
 mee mma,
 nsni a nọonu okpukpe be,
 kovu ruwhnu Nyenwe
 aị neemegidne ele
 neeme nhne ojo.”

¹³ Nyele jeemejo anụ, ọ
 buru nụ anụ gwuzosi rikne
 nụ nhne ọma? ¹⁴ Ọ buru nụ

anụ ta awhnụwhnu kwnornu
 nụ anụ mernu nhne ọma, ovu
 sọ anụ n'ọnu, ogwnu tú anụ
 kwnornu be, ovu lákwadia
 anụ mini.

¹⁵ Anụ sọbisinu Karaịsi lele
 Nyenwe aị nụ rime ovu
 anụ. Anụ jiknernu ọ sa aiji
 nye ọbula jaasikwa anụ nhne
 gbasiri olile anya wam zị
 n'ovu anụ hite n'ọso anya nụ
 ovu zị wọhnerne. ¹⁶ Anụ
 bita ovu anụ snam, ma ele
 nookwu nhne ojo kwnornu
 agwa ọma anụ kweru nụ
 Karaịsi, iwhnerne jọtu be
 nụ nhne ojo be nookwu.
¹⁷ Ọ ka mma, ọ buru nụ ọ
 bu echiche Chiokike nụ anụ
 taru awhnụwhnu kwnornu
 nụ anụ mernu nhne ọma
 karu kwnornu nụ anụ mernu
 nhne ojo. ¹⁸ Karaịsi nwurnu
 otu mgba kwnornu mmehie
 aị, nye ikpe mána nwurnu
 kwnornu ele ikpe marnu.
 Karaịsi mernu ka ma o duru
 anụ dụ hne Chiokike zị. Ọ
 nwurnu enwu n'anọ-ehni,
 kovu ọ zị budnu n'Enine,
¹⁹ nụ rime enine zị budnu,*
 o znernu zni ele enine ke
 zị n'oro ikelu izi ọma. ²⁰ Ka
 bu ele zá noobno nsni, kpa
 Chiokike ji nkasi ovu neese
 nga Noa nọtu ọgbo ke be
 jiri znọhia badnu ele nụ
 ele, badnu ẹsato kpọi hite
 nụ mini. ²¹ Ka neegesi nụ
 ọwu mini znọhiaru anụ, ke
 bu nọorio Chiokike ovu zị
 snam hite n'olizọ n'enwu ke
 Jizọsi Karaịsi. Ọ búo ọsnuma
 rune ke ehni. ²² Karaịsi bu
 nye laru oligwe daziri ẹli

* **3:19** hite nụ Enine Nso

n'akarikwnunga Chiokike, hne kpakara ele enine izi nū ọchi risi nū rikne zị nū mkpururu a.

4

Owunu Chiokike bụdnu

¹ Kpam masị, Karaịsi taru awnūwhnu n'anọ-ẹhni a, anū jiknenu o mee kpam masị, kwnornu nye taru awnūwhnu n'anọ-ẹhni a zịma neeme mmehie. ² Kam kpayarū, ọ zá noowu bụdnu a n'ọwa ka lele kpa agwnūrnū nhne ojo ke badnū, kọvu lele echiche Chiokike. ³ Kwnornu nū ige anū tuwhuru n'ige wheru ewhe noowu bụdnu lele ele máa Chiokike zulem. Ige wam anū noowu bụdnu ke zịla rịchna, agwnūrnū nhne ojo, ọnwọ manya, okne otne eri, nū ọkwa rẹnwu. ⁴ Kịtna, o jiri be anya nū anū zá noosno be neeme nhne ojo berere, ke kpayarū be nọovu anū ọnu. ⁵ Kọvu be jaasa ajiji gbasiri ẹhni be nū ruwhnu nye wam jeekpe ele zị bụdnu nū ele nwūrnū ọnwu ikpe. ⁶ Kam kpayarū, be jiri zni ele nwūrnū ọnwu izi ọma nga be zị, ma be kpe ikpe be hite nū nhne be mernu nga be zị bụdnu lele badnū, ma be zịri bụdnu n'enine lele Chiokike.

⁷ Mbimambi kpakara nhne zị ndundu. Anū nwe anya udno, anya dū anū ẹli, anū neekpe okpukpe. ⁸ Ke kakwo, anū nwe ọwhnun'anya zị omimi n'esilawūru anū, kwnornu nū ọwhnun'anya nookpusni agida mmehie. ⁹ Anū jí ntamu nabnanya

ibne anū. ¹⁰ Nye ọbula gweru nkesi ọ nahjaru n'aka Chiokike znenu ibne a izi, gweru okwesi ọkwnata ovu neekesi oru Chiokike zị ọdo n'ọdo. ¹¹ Nye neezni izi ọma, ọ zni a lele nū ọ bụ ikwu-ọnu ke hi n'ọnu Chiokike whūya. Nye neezne izi, o mee a lele Chiokike nyernu a iknernema, ma be znarni Chiokike nū rime kpakara nhne hite nū Jizọsi Karaịsi, nye nwe igwugwu nū rikne tim tọm. Amim.

Awhnūwhnu lele nye Karaịsi

¹² Ele me whnūrnū n'anya, ọ gbagwoji anū anya kwnornu ọrnurna zị igbugbu ke naarna anū lele nū ọ bụ nhne ikne neeme anū. ¹³ Kọvu anū nwūdna, kwnornu nū anū sno Karaịsi takọ awnūwhnu, ma anū nwe ovu ọso n'ọnu zị agida nga be jookpume igwugwu a. ¹⁴ Ọ bụru nū be mernu anū nhne iwħnerne kwnornu nū rẹwhna Karaịsi, ovu sọ anū n'ọnu, ka neegesi nū Enine igwugwu, ke bụ Enine Chiokike wu nū rime anū. ¹⁵ Ọ zá nye ta awnūwhnu n'esilawūru anū lele nye gburu badnū, mọbu nye buznu, mọbu nye mernu nhne ojo berere, mọbu nye neelebna anya nū nhne gbásịla a. ¹⁶ Kọvu, ọ bụru nū nye ọbula ta awnūwhnu lele nye Karaịsi, iwħnerne tuko nye wam, kọvu o nyee Chiokike ọznarni kwnornu nū be nookwu a nye Karaịsi. ¹⁷ Ige valẹm nga be jaapanizo ikpe n'ezinū-oro Chiokike. Ọ

buru be panizo ikpe nu hne a zi, ndaa kpa o jaazinu ele kwéle izi oma Chiokike?

18 O buru nu o jaara ehni o znohia ele mee mma, ndaa hne ele máa Chiokike nu ele mmehie jaazi?

19 Kam kpayaru, nye obula ke naata awhnuwhnu lele kpa echiche Chiokike jiri zi, gweru ovu oma yisi ehni a kpam kpam n'aka Nye Okike nye kwesiri okwnata ovu. Nye wam zne nu ruwhnu neeme nhne oma.

5

*Ele okno badnu nu
ele ikoro*

1 M naariasno ele okno badnu zi n'esilawuru anu hne me bu masi nye okno badnu, m whnuru m awhnuwhnu Karaisi taru, m jeekehia masi igwugwu a nga be jookpume a. 2 Anu znu atnuru Chiokike ke zi nu mkpururu anu, neelegidne be anya nu kpakara ovu anu kpa Chiokike pioru a, o buo nu mkpa kpagwu anu, kovu kwnornu nu o bu nhne kwesiri omume. Anu rnu ernu anu, o buo kwnornu iru anu jeenwehia, kovu nu o nhne zi n'ovu anu n'omume. 3 Anu mee be lele nu be bu nhne ke aka anu, kovu anu buru nhne atu be joosno. 4 Nga Nye Risi Oznuazu Atnuru varu, anu jaanahia okpu-eze zi igwugwu ke jaazi noonwu va-a-a tem.

5 Kpam masi, rumu ikoro, anu bita ehni anu nu mkpururu ele okno badnu. Kpakara anu woru ozi wohnernerne n'ovu lele iwo, neeznenu ibne anu izi. Kwnornu nu okwukwo nsokwuru,

“Chiokike noogwuzogidne ele oknomokno, kovu o neenye ele zi wohnernerne n'ovu oru.”

6 Kam kpayaru, anu gwedna ehni anu nu mkpururu aka dikne ke Chiokike, o joovulizo anu olu n'ige ke a.

7 Anu vukwnusi a kpakara mkpa anu, kwnornu nu nhne gbasiri anu neemetu a n'ovu.

8 Anya du anu eli, anu neese nse, nye irno anu bu Ekwensu, naagbaghari lele odum noogbo ogbugbo noopio nye o jeeri. 9 Anu ziri kwem nu okwnata ovu anu, anu gwuzogidne a, kwnornu nu rumu Nda anu nu kpakara owa naagawhe otu awhnuwhnu wam.

10 Nga anu taru awhnuwhnu ige mati, Chiokike ke oru nye sukwuru anu bna n'igwugwu a kwó okwo nu Karaisi, joogwuzote anu, nyee anu rikne, gba anu inwe. 11 Kpakara rikne ochichi bu ke a okwnukokwnu. Amim.

Obekwu ipne-aznu

12 Saikasi nwene ai rukna ke kwesiri okwnata ovu yinnu m aka gba okwukwo izi mati ka, m naariasno anu naagba akebe nu ka bu ezi oru

Chiokike n'olu hne anụ gwuzo. ¹³ Ọgbako Chiokike ke zị nụ Babiloni,* ke be hōhiakoru anụ nụ ya neebekwu anụ, ma Makị nnwọ m. ¹⁴ Anụ gweru ọwhnun'anya Karaisi neebekwu ibne anụ.

Udno dazinu kpakara anụ ele zị nụ rime Karaisi.

**Ọkwukwo izi
ke Ẹbo
Pita
gbarụ
Nhne gbasiri
ọkwukwo izi ka**

Nye gbarụ ọkwukwo ka mernu ele noobno a nsni mahia nū nye Karaṣi ọbula kwesiri o wu bụdnu ke nọtụ ogwnu Chiokike (1:3). Be kwesiri o jikwasi ezi ọka be nyernu be rikne (1:12).

Ọ dọru be aka nū nsni gbasiri ele ọwhnurninya aghalaghala, nū ele ojo ka bnanam ọgbako Chiokike nooduwhu ele kweru n'ezi ọka. N'anya Chiokike, otu ọbochi nū lele otu pokwu awha, otu pokwu awha nū lele otu ọbochi. Chiokike zá noogbu ọkwu nū ọbita mkwna a lele kpa ele badnū neeche. Kọvu Chiokike nwernu ndidi k'agida kwnornu nū ọ másịla a nū otu nye mmehie ọbula joowhu etekne.

Nhne zị n'ọkwukwo izi ka

Obekwu ikwu nū okpukpe (1:1,2)

Kpa ele sno Nyenwe aị kwesiri o wu bụdnu be (1:3-15)

Igwugwu Karaṣi (1:16-21)

Ele ọwhnurninya aghalaghala (2:1-22)

Nyenwe aị jaavarịri berere (3:1-18)

¹ Mawa, Saịmoni Pita, nye izi nū nye dazịsni anya Jizọsi Karaṣi, naagbaznenu anū

ọkwukwo izi ka, anū ele hiteru n'ome mma Chiokike nū Nye Ọznohia aị Jizọsi Karaṣi kehia ọkwnata ovu zị okne ọnu ahia lele ke aị.

² Oru nū udno banū anū aba kpa anū neezne nū ruwhnu naamahia Chiokike nū Jizọsi Nyenwe aị.

Osukwu ikwu Chiokike

³ Chiokike jiri iknernema a nyee aị kpakara nhne a pioru a jeeji wuru bụdnu nọtụ ogwnu Chiokike, kpa a zị neezne nū ruwhnu naamahia nye wam sukwuru aị bna n'igwugwu a nū ọma mma a. ⁴ Hite n'igwugwu a nū ọma mma a, o nyernu aị agida mkwna zị okne ọnu ahia, ma hite nū nhne ele ka, anū kehia igwe n'oyiyi ke Chiokike, ma anū gbanahọru nhne ojo ke ọwa ka noovuya a.

⁵ Kwnornu nū otu nhne ka, anū gbalị nọtukwasi n'olu ọkwnata mkpọma anū, ọma mma, n'olu ọma mma, anū tükwasi ọmahia nhne, ⁶ n'olu ọmahia nhne, anū tükwasi badnū knernū ẹhni a, n'olu badnū knernū ẹhni a, anū tükwasi ọsnuta ovu, n'olu ọsnuta ovu, anū tükwasi ọtu ogwnu Chiokike. ⁷ N'olu ọtu ogwnu Chiokike, anū tükwasi ọwhnun'anya rụmu nda, n'olu ọwhnun'anya rụmu nda, anū tükwasi ọwhnun'anya.

⁸ Kwnornu nū ọ bụru nū anū nwernu kpakara nhne ka k'agida, be jeeme anū bụru ele nọornu ẹrnu ọma, naami mkpuru dū ọmahia Nyenwe aị Jizọsi Karaṣi. ⁹ Kọvu nye nwée nhne ka kpuru isni, ọ whnū

nhne zì ikere, o chezume nù be snùsnamarnu a nù mmehie òknani a.

¹⁰ Kam kpayarù, rùmu nda m, anù zìri gnarnagnarna n'ome ikwu Chiokike suk-wuru anù, hòhia anù bùru nhne gwuzosiri rikne. Ò bùru anù mee kpm, anù jáadna rìà rìà. ¹¹ Kpm, be jeenye anù rikne anù jeeji bna nù rime òli-eze ke zì òkwnukokwnu ke Nyenwe aì nù Nye Òznohia aì Jizòsi Karaisi.

¹² Kam kpayarù, me chen-wanyannù anù kpakara nhne ka ige òbula, ò bù n'ezi nù anù magwù be, anù gwuzosi rikne n'ezi òka wam anù nahìaru. ¹³ M che m nù o kwesiri ekwesi o chenwanyanù anù be kpa me zì kòriri bùdnu. ¹⁴ M magwù m nù ige matì m joowopu anò-èhni ka, lele kpa Nyenwe aì Jizòsi Karaisi kannù m. ¹⁵ M jaagbalì rikne m, whnù nù nga me nwùrnù nù anù jaazi neechenwanya be.

Igwugwu Karaisi

¹⁶ Ò búo òtnutnu ruwhere be jiri akòniche tnù, nga a mernu anù mahìa òvuva Nyenwe aì Jizòsi Karaisi, anya aì lawùru whnùrnù dudugna a. ¹⁷ Ò nahìaru òson'anya nù igwugwu n'aka Chiokike Nda, nga akpìri Chiokike jiri okne igwugwu dna, kaa, "Ka bù Nnwò m me whnùrnù n'anya, nye nhne a masìri m." ¹⁸ A nùrnù akpìri ka hi n'oligwe dna, nga aì nù ya zì n'olu rugwu wam zì nsò.

¹⁹ Be mernu ikwu-ònu ele òwhnurninya wam gwuzosi

rikne k'agìda, anù bno nsnì nhne be gbarù, kwnornu nù ikwu-ònu be nù lele tònji noonwu nù hne gbarù òchichiri. Ò jaazì kòriri noonwu tem dù n'òbochi Jizòsi jaava, iwhne a joonwu nù rime mkpòma anù. ²⁰ Ke kakwo kpakara nhne, anù mahìa nù ò zá nhne òwhnurninya òbula be gbarù n'òkwukwo nsò ke badnù nwernu rikne kòwa risi a hite nù nhne zì n'echiche a. ²¹ Kwnornu nù ò zá òwhnurninya òbula be jiri echiche badnù vu, kòvu ele badnù kwuru ikwu-ònu Chiokike kpa Enine Nsò noodu be kwu.

2

Ele zni nhne aghalaghala

¹ Ele òwhnurninya aghalaghala whùyarù iwhne n'esilawùru ele Izireli, lele kpa ele zni nhne aghalaghala jòwhuya iwhne n'esilawùru anù. Ele ka jeeji aghìgho gwebnanya iznizni ògha zì òdo n'òdo ke noovuya ènwu, be gònahoru Nyenwe be bù nye gbahìaru be, ele neegweya òla n'iyi zì ngwa ngwa nù risi be. ² Agìda ele badnù joosno apna ome òyi be. Kwnornu nù nhne be neeme, ele badnù jookwulu apna ezi òka. ³ Ele zni nhne ka jeeji òwho-anya kwu nhne be chehìaru nù mkpòma be, gweru anù zù ahìa. Ele ikpe òmuma be neese be, òla n'iyi be zá neere anyarna.

⁴ Chiokike sígbasila ele enine izi ele mernu mmehie,

kovu tubna be nu rime bekwnu renwu, hne be turu be ijigba nu rime ochichiri neese obochi ikpe. ⁵ Chiokike sigbasila owa oknani, kovu dokia Noa, nye mernu be badnu esato, nye neezni izi oma ome mma, nga o gweyaru mgba-mini eli n'owa ele maa Chiokike. ⁶ O marnu eli Sodom nu Gomora ikpe, gweru bekwnu rne be lele retnu, mee be buru nhne atu nyee ele joowu budnu maa Chiokike. ⁷ O dokiahu Lotu nye mee mma, nye budnu zila richna ke ele noolulu iwu eli wam mekparu ehni. ⁸ Nye mee mma wam wuru n'esilawuru be, whnu, nu masi oka ojo ke gburu a igbugbu nu mkpoma. ⁹ O buru kpam, Nyenwe ai magwu kpa o jodokia ele mee mma nu rime ornurna, nu kpa o jaabita ele ojo nu rime awnwhnu du n'obochi ikpe, ¹⁰ ke kakwo, ele noosno nhne ruru oru ke an-ehni be, neeledna ele neechi echi anya.

Be neezni nhne aghalaghala n'anya rikne, ele oknomokno, ele za notu ogwnu nu okaja ele oligwe. ¹¹ O bubedi ele enine izi ele gbasiri rikne nu ele nwernu iknernema karu ele zni nhne aghalaghala ka, nwee rikne gweru kpari bno ele oligwe nhne nu ruwhnu Nyenwe ai. ¹² Kovu ele badnu ka nookwulu nhne be ghohiage, be nu lele anohia nsni inyo, nhne be keru eke neeme kpa o masiri be, be joonwudne be, gbu be lele anohia, be la n'iyi.

¹³ Be jaanahia ogwo ernu

nhne ojo be mernu, o noso be o mee nhne ojo n'iwnehnie. Be bu nhne iwhnerne n'esilawuru anu. Nhne zi nu mkpoma be bu nhne ojo kpa be sno anu neeri wiri nonwo. ¹⁴ Ome oyi jiri be n'anya, inwe za nogwu be nu mmehie, be nooduwhu mkpoma za rikne, ele mkpoma be jiharuru n'owho-anya nu ernu ojo, ele be wuru onu. ¹⁵ Be ghahieru apna, gharu apna ziri ezi, snornu apna Balam nnwo Boso, nye whnurnu ogwo ernu nhne ojo n'anya. ¹⁶ Kovu iyinya a bigboru a nu mmehie a, anohia kwu oka, kwuru oka n'ibiri n'nkoli ke badnu, chima era nye owhnurninya wam.

¹⁷ Ele badnu ka nu lele omi nwee mini, lele erumeru ruwhere mini noovughari, be bitannu be okne ochichiri okwnukokwnu. ¹⁸ Kwnornu nu onu be nookwu okne oka mpako iwhnirniwhno, be naarnabnahna nu rime mmehie ele naagbanahoru budnu ojo. ¹⁹ Be neekwe be mkwna o nwernu ehni be, kovu be n'iwuru be bu ohi agwa ojo noovuya enwu. Kwnornu nu nhne obula ke megburu badnu, nye wam bu ohi a. ²⁰ O buru nu be gbanahoru nhne noolulu ke owa nga be mahiaru Nyenwe ai nu Nye Onohia ai Jizosi Karaisi, be knegidne kwno be nu rime a, o nwegidne be, onodi be n'ipne-aznu joojobujo karu nu opanizo. ²¹ O ka mma nu be maa apna ome mma karu nu be

mahiaru a, be dnasn̄inu iwu ns̄o wam be nyernu be azn̄u. ²² Nhne mernu be gesiri n̄u elulu wam b̄u ezi ọka, “Nk̄ita nwarn̄u r̄ugburu gb̄uru lahna n̄u nhne ọ nwarn̄u,” n̄u “Ezni be h̄niarnu ẹhni lahnarn̄u n̄u rime ọroto.”

3

Ọbochi Nyenwe aị

¹ Ele me whn̄urnu n'anya, ka b̄u ọkwukwo izi ke ẹbo me naagban̄u an̄u, m naakpali echiche ọma n̄u rime an̄u. ² An̄u chenwanya ikwu-ọnu ele ọwhnurninya z̄i ns̄o kwuru, ya n̄u iwu Nyenwe aị n̄u Nye Ọznohia aị nyernu an̄u hite n'aka ele izi a.

³ An̄u mahia n̄u mb̄om n̄u ele ọkwa emo jaava n'ọbochi ipne-azn̄u, neezne izne n'an̄o-ẹhni be. ⁴ Be jaakaa, “Ndaa omezu mkwna ọvuvu a? Hite nga ele nda aị nw̄urnu ẹnwu, kpakara nhne z̄i k̄oriri kpa ọ z̄i hite n̄u okike ọwa.” ⁵ Be ma ama lewhuru anya n'ige wheru ewhe n̄u Chiokike kwuru ọka, oligwe n̄u ọwa z̄iri. O hiri n̄u rime mini keh̄ia ọwa hite n̄u mini. ⁶ Ọ b̄u mas̄i hite n̄u mini, ke okne mgba-mini ẹli, be jiri lulu ọwa ọknani. ⁷ K̄ovu oligwe n̄u ọwa ke z̄i k̄itna b̄u ke ọ b̄itaru hite n'ikwu-ọnu Chiokike wam, o jeeji b̄ekwnu lulu. Ọ b̄itaru be kwnornu ọbochi o jeekpe ele máa Chiokike ikpe, lulu be.

⁸ K̄ovu ele me whn̄urnu n'anya, an̄u ch̄ezu otu nhne ka, otu ọbochi n̄u hne Nyenwe

aị z̄i n̄u lele otu pokwu awha, otu pokwu awha n̄u lele otu ọbochi. ⁹ Nyenwe aị z̄a naakpa ndnarna n'omezu mkwna a, lele kpa ele badn̄u neeche, k̄ovu o nwernu ogologo ọsnuta ovu hne an̄u z̄i, kwnornu n̄u o p̄iole nye ọbula whu etekne, k̄ovu ma kpakara badn̄u hi n̄u mmehie be wh̄uya.

¹⁰ K̄ovu ọbochi Nyenwe aị jaava, ọ j̄onu lele nye buznu, ele badn̄u jáaz̄i neele anya a. Oligwe jeeji okne mkpakp̄o gawhe, kpakara nhne z̄i n'olu jeeji okne b̄ekwnu gbaza. Ọwa n̄u kpakara ẹn̄u be rn̄urnu n̄u rime a j̄owho iw̄hne.

¹¹ Kpa a mahiaru n̄u kpakara nhne jaagbaza, ndaa kpa a kwesiri o wu b̄udnu? A kwesiri o wu b̄udnu z̄i ns̄o, ya n̄u ọ t̄u ogwnu Chiokike. ¹² Kpa an̄u neele anya ọvuvu ọbochi Chiokike,* an̄u mee ma ọ va ngwa ngwa, oligwe jaagba b̄ekwnu, kpakara nhne z̄i n'olu jeeji okne okpe b̄ekwnu gbaza. ¹³ K̄ovu a neele anya oligwe ikne n̄u ọwa ikne, lele kpa o kweru mkwna, ọro ome mma.

¹⁴ Kam kpayar̄u, ele me whn̄urnu n'anya, hne an̄u neele anya nhne ka, an̄u gbali ma an̄u z̄iri snam, ele nw̄ée ọtna ọtna, an̄u n̄u Chiokike z̄iri n'udno. ¹⁵ An̄u vuru n̄u mkp̄oma n̄u ogologo ọsnuta ovu Chiokike b̄u ọznohia an̄u, lele kpa nnw̄o nda aị P̄olu, nye a whn̄urnu n'anya gbann̄u an̄u n'ọkwukwo hite

* 3:12 M̄obu ọbochi Nyenwe aị jeekpe ọwa n̄u oligwe ikpe

n'akòniche Chiokike nyernu a. ¹⁶ Ka bụ nhne o nookwu nụ kpakara ọkwukwo izi a, nga ọ naagba nhne gbasịri nhne ka, o nookwu agịda nhne siri rikne n'oghohia, ke ele máa nhne nụ ele ovu be zá kwem nọokowahie, lele kpa be neeme nụ nhne berere zị n'ọkwukwo nsọ, ka bụ ma be la n'iyi.

¹⁷ Kọvu anụ, ele me whnụrnu n'anya, anụ magwụ nhne ka, anya dụ anụ ẹli, ma nhne ọjọ ke ele noolulu iwu ẹli neezni gharụ o duhie anụ, mee anụ dnah-nala n'ogwuzosi rikne anụ.

¹⁸ Kọvu anụ zịri nooso oso nụ oru nụ nhne ọmuma ke Nyenwe aị nụ Nye Ọznohia aị Jizọsi Karaịsi. Kpakara igwugwu zịnu a, kịta, dụ ọkwukokwunu. Amịm.

**Ọkwukwo izi
ke Mbọm
Jóni
gbarụ
Nhne gbasiri
ọkwukwo izi ka**

Jóni mernu ma ele Karaịsi mahia nụ ọ bụru a kwuhia mmehie aị, Chiokike jaagbarunu aị, vume mmehie aị.

Nhne neegesi nụ ele Karaịsi nwernu ọkwnata mkpoma bụ ọwhnun'anya be nwernu n'ehni badnụ ibne be (3:11-24). Chiokike bụ ọwhnun'anya n'iwhuru a, ele ke a kwesiri ọ nụ lele ya masi (4:1-21). Nhne neegesi nụ a nwernu omegbu mmehie bụ ọwhnun'anya a nwernu n'ehni ele berere, a kweru nụ Jizosi bụ Nnwọ Chiokike, nụ ọ bụ Karaịsi wam n'ezi, nụ ẹnwu a kwnornu aị bụ ezi ọka (5:1-12).

Nhne zi n'ọkwukwo izi ka

Ikwu-ọnu ke neenye budnu (1:1-4)

Chiokike bụ iwhne aị,
Karaịsi bụ nhne atụ aị
(1:5---2:6)

Iwu ikne (2:7-17)

Ele irno Karaịsi nụ ele ke
Chiokike (2:18---3:10)

Ọwhnun'anya Chiokike nụ
ọwhnun'anya aị (3:11---
4:21)

Omegbu ọwa (5:1-21)

Ikwu-ọnu ke neenye budnu

¹ Ikwu-ọnu Chiokike wam ke panizoru nụ mbọm, bụ ke a nurnu, ke anya aị whnurnu, ke

a leru anya, bụ ke a kpaturu aka masi, bụ nhne a nọkpo okwo a, bụ ikwu-ọnu ke neenye budnu. ² Budnu wam whuyaru iwhne, a whnurnu a, gba masi akebne a, a kpo okwo budnu kwó okwo ke zi n'aka Nda, omekwo du aị. ³ A nọkpo okwo nhne a whnurnu, nurnu masi, ma anụ snornu aị meko nhne. Omekorita aị bụ ke aị nụ Chiokike nụ Nnwọ a Jizosi Karaịsi. ⁴ A gbarụ nhne ka n'ọkwukwo ma ovu ọso n'ọnu aị zu ozu.

Chiokike bụ iwhne

⁵ Ka bụ izi a nurnu n'ọnu a bụ masi ke a znirni anụ. Chiokike bụ iwhne, o zá ọchichiri zi nụ rime a rịa rịa. ⁶ Ọ bụru nụ a kaa nụ aị nụ ya neemeko nhne, kovu a neezne izne n'ọchichiri, a bụ ele aghalaghala, ezi ọka zila aị n'ọnu. ⁷ Kovu, ọ bụru nụ a zne izne n'iwhne, lele kpa o neezne izne n'iwhne, a neenwe mekorita n'esilawuru aị, ọvnarna Jizosi Nnwọ a, nọosnusnama kpakara mmehie aị.

⁸ Ọ bụru nụ a kaa nụ a nwée mmehie, a nooduhie ehni aị, ezi ọka zila aị n'ọnu. ⁹ Kovu, a kwuhia mmehie aị, Chiokike bụ nye kwesiri ọkwnata ovu nụ nye mee mma, ọ jaagbarunu aị mmehie aị, ọ snumakwo kpakara aruru-eli aị. ¹⁰ Kovu, a kaa nụ a méne mmehie, a neeme a nye aghalaghala, ikwu-ọnu a zila nụ rime aị rịa rịa.

2

¹ Rýmu takíri m, m naagbanu anu okwukwo ma anu gharu o mee mmehie. Kovu, o buru nu nye obula mehieru, a nwernu nye nookwunu ai onu nu ruwhnu Nda ai, rewhna a bu Jizosi Karaísi, nye mee mma. ² Jizosi bu nye ji ovnarna a naawhaji-eli kwnornu mmehie ai, o buo mmehie ke ai kpoi, kovu mmehie kpakara ele badnu.

³ Ka bu nhne neegesi nu a magwu nye o bu, o buru nu a bita kpakara nhne o nyernu niwu. ⁴ O buru nu a kaa nu a magwu nye o bu, kovu a za naabita iwu a, a bu ele aghalaghala, ezi oka zila ai nonu. ⁵ Ka bu nhne neegesi nu a magwu Chiokike, o buru nu a bita iwu a, owhnun'anya Chiokike zuru ozu n'ovu ai. ⁶ Nye obula ke kaa nu o zi nu rime a, joowu budnu lele kpa Jizosi wuru.

Iwu ikne

⁷ Ele me whnurnu n'anya, m za m naagbanu anu okwukwo iwu ikne, kovu iwu oknani. Iwu oknani ka bu ke anu nurnu hite nu opanizo. ⁸ Kovu m naagbanu anu iwu ikne, ezi oka wam zi nu rime Jizosi, nu rime anu, kwnornu nu ochichiri naagawhe, ezi iwhne wam noomkwasi ai.

⁹ Nye obula ke kaa nu o zi niwhne, kovu, sno nwene a irno, zi koriri n'ochichiri. ¹⁰ Nye obula ke whnurnu nwene a n'anya zi niwhne wam, o za nhne jeeme a o kpoi ochi. ¹¹ Nye obula ke snornu nwene a irno

zi n'ochichiri, neezne izne n'ochichiri, o ma hne o neezne kwnornu nu ochichiri mernu a okpu isni.

¹² Rýmu takíri m, m naagbanu anu okwukwo, kwnornu nu Chiokike gbarunu anu mmehie kwnornu rewhna Karaísi.

¹³ Ele nda, m naagbanu anu okwukwo, kwnornu nu anu magwu Karaísi, nye zi hite n'opanizo.

M naagbanu anu okwukwo, rýmu ikoro, kwnornu nu anu megburu nye ojo wam.

Rýmu takíri m, m naagbanu anu okwukwo, kwnornu nu anu magwu Nda wam.

¹⁴ Ele nda, m naagbanu anu okwukwo, kwnornu nu anu magwu Karaísi, nye zi hite n'opanizo.

M naagbanu anu okwukwo, rýmu ikoro, kwnornu nu anu gbasiri rikne, ikwu-onu Chiokike zi nu rime anu, kwnornu nu anu megbulem nye ojo wam.

Anu whnu nhne owa n'anya

¹⁵ Anu whnu owa n'anya, mobu nhne zi n'owa. O buru nu nye obula whnu owa n'anya, owhnun'anya ke Nda zila nu rime a. ¹⁶ Kpakara nhne zi n'owa bu egwnurnu nhne ojo ke badnu, nu egwnurnu nhne ojo ke anya,

nụ oknomokno ke mkpoma ke badnu. Nhne ka híge n'aka Nda aị va, o hi n'owa va. ¹⁷ Owa nụ kpakara egwnurnu nhne ojo ke zị nụ rime a jaagawhe, kovu nye obula ke neeme echiche Chiokike jaazi budnu okwnukokwnu.

Nye neemegidne Karaịsi

¹⁸ Rumu takiri m, ka bu ige ipne-aznu, anu nurnu nụ nye wam neemegidne Karaịsi vawa, me kanu anu, agida ele neemegidne Karaịsi valəm. Ka neegesi nụ ige wam zị ndundu. ¹⁹ Be hiri nụ hne a zị whoga, kwnornu nụ be nụ aị zila n'otu n'ezi. O buru nụ aị nụ be zị n'otu, be znernu adazigidnenu aị. Owhoga be neegesi nụ aị nụ be zila n'otu.

²⁰ Kovu, Nye Nso wam teru anu mono, ka neegesi nụ kpakara anu mahiaru ezi oka. ²¹ M za m naagbanu anu okwukwo ka kwnornu nụ anu ma a ezi oka, kovu kwnornu nụ anu mahiaru ezi oka. Aghalaghala zila n'ezi oka. ²² Nyele bu nye aghalaghala? O bu nye wam ke gonahoru nụ Jizosi bu Karaịsi. Nye wam bu nye neemegidne Karaịsi. O gonahoru Nda nụ Nnwọ a. ²³ Nye obula ke gonahoru Nnwọ ma a nye Nda wam bu, nye obula ke magwu Nnwọ magwu Nda wam masi.

²⁴ Anu ledu anya nụ nhne anu nurnu hite nụ mbom dazigidnenu nụ rime anu. O buru kpam, anu jaadazigidne nụ rime Nnwọ nụ rime Nda. ²⁵ Budnu kwó okwo bu nhne o kweru aị nụ mkwna.

²⁶ M naagba ka n'okwukwo kwnornu ele pioru o duwhu anu. ²⁷ Kovu Karaịsi teru anu mono Enine Nso. O kwesile nye obula zni anu nhne, mono o teru anu zị nụ rime anu neezni anu kpakara nhne lele kpa otute mono wam zị ire, ma anu dazigidne nụ rime Karaịsi.

²⁸ Kitna, rumu takiri m, anu dazigidne nụ rime a, ma nga o jowhuya iwhne, ovu si aị rikne o gwuzoru nụ ruwhnu a, iwhnerne jotu aị.

²⁹ Anu magwu nụ Karaịsi bu nye mee mma, nye obula ke neeme mma bu nnwọ Chiokike.

3

Rumu Chiokike

¹ Le, kpa Chiokike jiri whnu aị n'anya, o sukwu aị rumu a. Ka bu nhne a bu n'ezi. Kam kpayaru, ele zị n'owa ma a ele a bu, lele kpa be ma a nye o bu. ² Ele me whnurnu n'anya, a bu rumu Chiokike kitna, nhne a jobu whoge iwhne kitna. Kovu a magwu nga o jaava, a jonu lele kpa o nụ, kwnornu nụ a jowhnu a kpa o nụ. ³ Nye obula ke nwernu olile anya ka neeme ehni a ziri snam, lele kpa o zị snam.

⁴ Nye obula ke neeme mmehie, noolulu iwu, kwnornu nụ mmehie bu olulu iwu.

⁵ Kovu anu magwu nụ o whuyaru iwhne ma o gweme kpakara mmehie aị. Ya n'iwuru a nwée mmehie. ⁶ Nye obula ke zị budnu nụ rime Karaịsi, za neemezne

mmehie. Nye neeme mmehie máa nye Karaísi bú, nye wam whnúlele a anya.

⁷ Rúmu takíri, anụ kwé nye ọbula duwhu anụ. Nye ọbula ke neeme nhne búru ọma bú nye mee mma, lele kpa Karaísi bú nye mee mma. ⁸ Nye ọbula ke neemezne mmehie bú nye Ekwensu, kwnornu nụ Ekwensu bú nye neeme mmehie hite n'ọpanizo. Kam kpayarụ Nnwọ Chiokike jiri whụya iwhne, ma o lulu kpakara ẹrnu ke Ekwensu. ⁹ Nye ọbula ke Chiokike mụrnu zá neemezne mmehie, kwnornu nụ mkpuru Chiokike zị nụ rime a, o jéenwe rikne mee mmehie, kwnornu nụ Chiokike bú Nda a. ¹⁰ Ka bú nhne rụmu Chiokike jiri ziri ichne nụ hne rụmu Ekwensu zị. Nye ọbula ke zá neeme nhne búru ọma búo nnwọ Chiokike, ma nye ọbula ke whnúge nwene a n'anya.

Anụ whnú ibne anụ n'anya

¹¹ Ka bú izi anụ nurnu hite n'ọpanizo, anụ whnúrita ibne anụ n'anya. ¹² Ọ zá nye nụ lele Keni, nye Ekwensu neechi o gbu nwene a. Kíni kpayarụ o jiri gbu a? Kwnornu nụ ẹrnu a búo ọma, kovu ẹrnu nwene a búru ọma. ¹³ Rúmu nda m, ọ gbagwoji anụ anya, ọ búru nụ ele zị n'ọwa snornu anụ irno. ¹⁴ A magwụ nụ a hiri n'ẹnwu bna nụ búdnu, kwnornu nụ a whnúrnu rụmu nda aị n'anya. Nye ọbula ke zá nọowhnu n'anya bú nye nwurnu ọnwu. ¹⁵ Nye ọbula ke

snornu nwene a irno bú nye noogbu badnụ. Anụ magwụ nye ọbula ke noogbu badnụ nwée búdnu kwó okwo nụ rime a.

¹⁶ Ka bú nhne neegesi ọwhnun'anya, Jizọsi Karaísi gweru búdnu a nyee kwnornu aị. A kwesiri o nyee búdnu aị kwnornu rụmu nwene aị masị. ¹⁷ Ọ búru nụ nye ọbula nwernu ẹkwnu k'ọwa ka, whnú nwene a zị nụ mkpa, ọ dọla obirizi, nye wam nwée ọwhnun'anya Chiokike nụ rime a. ¹⁸ Rúmu takíri m, a whnú n'anya n'ọnu etekne mọbu n'ikwu-ọnu kpọi, kovu n'ẹrnu n'ezi ọka.

¹⁹ Ka bú nhne neegesi nụ a magwụ ezi ọka, ke neeme mkpọma aị si rikne nụ ruwhnu Chiokike, ²⁰ ọ búbedi ovu aị naama aị ikpe, Chiokike kakwo ovu aị, ọ magwụ kpakara nhne. ²¹ Ele me whnúrnu n'anya, ọ búru nụ ovu aị mána ikpe, ovu jeesi aị rikne o gwuzo nụ ruwhnu a. ²² A jaanahọru a nhne ọbula a nọorio a, kwnornu nụ a naabita iwu a neeme masị nhne nọoso a ovu n'ọnu. ²³ Ka bú nhne o nyernu n'iwu, a kweru nụ rẹwhna Nnwọ a Jizọsi Karaísi, a whnúrita ibne aị n'anya lele kpa o nyernu aị n'iwu. ²⁴ Ele naabita iwu a zị búdnu nụ rime a, ya nụ rime be. Enine Nsọ wam o nyernu aị bú nhne neegesi nụ ọ zị nụ rime aị.

4

Anụ tule kpakara enine

¹ Ele me whnurnu n'anya, anụ kwéko kpakara enine, anụ tule kpakara enine ma be hi n'aka Chiokike, kwnornu nụ agida ele owhnurninya aghalaghala bnarnu nụ rime owa. ² Ka bu nhne anụ jeeji mahia Enine Chiokike, enine obula ke kwuharu nụ Jizosi Karaisi varu n'anọ-ehni hi nụ Chiokike va. ³ Kovu enine obula ke kwéle nụ Jizosi hiri nụ Chiokike va, enine ka híge nụ Chiokike. Ka bu enine nye neemegidne Karaisi, nye anụ nurnu o jaava, o zi n'owa kitna.

⁴ Rumu takiri m, anụ bu rumu Chiokike, anụ megbulem ele irno wam, kwnornu nụ nye wam zi nụ rime anụ kakwo nye wam ke zi n'owa. ⁵ Ele ka hi n'owa, be nookwu hite nụ nhne be magwu n'owa, ele zi n'owa noobnonu be nsni. ⁶ A hi hne Chiokike zi va, nye obula ke magwu Chiokike nonu nhne a nookwu. Kovu nye ke máa Chiokike zá nonu nhne a nookwu. Ka bu nhne a jiri mahia enine ezi oka nụ enine aghalaghala.

Chiokike bu owhnun'anya

⁷ Ele me whnurnu n'anya, a whnurita ibne ai n'anya, kwnornu nụ owhnun'anya hi nụ Chiokike va. Nye obula ke nonwhnu n'anya bu nye Chiokike murnu, nye wam magwu Chiokike. ⁸ Nye obula ke whnú n'anya máa Chiokike, kwnornu nụ Chiokike bu owhnun'anya. ⁹ Chiokike gesiri ai owhnun'anya n'esilawuru ai, kpa o ziyaru Nnwọ o

murnu kpoi n'owa, ma a nwernu budnu hite nụ rime a. ¹⁰ Ka bu owhnun'anya, o buo nụ a whnurnu Chiokike n'anya, kovu o whnurnu ai n'anya ziya Nnwọ ma o buru nhne ariohna be jeeji gbaru mmehie ai. ¹¹ Ele me whnurnu n'anya, lele kpa Chiokike whnurnu ai n'anya, a kwesiri o whnurita ibne ai n'anya. ¹² O zá nye obula ke whnuleru Chiokike anya, kovu o buru nụ a whnurita ibne ai n'anya, Chiokike wu nụ rime ai, owhnun'anya a zuru ozu nụ rime ai.

¹³ A magwu nụ a wu nụ rime Chiokike, nụ Chiokike wumako nụ rime ai, kwnornu nụ o nyernu ai Enine a. ¹⁴ A whnurnu, gba akebe nụ Nda ziyaru Nnwọ a ma o buru Nye Onohia ke owa. ¹⁵ Nye obula ke kweru nụ Jizosi bu Nnwọ Chiokike, Chiokike wu nụ rime nye wam, nye wam masi wu nụ rime Chiokike. ¹⁶ Kam kpayaru, a magwu, kweru masi nụ owhnun'anya Chiokike bu n'ezi.

Chiokike bu owhnun'anya. Nye obula ke nonwhnun'anya wu nụ rime Chiokike, Chiokike wu masi nụ rime a. ¹⁷ Chiokike mernu owhnun'anya a zu ozu n'esilawuru ai, ma a nwernu mkpoma siri rikne n'obochi ikpe, kwnornu nụ a nụ lele ya n'owa ka. ¹⁸ Ogwnu zila n'owhun'anya. Owhnun'anya ke zuru ozu nechihala ogwnu, kwnornu nụ ogwnu nụ awnwhnu nookno aka. Nye

óbula ke nòotu ogwnu zúge ozu n'òwhnun'anya.

19 A nòowhnu n'anya kwnornu nù Chiokike beru osno whnú aì n'anya. 20 Nye óbula ke karù nù ò whnúrnú Chiokike n'anya, kòvu sno nwene a irno bú nye aghalaghala. Nye óbula ke whnúge nwene a n'anya, bú nye ò nòowhnu anya, nwée rikne whnú Chiokike nye ò zá nòowhnu anya n'anya. 21 Ka bú nhne o nyernu n'iwu, nye óbula ke whnúrnú Chiokike n'anya, jòowhnuriri nwene a n'anya.

5

Òkwnata ovu nù Nnwò Chiokike

1 Nye óbula ke kweru nù Jizòsi bú Karaìsi hi nù Chiokike va. Nye óbula ke whnúrnú Nda n'anya whnúrnú Nnwò a n'anya masì. 2 Ka bú nhne neegesi nù a whnúrnú rùmu Chiokike n'anya, ò bú ò whnú Chiokike n'anya, neeme nhne o nyernu n'iwu. 3 Ka bú nhne neegesi nù a whnúrnú Chiokike n'anya, ò búru a bìta nhne o nyernu n'iwu, iwu Chiokike zìla rìnya. 4 Kwnornu nù nye óbula ke bú nnwò Chiokike neemegbu òwa. Òkwnata ovu aì nù Chiokike bú nhne neemegbu òwa. 5 Ndaa nye neemegbu òwa? Ò bú nye wam ke kweru nù Jizòsi bú Nnwò Chiokike.

6 Jizòsi Karaìsi bú nye wam jiri òvnarna nù mini va. Ò búo mini kpò, kòvu ò varù hite n'òvnarna nù mini. Enine Nsò naagba akebne a, a magwù nù akebne a bú ezi òka. 7 Kwnornu nù nhne akebne èto zì, 8 Enine, mini nù òvnarna.* Nhne èto ka kwerikòtaru otu nhne. 9 Ò búru a kweru nù nhne badnú kwuru, nhne Chiokike kwuru kakwo, kwnornu nù ò bú akebne Chiokike gbarù gbasìri Nnwò a. 10 Nye óbula ke kweru nù Nnwò Chiokike nwernu nhne akebne ka nù mkpòma a. Nye óbula ke kwéle nù Chiokike neeme a nye aghalaghala, kwnornu nù o kwéle n'akebne Chiokike gbarù gbasìri Nnwò a. 11 Ka bú akebne wam, Chiokike nyernu aì búdu kwó okwo, búdu wam zì nù rime Nnwò a. 12 Ka neegesi nù nye óbula ke nwernu Nnwò Chiokike nwernu búdu kwó okwo, nye óbula ke nwée Nnwò Chiokike nwée búdu.

Òka ipne-aznú

13 M naagbanù anù ele kweru nù rẹwhna Nnwò Chiokike, ma anù mahia nù anù nwernu búdu kwó okwo. 14 Ka bú nhne neemesi aì ovu rikne ò vakwnusi Chiokike. A magwù nù a rìo nhne óbula lele kpa echiche ovu a jiri zì, ò jòonu aì. 15 Ò búru nù a magwù nù ò nòonu nhne a nòorio a, ovu siri aì

* 5:8 Agwna òkwukwo ke be gbarù kpa agìda awha whemernu kwu kwno, n'òligwe Nda, Ikwu-ònu nù Enine Nsò. Nhne èto ka nookwu otu ònu. 8 Nhne akebne èto zì n'òwa, Enine, mini nù òvnarna.

rikne nù a jeenwehĩa nhne nọorio a.

¹⁶ O bụru nù nye ọbula whnurnu nwene a mernu mmehie ke zá noodubna n'ẹnwu, o kpe okpukpe ma Chiokike nyee a bụdnu. M nookwu nhne gbasịri ele neeme mmehie ke zá noodubna n'ẹnwu. Mmehie ke noodubna n'ẹnwu zị. M zá naakaa badnụ kpe okpukpe gbasịri a. ¹⁷ Kpakara nhne bụo ọma bụ mmehie, kọvu agwna mmehie zá noodubna n'ẹnwu.

¹⁸ A magwụ nù nye ọbula Chiokike murnu zá neemezne mmehie. Nnwọ Chiokike naabịta nye ọbula ke Chiokike murnu, nye ọjọ wam nwée rikne mekasi a nhne.

¹⁹ A magwụ nù a bụ rụmu Chiokike, kọvu kpakara ọwa zị nù mkpururu nye ọjọ wam.

²⁰ A magwụ nù Jizọsi Karaịsi Nnwọ Chiokike varụ, ma a mahĩa nye wam bụ ezi ọka. A zị masị nù rime nye wam ke bụ ezi ọka, Jizọsi Karaịsi Nnwọ a. Ya n'iwhuru a bụ Chiokike n'ezi nù bụdnu kwó okwo.

²¹ Rụmu takiri m, anụ gweme ẹhni anụ n'ọkwa rẹnwu.

**Okwukwo izi
ke Ebo
Jóni
gbaru
Nhne gbasiri
okwukwo izi ka**

Nga Jóni gbaru Okwukwo izi Jóni ke ebo, o gholam nye okno badnu. O gweznenu a “Ny-erinya oma nu rumu a,” ke bu ogbako Chiokike. Okwukwo izi matj ka nookwu oka gbasiri owhnun'anya n'ehni ibne be, nodo be aka nu nsni gbasiri ele neezni nhne aghalaghala.

Nhne zi n'okwukwo izi ka

Opanizo (1-3)

Ezi oka nu Owhnun'anya (4-11)

Okwukwo (12-13)

Obekwu ikwu nu okpukpe

¹ Mawa, Jóni, nye okno badnu, naagbaznenu nwerinya Chiokike hohiaru nu rumu a okwukwo, ele me whnurnu n'anya n'ezi, o buo me nu nsnu nu m, kovu kpakara ele magwu ezi oka. ² Kwnornu nu ezi oka ke zi nu rime aj, ke jaazigidne aj tim tom.

³ Oru nu obirizi nu udno ke hi n'aka Chiokike Nda nu Jizosi Karaisi Nnwọ Nda aj va, jaadazinu aj nu ezi oka nu owhnun'anya.

Ezi oka nu owhnun'anya

⁴ O neenye m ovu oso n'onu kpa me noowhnu rumu i neezne izne n'ezi oka lele kpa Nda aj nyernu aj n'iwu.

⁵ Kitna, nwerinya oma, m za m naagbanu i iwu ikne, kovu o bu koriri ke a ji hite nu mbom. M naariasno ma a whnurita ehni aj n'anya. ⁶ Ka bu owhnun'anya wam, a zne izne noobno nsni nu nhne Chiokike nyernu n'iwu. Lele kpa anu nurnu n'opanizo, iwu a bu ma anu zne izne n'owhnun'anya.

⁷ Agida ele nooduwhu ele badnu, ele za neekweru nu Jizosi Karaisi varu n'anogehni, bnarnu nu rime owa. Nye nu kpa bu nye nooduwhu nu nye neemegidne Karaisi.

⁸ Anu ledu anya, o zi anu tuwhu nhne anu dogburu ehni anu n'ernu, kovu ma anu nwehia ogwo ernu zuru ozu.

⁹ Nye obula ke neezne nu ruwhnu gharu nhne Karaisi znirni ma Chiokike. Kovu nye obula ke zi neeme iznizni a magwu Nda nu Nnwọ a.

¹⁰ Nye obula ke vakwnusiri anu ke gweyala iznizni ka, anu kwubnana oro anu, mobu kanu a, “I vale.” ¹¹ Nye obula ke kannu a, “I vale” jeekehia igwe n'ernu ojo a.

¹² M nwernu m agida nhne me jaagbanu anu, kovu m jeeme kpa n'okwukwo nu nki. Tnnuma, m neele anya nu m jaava me nu anu kwu oka ruwhnu nu ruwhnu, kpa, ovu oso n'onu aj joozu ozu.

¹³ Rumu nwene i rinya kam Chiokike hohiaru neebekwu i.

**Okwukwo izi
ke Eto
Jóni
gbarụ
Nhne gbasiri
okwukwo izi ka**

Nga Jóni gbarụ *Okwukwo izi Jóni ke eto*, ọ ghọlam nye okno badụ. O gwenzenu nye risi ọgbako Chiokike, nye rẹwhna a bụ Gayọsi. Okwukwo izi ka, naaznarni Gayọsi kwnornu ẹrnu ọma a hne rụmu Chiokike berere zi, nọodo masi a aka nụ nsni gbasiri otu nyerukna be kwu Diotirifesi.

Nhne zi n'okwukwo izi ka

Opanizo (1-4)

Gayọsi kwesiri ọkwnata ovu (5-8)

Diotirifesi mékwala nkari (9-10)

Demetirisi mekwaru nkari (11-12)

Okwukwo (13-15)

1 Mawa, nye okno badụ, naagbaznenu Gayọsi enyi m me whnurnu n'anya nụ ezi ọka.

2 Enyi m me whnurnu n'anya, okpukpe m bụ ma ẹhni i si rikne, ma kpakara nhne i neeme gakwanu i nkari lele kpa mkpuru ovu i naagakwa nkari. ³ O nyernu m mkpoma oso n'onu k'agida nga agwna rụmu nda varu kanu m nhne gbasiri ọkwnata ovu i n'ezi ọka nụ kpa i neezne izne n'ezi ọka wam. ⁴ O zá nhne nọoso m ovu n'onu

kakwo nga me nurnu nụ rụmu m neezne izne n'ezi ọka.

Gayosi kwesiri

okwnata ovu

⁵ Ezi enyi m me whnurnu n'anya, i kwesiri ọkwnata ovu nụ kpakara nhne i neemenu rụmu nda, ọ bụ n'ezi nụ be bụ ele izne n'ehni i. ⁶ Be kannu ọgbako Chiokike ọwhnun'anya i, ọ jọburu ọma ma i zihala be kpa o kwesiri n'anya Chiokike. ⁷ Be kwnornu rẹwhna Karaisi whoga zni izi ọma, be kwéle ọ nahoru oyi aka hite n'aka ele kwé ekwe. ⁸ A kwesiri ọ nabnanya ele ka nkari ma ai nụ be snornu rnukota ẹrnu ezi ọka n'otu.

Diotirifesi mékwala nkari

⁹ M gbaznenu m ọgbako Chiokike okwukwo, kovu Diotirifesi nye noopio ọ buru nye risi kwéle obno nsni nụ nhne me nookwu. ¹⁰ Nga me varu, m jeeme ele badụ mahia nhne o neeme, kpakara nhne o nookwu gbasiri ai nụ kpakara aghalaghala a. Tụkwasi n'olu nhne ka, o kwéle ọ nabnanya rụmu nda ai. Ele pioru o kwubnanya rụmu nda ai, o kwéle be, kovu ọ chihala be n'ọgbako Chiokike.

Demetirisi mekwaru nkari

¹¹ Enyi m me whnurnu n'anya, i snó nhne búo ọma, kovu snornu nhne buru ọma. Nye ọbula ke neeme nhne buru ọma hi hne Chiokike zi va. Nye neeme nhne ojo whnuge Chiokike anya ría ría. ¹² Kpakara ele badụ nookwu Demetirisi ọka ọma

hite n'ezi ọka. Aịla masị
nookwu a ọka ọma, anụ
magwụ nụ akebne aị bụ ezi.

Obekwu ikwu ipne-aznụ

¹³ M nwernu m agịda
nhne me kwesiri ọ gbanụ
ị n'ọkwukwo, kọvu m jééji
mkpisi ọkwukwo nụ nki
naagba a. ¹⁴ M neele anya nụ
m jaava whnụ ị anya ige matị,
me nụ jị kwu ọka ruwhnu nụ
ruwhnu.

¹⁵ M neekpe ma Chiokike
nyee i udno. Kpakara ele
enyi i neebekwu i. Bekwu
kpakara ele enyi aị n'otu
n'otu.

**Okwukwo izi
Judu
gbaru
Nhne gbasiri
okwukwo izi ka**

Judu gbaru *Okwukwo izi Judu*, nọodo ele badnu aka nu nsnị gbasiri ele neezni nhne aghalaghala, ele karu nu be bu ele kweru ekwe. Lele 2 *Pita*, Judu, n'okwukwo matị ka, naakwnagidne nye nọogwnu a, o naakaa be gba otna kwnornu okwnata mkpoma ke Chiokike nyernu ele ke a otu mgba be bita.

Nhne zi n'okwukwo izi ka

Opanizo (1-2)

Ele neezni nhne aghalaghala (3-16)

Ezni o bita okwnata mkpoma (17-23)

Ojija zinu Chiokike (24-25)

1 Mawa, Judu, nye izi ke Jizosi Karaisi, nye bu kwno nwene rukna Jemisi, naagbaznenu kpakara ele Chiokike sukwuru okwukwo, ele wu nu rime owhnun'anya Chiokike Nda, ele Jizosi bitaru. 2 Obirizi nu udno nu owhnun'anya banu anu oba.

*Ele neezni nhne
aghalaghala*

3 Ele me whnurnu n'anya, m neeyisi rikne naagbanu anu okwukwo gbasiri oznohia ke a nwernu igwe nu rime a, o zi mkpa me gbanu anu ma anu yisi ehni naagba otna kwnornu nu okwnata ovu ke

Chiokike nyernu ele ke a otu mgba be bita. 4 Kwnornu nu agwna ele za notu ogwnu Chiokike ribnanyarnu hne a ma n'esilawuru ai, ele naagbanwo izi oma ke oru Chiokike, ma be nwe oghere rnu ernu ojo be, be gonahoru Jizosi Karaisi Nyenwe ai nu eze ai. Okwukwo nsọ kwuru nhne gbasiri be agida ige wheru ewhe nu be jaanahia omuma ikpe.

5 M neechenwanyanu anu nhne ka, o bu n'ezi nu anu magwu kpakara nhne ka, nu Nyenwe ai dhiaru ele Izireli n'eli Ijipiti, kovu omekwo, gbu kpakara ele kwé ekwe. 6 Anu chenwanya ele enine izi ele bitala onodi be nu mbom, kovu gharu onodi be, Chiokike turu be ijigba tim tom nu ochichiri, bita be du n'okne obochi ikpe wam o jaama be ikpe. 7 Lele kpa Sodom nu Gomora nu kpakara eli gbaru be gburugburu, ele wu nu rime be ruru aruru-eli ke ome oyi nu nhne zila richna, be taru be awhnuwhnu bekwnu noonwu tim tom, ma be buru nhne odo aka nu nsnị nyee kpakara ele badnu.

8 Kpam masi, ele noro mboro ojo ka mehieru megidne ano-ehni be, be ledna ochi risi Chiokike anya, ele kjaru ele wu n'oligwe. 9 O bubedi nye risi ele enine izi Maikeli, nga ya nu Ekwensu nọdogbuta iznu Mozizi, nwée rikne kwu oka ojo megidne Ekwensu, kovu o karu, "Nyenwe ai bigbo i." 10 Kovu ele ka naakaja

nhne be máa, be nù lele rùmu anòhia ojo, neeme nhne nòogwnu be, kpakara nhne ka jòdoka be.

¹¹ Awhnùwhnu jaazinu be. Be snornu apna Keni. Be kwnornu iwai dnabna nù mmehie Balam, be bù ele risi rikne lele Kora, be joowhu etekne lele kpa Kora whuru.

¹² Ele ka nù lele rune nù iriri omekòrita anù, iwhnerne zá nòotu be o mee nhne ojo. Be nòoznu èhni be kpòì. Be nù lele erumeru oligwe ruwhere neewhesa, be nwée rikne gweya mini ozuzo. Be nù lele isisi m̀ila mkpuru, o b̀ubedi n'òkochi, isisi be vnurnu hite nù ègwnugwnu a, ke nwurnu onwu n'èzi.

¹³ Be nù lele okne abakamini ke osimini, be nù èrnu iwhnerne be nòogbo okoto. Be nù lele mbò ghieru apna, ele Chiokike b̀itanu oghere n'okne òchichiri òkwnukokwnu.

¹⁴ O bù Inoku, nye èsau hite n'Adam, nye kwuru n'agida ige wheru ewhe, "Le, Nyenwe aì jaava, ya nù agida ele nsò a be jòogwnuli onu,

¹⁵ o jeekpe kpakara ele badnù ikpe, o jaama kpakara ele máa Chiokike ikpe, kwnornu kpakara aruru-èli be ruru, nù kpakara òka ele mmehie ka máa Chiokike kwuru kwugidne a." ¹⁶ Ka bù ele zì naatakpo ntakpo, noobno ele berere nhne, be noosno nhne ojo ke nòogwnu mkpòma be, be noovugnadna èhni be, naaznarnì ele badnù ma be nwehìa nhne be pioru.

¹⁷ Ele me whnurnu n'anya, anù chenwanya nhne ele izi Nyenwe aì Jizòsi Karaìsi kwuru. ¹⁸ Be kannù anù, "N'ige ipne-aznù, ele jòomu anù rùmu jaava, ele noosno nhne ojo ke nòogwnu mkpòma máa Chiokike be." ¹⁹ Ka bù ele neegweya okewa, ele anò-èhni nèechi, ele nwée Enine Chiokike.

²⁰ Kòvu anù, ele me whnurnu n'anya, anù wulizò èhni anù lele òro hite nù ntù-èli òkwnata ovu anù ke zì nsò. Anù kpe okpukpe nù rikne Enine Nso. ²¹ Anù b̀ita èhni anù n'òwhnun'anya ke Chiokike, kpa anù noosno, neele anya obirizi ke Nyenwe aì Jizòsi Karaìsi jeenye anù nù budnu kwó okwo.

²² Anù donu ele nwernu mkpòma lawuru obirizi.

²³ Anù znòhia ele berere, dòhia be lele ele hi nù rime b̀ekwnu. Anù gweru ogwnu donu ele berere obirizi. Kòvu anù sno o b̀ubedi iwo ke mmehie be gburu hite n'èrnu anò-èhni irno.

Ojja zinu Chiokike

²⁴ Chiokike bù nye ke nwernu rikne o b̀ita anù ma anù gharu o dna, mee ma anù gwuzoru nwée òru, nù mkpòma òso n'ònu nù ruwhnu a zì igwugwu. ²⁵ Ya bù Chiokike kpòì, Nye Òznohia aì, hite nù Jizòsi Karaìsi Nyenwe aì, kpakara igwugwu, nù dudugna, nù rikne nù òchi risi zìnu a, hite nù mbòm dù k̀itna, òkwnukokwnu. Amim.

**Okpume
Chiokike
kpumennu
Jōni
Nhne gbasiri
okwukwo ka**

Okwukwo ka neegesi nhne Jōni whnurnu gbasiri izi Chiokike nū nhne Jizōsi Karaīsi mernu (1:2). Izi ka warū ngalaba ẹto. (1) Rikne ojo n̄ornu ẹrnu n'owa, nye Karaīsi jaata awhnūwhnu, nwū masi. (2) Jizōsi bụ Nyenwe aị, o jeemegbu kpakara ele badnū nū kpakara rikne ke neemegidne Chiokike. (3) Chiokike nwernu ọgwo ẹrnu ke ọ bītannu kpakara ele ke a, ele kwesiri be kwnata be mkpoma, ele dazigidnenu n'okwnata ovu be, ke kakwo ele nwurnu n'ẹrnu Nyenwe aị.

Ka bụ izi ke nwernu olile anya nyee ele Karaīsi, ele tarū awhnūwhnu, nwū kwnornu ọkwnata mkpoma be nū Karaīsi. Okwukwo izi ka nookwu nū ọ bụ n'ezi nū ọchichi aka rikne ele Rom zị naakpa rikne, kovu Nnwọ Atnurnu Chiokike nwe omegbu n'ipne-aznū. Ka mernu be buri ele kwesiri ọkwnata ovu dū n'ẹnwu.

Nhne zị n'okwukwo ka

Ọwhnurninya Jōni (1:1-8)

Nyenwe aị zị budsonu (1:9-20)

Okwukwo izi ọgbako

Chiokike ẹsau (2:1--3:22)

Okpukpe n'oligwe (4:1-11)

Okwukwo ke nwernu akara ẹsau (5:1--6:17)

Okpukpe nū ruwhnu ngadna eze Chiokike (7:1-17)

Okwodu ẹsau (8:1--11:19)

Agwọ nū anohia lawuru wam (12:1--13:18)

Ikpe Chiokike nū ochekwa a (14:1--15:8)

Okiko ovu owe ẹhni Chiokike (16:1-21)

Be megburu ele irno Chiokike (17:1--20:10)

Ikpe ipne-aznū (20:11-15)

Oligwe ikne nū ọwa ikne (21:1-8)

Jeruselem ikne (21:9--22:6)

Karaīsi jaava wara wara (22:7-21)

¹ Okpume Jizōsi Karaīsi, ke Chiokike nyernu a, ma o gesi ele izi a nhne jeeme n'ige matị ke vazne, o zizne enine izi a o gesi nye izi a Jōni. ² Jōni gbarū akebne ikwu-onu Chiokike nū akebne Jizōsi Karaīsi, o kwuru kpakara nhne ọ whnurnu. ³ Nye ọwa oma bụ nye n̄ogwnu kpakara ikwu-onu ke okwukwo ọwhnurninya ka, nū ele nurnu be, bīta masi be, kwnornu nū ige zị ndundu.

Obekwu ikwu

⁴ Mawa, Jōni naagbaznenu ọgbako Chiokike ẹsau ke zị n'Asia okwukwo.

Oru nū udno ke Chiokike nye zị, nye zị nū mbom, nū nye ke jaava dazinu anū, hite n'aka enine ẹsau ke zị nū ruwhnu ngadna eze a, ⁵ ma n'aka Jizōsi Karaīsi, nye akebne kwesiri be kwnata

a mkpoma, nye mbom ke hi n'enwu lizo, nye ke n'echi ele eze k'owa.

Nye whnuru ai n'anya, gweru onarna a snusnama kpakara mmehie ai, ⁶ o mee ai a buru mbam ele okwa arjohna Chiokike a, nu Nda a, igwugwu nu rikne zinu a hite kitna du n'ige kwó okwo. Amim.

⁷ Le, o vawa nu rime erumeru oligwe,
kpakara anya jowhnu a,
ma ele duru a ara,
kpakara ele zi n'owa jaagbanu a mkpe.

Owe! Amim.

⁸ “Mawa bu Alfa nu Omega,” bu nhne Nyenwe ai kwuru. “Mawa bu Opanizo nu Okwukwo, nye zi, nye zi nu mbom, nu nye jaava, Nye Meli Nhne Dum.”

Nye nu lele Nnwọ ke Badnu

⁹ Mawa bu Joni, nye bu nnwọ nda anu, nye sno anu nu rime awhnuwhnu, a bu ele eli-eze a, a naagidne awhnuwhnu. Be kwuznenu m nu rime eli ohia esilawuru osimini ke Patimosi, kwnornu nu m kpọru m okwo ikwu-onu Chiokike nu nhne Jizosi gbaru ama a.

¹⁰ M zi m nu rime Enine n'obochi Nyenwe ai, m nuru m okne nkoli n'aznu m ke dnarnu lele okwodu. ¹¹ Nkoli ka kaa, “Gbasị nhne i whnuru n'okwukwo, ziznenu a ogbako Chiokike esau ka, ziznenu Efesosi, nu Simaina, ziznenu Pegamosi, nu Taıtira,

ziznenu Sadisi, nu Filadefia, zizne masinu Laodisia.”

¹² M tuhnsna ma m whnuru m nye nookwunu m oka. M whnuru m nhne be tukwasi tonji esau be wuru golu. ¹³ N'esilawuru nhne be tukwasi tonji esau wam gwuzo otu nye nu lele Nnwọ ke Badnu. O wogwu iwo awura duru a eli ochi, o ji ajni su nu mkpoma a. ¹⁴ Risi a nu rukeri-ize a noonwu va-a-a lele wulu, naachna va-a-a lele mkpuru-mini, anya a nu lele ro bkwunu. ¹⁵ Ochi a lawuru nu lele ola be gbaru bkwunu nu rime ite bkwunu, nkoli a naadna lele agida mini. ¹⁶ O ji mbo esau n'akarikwnunga a, ama-ogwnu nwernu ruwhnu lawuru tuga buko neehi n'onu a nowhuya, ruwhnu a noonwu lele ennam n'esilawuru iwhnehnie.

¹⁷ Nga me whnuru a, m dna n'eli n'ochi a lele nye nwuru onwu. Kovu o tukwasiri m akarikwnunga a, kaa, “Ogwnu tuko i, mawa bu Nye Mbom nu Nye Ipne-aznu. ¹⁸ M zi m budnu. M nwuru m enwu, kovu le, m zi m budnu tim tom. M ji m snambi enwu nu eli renwu.

¹⁹ “Gbasị nhne i whnuru n'okwu-kwo, nhne zi kitna, nu nhne jeeme nu ruwhnu. ²⁰ Ka bu nhne miri emi ke mbo esau wam i whnuru n'akarikwnunga m, nu nhne be tukwasi tonji esau wam be wuru golu. Mbo esau wam bu enine izi ogbako Chiokike esau, nhne be tukwasi tonji esau wam i whnuru bu ogbako esau.”

2

Izi ele Efesosi

¹ Gbaznenu enine izi ke ọgbako Chiokike ke zị n'Efesosi ọkwukwo: Hite n'ọnu nye wam ji mbọ ẹsau wam n'akarikwnunga a, nye neezne izne n'esilawuru nhne be tųkwasi tọnji ẹsau wam. ² M magwu m nhne anu neeme. Anu nọdogbu ẹhni anu n'ẹrnu nu ọsnuta mkpọma anu. Anu kwéle o kwubnanya ele aruru-eli, anu kparu ele kwuru ẹhni be ele izi iru, kọvu be búo, anu whnu nu be bu ele aghalaghala. ³ Anu jiri ọsuta mkpọma nagidne awhnuwhnu anu taru kwnornu ẹwhna m, anu kwéle rikne gwu anu.

⁴ Kọvu m nwernu m otu nhne megidne anu, anu zịma n'ọwhnun'anya lele kpa anu neeme nu mbom. ⁵ Anu chenyanya hne anu dnarnu. Anu hi nu mmehie anu tųhnasna, rnu ẹrnu mbom anu rnurnu. O buru nu anu jootuhnasna hite nu mmehie anu, m jaavakwnusi anu wara wara, gweme nhne be tųkwasi tọnji anu nu hne o zi, okwolem ma anu tųhnasnarnu. ⁶ Kọvu anu nwernu otu nhne buru oma, anu sno ẹrnu ele Nikolata irno lele kpa me snornu a irno.

⁷ Nye nwernu nsni, o nurnu nhne Enine Nso naakanu kpakara ọgbako Chiokike. Nye megburu, m jeenye a rikne o ri mkpuru isisi ke budnu ke zị n'ọbna Chiokike.

Izi ele Sımaina

⁸ Gbaznenu enine izi ke ọgbako Chiokike ke zị nu Sımaina ọkwukwo: Hite n'ọnu nye wam bu Nye Mbom nu Nye Ipne-aznu, nye nwurnu, ziri kwno budnu. ⁹ M magwu m awhnuwhnu anu naata. M magwu m nu anu bu ele mboni, kọvu anu bu ele nwernu ẹkwu k'agida. M magwu m oka ojo ele ka nu be bu ele Ju nookwugidne anu, kọvu be búo, be bu ele ọro ọgbako Setani. ¹⁰ Ogwnu tuko anu kwnornu awhnuwhnu anu jaata. Le Setani jeeyisi agwna anu n'ikelu ma be kpa anu iru. Anu jeenwe ọpagbu nri ọbochi. Anu buru ele kwesiri ọkwnata mkpọma du n'ẹnwu, m jeenye anu okpu-eze ke bu budnu.

¹¹ Nye nwernu nsni, o nurnu nhne Enine Nso naakanu kpakara ọgbako Chiokike. Nye megburu, ẹnwu ke ẹbo jooogbu a.

Izi ele Pegamosi

¹² Gbaznenu enine izi ke ọgbako Chiokike ke zị nu Pegamosi ọkwukwo:

Hite n'ọnu nye wam nwernu ama-ogwnu ke nwernu ruwhnu lawuru zi buko. ¹³ M magwu m hne anu wu bu hne ngadna Setani zi. Anu jidnesiri ẹwhna m rikne, anu tųwhule ọkwnata mkpọma anu nu hne me zi, o bubedi nga be gburu Antipasi nye akebe m nye kwesiri ọkwnata mkpọma n'esilawuru anu hne Setani wu. ¹⁴ Kọvu m nwernu m nhne ele nu ele megidne anu. Agwna ele noosno iznizni Balam nye

znirni Balakị kpa o jeeme rụmu Izireli mmehie hite n'ori nhne be jiri kwanu ẹnwu ariohna nụ hite n'ome ọyi. ¹⁵ Agwna ele noosno iznizni ele Nikolata zị masị n'esilawuru anụ. ¹⁶ Anụ hi nụ mmehie tųhnasna, ọ bụo kpm, m jaavakwnusi anụ wara wara, gweru ama-ogwnu hi n'ọnu m whụya lụsi ele ka ogwnu.

¹⁷ Nye nwernu nsni, ọ nurnu nhne Enine Nso naakanu kpakara ogbako Chiokike. Nye megburu, m jeenye a agwna mana ke tugwaru otugwa. M jeenye masị a otu akaworugwu abochna ke be gbakwasiri ẹnwhna ikne n'olu a, ọ zā nye berere marnu a, okwolem nye wam nahiaru a.

Izi ele Taịtira

¹⁸ Gbaznenu enine izi ke ogbako Chiokike ke zị nụ Taịtira okwukwo: Ka bu nhne Nnwọ Chiokike kwuru, nye wam anya a lawuru nụ lele bekwnu, nye ọchi a lawuru noonwu lele ọla chnarnu achna. ¹⁹ M magwu m nhne anụ neeme. M magwu m ọwhnun'anya anụ, nụ okwnata mkpoma anụ, nụ izi anụ, nụ ọsnuta mkpoma anụ. M magwu m masị nụ ẹnru anụ kịtna kakwo ke mbom.

²⁰ Kọvu m nwernu otu nhne megidne anụ. Anụ gharuru nwerinya wam bu Jezibeli n'esilawuru anụ. Nwerinya ka kwuru ẹnni a nye ọwhnurninya Chiokike, neezni ele izi m kpa be mee ọyi, nụ o ri nhne be jiri kwa

ẹnwu, nooduhie ele badnu. ²¹ M nyernu m a ige ma ọ tųhnasna nụ mmehie ome ọyi, o kwéle. ²² Le, m jootubna n'okpata ya nụ ele ọyi a, be jaata awhnụwhnu k'agida, okwolem ma be tųhnasnarnu hite nụ nhne ojo be mụhiaru n'aka a. ²³ M joogbu rụmu a, ma kpakara ogbako Chiokike mahia nụ mawa bu nye wam noonyosna mkpoma nụ echiche ke rụmu badnu. M jookwuhnasi nye obula lele kpa ẹnru a jiri ziri. ²⁴ Kọvu agwna anụ gwnarnu nụ Taịtira, ele snoge iznizni ojo ka, ele máa nhne be nookwu nhne tugwaru otugwa ke Setani, m jeenye anụ ivu runa berere. ²⁵ Kọvu anụ jidnesi rikne nhne anụ ji tem m va.

²⁶ Nye megburu, bita ikwu-ọnu m du okwukwo, m jeenye a rikne hne kpakara mba zị.

²⁷ O jeeji mkpara rugwe neechi be,
 ọ jeeliwa be lele kpa be liwa itechi,

²⁸ lele kpa me nahiaru ikn-ernema n'aka Nda m. M jeenye a mbọ ọsisi. ²⁹ Nye nwernu nsni, ọ nurnu nhne Enine Nso naakanu kpakara ogbako Chiokike.

3

Izi ele Sadisi

¹ Gbaznenu enine izi ke ogbako Chiokike ke zị Sadisi okwukwo: Ka bu nhne nye wam ji enine esau Chiokike n'aka a, nụ mbọ esau. M magwu m nhne anụ neeme. M magwu m nụ anụ nwernu

rẹwhna nụ anụ zị bụdnu, kọvu anụ nwurru ọnwu. ² Anụ tnenya, jikwasi nhne ke gwnarnụ matị ọ nwụ rikne, kwnornu nụ m whnuge m ẹrnu anụ ke zuru ozu nụ ruwhnu Chiokike m. ³ Anụ chenwanya nhne anụ nahiaru, ke anụ nurnu, anụ mee be. Anụ hi nụ mmehie anụ tūhnasna. Ọ bụru nụ anụ jéetnenya, m jaavakwnusi anụ lele nye buznu, anụ jáamahia ige me jaava.

⁴ Kọvu anụ nwernu badnụ ele nụ ele nụ Sadisi ele mérula awura be. Be joowo awura abọchna snornu m zne izne kwnornu nụ be kwesiri. ⁵ Nye megburu kpa, be joowote a awura abọchna, m jóokwnome rẹwhna a n'ọkwukwo ke bụdnu. M jookwuhia rẹwhna a nụ ruwhnu Nda m ya nụ ruwhnu ele enine izi a. ⁶ Nye nwernu nsni, ọ nurnu nhne Enine Nsọ naakanụ kpakara ọgbako Chiokike.

Izi ele Filadefia

⁷ Gbaznenu enine izi ke ọgbako Chiokike ke zị nụ Filadefia ọkwukwo: Ka bụ nhne nye wam zị nsọ nụ nye ezi ọka kwuru, nye jigwu snambị Devidi, nye ọ bụru nụ ọ gbama ọnuhna, ọ zá nye nwernu rikne ọ gbasni a, nye gbasni ọnuhna, ọ zá nye nwernu rikne ọ gbama a. ⁸ M magwụ m nhne anụ neeme. Le, m gbamannụ m anụ ọnuhna ke ọ zá nye nwernu rikne gbasni, kwnornu nụ anụ nwernu iknernema matị,

kọvu anụ bítaru ikwu-ọnu m, anụ gónahorula rẹwhna m. ⁹ Anụ jọowhnu nhne me jeeme ele ọro ọgbako Setani, ele ka nụ be bụ ele Ju, kọvu be bụo, be bụ ele aghalaghala, m jeeme be va dna n'ẹli n'ọchi anụ, be jaamahia nụ m whnurnu m anụ n'anya. ¹⁰ Kwnornu nụ anụ bítaru ikwu-ọnu m, snuta ovu, m jaabita masi anụ n'ige ọrnurna ke jaadnakwasị kpakara ọwa, ọ rna ele wu n'ọwa ọrnurna.

¹¹ Le, m wawa wara wara, anụ jidnesi nhne anụ ji rikne, ọ zị nye berere nahọru anụ okpu-eze anụ. ¹² Nye megburu, m jeeme a nsnusunu Oro Nsọ Chiokike m. O jéehi nụ rime a whọga berere. M jaagbakwasị rẹwhna Chiokike m n'olu a, ya nụ rẹwhna ọhna ikne Chiokike m, ke bụ Jeruselem ikne, ke hi n'oligwe n'aka Chiokike m hiedna. M jaagbakwasị a rẹwhna ikne m n'olu a. ¹³ Nye nwernu nsni, ọ nurnu nhne Enine Nsọ naakanụ kpakara ọgbako Chiokike.

Izi ele Laodisia

¹⁴ Gbaznenu enine izi ke ọgbako Chiokike ke zị nụ Laodisia ọkwukwo: Ka bụ nhne Amim kwuru, nye akebne kwesiri be kwnata a mkpoma nụ nye ezi ọka, nye nẹechi kpakara nhne Chiokike keru. ¹⁵ M magwụ m nhne anụ neeme. Anụ kpéle bẹkwnu, anụ jíla iyi. Ọ jọoburu ọma nụ anụ kperu bẹkwnu mọbu nụ anụ jiri iyi. ¹⁶ Kọvu kwnornu nụ anụ zị marna marna, anụ

kpéle bẹkwunu, anụ jla iyi, m jọgbohala anụ n'ọnu m. ¹⁷ Anụ kwuru, "M barụ m eze, m nwernu m ẹkwunu, ọ zá nhne naara m," kọvu nụ anụ máa nụ anụ bụ ele nọowhnuji anya, nụ ele be kwesiri ọ dọnu obirizi, ele mboni, ele isini nụ ele gba ẹto. ¹⁸ Me zni anụ ezni, anụ zụnahoru m golu be snurnu, ma anụ nwernu ẹkwunu, nụ awura abọchna, ma anụ kpusni ẹto anụ gbagwu, tna ẹgwnumisi n'anya anụ ma anụ whnurnu ọsno. ¹⁹ M neebigbo kpakara ele me whnurnu n'anya, naapniya masi be nhne. Anụ gbalị tūhnasna, hi nụ mmehie whuya. ²⁰ Le, m gwuzogwu m n'ọnuhna, nooznu aka. Nye ọbula ke nurnu nkoli m, gbama ọnuhna, m jaabnazne n'oro a, snornu a ri wiri, ya snornu m masi ri wiri.

²¹ Nye megburu, m jeenye a rikne o snornu m daziri ẹli nụ ngadna eze m, lele kpa me megburu, m snornu Nda m daziri ẹli nụ ngadna eze a. ²² Nye nwernu nsni, ọ nurnu nhne Enine Nso naakanu kpakara ọgbako Chiokike.

4

Ngadna eze ke zi n'oligwe

¹ Nga nhne ka mekworu, m whnurnu m, le, otu ọnuhna gbamarnu n'oligwe. Nkoli wam me nurnu nụ mbom ke dnarnu lele okwodu karu, "Vaa hna, m jeegesi i nhne jeemeriri nụ ruwhnu."

² Ngangam, m zi m n'Enine, m whnurnu m nụ rime oligwe otu ngadna eze nụ

nye dazi n'olu a. ³ Nye wam dazi nụ ngadna eze wam, ruwhnu a noogbu marna marna lele akaworugwu jasipa nụ sadisi, eke nụ egwurugwu hnirni ngadna eze wam gburugburu ke naachna lele emiradi. ⁴ Nri ngadna eze lawuru nụ ẹno berere gbaru ngadna eze wam gburugburu, ele okno badnu nri lawuru nụ ẹno dazi n'olu ngadna eze berere wam woru awura abọchna, kpuru okpu-eze golu nụ risi be. ⁵ Amuma nụ egbe oligwe nụ odidna hi nụ ngadna eze wam naadna. Tonji ẹsau zi nụ ruwhnu ngadna eze wam noonwu bẹkwunu, ke bụ enine ẹsau wam Chiokike. ⁶ Osimini nụ lele nyno nọowhnu ọsno zi nụ ruwhnu ngadna eze wam.

N'esilawuru ngadna eze wam ya nụ gburugburu a bụ nhne ẹno zi budnu bụ anya anya ruwhnu nụ aznu zi. ⁷ Nhne ke mbom nụ lele odum, ke ẹbo nụ lele nnwo ehni, ke ẹto nwernu ruwhnu lele ruwhnu badnu, ke ẹno nụ lele igno neewhe ewhe. ⁸ Nhne zi budnu ẹno wam, ke ọbula nwernu aka-nkwu isunu, kpakara ehni be bụ anya anya. Be kpusni ọnu be iwhnehnne nụ abali, be nọogwnu eri naakaa,

"Nso, nso, nso

bụ Nyenwe a Chiokike
ke Meli Nhne Dum,

Nye zi nụ mbom, nye zi kitna,
nye jaava."

⁹ Kpa nhne wam zi budnu zi neenye a igwugwu nụ ọson'anya, nọtunu nye wam

dazigwu nū ngadna eze wam mmamma, nye zị bụdnu ọkwukokwnu,¹⁰ ele okno badnū nri lawūru nū ẹno wam dna n'ẹli nū ruwhnu nye wam dazigwu nū ngadna eze, kpọ risi ẹli nū ruwhnu nye wam zị bụdnu ọkwukokwnu. Be tūbita okpu-eze be nū ruwhnu ngadna eze wam, kaa,

11 “I bụ nye kwesiri, Nyenwe aị Chiokike,

ọ nahọru igwugwu nū ọson'anya, nū ikn-ernemā,

kwnornu nū ọ bụ jịwa keru kpakara nhne hite nū echiche i, jị nyernu be bụdnu.”

5

Ọkwukwo nū Nnwọ Atnūru wam

¹ M whnūru m otu ọkwukwo n'akarikwnunga nye wam dazị nū ngadna eze wam, be gbarū a nhne ruwhnu nū aznū, be kasiri a akara ẹsau. ² M whnūru m otu enine izi nwernu rikne ji okno nkọli neesi okokoba, naakaa, “Ndaa nye kwesiri ọ gbaji akara ẹsau wam nū o kpume ọkwukwo wam?” ³ Kọvu ọ zá nye be whnūru n'oligwe nū ọwa mọbu nū mkpururu ọwa, bụ nye kwesiri o kpume ọkwukwo wam mọbu lebna anya nū rime a. ⁴ M kwna ẹkwna k'agida kwnornu nū ọ zá nye be whnūru kwesiri o kpume ọkwukwo wam mọbu lebna anya nū rime a. ⁵ Otu

nū rime ele okno badnū wam kanū m, “I kwnáma ẹkwna, le, Odum ke ẹbnurnu Juda,* Mgbaregwnugwnu Devidi,† o megbulem, o nwernu rikne o kpume ọkwukwo wam, nū ọ tọma akara ẹsau wam.”

⁶ Ige wam m whnūru m otu Nnwọ Atnūru gwuzo n'esilawūru ngadna eze wam, ma nū esilawūru nhne ẹno wam zị bụdnu ya nū ele okno badnū wam, lele nū be gburu a ogbu. O nwernu mfu ẹsau, nū anya ẹsau ke bụ enine ẹsau wam Chiokike, ke o zihalaru nū rime kpakara ọwa. ⁷ Nnwọ Atnūru wam zne nahọru nye wam dazị nū ngadna eze wam ọkwukwo n'akarikwnunga a. ⁸ Nga ọ nahọruru a ọkwukwo wam, nhne ẹno wam zị bụdnu nū ele okno badnū nri lawūru nū ẹno wam dna n'ẹli nū ruwhnu Nnwọ Atnūru wam, kpakara be ji ọbo be n'aka, ya nū obele golu ke isensi jihiaru, ke bụ okpukpe ele nsọ. ⁹ Be gwnū eri ikne,

“I kwesiri ọ nahọru ọkwukwo wam,

nū ọ tọma akara a,

kwnornu nū be gburu i,

i gweru ọvnarna i gbahia

ele ke Chiokike

hite nū kpakara ẹbnurnu,

nū ikwu-ọnu, hite nū

mba nū ele badnū.

¹⁰ I mernu be bụru mbam ele ọkwa ariohna, ke jeekpenu Chiokike,

be jọobu ele eze nẹchi ọwa.”

* 5:5 Odum ke ẹbnurnu Juda Jenesisi 49:9 11:1, 10

† 5:5 Mgbaregwnugwnu Devidi Azaya

11 M le anya, m nūnu m nkoli agida enine izi gbarū ngadna eze wam gburugburu, nū nhne ẹno wam zi bụdnu nū ele okno badnū, pokwu nū pokwu nū pokwu ndasi, nū pokwu ndasi nū ndasi. 12 Be nọogwnu eri nū okno nkoli, naakaa, “Nnwọ Atnūnu wam be gburu kwesiri ọ nahọru rikne, nū ẹkwnu nū akoniche, nū ikn-ernema nū ọson'anya nū igwugwu, nū ọznarni.”

13 M nūnu m hne kpakara nhne zi bụdnu zi n'oligwe, n'ọwa, nū mkpururu ọwa, kpakara nhne zi bụdnu ke zi n'okno osimini nū kpakara nhne zi nū rime be, naakaa, “Ọznarni nū ọson'anya nū igwugwu nū rikne zinu nye wam dazi nū ngadna eze, ya nū Nnwọ Atnūnu wam tim tọm.”

14 Nhne ẹno wam zi bụdnu, kaa, “Amim.” Ele okno badnū wam dna n'ẹli, kpọnu Chiokike nū Nnwọ Atnūnu risi ẹli.

6

Akara ẹsau wam

1 M whnūnu m nga Nnwọ Atnūnu wam tọmarnu akara ke mbọm. Otu nhne zi bụdnu ẹno wam ji nkoli dnarnū lele egbe oligwe kaa, “Vaa.” 2 M le anya, le otu iyinya rịchna, nye gbagwū a ji otu mgbata, be nyee a okpu-eze, ọ whọga nọolugbu, neemegbu.

3 Nnwọ Atnūnu wam tọma akara ke ẹbo, m nūnu m nhne

ẹno wam zi bụdnu ke ẹbo, naakaa, “Vaa.” 4 Le, iyinya berere naachna ihie ihie, be nyernu nye gbagwū a rikne o gweme udno n'ọwa, mee ele badnū noogbu ibne be, be nyernu a ama-ọgwnu hna ezi.

5 Nga Nnwọ Atnūnu wam tọmarnu akara ke ẹto, m nūnu m hne nhne ẹno wam zi bụdnu ẹto karū, “Vaa.” M le anya whnū iyinya neeji riji, nye gbagwū a ji nhne be nọotu nhne n'aka a. 6 M nūnu m nkoli n'esilawūru nhne ẹno wam zi bụdnu, naakaa, “Otu ntutu ikpa wheti bụ ọgwo ẹrnu otu ọbochi, ntutu ikpa balị ẹto ọgwo ẹrnu otu ọbochi. Kọvu anū lulu mọno olivu nū manya vaiṅi.”

7 Nnwọ Atnūnu wam tọma akara k'ẹno, m nūnu m nkoli nhne zi bụdnu k'ẹno karū, “Vaa.” 8 M le anya, otu iyinya ogbu-nū-orio, rẹwhna nye dazi n'olu a bụ Ẹnwu, Ẹli Rẹnwu sno a n'aznū. Be nyernu a rikne hne otu nga nū nga ẹno ke ọwa zi, ma o gweru ama-ọgwnu nū ọkwnunyo gbu be, ma nrịria ojo nū ojo anọhia ke ọwa.

9 Nnwọ Atnūnu wam tọmarnu akara ke isne, m whnūnu m mkpuru ovu kpakara ele be gburu kwnornu ikwu-ọnu Chiokike nū ama be gbarū nū mkpururu ojo ariọhna. 10 Be ji okne nkoli neesi okokoba, naakaa, “Nyenwe ai zi nsọ, i bụ ezi, dū ngele, hne i jeekpe ele zi n'ọwa ikpe, megwnahia ọvnarna ai?” 11 Be nyernu nye ọbula nū rime be iwo awura abọchna, be kanū be,

be zukwaru inwe ige matị, tem ọnu ọgwugwu ele izi ibne be nụ rụmu nda be, ele be joogbu zute.

¹² Nnwọ Atụrnu wam tomarnu akara ke isunu, okne ẹli otne enye dnarnu, ẹnam ji riji lele ikpe mkpe, ẹnwa chna ihie ihie lele ọvnarna. ¹³ Mbọ hi n'oligwe naadna n'owa lele ike isisi be kwu figi chná achna naadna nga ruwhere neewhe. ¹⁴ Be piakota oligwe lele ọkwukwo, rugwu nụ ẹli ọhia esilawuru whoga n'onodi be.

¹⁵ Ele eze ke ọwa nụ ele dikne, ele nẹchi ele ọgwu ele barụ eze, ele dimkpa, nye ọbula, ma ọhi ma nye nwernu ẹhni a, tugwa nụ rime ọgba nụ iketa rugwu. ¹⁶ Be kanu rugwu kwu nụ rugwu matị, “Dnagidne aị, kpusni aị n'anya nye wam dazị nụ ngadna eze, ya nụ ovu owe ẹhni Nnwọ Atụrnu wam. ¹⁷ Kwnornu nụ okne ọbochi ovu owe ẹhni be valẹm. Nyele joogwuzoli?”

7

Be karu 144,000 ele badnu akara

¹ Nga nhne ka whemernu, m whnurnu m enine izi ẹno gwuzo nụ ngeri ẹno ke ọwa, knernu ruwhere k'owa n'aka, ma ruwhere gharu o whe n'owa, ma n'osimini mọbu n'olu isisi ọbula. ² M whnurnu m enine izi berere hi n'ọbosi ẹnam nọowhuya, o ji akara Chiokike ke zị budnu n'aka a, o ji okne nkọli naakanu ele enine izi ẹno

wam Chiokike nyernu rikne o lulu ọwa nụ osimini, ³ kaa, “Anu lulu ọwa, mọbu osimini, mọbu isisi, tem a ka ele izi Chiokike akara n'egedege ruwhnu be.” ⁴ M nurnu m ọnu ọgwugwu ele be karu akara n'egedege ruwhnu be, be bu otu riwhu nụ nri ẹno nụ pokwu ẹno, hite nụ kpakara ẹbnurnu Izireli. ⁵ Be bu hite nụ ẹbnurnu Juda, nri nụ pokwu lawuru, ẹbnurnu Rubeni, nri nụ pokwu lawuru, ẹbnurnu Gadi, nri nụ pokwu lawuru, ⁶ hite nụ ẹbnurnu Asa, nri nụ pokwu lawuru, ẹbnurnu Nafitali, nri nụ pokwu lawuru, ẹbnurnu Manase, nri nụ pokwu lawuru, ⁷ hite nụ ẹbnurnu Simioni, nri nụ pokwu lawuru, ẹbnurnu Livaị, nri nụ pokwu lawuru, ẹbnurnu Isaka, nri nụ pokwu lawuru, ⁸ hite nụ ẹbnurnu Zebuloni, nri nụ pokwu lawuru, ẹbnurnu Josefu, nri nụ pokwu lawuru, ẹbnurnu Benjamini, nri nụ pokwu lawuru.

Igbudu ele badnu wam

⁹ Nga nhne ka mekworu, m le anya whnu igbudu badnu o za nye nwernu rikne gwnuli ọnu. Be hi nụ kpakara mba nụ ẹbnurnu, nụ ẹli, nụ ikwu-ọnu va, be gwuzoru nụ ruwhnu ngadna eze nụ nụ ruwhnu Nnwọ Atụrnu wam, be wo awura abochna, be ji masi igwugwu bukwa n'aka be. ¹⁰ Be ji okne nkọli naakaa, “Oznohia aị hi n'aka Chiokike, nye dazị nụ ngadna eze, ya nụ Nnwọ Atụrnu.”

11 Kpakara ele enine izi gwuzo gba ngadna eze wam gburugburu nū ele okno badnū wam nū nhne ẹno wam zị bụdnu, dna kpute ruwhnu n'ẹli nū ruwhnu ngadna eze wam, kpọnu Chiokike risi ẹli. 12 Be kaa, "Amim! Ngozi nū igwugwu nū akoniche, nū ọtu mmamma nū ọson'anya nū rikne nū iknernema zinu Chiokike dū ọkwukokwnu. Amim."

13 Otu nye okno badnū sịkwa m, "Ele ka wogwu iwo awura abochna be bụ ele ke ele? Ndaa hne be hi va?"

14 M sa a, "Nda-aị-kwu, m máam, jì magwu."

Ọ kanū m, "Ele ka bụ ele hiri n'okne mmekpẹhni wam whụya, be snūnu iwo be, mee be ziri rịchna nū rime ọvnarna Nnwọ Atnūnu wam. 15 Kam kpayarū,

be jiri gwuzoru nū ruwhnu ngadna eze Chiokike, be jeekpenu a iwhehnie nū abalị nū rime Ọro Nsọ a.

Nye wam dazị nū ngadna eze jaagbasa ọro-ẹka a, be wuru nū rime a.

16 Wiri jọogwnu be berere, akpiri jọokpo be bẹkwnu berere, ẹhnam jọomu kwno be berere, whururwhuru ẹhni jéeme kwno be berere.

17 Kwnornu nū Nnwọ Atnūnu nye ke zị n'esilawuru ngadna eze wam jọobu nye nọoznu be lele atnūnu.

O joodu be zne nū risi mini ke bụdnu, Chiokike jookwnos-nama anya-mini ẹkwna n'anya be."

8

Akara ke ẹsau

1 Nga Nnwọ Atnūnu wam kpumernu akara ke ẹsau, oligwe dnarnū bii dū ichichi awa.

2 M whnūnu m enine izi ẹsau ele gwuzo nū ruwhnu Chiokike, be nyernu be ọkwodu ẹsau.

3 Enine izi berere ke jigwu nhne isensi golu varū gwuzoru nū ruwhnu ojo ariohna, be nyernu a agida isensi, o gweru a yikọta nū okpukpe ele nsọ Chiokike, gweru a kwa ariohna n'olu ojo ariohna golu ke zị nū ruwhnu ngadna eze wam.

4 Rūnwurnu isensi wam nū okpukpe ele nsọ Chiokike lizọ nū ruwhnu Chiokike hite n'aka enine izi wam. 5 Enine izi wam gweru nhne isensi wam gharū bẹkwnu n'ọjo ariohna, ghasa a nū rime ọwa. Agida egbe oligwe nū ọdidna nū amuma nū ẹli otne enye dnarnū.

Ọkwodu ẹsau wam

6 Enine izi ẹsau wam jì ọkwodu ẹsau jiknenu ọ gbụ be.

7 Enine izi ke mbom gbụ ọkwodu a, mkpuru mini nū bẹkwnu gwarū ọvnarna wusa n'ọwa, otu-ibewa nū nga ẹto ke ọwa rne bẹkwnu, otu-ibewa nū nga ẹto ke isisi nū kpakara achara bụdnu rnenu bẹkwnu.

8 Enine izi ke ẹbo gbu ọkwodu a, be túbna nhne nù lele rugwu okpotokpo neerne bẹkwnu nù rime osimini, otu-ibewa nù nga ẹto ke osimini ghọ ọvna. ⁹Otu-ibewa nù nga ẹto ke nhne zì budnu nù rime osimini nwụma, otu-ibewa nù nga ẹto ke ọgbo mini kpu.

¹⁰ Enine izi ke ẹto gbu ọkwodu a. Otu okne mbọ hi n'oligwe dna, noonwu lele tọnji dnakwasì otu-ibewa nù nga ẹto mini, ma nù risi mini. ¹¹Rẹwhna mbọ wam bụ Nlulu. Otu-ibewa nù nga ẹto mini noolu nlulu, agịda ele badnù nwurru kwnornu nù be nwornu mini wam.

¹² Enine izi ke ẹno gbu ọkwodu a. Be lulu otu-ibewa nù nga ẹto ẹnam, nù otu-ibewa nù nga ẹto ẹnwa, nù otu-ibewa nù nga ẹto mbọ, ke kpayarù otu-ibewa nù nga ẹto iwhne be zìma noonwu, otu-ibewa nù nga ẹto ke ọbochi nwée iwhne ya nù otu-ibewa nù nga ẹto ke abalì.

¹³ M leru m anya, m nurnu m otu igno neewhe n'esilawuru oligwe, gweru okne nkọli neesi okokoba, "Awhnùwhnu! Awhnùwhnu! Awhnùwhnu zìnu kpakara ele wu n'ọwa nga be jọonu ọdidna ọkwodu ke ele enine izi ẹto ke gwnarnù jọogbu."

9

¹ Enine izi ke isne gbu ọkwodu a. M whnurnu m otu mbọ hiri n'oligwe dna n'ọwa, be nyee a snambì ọnuhna olulu awhnùwhnu.

² Mbọ wam tuma ọnuhna olulu awhnùwhnu, rùnwurnu hi nù rime a whụya nù lele rùnwurnu hi n'okne ite bẹkwnu, iwhne ẹnam nù ruwhere gbarù ọchichiri kwnornu rùnwurnu hi n'olulu awhnùwhnu wam whụya.

³ Igwurube hi nù rùnwurnu wam whụya n'olu ọwa, be nyernu be rikne lele akpì ke ọwa. ⁴ Be kanù be, be lulu achara mọbu isisi, mọbu achara budnu berere, kọvu be gba nye ọbula ke nwée akara Chiokike n'egedege ruwhnu a. ⁵ Igwurube wam nwée rikne o gbu be, kọvu be ta be awhnùwhnu ẹnwa isne. Nhne igbugbu be nù lele nye akpì gbarù. ⁶ N'ẹnwa isne ka, ele badnù ka joopio ẹnwu joogbu be, kọvu be jọowhnu ẹnwu, ẹnwu jọogwnu be, kọvu ẹnwu jaagba ẹso.

⁷ Igwurube wam nù lele iyinya jiknernu o zne ọgwnu, be kpu nhne nù lele okpu-eze golu nù risi be, ruwhnu be nù lele ruwhnu badnù.

⁸ Rukeru-ize risi be nù lele rukeri-ize nyerinya, ize be nù lele ize odum.

⁹ Mbno mkpọma be nù lele mbno rugwe, ọdidna aka-nkwu be naadna lele ọgbo-ẹlì agịda iyinya nọdopnu neezne ọgwnu. ¹⁰ Ọdnu be nù lele akpì, be nwernu nhne ọgbugba n'ọdnu be, nwe masìri rikne n'ọdnu ọ kpakna ele badnù ẹhni ẹnwa isne. ¹¹ Be nwernu eze nẹchi be, nye bụ enine izi olulu awhnùwhnu. Nye rẹwhna a n'ọnu Hiburu bụ Abadoni, n'ọnu Giriki,

Apoloni, ke bu nye noolulu nhne.

¹² Nhne awnụwhnu ke mbom kwolem, nhne awnụwhnu lawuru berere vawa.

¹³ Enine izi ke isunu gbu okwodu a, m nurnu m otu nkoli hi n'ahnio nu ngeri eno ke ojo ariohna golu wam bu ke gwuzo nu ruwhnu Chiokike whuya. ¹⁴ Nkoli wam kanu enine izi ke isunu wam ke gburu okwodu,

“Sigbasi enine izi eno wam ke be knernu eriri n'okne Osimini Uferetisi.” ¹⁵ Be sigbasi enine izi eno wam, ke be jiknerneru n'otnu-ige ka n'obochi ka, nu enwa ka, n'awha ka o gbu otu-ibewa nu nga eto ke kpakara ele badnu. ¹⁶ M nurnu m onu ogwnugwu ele ogwu gba iyinya bu riwhu pokwu ndasi lawuru.

¹⁷ Nu rime owhnurninya wam, m whnurnu m iyinya nu ele naagba be, be nwernu mbno mkpoma naachna ihie ihie lele bekwnu, lele jasinti, nu rugwu bekwnu, risi iyinya wam nu lele risi odum, bekwnu nu runwurnu nu rugwu bekwnu neehi n'onu be nqowhuya. ¹⁸ Bekwnu nu runwurnu nu rugwu bekwnu ke hi n'onu iyinya wam nqowhuya gburu otu-ibewa nu nga eto ke ele badnu. ¹⁹ Kwnornu nu iknernema be hi n'onu be ya nu odnu be. Odnu be nu lele agwo, ke be ji risi be neemeru ele badnu ehni.

²⁰ Ele badnu gwnarnu ke nhne igbugbu ka gbule, kwéle

o sigbasi nhne aka be turu, be kwéle o sigbasi o kpenu rumu renwu ojo, nu renwu golu nu ke siliva, nu ola nu akaworugwu nu ke isisi, ke za nqowhnu osno, za nqonu nhne, za neezne izne. ²¹ Ele badnu wam tuhnasnana hite nu ogbu badnu be, nu amusu be neeri, nu ome oyi be, mabu nu buznu be nooznu.

10

Enine izi nu

okwukwo mati

¹ Omekwo, m whnurnu m enine izi berere ke nwernu rikne hi n'oligwe hiedna. O wogwu erumeru oligwe, eke nu egwurugwu zi n'olu risi a, ruwhnu a noonwu lele ennam, ochi a lawuru nu lele nsnsnu oro bekwnu. ² O ji otu okwukwo mati be kpumernu okpume n'aka a. O bita ochikwunga a n'osimini, ochirita a n'olu eli. ³ O ji okne nkoli si lulo lele hne odum neebigbo, nga o sikworu okokoba, egbe oligwe esau wam gba n'osisa. ⁴ Nga egbe oligwe esau wam gbakworu, m pioru m o gba n'okwukwo, m nurnu m otu nkoli hiri n'oligwe naakanu m, “Kpusnime nhne egbe oligwe esau wam kwuru, igba be n'okwukwo.”

⁵ Enine izi wam me whnurnu gwuzo n'osimini nu n'olu eli, gwelizo akarikwnunga a olu. ⁶ O gweru nye wam zi okwnukokwnu du risi, bu nye keru oligwe nu kpakara nhne zi nu rime a, nu owa nu kpakara nhne zi

nụ rime a, nụ osimini nụ kpakara nhne zị nụ rime a. Enine izi wam karu, “Ige kwolem. ⁷ Kọvu nga enine izi ke ẹsau jọogbu okwodu a, nhne tugwaru otugwa ke Chiokike jeemezu, lele kpa o kwuru hite n’ọnu ele izi a, bu ele ọwhnurninya.”

⁸ Nkọli wam me nurnu hi n’oligwe nookwunu m ọka, kwukwnonu m ọka berere, ọ kaa, “Zne, gweru okwukwo matị wam be kpumernu okpume ke zị n’aka enine izi wam gwuzo n’osimini n’olu ẹli.”

⁹ M znekwnusi enine izi wam, kanu a o nyee m okwukwo matị wam. Ọ kaa, “Gweru a, ri a, o joolu nlulu nụ ruwho i, kọvu ọ jọoso n’ọnu i lele mono ebeka.” ¹⁰ M gweru okwukwo wam n’aka a, ri a, ọ nụ lele mono ebeka n’ọnu m, kọvu kpa me rikworu a, o mernu ruwho m lu nlulu. ¹¹ Ọ kanu m, “I jọokpo okwo ikwu-ọnu Chiokike ka berere nụ ruwhnu agida ele badnu, nụ mba zị ọdo n’odo, n’ikwu-ọnu zị ọdo n’odo, ma nụ ruwhnu ele eze.”

11

Ele akebne lawuru

¹ Be nyernu m otu isisi lele nhne be ji nọtụ nhne, be kanu m, “Lizo, tu Ọro Nso Chiokike, nụ ojo ariohna, gwnu ele nọokpo risi ẹli nụ rime a. ² Kọvu i tu n’ederezi, kwnornu nụ be nyernu a ele buo ele Ju, ele jọozodna ẹli-ohna nso wam nri ẹnwa ẹno nụ ẹnwa lawuru. ³ M jeezizne

ele akebne m lawuru, be joowo iwo mkpe zni izi ọma otu pokwu ọbochi nụ riwhu ọbochi lawuru nụ nri isunu.” ⁴ Ka bu isisi olivu lawuru wam nụ nhne be bita tonji lawuru wam gwuzo nụ ruwhnu Nyenwe ọwa. ⁵ Nye irno ọbula ke pioru ọ kpakna be ẹhni, bekwunu hi n’ọnu be jeernegbu be. Nye ọbula ke kpaknarnu be ẹhni joonwuriri kpam. ⁶ Ele ka nwernu rikne o knesni oligwe, ke mernu mini ozuzo zole kpakara ige be nọokpo okwo ikwu-ọnu Chiokike, be nwernu rikne o mee kpakara mini ghọ ọvnarna, nụ rikne o mee ele zị n’ọwa rịa ẹhni igbugbu ọbula lele kpa be pioru.

⁷ Nga be gbasakworu ikwu-ọnu Chiokike, anohia wam hi nụ olulu awhnuwghnu, lusi be ọgwunu, megbu be, gbu be. ⁸ Iznu be joovubi n’esilawuru apna okne ẹli-ohna wam be nookwu n’elulu Sodom nụ Ijipiti, hne be kpogburu Nyenwe be n’olu ọgba. ⁹ Kpakara ele badnu, nụ ẹbnurnu, nụ ikwu-ọnu, nụ mba zị ọdo n’odo, jeelekiri iznu be ọbochi ẹto n’ichichi, be jeeke be li be. ¹⁰ Kpakara ele zị n’ọwa joonwudna, mkpoma so be n’ọnu kwnornu nụ be nwurnu, be neeziznenu ibne be nkesi kwnornu ele ọwhnurninya lawuru ka nwurnu ọnwu bu ele mernu ele zị n’ọwa ta awhnuwghnu k’agida. ¹¹ Nga ọbochi ẹto n’ichichi whemernu, enine budnu hiri nụ Chiokike bnazne nụ rime be, be

gwuzoru, okne ogwnu tūru
kpakara ele whnūrnū be.

¹² Ele ọwhnurninya lawūru
wam nūrnū otu nkōli hiri
n'oligwe noosukwu be, "Anū
va n'olu hna." Be lizọ, la n'olu
n'erumeru oligwe, kpa ele
irno be neelekiri be.

¹³ N'ige wam, okne ẹli otne
enye dnarnū n'ọwa, ke mernu
otu nga nū nri nga ẹli-ọhna
wam lulu, ẹli otne enye wam
gburu pokwu badnū ẹsau, og-
wnu tūru ele ke gwnarnū, be
znarni Chiokike ke oligwe.

¹⁴ Nhne awhnūwhnu ke ẹbo
whemernu, kọvu le, nhne
awhnūwhnu ke ẹto vawa
wara wara.

Okwodu ke ẹsau

¹⁵ Enine izi ke ẹsau gbū
ọkwodu a, agida nkōli dnarnū
n'oligwe, naakaa,

"Ẹli-eze k'ọwa ka ghōlam ẹli-
eze ke Nyenwe aị nū ke
Karaịsi,

ọ jaachi hite n'ige kwó
okwo dū n'ige kwó
okwo."

¹⁶ Nri ele okno badnū
lawūru wam nū ẹno ele dazị
nū ngadna eze be nū ruwhnu
Chiokike, dna kpu ruwhnu
n'ẹli, kponu Chiokike risi ẹli.

¹⁷ Be kaa,

"A nọotunu i mmamma,
Nyenwe aị Chiokike ke
Meli Nhne Dum,
nye zị, nye zị nū mbom,
kwnornu nū i ji okne ikn-
ernema i nẹchi.

¹⁸ Ovu neewe ele zị n'ọwa ẹhni,
kwnornu nū ọnuma i
valẹm,

ige i jeekpe ele nwūrnū
onwu ikpe valẹm,

nū ige i jọokwu ele izi i, ele
ọwhnurninya i ọgwo ẹrnū
nū kpakara ele ke i, nū
ele nọotu ogwnu i
ma nye kwu nū nye matị,
nū ige o lulu ele luluru
ọwa."

¹⁹ Be gbamarnū Oro
Nsọ Chiokike n'oligwe, be
whnūrnū Igbe Ọgba-Njọ-Ẹhni
Chiokike nū rime a, agida
amuma, nū ọdidna, nū egbe
oligwe, nū ẹli otne enye, nū
okne mkpuru mini dnarnū.

12

*Nwerinya wam nū
okne agwo wam*

¹ Otu okne nhne ndu-
ẹhni mernu n'oligwe. Otu
nwerinya wogwu iwo ẹhnam,
nye ẹnwa zị nū mkpururu ọchi
a, o kpu okpu-eze nwernu
nri nū mbọ lawūru nū risi.

² Nwerinya wam zị rime,
rime ọmumu nnwọ neeme a,
ọ kwna ẹkwna kpa ọ nọomu
nnwọ.

³ Nhne ndu-ẹhni
berere whuya kwno n'oligwe,
otu agwo okpotokpo ihie ke
nwernu risi ẹsau nū nri mfu,
kpu okpu-eze ẹsau nū risi ẹsau
a.

⁴ O ji ọdnu a dọru otu-ibewa
nga ẹto mbọ ke oligwe dọdna
be n'ọwa, o zne gwuzoru
nū ruwhnu nwerinya wam
nọomu nnwọ ma o ri nnwọ
wam wara wara ọ mụhiaru a.

⁵ Nwerinya wam mụhia nnwọ
rukna, nye jeeji mkpara
rugwe nẹchi kpakara mba,
kọvu be kwumernu nnwọ
wam, kwuznenu a Chiokike
nū ngadna eze a. ⁶ Nwerinya
wam gbawhu, gbabna nū
rime ẹli-ikpa, hne Chiokike

bịtannu a, ma be lekasi a anya pokwu ọbochi nụ riwhu ọbochi lawuru nụ nri isunu.

⁷ Ọgwunu dna n'oligwe, Maịkeli nụ ele enine izi a lụ ọgwunu megidne agwọ wam, agwọ wam nụ ele enine izi a lụ ọgwunu megidne be. ⁸ Kọvu Maịkeli nụ ele enine izi a megburu agwọ wam, oghere zịmana agwọ wam nụ ele enine izi a n'oligwe berere. ⁹ Be chịdna agwọ okpotokpo wam, ke bụ agwọ ọknani wam bụ Ekwensu mọbu Setani n'ọwa, nye nooduwu kpakara ele zị n'ọwa. Be chịdnarnu ya nụ kpakara ele izi a.

¹⁰ Ige wam, m nurnu m otu okne nkọli n'oligwe, kaa, “Ọznohia valẹm, nụ rikne nụ ẹli-eze Chiokike aị, nụ iknernema Karaịsi a, kwnornu nụ be chịdnarnu nye noobno rumu nda aị nhne, bụ nye noobno be nhne nụ ruwhnu Chiokike iwhnehnne nụ abali.

¹¹ Be jiri ọvnarna Nnwọ Atnurnu wam nụ akebne be gbarụ megbu a, be whnuna bụdnụ be n'anya dū n'ẹnwu.

¹² Kam kpayarụ, oligwe nwụdnahoru, ovu ọso anụ n'ọnu ele wu nụ rime a. Kọvu awhnụwhnu zinu ọwa nụ osimini, kwnornu nụ Ekwensu vakwnusilem anụ, ọnuma jiri a mkpọma, kwnornu nụ ọ magwụ nụ ige a zị ichichi.”

¹³ Nga agwọ wam whnurnu nụ be chịdnarnu a n'ọwa, o bete ọ chị nwerinya wam ẹso bụ nye murnu nnwọ rukna wam. ¹⁴ Be nyee nwerinya wam aka-nkwu lawuru ke okne igno ma o wheru iwhe zne hne o wu n'ẹli-ikpa, hne be jeelekasi a anya awha ẹto nụ ẹnwa isunu hne agwọ wam bọ ọ whnuna a. ¹⁵ Agwọ wam gbuhia agida ọnu-mini a gbasno nwerinya wam, ma o vuru nwerinya wam. ¹⁶ Kọvu ẹli yinnu nwerinya wam aka, kpumernu ọnu a, nwọkwo mini agwọ wam gbuhiaru n'ọnu a. ¹⁷ Agwọ wam we ovu ẹhni k'agida megidne nwerinya wam, o zne nọolusi agwna rumu nwerinya wam ke gwnarnu ọgwunu, bụ ele bítaru nhne Chiokike nyernu n'iwu, nụ ele kwesiri ọkwnata ovu n'ezi ọka Jizọsi gesiri. ¹⁸ Agwọ wam gwuzoru n'olu rịzna ke osimini.

13

Anọhia lawuru

¹ M whnurnu m otu anọhia hi nụ rime osimini nọowhuya, o nwernu nri mfu nụ risi ẹsau, o kpu okpu-eze n'olu mfu a, be gbakwasiri n'olu kpakara risi a rẹwhna ojo nookwulu Chiokike. ² Anọhia me whnurnu nụ lele agwnu, ọchi a lawuru nụ lele anọhia bea, ọnu a nụ lele ọnu odum. Agwọ wam nyee anọhia wam rikne a, ngadna eze a nụ okne iknernema. ³ Ọ nụ lele nụ be gburu otu risi anọhia wam, kọvu nhne omernu ẹhni wam ke nwernu rikne o vuya

enwu gwọru, ọ tų kpakara ọwa n'anya, be gbasnornu anọhia wam. ⁴ Be kpọnu agwọ wam risi ẹli ke nyernu anọhia wam iknernema a, be kpọ masiinu anọhia wam risi ẹli, naakaa, “Nyele nų lele anọhia ka? Nyele nwernu rikne ọ lųsi a ọgwnu?”

⁵ Be nyernu anọhia wam rikne o ji nookwu agida nhne zị ogwnu nų ọka ọjo nookwulu Chiokike, o nwernu rikne nri ẹnwa ẹno nų ẹnwa lawuru. ⁶ Anọhia wam kpume ọnu a nookwulu Chiokike, nų rẹwhna a, nų Oro Nso a, nų kpakara ele wu n'oligwe. ⁷ Be nyernu a rikne ọ lųsi ele nsọ ọgwnu nų o megbu be, be nyee kwno a rikne megidne kpakara avnurnu nų ele badnų nų ikwu-ọnu nų mba. ⁸ Kpakara ele wu n'ọwa jọokponu a risi ẹli, ele be gbala rẹwhna be nų rime ọkwukwo budnu ke Nnwọ Atnurnu nye be gburu hite n'okike ọwa.

⁹ Nye nwernu nsni, ọ nurnu. ¹⁰ Nye ọbula be jọodoru n'ogwnu be jọodoru a n'ogwnu. Nye ọbula be jeeji ama-ogwnu gbu, be jeeji ama-ogwnu gbu a. Ele nsọ jeenwe ọkwnata ovu nų ndidi.

¹¹ M whnų anọhia berere hi n'ẹli nọowhuya. O nwernu mfu lawuru lele mfu nnwọ atnurnu, o nookwu ọka lele agwọ. ¹² O ji rikne anọhia mbom wam nų ruwhnu a. O mernu kpakara ọwa nų ele zị nų rime a kpọnu anọhia mbom wam risi ẹli,

nye be gwọru nhne omernu ẹhni wam ke noovuya ẹnwu. ¹³ Anọhia ke ẹbo ka rnų ẹrnu rikne, o mernu ẹkwunu hi n'oligwe dna n'ọwa n'anya ele badnų. ¹⁴ O duhie kpakara ele wu n'ọwa kwnornu ẹrnu ndu-ẹhni ka ke be nyernu a rikne ọ rnų nų ruwhnu anọhia ke mbom. O kanų ele zị n'ọwa be kpu igbudu anọhia wam ke be jiri ama-ogwnu mernu ẹhni, kọvu ọ zị budnu. ¹⁵ Be nyernu anọhia ke ẹbo wam rikne o nwesi inwe budnu nų rime igbudu anọhia mbom wam, ke kpayarų igbudu wam nookwu ọka, kaa be noogbu kpakara ele kwéle ọ kpọnu igbudu wam risi ẹli. ¹⁶ O mee kpakara ele badnų ma nye matị ma nye kwu, nye baru eze nų nye mboni, ọhi nų nye buo ọhi, be narnų akara nų akarikwnunga be mọbu n'egedege ruwhnu be. ¹⁷ O zá nye nwernu rikne zų nhne mọbu re nhne, okwolem nye nwernu akara anọhia wam ke bu rẹwhna anọhia wam, mọbu ọgwngwnu rẹwhna a.

¹⁸ Nye ọbula nwehia akoniche, nye ọbula ke nwernu ọgwngwnu risi, ọ mahia ọgwngwnu anọhia wam, kwnornu nų ọ bu ọgwngwnu badnų, ọgwngwnu a bu riwhu isunu nų nri isunu nų isunu [666].

14

Nnwọ Atnurnu nų ele ke a
¹ M leru m anya, whnų Nnwọ Atnurnu gwuzo n'olu rugwu Zayoni, ya nų otu

riwhu nụ nri ẹno nụ pokwu ẹno ele badnụ, be vu rẹwhna a nụ rẹwhna Nda a n'egedege ruwhnu be. ² M nurnu m otu nkoli hi n'oligwe dna lele agida mini, nụ okne nkoli egbe oligwe, m nurnu m ele naagba obo ji obo be naagba. ³ Be gwnu eri ikne nụ ruwhnu ngadna eze wam, ma nụ ruwhnu nhne ẹno wam zi budnu, nụ ele okno badnụ wam. O za nye nwernu rikne sno be gwnu eri wam, okwolem otu riwhu nụ nri ẹno nụ pokwu ẹno wam ele be gbaharu n'owa. ⁴ Ka bu ele merula ẹhni be n'ehni nyerinya kwnornu nụ be bitaru ẹhni be snam. Be joosno Nnwọ Atnurnu wam penupe obula o neezne, be gbaharu be n'esilawuru ele badnụ lele mkpuru mbom be kesiri Chiokike nụ Nnwọ Atnurnu a. ⁵ O za aghalaghala be whnurnu n'onu be, be zi snam.

Ele enine izi ẹto

⁶ M whnurnu m enine izi berere neewhe n'oligwe, nọokpo okwo izi oma ke zi okwnukokwnu n'owa, ma kpakara ele mba, nụ avnurnu nụ ikwu-onu nụ ele badnụ nurnu a. ⁷ O ji okne nkoli naakaa, "Anu tu ogwnu Chiokike, anu znarni ebube a, kwnornu nụ ige valẹm o jeekpe kpakara badnụ ikpe, anu kponu nye keru oligwe, nụ owa, nụ osimini, nụ kpakara risi mini risi ẹli."

⁸ Enine izi ke ẹbo snornu ke mbom kaa, "O dnanam, Babiloni dnanam, okne mba

ke mernu kpakara ẹli nwọ manya okne ome ọyi a."

⁹ Enine izi ke ẹto snornu be gweru okne nkoli kaa, "Nye obula ke kponnu anohia wam nụ igbudu a risi ẹli, nahoru masi akara a n'egedege ruwhnu a, mọbu n'aka a, ¹⁰ o joonwo manya okne ovu owe ẹhni Chiokike, ke o wusaru nụ rikne, ke be gwala agwa nụ rime okiko onuma a, be jeeji bekwnu nụ rugwu bekwnu ta a awnwhnu nụ ruwhnu ele enine izi nsọ nụ ruwhnu Nnwọ Atnurnu wam. ¹¹ Runwurnu awnwhnu be zi naala olu okwnukokwnu, be za noozukwa inwe iwhnehnie nụ abali, bu ele wam kponnu anohia wam nụ igbudu a risi ẹli, nụ nye obula ke naharu akara rẹwhna a." ¹² Ele nsọ jeenwe ndidi, ele naabita nhne Chiokike nyernu n'iwu nụ ele kwnataru Jizosi mkpoma.

¹³ Nga wam m nurnu m nkoli hiri n'oligwe kaa, "Gba n'okwukwo, owa oma zinu ele nwurnu nụ rime Chiokike hite nụ kitna."

Enine Nsọ kaa, "Owe, be joozukwa inwe n'ernu be, kwnornu nụ ernu be joosno be n'aznu."

Ogwe nhne n'ekwu ke owa

¹⁴ M le anya, whnu, otu erumeru abochna, otu nye nụ lele Nnwọ ke Badnụ dazi n'olu erumeru wam, o kpu okpu-eze golu nụ risi a, o ji ama ẹkwu zi buko n'aka a. ¹⁵ Enine izi berere hi nụ rime Oro Nsọ whuya, gweru okne nkoli kanu nye wam

dazị n'erumeru, "Gweru ama ị, gweru nhne n'ekwu, kwnornu nụ ige o gwe nhne n'ekwu k'owa valẹm, mkpuru k'owa chnanam." ¹⁶ Nye wam dazị n'erumeru gweru ama a yisi nụ rime ọwa, gweru nhne ekwu k'owa.

¹⁷ M whnuru m enine izi berere hi n'Oro Nso n'oligwe, o ji masi ama zi buko. ¹⁸ Enine izi berere ke nwernu rikne megidne bekwnu, hi n'oyo ariohna whuya. O gweru okne nkoli kanu enine izi wam ji ama zi buko, "Gweru ama ị ghohia mkpuru vaini ke ekwu, kwnornu nụ vaini ke ọwa chnanam." ¹⁹ Enine izi wam yisi ama a, ghohia mkpuru vaini, tubna be nụ rime hne be joozosna manya okne ovu owe ehni Chiokike. ²⁰ Be zosna manya vaini wam n'aznu eli-ohna, qvnarna a gbahia nụ hne be nozosna manya wam du nhne nụ lele riwhu maili lawuru, du oknesni onu iyinya n'olu.

15

Nhne awnuruwhnu esau

¹ M whnu nhne berere n'oligwe, okne nhne ndu-ehni. Enine izi esau vu nhne awnuruwhnu esau ke ipne-aznu, okne ovu owe ehni Chiokike ke ipne-aznu zi nu rime be. ² M whnu kwno nhne nụ lele osimini nyno be gwaru bekwnu, nụ ele wam megburu anohia wam nụ igbuda a nụ onu ogwnugwnu rewhna a, hne be gwuzo nụ ngeri osimini nyno wam, be ji obo Chiokike nyernu be.

³ Be noogwnu eri Mozizi nye izi Chiokike nu eri Nnwọ Atnuru wam,

"Enu ị tu n'anya, zi masi rikne!

Nyenwe aị Chiokike ke Meli Nhne Dum,

Kpakara apna ị sniri asni buru ezi oka,

Eze zi okwnukokwnu.

⁴ Nyele jotu ogwnu i, Nyenwe aị?

Nyele jookwuhia igwugwu ke rewhna ị?

Kwnornu nụ ji nụ nsnuru ị zi nso,

kpakara mba jaava kpọ risi eli nụ ruwhnu i,

kwnornu nụ ikpe buru oma ị zuru kpakara ọwa."

⁵ Nga ka mekworu, m whnu Oro Nso Chiokike n'oligwe gbamarnu bu Oro-Eka ruwhnu Chiokike.

⁶ Enine izi esau wam vu nhne awnuruwhnu esau hi nụ rime Oro Nso wam whuya, be wogwu iwo noonwu onwu, be ji ajni mkpoma golu kne nụ mkpoma be. ⁷ Otu nhne zi budnu wam nyega enine izi esau wam obele esau okne ovu owe ehni Chiokike jihiaru nụ rime be, bu nye zi budnu okwnukokwnu. ⁸ Runwurnu jihia Oro Nso wam hite n'igwugwu nụ iknernema Chiokike, o za nye nwernu rikne o bna Oro Nso wam tem awnuruwhnu esau wam enine izi esau wam vuyaru kwome.

16

Obele esau ovu owe ehni Chiokike

¹ Ige wam, m nūrnū m otu okne nkōli hi n'Oro Nsọ wam naakanū enine izi ẹsau wam, "Anū zne wūsa obele ẹsau ovu owe ẹhni Chiokike n'ọwa."

² Enine izi ke mbom zne wūsa obele a n'ọwa, esuso ẹhni tū ogwnu noogbu igbugbu se kpakara ele vu akara anohia wam n'ẹhni, nū kpakara ele kpomnu igbudu wam risi n'ẹli.

³ Enine izi ke ẹbo zne wūsa obele a n'osimini, ọ ghọ ọvnarna nū lele ọvnarna nye nwurnu ọnwu, kpakara nhne zị budnu nū rime osimini nwukwo.

⁴ Enine izi ke ẹto zne wūsa obele a nū mini nū kpakara risi mini, be ghọ ọvnarna. ⁵ M nurnu m nga enine izi ke neelegidne mini karū,

"Ji bụ nye mee mma n'ikpe
ji bụ nye zị, nye zị nū
mbom, Nye zị Nsọ,
kwnornu nū i kperu ikpe nū
kpa.

⁶ Be wūsarū ọvnarna ele nsọ i
nū ele ọwhnurninya i,
i nyee be ọvnarna be nwọ
lele mini,
kwnornu nū be kwesiri
a."

⁷ M nurnu m otu nkōli hi n'ọjo
ariohna naakaa,

"Owe! Nyenwe aị Chiokike ke
Meli Nhne Dum,
ikpe i buru ọma, bụ masị
ezi ọka."

⁸ Enine izi ke ẹno zne wūsa obele a n'ẹhnam, o neerne ele badnū lele bẹkwnu. ⁹ Okne okpe bẹkwnu rne ele badnū, be kọsna rẹwhna Chiokike nye nwernu rikne nū hne

awhnuwhnu ka zị. Kọvu be kwéle ọ tūhnasna nū mmehie be znarni Chiokike.

¹⁰ Enine izi ke isne zne wūsa obele a n'olu ngadna eze anohia wam. Okne ọchichiri gbasni ẹli-eze anohia wam, ele badnū naatabi riro be kwnornu nhne igbugbu.

¹¹ Be kọsna Chiokike ke oligwe kwnornu nhne igbugbu be nū nhne mernu ẹhni be. Kọvu be kwéle ọ tūhnasna nū apna ojo be.

¹² Enine izi ke isunu zne wūsa obele a n'okne Osimini Uferetisi, mini a takwo, kpa mini a takworu, apna ele eze hi n'ọbosi ẹhnam whūya. * ¹³ M whnū rẹnwu ẹto zila richna lele rẹdekpo, hi n'ọnu agwọ wam, nū ọnu anohia wam, nū ọnu nye ọwhnurninya aghalaghala wam nọowhuya. ¹⁴ Be bụ rẹnwu ojo nọornu ẹrnu ndu-ẹhni. Rẹnwu ẹto ka zneknwusi ele eze ọwa, chikota be n'otu kwnornu ọgwnu okne ọbochi Chiokike ke Meli Nhne Dum.

¹⁵ Le, m jaava lele nye buznu, ngọzi zinu nye ọbula neese nse, bıkwata iwo a, ọ zị kpa ọ gbarū ẹto zneghari, iwhnerne tū a n'ọhna.

¹⁶ Rẹnwu ojo wam chikota kpakara eze nū hne ele Hiburu nookwu Amagidoni.

¹⁷ Enine izi ke ẹsau zne wūsa obele a nū ruwhere. Otu okne nkōli hi nū ngadna eze zị n'Oro Nsọ wam, kaa, "Be menem a." ¹⁸ Agida amuma oligwe, nū ọdidna, nū egbe oligwe nū okne ẹli otné enye dnarnū, ẹli

* **16:12** Nga apna wam whūyaru, ele irno be whnurnu oghere bnanya lusi be ọgwnu.

otne enye nù kpam zígelele hite nga Chiokike kpuru badnú. Ëli otne enye ka kakwo ibne a. ¹⁹ Ëli-òhna kwu wam kewamarnù nga èto, èli-òhna kpakara mba luluru. Chiokike chenwanya Babìloni, mee a ò nwò manya hi n'íkiko okne ovu owe èhni a. ²⁰ Kpakara èli òhia esilawùru nù rugwu gbawhu, whume. ²¹ Okne mkpùru mini nẹnyeni rinya † naadnakwasì ele badnú hite n'oligwe. Ele badnú nọovu Chiokike ònu kwnornu mkpùru mini wam, nù kwnornu awhnùwhnu wam zì ògwnu ke agìda.

17

Nwerinya nù anòhia

¹ Otu nù rime ele enine izi èsau wam vu obele èsau vakwnusi m kaa, “Vaa, me gesi i awhnùwhnu okne nye ewhere wam ke dazì n'òlu agìda mini, ² nye ele eze ke òwa snornu mee òyi, ele zì n'òwa nwòrnu manya ewhere a.”

³ Enine izi wam vuru m n'Enine zne nù rime èli-ìkpa, hne me whnùrnu otu nwerinya dazì n'òlu anòhia naachna ihie ihie. Anòhia wam nwernu agìda rẹwhna òjo nookwulu Chiokike be gbakwasìri a, o nwernu risi èsau, nù nri mf. ⁴ Nwerinya wam wogwu iwo odno odno nù ihie ihie, o jiri nhne èyi golu nù rugwu okne ònu ahia nù palì mee èhni a mma, o ji ikiko golu n'aka a, nhne

rùru òru nù nhne zìla rìchna ke ome òyi a jihiaru nù rime a.

⁵ Be gbakwasìri a otu rẹwhna n'egedege ruwhnu,

Nhne miri emi,

okne Babìloni,

nne kpakara ele ewhere

nù nhne rùru òru ke òwa.

⁶ Òvnarna ele nsò nù ele be gburu kwnornu Jizòsi noogbu a lele manya.

Ò gbarù m anya agharì nga me whnùrnu a. ⁷ Enine

izi wam kanù m, “Ndaa kpa o jiri naagba i anya gharì?

M jaakanù ì nhne tugwaru otugwa gbasìri nwerinya

ka nù anòhia ke vu a, bù anòhia ke nwernu risi èsau

nù nri mf. ⁸ Anòhia ke i whnùrnu zì bùdnu nù mbòm,

kòvu ò nwùrnu, o jeehi n'òlulu awhnùwhnu whùya

zne n'ènwu a. Kpakara ele wu n'òwa ele be gbála rẹwhna

be n'òkwukwo ke bùdnu hite n'òkike òwa, ò jòotu be n'anya

nga be whnùrnu anòhia wam zì bùdnu nù mbòm, kòvu ò

nwùrnu, ò jaazì kwno bùdnu.

⁹ “A kwesiri o nwe ovu ke nwernu akòniche, risi èsau

wam bù rugwu matì èsau ke nwerinya wam dazì n'òlu a.

Be bù masì ele eze èsau, ¹⁰ isne dnanam, otu nẹchi kòriri,

otu ya vágè. Ngà ò varù, ò jaadazì ige matì. ¹¹ Anòhia

wam zì bùdnu nù mbòm, ke nwùrnu, bù eze ke èsato, nye

zì n'esilawùru eze èsau wam, jaala n'iyi.

¹² “Nri mf. wam ì whnùrnu bù masì nri eze ele ya vágè èchi, kòvu be jeenye

† 16:21 Mkpùru mini wam nẹnyeni nù nhne òtutu 50 kg.

be rikne otu ọtnu-ige lele eze snornu anọhia wam chi. ¹³ Be nwernu otu mkpoma, be jeenye anọhia wam ikn-ernema nū rikne be. ¹⁴ Ele ka joolusi Nnwọ Atnurnu wam ọgwnu, kovu Nnwọ Atnurnu wam jeemegbu be, kwnornu nū ọ bụ Nyenwe ke kakwo ele nwe nū Eze kakwo ele eze. Ele sno a bụ ele o sukwuru, ele ọ hohiaru nū ele kwesiri ọkwnata ovu.”

¹⁵ Ọ kanu m, “Mini ke i whnurnu hne nwerinya ewhere wam dazi, bụ ele badnu, nū agida ele badnu, nū mba nū ikwu-onu zi ọdo n'odo. ¹⁶ Anọhia wam nū nri mfu wam i whnurnu joosno nwerinya ewhere wam irno, be jaanahoru a kpakara nhne o nwernu, gbata a eto, be jeeri anọ-ehni a, kporme a nū bekwnu. ¹⁷ Kwnornu nū Chiokike yisiri a nū mkpoma be, ma be mee echiche a, be jeekwerikota o nyee anọhia wam eli-eze be, ọ jaachi be tem Chiokike mezu ikwu-onu a. ¹⁸ Nwerinya wam i whnurnu bụ okne eli-ohna wam ke nechi kpakara ele eze ke ọwa.”

18

Ọdudna Babiloni

¹ Nga nhne ka mekworu, m whnurnu m enine izi berere hi n'oligwe neehidna, o nwernu okne ikn-ernema, ogbu marna marna ruwhnu a neenye iwhe n'owa. ² O gweru okne nkoli siwama, kaa,

“Ọ dnanam, okne Babiloni dnanam,
 ọ ghọlam hne rumu renwu ọjo wu,
 ọro ikelu kpakara renwu zila richna,
 kpakara onunu ọjo ke be ri eri zi nū rime a.

³ Kwnornu nū kpakara mba nwornu manya okne ome ọyi a,
 ele eze ke ọwa snornu a mee ọyi,

ele nọozu ahia ke ọwa baru eze hite nū okne ewhere a.”

⁴ M nū kwno okne nkoli hi n'oligwe kaa,

“Ele ke m, anu hi n'esilawuru a whuya,
 ọ zi anu snornu a kehia igwe nū mmehie a,
 ọ zi anu snornu a ta awhnuwhnu.

⁵ Kwnornu nū mmehie a gwuzo du oligwe,
 Chiokike chenwanyalam kpakara mmehie a.

⁶ Anu mesno a lele kpa o mernu anu,
 anu mesno a mgba lawuru kpa o mernu,
 okiko ọ gbajiri, anu gbajite a mgba lawuru ma ọ nwornu.

⁷ Anu ta a awhnuwhnu nū anya-mini

lele kpa o nyernu ehni a igwugwu nū egwnurnu ọjo a,

kwnornu nū ọ karu nū mkpoma a,

‘M bụ m eze nyerinya, m bula m nnwerne nwée nzi,
 m jaagba mkpe.’

⁸ Kam kpayarū, n'otu ọbochi, ọ jowhnuji anya,

enwu, mkpe, nū ọknunyo,
 ẹkwnu jeernegbu a,
 kwnornu nū Nyenwe aị
 Chiokike ke neekpe a
 ikpe bụ dikne.

9 “Nga ele eze ke ọwa ele
 snornu a mee ọyi, n'ẹgwnurnu
 ọjo a, jọowhnu rụnwurnu
 ẹkwnu a, be jaakwna ẹkwna,
 gbanu a mkpe. 10 Be
 joogwuzo nū hne zị ikere
 kwnornu ogwnu awhnụwhnu
 a, kaa,

‘Chei, chei, okne ẹli-ọhna,
 Babiloni, bụ dikne,
 Chiokike taru i awhnụwhnu
 n'otu ọtnu-ige.’

11 “Ele nọozu ahia ke ọwa
 jaakwanu a ẹkwna, gbanu a
 mkpe, kwnornu nū ọ zá nye
 nọozu kwno mgwna ahia be
 berere. 12 Be bụ ele nọozu
 ahia golu, siliva, rugwu okne
 ọnu ahia, palị, iwo marnu
 mma, iwo naachna odno
 odno, siliki nū iwo naachna
 ihie ihie, isisi ọbula, nhne
 ọbula be jiri ize eni kpu, nhne
 ọbula be jiri isisi zị okne ọnu
 ahia pniọ, ọla, rugwe, rugwu
 mabulu, 13 nū sinamoni,
 nū nhne nwernu ẹknarna,
 isensi, maa, franki-isensi, nū
 manya, nū mọno olivu, nū
 ikpa nū wheti, nū anọhia, nū
 atnurnu, nū iyinya, nū ọgbo-
 ẹli iyinya nọdopnu, nū ọhi, ma
 mkpuru ovu badnu masi.

14 “Be kaa, ‘Nhne i pioru
 whnunahoru i, kpakara
 ẹkwnu i nū ebube i whuru
 etekne, i jéenwe kwno be
 berere.’ 15 Ele nọozu ahia,
 ele baru eze kwnornu nū be
 neere nhne ka, joogwuzo nū
 hne zị ikere, ogwnu nọotu

be kwnornu awhnụwhnu
 a, be naakwna ẹkwna, gba
 masi mkpe. 16 Be jeesiwama
 okokoba, kaa,

‘Chei, chei, ẹli-ọhna kwu,
 ke jiri iwo marnu mma
 odno odno nū ihie ihie,
 nū golu noogbu marna
 marna, nū aka-
 worugwu okne ọnu
 ahia nū palị mee ẹhni
 a mma.

17 Agida ẹkwnu hna kpa
 whuru etekne n'otu
 ọtnu-ige.’

“Kpakara ele nọokwo ọgbo
 mini nū ele ji ọgbo mini
 neezne, nū ele ẹrnu mini, nū
 kpakara ele nhne be jiri wuru
 budnu hi nū mini whuya,
 joogwuzo nū hne zị ikere.

18 Nga be jọowhnu rụnwurnu
 ẹkwnu a, be jaakaa, ‘Ọ zị ẹli
 ke nū lele okne ẹli-ọhna ka?’

19 Be jọowukwasi rẹtnu nū risi
 be, kwna ẹkwna, gba mkpe,
 kaa,

‘Chei, chei, okne ẹli-ọhna,
 hne kpakara ele nwernu
 ọgbo mini

baru eze hite n'ẹkwnu a,
 n'otu ọtnu-ige hne ọ kọ
 túbiri etekne.

20 Ovu sọ i n'ọnu, sụ oligwe,
 ele nsọ nū ele izi nū ele
 ọwhnurninya snornu
 anu nwudna,

Chiokike kperu a ikpe
 kwnornu nhne o
 mernu anu.’ ”

21 Otu enine izi gbasiri
 rikne gweru otu aka-
 worugwu hna lele okne
 rugwu ogwe wiri túbna nū
 rime osimini, kaa,

“Ọ bụ kpa be jeeji nhne rikne

kwnadna okne ẹli-ọhna
Babìloni,
ọ zá nye ọjowhnu a berere.

²² Be ọjonu kwno eri, mọbu
ọbo, opi,
mọbu ọkwodu nụ rime i
berere,
nye ọbula ke nwernu nka ẹrnu
jáazị nụ rime i berere,
ọ zá nye ọjonu ọdidna ogwe
wiri
nụ rime i berere.

²³ Tọnji ọjónwuma
nụ rime i berere,
akpịri nye nọolu nnwerne
ikne nụ nye nọogbo nzi
ikne,
jáazịma nụ rime i berere,
kwnornu nụ ele nọozu ahia i
bụ ele dikne ke ọwa,
i jiri amusu i duwhu
kpakara mba.

²⁴ Be piohịaru nụ rime a
ọvnarna ele ọwhnurninya
nụ ọvnarna ele nsọ,
nụ kpakara ele be gburu
ogbu nụ rime ọwa.”

19

¹ Nga nhne ele ka whe-
mernu, m nurnu m nhne nụ
lele okne nkọli igbudu badnu
n'oligwe, naakaa,
“Aleluya,

ọznohia, nụ igwugwu nụ
rikne bụ ke Chiokike
aị,

² kwnornu nụ ikpe a bụru ọma
nụ ezi ọka,
ọ marnu nwerinya okne
ewhere wam ikpe
nye jiri ome ọyi a meru
ọwa,
o megwnahialam ọvnarna
ele nsọ a n'aka a.”

³ Berere kwno be siwama,
kaa,

“Aleluya,
runwurnu bẹkwnu a naala
olu dū ọkwnuokwnu.”

⁴ Ele okno badnu nri
lawuru nụ ẹno nụ nhne ẹno
wam zị bụdnu wam dna
n'eli kpọ risi ẹli nụ ruwhnu
Chiokike nye dazị nụ ngadna
eze. Be kaa,
“Amim, Aleluya.”

*Ọlulu nnwerne
ke Nnwọ Atnurnu*

⁵ Otu nkọli hiri nụ ngadna
eze wam whuya kaa,
“Znarni Chiokike aị,
anụ ele izi a,
anụ ele nọotu ogwnu a,
ma nye matị ma nye
kwu.”

⁶ M nurnu m nhne nụ
lele nkọli igbudu badnu lele
ọdidna agida mini, lele okne
egbe oligwe, naakaa,
“Aleluya,

Nyenwe aị Chiokike ke
Meli Nhne Dum nẹechi.

⁷ Ngwa ma a nwudna, ovu sọ
aị n'ọnu,
a nyee a igwugwu,
kwnornu nụ ọlulu nnwerne
ke Nnwọ Atnurnu wam
valẹm,
nnwerne a jiknernunem
ẹhni a.

⁸ Be nyernu nnwerne a iwo
abọchna, zị richna,
noonwu onwu va-a-a,
o woru.”
(Iwo abọchna wam bụ ome
mma ke ele nsọ.)

⁹ Enine izi wam kanu m,
“Gba n'ọkwukwo, 'Ngọzi zinu
nye ọbula be sukwuru va
n'iriri ọlulu nnwerne Nnwọ
Atnurnu wam.' ” Ọ kaa
kwno, “Ikwu-ọnu ka bụ ezi
ọka Chiokike.”

10 M dna n'eli n'ochi enine izi wam ma m kpõnu m a risi eli, kovu o kanu m, "I mee kpam, m bu m nye izi ibne i nu ke rumu nda i ele berere bu ele ji akebbe Jizosi. Kponu Chiokike risi eli. Kwnornu nu akebbe Jizosi gbaru bu enine owhnurninya."*

Nye naagba iyinya abochna

11 M whnurnu m oligwe kpumernu nu otu iyinya abochna, rewhna nye zi n'olu a bu Nye Okwnata Ovu nu Nye Ezi Oka. O ji ikpe buru oma neekpe ikpe, nolu ogwnu. 12 Anya a lawuru nu lele riro bekwnu, o kpu agida okpu-eze nu risi a. O nwernu rewhna be gbakwasiri a ke o za nye magwu, okwolem ya magwu nhne o bu. 13 Iwo o wogwu bu ke be tururu n'ovnarna, be noosukwu a Ikwu-Onu Chiokike. 14 Ele ogwnu ke oligwe sno a n'aznu n'olu iyinya abochna woru iwo abochna marnu mma. 15 Ama-ogwnu zi buko hi n'onu a n'owhuya, ke o ji neemegbu kpakara mba. "O jeeji mkpara rugwe nechi be."† O n'ozosna manya ke okne ovu owe ehni Chiokike ke Meli Nhne Dum. 16 Be gbakwasiri n'olu iwo a ma nu ochi a rewhna,

"EZE KAKWO ELE EZE NU
NYENWE KAKWO ELE
NWE."

17 M whnu otu enine izi gwuzo n'ehnam, o ji okne nkoli si okokoba,

kanu kpakara onunu oligwe, "Anu va gbako n'okne iriri Chiokike. 18 Anu va ri anogehni ele eze, nu ke ele risi ogwnu, nu ke ele dikne, nu ke iyinya nu ke ele gba be, nu anogehni kpakara ele badnu, ma ohi nu ke ele buo ohi, nye kwu nu nye mati."

19 M whnu anohia wam nu ele eze ke owa nu ele ogwnu be gbakoru n'otu ma be lusi nye wam dazi n'olu iyinya ogwnu ya nu ele ogwnu a. 20 Kovu be nwudnurnu anohia wam ya nu nye owhnurninya aghalaghala wam nye rnurnu ernu nduehni wam nu ruwhnu a, nye ji ernu nduehni wam rnawhu ele nwernu akara anohia wam nu ele kponnu igbudu anohia wam risi eli. Anohia wam nu nye owhnurninya aghalaghala wam, be tubna be nu budnu nu rime olulu bekwnu ji rugwu bekwnu neerne. 21 Be ji ama-ogwnu neehi n'onu nye wam dazi n'olu iyinya wam gbu kpakara ele ogwnu be, onunu oligwe rijiri ruwho hite n'anogehni be.

20

Otu pokwu awha

1 M whnu otu enine izi hi n'oligwe neehiedna, o ji snambi onuhna olulu awnwhnu, ji masi ijigba hna okpotokpo n'aka a. 2 O nwudne agwo wam, bu agwo gbaka wam, nye bu Ekwensu, nu Setani kne a eriri otu

* 19:10 ke neeyinu ele badnu aka kpo okwo ikwu-onu Chiokike. † 19:15 Eri Oma 2:9

pokwu awha. ³ O túbna a nù rime olulu awhnùwhnu, kasnì a akara, ma o gharù o duwhu kpakara mba berere tem otu pokwu awha wheme. Omekwo, be jòotoma a eriri ige matì.

⁴ M whnù agìda ngadna eze, be nyee ele dazì n'olu be rikne be jeeji kpe ikpe. M whnù mkpùru ovu ele be gburu kwnornu akebne be gbannù Jizòsi nù ikwu-ònu Chiokike, ele kpóla risi èlì nyee anòhia wam, mọbu igbudu a, mọbu nahòru akara a n'egedege ruwhnu be, mọbu n'aka be. Be zìri bụdnu snornu Karaisi nēchi otu pokwu awha. ⁵ (Ele berere ke nwùrnu ọnwu lízòla n'ẹnwu tem otu pokwu awha wheme.) Ka bụ olizọ n'ẹnwu ke mbòm. ⁶ Chiokike jọgozi ele ke a, ele jeekehia igwe n'olizọ n'ẹnwu ke mbòm. Ẹnwu ke gba lawùru jéenwe rikne n'èhni be. Be jọobu ele ọkwa ariọhna Chiokike nù ke Karaisi, be joosno a chì otu pokwu awha.

O megburu Setani

⁷ Nga otu pokwu awha whemernu, be jòotoma Setani, o whùya n'ikelu a. ⁸ O jọowhoga duwhu agìda mba ke gbasarù nù nkala ẹno ke ọwa, Gọgi, nù Magọgi, chikota be zne ọgwu. Ọnu ọgwngwu be hna lele rìzna zì nù ngeri osimini. ⁹ Be gbasà kpakara ọwa, gahnata gburugburu hne ele nsọ zì, nù èlì-ọhna wam Chiokike whnùrnu n'anya, kọvu bẹkwnu hiri n'oligwe

dna rnegbu kpakara be. ¹⁰ Be túbna Ekwensu wam, nye duwhuru be nù rime olulu bẹkwnu be ji rugwu bẹkwnu neerne hne anòhia wam nù nye ọwhnurninya aghalaghala wam zì. Be jaata be awhnùwhnu iwñhnehnie nù abalì hna ọkwukokwnu.

Ikpe ipne-aznù

¹¹ M whnù otu ngadna eze abọchna okpotokpo, nù nye dazì n'olu a, ọwa nù oligwe gbawhuru nù ruwhnu a, be whnùna be berere. ¹² M whnù ele nwùrnu ọnwu, ele kwu nù ele matì, gwuzo nù ruwhnu ngadna eze wam. Be kpume agìda ọkwukwo, be kpume kwno ọkwukwo berere, ke bụ ọkwukwo ke bụdnu. Chiokike kpe ele nwùrnu ọnwu ikpe hite nù nhne be gbarù n'ọkwukwo wam lele kpa ẹrnu be jiri zìri. ¹³ Osimini gwehia ele nwùrnu nù rime a, ẹnwu nù èlì rẹnwu gwehia ele zì nù rime be, be kpe nye ọbula ikpe lele kpa ẹrnu o rnùrnu jiri zìri. ¹⁴ Be túbna ẹnwu nù èlì rẹnwu nù rime olulu bẹkwnu. Olulu bẹkwnu ka bụ ẹnwu ke mgba lawùru. ¹⁵ Nye ọbula ke be gbála rẹwhna a nù rime ọkwukwo ke bụdnu, be túbna nù rime olulu bẹkwnu.

21

Oligwe ikne nù ọwa ikne

¹ Omekwo, m whnù oligwe ikne nù ọwa ikne, kwnornu nù oligwe ke mbòm nù ọwa ke mbòm gawheru, osimini zìma masì. ² M whnù èlì-ọhna

nsọ wam, Jeruselem ikne, hi n'oligwe hne Chiokike zị neehiedna, be jiknernu a lele nnwerne ikne naalakwnusi nzi a. ³ M nurnu m okne nkọli hi nụ ngadna eze wam nookwu ọka, kaa, “Le, Oro Nsọ Chiokike zị n'esilawuru rumu badnụ, Chiokike jaadazinu be, be jọobu ele ke a, ọ jọobu Chiokike be, dazigidnenu be. ⁴ O jookwnosnama kpakara anya-mini n'anya be, ẹnwu jáazịma, mọbu ọgba mkpe, mọbu ọkwana ẹkwana, nhne igbugbu jáazịma, kwnornu nụ nhne ọknani gawhelem.”

⁵ Nye wam dazị nụ ngadna eze wam, kaa, “Le, m neeme kpakara nhne buru nhne ikne.” Ọ kanụ m, “Gba nhne ka n'ọkwukwo, kwnornu nụ ikwu-ọnu ka bụ ezi ọka ke kwesiri ọkwonata ovu.”

⁶ Ọ kanụ m, “Be menem a. Mawa bụ Alifa nụ Omega, Ọpanizo nụ Okwukwo. Nye ọbula akpịri nọokpo bẹkwnu, m jeenye a mini ke hi nụ risi mini ke budnu n'etekne. ⁷ Nye megburu, jeekehia kpakara nhne ka, m jọoburu Chiokike a, ọ jọoburu nnwọ m. ⁸ Kọvu ele ogwnu nụ ele kwé ekwe, nụ ele ruru ọru, ele noogbu badnụ, nụ ele neeme ọyi, nụ ele amusu, nụ ele naakwa rẹnwu, nụ kpakara ele aghalaghala jeekehia igwe nụ rime olulu bẹkwnu ji rugwu bẹkwnu neerne. Ka bụ ẹnwu ke mgba lawuru.”

Jeruselem ikne

⁹ Otu n'esilawuru ele enine izi ẹsau wam vu obele awhnụwhnu ipne-aznụ wam

wakwnusi m, kaa, “Vaa, m jeegesi i nnwerne be nọlu ikne, bụ nnwerne Nnwọ Atnurnu wam.” ¹⁰ O vuru m n'Enine zne n'olu okne rugwu zị n'olu, gesi m ẹli-ọhna nsọ wam, bụ Jeruselem hi n'oligwe hne Chiokike zị neehiedna. ¹¹ O vu igwugwu Chiokike, noonwu lele akaworugwu zị okne ọnu ahia, lele jasipa, ziri snam lele nyno. ¹² O nwernu mkpọ be turu a hna n'olu, o nwernu nri nụ ọnuhna lawuru, nụ nri enine izi lawuru neese ọnuhna. Be gbasiri rẹwhna nri nụ avnurnu lawuru rumu Izireli n'ọnuhna a. ¹³ Ọnuhna ẹto zị n'ọbosi ẹhnam, n'olu olu ọnuhna ẹto, n'ẹli ẹli ọnuhna ẹto, n'ọdidna ẹhnam, ọnuhna ẹto. ¹⁴ Mkpọ ẹli wam nwernu ntụ-ẹli n'olu nri nụ akaworugwu lawuru, hne be gbakwasiri rẹwhna ele izi nri nụ ẹbo ke Nnwọ Atnurnu wam.

¹⁵ Nye wam naakanụ m ọka ji otu nhne golu be neeji nọotu nhne, nọotu ike ẹli-ọhna wam, kpakara ọnuhna a, nụ ẹhni mkpọ a. ¹⁶ Ẹli-ọhna wam hna n'otu. Ogologo a nụ rude a hna n'otu. O gweru nhne be tū nhne tū ẹli-ọhna wam, ọ tūhia otu pokwu nụ riwhu maịli ẹno, ogologo a, nụ rude a, nụ olu a, hna n'otu. ¹⁷ Ọ tū ẹhni mkpọ wam, tūhia riwhu rula lawuru, lele kpa ọtutu ke badnụ jiri zị, ke enine izi ji nọotu. ¹⁸ Ẹhni mkpọ wam bụ jasipa, ẹli-ọhna wam bụ golu zị snam, lele nyno. ¹⁹ Be ji agida akaworugwu zị okne ọnu ahia mee ntụ-ẹli mkpọ

eli-ohna wam mma. Ntu-eli ke mbom bu jasiapa, ke ebo bu safia, ke eto bu kasidoni, ke eno bu emiradi,²⁰ ke isne bu sadonisi, ke isunu bu kanelia, ke esau bu kirisoliti, ke esato bu berili, ke tolu bu topasi, ke nri bu kirisopasisi, ke nri nu otu bu jasinti, ke nri nu ebo bu ametisi.²¹ Nri nu onuhna lawuru wam bu pali nri nu ebo, otu onuhna otu pali. Ogodo apna eli-ohna wam bu golu zi snam noowhnu osno lele nyno.

²² M whnuna m Oro Nso n'eli-ohna wam, kwnornu nu Nyenwe a Chiokike ke Meli Nhne Dum nu Nnwọ Aturu wam bu Oro Nso a.²³ Mkpa ennam mọbu enwa za naakpa a, be za noomu nu rime a, kwnornu nu igwugwu Chiokike noomu nu rime a, Nnwọ Aturu wam bu iwhne a.²⁴ Ele mba ke owa jeezne izne n'iwhne a, ele eze ke owa jeegweya igwugwu be nu rime a.²⁵ Be jaagbasni onuhna eli wam, o jeegberu anya kwnornu nu ochichiri zila nu rime a.²⁶ Be jeegwebnanya nhne igwugwu nu oson'anya kpakara mba nu rime a.²⁷ Nhne obula ke zila richna jaabna nu rime a rira rira, mọbu nye obula ke neeme nhne ruru oru, mọbu nye aghalaghala, okwolem ele be gbaru rewhna be nu rime okwukwo ke budnu ke Nnwọ Aturu wam.

22

Mini ke budnu

¹ Enine izi wam gesi m osimini ke budnu noonwu lele nyno, hi nu ngadna eze Chiokike nu ke Nnwọ Aturu wam naagbahia.

² Naagbawhe n'esilawuru ogodo apna eli-ohna wam, nu ngeri lawuru mini wam isisi ke budnu zi, ke naami nri nu mgba mkpuru lawuru n'awha ke bu otu mgba n'enwa. Okwukwo isisi wam bu nhne be ji noogwo ehni igbugbu ele kpakara mba.

³ Ovu onu zima rira rira. Ngadna eze Chiokike nu ke Nnwọ Aturu wam jaazi n'eli-ohna wam, ele izi a jeeznenu a izi.⁴ Be jowhnu ruwhnu a, rewhna a jaazi n'egedege ruwhnu be.⁵ Abali jaazima berere, be jomu tonji, ennam jomu, kwnornu nu Nyenwe a Chiokike jeenye be iwhne, be jeechi lele eze tim tom.⁶ Enine izi wam kanu m, "Ikwu-onu ka bu ezi oka ke kwesiri okwnata ovu. Nyenwe a Chiokike ke enine ele ohnurninya ziyaru enine izi a gesi ele izi a kpakara nhne jeemeriri n'ige mati vazne nu ruwhnu."

Jizosi wawa

⁷ "Le, m wawa wara wara, ngozi jaazinu ele jaabita ikwu-onu ohnurninya ke okwukwo ka."

⁸ Mawa, Joni, nurnu, whnu masi kpakara nhne ka. Nga me nurnu, whnu kwo masi, m dna n'eli n'ochi enine izi nye gesiri m kpakara nhne ka ma m kponu m a risi eli.⁹ Kovu o kannu m, "I mee kpam, m bu m nye izi

ibne i, nụ ke rụmu nda ị ele ọwhnurninya, nụ kpakara ele jaabịta ikwu-ọnu ọkwukwo ka. Kpọnu Chiokike risi ẹli.”

¹⁰ Ọ kanụ m, “I tógwa ikwu-ọnu ke ọkwukwo ọwhnurninya ka, kwnornu nụ ige zị ndundu. ¹¹ Nye ọjọ mernu nhne ọjọ a zne ruwhnu, nye zila richna, ọ zila richna a zne ruwhnu, nye mee mma, mernu mma a zne ruwhnu, nye zị nsọ, ziri nsọ a zne ruwhnu.”

¹² “Le, m vawa wara wara, ọgwo ẹrnu m zị m n'aka, m jeenye nye ọbula lele kpa ẹrnu a jiri ziri. ¹³ Mawa bụ Alifa nụ Omega, Nye Mbọm nụ Nye Ipne-aznụ, Ọpanizo nụ Okwukwo.

¹⁴ “Ngọzi jaazinu ele snurnu iwo awura be, be nwernu rikne o ri mkpuru isisi ke bụdnu wam, be jeehi n'ogodo ọnuhna bnazne nụ rime ẹli-ọhna wam. ¹⁵ Kọvu rụmu nkita, nụ ele amusu, nụ ele neeme ọyi, nụ ele noogbu badnụ, nụ ele naakwa rẹnwu, nụ ele whnurnu aghalaghala n'anya neeme be jaazi n'ederezi.

¹⁶ “Mawa Jizọsi, ziyaru enine izi m ọ gba akebne kpakara nhne ka nụ rime kpakara ọgbako Chiokike. Mawa bụ Mgbaregwnugwnu nụ Nnwọ Devidi, Mbọ ọsisi marnụ mma.”

¹⁷ Enine Nsọ nụ nnwerne ikne karu, “Vaa.” Nye ọbula ke nurnu, kaa, “Vaa.” Nye ọbula akpiri nọokpo bẹkwnu, vaa, nye ọ masiri gweru mini ke bụdnu n'etekne nwọrnu.

¹⁸ M nọodo nye ọbula ke nurnu ikwu-ọnu ke ọkwukwo ọwhnurninya ka aka nụ nsni, nye ọbula ke tükwasiri nhne n'olu a, Chiokike jootukwasinu a nhne nụ kpakara awhnụwhnu be gbaru n'ọkwukwo ka. ¹⁹ Nye ọbula ke gwemernu nhne n'ikwu-ọnu ke ọkwukwo ọwhnurninya ka, Chiokike jeegweme igwe a n'isisi ke bụdnu nụ ẹli-ọhna nsọ, ke bụ nhne be gbaru n'ọkwukwo ka.

²⁰ Nye gbaru akebne kpakara nhne ka karu, “Owe, m vawa wara wara.”

Amim. Vaa, Nyenwe aị Jizọsi.

²¹ Oru ke Nyenwe aị Jizọsi dazinu kpakara anu. Amim.